

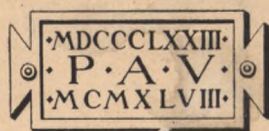
POLSKA AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI
WYDAWNICTWA ŚLĄSKIE — PRACE PREHISTORYCZNE NR 6

GRUPA GÓRNOŚLĄSKO-MAŁOPOLSKA KULTURY ŁUŻYCKIEJ W POLSCE

OPRACOWAŁ
ZDZISŁAW DURCZEWSKI

CZEŚĆ II (MATERIAŁY)

Z 17 RYCINAMI W TEKŚCIE I CXI TABLICAMI

NAKŁADEM POLSKIEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
Z ZASIŁKU PREZYDIUM RADY MINISTRÓW I WYDZIAŁU NAUKI MINISTERSTWA OŚWIATY

KRAKÓW 1948

21915/II

4023 3

930.26

571(438)

ZBIORY ŚLĄSKIE

Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego pod zarządem Karola Kiecia

M - 11460

Akc V Nr 282/140/S

SPIS TREŚCI

z których podana jest liczba stron

WSTĘP

WSTĘP

1

1

2

2

3

3

3

4

4

4

5

5

5

6

6

6

7

7

7

8

8

8

9

9

9

10

10

10

11

11

11

12

12

12

13

13

13

14

14

14

15

15

15

16

16

16

17

17

17

18

18

18

19

19

19

20

20

20

21

21

21

22

22

22

23

23

23

24

24

24

25

25

25

26

26

26

27

27

27

28

28

28

29

29

29

30

30

30

31

31

31

32

32

32

33

33

33

34

34

34

35

35

35

36

36

36

37

37

37

38

38

38

39

39

39

40

40

40

41

41

41

42

42

42

43

43

43

CZĘŚĆ II

MATERIAŁY

SPIS MIEJSCOWOŚCI

z których pochodzą omówione znaleziska

WOJEWÓDZTWO KIELECKIE

Powiat będziński

	str.
1. Grodziec	1
2. Łagisza Stara	1
3. Miejscowości nieznane	3
4. Ożarówce	3
5. Pogoń	4
6. Psary	4
7. Sielec	4
8. Siemonia	4
9. Siewierz	4
10. Sosnowiec	5

Powiat częstochowski

11. Krasice	8
12. Łuszczyń	8
13. Małusy Wielkie	8
14. Mirów	9
15. Truskolasy	9
16. Wiktorów	9

Powiat jędrzejowski

17. Motkowice	12
18. Przyłęczek	12

Powiat kielecki

19. Nida	13
----------------	----

Powiat miechowski

20. Biskupice (gm. Rzerzuśnia)	13
21. Iwanowice	15

22. Lelowice	40
23. Makocice	41
24. Maszków	41
25. Pobiednik Wielki	42
26. Rzerzuśnia	43
27. Wawrzeńczyce	43

Powiat olkuski

28. Ojców	44
29. Wierzchowie	44

Powiat pińczowski

30. Sancygniów	44
31. Sokolina	45

Powiat sandomierski

32. Ruszcza Dolna	48
-------------------------	----

Powiat stopnicki

33. Balice	49
34. Miejscowość nieznana	50

Powiat zawierciański

35. Blanowice	51
36. Leśniów	51
37. Żarki	51

WOJEWÓDZTWO KRAKOWSKIE

Powiat bocheński		str.		
38. Kopaliny	52	61. Kraków	94	
39. Mikuszowice	52	62. Krzysztoforzyce	95	
40. Moszczenica	52	63. Mników	95	
		64. Mogiła	96	
		65. Mydlniki	106	
		66. Piekary	121	
		67. Popówka	122	
		68. Prokocim	127	
		69. Raciborsko	181	
		70. Skotniki	182	
		71. Zakrzów	208	
Powiat brzeski				
41. Zawada Lanekorońska	53			
Powiat chrzanowski				
42. Babice	53			
43. Jankowice	53			
44. Kwaczała	54			
45. Kwaczała—Jankowice	77			
46. Rudawa	86			
47. Siersza	87			
Powiat dąbrowski				
48. Czyżów	87			
49. Gorzyce	87			
50. Żabno	87			
Powiat jasielski				
51. Dębowiec	87			
Powiat krakowski				
52. Biskupice	88			
53. Bolechowice	88			
54. Borek Fałęcki	88			
55. Brzezcie	89			
56. Facimiech	89			
57. Kamień	94			
58. Karniowice	94			
59. Kobierzyn	94			
60. Kobylany	94			
Powiat limanowski				
		72. Łukowica	208	
		73. Świdnik	209	
Powiat nowosądecki				
		74. Jasienna	209	
		75. Krużlowa	209	
		76. Łącko	209	
		77. Marcinkowice	210	
		78. Naszacowice	210	
		79. Rdziosłów	210	
		80. Stary Sącz	210	
		81. Świdnik koło Tęgoborzy	211	
Powiat nowotarski				
		82. Szlachtowa	211	
Powiat wadowicki				
		83. Gorzeń Górny	211	
		84. Zembrzyce	211	
Powiat żywiecki				
		85. Sporysz	212	

B. WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE

Powiat żółkiewski

	str.
86. Skwarzawa	213

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

Powiat wieluński

	str.
87. Bębnow	214
88. Brzeziny—Ślupsko	214
89. Cieszęcin	214
90. Czarnożyły	216
91. Czastary	217
92. Dąbrowa	217
93. Działoszyn	226
94. Felinów	226
95. Grodzisko	226
96. Krzętle	227
97. Łaszów	227
98. Lubnice	227
99. Mokrsko Poduchowne	227

	str.
100. Mokrsko Szlacheckie	228
101. Ochędzyn	228
102. Ogroble	228
103. Osjaków	229
104. Pichlice	229
105. Praszka	230
106. Rudniki	234
107. Sopol	234
108. Toporów	235
109. Walichnowy	235
110. Walków	235
111. Wieluń	236
112. Wieruszów	236
113. Wróblew	237
114. Załęcze Wielkie	237

WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE

Powiat kępiński

	str.
115. Baranów	244
116. Bralin	245
117. Gęstwa	245
118. Godzietowy	245
119. Grabów	246
120. Grębanin	246
121. Jankowy	246
122. Kępno	248
123. Kobylagóra	261
124. Kuźnica Bobrowska	261
125. Kuźnica Skakawska	261
126. Kuźnica Trzcńska	262
127. Łaski	262
128. Lipie	263
129. Łęka Mroczeńska	303
130. Miejscowość nieznana	304
131. Mostki	304
132. Mroczeń Nowy	304
132. Myjomice	304
133. Parzynów	304

	str.
134. Podzamecze	304
135. Raków	305
136. Siemianice	306
137. Ślupia pod Kępem	311
138. Wyszczanów	312

Powiat ostrowski

	str.
139. Bażantarnia	312
140. Biskupice Zabaryczne	313
141. Chojnik	313
142. Harych	313
143. Janków Przygodzicki	313
144. Nabyszyce	316
145. Odolanów	316
146. Ostrów	316
147. Papiernia	316
148. Sadowie	316
149. Sulmierzyce	317
150. Topola Wielka	326

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

Powiat katowicki

	str.
151. Szopienice	327

	str.
156. Ostrów	328
157. Piasek	328
158. Solarnia	328

Powiat lubliniecki

	str.
152. Boronów	327
153. Czarnylas	327
154. Leśnica	327
155. Łęg	328

Powiat pszczyński

	str.
159. Jamnice	329
160. Jazd	329
161. Las Podłęże	329
162. Piotrowice	329

Powiat rybnicki

	str.		str.
163. Lubomia	329	167. Kamień	330
164. Lubomia—Rogów	330	168. Młyn Opara	330
165. Rybnik	330		

Powiat świętochłowski

166. Młyn Dąbrówka	330
--------------------------	-----

Powiat tarnogórski

169. Repecko	330
170. Rybna Kolonia	331
171. Sowice	331
172. Suchagóra	331

ŚLĄSK OPOLSKI**Powiat gliwicki**

	str.		str.
173. Łany (Lohnia)	332	186. Krzemieniec (Hessenstein)	336
174. Czarków (Scharkow)	332	187. Kowalowice (Kaulwitz)	336
175. Świbie (Schwieben)	332	188. Pawłowice (Paulsdorf)	336
176. Wilkowiczki (Klein-Wilkowitz)	333	189. Strzelce (Strehlitz)	337

Powiat kluczborski

177. Ciecierzyn (Neudorf)	333
178. Duczów Mały (Klein-Deutschen)	333
179. Gołkowice (Golkowitz)	334
180. Jaśkowice (Jaschkowitz)	334
181. Kluczbork (Kreuzburg)	334
182. Polanowice (Polanowitz)	335
183. Krzywizna (Schönwald)	335

Powiat oleski

190. Bodzianowice (Botzanowitz)	337
191. Karmonki Stare (Alt Karmunkau)	337
192. Kościeliska (Kostellitz)	337
193. Lasowice Małe (Klein-Lassowitz)	337
194. Olesno (Rosenberg)	338
195. Uszyce (Uschütz)	338
196. Sternalice (Sternalitz)	339
197. Zdziechowice (Seichwitz)	339

Powiat namysłowski

184. Bemowskie (Böhmwitz)	335
185. Kamienna (Giesdorf)	336

Powiat sycowski

198. Dalborowice (Dalbersdorf)	339
199. Koźle Małe (Klein-Kosel)	339

SKRÓTY

Wszystkie wymiary przy opisie zabytków podane są w cm. Poza tym stosowano następujące skróty.

w. — wysokość
 śr. — średnica
 ot. — otwór
 d. — dno
 dł. — długość

szer. — szerokość
 grub. — grubość
 tabl. — tablica
 ok. — około
 maks. — maksymalnie

Skróty odnoszące się do literatury zestawione są w spisie literatury w tomie I.

WOJEWÓDZTWO KIELECKIE

Powiat będziński

Grodziec

W zbiorach muzeum geologicznego Szkoły Górniczej w Dąbrowie Górniczej znajdują się poniższe brązy z metryką, iż pochodzą z cmentarzyska ze Sroczej Góry pod Grodźcem. Ponieważ „Skorowidz miejscowości woj. kieleckiego” nie wymienia żadnej miejscowości o takiej nazwie, jest widocznie „Srocza Góra” nazwą miejscową któregoś ze wzgórz pod Grodźcem.

1. Otwarta bransoleta, od wewnątrz płaska, od zewnątrz wypukła, zdobiona poprzecznymi wgłębieniami, tak że tworzy się szereg wypukłości. Śr. 7 (tabl. XCVIII 11).

2. Ułamek naszyjnika o czworograniastym przekroju, ze śladem zdobienia grupami ukośnych kresek (tabl. XCVIII 12).

3. Grocik z długą tuleją. Dł. 2·9 (tabl. XCVIII 9).

4. Kawalek pręta o prostokątnym przekroju (tabl. XCVIII 10).

5. Ułamki cienkiego drutu oraz rurczek ze zwiniętej taśmy; są to fragmenty kółek.

Łagisza Stara

Lit.: 1. Notatka w ZOW VIII 22. — 2. *Z przeszłości Zagłębia Dąbrowskiego i okolicy*, 1932.

Cmentarzysko ciałopalne.

Na polu gosp. Wyparły w miejscu zwanym Świerkle. Znajdowano tu już od dawna ceramikę. Zabytki znalezione tu w r. 1932 są w Muzeum geologicznym Szkoły Górniczej w Dąbrowie Górniczej. Większą ilość zabytków wydobyto r. 1933 przy wybieraniu piasku na budowę domu. Zabytki te są w Szkole Powszechnej w Łagiszy. Zespoły grobowe nie są zachowane, wiadomo tylko, że groby były w głęb. 60 cm.

Podaje wpierw opis materiałów ze Szkoły Powszechnej w Łagiszy-Glinice.

Ceramika: 1. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, chropowaty, brunatny. W. 14·8, ot. 13·5, d. 8 (tabl. XXXVI 3).

2. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, chropowaty, brunatny z czerwonawymi plamami. W. 12·8, ot. 11·5, d. 7 (tabl. XXXVI 4).

3. Garnek jajowato-donieczkowaty zdobiony poniżej wygiętego nieco brzegu 4 długimi, karbowanymi listewkami; chropowaty, obmazywany, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 19·7, ot. 17, d. 9·5 (tabl. XXXVIII 1).

4. Fragmentarycznie zachowany garnek jajowato-donieczkowaty zdobiony poniżej brzegu długimi, karbowanymi listewkami; chropowaty, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 17, d. 7·2 (tabl. XXXVIII 2).

5. Ułamki garnka jajowato-donieczkowatego, zdobionego poniżej brzegu krótkimi listewkami, brunatnego, chropowatego.

6. Garnek jajowato-donieczkowaty z 2 uszkami o bardzo małych otworach, gładki, czerwony, z płaskim dnem. W. 14·5, ot. 14·5, d. 6·8 (tabl. XL 27).

7. Garnuszek jajowato-donieczkowaty z wyodrębnionym, wysokim brzegiem, na granicy którego 2 uszka; garnuszek gładki, brunatny, z brzegu i poniżej niego, również wewnątrz czarniawy. W. 7·5, ot. 9, d. 5 (tabl. XLI 25).

8. Misa głęboka z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 występami w okolicy uszka, umieszczonego na załomie zaokrąglonym brzegu i brzuśca; gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna. W. 11, ot. 23·5, d. 7·5; w. brzegu 3·5 (tabl. XLV 33).

9. Głęboka miska z wygiętym brzegiem, zdobionym parą występów nad uszkiem i 2 występami obok uszka; między brzegiem a brzuścem dość ostry załom, poniżej którego dość szerokie uszko; misa gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz z czarniawymi plamami. W. 9·5, ot. 20·5, d. 6·5, w. brzegu 3·2 (tabl. XLV 34).

10. Czarna, gładka miska z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca dość ostrym załomem, poniżej którego uszko. W. 7, ot. 17, d. 7 (tabl. XLV 35).

11. Ułamki misy z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi występami, oddzielonymi od brzuśca ostrym załomem; misa gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna.

12. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, nieco z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 3·5, ot. 7—8·5, d. 1·5 (tabl. LI 73).

13. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz i nieco z brzegu czarniawy. W. 4·2, ot. 10·5—11·5, d. 3 (tabl. LI 74).

14. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 3·5, ot. 9·5—11, d. 2·5 (tabl. LII 2).

15. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy; ucho utracone. W. 3, ot. 7·5, d. 1·7 (tabl. LII 3).

16. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym, małym dnem, czarny, gładki; ucho utracone. W. 2·2, ot. 6·3, d. 1 (tabl. LII 4).

17. Czerpak z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, gładki, brunatny z czarną plamą, wewnątrz czarniawy, z taśmowatym wystającym uchem, z wklęsłym dnem. W. 4, ot. 10—11, d. 2·3 (tabl. LIV 52).

18. Głęboki czerpak, czarny, gładki, z wygiętą nieco krawędzią; ucho utracone; dno nieco wklęsłe. W. 5·5, ot. 9·7—10·8, d. 4 (tabl. LV 52).

Brązy: 19. Siekierka z tulejką i uszkiem, zdobiona 2 pionowymi złobkami. Dł. 6, czer. ostrza 2·5, śr. tulejki 2·3 (tabl. XCVIII 5).

20. Szpila z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką, z trzonem skręcanym wokół własnej osi. Dł. 9·1 (tabl. XCVIII 2).

21. Szpila zakończona płaską tarczką, poniżej której makówkowata zgrubiałość, zdobiona zakreskowanymi pasmami; na trzonie pod zgrubieniem ornament z ukośnych i poprzecznych kresek. Dł. szpili 7·6, śr. tarczki 1·5 (tabl. XCVIII 3).

22. Bransoleta otwarta z pręta od wewnątrz płaskiego, nazewnątrz wypukłego; przełamana. Śr. 5·5—6·7 (tabl. XCVIII 4).

23. Kółko z cienkiego drutu, zwiniętego spiralnie w 31/2 zwoi. Śr. 3 (tabl. XCVIII 6).

24. Kółko otwarte z cienkiego drutu. Śr. 2·5 (tabl. XCVIII 7).

Poza tymi materiałami w Szkole Powszechnej w Łagiszy są jeszcze 3 za-
bytki w zbiorach Muzeum geologicznego Szkoły Górniczej w Dąbrowie Gór-
niczej. Pochodzą również z cmentarzyska Świerkle, gdzie zostały znalezione
w r. 1932.

25. Kubek jajowato-doniczkowaty z taśmowatym uchem, gładki, czer-
wonawo-jasnobrunatny z czarniawą plamą. W. 9, ot. 10·5—12, d. 6
(tabl. XLIX 50).

26. Szpila brązowa z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką. Dł. 10·3
(tabl. XCVIII 1).

27. Pierścionek z cienkiego drutu brązowego, zwiniętego spiralnie
w 4 zwoje. Śr. 2·1 (tabl. XCVIII 8).

Miejscowości nieznane

W zbiorach Muzeum geologicznego Szkoły Górniczej w Dąbrowie Gór-
niczej jest poniższa ceramika z nieznanymi miejscowości w pow. będzińskim.
Podaję jej opis.

1. Głęboka miseczka z brzegiem nieco do środka zagiętym, z uszkiem
walcowatym o małym, poziomym otworze, gładka, brunatna z czarniawymi
plamami. W. 6·8, ot. 15, d. 6·5 (tabl. XLIV 4).

2. Fragmentarycznie zachowany garnek jajowato-doniczkowaty z wkle-
ślą dnem, chropowaty, jasnobrunatny, wewnątrz czarniawy. W. 11·3, d. 7
tabl. XXXVI 39).

3. Czarny czerpak z wyodrębnionym, nieco wygiętym brzegiem, z wkle-
ślą dnem, z taśmowatym, utraconym uchem. W. 4·8, ot. 9·5—11, d. 3·5
(tabl. LV 44).

4. Ułamki miseczek, czerpaków i garnków jajowato-doniczkowatych.

Ożarówice

Lit.: Antoniewicz, *Poszukiwania wywiadowcze* (Badania prehistoryczne 1933, str. 70).

Omentarzysko ciałopalne.

Na polu gosp. Antoniego Lubasa. Przed kilku laty natrafił Lubas przy oraniu na kilka kamieni, a pod nimi na popielnicę z kośćmi. Na powierzchni omentarzyska znajduje się skorupy lużyckie.

Pogoń zob. Sosnowiec

Dawniej odrębna miejscowość, dziś przedmieście Sosnowca.

Psary

Z poszukiwań dra Józefa Żurowskiego w czerwcu r. 1931 z miejsca Na Żabińcu pochodzi poniższa ceramika, mieszcząca się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, zapisana pod tymczasowym nrem inw. 208.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, chropowaty, jasnobrunatny. W. 12·5, ot. 12·8, d. 6·3 (tabl. XXXVI 32).

2. Głęboka miseczka z wygiętym nieco brzegiem, oddzielonym od stożkowatego brzuśca zaokrąglonym załomem, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa; na załomie brzuśca i brzegu podłużne uszko; miseczka w połowie zniszczona. W. 8·5, ot. 15, d. 6 (tabl. XLVII 9).

3. Czerpak z wygiętym nieco brzegiem, gładki, brunatny, dno wklęsłe, ucho taśmowate, wystające. W. 4, ot. 9—9·8, d. 2·5 (tabl. LV 38).

4. Skorupy chropowate, brunatne, od wewnątrz czarne; skorupy gładkie, czarniawe.

Sielec zob. Sosnowiec

Dawniej odrębna miejscowość, dziś przedmieście Sosnowca.

Siemonia

W Szkole Górniczej w Dąbrowie Górniczej jest w Muzeum geologicznym poniższy zespół zabytków.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, znacznie uszkodzony, chropowaty, jasnobrunatny, wewnątrz czarniawy. W. 15·5, ot. ok. 17, d. 9 (tabl. XXXVII 26).

2. Fragment garnka jajowato-doniczkowatego z wklęsłym dnem, jasnobrunatnego, wewnątrz czarniawego, gładkiego, z którego zachowało się dno i część brzuśca. D. 7.

3. Fragment kółka brązowego z cienkiego drutu. Śr. 1·8.

4. Zdeformowany ułamek drutu brązowego.

Siewierz

W Szkole Górniczej w Dąbrowie Górniczej jest w Muzeum geologicznym poniższy czerpak, znaleziony na wydmie na północno-północny zachód od Siewierza, pomiędzy Brudzowicami a Piwonią.

1. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem, czarny, gładki, nieco uszkodzony. W. 4, ot. 10·5, d. 2·8 (tabl. LIII 14).

Sosnowiec

Lit.: Martynowski, *Cmentarzisko pogańskie w Sosnowcu* (Bibl. Warsz. 1880, IV 131—5).

Cmentarzisko ciałopalne I.

Badał je w początku sierpnia r. 1880 F. K. Martynowski, o czym zdał relację w Bibliotece Warszawskiej. Podaje taką topografię cmentarzyska i jego charakter:

„Nasze cmentarzisko przedstawia wzgórze piaszczyste, pełne wydm i pagórków. Jedna jego strona, północna, oparła się o Przemszę, a trzy inne dobiegły pół ornych, bądź skryły się pod górami żużli fabryki cynkowej. Z gościńca, wiodącego do Będzina, tuż za Sosnowcem, widać doskonale piaszczyste wzgórze, którym właśnie jest owo cmentarzisko. Zaraz na wstępie na one piaski, zobaczysz wiele skorup, kawałków łupanych kamieni i mnóstwo węgla, którymi wiatr miata od lat tysiąca, niby zabawką dziecinną i sypie z nich i z piasku coraz nowe pagórki... Węgla i warstwy zwęglonej ziemi, znajdujące się w niewielkim zagłębieniu, opowiadają o zwyczaju palenia zwłok nieboszczyka... Nie znaleźliśmy wprawdzie całej popielnicy, choć niezawodnie przy głębszym poszukiwaniu możnaby na nie natrafić, lecz i same ułamki, jakie nam wpadły w ręce, prezentują się wdzięcznie dla oka”.

Z relacji tej wynika, że Martynowski ograniczył się do powierzchniowego zbadania cmentarzyska, które już dawniej musiało być odkryte i stąd było jemu znane. Nie robił żadnych głębszych wykopów, bo musiałby wtedy natrafić na groby, a o nich zupełnie nie wspomina. Można ewentualnie jako groby jamowe tłumaczyć owe „węgle i warstwy zwęglonej ziemi, znajdujące się w niewielkim zagłębieniu”, na jakie mógł natrafić, robiąc płytkie, próbne wykopy, lecz jest to tylko domysł.

Porównanie topografii cmentarzyska Martynowskiego z mapą Sosnowca wykazuje, że cmentarzisko trzeba umieścić na obszarze obecnej dzielnicy Sosnowca, zwanej „Pogoń”. Potwierdzają to kartki katalogowe dawnego zbioru Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, które pod nazwą „Pogoń” podają materiał z tego cmentarzyska.

Część materiałów z cmentarzyska I sosnowieckiego znajduje się w zbiorach Zakładu Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetu Jagiell. w Krakowie z adnotacją, że zostały wykopane w r. 1882, czyli, że po badaniach Martynowskiego było cmentarzisko przedmiotem dalszych amatorskich poszukiwań. Dalsze materiały znajdują się w Państw. Muzeum Archeologicznym w Warszawie i pochodzą z dawnego zbioru Muzeum Przemysłu i Rolnictwa pod nazwą „Pogoń”. Kartki katalogowe tego zbioru podają te materiały jako dar inż. F. Rycerskiego bez bliższej daty ich znalezienia.

Cmentarzisko ciałopalne II.

Poza cmentarzyskiem na „Pogoni” podaje Martynowski wiadomość o drugim cmentarzysku pod Sosnowcem w Sielcu, obecnie także przedmieście Sosnowca. Powiada tak w przypisie: „Niebawem po moim odkryciu, dokonanym na początku sierpnia r. b. na polach, przy pracy niwelacyjnej, w bliskości

osady Sielce, natrafiono na cmentarzysko pogańskie, na przestrzeni około jednej morgi. P. Stefanowicz, urzędnik kolei w Sosnowcu i p. Appel, inżynier, zajęli się gorliwie tymi wykopaliskami i zabytki z nich pochodzące posiadają w swoich zbiorach. Ważne to cmentarzysko, zostające w bezpośrednim związku z naszym, przedstawiło urny rozmaitej wielkości, znajduwane w ziemi na półtora łokcia. Niektóre z nich odwrócone były dnem do góry, w niektórych urnach, na spodzie znajduje się rodzaj delikatnych włókien. Łzawnice, także różnej wielkości, wyrobione są z materiału ciemniejszego. Niektóre z nich, nie mając ucha mają jakby małe ozdoby, uwydatniane w niewielkich wypukłościach. W jednej ze łzawnic znaleziono ząb. Ozdoby brązowe najwięcej są popsute, gdyż robotnicy, badając wartość metalu, połamali je. Oprócz p. Stefanowicza i inne osoby także posiadają po kilka lub kilkanaście okazów, ale te więcej są zniszczone". Martynowski wspomina także o tym, że o odkryciu cmentarzyska w Sielcu donosiła ówczesna prasa warszawska, np. *Wiek* nr 199, *Kurier Codzienny* nr 206.

Wiadomość powyższa pozwala nam traktować cmentarzysko w Sielcu jako łużyckie, prawdopodobnie współczesne cmentarzysku na „Pogoni”. Mamy zatem w Sosnowcu dwa cmentarzyska, jedno na prawym brzegu Czarnej Przemszy (Pogoń), drugie na lewym brzegu (Sielec).

Opis materiałów. Podaję w pierw opis materiałów ze zbioru 'Zakładu Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W nawiasach są nry katalogu.

1 (8216). Głęboka misa z dość wysokim brzegiem, oddzielonym od brzuśca zaokrąglonym załomem, do środka pochyłonym i nieznacznie wygiętym na zewnątrz; gładka, czarna, na brzuscu z dużą brunatną plamą, zaopatrzona w podłużne uszko na załomie brzuśca i brzegu; częściowo z brzegu uszkodzona. W. 8·5, śr. 15·8, ot. 14·5, d. 7·5, w. brzegu 3 (tabl. XLVII 12).

2 (8217). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz i częściowo z brzegu czarny. W. 4·5, ot. 10·8—11·4, d. 2·5 (tabl. LIV 4).

3 (8218). Czerpak z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca prawie ostrym załomem, gładki, czarny; dno wklęsłe, ucho taśmowate, wygięte pośrodku wzdłuż grzbietu. W. 5, ot. 10—10·5, d. 2·4, w. brzegu 1·8 (tabl. LV 42).

4 (8219). Czerpak gładki, szarawo-brunatny, z wysokim brzegiem, prawie prostym, nieco tylko wygiętym, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 9·5, d. 2·7, w. brzegu 2 (tabl. LV 43).

5 (8220). Głęboki czerpak z wąskim, wygiętym brzegiem, przechodzącym bezpośrednio w brzusec, gładki, czarny, dołem z brunatną plamą; ucho utracone, dno słabo wyodrębnione. W. 5·5, śr. 8·5, ot. 6·7—8, d. ok. 2·5 (tabl. LV 56).

6 (8221). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, w 1/3 uszkodzony, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·5, ot. 11·5, d. 2·5 (tabl. LIV 5).

7 (8224). Czerpak półkulisty, nieco płytki, z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz i częściowo z brzegu czarny; ucho utracone. W. 4, ot. 10·5—12, d. 2·5 (tabl. LIV 6).

8 (8223). Głęboki czerpaczek, czarny, gładki, z tak wysokim brzegiem, że czerpak przybrał dwustożkową formę; dno wklęsłe, ucho utracone. W. 4·5, w. brzegu 2·3, ot. 5·5—6, d. 2 (tabl. LVI 4).

9 (8222). Czareczka gładka, czarna z połyskiem, ze stożkową szyjką, osadzoną na kulistym prawie brzuścu, z wklęsłym dnem. W. 6, śr. 6·8, ot. 5, d. 1·4, w. szyjki 2·5 (tabl. LVI 47).

10 (8225). a) Skręt spiralny z drutu brązowego, złożony z 5 szeroko rozstawionych skrętów. Śr. 5.

b) Ułamek skręcanego, brązowego naszyjnika.

c) Kawał drutu brązowego, skręconego na jednym końcu.

Poniższy opis obejmuje materiały w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie z dawnego zbioru Muzeum Przemysłu i Rolnictwa z metryką Pogoń. W nawiasach podane są numery katalogu dawnego zbioru M. R. P.

11 (166). Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 10·5, ot. 12, d. 6 (tabl. XXXVII 27).

12 (167). Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, zdobiony w 1/3 wysokości 4 guzkami, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 13·5, ot. 14·5, d. 7.

13 (168). Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarniawy, z brzegiem nieco wygiętym. W. 12·5, ot. 12, d. 6·3 (tabl. XXXVII 28).

14 (169). Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, chropowaty, czerwono-brunatny. W. 14·5—15, ot. 14—15, d. 6·5.

15 (170). Głęboka miseczka z wygiętym brzegiem, z podłużnym, siodełkowato wygiętym uszkiem na zaokrąglonym załomie brzuśca i brzegu. W. 9, ot. 13·5, d. 7.

16 (171). Głęboka misa z wygiętym brzegiem, z utraconym podłużnym uszkiem poniżej zaokrąglonego załomu brzuśca i brzegu, czarna, gładka, z brzegu znacznie uszkodzona. W. 12·5, ot. 17·5, d. 7 (tabl. XLVII 11).

17 (162). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym uchem. W. 5, ot. 7·5—8·3, d. 1·8 (tabl. LIV 3).

18 (163). Czerpak półkulisty z wklęsłym, słabo zaznaczonym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, czarniawy; w glinie duża domieszka miki. W. 4·5—5·8, ot. 9·5—10·8, d. 1·5.

19 (164). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 6, ot. 11·5—12·2, d. 3 (tabl. LIV 1).

20 (172). Czerpak z wygiętym brzegiem, z zaokrąglonym załomem brzuśca i brzegu, czarny, dość gładki, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5·8, ot. 10—10·5, d. 3 (tabl. LV 40).

21 (173). Czerpak półkulisty ze słabo zaznaczonym i nieco wygiętym brzegiem, czarny, gładki, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 6, ot. 10·5—11, d. 3 (tabl. LIV 2).

22 (174). Czerpak z wąskim, słabo zaznaczonym i nieco wygiętym brzegiem, czarny, gładki, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4, ot. 9·2—10, d. 2·5 (tabl. LV 41).

23 (165). Czareczka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z górną częścią nieco wygiętą, gładka, czarniawa, dołem spłaszczona, bez wyodrębnionego dna. W. 6, śr. 7·2, ot. 5·8.

24 (175). Malutka miseczka, gładka, brunatna, z brzegiem zagiętym do środka, z wklęsłym dnem. W. 4, ot. 6·3, d. 2·5 (tabl. XLII 22).

25 (176). Malutki czerpaczek stożkowaty z wklęsłym dnem, brunatny, nieco chropawy; uszko utracone. W. 2·5, ot. 4, d. 1 (tabl. LI 4).

26 (166). Bransoleta z drutu brązowego, zwiniętego spiralnie w 3 szeroko rozstawione zwoje. Śr. 6·5 (do bransolety taka adnotacja „pochodzi i należy do urny nr 166”).

27. W garnku nr kat. 166 spalone kości ludzkie.

Poza tym pod nrem kat. 399, z daru F. Rycerskiego zapisane jest „6 fragmentów ceramiki typu epoki metalu”. Zabytków, zapisanych pod tym nrem kat. nie udało się odszukać w Państwowym Muzeum Archeologicznym.

Powiat częstochowski

Krasice

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu materiały z poszukiwań Akademickiego Koła Pol. Tow. Prehistorycznego w r. 1929 (Delekta, Durczewski, Jażdżewski, Rajewski), zapisane pod nrem inw. 1929:246. W nawiasach nr katalogu.

Stanowisko 1 b.

1 (1929:718). Skorupy kultury łużyckiej.

Łuszczyn

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu materiały z poszukiwań Akademickiego Koła Pol. Tow. Prehistorycznego w r. 1929 (Delekta, Durczewski, Jażdżewski, Rajewski) zapisane pod nrem inw. 1929:228. W nawiasach podaję nr katalogu.

Stanowisko 1.

1 (1929:681). Skorupy chropowate, brunatne i czerwone, od strony wewnętrznej czarniawe; jedna brunatna gładka.

Małusy Wielkie

Cmentarzysko ciałopalne.

Badał je mgr Kazimierz Salewicz w lipcu 1937 z ramienia Państw. Muzeum Archeologicznego w Warszawie, odkrywając 15 grobów. Były to groby płaskie bez jakiegokolwiek obwarowania kamiennego i zawierały nieliczne naczynia grobowe, przeważnie samą popielnicę, nakrytą niekiedy misą. Najczęściej rolę popielnicy pełniły garnki jajowato-doniczkowate. W popielnicach znajdowano przepalone kości, zmieszane z resztkami stosu i wsypane wprost do naczyń bez jakiegokolwiek układu. W kilku grobach znaleziono ozdoby brązowe jak koleczyki, wisiorki i bransolety, przeważnie ze śladami działania ognia. Poza tym znalazł się w jednym grobie nóż żelazny. Ceramika ma cechy

późnego okresu halsztackiego, jak mogłem stwierdzić na podstawie autopsji materiałów, znajdujących się w Państw. Muzeum Archeologicznym w Warszawie. Por. Kazimierz Salewicz: Cmentarzysko łużyckie w Małusach Wielkich i zagadnienie związków kultury łużyckiej z t. zw. „kulturą grobów kloszowych” (Wiad. Archeol. t. XVI. Wyd. I, Poznań, 1940, str. 54—77, z 2 tabl.).

Mirów

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu są materiały z poszukiwań Akademickiego Koła Pol. Tow. Prehistorycznego w r. 1929 (Delektá, Durczewski, Jażdżewski, Rajewski). W nawiasach podane nry katalogu.

Stanowisko 2 b.

1 (1929:696). Skorupy chropowate, brunatne i czerwone. Nr inw. 1929:235.

Stanowisko 2 c.

2 (1929:697). Skorupy brunatne, chropowate. Nr inw. 1929:235.

Stanowisko 3.

3 (1929:701). Skorupy chropowate, brunatne i czerwone. Nr inw. 1929:237.

Stanowisko 4.

4 (1929:705). Skorupy gładkie i chropowate, brunatne, od strony wewnętrznej czarniawe. Nr inw. 1929:240.

Stanowisko 5.

5 (1929:706). Skorupy gładkie, brunatne i czarna. Nr inw. 1929:241.

Truskolasy

Stanowisko 1.

Zniszczone cmentarzysko ciałopalne w lasku Jana Śliwińskiego. Kamienie z obwarowań grobów zużyto na budowę stodoły i chlewa. Cmentarzysko badane w r. 1929 przez członków Akademickiego Koła Pol. Tow. Prehistorycznego (Delektá, Durczewski, Jażdżewski, Rajewski). Odkryto jeden zniszczony grób. Materiały z tego grobu w Dziale Przedhist. Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zapisane pod nrem inw. 1929:221. Przy opisie podane w nawiasach nry katalogu.

1 (1929:626). Skorupy brunatne, wśród których można wyróżnić:

- a) skorupy chropowate z brzegami, pochodzące z garnka;
- b) ułamek półkulistego czerpaka;
- c) część dna jakiegoś naczynia;
- d) gładkie skorupy z brzegami.

2 (1929:627). Przepalone kości ludzkie.

Wiktorów

Lit.: Notatka w ZOW V 15.

Cmentarzysko o mieszanym obrządku pogrzebowym (?).

W r. 1929 przy budowie drogi w Miedźnie zaczęto zwozić piasek z obszaru Wiktorowa, ze słabo zarysowującego się pagórka na polu gosp. Teofila Grze-

lińskiego (ryc. 1). Przy wydobywaniu piasku spod warstwy ornej ziemi natrafiono na cmentarzysko. Robotnicy, zajęci przy wybieraniu pisaku, rozbijali napotykane naczynia w poszukiwaniu ukrytych skarbów. Dopiero dzięki interwencji policji zdołano uratować kilka naczyń, z tych jedno prawie w całości, resztę w skorupach. W naczyniach znajdowano spalone kości, nie natrafiając jednakże na zabytki brązowe.

Ryc. 1. Wiktorów. Plan sytuacyjny cmentarzyska (oznaczone krzyżykiem). Wycinek z mapy 1:100000.

Na skutek zawiadomienia o odkryciu tego cmentarzyska przeprowadził w połowie października r. 1929 metodyczne badania dr Tadeusz Reyman z ramienia Muzeum Archeologicznego PAU w Krakowie. Dr Reyman zastał cmentarzysko prawie w całości zniszczone. Pole było niejednostajnie przekopane, głębiej były wybrane miejsca, gdzie piasek

był bardziej sypek, na wierzchu leżały kamienie z obwarowań grobów. Zdołał jednak dr Reyman odnaleźć jeszcze 4 groby, w większości zniszczone. Grób 2 był może grobem szkieletowym. Materiały z tego cmentarzyska znajdują się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie.

Grób 1.

Przedstawiał się początkowo, w głęb. 30—40 cm, jako okrągła plama, śr. 1·5 m, dopiero w głęb. 70 cm natrafiono na rozgniecione naczynia, 2 kółeczka brązowe, leżące obok siebie i zęby ludzkie, zzieleniałe wskutek sąsiedztwa brązów.

1. Mała popielnica, czarna, wewnątrz brunatna, gładka, ze stożkową szyjką, przechodzącą łagodnie w wydęty górą, prawie ostro załamany brzusec, z 2 uszkami u nasady szyjki. W. 12·8, śr. 17·3, ot. 12, d. 6 (tabl. XXX 18).

2. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie. z 2 uszkami ponad nim, gładka, dołem brunatna, poza tym czarna; w górnej części nieco zniszczona. W. 9·2, śr. 11·6, ot. 9, d. 5·4 (tabl. LVII 60).

3. Dwa kółka z cienkiego, spiralnie skręconego drutu brązowego. Śr. 1·8 tabl. LXXXIX 59, 60).

Grób 2, szkieletowy?

Pod kupą 50 kamieni garnek w głęb. 80 cm. Ponieważ nie było w nim spalonych kości, nasuwa się przypuszczenie, że należy on do inwentarza grobu szkieletowego, w którym szkielet rozłożył się bez śladów.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty z krótką, stożkową szyjką, oddzieloną od brzusca ostrym załomem; nieco chropowaty, brunatny. W. 6·5—7·5, ot. 6·7, d. 5 (tabl. XXXV 14).

Grób 3.

W głęb. 1 m, pod kamieniami 2 naczynia: garnek i czarka. Nad grobem znalazły się skorupy popielnicy i czerpaka, należące, być może, do inwentarza tego grobu (?).

1. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami pod wygiętym nieco brzegiem, chropowaty, brunatny; fragmentarycznie zachowany. W. 9·5, ot. ok. 10·5, d. 5·5 (tabl. XL 28).

2. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, gładka, czarniawa, zdobiona na załomie guzkami; zachowana w połowie, brzeg zniszczony. W. zachowanej części ok. 6, śr. 9·2, d. 4·4 (tabl. LVI 14).

3. Skorupy znalezione nad grobem: a) skorupy popielnicy dwustożkowej o zaokrąglonym załomie gładkiej, brunatnej, ku górze i wewnątrz czarnej; b) fragment półkulistego czerpaka z wklęsłym dnem, gładkiego, brunatnego z czarniawymi plamami, wewnątrz czarniawego.

Grób 4.

Brak o nim wiadomości w notatkach polowych dra Rymana. W materiałach muzealnych jest tylko garnek z inwentarza tego grobu i są skorupy, które zostały znalezione nad grobem.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, chropowaty, brunatny. W. 14, ot. 12·5, d. 8·5 (tabl. XXXV 15).

2. Skorupy znalezione nad grobem: skorupy brunatne, chropowate, niektóre z brzegiem, przynależne do jakiegoś garnka, poza tym gładkie skorupy, częściowo brunatne, częściowo czarniawe, ze załomem brzuśca, przynależne zapewne do popielnicy dwustożkowej o zaokrąglonym nieco załomie. Ceramika ze zniszczonych grobów.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną w górnej części szyjką za pomocą rytej bruzdy; pod załomem brunatna, chropowata, obmazywana, nad załomem gładka, czarna, wewnątrz brunatna. W. 25·5, śr. 32·3, ot. 23, d. 11·5 (tabl. XXX 8).

W popielnicy przepalone kości ludzkie.

2. Popielnica ze stożkową szyjką, oddzieloną wyraźnie od ostro prawie załamanego górą brzuśca; czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem na brzuścu chropowata, obmazywana, poza tym gładka; zdobiona u nasady szyjki guzkami, a tuż pod załomem brzuśca listewkami, 2-krotnie karbowanymi (z nich jedna tylko zachowana). W. 19·5, śr. 26, ot. 19, d. 9·5 (tabl. XXX 9).

W popielnicy przepalone kości ludzkie.

3. Popielnica gładka, brunatna, ze stożkową szyjką, osadzoną na ostro prawie załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, zdobiona na górnej części brzuśca grupami pionowych żłobków. W. 14·5, śr. 16·5, ot. 13·5, d. 7 (tabl. XXX 19, LXIX 3).

4. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, fragmentarycznie zachowany, ze zniszczoną górną częścią, czerwony, nieco chropowaty. D. 4·8 (tabl. XXXV 16).

5. Fragment garnka jajowato-doniczkowatego z płaskim dnem, gładkiego, brunatnego, z brzegiem nieco nazewnątrz wygiętym. W. 10, d. 5.

6. Fragmentarycznie zachowany, głęboki czerpak z wygiętym, dość wysokim brzegiem, przechodzącym łagodnie w brzusiec; gładki brunatny z czarniawymi plamami, ze śladem taśmowatego, wystającego ucha. W. 8·5, d. 5·5 (tabl. LIV 38).

7. Fragment półkulistego czerpaka z wklęsłym dnem, gładkiego, brunatnego, wewnątrz czarniawego, z utraconym taśmowatym uchem. W. 4, ot. 9, d. 2·3.

8. Fragment półkulistego czerpaka z wklęsłym dnem, z taśmowatym wystającym uchem, gładkiego, brunatnego, wewnątrz czarniawego. W. 8, d. 2·4.

9. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, gładka, dołem brunatna, poza tym czarna. W. 7·8, śr. 9·8, ot. 8·2, d. 5·3 (tabl. LVI 15).

10. Beczulkowate naczynko z wygiętym brzegiem, gładkie, przy dnie brunatne, poza tym czarniawe; dno nieco wklęsłe, ucho taśmowate utracone. W. 6, śr. 7·4, ot. 7, d. 3·5 (tabl. XXXV 17).

11. Skorupy: a) popielnicy czarniawej, zdobionej na chropowatym brzuścu karbowatymi listewkami;

b) misy z wysokim, wygiętym brzegiem;

c) półkulistego czerpaka z wklęsłym dnem;

d) garnka jajowato-doniczkowatego, brunatnego, chropowatego;

e) nieokreślonej przynależności.

Powiat jędrzejowski

Mołkowice

Skarb.

W zbiorach Zakładu Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie są poniższe nagolenniki zapisane pod prem kat. 787. Pochodzą prawdopodobnie ze skarbu.

1. Dwa nagolenniki brązowe z końcami założonymi na siebie. Śr. 13 (tabl. CIII 1—2).

Przylęczek

Cmentarzysko ciałopalne.

Z niego są w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie dwie popielnice z daru prof. E. Syma w r. 1934.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u nasady szyjki 4 pionowymi, wydłużonymi guzkami, a pod załomem 4 listewkami, 2-krotnie karbowanymi; szarawo-brunatna, pod załomem chropowata, obmazywana, wyżej gładka; zlepiąca ze skorup. W. 30·5, śr. 37—38, ot. 25—27, d. 13 (tabl. XIX 17).

2. W połowie zachowana popielnica o dwustożkowej formie z zaokrąglonym załomem, czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka; zachowała się z niej część dolna i trochę górnej części, tak że nie można stwierdzić czy były uszka; zlepiąca ze skorup. W. zachowanej części ok. 25, śr. 40, d. 10 (tabl. XIX 18).

Powiat kielecki

Nida

Lit.: *Odkrycie cmentarzyska prehistorycznego* (notatka dziennikarska w *Illustrowanym Kurierze Codziennym* nr 296, z dn. 27 października 1927). — Notatka w *ZOW* II 64. — Notatka w *WAr* XIII 225.

Cmentarzysko ciałopalne.

Badane we wrześniu 1927 r. przez Zygmunta Szmita, który odkopał 277 grobów. Materiały w Państw. Muzeum Archeologicznym w Warszawie, dotąd jeszcze niedostępne, gdyż uwiecznione są w skrzyniach, do tej chwili nierozpakowanych. Jedynym źródłem wiadomości, dotyczących tego cmentarzyska, są wyżej podane krótkie notatki.

I tak ma cmentarzysko charakter kulturowo mieszany, gdyż część grobów należy do kultury łużyckiej, część do kultury grobów skrzynkowych i kloszowych. W ceramice grobów łużyckich krzyżują się dwie grupy: tarnobrzeska i podgrupa krakowska z grupy górnośląsko-małopolskiej. Można to stwierdzić na dwóch naczyniach, publikowanych w *WAr*, XIII, 225: ryc. 3, 4. Mianowicie garnek ma cechy grupy tarnobrzeskiej, a popielnica grupy górnośląsko-małopolskiej. Chronologicznie należałoby odnieść cmentarzysko do okresu halsztackiego i z uwagi na groby o charakterze skrzynkowym i kloszowym do okresu wczesnolateńskiego.

Powiat miechowski

Biskupice gm. Rzerzuśnia

Skarb.

Odkryty w r. 1860 na polu gosp. Franciszka Nidro. Znajduje się w zbiorach Zakładu Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, przy czym część skarbu (nr kat. 788—796) posiada błędną metrykę „Rzerzuśnia”, a reszta skarbu (nr kat. 797—805) posiada poprawną metrykę „Biskupice”. Wskutek tej dwoistości metryk dostał się skarb do literatury pod błędną metryką „Rzerzuśnia” (np. Antoniewicz, *Archeologia Polski*, 108 oraz tabl. XXIV 1). Że skarb ten pochodzi z Biskupic, wyjaśniają dostatecznie informacje w katalogu, podane do nru 797—805: „czarka, sierpki, dłutka dostały się Przeździeckiemu od Szyca, dziedzica Rzerzuśni, a wykopane były we wsi Biskupice w parafii miechowskiej na gruncie włościańskim Franciszka Nidro ... wykopane w r. 1860”. Do części skarbu (nr kat. 788—796) z błędną metryką „Rzerzuśnia” jest tylko krótka wiadomość, że został znaleziony w r. 1860. Prawdopodobnie pośrednictwo dziedzica Rzerzuśni w uratowaniu skarbu zrodziło błędną metrykę „Rzerzuśnia”.

Skarb składał się wyłącznie z brązów. Przy opisie zabytków podane są w nawiasach nry katalogu.

1 (788). Fragment naszyjnika z okrągłego drutu, zdobionego w środkowej części ukośnymi, spiralnymi żłóbkami, ku końcom gładkiego, niezdobionego; końce zagięte były w uszka (tabl. CIV 1).

2 (789). Fragment naszyjnika, w połowie ułamany i zgięty w wielkość bransolety; zdobiony ukośnymi, spiralnymi żłobkami; końce gładkie, niezdobione; cienie ku końcom (tabl. CIV 2).

3 (790). Kółeczko z cienkiego, spiralnie skręconego drutu. Śr. 2 (tabl. CIV 3).

4 (791). Bransoleta zdobiona ukośnymi, spiralnymi żłobkami, ku końcom gładka; końce głęboko na siebie założone. Śr. 5·5 (tabl. CIV 4).

5 (792). Fragment bransolety zdobionej ukośnymi, spiralnymi żłobkami (tabl. CIV 5).

6 (793). Mała bransoleta z drutu skręcanego jakoby wokół własnej osi; końce ostro zakończone, z nich jeden ułamany; bransoleta spiralnie skręcona w 2 zwoje. Śr. 4·3 (tabl. CIV 6).

7 (794). Otwarta bransoleta z płaskiego pręta o przekroju w przybliżeniu soczewkowatym; zdobiona ukośnymi, ostro załamanymi kreskami i poprzecznymi kreskami. Śr. 5·5 (tabl. XCIX 5, CIV 7).

8 (795). Otwarta bransoleta z taśmy od zewnątrz wypukłej, od środka płaskiej. Śr. ok. 6 (tabl. CIV 8).

9 (796). Mała bransoleta, otwarta, o przekroju w przybliżeniu soczewkowatym. Śr. 4·5 (tabl. CIV 9).

10 (797). Sierp z guzkiem. Dł. cięciwy 11, szer 2 (tabl. CIV 10).

11 (798). Sierp z guzkiem, z ułamanym końcem, z żeberkiem równoległym do grzbietu (tabl. CIV 11).

12 (799). Sierp z wysokim guzkiem, z żeberkiem równoległym do grzbietu. Dł. cięciwy 12·5, szer. 2·5 (tabl. CIV 12).

13 (800). Grot z tuleją, w której 2 otwory pod ostrzem; ostry koniec grotu ułamany. Dł. zachowanej części 11·5, szer. maks. 4·1, śr. tulei u wylotu 2·3 (tabl. CIV 13).

14 (801). Wypukła, okrągła tarczka z cienkiej blachy, zdobiona pośrodku guzkiem, wokół którego 2 koncentryczne koła z wytłaczanych od spodu drobnych guzków; podobny ornament, ułożony w 3 koncentrycznych kołach, biegnie wokół brzegu tarczki; u spodu umocowane ucho z taśmy w ten sposób, że przez nie mógł być przeciągnięty pasek. Śr. 13·5 (tabl. CIV 14).

15 (802). Naczynie we formie głębokiego czerpaka, zdobione wytłaczanymi od środka guzkami dużej i małej wielkości; ucho taśmowate, przymocowane 4 nitami, zdobione wzdłuż obydwóch brzegów pasmem 3 linii i rzędem punktów; dno wklęsłe, brzeg ostro załamany, z krawędzią ostro załamaną i na zewnątrz wygiętą; naczynie nieco zniszczone. W. 6, ot. 11·5—12, d. 3·2, w. brzegu 2 (tabl. CIV 15, CVII 1).

16 (803). Siekierka tulejowata z uszkiem; wzdłuż otworu 2 równoległe żeberka. Dł. 10·2, szer. ostrza 3·7, ot. 3·1 (tabl. CIV 16).

17 (804). Siekierka tulejowata z uszkiem; pośrodku pionowe żeberko. Dł. 9·2, szer. ostrza 4, ot. 2·8 (tabl. CIV 17).

18 (805). Siekierka tulejowata z uszkiem, z otworem łódkowato wyciętym. Dł. 8·4, czer. ostrza 4·6, dot. (3·4 bal. CIV 18).

Iwanowice

Lit.: Kozłowski L., *Cmentarzysko ciałopalne w Iwanowicach na Górze Klin* (Światowit X 25 sq.). — Tenże, *Jama mieszkalna na górze Klin w Iwanowicach* (Światowit XI 61 sq.). — Tenże, *Badania archeologiczne na górze Klin w Iwanowicach, powiatu miechowskiego* (Prace Tow. N. War. nr 14, Warszawa 1917). — Czarnowski, *Zabytki przedhistoryczne we wsi Iwanowice* (odb. z Roczn. Pol. Tow. Krajozn. 1913).

Góra Klin w Iwanowicach (ryc. 2) dostarczyła szeregu znalezisk z różnych, chronologicznie odległych stanowisk. Z neolitu datują się: jama mieszkalna ceramiki wstęgowej i groby ze szkieletami skureczonymi ceramiki sznurowej. Poza tym mamy tu 3 cmentarzyska kultury łużyckiej, dwa ciałopalne i jedno szkieletowe. Cmentarzysko ciałopalne I pochodzi z V okresu, cmentarzysko ciałopalne II i szkieletowe są z okresu halsztackiego. Z Iwanowic znane jest jeszcze jedno cmentarzysko ciałopalne III okresu, ale rozciągało się na innym wzgórzu, zwanym Wyszylek, oddzielnym od góry Klin rzeczką Minożką. Badania na tych cmentarzyskach przeprowadził w l. 1911—15, Leon Kozłowski, a z amatorstwa od r. 1907 rozkopywał groby Julian Wiśnicki, mieszkaniec Iwanowic. Znacznie wcześniej odkrywali groby od czasu do czasu włóścianie lub przygodni poszukiwacze, przy czym wydobyte zabytki ulegały zniszczeniu lub rozproszczeniu. Materiały z tych cmentarzysk, z badań Kozłowskiego i rozkopywań Wiśnickiego, mieszczą się w Muzeum Archeologicznym im. Erazma Majewskiego w Warszawie, drobna zaś część znajduje się w zbiorach Muzeum Pol. Towarzystwa Krajoznawczego w Miechowie.

Przegląd materiałów z cmentarzysk z góry Klin utrudnia to, że opublikowane zostały przez Kozłowskiego w trzech odrębnych pracach, w których w dodatku przeprowadzone zostało nawet przegrupowanie pewnych materiałów. Ponadto, gdy kontrolowałem opis materiałów podany w pracach Kozłowskiego z materiałami muzealnymi, stwierdziłem pewne nieścisłości w opisie Kozłowskiego. Poza tym jest w Muzeum im. Majewskiego pewna ilość nie opublikowanych dotąd materiałów z Iwanowic. Wszystko to wprowadza wielki zamęt w materiałach iwanowickich i utrudnia zorientowanie się w ich całości. Te względy skłoniły mnie do powtórnej publikacji materiałów podanych już przez Kozłowskiego, w oparciu o prace Kozłowskiego i własne notatki. Z kolei więc znajdują opis: cmentarzysko ciałopalne I, II, cmentarzysko szkieletowe, wreszcie nieopublikowane dotąd materiały.

Cmentarzysko ciałopalne I.

Systematyczne zbadanie tego cmentarzyska przeprowadził w r. 1911 Leon Kozłowski z ramienia redakcji „Światowita”. Już wcześniej rozkopał tu kilkanaście grobów Julian Wiśnicki, a miało ich być 18. Wciągnął je Kozłowski do opisu i planu cmentarzyska, zaznaczając jednak, że położenie ich na cmentarzysku nie jest pewne i możliwym jest, iż leżą w miejscach,

Ryc. 2. Iwanowice. Plan sytuacyjny cmentarzysk na górze Klin (oznaczone krzyżykiem). Wycinek z mapy 1:100.000.

w których odkrył zniszczone groby. Groby 19—60 rozkopał Kozłowski. W numeracji grobów brak grobu 25, gdyż przez pomyłkę został grób 24 rozdzielony na dwa, stąd na planie jest on oznaczony podwójnym numerem 24—25. Wyłączył dalej Kozłowski z opisu grób 34, którego zawartość określił, jako należąca do „kultury La Tène”. Brak wreszcie w opisie grobu 47, nie ma też z niego w Muzeum żadnych zabytków, jakkolwiek grób ten zaznaczony jest na planie cmentarzyska. W grobie 29 znalazł się szkielet ludzki, nie mający jednak żadnego związku z cmentarzyskiem, ani też z późniejszym cmentarzyskiem szkieletowym okresu halsztackiego.

Wszystkim grobom brak obwarowania kamiennego, naczynia stały wprost w ziemi. Przeciętna głębokość grobów wynosiła około 40 cm.

Materiały z tego cmentarzyska są w Muzeum im. Majewskiego w Warszawie. W nawiasach przy opisie poszczególnych zabytków podane są numery inwentarza muzealnego.

Grób 1. Zawierał 4 popielnice, z tych 2 były zniszczone; za przystawki służyły 2 misy, garnek i 2 czerpaki; jedna z mis i garnek stały obok popielnic, druga misa zaś (nr 4) stała w popielnicy nr 3, a w popielnicy nr 1 były wewnątrz obydwie czerpaki, spalone kości i czaszka dziecka. Z inwentarza tego grobu odesłano do Muzeum 6 naczyń, pozostałe nie dały się rekonstruować.

1 (18593). Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką (nieco uszkodzoną), zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, a poniżej nich pod załomem 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi; czarna, pod załomem chropowata, poza tym gładka. W. 30, śr. 35, ot. ok. 25, d. 10 (tabl. XXIV 8).

2 (18596). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, w górnej części silnie zniszczona; czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka, zdobiona u nasady szyjki guzkami, a pod załomem listewkami. W. do załomu 12, śr. 35, d. 11 (tabl. XXIV 7).

3. Popielnica zniszczona.

4 (18597). Misa z wygiętym brzegiem, z uszkiem na załomie brzuśca i brzegu, gładka, ciemnobrunatna, wewnątrz czarna. W. 8, ot. 19, d. 6, w. brzegu 2 (tabl. XLV 24).

5. Popielnica zniszczona.

6. Miska zniszczona.

7 (18598). Garnek jajowato-doniczkowaty, zdobiony w jednym miejscu przy krawędzi na zewnątrz parą występów, chropowaty, czerwono-brunatny, wewnątrz czarny, z nieco wklęsłym dnem. W. 19, ot. 18, d. 9 (tabl. XXXVII 31).

8 (18594). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz czarny. W. 3, ot. 9, d. 1.5 (tabl. L 45).

9 (18595). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 3, ot. 8, d. 2 (tabl. L 46).

Grób 2. W głębokości około 70 cm stała popielnica i 4 przystawki: 2 czerpaki, misa i garnek, bokiem leżący.

1. Popielnica zniszczona.

2 (18599). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, słabo zaznaczonym, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, szaro-brunatny, wewnątrz czarny. W. 4·5, ot. 11·5 (tabl. L 47).

3. Misa zniszczona.

4 (18601). Garnek jajowato-donieczkowaty, zdobiony poniżej brzegu 2 parami guzków, chropowaty, czerwono-brunatny, wewnątrz czarny. W. 14·5, ot. 15, d. 8·5 (tabl. XXXVII 32).

5 (18600). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, gładki, szaro-brunatny; wewnątrz czarny; ucho utracone. W. 5, ot. 11 (tabl. L 48).

Grób 3. W głębokości około 50 cm mała popielnica, wewnątrz jej 2 czerpaki.

1. Popielnica czarna, zniszczona.

2 (18602). Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz czarny. W. 3, ot. 6, d. 1·5 (tabl. LI 61).

3 (18603). Czerpaczek nieco stożkowaty z wklęsłym dnem, gładki, czarny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 3, ot. 6, d. 1·5 (tabl. LI 62).

Grób 4. Zawierał popielnicę i 4 przystawki: czerpak, garnek, misę, w niej czerpak.

1. Popielnica zniszczona.

2 (18604). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, częściowo brunatny, częściowo czarny, wewnątrz czarny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·5, ot. 10 (tabl. LI 63).

3 (18605). Garnek jajowato-donieczkowaty z wklęsłym dnem, chropowaty, szaro-brunatny z czerwonymi plamami, z brzegu i wewnątrz czarny, brzeg nieco wygięty, częściowo uszkodzony. W. 12·5, ot. ok. 13, d. 8 (tabl. XXXVI 37).

4 (18606). Misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem i zdobionym na krawędzi 2 parami występów w okolicy uszka, umieszczonego tuż pod załomem brzuśca i brzegu; gładka, czarna, nieco uszkodzona. W. 9, ot. 24, d. 8 (tabl. XLV 25).

5 (18607). Czerpak z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 2 występami przy taśmowatym, wystającym uchu; gładki, częściowo brunatny, częściowo czarny, wewnątrz czarny, z nieco wklęsłym dnem. W. 4·2, ot. 10—11, d. 2·3 (tabl. LIV 49).

Grób 5. Na głębokości około 1·20 m popielnica, a w niej czerpak i kółko brązowe.

1. Popielnica zniszczona.

2 (18608). Czerpak nieco stożkowaty z płaskim dnem, szaro-brunatny, wewnątrz czarny, gładki, zdobiony na brzegu 2 występami przy taśmowatym, wystającym uchu. W. 5·5, ot. 9·5—11, d. 4 (tabl. L 49).

3 (18621). Kółko otwarte (pierścione) z cienkiego drutu brązowego. Śr. 2·3 (tabl. XCII 1).

Grób 6. Zawierał popielnicę i 2 przystawki: miskę i czerpak; wewnątrz popielnicy kółko brązowe, a obok niej szpila.

1 (18609). Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, oddzieloną od brzuśca bruzdą, zdobiona pod nasadą szyjki 4 parami nieznacznych guzków, a poniżej nich pod załomem 4 listewkami ze śladami karbowania; czarna, pod załomem chropowata, poza tym gładka; nieco uszkodzona. W. 30, śr. 33, ot. 26, d. 12 (tabl. XXIV 9).

2. Miska zniszczona.

3 (18610). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, gładki, czarny, zdobiony 2 występami na brzegu przy taśmowatym, wystającym uchu. W. 5, ot. 11, d. 4 (tabl. L 50).

4 (18622). Kółko wzgl. bransoleta z brązowego drutu, zwiniętego spiralnie w 2 zwoje; jeden koniec odgięty. Śr. 5 (tabl. XCII 1).

5 (18623). Szpila brązowa z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką. Dł. 18·5 (tabl. XCII 1).

Grób 7. Zawierał 2 popielnice; w pierwszej popielnicy kółko brązowe, w drugiej czerpak i kółko brązowe; poza tym jeszcze 2 przystawki: jakieś naczynie i garnek.

1 (18612). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobiona pod załomem 4 listewkami, czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 28, śr. 36, ot. 26, d. 10 (tabl. XXIV 10).

2. Popielnica zniszczona.

3. Przystawka zniszczona.

4 (18613). Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, zdobiony poniżej brzegu 4 listewkami, 1 i 2-krotnie karbowanymi; nieco chropowaty, brunatny z czerwoną plamą. W. 11·5, ot. 11, d. 6·5 (tabl. XXXVII 29).

5 (18611). Czerpak półkulisty z wklęsłym, krzywo umieszczonym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 12, d. 3 (tabl. LI 64).

6 (18624). Otwarte kółko z drutu brązowego. Śr. 4—5 (tabl. XCII 1).

7 (18625). Otwarte kółko ze spłaszczonego drutu brązowego, z końcami założonymi na siebie. Śr. 2·5 (tabl. XCII 1).

Grób 8. Zawierał 2 popielnice przykryte misami, obok czerpak.

1. Popielnica zniszczona.

2 (18614). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, z wyodrębnioną szyjką, zaopatrzona była w 2 szerokie uszka, pod nasadą szyjki, obecnie utracone; czarna, gładka, zdobiona przy uszkach guzkami, po jednym z każdej ich strony (w całości są 4 guzki); z brzegu nieco zniszczona. W. 18·5, śr. 21·5, ot. 16, d. 8 (tabl. XXX 15).

3 (18615). Czerpaczek z wygiętym brzegiem, gładki, szaro-brunatny; taśmowate, wystające ucho uszkodzone. W. 4, ot. 7, d. 1 (tabl. LIV 50).

4, 5. Misy zniszczone.

Grób 9. Z tego grobu zachowana tylko misa.

1 (18759). Misa z prostym prawie brzegiem, nieco do środka pochyłym, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, ze śladem uszka ponad tym załomem; przy dnie brunatna, poza tym czarna, na brzuścu chropowata, na brzegu gładka; w 1/3 zniszczona. W. 17, ot. 29, d. 12 (tabl. XLV 26).

Grób 10. Brak wiadomości.

Grób 11. Brak wiadomości.

Grób 12. Z tego grobu zachowany czerpak.

1 (18616). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·5, ot. 9·5—11, d. 3 (tabl. LI 65).

Grób 13. Z grobu tego zachowane ułamki popielnicy i czerpak.

1 (18618). Ułamki czarnej, spodem chropowatej popielnicy, zdobionej u nasady szyjki pionowo wydłużonymi guzkami.

2 (18617). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 10·5—11·3, d. 2 (tabl. LI 66).

Grób 14. Zachowana tylko misa w ułamkach.

1 (18619). Ułamki stożkowatej misy, zdobionej przy krawędzi na zewnątrz występami, gładkiej, czarniawej.

Grób 15. Brak wiadomości.

Grób 16. Brak wiadomości.

Grób 17. Zawierał popielnicę przykrytą misą; obydwie naczynia zniszczone.

Grób 18. Brak wiadomości.

Groby rozkopane przez Kozłowskiego

Grób 19. W głębokości 40 cm popielnica, wewnątrz spalone kości i kółko brązowe. Obok popielnicy 7 przystawek: 2 misy, garnek, 3 czerpaki, czarka; w każdej misie był czerpak; garnek i czarka leżały bokiem.

1 (19003). Z popielnicy czarne skorupy: miała prawdopodobnie dwustożkową formę z wydłużoną szyjką, spodem była chropowata, zdobiona pod załomem 4 karbowanymi listewkami.

2 (19000). Misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca dość ostrym załomem, z taśmowatym uszkiem poniżej tego załomu, gładka, brunatna, wewnątrz czarna; znacznie uszkodzona. W. 10, ot. 21, d. 8 (tabl. XLV 27).

3 (19001). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, szaro-brunatny, wewnątrz czarny, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobionym podłużnymi żłobkami. W. 5, ot. 11·5, d. 3 (tabl. LI 67).

4 (19002). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarny, ucho taśmowate, utracone. W. 4·5, ot. 9·5, d. 2·5 (tabl. LI 68).

5 (19004). Skorupy czarnej, gładkiej misy.

6 (19005). Skorupy chropowatego garnka jajowato-doniczkowatego.

7 (19007). Czarka dwustożkowa, zdobiona na zaokrąglonym załomie 3 listewkami, 2-krotnie karbowanymi, a nad załomem poziomymi, nikłymi żłobkami, gładka, czarna; w górnej części znacznie uszkodzona. W. obecna ok. 9·5, śr. 13, d. 5 (tabl. LVI 19).

8 (19006). Czerpak w skorupach (nie mogłem ich w Muzeum odszukać).

9 (bez nru inw.). Kółko z drutu brązowego, zwiniętego spiralnie w 2 zwoje. Śr. 4 (tabl. XCII 1).

Grób 20. Zniszczony. Zebrane skorupy pochodzą z 4 naczyń: z 2 popielnic, garnka i czerpaka.

1 (19010). Skorupy popielnicy prawdopodobnie o dwustożkowej formie, z wyodrębnioną szyjką; pod załomem chropowata i zdobiona listewkami, jak na to wskazują zachowane po nich ślady na skorupach.

2 (19011). Skorupy popielnicy prawdopodobnie o dwustożkowej formie, z wyodrębnioną szyjką, zdobionej u jej nasady guzkami, jak na to wskazują zachowane ślady na skorupach; pod załomem była chropowata.

3 (19008). Skorupy chropowatego brunatnego garnka jajowato-doniczkowatego; zachowane dno. D. 8·5.

4 (19009). Ułamki gładkiego, brunatnego, wewnątrz czarnego czerpaka.

Grób 21. Zniszczony. Zachowany tylko garnek.

1 (19012). Garnek jajowato-doniczkowaty, zdobiony poniżej brzegu listewkami ze śladami karbowania, chropowaty, czerwono-brunatny; w połowie zachowany. W. 17·5, d. 8.

Grób 22. W głębokości 40 cm popielnica i 2 przystawki: czerpak i garnek.

1 (19013). Z popielnicy zachowana dolna część chropowata, czerwono-brunatna; może być, że jest to fragment garnka, lecz byłby to wtedy bardzo duży garnek; w każdym razie forma popielnicy nieokreślona. Śr. ok. 27, d. 9·5.

2 (19014). Czerpak stożkowaty z płaskim dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarny; ucho taśmowate, wystające, uszkodzone. W. 4·5, ot. 10, d. 3·5 (tabl. L 51).

3. Garnek jajowato-doniczkowaty w drobnych ułamkach, czerwono-brunatny, wewnątrz czarny (ułamków tego garnka nie znalazłem w Muzeum) nie zgadza się także nr inwentarza tych ułamków 1912, podany przez Kozłowski; może to ma być nr 19012, ale w takim razie popełnił Kozłowski jakąś pomyłkę, gdyż ten numer nosi garnek z grobu 21).

Grób 23. Na głębokości 40 cm popielnica i 7 przystawek: 2 garnki, misa, 3 czerpaki, czarka. Obydwa garnki leżały bokiem, wewnątrz nich po jednym czerpaku, a jeden z garnków umieszczony w misie. W popielnicy 3 brązy.

1 (19015). Zachowana w ułamkach dwustożkowa popielnica o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u nasady szyjki pionowo wydłużonymi guzkami, a pod załomem listewkami, czarna, pod załomem chropowata, poza tym gładka.

2 (19016). Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, dość gładki, czerwono-brunatny; górą częściowo zniszczony. W. 14, ot. ok. 13, d. 7 (tabl. XXXVI 1).

3 (19017). W połowie zachowany czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny. W. 4.

4 (19018). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·5, ot. 12, d. 3·5 (tabl. LI 69).

5 (19019). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wysoką częścią górną, gładka, jasnobrunatna. W. 6·5, śr. 9, ot. 7·5, d. 4 (tabl. LVI 20).

6 (19020). Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 parami występów w okolicy uszka, umieszczonego tuż nad załomem, gładka, ciemnobrunatna, wewnątrz czarna. W. 7·5, ot. 20, d. 7 (tabl. XLV 28).

7 (19021). Fragmentarycznie zachowany garnek jajowato-doniczkowaty, dość gładki, czerwono-brunatny.

8. Skorupy czarnego czerpaczka.

9 (bez inr inw.). Kółko z drutu brązowego, zwiniętego spiralnie w 3 zwoje. Śr. 3 (tabl. XCII 1).

10 (bez nru inw.). Kółko z drutu brązowego, zwiniętego spiralnie w 2 zwoje, śr. 3, z łańcuszkiem, składającym się z 9 ogniów z drutu brązowego o końcach założonych na siebie (tabl. XCII 1).

11 (bez nru inw.). Kółko z drutu brązowego, zwiniętego spiralnie w 2 zwoje, śr. 3, z nanizanym nań pierwotnie grubym, brązowym kółkiem (tabl. XCII 1).

Grób 24. Przez pomyłkę grób ten został rozdzielony na dwa i dlatego oznaczony jest na planie podwójnym numerem 24—25. Stąd wypadł z numeracji grób 25.

W głębokości 25 cm popielnica, wokół niej 5 przystawek: czerpak, 3 misy, garnek.

1 (19022). Z popielnicy czarne skorupy.

2 (19025). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarny, tylko przy dnie brunatny, zdobiony na krawędzi 2 występami przy taśmowatym, wystającym uchu. W. 5, ot. 13, d. 3 (tabl. LI 70).

3 (19023). Fragment misy z wygiętym brzegiem, gładkiej, brunatnej, wewnątrz czarniawej.

4 (19026). Misa z wygiętym brzegiem, gładka, brunatna, wewnątrz czarna; uszko pod załomem brzusca i brzegu utracone. W. 8·5, ot. 21, d. 6·5 (tabl. XLV 29).

5 (19025). Fragment misy z wygiętym brzegiem, gładkiej, czarnej (ten sam nr inw. nosi czerpak 2, u Kozłowskiego błędnie podany nr inw. 19124; podobnych pomyłek jest w pracy Kozłowskiego dość dużo).

6 (19024). Fragmentarycznie zachowany garnek jajowato-doniczkowaty, zdobiony poniżej brzegu parami guzków, chropowaty, czerwono-brunatny. W. ok. 12·5, d. 8.

Grób 26. W głębokości 20 cm zniszczony grób.

Grób 27. W głębokości 30 cm sama tylko popielnica, wewnątrz ułamek drutu brązowego.

W materiale muzealnym odnalazłem tylko brąz, opis popielnicy cytuję za Kozłowskim; z opisu tego nie można wywnioskować, jaka była forma popielnicy.

1 (19044). Popielnica gładka, żółto-czerwona, z czarnymi plamami, wewnątrz brunatna; do grobu została włożoną w stanie zdeformowanym przez działanie ognia przy wypalaniu, tak, że obwód jest jajowaty, nieregularny; na powierzchni brak ozdób; tylko jedno ucho; skorupa gruba; piankowatej budowy, zupełnie przepalona. W. 29, dł. obwodu 25, szer. obwodu 12, d. 8.

2 (Bez nru inw.). Ułamek drutu brązowego prawdopodobnie z kółka (tabl. XCII 1).

Grób 28. W głębokości 20 cm sama tylko popielnica.

1 (19030). Ułamki czarnej popielnicy.

Grób 29. W głębokości 20 cm zniszczony zupełnie grób. Poniżej wyprostowany szkielet ludzki, ułożony w kierunku z północnego-zachodu na południowy-wschód. Przy szkielecie nie było żadnych zabytków. Odosobnienie jego od grobów szkieletowych, brak zabytków i obwarowania kamiennego wskazuje, że nie należał on do cmentarzyska szkieletowego. Być może, że szkielet jest późniejszego pochodzenia, że zakopany został już po zarzucaniu obu cmentarzysk, może w czasach historycznych.

Grób 30. W głębokości 40 cm spalone kości na kupce, obok garnek przykryty misą.

1 (19027). Garnek jajowato-donieczkowaty, zdobiony poniżej brzegu 3 listewkami, 4-krotnie karbowanymi, dość gładki, czerwono-brunatny. W. 15, ot. 15, d. 7 (tabl. XXXVII 30).

2 (19045). Ułamki misy z wygiętym brzegiem, gładkiej, czarniawej.

Grób 31. Grób w głębokości 50 cm. Z naczyń skorupy, brak spalonych kości.

1 (19054). Wśród skorup można wyróżnić: a) ułamki czarnej popielnicy, zdobionej u nasady szyjki pionowo wydłużonymi guzkami; b) ułamek czerpaka; c) misy z wygiętym brzegiem.

Grób 32. W głębokości 25 cm popielnica niezdatna do wzięcia; wewnątrz kółko brązowe z pojedynczego drutu.

W materiale muzealnym nie ma zanotowanego brązu.

Grób 33. W głębokości 40 cm popielnica i 3 przystawki: czerpak, misa, garnek; wszystkie naczynia w skorupach.

W materiale muzealnym brak skorup z misy i garnka.

1 (19046). Skorupy czarnej popielnicy, zdobionej u nasady szyjki pionowo wydłużonymi guzkami.

2 (19047). Z czerpaka zachowana skorupa z taśmowatym uchem.

3. Miska, tylko skorupy.

4. Garnek, drobne ułamki.

Grób 34. Opis zawartości tego grobu podany przy końcu opisu grobów.

Grób 35. Grób w głębokości 40 cm. Kości oddzielnie na kupce, obok 3 przystawki: czerpak, misa, garnek.

1 (19049). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarny, częściowo brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4, d. 3.

2 (19050). Skorupy misy z wygiętym brzegiem, gładkiej, brunatnej, wewnątrz czarnej.

3 (19028). Fragmentarycznie zachowany garnek jajowato-doniczkowaty, zdobiony poniżej brzegu parami guzków, czerwony, chropowaty. W. 12, d. 7.

Grób 36. W głębokości 60 cm popielnica i 6 przystawek: 3 garnki, 2 czerpaki i misa; czerpaki włożone do garnków.

1 (19051). Z czarnej popielnicy zachowana dolna, chropowata część z dnem. D. 10.

2 (19052). Fragmentarycznie zachowany garnek jajowato-doniczkowaty, brunatny, chropowaty, zdobiony poniżej brzegu parami guzków. Ot. 16.

3 (19031). Garnek jajowato-doniczkowaty, zdobiony poniżej brzegu 3 listewkami, 2 i 3-krotnie karbowanymi, nieco chropowaty, czerwono-brunatny, wewnątrz czarny. W. 11·5, ot. 12, d. 6 (tabl. XXXVII 33).

4 (19029). Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarny. W. 15, ot. 14·5, d. 8 (tabl. XXXVI 2).

5 (19032). Czerpak w kształcie odcinka kuli, gładki, czarny, zdobiony na krawędzi 2 występami przy taśmowatym, wystającym uchu. W. 4, ot. 8·5 (tabl. LIV 11).

6 (19033). Czerpak z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 2 występami przy taśmowatym, wystającym uchu (obecnie utracone); gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, z wklęsłym dnem, zdobiony pod uchem podłużnymi kreskami, a poza tym na brzuścu w 2 miejscach grupami 4 ukośnych kresek; w pobliżu ucha 2 dziurki nad załomem brzuśca i brzegu; czerpak mocno uszkodzony. W. 3·5, ot. 9·5, d. 1·5 (na czerpaku wypisany błędnie numer grobu 40) (tabl. LIV 51).

7 (19034). Misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca rytą bruzdą, z uszkiem poniżej załomu brzuśca i brzegu, gładka, czarna. W. 7·5, ot. 15, d. 5 (tabl. XLV 30).

Grób 37. W głębokości 60 cm skorupy popielnicy.

1 (19035). Skorupy popielnicy (nie odnalazłem ich w Muzeum).

Grób 38. Grób zupełnie zniszczony.

Grób 39. W głębokości 60 cm popielnica i 2 przystawki: misa dnem do góry, pod nią naczynie, niezdatne do wzięcia.

1 (19035). Z popielnicy zachowana dolna część z dnem; była gładka, ciemnobrunatna, wewnątrz czarna; na załomie zachowany guzek pionowo wydłużony. D. 9·8.

2 (19056). Fragment misy z wygiętym brzegiem, gładkiej, brunatnej, wewnątrz czarnej.

Grób 40. W głębokości 60 cm były dwie popielnice i 3 przystawki. W pierwszej popielnicy kółko brązowe.

1 (19039). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u nasady szyjki 4 pionowo wydłużonymi guzkami, czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka; dobrze zachowana tylko górna część (tabl. XXIV 11).

2 (19057). W ułamkach zachowana popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, czarna, wewnątrz brunatna, z 2 uszkami u nasady szyjki.

3. Garnek jajowato-doniczkowaty, zdobiony poniżej brzegu 4 parami guzków, zachowany w ułamkach (u Kozłowskiego bez nru inw.; skorup tych nie znalazłem w Muzeum).

4 (19037). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 10, d. 1·5 (tabl. LI 71).

5 (19038). Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi wystęпами, jednym nad uszkiem, drugim obok, brak trzeciego z drugiej strony uszka; gładka, czarna, z uszkiem pod załomem brzuśca i brzegu, z wklęsłym dnem. W. 7·5, ot. 19, d. 4 (tabl. XLV 31).

6 (Bez nru inw.). Kółko otwarte z drutu brązowego. Śr. 2 (tabl. XCII 1).

Grób 41. W głębokości 50 cm popielnica i garnek.

1 (19058). Z popielnicy 2 czarne, od wewnątrz brunatne skorupy.

2 (19040). Ułamki garnka jajowato-doniczkowatego, brunatnego, chropowatego.

Grób 42. Zniszczony; z naczyń skorupy.

1 (19059). Wśród skorup można wyróżnić:

a) ułamki czarnej popielnicy, dołem chropowatej, zdobionej u nasady szyjki guzkami;

b) ułamek czarnej misy z wygiętym brzegiem;

c) ułamek garnka jajowato-doniczkowatego, chropowatego, brunatnego, wewnątrz czarnego.

Grób 43. W głębokości 60 cm popielnica, misa i garnek.

1 (19060). Z popielnicy czarne, od wewnątrz brunatne skorupy; była dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, zdobiona pod załomem listewkami.

2 (19061). W ułamkach zachowana misa z brzegiem zagiętym do środka, gładka, częściowo brunatna, częściowo czarna, wewnątrz czarna, z uszkiem poniżej brzegu, z wklęsłym dnem. D. 3·5.

3 (19062). W ułamkach zachowany garnek jajowato-doniczkowaty, zdobiony poniżej brzegu listewkami, 2-krotnie karbowanymi, chropowaty, brunatny, z czerwonymi plamami.

Grób 44. W głębokości 60 cm popielnica i garnek.

1 (19063). W ułamkach zachowana popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, zdobiona pod załomem listewkami ze śladami karbowania, czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata.

2. Garnek jajowato-doniczkowaty (według Kozłowskiego zachowana być miała z niego dolna część, której nie znalazłem w Muzeum).

Grób 45. W głębokości 60 cm popielnica, przy niej garnek.

1 (19064). Z czarnej popielnicy skorupy; była zdobioną u nasady szyjki guzkami.

2. Fragmentarycznie zachowany garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty, czerwono-brunatny, wewnątrz czarny (ma błędnie wypisany nr inw. 19063, ten sam, który posiada popielnica z grobu 44).

Grób 46. W głębokości 80 cm popielnica i 3 przystawki: garnek, misa, w niej czerpak.

1 (19042). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobioną u nasady szyjki 4 guzkami, a poniżej nich pod załomem 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi tak silnie, że tworzą się prawie oddzielne guzki; czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 22, śr. 27·5, ot. 19, d. 11 (tabl. XXIV 12).

2 (19053). Garnek jajowato-doniczkowaty, zdobiony poniżej brzegu 4 listewkami ze śladami 2-krotnego karbowania, chropowaty, szarawo-brunatny. W. 14, ot. 13, d. 7.

3 (19036). Misa z wygiętym brzegiem, z uszkiem na załomie brzuśca i brzegu, gładka, brunatna, wewnątrz czarna. W. 9·5, ot. 25, d. 9·5 (u Kozłowskiego podany błędnie nr inw. 19038, a na samej misie wypisany błędnie gr. 40) (tabl. XLV 32).

4 (19065). Czerpak w ułamkach, czarny z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony na krawędzi występiami (cytuje za Kozłowskim, nie odszukałem tych skorup w Muzeum).

Grób 47. Grób ten podany jest przez Kozłowskiego na planie cmentarzyska, nie ma jednak w pracy Kozłowskiego o nim żadnej wzmianki, brak też z niego zabytków.

Grób 48. W głębokości 50 cm sam tylko garnek, zachowany w złym stanie.

1 (19043). Garnek jajowato-doniczkowaty, czerwony, chropowaty; zachowana z niego dolna część z płaskim dnem. D. 6·5.

Grób 49. W głębokości 55 cm sama tylko popielnica, przystawek brak.

W Muzeum jest ta popielnica błędnie zapisana do inwentarza grobu 51.

1 (22433). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobioną u jej nasady 4 guzkami, a poniżej nich pod załomem 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi, czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 31, śr. 35, ot. 27, d. 10, w. szyjki 14 (tabl. XXIV 13).

Grób 50. W głębokości 55 cm popielnica, wewnątrz niej kóleczo brązowe, oraz 4 przystawki: 2 czerpaki, misa i garnek.

1. Z popielnicy ułamki (nie odnalazłem ich w Muzeum).

2 (20938). Fragmentarycznie zachowany czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki; przy utraconym uchu zachowany występ na krawędzi. W. 3, d. 2.

3 (20937). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarny; znacznie zniszczony, ucho utracone. W. 3·5, ot. 7 (tabl. LI 72).

4 (20939). Fragmentarycznie zachowana misa z wąskim, wygiętym brzegiem, czarna, gładka, z 2 uszkami pod załomem brzuśca i brzegu. W. 5·5, d. 3·5.

5 (Bez nru inw.). Z garnka jajowato-doniczkowatego chropowate, czerwono-brunatne skorupy.

6 (Bez nru inw.). Otwarte kółeczko z cienkiego drutu brązowego. Śr. 1·8 (tabl. XCII 1).

Grób 51. Grób zniszczony. Zawierał popielnicę i miskę w ułamkach. W Muzeum odnalazłem tylko ułamki popielnicy. Do grobu tego w Muzeum błędnie zaliczona popielnica z grobu 49.

1 (Bez nru inw.). Ułamki czarnej popielnicy, która miała dwustożkową formę z wyodrębnioną szyjką, pod załomem była chropowata, wyżej gładka, zdobiona u nasady szyjki pionowo wydłużonymi guzkami, a pod załomem listewkami.

2. Według opisu Kozłowskiego: miska stożkowata z wklęsłym dnem, czarna (głina z domieszką tłuczonego granitu). W. 7, d. 3·5.

Grób 52. W głębokości 30 cm grób zawierający: popielnicę, w niej wisiołek brązowy, dalej miskę i garnek.

1 (Bez nru inw.). Z czarnej popielnicy, wewnątrz brunatnej, zachowany ułamek chropowatego brzuśca i ułamki gładkiej szyjki z guzkami u nasady.

2. Według opisu Kozłowskiego: miska czarna, silnie uszkodzona, typu najpospolitszego (nie odnalazłem jej w Muzeum).

3 (Bez nru inw.). Ułamki garnka jajowato-doniczkowatego, chropowatego, czerwono-brunatnego.

4. (Bez nru inw.). Wisiołek brązowy z prostokątnej blaszki, zawieszony na łańcuszku z 4 otwartych ogniów (tabl. XCII 1).

Grób 53. W głębokości 25 cm zniszczony grób. Zawierał prawdopodobnie tylko 2 naczynia: popielnicę i czarę; wewnątrz popielnicy łańcuszek brązowy.

1 (Bez nru inw.). Z popielnicy czarne skorupy; spodem była chropowata.

2 (20936). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami prawie na załomie, gładka, czarna. W. 5, śr. 6, ot. 4·5, d. 2·5 (tabl. LVIII 5).

3 (Bez nru inw.). Łańcuszek brązowy, złożony z 3 większych ogniów i jednego małego; ogniwa otwarte, końce drutów założone na siebie (tabl. XCII 1).

Grób 54. W głębokości 50 cm popielnica bez przystawek.

1 (Bez nru inw.). Z popielnicy czarne skorupy.

Grób 55. W głębokości 50 cm popielnica i 3 przystawki; wszystkie naczynia rozbite.

Grób 56. W głębokości 25 cm tylko dno garnka, obok spalone kości.

1 (Bez nru inw.). Z garnka jajowato-doniczkowatego, czerwono-brunatnego, chropowatego zachowane dno i część brzuśca. D. 10.

Grób 57. W głębokości 20 cm ułamki popielnicy, poniżej misa dnem do góry, również w ułamkach.

1 (Bez nru inw.). Z czarnej popielnicy zachowane ułamki chropowatej dolnej części.

2 (Bez nru inw.). Z czarniawej misy dno i ułamki brzuśca.

Grób 58. W głębokości 20 cm zachowane z popielnicy dno (nie znalazłem go w Muzeum).

Grób 59. W głębokości 25 cm popielnica bez przystawek, zachowana w ułamkach.

W Muzeum nie znalazłem jej ułamków.

1. Według opisu Kozłowskiego była czarna, wewnątrz brunatna, dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u nasady szyjki guzkami, a pod załomem listewkami.

Grób 60. W głębokości 20 cm popielnica i garnek bokiem leżący.

W Muzeum odnalazłem tylko garnek.

1. Według Kozłowskiego: popielnica, tylko dno, we fragmentach, czarna, zewnątrz chropowata.

2 (Bez nru inw.). Fragmentarycznie zachowany garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarny, zdobiony poniżej brzegu parami guzków. W. 8, d. 4.

Grób 34. Zawartość tego grobu została określona przez Kozłowskiego jako przynależna „do kultury La Tène”. Ceramika tego grobu nie daje podstaw do takiej chronologii.

1 (26102). Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, gładka, ze stożkową szyjką, której brzeg zniszczony, osadzoną na górą łagodnie ku nasadzie szyjki załamanym brzuścu; na załomie brzuśca na największym wyđęciu 2 szerokie uszka, utracone; pomiędzy nimi z każdej strony guzek, z nich jeden utracony. W. obecna ok. 17·5, śr. 22·5, ot. obecny 16, d. 8 (tabl. XVI 7).

2 (26103). Czarka brunatna, gładka, na szyjce i wewnątrz czarna, z cylindryczną szyjką, osadzoną na ostro prawie załamanym brzuścu, z 2 uszkami na granicy szyjki i brzuśca; brzeg zniszczony. W. obecna ok. 6·5, śr. 10·5, ot. obecny 9, d. 5 (tabl. XVI 8).

3 (26104). Dwustożkowa czarka z 2 uszkami nad załomem, gładka, brunatna z czarną plamą, wewnątrz czarna. W. 8, śr. 10, ot. 7·5, d. 5.

4 (26105). Czarny czerpak z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem; ucho taśmowate. W. 4·5, ot. 11·5—13, d. 2·5 (tabl. XVI 9).

5 (26106). Czerpak półkulisty z wklęsłym, krzywo umieszczonym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 10, d. 2·5 (tabl. XVI 10).

Cmentarzysko ciałopalne II.

Groby z tego cmentarzyska rozmieszczone były pomiędzy grobami szkieletowymi okresu halsztackiego i tworzyły wszystkie razem jedno cmentarzysko o mieszanym obrządku pogrzebowym. Kozłowski wyłączył jednak groby

ciałopalne w osobne cmentarzysko, uważając je za nieco wcześniejsze od cmentarzyska szkieletowego. Tej różnicy chronologicznej dopatruje się Kozłowski na podstawie ceramiki i samego rozmieszczenia grobów. Stąd posiadają groby ciałopalne i szkieletowe odmienną dla siebie numerację. W świetle badań Jazdzewskiego na cmentarzyskach o podobnym mieszanym obrządku pogrzebowym w Boronowie i Piasku podział Kozłowskiego nie jest słusznym.

Na tym cmentarzysku znalazł Wiśnicki w r. 1907 dwa pierwsze groby na górze Klin, które dały podnetę do dalszych systematycznych badań. Wskutek płytkiego grzebania naczyń (pierwotna głębokość grobów około 30 cm) i usunięcia się części ziemi przez orkę, większość grobów wydobyła się tak płytko pod powierzchnię, że uległa zniszczeniu wskutek orki i jest tylko jeden dobrze zachowany grób, inne dochowały się w zniszczonym stanie.

Materiał z 2 pierwszych grobów odkrytych przez Wiśnickiego znajduje się w Muzeum Pol. Tow. Krajoznawczego w Miechowie. Przy przeglądaniu tego materiału znalazłem odręczny plan Wiśnickiego tych grobów i notatkę, że grób 2 był grobem szkieletowym, a tymczasem Kozłowski podał go jako grób ciałopalny. Dając wiarę notatce Wiśnickiego, wyłączam grób 2 z opisu grobów ciałopalnych i umieszczam go pośród grobów szkieletowych, jako grób 25. W rezultacie pozostanie 14 grobów ciałopalnych, a liczba grobów szkieletowych wzrośnie do 25. W Muzeum Archeologicznym im. Majewskiego w Warszawie są tylko brązy z grobu 4 i 5 (w nawiasach podane nry inwentarza), a reszta zabytków, tzn. ułamki ceramiki, uległa być może zniszczeniu podczas wojny światowej przez wojska rosyjskie, które w czasie ofensywy na Kraków zrabowały dom i majątek Kozłowskiego w Przybysławicach, w pow. miechowskim. Część bowiem materiałów z ostatnich badań była spakowana w skrzyniach i przechowana w Przybysławicach, jak o tym wyraźnie mówi Kozłowski. Ten sam los podzieliła znaczna część zabytków z grobów szkieletowych.

Grób 1. Popielnica, przy niej czerpak; wewnątrz popielnicy 2 kółka brązowe i srebrny pierścionek.

1. Duża popielnica ze stożkową szyjką, oddzieloną wyraźnie od wydłużonego, słabo wydętego brzuśca, zdobiona w dolnej części brzuśca 4 listewkami, a powyżej nich pod nasadą szyjki na brzuścu grupami 3 guzków; czarna, u spodu chropowata, poza tym gładka. W. 34, śr. 40, ot. 31, d. 10, w szyjki 13 (tabl. XXXIV 15).

2. Głęboki czerpak z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca silnie zaokrąglonym załomem, gładki, czarny, z utraconym uchem. W. 9, śr. 12, ot. 10, d. 3 (tabl. LV 19).

3. Kółko (zausznica) z drutu brązowego, spiralnie zwiniętego w 2 zwoje. Śr. 7.

4. Kółko (zausznica) z drutu brązowego, spiralnie zwiniętego w 2 zwoje. Śr. 6·5.

5. Pierścionek srebrny z końcami założonymi na siebie. Śr. 2, grubość drutu 0·3.

Grób 3. Zawierał popielnicę i garnek; garnka nie dało się wydobyć w całości. Popielnica zniszczona plugiem, mimo że znalazła się w głębokości 70 cm.

Należy przypuszczać, że wskutek łagodnego spadku wzgórza ziemia orna zsuwała się ze zachodu na wschód, przykrywając zwolna popielnicę i dzisiejsza głębokość grobu nie jest pierwotna.

1. Z popielnicy zachowała się dolna część gładka, brunatna, częściowo czarna.

2. Garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty, czerwonawy.

Grób 4. W głębokości 60 cm popielnica, obok niej czerpak; wewnątrz popielnicy pierścioneł brązowy.

1. Z popielnicy ułamki; była czarna, spodem chropowata i zaopatrzona była w 2 uszka.

2. W ułamkach zachowany czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny. W. 5·5, ot. 10.

3 (23540). Pierścioneł brązowy z drutu zwinętego spiralnie w 3 zwoje. Śr. 2 (w Muzeum zapisany w księdze inwentarzowej błędnie do grobu szkieletowego 3) (tabl. XCII 4).

Grób 5. W głębokości 60 cm popielnica i czerpak; w popielnicy zausznicę brązową.

1. Z popielnicy wydobyto ułamki; spodem była chropowata.

2. Czerpak z wygiętym brzegiem, wydobyty w ułamkach.

3 (23541). Zausznica z drutu brązowego, zachowana w 2 ułamkach (w księdze inwentarzowej w Muzeum podane błędnie, że pochodzi z grobu szkieletowego na „Babiej Górze“ (tabl. XCII 4).

Grób 6. W głębokości 25 cm popielnica niezdatna do wzięcia, w dolnej części chropowata.

Grób 7. W głębokości 20 cm popielnica zniszczona przez orkę.

Grób 8. Znajdował się w obrębie jamy mieszkalnej i zawierał samą tylko popielnicę.

1. Popielnica w górnej części zniszczona przez orkę; w dolnej części chropowata, obmazywana, brunatna, zdobiona na załomie brzuśca 2 guzami.

Grób 9. W głębokości 20 cm popielnica zniszczona przez orkę.

Grób 10. W głębokości 20 cm zniszczony grób.

Grób 11. W głębokości 20 cm zniszczona popielnica, obok niej czerpak.

Grób 12. W głębokości 20 cm zniszczona popielnica i czerpak.

Grób 13, 14, 15. W głębokości 20 cm zniszczona popielnica.

Cmentarzysko szkieletowe.

Jak wyżej zaznaczyłem, to cmentarzysko szkieletowe tworzyło wraz z cmentarzyskiem ciałopalnym II jedno cmentarzysko o mieszanym obrządku pogrzebowym. Obydwa cmentarzyska były badane przez Kozłowskiego z ramienia „Światowita“. Całe to cmentarzysko zastał Kozłowski silnie zniszczone. Przy orce oddawna już wyorywano tu kamienie, jak również kości, a czasem i całe szkielety ludzkie. Małą jednak zwracano na to uwagę i dopiero zainte-

resowany tymi znaleziskami Wiśnicki rozpoczął rozkopywać groby. I tak odkrył w r. 1907 dwa pierwsze groby. Jako niespecjalista, zwracał uwagę głównie na budowę grobów i zabierał naczynia, które przysyłał do Muzeum Majewskiego w Warszawie. Materiał antropologiczny pozostawiał na miejscu. W ten sposób rozkopał Wiśnicki około 20 grobów. Liczba wydobytych w całości oraz poklejonych naczyń okazała się nieznaczna, gdyż naczyń przy szkieletach było niewiele, wszystkie zaś źle dochowane. Głównym terenem poszukiwań Wiśnickiego było pole gosp. Fundamenta. Opierając się na wiadomościach, zaczerpniętych od Wiśnickiego, przeprowadził Kozłowski badania na polu gosp. Piotra Gawrońskiego i na polu tym odkrył 22 grobów szkieletowych i 13 grobów ciałopalnych, których opis już wyżej podałem. Według obliczeń Kozłowskiego zbadane cmentarzysko stanowi zaledwie 1/3 całości cmentarzyska, a 2/3 uległy już zniszczeniu.

W układzie grobów daje się zauważyć ogromna jednolitość. Szkielet leży zawsze w kierunku z południa na północ, głową zwrócony na południe, w pozycji wyciągniętej. Ta pogrzebowa zasada była zachowana we wszystkich grobach. Układ głowy bywał rozmaity: w większości przypadków głowa leżała twarzą ku górze, to znowu w grobie 4 głowa była twarzą zwrócona na zachód, a w grobach 6, 12, 13, 16 na wschód.

Przy szkielecie stawiano naczynia, zwykle jedno lub dwa ponad głową a czasem i w nogach. Od tej zasady odchylają się groby 9, 10 i 21, gdzie przy szkielecie naczyń nie było. Przy jednym szkielecie stawiano najwyżej trzy naczynia (Gr. 5 i 7). Z reguły jedno stoi ponad głową, często dostawiano dodatkowo drugie; w nogach znalazły się naczynia tylko w grobach 5, 6 i 7, a także w grobie 18 niewątpliwie stało w nogach szkieletu naczynie. W małej ilości znalazły się również przedmioty metalowe, przeważnie jako wyroby drucikowe. Są to zausznicze, bransolety, pierścionki i szpile. W grobie 1-ym bransoleta żelazna, a w grobie 18-ym młotek rogowy, obrzędowego zapewne znaczenia.

Szkielet wraz z przystawkami obłożony był kamieniami wapiennymi wielkości od 15—30 cm średnicy. Kamienie układano w owal. Najgęściej kamienie leżały przy głowie i nogach szkieletu. Wzdłuż ciała rzadziej. Niektóre groby były jedynie przy głowie i nogach obłożone kamieniami. Wyjątek stanowi grób 20, bez kamieni. W grobie 6 jeszcze i naczynie ponad głową szkieletu, było otoczone wieńcem kamieni.

Tylko część materiałów, wydobytych z grobów przez Kozłowskiego, mieści się w Muzeum Archeol. im. Majewskiego w Warszawie. Są to zabytki z grobów 1—8; przy opisie podane są w nawiasach numery inwentarza muzealnego. Materiały z pozostałych grobów uległy zniszczeniu w czasie wojny światowej, jak już wyżej o tym wspominałem.

Do materiałów z cmentarzyska szkieletowego dochodzą jeszcze zabytki z 3 grobów, odkrytych przez Wiśnickiego. Zabytki z 2 grobów są w Muzeum im. Majewskiego w Warszawie, zabytki z trzeciego grobu są w Muzeum Pol. Tow. Krajoznawczego w Miechowie. Poza tym do cmentarzyska szkieletowego należy również część zabytków, jakie znalazł Kozłowski przy rozkopywaniu

jamy mieszkalnej (Światowit XI). Prócz tego jest w Muzeum im. Majewskiego kilka zabytków bez nru inwentarza z określeniem „groby szkieletowe”. Opis tych zabytków podam również.

Grób 1 (tabl. I). W głębokości 80 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ. Czaszka zwrócona twarzą ku górze. Na prawej kości łokciowej żelazna bransoleta. Na palcu prawej ręki pierścioneł brązowy. Powyżej głowy 2 naczynia: czarka i czerpak. Wewnątrz czarki pierścioneł brązowy. Grób obłożony 17 wapiennymi kamieniami.

1 (22423). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami na załomie, jak na to wskazują po nich zachowane ślady; gładka, czarna, z brzegu zniszczona. W. obecna 11, śr. 17·5, d. 8.

2 (Bez nru inw.). Czerpak z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzusca ostrym załomem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem. W. 4, ot. 14, d. 2 (czerpak ten nie posiada w Muzeum żadnego nru inwentarza, ani też nie podano, z jakiego pochodzi grobu; zidentyfikowałem go na podstawie opisu Kozłowskiego) (tabl. LV 20).

3 (22543). Bransoleta żelazna z grubego pręta, zwężonego na końcach. Śr. 7 (tabl. XCII 4).

4 (23545). Pierścioneł z drutu brązowego, zwiniętego spiralnie; obecnie złamany na 2 części (znaleziony na palcu prawej ręki) (tabl. XCII 4).

5 (23544). Pierścioneł z drutu brązowego, spiralnie zwiniętego w 2 zwoje. Śr. 2 (znaleziony w czarce) (tabl. XCII 4).

Grób 2. W głębokości 60 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ. Czaszka zwrócona twarzą ku górze. Przy piszczeli lewej nogi szpila brązowa. Powyżej głowy 2 naczynia: czarka i czerpak. Grób obłożony wapiennymi kamieniami.

1 (22424). Czarka dwustożkowa z górną częścią nieco wciągniętą u nasady, z 2 uszkami na załomie, gładka, czarniawa. W. 11, śr. 11·5, ot. 8·5, d. 6·5 (tabl. LVI 48).

2 (22425). Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 3·5, ot. 6·5 (tabl. LIII 44).

3 (23546). Szpila brązowa z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką. Dł. 10 (tabl. XCII 4).

Grób 3. W głębokości 70 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ. Czaszka zwrócona twarzą ku górze. Powyżej czaszki 2 naczynia: garnek, drugie niezdatne do wydobywania. Grób obłożony kamieniami wapiennymi.

1 (22426). Garnek jajowato-doniczkowaty, zdobiony przy krawędzi na zewnątrz 4 parami występow, równymi z krawędzią; chropowaty, czerwono-brunatny, wewnątrz czarny. W. 10, ot. 10·5, d. 4·5 (tabl. XXXVIII 12).

2. Drugie naczynie było niezdatne do wydobywania.

Grób 4 (tabl. I). Na głębokości 75 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ. Czaszka zwrócona twarzą na zachód. Powyżej głowy dwa naczynia. Grób obłożony kamieniami wapiennymi. Przy szkielecie nie było ozdób metalowych. Naczynia w stanie niezdatnym do wydobywania.

Grób 5 (tabl. I). W głębokości 1 m szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, twarzą ku górze. Ponad czaszką 2 naczynia: czarka i garnek bokiem leżący. U nóg stał czerpak. Przy szkielecie nie było żadnych ozdób metalowych. Grób obłożony kamieniami wapiennymi.

1 (22427). Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, z wygiętym nieco brzegiem, chropowaty, czerwono-brunatny, W. 15, ot. 14·5, d. 7·5 (tabl. XXXVI 40).

2. Czarka była niezdatna do wydobywania.

3 (22429). Czerpak z wygiętym brzegiem, czarny, gładki, z wklęsłym dnem, silnie uszkodzony; ucho utracone. W. 4, ot. 10, d. 1·5 (tabl. LV 21).

Grób 6 (tabl. I). W głębokości 50 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, twarzą zwrócony na wschód. Ponad głową garnek, obłożony wokół kamieniami. U nóg czerpak. Ozdób metalowych brak. Grób obłożony kamieniami wapiennymi.

1 (22428). W połowie zachowany garnek jajowato-doniczkowaty, zdobiony poniżej brzegu pierwotnie 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi, z nich zachowana tylko jedna; chropowaty, czerwono-brunatny, wewnątrz czarny, z wklęsłym dnem. W. 12·5, ot. ok. 13, d. 6 (tabl. XXXVIII 13).

2 (22430). Czerpak z wygiętym brzegiem, czarny, gładki, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobionym 3 podłużnymi żłobkami. W. 5, ot. 11 (tabl. LV 22).

Grób 7 (tabl. I). W głębokości 50 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, z twarzą zwróconą ku górze. Grób obłożony kamieniami tylko przy głowie i nogach. Przed głową jedno naczynie, przy nogach dwa. Naczynie ponad głową niezdatne do wzięcia. Z naczyń stojących przy nogach wzięty tylko czerpak.

1 (22431). Czerpak w kształcie odcinka kuli, czarny, gładki, z utraconym uchem. W. 5, ot. 10 (tabl. LIV 17).

Grób 8. Szkielet zniszczony. Obstawa kamienna tylko przy głowie i nogach. Ponad głową szkieletu leżał bokiem czerpak.

1 (22432). Czerpak z wygiętym słabo brzegiem, bez wyodrębnionego dna, z taśmowatym, wystającym uchem, wygiętym pośrodku wzdłuż grzbietu; gładki, brunatny, grubej roboty, nieco uszkodzony. W. 5, ot. 7·8 (tabl. LV 23).

Grób 9. Na głębokości 45 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, twarzą ku górze. Przy szkielecie ani przedmiotów metalowych, ani naczyń. Szkielet obłożony kamieniami przy głowie i nogach gęściej, po bokach rzadziej.

Grób 10. Na głębokości 40 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, twarzą ku górze. Przedmiotów metalowych ani naczyń nie było. Szkielet obłożony 12-tu kamieniami wapiennymi.

Grób 11 (tabl. I). Na głębokości 40 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, twarzą ku górze, powyżej głowy naczynie niezdatne do wzięcia. Przy czaszce po obu jej stronach zausznicze brązowe, na piersiach szpila brązowa.

1. Zausznice brązowe z potrójnie skręconego drutu.
2. Szpila brązowa z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko.

Grób 12. Na głębokości 40 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, twarzą na wschód, powyżej głowy naczynie w stanie niezdatnym do wzięcia, na palcu ręki prawej pierścione z podwójnie skręconego drutu brązowego. Lewej nogi w grobie nie odnaleziono. Szkielet obłożony przy głowie i nogach kamieniami wapiennymi w liczbie dziesięciu.

Grób 13. Na głębokości 30 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, twarzą na wschód. Grób naruszony. Usunięte zostały kamienie, leżące poza głową szkieletu i zabrane naczynie, stojące ponad głową szkieletu. Odnalazł się jedynie czerpak, leżący bokiem, a dotykający czaszki i całkowity szkielet z kamieniami wokoło nóg.

Grób 14. Na głębokości 20 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, twarzą ku górze. Przy czaszce 2 naczynia: czerpak i czarka z 2 uszkami, w stanie niezdatnym do wydobywania. Grób obłożony kamieniami wapiennymi w liczbie 14-tu. Przy szkielecie brązów brak.

Grób 15. Na głębokości 20 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ. Grób naruszony przez orkę. Głowa przerzucona, kamieni jak również naczyń przy głowie brak. Przy szczęce kółko brązowe, zapewne zausznica, z drutu spiralnie zwiniętego w 2 zwoje.

Grób 16. Na głębokości 30 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, twarzą na wschód. Ponad głową 2 naczynia: czerpak i garnek jajowato-doniczkowaty. Czerpak stał przy głowie, garnek powyżej. Grób obłożony kamieniami wapiennymi w liczbie 14-tu.

Grób 17. Na głębokości 20 cm grób zniszczony przez orkę.

Grób 18. Na głębokości 30 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, twarzą zwrócony ku górze. Ponad głową i przy nogach skrupy naczyń. Na goleni prawej w bliskości kolana młotek rogowy.

1. Młotek rogowy, o tyłcu równo ściętym, ostrzu spiczasto zakończonym, formy zbliżonej nieco do współczesnego kilofa, o otworze czworokątnym, długi na kilkanaście centymetrów. Młotek ten został zniszczony podczas rabunku razem z całym zbiorem, jaki w domu posiadał Kozłowski. Rysunek tego wyjątkowego okazu również nie ocalał. Ze względu na swe małe rozmiary i delikatność wykonania nie mógł to być wyrób użytkowany. Raczej przypuszczać należy, że miał on jakieś rytualno-religijne znaczenie. Najprawdopodobniej było to godło boga słońca (są to przypuszczenia Kozłowskiego).

Grób 19. Na głębokości 20 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, przez orkę grób ten został naruszony.

Grób 20. Na głębokości 20 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, twarzą ku górze. Ponad głową garnek jajowato-doniczkowaty, zniszczony przez orkę, na piersiach szpila brązowa. Grób nie obłożony kamieniami.

- 1 Szpila brązowa z rozklepaną główką i zwiniętą w uszko.

Grób 21. Na głębokości 30 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, całkowicie zmarszały. Na rękach bransolety brązowe. Grób obłożony kamieniami, naczyń brak.

1. Bransoleta z drutu trzykrotnie spiralnie skręconego. Śr. 5·5, grub. drutu 0·3.

2. Bransoleta z pojedynczego skrętu drutu brązowego, pokryta szlachetną patyną. Śr. 5·3, grub. drutu 0·3.

Grób 22. Na głębokości 30 cm szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, twarzą ku górze. Ponad głową naczynie niezdadne do wydobywania. Z prawej strony głowy przy otworze słuchowym drucik brązowy. Na lewej ręce bransoletka i pierścionek brązowy. Przy głowie i nogach grób obłożony kamieniami.

1. Fragment zauszniczy, z drutu brązowego wygiętego w półkole.

2. Bransoletka z drutu brązowego, skręconego spiralnie w $1\frac{1}{2}$ zwoju, zakończonego śrubowato na obu końcach.

3. Pierścionek z drutu brązowego, skręconego spiralnie w 2 zwoje; jeden koniec drutu zakręcony ku górze w kółko.

Do ementarzyska szkieletowego należą zabytki, pochodzące z 3 grobów, które rozkopał Wiśnicki. Dla łatwiejszego zorientowania się w materiałach tego ementarzyska zachowuję dla tych 3 grobów kolejną numerację, nawiązując do grobów rozkopanych przez Kozłowskiego, jakkolwiek te trzy groby w pracy Kozłowskiego nie noszą tych numerów, ani też zabytki z tych grobów w poszczególnych Muzeach nie są notowane pod tymi numerami grobów. Zaznaczam to wyraźnie, aby ta moja osobista, dowolna zupełnie numeracja nie wprowadziła kogo w błąd w poszukiwaniach muzealnych. Materiały z 2 grobów (grobry 23, 24) są w Muzeum Archeol. im. Majewskiego w Warszawie (w nawiasach są przy opisie nry inwentarza), zabytki z trzeciego grobu (grób 25) znajdują się w Miechowie w Muzeum Pol. Tow. Krajoznawczego.

Grób 23. 1 (18754). Garnek jajowato-doniczkowaty z wyodrębnionym płaskim dnem, niski a szeroki, chropowaty, czerwono-brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 8, ot. 11, d. 6·5 (tabl. XXXVI 26).

2 (18753). Czerpaczek półkulisty, dołem spłaszczony, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4, ot. 7 (tabl. L 75).

3 (18751). Miska z wygiętym brzegiem, z uszkiem pod załomem brzuśca i brzegu, gładka, brunatna, wewnątrz czarna; nieco uszkodzona. W. 7, ot. 13, d. 5 (tabl. XLVI 24).

4 (18752). Kółko otwarte z płaskiego, brązowego drutu, dość grubego. Śr. 1·6 (znalezione w misce) (tabl. XCII 3 d).

Grób 24. Zawierał szkielet wyprostowany w kierunku z południa na północ, z głową na południe, odwróconą twarzą na zachód. Przy głowie stało naczynie i czerpak. Do wyposażenia grobu należą jeszcze 3 ozdoby brązowe: pierścionek, zausznicza i szpila.

1 (18755). Naczynie dwustożkowe o zaokrąglonym załomie, z górną częścią nieco wciągniętą u nasady, czarne, gładkie, z 2 uszkami na załomie. W. 19·5, śr. 23, ot. 17, d. 6 (tabl. LVI 49).

2 (18756). Czerpak nieco stożkowaty z wklęsłym dnem, gładki, czarny; taśmowate ucho utracone. W. 4, ot. 7·5—8·5 (tabl. LIII 45).

3 (18758). Pierścionek z drutu brązowego, zwiniętego spiralnie w $1\frac{1}{2}$ zwoju (tabl. XCII 3 a).

4 (18757). Kółko otwarte, śr. 4, z drutu brązowego, którego jeden koniec ma ślady skręcania go wokół drugiego końca; przy kółku wisi szpila brązowa, dł. 8·5, której główka, zwinięta w uszko, łączy szpilę z kółkiem (tabl. XCII 3 g).

5. Szpila brązowa z główką, zwinięta w uszko, z ułamanym końcem (szpili tej nie odnalazłem w Muzeum; opis cytuję według Kozłowskiego i na podstawie rysunku podanego przez Kozłowskiego).

Grób 25. Jest to grób, który podał Kozłowski jako grób ciałopalny na cmentarzysku II, a który ja na podstawie notatki Wiśnickiego umieszczam pośród grobów szkieletowych. W notatce Wiśnickiego w Muzeum w Miechowie jest mowa, o szkielecie ludzkim, zwróconym nogami ku północy, i o 2 naczyniach przy głowie: czerpaku i naczyniu; ze szkieletu wydobyto tylko czaszkę. Cały ten materiał (naczynia i czaszka) jest w Muzeum w Miechowie. Na czym oparł Kozłowski opis tego grobu, jako ciałopalnego, gdy mówi o popielnicy, 2 przystawkach i kółku brązowym w popielnicy, nie mogłem tego stwierdzić.

1. Naczynie dwustożkowe o zaokrąglonym załomie, z górną częścią silnie u nasady wciągniętą tak, że tworzy się dość wyraźna szyjka; gładkie, czarne, z 2 uszkami na załomie; górą nieco uszkodzone. W. 19, śr. 20, ot. 15, d. 8·5 (tabl. XXXIV 25).

2. Czerpak z wygiętym brzegiem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobionym podłużnymi żłobkami; brzusec półkulisty bez wyodrębnionego dna. W. 6, ot. 12 (tabl. LV 27).

Do cmentarzyska szkieletowego należy również pewna część zabytków z warstwy humusu, okalającego jamę mieszkalną, która leżała w obrębie cmentarzyska szkieletowego. Chronologicznie jest ona starszą od tego cmentarzyska, ale młodszą od cmentarzyska ciałopalnego I. W samej jamie udało się Kozłowskiemu wyróżnić 2 warstwy kulturowe: neolityczną, przynależną ceramice wstęgowej oraz łużycką. Zajmiemy się wprawdzie zabytkami, mającymi ścisły związek z cmentarzyskiem szkieletowym, zabytkami zaś ze samej jamy później. Miejsca, w jakich znalazły się zabytki należące do cmentarzyska szkieletowego, są niewątpliwie śladami zniszczonych grobów. Ilość ich nie odpowiada jednak liczbie zniszczonych grobów. Brak szkieletów wytłumaczyć możemy sobie tym, że kości rozkładają się łatwiej w humusie niż w glinie. Znalazły się jednak kamienie z obwarowania grobów, a w jednym wypadku zęby ludzkie wraz z ułamkami brązowych zauszników. Nie wszystkie jednak zabytki należą bezwzględnie do zniszczonych grobów szkieletowych. Z ich liczby trzeba wyłączyć naczynie ze stanowiska 2, gdyż jest to popielnica, którą odnieść należy do zniszczonego grobu ciałopalnego. Nie zwrócił na to Kozłowski uwagi.

W opisie jamy (Światowit XI 66 sq) określa Kozłowski miejsca znalezienia zabytków jako punkty, przy czym dwa różne punkty noszą ten sam numer, co utrudnia w dużym stopniu zorientowanie się w materiałach tej jamy, które z nich zaliczają się do właściwej jamy, a które do cmentarzyska szkiele-

towego. Jedynie na planie tej jamy (Światowit XI 62) odróżnić można te punkty, gdyż jedne podane są za pomocą kółek, a drugie za pomocą trójkątów ze strzałką. W tekście nie podaje jednak Kozłowski żadnego objaśnienia do tego planu. Dopiero po dokładnym przestudiowaniu publikacji Kozłowskiego i porównaniu materiałów udało mi się wykryć, że punkty, podane na planie za pomocą kółek, oznaczają miejsca znalezienia ceramiki, a punkty podane za pomocą trójkątów ze strzałką oznaczają miejsca znalezienia brązów. Aby więc uniknąć nieporozumień, na jakie naraża korzystanie z pracy Kozłowskiego nazywam miejsca zabytków stanowiskami i daję im kolejne numery. Stanowiska 1—6 odpowiadają punktom Kozłowskiego 1—6, podanym na planie kółkami; stanowiska 7—11 odpowiadają punktom 1—5, podanym na planie trójkątami ze strzałką (są to miejsca znalezienia brązów).

Stanowisko 1. W głębokości 80 cm znalazło się naczynie i czerpak.

1. (22419). Naczynie we formie głębokiej miski z wygiętym brzegiem, z uszkiem równym z krawędzią, gładkie, czerwono-brunatne, częściowo czarne, wewnątrz czarne; nie jest zachowane w całości, może więc być, że miało jeszcze drugie uszko. W. 9, ot. 13.

2 (22418). Czerpak z wygiętym brzegiem, zdobiony wewnątrz 4 grupami żłobków, po 2 i 3 naprzemian w grupie, ustawionych promienisto wokół wklęsłego dna; czarny, gładki, z utraconym, taśmowatym uchem. W. 3·5, ot. 13.

Stanowisko 2. W głębokości 60 cm znalazła się popielnica, jak na to wskazuje forma naczynia. Z tej racji należy popielnicę tę powiązać ze zniszczonym grobem ciałopalnym, gdyż w inwentarzach grobów szkieletowych takich naczyń brak zupełnie. Wprawdzie Kozłowski odrzuca możliwość odniesienia zabytków ze stanowisk do grobów ciałopalnych z powodu braku spalonych kości w znalezionych naczyniach oraz w ich sąsiedztwie, ale z drugiej strony nie dostrzega niemożliwości zaliczenia popielnicy ze stan. 2 do grobu szkieletowego! To wyłączenie zabytków ze stanowisk do grobów szkieletowych wyrosło u Kozłowskiego stąd, że rozdzielił on groby szkieletowe i groby ciałopalne w dwa odrębne cmentarzyska, według jego zdania o pewnej różnicy chronologicznej, gdy tymczasem groby szkieletowe i ciałopalne tworzą jedno cmentarzysko o mieszanym obrządku. Mimo zastrzeżeń Kozłowskiego uważam za racjonalniejsze zaliczenie naczynia, a właściwie popielnicy ze stan. 2 do grobu ciałopalnego, a nie do szkieletowego.

1 (22413). Popielnica w przybliżeniu dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, w górnej części prawie zupełnie zniszczona; czarna, spodem chropowata, poza tym gładka, zdobiona ponad załomem 2 rzędami dołków wykonanych jakimś narzędziem, a na załomie zdobiona naprzemian 2 guzkami i 2 grupami 3 pionowych listewek, poniżej zaś tych guzków i listewek umieszczone zostały ponadto poziome listewki, w całości 4. W. obecna 22, śr. 26, d. 9.

Stanowiska 3, 4, 5, 6. Należą do jamy mieszkalnej. Opis niżej.

Stanowisko 7. Na planie Kozłowskiego (Światowit XI 62) zaznaczone trójkątem ze strzałką, jako punkt 1.

1 (23549). Zausznica ze spiralnie skręconego drutu brązowego, połamana. Śr. 4·5 (tabl. XCII 4).

Stanowisko 8. Na planie Kozłowskiego jako punkt 2 (trójkąt ze strzałką).

1 (23550). Dwie pogięte zausznice z drutu brązowego (tabl. XCII 4).

Stanowisko 9. Na planie Kozłowskiego jako punkt 3 (trójkąt ze strzałką). Tu znalazły się zzieleniałe zęby ludzkie, a przy nich połamane i pogięte kawałki drutu brązowego.

1 (23551). Ułamki drutu brązowego, zapewne fragmenty zausznic; oraz zzieleniały ząb ludzki (tabl. XCII 4).

Stanowisko 10. Na planie Kozłowskiego punkt 4 (trójkąt ze strzałką).

1 (23552). Pierścioneł z drutu brązowego z końcami założonymi na siebie. Śr. 2—2·5.

Jama mieszkalna. Pomijam tu opis jamy, a daję tylko przegląd zabytków, do niej należących.

Stanowisko 3. 1 (22420). Ułamki gładkiego, czarnego naczynia.

Stanowisko 4. 1 (22414). Ułamek brunatnego, półkulistego czerpaka. W. 4, ot. 9.

2 (22421). Czarny, gładki puchar stożkowaty. W. 6·5, ot. 5·5. d. 4.

Stanowisko 5. 1 (22415). Czerpak z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, czarny, z wklęsłym dnem; nieco uszkodzony. W. 4·5, ot. 11, d. 2·5 (tabl. LV 24).

Stanowisko 6. Wewnątrz jamy 2 naczynia.

1 (22417). Naczynie ze stożkowatą szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, czarne, gładkie; silnie uszkodzone; na załomie brzuśca zachowany ślad podłużnego uszka. W. obecna 17, d. 8 (tabl. LIX 38).

2 (22416). Naczyńko wysmukłe, dwustożkowe, gładkie, brunatne, ze śladami 2 uszek na załomie; górą częściowo zniszczone. W. obecna 9, śr. 8·5, ot. 6, d. 4 (tabl. LVI 50).

Stanowisko 11. Wewnątrz jamy. Zawartość: szpila brązowa i ułamek drutu.

1 (23554). Szpila brązowa z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką. Dł. 8 (tabl. XCII 4).

2 (23553). Ułamek drutu brązowego (tabl. XCII 4).

Zabytki o nieznaney przynależności grobowej.

W Muzeum Archeol. im. Majewskiego w Warszawie są poza tym zabytki, znalezione w różnych miejscach. Niektóre tylko z nich są zainwentaryzowane, reszcie brak numerów inwentarza. Celem łatwiejszego zorientowania się w tych zabytkach podaję przy ich opisie kolejne numery, na które będę się w ciągu pracy powoływał.

Zabytki od nru 1—7 pochodzą z bliżej nieokreślonych grobów szkieletowych; nie posiadają nrów inwentarza.

1. Czerpak z wąskim, wygiętym brzegiem, gładki, czarny, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobionym 3 podłużnymi żłobkami; głęboki, bez wyodrębnionego dna. W. 6, ot. 9·5 (oznaczony: grób szkieletowy I) (tabl. LV 25).

2. Czerpak półkulisty, dołem spłaszczony, gładki, brunatny, z taśmowatym, słabo wystającym uchem. W. 4·5, ot. 7·5—8 (oznaczony: grób szkieletowy II) (tabl. L 76).

3. Głęboki czerpak półkulisty z płaskim dnem, gładki, czarny, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony na przemian ukośnymi grupami kresek, słabo widocznymi. W. 6·5, ot. 9—9·5, d. 2·5 (oznaczony: grób szkieletowy III) (tabl. L 77).

4. Naczynie dwustożkowe o zaokrąglonym załomie, z górną częścią nieco wciągniętą u nasady, z 2 uszkami na załomie, czarne, gładkie, zdobione na załomie ukośnie do siebie ustawionymi grupami żłobków, a pośrodku między uszkami 2 guzkami na załomie, po jednym z każdej strony; w górnej części nieco zniszczone. W. 14, śr. 19, ot. 14, d. 6·8 (tabl. LVI 51).

5. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4, ot. 10·5, d. 2 (tabl. LIII 46).

6. Otwarte kółko z drutu brązowego. Śr. 3·7 (nr 4—6 oznaczone: grób szkieletowy V).

7. Czerpak z wygiętym słabo brzegiem, czarny, gładki, bez wyodrębnionego dna W. 4, ot. 10—11 (tabl. LV 26).

Zabytki od nru 8—12 znalezione zostały na górze Klin i nabyte od Wiśniciego. Numery inwentarza podane są w nawiasach.

8 (22023). Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarny. W. 16·5, ot. 15, d. 9 (tabl. XXXVI 41).

9 (22024). Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarny. W. 11·5, ot. 13, d. 7 (tabl. XXXVI 42).

10 (21930). Dolna część gładkiego, brunatnego, wewnątrz czarnego naczynia, zapewne o jajowato-doniczkowatej formie. W. obecna 9, d. 8·5.

11 (21950). Ułamek czerwono-brunatnego naczynia o nieznannej formie. D. 5.

12 (21951). Fragmentarycznie zachowane naczynie brunatne z cylindryczną szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuscu. W. 5·5, d. 3.

Zabytki od nru 13—14 są bez nrów inwentarza, a o czerpaku jest tylko wiadomość, że pochodzi z grobu ciałopalnego.

13. Łyżka gliniana, nieforemnie ulepiona, z ułamanym trzonkiem (tabl. LVI 9).

14. Czerpak stożkowaty z nieco wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5—5·5, ot. 11·5—12·5, d. 3 (tabl. LI 1).

Ułamki naczyń nry 15—21 są bez nrów inwentarza i posiadają błędnie określoną przynależność grobową. W dwóch wypadkach podane są groby 63, 64, nie notowane w ogóle przez Kozłowskiego. Według tych określeń należałoby

je odnieść do cmentarzyska ciałopalnego I. Niestety nie zgadzają się z inwentarzami grobów, do których mają rzekomo należeć. Wśród tych ułamków zgadzały się z inwentarzami jedynie te, które podano jako pochodzące z grobów 50, 51, 57. Dlatego też zostały uwzględnione w opisie tych grobów. Ponieważ w wielu grobach tego cmentarzyska znalazły się naczynia w zniszczonym stanie, prawdopodobnie ułamki te pochodzą z tych właśnie grobów. Trudno jednak rozstrzygnąć do jakich należą grobów wobec braku jakichkolwiek w tym kierunku wskazówek.

15. Ułamki czarnej, wewnątrz brunatnej popielnicy, spodem chropowatej, zdobionej u nasady szyjki guzkami (oznaczone: gr. 12).

16. Ułamki czarnej popielnicy; ułamek czarnego czerpaka (oznaczone: gr. 48).

17. Fragment brzuśca i dna jakiegoś gładkiego, brunatnego, górą czarnego naczynia; fragment garnka jajowato-doniczkowatego, zdobionego poniżej brzegu listewkami, chropowatego, czerwono-brunatnego (oznaczone: gr. 49).

18. Ułamki czarnej popielnicy, spodem chropowatej, zdobionej u nasady szyjki guzkami (oznaczone: gr. 56).

19. Ułamki czarnej misy z wygiętym brzegiem; ułamki czarnego, półkulistego czerpaka z wklęsłym dnem (oznaczone: gr. 59).

20. Ułamki czarnej popielnicy, przypuszczalnie dwustożkowej o zaokrąglonym załomie, spodem chropowatej, zdobionej tuż nad załomem guzkami (oznaczone: gr. 63).

21. Fragment czarnej popielnicy dwustożkowej o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, z uszkami na załomie brzuśca, spodem chropowatej (oznaczone: gr. 64).

Brązy nr 22 znajdują się w Muzeum przymocowane do tablicy z oznaczeniem, że pochodzą z cmentarzyska ciałopalnego II z grobu 6, gdy tymczasem Kozłowski nie notuje w tym grobie żadnych brązów, w księdze inwentarzowej zaś podane, że pochodzą z cmentarzyska szkieletowego na „Babiej Górze“!

22 (23542). a) Dwa otwarte kółka, nieco pogięte, z drutu brązowego. Śr. 5—6.

b) Pogięte kółko z drutu brązowego, zapewne zausznicą.

c) Fragment bransolety brązowej, zrobionej z 2 kawałków taśmy, zwiniętej w rurkę; kawałki połączone ze sobą przez zwinięcie jednych końców wokoło siebie (tabl. XCII 4).

Brązy nry 23—24 przymocowane w Muzeum na tablicy z określeniem, że pochodzą z grobu szkieletowego 4, a Kozłowski notuje w tym grobie zupełny brak ozdób metalowych.

23 (23547). Zausznica z drutu brązowego, zwiniętego spiralnie w $1\frac{1}{2}$ zwoju. Śr. 4·5 (tabl. XCII 4).

24 (23548). Ułamek kółka z cienkiego drutu brązowego; zapewne zausznicą. Śr. 3·5 (tabl. XCII 4).

Brązy nry 25—26 znalezione zostały na górze Klin na polu gosp. Fr. Robaka; pochodzą z daru Czarnowskiego z Miechowa.

25 (18512). Kółko z drutu brązowego, zwiniętego spiralnie w $2\frac{1}{2}$ zwojów; bransoleta lub zausznicza. Śr. 5 (tabl. XCII 3 i).

26 (18513). Kółko z drutu brązowego, zwiniętego spiralnie w $2\frac{1}{2}$ zwojów; bransoleta lub zausznicza. Śr. 5 (tabl. XCII 3 h).

Brązy nry 27—30 nie posiadają żadnego nru inwentarza. W Muzeum są umocowane na tablicy z oznaczeniem „góra Klin“.

27. Ozdoba brązowa, utworzona z kółka, śr. 5, ze spiralnie zwiniętego drutu, oraz z przywieszzonego do tego kółka wisiora; wisior ma formę kółka, z którego z jednej strony wyrasta trójkątna blaszka, spodem płaska, z wierzchu zdobiona żeberkami, równoległymi do górnych boków trójkąta, a przeciętych pionowym żeberkiem od wierzchołka trójkąta do jego podstawy (tabl. XCII 3 f).

28. Kilka kółek brązowych, otwartych, śr. 1·2—3, z tych dwa ze spiralnie zwiniętego drutu, reszta z pojedynczego (tabl. XCII 3 b).

29. Ułamek szpili brązowej, z której zachowana tylko część igły (tabl. XCII 3 e).

30. Nieforemny kawałek brązu z otworem (XCII 3 c).

Ozdoby żelazne nry 31—32 nabyte zostały od Wiśnickiego. Szpila znaleziona została na uroczysku „Kopalina“, bransoleta na uroczysku „Wysyłek Iwanowski“. Poza tym brak bliższych wiadomości o warunkach znalezienia tych zabytków.

31 (22015). Szpila żelazna z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką (tabl. CII 17).

32 (21966). Otwarta bransoleta żelazna z dość grubego pręta. Śr. 4 (tabl. CII 4).

* * *

Poniższy czerpak mieści się w zbiorach p. J. Piwowarskiego w Strzeżowie pod Miechovem, kustosa Muzeum Pol. Tow. Krajoznawczego w Miechowie.

33. Czerpak półkulisty z nieco wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 6, ot. 13—14·7, d. 3·5.

Lelowice

Lit.: Wawrzeniecki (Mat. aar. X 81 oraz tabl. XXI 1, 6).

W lutym r. 1905 przy kopaniu dębu po stronie lasu sosnowego, zwanego Kontrowers do wsi Wróćmowice należącego, natrafił właściciel Wywiał (szewc) w głęb. 30 cm na naszyjnik brązowy. Naszyjnik próbowano siekierami (może wtedy go rozgięto?), następnie nabył go p. L. Massalski z Lelowic, a przez Mariana Wawrzenieckiego dostał się do Muzeum Archeologicznego PAU w Krakowie, zapisany pod nrem inw. 3391. Miejsce znalezienia naszyjnika przekopał jeszcze później Wawrzeniecki, ale niczego więcej nie znalazł.

1. Rozgięty naszyjnik brązowy z pręta skręcanego wokół własnej osi, z końcami łopatkowato rozklepanymi. Śr. ok. 12, grub. pręta 0·8 (tabl. LXXXVI 7).

2. Z Lelowie pochodzi również łyżka gliniana, którą publikuje Wawrzeniecki w Mat. aar. X tabl. XXI 6, bez podania warunków jej znalezienia. Prawdopodobnie mieści się w zbiorach Muzeum Archeologicznego PAU w Krakowie.

Makocice

Lit.: Wawrzeniecki, *Poszukiwania archeologiczne w Królestwie Polskim* (Mat. aar. VIII 104 oraz tabl. XI).

W Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie jest poniższa popielnica z poszukiwań Mariana Wawrzenieckiego.

1. Popielnica dwustożkowa, brunatna, pod załomem chropowata, wyżej gładka; w górnej części silnie zniszczona, brak brzegu. W. maks. zachowanej części 22·5, w. do załomu 13, śr. 36·3, ot. obecny ok. 30, d. 16 (tabl. XX 11).

Maszków

I

Lit.: Notatka w ZOW VII 24.

W Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie są poniższe zabytki ze zniszczonego grobu ciałopalnego, znalezione przez gosp. Jórkowskiego. Zapisane pod tymczasowym nrem inw. 160.

1. Fragment czarnego, gładkiego czerpaka z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, utraconym.

2. Skorupy brunatne, gładkie i chropowate, z tych jedna gładka z brzegiem.

3. Przepalone kości ludzkie.

4. Bransoleta z drutu brązowego, spiralnie skręconego w 2 zwoje, cieniującego ku jednemu końcowi. Śr. 7, grub. drutu 0·3 (tabl. LXXXVII 17).

5. Kółko, nieco zniekształcone, z drutu brązowego, spiralnie skręconego w 2—3 zwoje; drut złożony z dwóch kawałków, skręconych w środku wokół siebie. Śr. ok. 5·2, grub. drutu 0·25 (tabl. LXXXVIII 14).

II

W zbiorach Zakładu Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetu Jagiell. w Krakowie są z Maszkowa poniższe brązy, mające nr kat. 9203, o których wiadomo tylko, że pochodzą z daru J. Kanarka.

6. Pięć kólek z cienkiego, spiralnie skręconego, brązowego drutu, śr. 4·3—6·5; fragment kółka, śr. 6, z cienkiego drutu brązowego, zapewne pozostałość również spiralnie skręconego kółka. Z nich trzy większe okazy zapewne bransolety (tabl. LXXXVII 18—21, LXXXVIII 15, 16).

III

Lit.: Żurowski: *Skarby* (Prace IV 50, ciąg dalszy przypisu 119 ze str. 49).

W zbiorach Zakładu Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetu Jagiell. w Krakowie są z Maszkowa następujące zabytki, których nry katalogu podane są w nawiasach.

7 (684). Ułamek talerza glinianego, z jednej strony chropowatego.

8 (906). Nagolennik żelazny z cieniejącymi końcami, założonymi na siebie. Śr. 15 (tabl. CII 2).

9 (907). Nagolennik żelazny z końcami założonymi na siebie. Śr. 13 (tabl. CII 3).

10 (908). Naszyjnik z płaskiego pręta żelaznego, z ułamanymi końcami. Śr. 22.

11 (909). Naszyjnik żelazny z końcami rozklepanymi i zwiniętymi w uszka (jeden koniec ułamany). Śr. 18 (tabl. CII 1).

W Muzeum Przemysłowym w Krakowie są z Maszkowa jeszcze trzy dalsze zabytki żelazne (cytuje za Żurowskim).

12. Nagolennik żelazny. Śr. 12.

13. Naszyjnik żelazny z końcami rozklepanymi i zwiniętymi w uszka. Śr. 17.

14. Naszyjnik z płaskiego pręta żelaznego. Śr. 17.

Zabytki w Muzeum Przemysłowym i w Zakładzie Archeologii (nr kat. 906—909) znalezione zostały w połowie XIX wieku. Poza tym, że pochodzą z daru M. Greka, brak o nich bliższych wiadomości. Niewiadomo, czy stanowią zespół jakiego skarbu, czy też pochodzą z grobów. Tworzą w każdym razie pewien zespół zabytkowy.

Pobiednik Wielki

Lit.: Reyman, *Badania terenowe na polu „Karasiniec“ w Pobiedniku Wielkim, pow. Miechów* (Mat. preh. I 40—2 oraz tabl. VII 4,14) — Fitzke, *Poszukiwania archeologiczne w Pobiedniku w pow. miechowskim* (PA IV 247—8).

Osada.

W czasie badań, przeprowadzonych przez dra Tadeusza Reymana 1930 r., odkryto na polu gosp. Lutego, na stanowisku 5, nachodzące na siebie ślady kilku osad mieszkalnych z różnych epok, zaznaczające się silnym skupieniem zabytków w kole, śr. 3 m. Wśród zabytków znalazły się dwa, przynależne kulturze łużyckiej okresu halsztackiego. Są to:

1. Ułamek talerza z jednej strony gładkiego, z drugiej zdobionego dołkami paznokciowymi (Mat. preh. I tabl. VII 14).

2. Misa z brzegiem do środka zagiętym, czarna, gładka. W. 11, ot. 24, d. 10 (Mat. preh. I tabl. VII 4).

Nowych materiałów łużyckich dostarczyły dalsze badania w Pobiedniku mgra Jana Fitzkego i mgra Józefa Marciniaka w r. 1931, na polu gosp. Kwiatka, na obszarze przylegającym do terenu badań dra Reymana w r. 1930. W ziemiance, oznaczonej literą grecką δ, znaleziono obok materiałów neolitycznych również zabytki łużyckie. Są to:

3. Skorupa z listewką, zdobioną owalnymi wgłębieniami, wykonanymi palcem (PA IV str. 247 ryc. 9).

4. Skorupa z ornamentem kreskowym (PA IV str. 247 ryc. 10).

5. Czarka ze stożkowatą szyjką o wychylonym nieco brzegu, przechodzącą łagodnie w wydłużony brzusiec, szarawa, niestarannie gładzona. W. 12, śr. 11,5, ot. 8, d. 4 (PA IV str. 248 ryc. 11).

Rzerzuśnia zob. Biskupice

Wawrzeńczyce

Lit.: Jamka, *Zabytki przedhistoryczne odkryte w Wawrzeńczycach w pow. miechowskim* (PA V 94—6).

Cmentarzysko ciałopalne.

Przy budowie wału ochronnego przed wylewami Wisły odkryto w r. 1930 stanowisko przedhistoryczne, przy czym zniszczono dużą ilość zabytków neolitycznych (kultury ceramiki wstęgowej kłutej), zabytków kultury łużyckiej, oraz tzw. „gockiej” i wczesnohistorycznej. Część zabytków zdołał uratować ks. Boratyński, miejscowy proboszcz i kierownik miejscowej szkoły powszechnej. Zabytki te znajdują się w zbiorze prywatnym ks. Boratyńskiego. Poza tym 2 naczynia łużyckie są w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, ofiarowane za pośrednictwem dra Józefa Żurowskiego przez inż. B. Tretera. W poniższym opisie są uwzględnione tylko zabytki łużyckie, a stan ich zachowania wskazuje na to, że pochodzą niewątpliwie z cmentarzyska, a nie z osady, gdyż materiałem osadowym są zawsze skorupy, a nigdy całe naczynia. Przypuszczać należy, że cmentarzysko było ciałopalne.

Podaję wpierw opis naczyń, jakie są w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, zapisane pod tymczasowym nrem inw. 266.

1. Popielnica ze stożkowatą szyjką, osadzoną na regularnie wydętym brzuścu, gładka, czarniawa, z uszkodzoną nieco szyjką. W. 18, śr. 18·7, ot. 12, d. 8·5 (tabl. XIV 4, LXXXIII 1).

2. Czarka dwustożkowa o ostrym załomie, gładka, pod załomem brązowa, ponad załomem czarna, grafitowana i zdobiona pasmem 4 poziomych linii i rzędem pionowych kreseczek oraz grupami zygzakowatych linii, po 2 grupy w pewnych odstępach, opartymi o pasmo poziomych linii; fragmentarycznie zachowana, podana na rysunku w rekonstrukcji. W. 8·5, śr. 11·3, d. 4 (tabl. LXXXIII 2).

Niżej opisane naczynia znajdują się w zbiorze prywatnym ks. Boratyńskiego w Wawrzeńczycach.

3. Czarka dwustożkowa o ostrym załomie, z niską częścią dolną, gładka, czarna, grafitowana (?), zdobiona nad załomem pasmem 4 poziomych linii, na którym opiera się pasmo 2 zygzakowatych linii, przerwane w 3 miejscach ornamentem jodełkowym z 8 kresek po każdej stronie pionu jodełki. W. 7·5, Śr. 12, ot. 8, d. 3 (tabl. LXXXIII 3).

4. Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki (jedno tylko zachowane, drugiego brak wraz ze zniszczoną częścią czarki), gładka, jasnobrunatna. W. 8, śr. ok. 9, ot. ok. 7, d. 3 (tabl. LXXXIII 5).

5. Kubek stożkowaty, gładki, górą czarniawy, spodem brązowy, z utraconym, taśmowatym uchem. W. 5, ot. 8·5, d. 2·5 (tabl. LXXXIII 4).

Powiat olkuski

Ojców

I. jaskinia Okopy Wielka.

Lit.: Czarnowski S. J., *Jaskinia Okopy Wielka* (Mat. aar. V 88).

Jaskinia Okopy Wielka. Czarnowski wydobył z niej przy badaniach w latach 1895—1898 kilka przedmiotów brązowych. Z nich zasługują dla nas na uwagę:

1. Kawalek drutu zwiniętego w spiralę, śr. 2, prawdopodobnie fragment szpili z główką spiralnie zwiniętą (Mat. aar., V tabl. XI 1).

2. Dwa kółka zamknięte, śr. ok. 3 (l. c. tabl. XI 3, 4).

II. wąwóz Korytania.

Lit.: 1. Czarnowski, *Jaskinie wąwozu Korytanii* (Mat. aar. VII 141—2 oraz tabl. VII 1—2), — 2. Żurowski, *Dwa skarby* (Mat. preh. I str. 124; ryc. 1 d str. 125).

Z poszukiwań Czarnowskiego w jaskiniach wąwozu Korytanii w latach 1899—1902 z schroniska Nad Jabłońskim na górze Pogorzelsko pochodzi siekierka brązowa znajdująca się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, zapisana pod. inw. 3356.

1. Siekierka brązowa z tulejką i uszkiem, zdobiona 4 pionowymi żeberkami. Dł. 7, szer. ostrza 2·8, śr. tulejki 2·1 (tabl. XCVII 13).

III. wąwóz Stodoliska.

Lit.: Czarnowski, *Jaskinia wąwozu Stodoliska* (PA III str. 23, 31, ryc. 9 nr 11).

W relacji o badaniu schroniska w Stokowej Skale przy wąwozie Stodoliska w l. 1900—1901 publikuje Czarnowski wśród skorup jedną, zdobioną poziomymi i ukośnymi żłobkami, którą odnosi do końca epoki brązowej (PA III str. 31 ryc. 9 nr 11).

Wierzchowie

Jaskinia Wierzchowska Górna. Materiały w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zapisane pod nrem inw. 1934: 238, a mianowicie skorupy, polepa i kości zwierzęce.

Powiat pińczowski

Sancygniów

Cmentarzysko ciałopalne.

Badane w r. 1931 przez dra Józefa Żurowskiego. W Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie są materiały z 3 grobów.

Grób 1. 1. Popielnica czarna, gładka, ze stożkowatą szyjką, osadzoną na łagodnie górą załamany brzuścu, z 2 taśmowatymi uszkami u nasady szyjki; popielnica w górnej części mocno zniszczona, dno również prawie w całości zniszczone. W. 21, śr. 25·2 (tabl. XXXII 20).

2. Garnek jajowato-donieczkowaty, zdobiony poniżej brzegu listewkami, 2-krotnie karbowanymi, chropowaty, brunatny, z brzegu i wewnątrz czar-

niawy; w górnej części nieco zniszczony. W. 13·2, ot. ok. 12, d. 7 (tabl. XXXVIII 10).

3. Ułamki garnka jajowato-doniczkowatego, zdobionego poniżej brzegu listewkami, chropowatego, brunatnego, wewnątrz czarnego. W. ok. 22, d. 8·5.

4. Misa dość płytka, fragmentarycznie zachowana, czarniawa, chropowata, z szeroką, nieco do środka pochyloną krawędzią; ucho taśmowate przy brzegu utracone. W. 7·8, ot. 29·3, d. 8·8, szer. krawędzi 1·5.

5. Czerpak półkulisty z płaskim dnem, gładki, czarny z brunatną plamą, z taśmowatym, występującym uchem. W. 5, ot. 10·5, d. 3·5 (tabl. L 65).

6. Czerpak fragmentarycznie zachowany, z wyodrębnionym, prostym brzegiem, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, czarny, gładki. W. 6·5, ot. 12, d. 3.

Grób 2. 1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie z wyodrębnioną słabo szyjką, zdobiona u nasady szyjki 4 nieznacznymi, podłużnymi guzkami, a pod załomem 4 listewkami, czarna, gładka. W. 24, śr. 34, ot. 25·5, d. 12 (tabl. XXVII 20).

2. Głęboka misa, fragmentarycznie zachowana, z wysokim, wygiętym nieco brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem i zdobionym na krawędzi wystęпами; misa gładka, brunatna, na brzegu i wewnątrz czarna. W. 12·3, ot. ok. 28—9, d. 9·5.

Grób 3. 1. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarniawy, przy dnie brunatny; ucho zrekonstruowane. W. 4·5—5, ot. 10·5—11, d. 2·5 (tabl. LIII 13).

Sokolina

Lit.: 1. Szczygielski, *Skarb brązowy z Sokoliny* (Kurier Literacko Naukowy str. IX—X i 10 rycin w tekście. Dodatek do Ilustrowanego Kuriera Codziennego nr 336 dn. 4 grudnia). 1933). — 2. Notatka w ZOW IX 16. — 3. Żurowski, *Dwa skarby* (Mat. preh. I, 131—4.

Skarb.

Odkryty w listopadzie r. 1933 na polu gosp. Michała Gawrona. W glinianym naczyniu znalazły się następujące brązy: 42 naramienniki i 2 sierpy. Cały skarb wraz z naczyniem znajduje się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie.

1. Naramiennik otwarty, skręcony wokół własnej osi, z gładkimi końcami, zdobionymi gęsto poprzecznymi kreskami; z jednej strony nieco płaski, starty. Śr. 10·8—12·5, oddalenie końców 1·6, grub. pręta 1 (tabl. CV 1).

2. Naramiennik otwarty, skręcony wokół własnej osi, z gładkimi końcami, zdobionymi gęsto poprzecznymi kreskami; z obydwóch stron widoczne starcie krawędzi skrętów. Śr. 11·7—12·3, oddalenie końców 0·7, grub. pręta 0·9 (tabl. CV 2).

3. Naramiennik otwarty, skręcony wokół własnej osi, z gładkimi końcami, zdobionymi gęsto poprzecznymi kreskami; z obydwóch stron widoczne starcie krawędzi skrętów. Śr. 11·5—12·3, oddalenie końców 0·7, grub. pręta 1 (tabl. CV 3).

4. Naramiennik zamknięty, żłobkowany po zewnętrznej stronie w prawą stronę; zachował się ślad guzka odlewniczego, a po wewnętrznej stronie są również ślady odlewania w postaci sęczków i nieregularnych występów. Śr. 12, grub. preta 1·2 (tabl. CV 4).

5. Naramiennik zamknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie dość głębokimi i ostrymi żłobkami w prawą stronę; zachował się guzek odlewniczy, a po wewnętrznej stronie widoczne ślady odlewania w postaci nieregularnych występów i sęczków. Śr. 11·6, grub. preta 1·1 (tabl. CV 5).

6. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie żłobkami w lewą stronę. Śr. 12, grub. preta 1·2 (tabl. CV 6).

7. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie żłobkami w lewą stronę; po wewnętrznej stronie zachowane ślady odlewania w postaci guzków i sęczków. Śr. 12, grub. preta 1·2 (tabl. CV 7).

8. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, przy czym powierzchnie pęknięć stykają się ze sobą, zdobiony po zewnętrznej stronie żłobkami w prawą stronę. Śr. 12, grub. preta 1·2 (tabl. CV 8).

9. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, ze stykającymi się końcami, zdobiony po zewnętrznej stronie głębokimi żłobkami w lewą stronę. Śr. 12, grub. preta 1·1 (tabl. CV 9).

10. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie żłobkami w prawą stronę; po jednej stronie pęknięcia zachowany guz odlewniczy. Śr. 11·7—12·3, grub. preta 1·1 (tabl. CV 10).

11. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony na wąskim pasie zewnętrznej strony niebardzo głębokimi żłobkami w lewą stronę; zachował się guz odlewniczy. Śr. 11·8, grub. preta 1·2 (tabl. CV 11).

12. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, ze stykającymi się prawie końcami, zdobiony po zewnętrznej stronie głębokimi i dość ostrymi żłobkami w lewą stronę, zachodzącymi daleko ku wewnętrznej stronie naramiennika. Śr. 12, grub. preta 1·1 (tabl. CV 12).

13. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, ze stykającymi się prawie końcami, zdobiony po zewnętrznej stronie głębokimi i dość ostrymi żłobkami w prawą stronę; przy pęknięciu zachowany ślad guzka odlewniczego. Śr. 11·8, grub. preta 1·1 (tabl. CV 13).

14. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie dość szerokimi żłobkami w lewą stronę. Śr. 11·7—12, grub. preta 1 (tabl. CV 14).

15. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie żłobkami w prawą stronę; z jednej strony naramiennik mocno starty; przy pęknięciu zachowany na jednym końcu guz odlewniczy. Śr. 11·5, grub. preta 1·3 (tabl. CV 15).

16. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, ze stykającymi się końcami, zdobiony po zewnętrznej stronie głębokimi żłobkami w lewą stronę, ze śladami starcia po obydwóch stronach. Śr. 12, grub. preta 1·1 (tabl. CV 16).

17. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie żłobkami w prawą stronę, ze śladami starcia po obydwóch stronach. Śr. 11·5—12, grub. preta 1·2 (tabl. CV 17).

18. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie głębokimi żłobkami w prawą stronę; zachowany ślad nierównego odlania. Śr. 11·8, grub. preta 1 (tabl. CV 18).

19. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie żłobkami w prawą stronę; po wewnętrznej stronie widoczne podłużne ślady odlewu. Śr. 11·5—12, grub. preta 1 (tabl. CV 19).

20. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie żłobkami w prawą stronę. Śr. 11·5—12, grub. preta 0·9 (tabl. CV 20).

21. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie żłobkami w lewą stronę. Śr. 11·5, grub. preta 0·9 (tabl. CVI 1).

22. Naramiennik zamknięty, złamany w dwóch miejscach, zdobiony po zewnętrznej stronie żłobkami w lewą stronę. Śr. 11·8, grub. preta 0·9 (tabl. CVI 2).

23. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie żłobkami w prawą stronę. Śr. 11·8, grub. preta 1 (tabl. CVI 3).

24. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony na wąskim pasku zewnętrznej strony żłobkami w prawą stronę. Śr. 11·6, grub. preta 0·95 (tabl. CVI 4).

25. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony na wąskim pasku zewnętrznej strony żłobkami w lewą stronę. Śr. 11·5, grub. preta 0·9 (tabl. CVI 5).

26. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony na wąskim pasku zewnętrznej strony żłobkami w prawą stronę. Śr. 11·3—11·8, grub. preta 0·9 (tabl. CVI 6).

27. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony na wąskim pasku zewnętrznej strony żłobkami w lewą stronę. Śr. 11—11·7, grub. preta 0·9 (tabl. CVI 7).

28. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony na wąskim pasku zewnętrznej strony żłobkami w prawą stronę, starty dość silnie z jednej strony. Śr. 11·5, grub. preta 0·9 (tabl. CVI 8).

29. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony na wąskim pasku zewnętrznej strony żłobkami w lewą stronę. Śr. 11—11·5, grub. preta 0·8 (tabl. CVI 9).

30. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony na wąskim pasku zewnętrznej strony żłobkami w lewą stronę. Śr. 11—11·5, grub. preta 0·85 (tabl. CVI 10).

31. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony na wąskim pasku zewnętrznej strony żłobkami w prawą stronę. Śr. 11·3, grub. preta 0·85 (tabl. CVI 11).

32. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, ze stykającymi się końcami, zdobiony po zewnętrznej stronie 4 grupami poprzecznych żłobków; nierówno odlany. Śr. 11·8, grub. preta 1·1—1·25 (tabl. CVI 12).

33. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, ze stykającymi się końcami, zdobiony po zewnętrznej stronie 5 grupami poprzecznych żłobków; ma ślady nierównego odlania. Śr. 12, grub. preta 1·2 (tabl. CVI 13).

34. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie 8 grupami poprzecznych, gęsto rytych kresek. Śr. 12, grub. preta 1 (tabl. XCIX 1, CVII 4).

35. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony po zewnętrznej stronie grupami naprzemian ukośnych kresek, poprzdzielanymi grupami poprzecznych kresek. Śr. 11·8—12·2, grub. pręta 1 (tabl. XCIX 2, CVII 5).

36. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony jak naramiennik nr 35. Śr. 12, grub. pręta 1 (tabl. XCIX 3, CVII 6).

37. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, zdobiony jak naramiennik nr 35. Śr. 11·8—12, grub. pręta 1·1 (tabl. XCIX 4, CVII 7).

38. Naramiennik zamknięty o okrągłym przekroju. Śr. 12·4, grub. pręta 1·15 (tabl. CVI 14).

39. Naramiennik zamknięty o okrągłym przekroju. Śr. 11·8, grub. pręta 1 (tabl. CVI 15).

40. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, o okrągłym przekroju. Śr. 11·8—12, grub. pręta 1·4 (tabl. CVI 16).

41. Naramiennik zamknięty, lecz pęknięty, o okrągłym przekroju. Śr. 11—11·8, grub. pręta 1 (tabl. CVI 17).

42. Naramiennik otwarty o okrągłym przekroju. Śr. 11—11·5, grub. pręta 0·95, oddalenie końców 2 (tabl. CVI 18).

43. Sierp z żeberkiem na zewnętrznej krawędzi, na której guzek, i z zaznaczonym środkowym żeberkiem, a z drugiej strony płaski; ostry koniec ułamany; w środku zewnętrznej krawędzi zachowany guzek odlewniczy. Rozpiętość 11·5, w. łuku 8, szer. w środku 2·7 (tabl. CVI 20).

44. Sierp z żeberkiem na zewnętrznej krawędzi, na której wydatny guzek, i zaznaczonym silnie środkowym żeberkiem, z ułamanym ostrym końcem, z drugiej strony płaski. Rozpiętość 16, w. łuku 7·5, szer. przy uchwycie 2·9, szer. największa 3 (tabl. CVI 19).

45. Naczynie gliniane, dwustożkowe o zaokrąglonym załomie, brunatne, o czarnym przekroju skorupy, pod załomem nieco chropawe, wyżej dość gładkie; zlepięte ze skorup, bez brzegu. W. obecna 23, śr. 29·7, ot. obecny 24, d. 12·5 (tabl. CVI 21).

Powiat sandomierski

Ruszcza Dolna

Lit.: Jakimowicz, *Zbiór wykopalisk przedhistorycznych w Muzeum Diecezjalnym w Sandomierzu* (WAr V 215—16 oraz tabl. V 5).

W Muzeum Diecezjalnym w Sandomierzu znajdują się poniższe zabytki pochodzące z daru J. Zielińskiego. Nry inwentarza muzealnego podane są w nawiasach przy opisie zabytków.

1 (43). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, jasnobrunatna, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 18·4, śr. 23, ot. 16·5, d. 9 (tabl. XXXIII 15).

2 (27). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, jasnobrunatna, pod załomem chropowata, ze śladami obmazujących palców, wyżej gładka. W. 23·5, śr. 30·5, ot. 21, d. 8 (tabl. XXXIII 16).

3 (15). Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, jasnobrunatna, pod załomem chropowata, wyżej gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 pionowo

wydłużonymi guzkami, a pod załomem 5 listewkami, siodełkowato wgietymi. W. 26·4, śr. 34, ot. 23·5, d. 13 (tabl. XXXIII 17).

4 (65). Naturalny kamień znaleziony wewnątrz popielnicy.

Balice

Lit.: Notatka w WAR XIII str. 244, 246, ryc. 11—3.

Cmentarzysko ciałopalne.

Odkryte w r. 1928. Badane przez dyr. Romana Jakimowicza. Z badań tych jest taka relacja w WAR XIII:

„Urząd Wojewódzki w Kielcach zawiadomił Muzeum, że w 23 obrębie w lesie rządowym przy karczowaniu pniaków natrafiono na cmentarzysko ciałopalne, przy czym zniszczono 12 grobów. Wskutek doniesienia o powyższym starosta powiatowy, p. B. Pleniewicz, zarządził wstrzymanie dalszego kopania ziemi i karczowania pniaków oraz wyznaczył dozorcę do pilnowania tego zakazu; poza tym zebranie wszystkich fragmentów urn i dostarczenie ich do Urzędu Starościńskiego. Po przybyciu na miejsce i zapoznaniu się z zebraniem materiałem stwierdziłem istnienie cmentarzyska ciałopalnego typu łżyckiego, które jest położone na terenie lasu skarbowego w obrębie poręby, wyciętej ubiegłej zimy. Obszar cmentarzyska był nieduży, gdyż groby zostały znalezione przy karczunku tylko na niedużej przestrzeni. Przy karczunku w najbliższym sąsiedztwie grobów już nie znajdowano. Gdy wiadomość o odkryciu cmentarzyska dotarła do Starostwa, już prawie całe cmentarzysko zostało zrujnowane i karczunek posunął się znacznie dalej. Zebranie skorup przez Posterunek P. P. zostało dokonane bardzo skrupulatnie, tak że dało się później zrekonstruować kilka urn. Oprócz tego znajdowały się nieliczne przystawki, a w jednej z popielnic był nóż brązowy. Cały materiał zabytkowy został przez p. starostę przekazany do naszego Muzeum”.

Materiały w Państw. Muzeum Archeologicznym w Warszawie.

1. Popielnica dwustożkowa z wysoką częścią górną, prawie cylindryczną, gładka, czerwono-brunatna, zdobiona pod załomem 4 wydatnymi listewkami, wgniecionymi pośrodku palcem; z brzegu częściowo zniszczona. W. 27, w. górnej części 18·5, śr. 31·5, ot. 28, d. 11 (tabl. XXXIII 14).

2. Popielnica ze stożkowatą szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, częściowo zniszczonymi, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, zdobiona na górnej części brzuśca naprzemian ukośnymi grupami kresek, a na załomie brzuśca 4 podłużnymi guzkami, symetrycznie rozmieszczonymi; szyjka częściowo uszkodzona. W. 19·3, śr. 24·4, ot. 15·5, d. 9·5 (tabl. XXX 13, LXIX 1).

W popielnicy tej nieco spalonych kości.

3. Fragmentarycznie zachowana popielnica ze stożkowatą szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami na górnej części brzuśca (utrąconymi), gładka, brunatna, zdobiona 2 pionowo wydłużonymi guzkami u nasady

szyjki pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony, a na górnej części brzuśca zdobiona ukośnymi naprzemian grupami kresek. W. zachowanej części 18, śr. 28·5, ot. obecny 21, d. 11·5 (tabl. XXX 14, LXIX 2).

4. Ułamki popielnicy ze stożkowatą szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładkiej, czerwono-brunatnej, zdobionej na górnej części brzuśca ukośnymi żłobkami, wykonanymi tępym, grubym narzędziem.

5. Fragment popielnicy brunatnej, z której zachowała się chropowata, dolna część brzuśca wraz z dnem. D. 11.

6. Fragment popielnicy dwustożkowej o zaokrąglonym załomie, gładkiej brunatnej. D. 9.

7. Misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, z taśmowatym, wystającym uszkiem, gładka, brunatna. W. 10, ot. 29·5, d. 7·5 (tabl. XLVII 15).

8. Fragment głębokiej misy z wygiętym brzegiem, gładkiej, brunatnej, wewnątrz czarniawej.

9. Skorupa, część brzegu misy, zdobionego na zewnątrz występami.

10. Fragment pucharu na nóżce, z którego zachowała się nóżka z wklęsłą podstawą oraz nieco dna samego pucharu.

11. Fragment gładkiego, czerwono-brunatnego naczynia o nieznanej formie. D. 6·5.

12. Skorupy jakiegoś brunatnego, gładkiego naczynia, zdobionego ukośnymi żłobkami i 3 liniami u nasady szyjki.

13. Fragment gładkiego brunatnego naczynia, z którego zachowała się część brzuśca o łagodnym załamaniu.

14. Niezdobione skorupy brunatne i czarniawe, gładkie i chropowate, ułamki różnych naczyń.

15. Nóż brązowy o nieco wygiętym ostrzu, w całości z uchwytem, w którym tkwi nit, wskazujący na to, że uchwyt posiadał drewnianą czy też inną okładzinę; uchwyt przy ostrzu okrągły, przy nicie górą spłaszczony; ostrze zdobione wzdłuż grzbietu pasmem 3 linii, powyżej nich rzędem punktów; na 1/3 długości grzbietu ostrza, poczynając od uchwytu, jest ornament złożony z 2 skrzyżowanych kresek na wzór litery X i dzielących ten wzór poprzecznych kresek; nóż w środku złamany. Dł. 22, szer. ostrza 1·5 (tabl. XCV 1).

Miejscowość nieznana

Z nieznanej miejscowości w pow. stopnickim pochodzi poniższa popielnica, znajdująca się w zbiorach Muzeum Archeologicznego im. Majewskiego w Warszawie, zaopatrzona nrem kat. 16655.

1. Popielnica gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, z wysoką, cylindryczną szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, ze śladami 2 uszek u nasady szyjki. W. 19·5, śr. 22·3, ot. 17·5, d. 9·5 (tabl. XIV 5).

Powiat zawierciański (dawn. będziński)

Blanowice

W Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie jest poniższe naczynie, zainwentaryzowane pod tymczasowym nrem 13, znalezione w Blanowicach koło młyna J. Zakoly.

1. Duży garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, brunatny, chropowaty, obmazywany gliną z domieszką ziarn piasku i tłuczonych kamieni. W. 23, śr. 21·5, ot. 18, d. 11·5 (tabl. XXXVI 24).

Leśniów

W Muzeum Archeologicznym im. Majewskiego w Warszawie jest poniższa popielnica, zaopatrzona nrem kat. 16078.

1. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa; górna część silnie zniszczona. W. obecna maks. 20, śr. 27, d. 11 (tabl. XXIV 14).

Żarki

W zbiorach Muzeum Geologicznego Szkoły Górniczej w Dąbrowie Górniczej znajduje się poniższy czerpak.

1. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz szarobrunatny. W. 4, ot. 8·5—9·5, d. 2·5 (tabl. LIII 39).

WOJEWÓDZTWO KRAKOWSKIE

Powiat bocheński

Kopaliny

Lit.: Żurowski, *Sprawozdanie z badań archeologicznych Podgórze Karpackiego Małopolski zachodniej* (Spraw. PAU 1933, nr 3, str. 34).

Grodzisko.

Badał dr Józef Żurowski. Z badań tych pochodzą skorupy łużyckie i wczesnohistoryczne w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie.

1. Skorupy czarne, gładkie, z nich jedna fragment brzegu (czerpaka?); jedna brunatna z listewką; skorupy chropowate, brunatne, czerwone, od wewnętrznej strony naczyń czarne. (Z opisu wyłączono skorupy wczesnohistoryczne).

Mikuszowice

W Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie znajduje się poniższa ceramika, stanowiąca prawdopodobnie zespół grobu ciałopalnego.

1. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną nieznacznie szyjką, zdobiona pod załomem 3 listewkami, 3-krotnie karbowanymi, a u nasady szyjki guzkami; z górnej części zachowana tylko część, jakaś 1/3; popielnica czarniawa, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. zachowanej części ok. 16—17, śr. 30, d. 10·8, w. do załomu 9·5 (tabl. XXIV 15).

2. Głęboka misa z brzegiem do środka pochylonym, gładka, brunatna. W. 9·2, ot. 20·5, d. 10·7 (taol. XLII 18).

3. Przepalone kości znalezione w popielnicy.

Moszczenica

Lit.: Żurowski, *Sprawozdania PAU 1933, nr 3, str. 33.*

Cmentarzysko ciałopalne.

Badane powierzchniowo przez dra Józefa Żurowskiego w lipcu 1932. Z badań tych pochodzi poniższy materiał ceramiczny w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie.

1. Ułamki czarnej, gładkiej, dwustożkowej popielnicy, o śr. dna 9, zdobionej na załomie ukośnymi nieco żłobkami.

2. Skorupa czarna, gładka, ułamek popielnicy z częścią załomu i szyjki, zachowanym na szyjce ornamentem poziomych 3 żłobków, od których zwieszają się na załom grupy ukośnie do siebie ustawionych żłobków, [pole zaś trójkątne między dwiema takimi grupami wypełnione kółkiem (tabl. LXXXIII 12).

Zawada Lanckorońska

I

Lit.: Żurowski, Sprawozdania PAU 1933, nr 3, str. 34.

Grodzisko.

Badał dr Rudolf Jamka w r. 1932. Z badań tych pochodzą skorupy lużyckie i wczesnohistoryczne w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, zapisane pod tymczasowym nrem inw. 302.

1. Skorupy szarawo-brunatne, brunatne, chropowate, mocno wypalone; kilka chropowatych, czerwonych, również mocno wypalonych, z gliny z domieszką tłuczonych kamieni; poza tym kilka gładkich, czarnych; skorupa z taśmowatym uszkiem, jedna z brzegiem (z opisu wyłączone skorupy wczesnohistoryczne).

II

Lit.: Żurowski, *Skarby* (Prace IV 47).

Zagubiony skarb brązowy, zawierający prawdopodobnie bransolety lub nagolenniki (może być, że z grodziska).

Powiat chrzanowski

Babice

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu ułamki naszyjnika brązowego zapisane pod nrem inw. 1926:3. W nawiasach nr katalogu. 1 (1926:4). Dwa ułamki naszyjnika z okrągłego drutu brązowego.

Jankowice

W zbiorach Muzeum Archeologicznego PAU w Krakowie mieszczą się 4 poniższe naczynia, zaopatrzone w kartki z datą 1910 r. Pochodzą zapewne z cmentarzyska, rozkopanego później przez Chrzászcza, właściciela majątku Graboszyc. Materiały z rozkopywań Chrzászcza, pomieszczone z materiałami z Kwaczały, podane są pod wspólną nazwą Kwaczała-Jankowice.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, nieco chropowaty, czerwono-brunatny. W. 10·5, ot. 13, d. 3·5 (tabl. XXXVI 27).

2. Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarniawy, zdobiony poniżej brzegu 3 wydatnymi guzami. W. 7, ot. 9, d. 4·5 (tabl. XXXVIII 14).

3. Garnek jajowato-doniczkowaty z wyodrębnioną szyjką, z 2 uszkami na zaokrąglonym załomie brzuśca i szyjki, gładki, brunatny. W. 8, ot. 6·5, d. 4 (tabl. XLI 26).

4. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobionym u nasady na brzuścu 5 rytymi podłużnymi kreskami; gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy; otwór owalny. W. 4·5, ot. 7·5—9·5, d. 2·5 (tabl. LIII 47).

W Państw. Muzeum Archeologicznym w Warszawie znajduje się poniższy talerz z dawnego zbioru szkoły powszechnej w Ciechocinku, wykopany przez nauczyciela z Kwaczały w r. 1926 w grobie w głęb. 1·6 m.

5. Talerz czerwono-brunatny z jednej strony gładki, z drugiej chropowaty z ornamentem paznogiowym. Śr. 21·5.

Kwaczała

Lit.: 1. Kirkor, *Badania archeologiczne w okolicach Babie i Kwaczały* (Rozpr. AU hist. filoz. 1874, I 25—80). — 2. Kopernicki, *O grobie niecialopalnym na cmentarzysku przedhistorycznym w Kwaczale* (Zbór I 42—7). — 3. Notatka w Mat. aar. XII str. X o poszukiwaniach Demetrykiewicza. — 4. Żurowski, *Wykopiska z cmentarzysk cialopalnych (halsztackich) Kwaczały i Jankowic pow. chrzanowskiego w zbiorach prywatnych* (WAR IX 86—98). — 5. Fitzke, *Prywatny zbiór wykopalisk z cmentarzyska cialopalnego (halsztackiego) z Kwaczały, pow. Chrzanów, woj. krakowskie* (ZOW VII 19—21). — 6. Czapkiewicz, *Sprawozdanie z poszukiwań archeologicznych w Małopolsce Zachodniej za rok 1927* (WAR XIII 145—8 oraz tabl. XXXV—XXXVII).

Cmentarzysko o mieszanym obrządku pogrzebowym.

W r. 1873 doniósł Akademii Umiejętności w Krakowie nauczyciel szkoły w Babicach W. N. Bernadzikiewicz o istnieniu cmentarzyska pogańskiego przy wsi Kwaczale¹. Wobec tego Akademia wydelegowała A. H. Kirkora, członka Komisji Archeologicznej celem przeprowadzenia bliższych badań. Cmentarzysko, położone na wzgórzu piaszczystym na południowy zachód od Kwaczały, na południe od osady Łozek, w pobliżu rzeczki Rudki, wpadającej do Wisły, która nie daleko na południe od Kwaczały płynie, odkryły wiatry, które rozwiewając południową stronę wydmy, wydobyły na wierzch naczynia. Te ulegały z reguły zniszczeniu przez chłopów, szukających w nich ukrytych skarbów, zaś brązy sprzedawano żydom. Kirkor, przekopując cmentarzysko, odkrył 20 grobów, prócz tego zbadał, jak powiada „przeszło 200 miejsc, gdzie znajdowano przedmioty, lub gdzie były ślady ich istnienia”. Jak z relacji Kirkora wynika, to przekopał on z wierzchu cmentarzysko (nie całe jednak, jak tego dowodzą późniejsze znaleziska), a tylko na pewnym odcinku zagłębił się w ziemię aż do 2 m. I na tym zapewne odcinku znalazł owe 20 grobów. Cała jednak relacja Kirkora jest dość niejasna, więc nie pozwala na dokładniejsze odtworzenie ani sposobu przeprowadzenia badań cmentarzyska, ani jasnego obrazu rozmieszczenia grobów i ich wyglądu. Z badań swoich zanotował Kirkor następujące fakty:

1. groby oddalone były od siebie od 20 cm do przeszło 1 m;
2. groby pozbawione były obwarowania kamiennego; popielnice, otoczone przystawkami, stały wprost w ziemi;

¹ Kirkor, *Badania archeologiczne w okolicach Babie i Kwaczały* (Rozpr. AU hist.-filoz. I 1874, 25—80).

3. popielnice zawierały kości spalone, niektóre zaś również ozdoby brązowe i żelazne;
4. popielnice znajdowano w grobach niczym nie przykryte, a znajduwane w grobach pokrywy (talerze), leżały zwykle rozbite obok garnka i w jednym tylko wypadku znalazł się garnek przykryty pokrywą;
5. Dwa groby dostarczyły ozdób z żelaza.

Podaje poza tym Kirkor także spostrzeżenie, z którego snuje wniosek o wieloletnim istnieniu cmentarzyska: groby były trzy, a w kilku miejscach nawet 4-piętrowe, tak że popielnice stały jedna nad drugą aż w 4 warstwach, w głębokości do 2 m.

Ponieważ Kirkor nie podaje opisu poszczególnych, przez siebie odkrytych grobów i ich inwentarza, ograniczając się tylko w kilku wypadkach do podania, co w popielnicy znaleziono i że obok niej były przystawki, a poza tym w opisie znalezisk grobowych uwzględnił pewną ich tylko część, więc, wobec niemożności wydzielenia znalezisk w zespoły grobowe, podajemy najpierw opis ceramiki według typów naczyń, a potem opis przedmiotów brązowych i żelaznych.

Cały materiał wydobyty przez Kirkora znajduje się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, zapisany pod nrem inw. 3304. Numery dawnego katalogu, w jakie zaopatrzone są poszczególne zabytki, podane są w nawiasach przy opisie materiału.

Ceramika

Popielnice. 1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, na części brzuśca przy dnie chropowata, poza tym gładka, ze zwężającą się nie wysoką szyjką, o wydłużonym brzuścu z wklęsłym dnem. W. 32, śr. 35, ot. 28, d. 14 (Dz. VI 108) (tabl. XXIV 2).

2. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, czarna, ze słabym połyskiem, wewnątrz brunatna, gładka, tylko przy dnie obmazywana, zdobiona poniżej załomu 4 listewkami, z których zachowała się tylko jedna. W. 29·3, śr. 33·5, ot. 25, d. 11·5 (Dz. VI 170) (tabl. XXIII 6).

3. Popielnica w przybliżeniu dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, czarniawa, wewnątrz brunatna, gładka, tylko ku dnu chropowata, z brzegiem nieco na zewnątrz wychylonym, zdobiona w miejsce 2 uszek po każdej stronie 2 pionowymi żeberkami powyżej załomu. W. 28, śr. 31·8, ot. 24, d. 11 (Dz. VI 109) (tabl. XXIII 7).

4. W przybliżeniu dwustożkowa, niska, a szeroka popielnica, czarna, wewnątrz brunatna, z gładką szyjką, z chropowatym brzuścem, zdobiona powyżej załomu dwoma pasmami ukośnych kreseczek, a po przez załom pionowymi pasmami takich kreseczek (tzw. „fałszywy ornament sznurowy”. W. 24·5, śr. 33, ot. 25, d. 11 (Dz. VI 100) (tabl. XX 15, LXVIII 1).

5. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, czarna ze słabym połyskiem, z brzegu i wewnątrz brunatna, dołem chropowata, poza tym gładka, zdobiona na słabo zaznaczonym, między szyjką a górną częścią brzuśca za-

łomie, 4 wydłużonymi pionowymi guzkami. W. 27·5, śr. 32·8, ot. 24—25, d. 10·5 (Dz. VI 111) (tabl. XXVIII 9).

6. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, czarna ze słabym połyskiem, wewnątrz brunatna, z dolną częścią brzuśca chropowatą, obmazowaną, poza tym gładka, zdobiona na górnej części brzuśca, między załomem szyjki a granicą dolnej części brzuśca, trzema grupami pionowych listewek, po trzy w każdej grupie; popielnica ma uszkodzone dno i brzeg. W. ok. 26, śr. 29·7, ot. 20·5 (Dz. VI 99) tabl. XXVIII 8).

7. Brunatna, niestaranie gładzona popielnica, w przybliżeniu dwustożkowa z szyjką wyodrębnioną przez wgłębiony załom (szyjka uszkodzona) zdobiona bruzdą odcinającą szyjkę od brzuśca, od której zwieszają się na załomie skośne ryte kreski, prócz tego zdobiona na załomie zamiast uszek po każdej stronie parą szeroko rozstawionych guzków, podłużnych, nalepionych ukośnie według rytých kresiek. W. zachowanej części ok. 22, śr. 22·8, ot. ok. 17, d. 9·5 (Dz. VI 98) (tabl. XXXIV 12, LXX 7).

8. Dwustożkowa, brunatna, gładka popielnica z silnie uszkodzoną górną częścią, z trzema symetrycznie rozmieszczonymi na załomie listewkami, w środku wciętymi tak, że tworzy się para guzków, zdobiona prócz tego na górnej krawędzi załomu ukośnymi kreskami, ułożonymi w grupy na przemian ukośnych z prawa na lewo i z lewa na prawo, odciętymi z góry poziomą bruzdą. W. zachowanej części 11—14, śr. 16; ot. ok. 11·5, d. 6, 8 (Dz. VI 102) (tabl. XXXIV 13, LXX 6).

Czarki. 9. Czarna, gładka, dwustożkowa czarka z wgłębionym nieco załomem, u nasady górnej części na załomie 2 podłużne uszka, każde z dwoma pionowymi otworami. W. 13·8, śr. 16, ot. 13·5, d. 10·2 (Dz. VI 106) (tabl. LVI 52).

10. Czarka podobna formą do powyższej, czarniawa, gładka, z 2 na załomie uszkami podłużnymi, siodełkowato wgiętymi (pozbawiona dna i dolnej części brzuśca z częściowo uszkodzoną górną częścią). W. zachowanej części ot. 13, śr. 16·5, ot. 12·8 (Dz. VI 105) (tabl. LVI 53).

11. Czarka o formie podobnej do nru 9, czarna, gładka, z 2 podłużnymi uszkami na załomie. W. 12, śr. 14·2, ot. 10·8, d. 6·6 (Dz. VI 104) (tabl. LVI 54).

12. Czarka jak nr 9, gładka, czarniawa, z 2 podłużnymi uszkami na załomie. W. 11, śr. 13·8, ot. 11·6, d. 6·8 (Dz. VI 118) (tabl. LVI 56).

Garunki jajowato-donieczkowate. 13. Czerwonawo-brunatny, chropowaty garnek, wewnątrz czarny, z wyodrębnioną nieco, krótką szyjką, do środka wgiętą, zdobiony poniżej szyjki 3 grupkami guzków od środka rozgniecione, po trzy w każdej grupie. W. 15, śr. 14·8, ot. 14, d. 8 (Dz. VI 157) (tabl. XXXVIII 15).

14. Chropowaty, czerwonawo-brunatny, wewnątrz czarny, garnek, z brzegiem nieco na zewnątrz wychylonym, zdobionym 4 symetrycznie rozmieszczonymi występami na zewnątrz pochyłymi. W. 10·7, ot. 11—12, d. 7 (Dz. VI 150) (tabl. XXXVIII 16).

15. Beczułkowaty garnek, brunatny, chropowaty, zdobiony przy brzegu tuż poniżej krawędzi 4 guzkami. W. 9, ot. 10·5, d. 6 (Dz. VI 146) (tabl. XXXVIII 17).

16. Becułkowaty, chropowaty, brunatny garnek, z wyodrębnioną nóżką, zdobiony na brzegu 4 nieznacznymi wystęgami. W. 9·6, ot. 9·5, d. 6·7 (Dz. VI 159) (tabl. XXXVIII 18).

17. Fragment chropowatego, czerwonawo-brunatnego garnka, z zachowaną dolną częścią brzuśca i dnem, zdobionego powyżej dna w jakiej 1/3 wysokości naczynia trzema nalepionymi guzkami z wgniecionym w środku dołkiem. W. zachowanej części 13, d. 10 (Dz. VI 156) (tabl. XXXVIII 19).

18. Garnek chropowaty, czerwonawo-brunatny, wewnątrz czarniawy, z wklęsłym dnem. W. 14·7, ot. 16·2, d. 8·8 (Dz. VI 151) (tabl. XXXVII 1).

19. Garnek chropowaty, czerwonawo-brunatny, na nieco gładkim brzegu i wewnątrz czarniawy, z wklęsłym dnem; krzywo lepiony. W. 14·2—15, ot. 14, d. 10 (Dz. VI 147) (tabl. XXXVII 2).

20. Chropowaty, wiecheiem obmazywany, brunatny garnek, z dnem nieco wklęsłym. W. 19·9—13·6, ot. 12, d. 7 (Dz. VI 144) (tabl. XXXVII 3).

21. Krzywo lepiony garnek, chropowaty (ze śladami ukośnego obmazywania), czerwonawo-brunatny, z wyodrębnioną nóżką i na zewnątrz wychylonym brzegiem, z wklęsłym dnem. W. 14, ot. 12·5—14, d. 7·5 (Dz. VI 152) (tabl. XXXVII 4).

22. Doniczkowaty garnek, brunatny, wewnątrz czarniawy, chropowaty, z gładkim, wklęsłym dnem. W. 12, ot. 12·5—13·5, d. 8 (Dz. VI 153) (tabl. XXXVII 5).

23. Chropowaty, czerwonawo-brunatny z ciemnymi plamami garnek, z uszkodzonym dnem i częścią brzuśca. W. 13·5, ot. 13·4 (Dz. VI 154) (tabl. XXXVI 28).

24. Fragment gładkiego, brunatnego garnka, z płaskim dnem, śr. 6·5 (Dz. VI 145) (tabl. XXXVI 29).

Czarki. 25. Mała, brunatna, gładka czarka, w przybliżeniu dwustożkowa, z 2 guzkami, zamiast uszek prawie na załomie. W. 8·3, ot. 8, d. 4·8 (Dz. VI 128) (tabl. LVIII 37).

26. Brunatna, gładka czarka, w przybliżeniu dwustożkowa, z 2 uszkami na załomie. W. 6·7, ot. 9, d. 5·3 (Dz. VI 124) (tabl. LVIII 38).

27. Dwustożkowa czarka, dość gładka, brunatna i czarniawa, z 2 uszkami prawie na załomie. W. 6·7, ot. 7, d. 4 (Dz. VI 126) (tabl. LVIII 39).

28. Brunatna, gładka czarka, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, bez uszek (z górną częścią uszkodzoną). W. 8·2, ot. ok. 7·3, d. 6·7 (Dz. VI 101) (tabl. LVI 31).

Misy. 29. Głęboka misa, gładka, brunatna, zaś z brzegu i wewnątrz czarniawa, z wygiętym brzegiem, z uszkiem utraconym (misa silnie uszkodzona, brak dużo górnej jej części), z zachowanym jednym występem na brzegu w okolicy uszka, jako pozostałość tego rodzaju ozdoby misy. W. 11·5, ot. 24·5, d. 8 (Dz. VI 129) (tabl. XLVI 45).

30. Czarna (z połyskiem), gładka misa, głęboka, z wygiętym brzegiem, z podłużnym uszkiem, siodelkowato wgiętym, z dnem nieco wklęsłym (misa częściowo uszkodzona). W. 9·5, ot. 18·5, d. 6·7 (Dz. VI 136) (tabl. XLVI 26).

31. Głęboka misa, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca słabym załomem, na którym podłużne uszko, siodełkowato wgięte. W. 10, ot. 16—17, d. 7·3 (Dz. VI 138) (tabl. XLVI 27).

32. Brunatna, gładka misa, głęboka, z prostym, zwężającym się brzegiem, oddzielonym od brzuśca słabym załomem, z uszkiem podłużnym poniżej załomu. W. 9, ot. 14·3, d. 6·5 (Dz. VI 139) (tabl. XLVI 28).

33. Głęboka bardzo misa, brunatna, gładka, z wygiętym brzegiem, oddzielonym załomem od brzuśca, z podłużnym uszkiem na załomie (uszko utracone). W. 12·3, ot. 16·2—17·5, d. 9·3 (Dz. VI 137) (tabl. XLVI 49).

34. Głęboka bardzo, brunatna, gładka misa, ze słabo wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca nieznacznym załomem, z podłużnym uszkiem tuż pod załomem. W. 11·6, ot. 14·8, d. 8 (Dz. VI 140) (tabl. XLVI 30).

35. Krzywo lepiona misa, głęboka, brunatna, gładka, ze słabo wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca nieznacznym załomem, bez uszka. W. 8·5—9·5, ot. 13·5, d. 8·5 (Dz. VI 146) (tabl. XLII 28).

36. Czarna, gładka miseczka, z wygiętym brzegiem, z malutkim, wklęsłym dnem, bez uszka (nieco uszkodzone). W. 4·5—6, ot. 8·4, d. 2 (Dz. VI 110) (tabl. XLII 29).

Czerpaki. 37. Czarny, gładki czerpak, z wygiętym brzegiem, oddzielonym silnym załomem od spłaszczonego nieco brzuśca, z malutkim wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, którego brzegi, tworząc dalszy ciąg brzegu szyjki, zaznaczone silnie podwyższonymi krawędziami do połowy ucha. W. 6, ot. 11·5—12·8, d. 11·8 (Dz. VI 130) (tabl. LV 28).

38. Czerpak w kształcie odcinka kuli, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem, w okolicy którego zdobiony na brzegu dwoma występami (jeden utracony). W. 5, ot. 13·3—14·2 (Dz. VI 131) (tabl. LIV 18).

39. Brunatny, gładki czerpak, z wystającym, taśmowatym uchem, półkulisty, z płaskim dnem. W. 5, ot. 12, d. 4 (Dz. VI 132) (tabl. LI 2).

40. Czerpak półkulisty, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem. W. 5—6, ot. 9·5—11·3, d. 2·5 (Dz. VI 119) (tabl. LIII 48).

41. Brunatny, dość gładki czerpak, w kształcie odcinka kuli, z taśmowatym, wystającym uchem (uszkodzonym). W. 5, ot. 9—9·5 (Dz. VI 116) (tabl. LIV 19).

42. Półkulisty, czarny, gładki czerpak, z wystającym, taśmowatym uchem (uszkodzonym), z wklęsłym dnem. W. 4·8, ot. 9·8—11, d. 2·5 (Dz. VI 133) (tabl. LIII 49).

43. Czarny, gładki czerpaczek, z taśmowatym, wystającym uchem, z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca wyraźnym załomem, z malutkim, wklęsłym dnem. W. 4, ot. 7·5—8, d. 1·2 (Dz. VI 127) (tabl. LV 29).

44. Mały czerpaczek półkulisty, z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 2·6—3·4, ot. 6·7—7·8, d. 2 (Dz. VI 122) (tabl. LIII 50).

45. Mały czerpaczek, półkulisty, z wklęsłym dnem, brunatny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 3, ot. 5·5—6·5, d. 1·8 (Dz. VI 123) (tabl. LIII 5).

46. Fragment czerpaka (Dz. VI 134).

Talerze. 47 a). Talerz, śr. 20·5, brunatny, z jednej strony gładki, z drugiej chropowaty, z otworem w środku (Dz. VI 160) (tabl. LX 1).

b) Talerz, śr. 26, z jednej strony gładki, z drugiej obmazywany palcami, chropowaty (Dz. VI 162) (tabl. LX 2).

c) Fragment talerza, śr. 23, z jednej strony gładkiego, z drugiej chropowatego, z otworem w środku (Dz. VI 163).

d) Fragment talerza, śr. 19·5, gładkiego, z drugiej strony chropowatego (Dz. VI 164) (tabl. LX 3).

e) Fragment talerza, śr. 20, gładkiego, z drugiej strony obmazywanego palcami (Dz. VI 165).

f) Fragment talerza, śr. 21·5, gładkiego, z drugiej strony zdobionego wyciskanyimi palcami dołkami (Dz. VI 166) (tabl. LX 10).

g) Fragment talerza, gładkiego, z drugiej strony zdobionego dołkami robionych narzędziem rurkowatym (Dz. VI 168) (tabl. LXI 5).

h) Fragment talerza, śr. 20·5, gładkiego, z drugiej strony zdobionego dołkami, wyciskanyimi patykami (Dz. VI 170) (tabl. LX 11).

i) Uszkodzony talerz, śr. 23·5, z jednej strony gładki, z drugiej strony zdobiony dołkami wyciskanyimi palcem (Dz. VI 167) (tabl. LX 12).

Kości.

48. W kilku popielnicach spalone kości ludzkie.

Brązy.

(Naszyte wraz z żelaznymi przedmiotami na jednej tablicy (tabl. XCI 1).

Szpile. 49. Szpila, dł. 13·4, z drutu, grub. 0·3, z główką ze spiralnie (trzy zwoje) zwiniętego czworograniastego drutu (nr kat. 224).

50. Szpila, dł. 12·3, z drutu, grub. 0·35, z główką ze spiralnie (trzy zwoje) zwiniętego drutu, ku końcowi bardziej cienkiego (nr kat. 225).

51. Szpila, dł. 9·6, z rozklepaną, zwiniętą w uszko główką (nr kat. 226).

52. Szpila, dł. 9·2, z drutu, grub. 0·26, który zwinięty w uszko tworzy główkę szpili (nr kat. 227).

53. Szpila, dł. 12·1, z cienkiego drutu, grub. 0·2, który zwinięty w uszko, tworzy główkę szpili (nr kat. 228).

54. Szpila, dł. 8, z drutu, grub. 0·27, z główką utworzoną z zwiniętego w uszko drutu, cięszego ku końcowi (nr kat. 229).

55. Szpila, dł. 8·5, z cienkiego drutu, grub. 0·2, którego jeden grubiejący koniec, zwinięty w podłużne uszko, tworzy główkę szpili (nr kat. 230).

56. Szpila, dł. 8·25, z drutu, grub. 0·25, z rozklepaną, zwiniętą w uszko główką (nr kat. 231).

Naszyjniki. 57. Otwarty naszyjnik z drutu, grub. 0·25—0·3, nieregularnie grubego i kanciastego, o przekroju raczej owalnym (nr kat. 253).

Bransolety. 58. Bransoleta ze spiralnie zwiniętego drutu, grub. 0·3 o pięciu zwojach, śr. zewnętrznej 7·5 (nr kat. 254).

59. Bransoleta o $2\frac{1}{2}$ zwojach ze spiralnie zwiniętego drutu, grub. 0·28, o śr. zewnętrznej 4·7 (nr kat. 257).

60. Bransoleta o $1\frac{1}{2}$ zwoju ze spiralnie zwiniętego drutu, grub. 0·3, o śr. zewnętrznej 6·1 (nr kat. 258).

61. Bransoleta o $1\frac{1}{2}$ zwoju ze spiralnie zwiniętego drutu, grub. 0·25, o śr. zewnętrznej 5·6—6·1, z grubym końcem (ułamany) nieco odgiętym, jakoby fragment uszka (nr kat. 245).

62. Bransoleta o $1\frac{1}{2}$ zwoju ze spiralnie zwiniętego drutu, grub. 0·3, o śr. zewnętrznej 5·8—6·3, na grubszym końcu (ułamany) ze śladem odgięcia (nr kat. 250).

63. Fragment bransolety z drutu, grub. 0·28, który zapewne zwinięty był w spiralę (nr kat. 282).

64. Bransoleta z drutu, grub. 0·26, zwiniętego w nieforemne kółko, na grubszym końcu (ułamany) ze śladem jego odgięcia (nr kat. 259).

65. Duży fragment bransolety, śr. zewnętrznej ok. 6·8, z drutu, grub. 0·25, na jednym końcu rozklepanego w taśmę i zwiniętego wraz z drugą taśmą razem w jeden drut (nr kat. 240 c).

66. Duży fragment bransolety, śr. zewnętrznej 6·8, z drutu, grub. 0·3, na jednym końcu rozklepanym w taśmę i zwiniętym z drugą taśmą razem w jeden drut na ok. $\frac{1}{3}$ długości fragmentu (nr kat. 248).

67 a) Fragment bransolety, śr. ok. 5·8, z drutu (nr kat. 243).

b) Fragment bransolety, śr. ok. 5·6, z drutu (nr kat. 239).

c) Dwa ułamki bransolety z drutu, grub. 0·23 (nr kat. 240 a—b).

d) Fragmenty dwóch bransolet, z których jedna była z taśmy zwiniętej w rurkę (nr kat. 238 a—b).

Kółka. 68. Kółko, śr. zewnętrznej 4·7, o $1\frac{1}{2}$ zwoju ze spiralnie zwiniętego drutu, utworzonego z taśmy zwiniętej w rurkę, śr. 0·3; jeden koniec spirali ułamany (nr kat. 237).

69. Kółko, śr. zewnętrznej 4·3, z częścią spirali z drutu, utworzonego z taśmy, zwiniętej w rurkę, śr. 0·35 (nr kat. 255).

70. Fragment podobnego kółka (nr kat. 252).

71. Ułamki kółka z taśmy, szer. 0·9 (nr kat. 251 s—b).

72. Fragment kółka, śr. 4·5, z zachowanymi 2 zwojami spirali na jednym końcu stopionymi ze sobą wskutek działania ognia (nr kat. 242).

73. Kółko, śr. zewnętrznej 3·3, z drutu, grub. 0·19, spiralnie zawiniętego (nr kat. 280).

74. Kółko, śr. zewnętrznej 2·4, z drutu cienkiego, grub. 0·17, o $2\frac{1}{2}$ zwojach ze spiralnie zwiniętego drutu (nr kat. 279).

75. Kółka, w ogólnej liczbie 32, otwarte w różnej wielkości (śr. 0·8—3·8) z drutu nierównej grubości (0·1—0·3), niektóre z nich ułamane (nr kat. 241, 244 a—b, 246 a—c, 247 a—b, 249 a—c, 256, 260—278, 281).

Różne ozdoby. 76. Wisiorek utworzony z koła, rozszerzonego dołem trapezowatą blaszką, której nierównoległe zewnętrzne brzegi zaznaczone wy-

rażnym żeberkiem, zaś dolny brzeg zdobiony 8 guzkami, nieco pionowo wydłużonymi; z drugiej strony wisiopek płaski; kółko posiada u góry wyraźny guzek odlewniczy. Dł. z góry razem z blaszką 3·1, śr. zewnętrzna kółka 2, grub. kółka 0·3, szer. blaszki 1·3, dł. u góry 1·6, dołem 3·5 (nr kat. 232).

77. Skręt spiralny z taśmy szer. 0·5, w rurkę spiralnie zwiniętej o trzech zwojach; ozdoba tzw. „salta leone” (nr kat. 233).

78. Klamra w formie prostokątnej blaszki, z węższymi brzegami pod spód zagiętymi w rodzaj uszek, o które zapinano odpowiednio zagięte druty, przymocowane do kawałka skóry lub materii; jeden taki drut zachowany przy klamrze. Szer. 2·2, dł. razem z zagiętymi końcami ok. 2·2, bez 1·9 (nr kat. 237).

79. Trzyńście guziczek w formie 2 wypukłych krążków razem spojonych, od spodu płaskich. Śr. krążków ok. 0·7 (nr kat. 234).

80. Dziesięć guziczek w formie 2 trójkątów, spojonych podstawami, z końcami pod spód zawiniętymi (nr kat. 235).

81. Guziczek w formie okrągłej tarczki, śr. 0·6, z uszkiem pod spodem (nr kat. 235).

Żelazo.

82. Siekierka z tuleją, z rozszerzonym nieco ostrzem. Dł. 11·4, szer. ostrza 5·6, śr. zewnętrzna tulei 3·5 (Dz. VI 284).

83. Bransoleta otwarta, śr. zewnętrznej 9·2—10 (nr kat. 286).

84. Ułamki bransolet z żelaznego pręta (nr kat. 285 a—d).

85. Połamana bransoleta z taśmowatego prętu, spiralnie zwiniętego w 2—3 zwoje (nr kat. Dz. VI 183).

* * *

W maju r. 1875 odwiedził ementarzysko w Kwaczale Kopernicki¹ w związku z odkryciem tamże grobu szkieletowego przez nauczyciela Barnadzikiewicza. Według relacji Kopernickiego posiadał grób następujący wygląd:

W głębokości ok. 70 cm od powierzchni znajdowało się nakrycie z płaskich i brylowatych kamieni wapiennych, ułożonych w owalny w przybliżeniu bruk, którego dłuższa oś mierzyła 1·75 m i miała kierunek z północy na południe; owal był szerszy na południe, a węższy na północy. Ponad kamiennym nakryciem w głębokości 40 cm od powierzchni była nie duża warstwa węgla. W głębokości 20 cm pod nakryciem kamiennym już na samym calcu rozłożona była właściwa zawartość grobu, którą stanowi. szkielet ludzki, ułożony w kierunku z północy na południe, z głową w południowej stronie grobu; ze szkieletu zachowała się zgnieciona czaszka, otoczona podwójnym rzędem brązowych guziczek i szczeka dolna z rozsypianymi pod nią zębami, dalej zachowało się nieco kręgów i kilka ułamków kości długich. Nieboszczyk pochowany był z rękami wzniesionymi w górę i założonymi pod głowę, jak tego dowodzą dwie bransolety brązowe znalezione pod czaszką, jedna z prawej, druga z lewej

¹ Kopernicki, *O grobie nieciałopalnym na ementarzysku przedhistorycznym w Kwaczale* (Zbiór I 42).

strony, oraz zielone zabarwienia na odłamkach kości przedramieniowych. Powyżej czaszki w kierunku południowym były ślady węgla i rozbite naczynia, a mianowicie miseczka, dwie większe miski, z tych jedna stała na talerzu, na koniec dwa garnki. Tuż pod czaszką, na miejscu szyi, znaleziono brązowy naszyjnik, w połowie długości szkieletu, po prawej jego stronie znaleziono żelazną bransoletę, a jeszcze niżej dwa żelazne nagolenniki.

Inwentarz tego grobu znajduje się w Muzeum Archeologicznym Akademii Umiejętności, zapisany pod nrem inw. 3304. Jest on umocowany na tablicy, uporządkowanej przez Ossowskiego w r. 1882, przy czym zachowane zostały numery dawnego katalogu, które podajemy przy opisie zabytków w nawiasach. Dwie sztuki z tego inwentarza, a mianowicie naszyjnik brązowy i żelazna bransoleta mieszczą się w następnym zbiorze, pochodzącym z daru Bernadzikiewicza.

Ceramika.

Z naczyń zachowały się ułamki: 86 a) Dwie czarne, gładkie skorupy, części wygiętego brzegu mis, zdobionych na załomie brzegu i brzuśca guzkami (Dz. VI 217, 223).

b) Gładka, brunatna skorupa z podłużnym uszkiem, zapewne fragment misy (Dz. VI 218).

c) Podłużne uszko (Dz. VI 220).

d) Chropowata, czerwono-brunatna skorupa, fragment górnej części z brzegiem jajowato-doniczkowatego garnka (Dz. VI 222).

e) Duże czarniawe, gładkie skorupy z brzegiem (Dz. VI 219, 221).

Brązy.

87. Bransoleta, śr. zewnętrznej 7·7, z drutu, grub. 0·32, spiralnie zwiniętego w $2\frac{1}{2}$ zwoje, z jednym końcem do środka bransolety zagiętym (Dz. VI 212) (tabl. LXXXVIII 1).

88. Bransoleta, śr. zewnętrznej 6·5, z drutu, o grub. 0·3 z końcami na siebie założonymi (Dz. VI 213) (tabl. LXXXVII 24).

89. 48 guziczków (niektóre fragmentarycznie zachowane) w formie dwóchłączonych podstawami trójkątów, z końcami pod spód zagiętymi. Dł. podstawy trójkątów ok. 1·1, szer. guziczków od 0·9—1·3 (Dz. VI 209, 210).

90. Guziczek w formie okrągłej, wypukłej tarczki, śr. 1·2, z uszkiem pod spodem i rowkiem poprzez uszko (Dz. VI 218).

Żelazo.

91. Nagolennik otwarty, śr. ok. 9·5, z żelaznego pręta, z końcami na siebie założonymi (Dz. VI 215) (tabl. CII 5).

92. Nagolennik otwarty, śr. ok. 9·5, z żelaznego pręta, z końcami spiralnie na siebie założonymi (Dz. VI 216) (tabl. CII 6).

Kości.

93. Fragment czaszki ludzkiej oraz długiej kości (Dz. VI 214).

* * *

Niżej opisany zbiór brązów i żelazna bransoleta z Kwaczały pochodzi z daru Bernadzikiewicza i znajduje się również w Muzeum Archeologicznym PAU, umocowany w całości na tablicy, uporządkowanej w r. 1882 przez G. Ossowskiego, i zaopatrzony nrem katalogu Dział VI nr 171—88 (podane w nawiasach przy opisie zabytków). Obecnie zainwentaryzowany jest zbiór pod nrem 3304. W zbiorze tym mieszczą się dwie sztuki z inwentarza grobu szkieletowego, są to: naszyjnik brązowy i żelazna bransoleta. O innych zabytkach tego zbioru brak bliższych wiadomości (tabl. XC 26 — zabytki nry 94—110 na wspólnym zdjęciu tablicy).

Brązy.

Szpile. 94. Szpila (z ułamanym ostrym końcem), dł. 12, z drutu, grub. 0·3, z główką spiralnie zwiniętą w 2 zwoje (nr kat. 171 oraz nr inw. 3304/1).

95. Szpila (z ułamanym ostrym końcem), dł. 5·6, z drutu, grub. 0·3, z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko (nr kat. 172 oraz nr inw. 3304/2).

Naszyjnik. 96. Naszyjnik, zdobiony ukośnymi, spiralnymi żłobkami, jakoby skręcany naokoło własnej osi, z taśmowatymi końcami; naszyjnik w 2 miejscach złamany (nr kat. 180 oraz nr inw. 3304/12).

Bransolety. 97. Bransoleta, śr. zewnętrznej 7—7·5, z drutu, grub. 0·3, zwinięta spiralnie w 1½ zwoju, z jednym końcem tak wygiętym, jakby był okręcony o poprzedni zwój (nr kat. 183 oraz nr inw. 3304/14).

98. Bransoleta, śr. zewnętrznej ok. 9, z drutu, grub. 0·3, spiralnie w 2 zwoje zwiniętego, z jednym końcem ułamanym ze śladem odgięcia (nr kat. 184 oraz nr inw. 3304/?).

99. Bransoleta, śr. zewnętrznej, ok. 6·8, z drutu, grub. 0·3, ze spiralnie nałożonymi na siebie końcami, które mają ślady łamania, a jeden nieco odgięty (nr kat. 185 a oraz nr inw. 3304/?).

100. Fragment bransolety, śr. 6·7, z drutu, o grub. 0·25 (nr kat. 185 b oraz nr inw. 3304/21).

Kółka. 101. Otwarte kółko, śr. zewnętrznej, 5·2, z drutu, grub. 0·3, którego jeden koniec owinięty taśmą na dług. 3·7 (nr kat. 177, oraz nr inw. 3304/3).

102. Otwarte kółko, śr. zewnętrznej 5, z drutu nieregularnie okrągłego i kanciastego, grub. maksymalnej 0·36 (nr kat. 178 oraz nr inw. 3304/5).

103. Trzy kółka, otwarte, śr. zewnętrznej 2·4, 2, 1·3, z drutu różnej grubości (nr kat. 179 b, 181 a—b oraz nr inw. 3304/13, 15).

104. Drobne kółeczko, śr. zewnętrznej 1, z drutu spiralnie zwiniętego na 2 prawie zwoje (nr kat. 174).

105. Fragment kółka lub bransolety z taśmy, zwiniętego w rurkę, śr. 0·3 (nr kat. 179 a oraz nr inw. 3304/11).

106. Ułamki kółek względnie bransolet (nr kat. 182 a—b, 186 a—b, 187 a—c, oraz nr inw. 3304/17, 18, 22).

Inne ozdoby. 107 a) Taśma, szer. 0·4, zwinięta 7 razy spiralnie w rurkę, dł. 3·1, w ozdobę tzw. *salta leona*.

b) Ułamek podobnego skrętu spiralnego z taśmy, szer. 0·85, z którego zachowały się 2 zwoje (nr kat. 173 a—b, oraz nr inw. 3304/4).

108. Dwa guziczki w formie okrągłej tarczki, wypukłej, śr. 1·15, pod spodem z uszkiem, poprzez które rowek (nr kat. 175 a—b oraz nr inw. 3304/6, 7).

109. Dwa ułamki prostej taśmy brązowej (nr kat. 176 a—b oraz nr inw. 3304/9, 10).

Żelazo.

110. Bransoleta, śr. zewnętrznej ok. 9·3, z pręta żelaznego z założonymi spiralnie na siebie końcami (nr kat. 188 oraz nr inw. 3304/16).

* * *

Z daru Bolesława Czapkiewicza znajdują się dalej w Muzeum Archeologicznym Akademii Umiejętności z Kwaczały poniższe zabytki z brązu, skóry i żelaza, zapisane pod nrem inw. 3304. Umocowane są na tablicy z datą VIII/1927 r.

Brązy.

111. Szpila, z ułamanym ostrym końcem, z główką z czworograniastego drutu, spiralnie zwiniętego w 4 zwoje. Dł. 15·8, grub. drutu 0·46, śr. główki 4·3 (nr 7) (tabl. LXXXV 23).

112. Szpila z cienkiego drutu, z główką w uszko zwiniętą, dwukrotnie złamana, bez ostrego końca. Dł. ok. 9·8, grub. drutu 0·2 (nr 5) (tabl. LXXXV 4).

113. Bransoleta, śr. 6·6—7·4, z drutu, grub. 0·3, której jeden koniec rozklepany w taśmę, owiniętą potem wokół drugiego końca a ten wystawał jeszcze poza to owinięcie i w tej części wystającej jest on skręcony wokół własnej osi (nr 4) (tabl. LXXXVIII 2).

114. Wisiorek w formie kółka, od którego zwiesza się trójkątna w przybliżeniu blaszka, zdobiona promienisto ułożonymi żeberkami; kółko ułamane; śr. zewn. 1·8, dł. wisiorka ok. 3·3, szer. blaszki dołem 2·3 (nr 3) (tabl. LXXXIX 68).

115. 49 guziczków w formie dwóch trójkątów, złączonych podstawami, z końcami pod spód zawiniętymi; część guziczków zachowała się przymocowana na ocalałych paskach skóry i ten rodzaj ozdoby znalazł się przy szczątkach czaszki; były więc owe guziczki ozdobą głowy (nr 1) (tabl. LXXXIX 70).

116. Guziczek w formie okrągłej, wypukłej tarczki; śr. 1·1, z uszkiem pod spodem i rowkiem poprzez uszko (nr 2).

Żelazo.

117. Otwarta bransoleta, śr. zewnętrznej 8·1—8·9, z pręta żelaznego grub. ok. 0·8 (nr 6) (tabl. CII 7).

W Muzeum Archeologicznym PAU przechowuje się zespół zabytków z Kwaczały pochodzący z daru drowej Mięśowiczowej z Kwaczały. Zabytki zostały wydobyte na cmentarzysku w r. 1910. Poświadczają to napisy na naczyniach „Kwaczała 1910”. Zabytki zainwentaryzowane są pod nrem 3304, jedynie brązom 128—33 brak tego nr inwentarza.

119. Czerwonawo-brunatna, gładka czarka, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wciągniętą nieco górną częścią, na załomie z 2 podłużnymi uszkami, z wycięciem w środku tak, że na obydwóch końcach powstały guzki. W. 15, śr. 18·2, ot. 14·8, d. 9·7 (tabl. LVI 57).

Czerpaki. 120. Czarny, gładki czerpak, półkulisty, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony na brzegu w okolicy ucha 2 wystęпами. W. 5·2, ot. 10—13·2, d. 2 (tabl. LIII 52).

121. Szaro-brunatny, gładki czerpak, z taśmowatym, wystającym uchem i z płaskim dnem. W. 5·7, ot. 10—11, d. 5 (tabl. LI 3).

Talerze. 122. Trzy talerze, wszystkie z jednej strony gładkie, z tych dwa jeden o śr. 25·5, drugi o śr. 24·5, z otworami w środku i z drugiej strony chropowate, obmazywane, zaś trzeci o śr. 13, bez otworu i zdobiony ornamentem paznokciowym (tabl. LX 4—5, LXI 1).

Skorupy. 123 a). Z tego zbioru zapewne pochodzi fragment szyjki dwustożkowego dużego naczynia, które zdobione było nad załomem trzema poziomymi bruzdami, nad którymi wyciskane były palcem w pewnych odstępach dolki.

b) Ułamek brunatnego gładkiego czerpaka, z zachowanym na brzegu ornamentacyjnym guzkiem, oraz czarna, gładka skorupa.

Brązy.

124. Skręt spiralny o $2\frac{1}{2}$ zwojach z drutu, grub. 0·3, o śr. 5·8 do 6·4 (tabl. LXXXIX 20).

125. Wisiorek utworzony z kółka, rozszerzonego dołem w trapezową blaszkę. Wisiorek z jednej strony płaski, z drugiej nieco wypukły, śr. zwn. kółka 1·4, dł. wisiorka 3·1, szer. blaszki dołem 2·1 (tabl. LXXXIX 20).

126. Otwarte kółko, śr. 6·2, z drutu grub. 0·35 (tabl. LXXXIX 21).

127. Szpila z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką, dł. 8. (Główka szpili została przez znalazcę założoną na wyżej opisane kółko, przez co powstała rzekoma klamra do pasa, w tej też postaci znajdują się obydwie brązy w muzeum i tak też zostały sfotografowane, w każdym razie tak utworzona klamra nie może uchodzić za autentyczną) (tabl. LXXXIX 21).

128. Bransoleta otwarta, śr. zewn. 6·4—7·1, o soczewkowatym przekroju, wewnątrz bardziej spłaszczona, ku końcom coraz bardziej cienka, z guzowatymi końcami, zdobiona pionowymi żłobkami, ułożonemi w grupy naprzemian po 4 i 7 żłobków, niektóre zaś pola między grupami żłobków przy wewnętrznej krawędzi górą i dołem wypełnione kółeczkami z kropką w środku (tabl. LXXXVII 12).

129. Otwarta bransoleta, śr. 8·2, z drutu, grub. 3·5 nieco od wewnątrz spłaszczonego, ku końcom czworograniastego, z końcami na siebie nałożonymi (tabl. LXXXVIII 3).

130. Kółeczko otwarte, śr. 4·8, z taśmy zwiniętej w rurkę, śr. 0·3 (kółko przełamane) (tabl. LXXXIX 1).

131. Kółeczko, śr. 3·4, z drutu, grub. 0·25, z końcami spiralnie na siebie założonymi, z których jeden na zewnątrz odgięty (tabl. LXXXIX 2).

132. Kółeczko, śr. 3·4, z drutu o maks. grub. 0·2, ku jednemu końcowi coraz cieńszemu, z założonymi na siebie końcami, z których jeden nieco na zewnątrz odgięty (tabl. LXXXIX 3).

133. Kółeczko, śr. 3·4, z drutu, grub. 0·2, z końcami spiralnie na siebie założonymi, z których jeden rozklepany (tabl. LXXXIX 4).

134. Pogięta szpila z główką w uszko zagiętą (tabl. LXXXV 5).

Żelazo.

135. Otwarty naramiennik, śr. zewn. ok. 10·8, z pręta żelaznego, grub. ok. 1, z jednym końcem ułamanym (zachowały się z niego ułamki), prócz tych ułamków zachowały się ułamki żelaza, zniszczonego przez rdzę, szczątki jakiegos innego przedmiotu (tabl. CII 8).

Kości.

136. Spalone kości ludzkie.

* * *

Zbiór wykopalisk z Kwaczały w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie uzupełnia kompleks zabytków ze zbiorów Podczaszyńskiego, zapisany obecnie pod nrem inw. 3304, podobnie jak reszta zabytków z Kwaczały. Przy poszczególnych zabytkach z tego zbioru zachowały się nry dawnego katalogu, które podajemy przy opisie materiału w nawiasach. Okoliczności, towarzyszące znalezieniu zabytków ze zbioru tego, są zupełnie nieznane.

Ceramika.

Popielnice. 137. Czarna, gładka popielnica, w przybliżeniu dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, zdobiona na załomie, i powyżej ornamentem głęboko rytych bruzd: dwa pasma trzech bruzd ułożone w zygzak przecinają się w pewnych odstępach, a te zygzaki wypełniają znowu dwa pasma z 2 bruzd, również w zygzak ułożone i przecinające się w pewnych odstępach, cały zaś tak skombinowany ornament ujęty jest z góry pasmem trzech poziomych bruzd, dołem zaś jedną tylko bruzdą, prócz tego dołem w okolicy dna zdobiona jest popielnica ornamentem paznokciowym. W bruzdach zachowane ślady białej masy inkrustacyjnej. W. 30·3, śr. 33·5, ot. 22—22·5, d. 14. (Dz. VI 107) (tabl. XXXIV 18).

Czarki. 138. Czarna (z połyskiem), gładka czarka, dwustożkowa, z wgłębionym załomem u nasady górnej części, z 2 podłużnymi uszkami na załomie W. 19, śr. 21·2, ot. 17, d. 9. (Dz. VI 115) (tabl. XVI 58).

139. Czarka (lub może popielnica?), gładka, pod gliniastej barwy „polewą“ czerwona, w przybliżeniu dwustożkowa, z wysoką bardzo szyjką (uszkodzona), zdobiona na załomie trzema niesymetrycznie nalepionymi guzkami, (jeden utracony), prócz tego zdobiona biegnącą powyżej załomu poziomą bruzdą od której zwiesza się pasmo zygzakowato ułożonych linii, przerywanych na jednym miejscu ornamentem jodelkowym. W. 17, śr. 15, d. 9. (Dz. VI 103) (tabl. XXXIV 14, LXX 8—9).

Garnki jajowato-donieczkowate. 140. Mały, czarny, gładki garnek, z 2 uszkami u nasady krótkiej, zwężającej się szyjki, oddzielonej od baniastego brzuśca bruzdą, poniżej której ornament z dołków, ułożonych w 4 grupy po 4 dołki, po dwie grupy między uszkami. W. 10·5, śr. 11, ot. 7·9, d. 6. (Dz. VI 125) (tabl. XLI 28).

141. Chropowaty, czerwono-brunatny garnek, z gładkim, wklęsłym dnem, zdobiony poniżej brzegu 4 listewkami karbowanymi, tak że powstały 3 guzki (tylko jedna listewka zachowana w całości). W. 13, ot. 14·2, d. 17·4. (Dz. VI 155) (tabl. XXXVIII 20).

142. Garnek czerwono-brunatny, z wklęsłym dnem, zdobiony na chropowatej powierzchni ornamentem paznokciowym, poza tym poniżej gładkiego brzegu 5 parami guzków. W. 11·5, ot. 13, d. 7·5, (Dz. VI 158) (tabl. XXXVIII 21).

143. Czerwono-brunatny, chropowaty, obmazywany garnek, z wklęsłym dnem. W. 13·2, ot. 13, d. 7·7. (Dz. VI 149) (tabl. XXXVII 6).

144. Jajowaty garnek, brunatny, wewnątrz czarniawy, chropowaty (z pionowymi śladami obmazywania), ze słabo wyodrębnioną nóżką, z wklęsłym dnem. W. 11·5, ot. 11, d. 6·3. (Dz. VI 148) (tabl. XXXVII 7).

Misy. 145. Głęboka misa, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa z wygiętym brzegiem, z uszkiem na załomie. W. 11·2, ot. 17·6—18·5, d. 8. (Dz. VI 141) (tabl. XLVI 31).

146. Głęboka misa, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, z wygiętym brzegiem, oddzielnym od brzuśca silnym załomem, z podłużnym uszkiem poniżej załomu. W. 9·4, ot. 15·5—16, d. 6·5. (Dz. VI 142) (tabl. XLVI 32).

147. Czarna (z połyskiem) gładka misa, głęboka (mocno uszkodzona), z brzegiem zwężającym się powyżej załomu, z uszkiem podłużnym, prawie na załomie. W. 10, ot. 14·5, d. 7·5. (Dz. VI 135) (tabl. XLVI 33).

Czerpaki półkoliste z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładkie: 148. Czarny z brunatną plamą. W. 5·5—6·5, ot. 11—12·3, d. 2·7 (Dz. VI 112) (tabl. LIII 53).

149. Czarny z połyskiem. W. 5·3—6·3, ot. 10·5—11, d. 2·8 (Dz. VI 120) (tabl. LIII 54).

150. Brunatny. W. 4—4·5, ot. 8·3—9, d. 2 (Dz. VI 117) (tabl. LIII 55).

151. Czarny z połyskiem, z utraconym uchem. W. 4·5, ot. 8—9·5, d. 2·5 (Dz. VI 113) (tabl. LIII 56).

Talerze. 152 a) Talerz, śr. 23·5, z otworem w środku, z jednej strony gładki, z drugiej chropowaty (Dz. VI 161) (tabl. LX 6).

b) Fragment talerza, śr. 20·5, gładki z jednej strony, z drugiej zdobiony ornamentem paznokciowym, z otworem w środku (Dz. VI 169) (tabl. LXI 2).

Brązy.

(tabl. XC 27 — brązy nr 153—170 na wspólnym zdjęciu tablicy).

Szpile. 153. Szpila, dł. 15·1, z drutu, grub. maks. 0·35, z rozklepaną zwiniętą w uszko główką (nr kat. 189 oraz nr inw. 3304/26).

154. Szpila z ułamanym cienkim końcem, dł. 8·1, z drutu, grub. 0·3, z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko (nr kat. 192 oraz nr inw. 3304/28).

155. Ułamek szpili, zapewne tego samego typu, z której zachował się fragment, dł. 10·8 (nr kat. 190 oraz nr inw. 3304/27).

156. Szpila, dł. 7·1, której główkę tworzy spiralnie zwinięty w rurkę drut (nr kat. 191 oraz nr inw. 3304/29).

Bransolety. 157. Bransoleta, o śr. zewn. 6·8, 1½ zwojowa ze spiralnie zwiniętego drutu, grub. 0·3, z jednym końcem ułamanym, nieco odgiętym, jakby fragment uszka (nr kat. 206 oraz nr inw. 3304/53).

158. Bransoleta, śr. zewn. 6·7, o 1½ zwoju, ze spiralnie zwiniętego drutu, grub. 0·23, (nr kat. 204 oraz nr inw. 3304/50).

159. Bransoleta, fragmentarycznie zachowana, o średn. zewn. ok. 6·7, z drutu, grub. 0·28, której jeden koniec zachował ślady skręcenia go wokół drugiego drutu, co by wskazywało, iż bransoleta była zamknięta w ten sposób, że obydwa końce były wokół siebie skręcone (nr kat. 205 oraz nr inw. 3304/25).

160. Bransoleta, śr. zewn. 4·8—5·5, z drutu, grub. 0·2, z obydwojoma końcami ułamanymi (nr kat. 202 oraz nr inw. 3304/24).

161. Bransoleta, śr. zewn. 5, z drutu nierówno grubego, 0·25—0·3, z ułamanymi końcami (nr kat. 203 oraz nr inw. 3304/51).

Kółka (pierścienie). 162. Kółko otwarte w formie małej bransolety, śr. 3·6—4, o soczewkowatym przekroju (nr kat. 194 oraz nr inw. 3304/23).

163. Otwarte kółko, śr. zewn. 3·8, z drutu grub. 0·34 (nr kat. 195 oraz nr inw. 3304/43).

164. Pierścioneł, śr. 1·9, z taśmy o szer. 0·8 (nr kat. 200).

165. Ułamki kółka z cienkiego drutu, grub. 0·16 (nr kat. 201).

166. Otwarte kółeczko, śr. zewn. 1·5, z drutu, grub. 0·25, którego końce na siebie nałożone (nr kat. 207 oraz nr inw. 3304/54).

Guziczki. 167. 13 guziczek w formie dwóch krążków, z jednej strony płaskich, z drugiej wypukłych, spojenych ze sobą krótkim mostkiem, śr. krążków 0·7—0·9, dł. guziczek ok. 1·8 (nr kat. 193 a—l oraz nr inw. 3304/30—42).

168. Guziczek w formie wypukłej okrągłej tarczki, śr. 1·25, z uszkiem pod spodem, z rowkiem poprzez uszko (nr kat. 196 oraz nr inw. 3304/47).

169. Dwa maleńkie guziczki (jeden fragmentarycznie zachowany) w formie okrągłej wypukłej tarczki, śr. 0·6 pod spodem z uszkiem (199 a—b).

Ułamki. 170 a) Trzy ułamki stopionego przez ogień brązu, z których jeden zachował spiralne zwoje, może fragment główki szpili zwojowej (nr kat. 197 a—c).

b) Ułamek brązu w formie trójkątnej blaszki (nr kat. 198).

Żelazo.

171. Otwarta bransoleta, śr. zewn. 7·2, z pręta żelaznego, grub. ok. 0·8 (nr kat. 208 oraz nr inw. 3304/55) (tabl. XC 27, na prawo dołem).

* * *

W Muzeum Archeologicznym Akademii Umiejętności znajdują się jeszcze trzy naczynia bez nru inwentarza, które pochodzić mają podobno z Kwaczały.

172. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, dołem chropowata, czerwono-brunatna, ponad załomem gładka, czarniawa, w górnej części uszkodzona. W. maks. zachowanej części 22·5, śr. 29·7, d. 10·6 (tabl. XX 16).

173. Misa z wygiętym brzegiem, gładka, brunatna, przy rekonstruowaniu misy dodano jej prócz jednego autentycznego, podłużnego uszka na załomie, jeszcze drugie uszko i to zupełnie niepotrzebnie, wprowadzając tylko w błąd co do formy naczynia. W. 8·5, ot. 13, d. 7 (tabl. XLVI 34).

174. Gładki garnek, brunatny, z ciemnymi plamami, z krótką, zwężającą się szyjką, oddzieloną od brzusca bruzdą, zdobioną poniżej jej trzema dolkami z obydwóch stron, pośrodku między uszkami, z których 2 na granicy szyjki i brzusca. W. 17·5, śr. 17·5, ot. 13·5, d. 8·5. (Naczynie zaopatrzone jest w nr kat. Dz VI 121 i w dwie kartki, z których jedna mówi, że naczynie pochodzi ze zbioru Podczaszyńskiego i niewiadomego miejsca, zaś druga kartka mówi, że naczynie pochodzi z Kwaczały (tabl. XLI 27).

* * *

W zbiorach Zakładu Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie znajduje się także częśćka zabytków z ementarzyska z Kwaczały. O zabytkach nry 175—7 brak bliższych wiadomości, brązy nr 178 są darem Bernadzikiewicza z r. 1873, brązy nry 179—82 są darem Umińskiego z r. 1873, zaś o zabytkach nry 183—190 wiadomo tylko, że zostały wydobyte w r. 1909¹. Na tym kończą się wiadomości, dotyczące tych zabytków. Zaopatrzone są one w nry katalogu, podane w nawiasach przy opisie.

Ceramika.

175. (658) Misa głęboka z brzegiem do środka zagiętym, z uszkiem pod załomem brzegu, gładka, brunatna, wewnątrz i z brzegu czarna, dno nieco wklęsłe. Misa w górnej części trochę zniszczona. W. 7·5, śr. 17·2, ot. 16, d. 5·5 (tabl. XLIV 3).

¹ W Mat. aar. XII, str. X jest taka notatka: 'W 1909 r. robił dr Demetrykiewicz poszukiwania archeologiczne na zrujnowanym ementarzysku ciałopalnym w Kwaczale i zdobył już tylko fragmenty ozdobnej ceramiki, wyrobów krzemiennych i brązowych, wpłynął jednak na to, że kilka całych popielnic, poprzednio tam wykopanych dostało się z daru p. W. Laskowskiego do Muzeum Archeolog. Uniw. Jag. — Na wspomniane w tej notatce fragmenty ozdobnej ceramiki, wyrobów krzemiennych i brązowych, nie udało mi się natrafić ani w zbiorach Akademii Umiejętności, ani Uniwersytetu Jagiell., zaś owe popielnice, подарowane przez Laskowskiego, są to niewątpliwie zabytki nru 183—190 (bo doliczyć do nich trzeba jeszcze 2 brązy nr 189—90, niewspomniane w tej notatce).

176. (657) Czerpak z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym nieznacznie dnem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 3·7, ot. 7·8—8·3, d. 2·5 (tabl. LIII 57).

177. (659) Czarna, gładka czarka, dwustożkowa, z wysokim brzegiem na zewnątrz wychylonym, w górnej części z brzegu mocno uszkodzona. W. 6·8, śr. 6·8, d. 2 (tabl. LIX 34).

Brązy.

178. (860) a) Kółko brązowe, śr. 3, z taśmy w rurkę zwiniętej, z końcami głęboko na siebie założonymi (tabl. XCII 2 a).

b) Kółeczko, śr. 1·8, z cienkiego drutu (tabl. XCII 2 b).

c) Kawałek blaszki ze śladem żeberka i ornamentem z dolków (tabl. XCII 2 c).

179. (861) Otwarte kółeczko, śr. ok. 2·5, z cienkiego drutu (tabl. XCII 2 d).

180. (862) Kółko, śr. 4·5, z cienkiego drutu, spiralnie zwiniętego, z jednym końcem zagiętym, o poprzedni zwój (tabl. XCII 2 e).

181. (863) Fragment kółka, o śr. ok. 4·5—5, cienkiego drutu (tabl. XCII 2 f).

182. (864) Fragment kółka, śr. 4·5, z drutu nie bardzo cienkiego, który był spiralnie zwinięty (tabl. XCII 2 g).

Ceramika.

* 183. (14131) Czarniawa, gładka, wewnątrz brunatna czarka, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z górną częścią nieco wciągniętą u nasady, na załomie z 2 uszkami podłużnymi siodełkowato wgietymi, iż tworzą się 2 różki (jedno ucho utracone). W. 14·5, śr. 18, ot. 13, d. 8 (tabl. LVI 59).

184. (14130) a) Jajowato-doniczkowaty, chropowaty garnek, jasno-brunatny, wewnątrz czarny, z brzegu czarniawy, z wklęsłym dnem, zdobiony poniżej brzegu 3 listewkami, 5-krotnie karbowanymi. W. 15, ot. 14·5 (tabl. XXXVIII 22).

b) Do tego naczynia talerz o śr. 19·5, z jednej strony gładki, z drugiej zdobiony dolkami palcem robionymi (tabl. LXI 3).

185. (14132) Głęboka miseczka z wyodrębnionym, prostym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym prawie załomem, poniżej którego podłużne uszko, gładka, jasnobrunatna. W. 7·3, ot. 11·7, d. 7·5. W. brzegu 2·2 (tabl. XLVI 35).

186. (14133) Ułamki czarnego, gładkiego czerpaka półkulistego z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobionego na krawędzi 2 występami przy uchu. W. 5·7, ot. 11·5, d. 3.

187. (14134) Jakaś przystawka, której nie udało się odszukać w zbiorach.

188. (14135) Bliżej nieznana przystawka, której nie udało się w zbiorach odszukać.

Brązy.

189. (14136) Szpila z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką (w zbiorach nie udało się jej odszukać).

190. (14137) Kółko (w zbiorach nie dało się go odszukać).

* * *

W Muzeum im. Czartoryskich w Krakowie jest kilka zabytków z ementaryzyska z Kwaczały, o których brak bliższych wiadomości. W nawiasach podane są przy opisie nry katalogu muzealnego.

191. (314) a) Czarka dwustożkowa, gładka, czarniawa, z 2 trójkątnymi uszkami na załomie. W. 9·2, śr. 9·2, ot. 7·5, d. 5·7 (tabl. LXXXIV 5).

b) Na jednym uszku czarki zawieszone brązowe kółko. Wątpić należy w autentyczność takiego zespolenia kółka z naczyniem, a stało się to zapewne za sprawą znalazcy bądź w muzeum, by nie zagubić kółka.

192. (315) Czarka dwustożkowa, brunatna, nieco chropowata. W. 4, śr. 4·3, ot. 3·5, d. 2·2 (tabl. LXXXIV 6).

193. (316) Czerpak półkulisty, z płaskim dnem, z taśmowatym uchem, gładki czarniawy. W. 4·8, ot. 8·5, d. 3.

194. (318) Fragment brązowej bransolety z drutu, skręconego z drugim drutem (tabl. XCIX 16).

195. (319) Bransoleta, śr. 8·8, z brązowego drutu, spiralnie zwiniętego w 3 zwoje (tabl. XCIX 15).

* * *

Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie ma w zbiorach swoich niżej opisaną czarkę z Kwaczały.

196. Czarka dwustożkowa z bardzo wysoką, prawie cylindryczną górną częścią, gładka, brunatna z czarnymi plamami, wewnątrz czarna. W. 5, ot. 4·5, d. 2·4 (tabl. LVI 32).

* * *

W Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie znajduje się kilka zabytków z Kwaczały, pochodzących ze zbiorów Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, stąd też zachowane zostały w nich nry katalogu tegoż Muzeum 1123 i 1124, zabytki metalowe nr kat. 1124 pochodzą z daru Emila Zegadłowicza.

Ceramika (nr kat. 1123).

197. Głęboka misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca zaokrąglonym załomem, czarna, gładka, z podłużnym, grubym uszkiem tuż pod załomem, dno uszkodzone. W. 12·5, śr. 22·8, ot. 21·5. W. brzegu 3·5.

198. Głęboka misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca zaokrąglonym załomem, czarna, gładka, z podłużnym uszkiem tuż pod załomem, dno proste. W. 10·5, śr. 20·6, ot. 20, d. 6—6·5. W brzegu 2·3.

199. Talerz brunatny, w połowie zachowany, z jednej strony gładki, z drugiej chropowaty, ze śladami palców, śr. 22·5.

Brązy (nr kat. 1124).

200. Szpila z cienkiego drutu, którego jeden koniec zwinięty w uszko, drugi koniec ułamany. Dł. 5·8.

201. Bransoleta, śr. 6·8, z cienkiego drutu, fragmentarycznie zachowana.

202. Dwa otwarte kółka z cienkiego drutu, jedno śr. 2·7, drugie ok. 2·3.

Olów (nr kat. 1124).

203. Ozdoba, fragmentarycznie zachowana, utworzona ze spiczastego guzka, z którego jednego boku wyrastają 3 żeberka, nieco wygięte, połączone u końców poprzeczną listewką.

Poza tym jest w katalogu Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, przechowanym w Państwowym Muzeum Archeologicznym, pod nrem 730 taka notatka: „3 fragmenty skorup ze znanego cmentarzyska z zapisu Zygmunta Glogera“, skorup tych jednak nie udało się odnaleźć w Państwowym Muzeum Archeologicznym.

Listę zabytków z Kwaczały w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie uzupełnia poniższa ceramika, która dostała się ostatnio ze zbiorów szkoły powszechnej w Ciechocinku, zebrana przez nauczyciela z Kwaczały, którego brat oddał ją do szkoły powszechnej w Ciechocinku.

204. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie załamany brzuścu, z 2 podłużnymi uszkami tuż pod nasadą szyjki, czarna, gładka, zdobiona na załomie brzuśca parami dołeczków. W. 15, śr. 18, ot. 13, d. 8 (tabl. LXXVIII 9).

205. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, zdobiony tuż pod brzegiem guzkami (jest ich w jednym miejscu para, a poza tym 2 pojedyncze), brunatny, chropowaty. W. 12·5, ot. 12·5, d. 7 (do niego wiadomość, że został wykopany w lipcu 1924 r. w grobie w głęb. 1·20 m).

206. Czerpak z wygiętym brzegiem, słabo oddzielonym od brzuśca, czarny, gładki, z taśmowatym, lekko wystającym uchem, u spodu spłaszczony bez wyodrębnionego dna. W. 5—7, ot. 11—12·5.

207. Talerz z jednej strony gładki, z drugiej chropowaty brunatny. Śr. 27.

* * *

W r. 1935 nabyło Muzeum Śląskie w Katowicach szereg zabytków z cmentarzyska w Kwaczale od p. M. Kusia, kierownika szkoły w Rozkochowie, który na tym cmentarzysku robił w r. 1927 samowolnie poszukiwania, odkrywając 6—7 grobów. Materiały z poszukiwań p. Kusia opisał dość sumarycznie Boleśław Czapkiewicz (WAr XIII 145—8 oraz tabl. XXXV—XXXVII), przy czym podaje, że p. Kuś, odkrył 6 grobów, gdy tymczasem w Muzeum Śląskim w Katowicach są zabytki z oznaczeniem, że pochodzą z grobu nr 7, czyli że musiał p. Kuś wydobyć 7 grobów. O ile chodzi o inwentarze tych grobów, zestawione na podstawie stanu faktycznego w Muzeum Śląskim, to nie wiadomo, czy odpowiadają one rzeczywistości, gdyż brak do nich zupełnie jakichkolwiek notatek i planów. Nie posiadają zatem te inwentarze grobowe żadnej wartości naukowej. Porównanie opisu materiałów p. Kusia podanego przez Czapkiewicza z materiałami, jakie są w Muzeum Śląskim, wykazuje, że nie ma w zbiorach tego Muzeum zabytków żelaznych i niektórych brązów, których opis podaje Czapkiewicz. Braki te podaje po opisie materiałów z Muzeum Śląskiego.

Grób 1. 1 (Pr. 643). Czarka dwustożkowa z wgłębionym załomem u nasady górnej części, z 2 podłużnymi uszkami na załomie, gładka, brunatna, z brzegu czarna, z lekko wklęsłym dnem. W. 15, śr. 16·5, ot. 13·5, d. 6.

2 (Pr. 644). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 6, ot. 10·5—12·5, d. 2·5.

3 (Pr. 645). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, gładki, czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4, ot. 8—9, d. 3.

4 (Pr. 646). Zausznica z drutu brązowego, zwiniętego spiralnie w 2 zwoje. Śr. 5. Wisi na niej kółko, pozostałe z trójkątnego wisiorka (trójkąta brak) (tabl. CI 28).

Grób 2. 1 (Pr. 649). Czarka dwustożkowa z wgłębionym załomem u nasady górnej części, z 2 podłużnymi uszkami na załomie, gładka, czarna. W. 14; śr. 17·5, ot. 14, d. 8.

2 (Pr. 753). Ułamki zzieleniałej czaszki, resztki drzewa i skóry.

Grób 3. 1 (Pr. 654). Czarka dwustożkowa z wgłębionym załomem u nasady górnej części, z 2 podłużnymi uszkami na załomie, z lekko wklęsłym dnem, gładka, czarniawa. W. 17·5, śr. 21, ot. 15, d. 8·5.

2 (Pr. 655). Czerpak z wygiętym brzegiem, z zaokrąglonym załomem brzuśca i brzegu, czarniawy, gładki, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 6, ot. 10·5—12, d. 1·5.

Grób 4. 1 (Pr. 656). Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, zdobiony poniżej brzegu 4 krótkimi listewkami, brunatny, chropowaty. W. 14·5—16, ot. 13—14, d. 8.

2 (Pr. 657). Czerpak z wąskim, wygiętym brzegiem, gładki, czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem, bez wyodrębnionego dna. W. 5, ot. 9.

3 (Pr. 658). Talerz z jednej strony gładki, z drugiej pokryty dolkami paznokciowymi, ułożonymi regularnie w 5 długich rzędach i w ustawionych do nich pionowo krótkich rzędach. Śr. 28.

Grób 5. 1 (Pr. 659). Głęboki czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarny; ucho utracone. W. 5, ot. 10, d. 1·5.

Grób 6. 1 (Pr. 663). Miska z wygiętym brzegiem, z podłużnym uszkiem na ostrym załomie brzuśca i brzegu, gładka, brunatna, na brzegu czarniawa; trochę uszkodzona. W. 10, ot. 16, d. 8.

2 (Pr. 664). Głęboki czerpak z wąskim, wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 2 występami przy taśmowatym, wystającym uchu, gładki, czarniawy; trochę uszkodzony, brak dna. W. 6·5, ot. 11.

3 (Pr. 665). Czerpak w kształcie odcinka kuli, gładki, czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 8·5—9·5.

Grób 7. 1 (Pr. 667). Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, brunatny, chropowaty. W. 12—14, ot. 13—14, d. 7·5.

2 (Pr. 668). Czarka dwustożkowa z 2 podłużnymi uszkami na załomie gładka, brunatna. W. 10·5, śr. 13, ot. 10, d. 6.

3 (Pr. 669). Miseczka z wygiętym brzegiem, z podłużnym uszkiem tuż pod załomem brzuśca i brzegu, gładka, brunatna. W. 7, ot. 12, d. 6.

4 (Pr. 670). Talerz z jednej strony gładki, z drugiej zdobiony dolkami paznokciowymi. Śr. 21.

5. Wewnątrz czarki szczątki zzieleniałej kości czaszki.

Są poza tym zabytki bez podanej przynależności grobowej. Dla łatwiejszego zorientowania się w całości materiałów z Kwaczały dają im przy opisie kolejne numery, poczynawszy od 208, nawiązując do numeracji wyżej opisanych materiałów z innych zbiorów.

Ceramika.

208 (Pr. 609). Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, brunatny, chropowaty, pokryty pionowymi rzędami dolków paznokciowych. W. 13, ot. 14, d. 8.

209 (Pr. 610). Miska z wygiętym brzegiem, z podłużnym uszkiem na załomie brzuśca i brzegu, gładka, brunatna, z brzegu czarna. W. 10·5, ot. 17·5, d. 8.

210 (Pr. 627). Miska z wygiętym brzegiem, z podłużnym uszkiem na załomie brzuśca i brzegu, gładka, brunatna. W. 9·5, ot. 16, d. 6·5.

211 (Pr. 634). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, gładki, brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 10, d. 3·5.

212 (Pr. 611). Czerpaczek półkulisty z płaskim dnem, gładki, brunatny, zachowany w ułamkach. W. 4.

213 (Pr. 622). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 10·5—11, d. 2.

214 (Pr. 633). Czerpak w kształcie odcinka kuli, gładki, czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 9·5—10·5.

215 (Pr. 625). Czerpak z wygiętym brzegiem, gładki, czarniawy, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 10—11·5, d. 2.

216 (Pr. 626). Czerpak z wygiętym brzegiem, gładki, czarniawy, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 6·5, ot. 11—12·5, d. 3.

217 (Pr. 606). Czarka dwustożkowa z wgłębionym załomem u nasady górnej części, z podłużnymi uszkami na załomie, niska i szeroka, gładka, brunatna. W. 13, śr. 17, ot. 14, d. 7·5.

218 (Pr. 607). Czarka dwustożkowa z wgłębionym załomem u nasady górnej części, z podłużnymi uszkami na załomie, gładka, brunatna. W. 14, śr. 17, ot. 12·5, d. 7.

219 (Pr. 608). Czarka dwustożkowa z wgłębionym załomem u nasady górnej części, z podłużnymi uszkami na załomie, gładka, czarniawa; z brzegu i przy dnie uszkodzona. W. 15·5, śr. 16·5, ot. 13·5, d. 7·5.

220 (Pr. 638). Wysmukła czarka dwustożkowa z podłużnymi uszkami na załomie, gładka, brunatna, z brzegu czarna. W. 15, śr. 15·5, ot. 13, d. 7·5.

221 (Pr. 639). Czarka dwustożkowa z wgłębionym załomem u nasady górnej części, z podłużnymi uszkami na załomie, gładka, brunatna. W. 12, śr. 15, ot. 11·5, d. 7.

222 (Pr. 608). Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami pod nasadą szyjki, gładka, czarniawa. W. 15, śr. 20, ot. 14·5, d. 7.

Brązy.

223 (Pr. 604). Lity nagolennik z końcami daleko na siebie założonymi, tępo zakończonymi. Śr. 8 (tabl. C 3).

224 (Pr. 605). Naramiennik otwarty z pręta płasko-wypukłego, z jednym końcem cieńszym, drugim grubszy; pod patyną słabo widoczny ornament grup poprzecznych i pod kątem załamanych kresek. Śr. 8·5—9·5 (tabl. CI 26).

225 (Pr. 623). Naramiennik z okrągłego pręta z tępymi końcami założonymi na siebie. Śr. 7 (tabl. C 5).

226 (Pr. 616). Naramiennik z drutu, zwiniętego spiralnie w 3 zwoje, z jednym końcem węzowato zagiętym. Śr. 7 (tabl. C 4).

227 (Pr. 662). Bransoleta z taśmy. Śr. 3—4·8, szer. taśmy 1·2 (tabl. CI 29).

228 (Pr. 617). a) Bransoleta z drutu, z końcami założonymi na siebie; resztką spirali. Śr. 7.

b) Bransoleta z drutu, z końcami założonymi na siebie z tych jeden cienki, drugi ułamany i odgięty. Śr. 7.

c) Bransoleta otwarta wewnątrz pusta, zrobiona z taśmy zwiniętej w rurkę. Śr. 7·5.

229 (Pr. 661). Bransoleta z drutu, zwiniętego spiralnie w $2\frac{1}{2}$ zwoji. Śr. 6.

230 (Pr. 666). Fragmenty kółek z cienkiego drutu. Śr. 6.

231 (Pr. ?). Siedem kółek z cienkiego drutu, śr. 2—4, i ułamki kółek.

232 (Pr. 670). Zausznica z drutu, skręconego w 2 spirale, na jednym końcu ślady skręcania; do zausznicy doczepiony wisiołek binoklowaty z drutu. Śr. zausznicy 6; sr. spirali wisiorka 2·5 (tabl. CI 27).

233 (Pr. 241). Pierścionek otwarty z taśmy. Śr. 2, szer. taśmy 0·2—0·7 (tabl. CI 21).

234 (Pr. 647). Pierścionek z drutu, zwiniętego w $3\frac{1}{2}$ spirali. Śr. 2 (tabl. CI 7).

235 (Pr. 63...?). Pierścionek z drutu, zwiniętego w 3 spirale. Śr. 1·5.

236 (Pr. 632?). Pierścionek z drutu, zwiniętego w $3\frac{1}{2}$ spirali. Śr. 2.

237 (Pr. 642). Szpila z główką z drutu czworograniastego, zwiniętego spiralnie w tarczke; brak ułamanej części igły. Śr. tarczki 3·5 (tabl. CI 15).

238 (Pr. 660). Szpila z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką, z ułamanym ostrym końcem. Dł. 14 (tabl. CI 16).

239 (Pr. 624). Wisiołek antropomorficzny w kształcie 2 stylizowanych postaci ludzkich, zdobiony plastycznym ornamentem 2 poziomych rzędów guzków, ujętych pomiędzy żeberka, także 2 żeberka przecinają wisiołek w pasie stylizowanych postaci; ornament słabo widoczny; od spodu wisiołek płaski. W. 7; szer. górą 3·6, szer. dołem 4·4 (tabl. CI 1).

240 (Pr. 631). Wisiołek odlany w całości, w kształcie trójkąta ze śladami zębowań, któremu z wierzchołka wyrasta kółko; wisiołek od spodu płaski. Śr. kółka 2·5, podstawa trójkąta 4, boki 2·5 (tabl. CI 6).

241 (Pr. 652). Dwa wisiorki, odlane w całości, w kształcie owalnej półkuli z uszkiem. W. 1·2, śr. 1·6 (tabl. CI 5).

242 (Pr. 616). Fragment guza w kształcie płaskiej, okrągłej tarczki z półkulistym guzkiem pośrodku, z uszkiem od spodu. Śr. ok. 4 (tabl. CI 24).

243 (Pr. ?). Czternaście wypukłych guziczków, umocowanych na paskach skóry, w formie trójkątów, złączonych podstawami, z końcami zagiętymi pod spód (tabl. CI 9—14, 19).

244 (Pr. ?). Ośiem guziczków, odlanych w całości, w formie dwóch krążków, z jednej strony wypukłych, od spodu płaskich, spojonych ze sobą krótkim mostkiem (tabl. CI 22—23).

245 (Pr. 613). Sierp z 2 żeberkami, równoległymi do łukowato wygiętego grzbietu, z guzkiem do umocowania, ze skazą odlewniczą w postaci dziury przy końcu środkowego żeberka. Dł. 16 (tabl. C 2).

246 (Pr. 615). Grocik z zadziorami i tulejką, w której zachowane resztki drzewa. Dł. 2·8 (tabl. CI 25).

Jak wyżej wspomniałem, nie ma w Muzeum Śląskim w Katowicach wszystkich zabytków ze zbioru prywatnego p. Kusia, jak to wynika z opisu tego zbioru, podanego przez Czapkiewicza. Brak kilku brązów i wszystkich przedmiotów żelaznych. Podaję opis tych zabytków według Czapkiewicza.

Brązy.

247. Naramiennik z okrągłego pręta, z tępyimi końcami, założonymi na siebie (w Muzeum Śląskim jest tylko 1 okaz, nr inw. Pr. 623, gdy tymczasem Czapkiewicz podaje 2 takie okazy — por. WAr, XIII, tabl. XXXV 5).

248. Koleczyk złożony z ozdobnego kółka, w odstępach drobno karbowanego, z zawieszonym mniejszym kółkiem czterozwojowym (tabl. CI 4).

249. Dwa wisiorki trójkątne (w Muzeum Śląskim jest tylko 1 okaz, nr inw. Pr. 631, a Czapkiewicz publikuje 3 okazy) (tabl. CI 2, 3).

250. Guzik w formie okrągłej, wypukłej tarczki z uszkiem od spodu (tabl. CI 8).

251. Wisiorek owalny w kształcie półkuli z uszkiem (w Muzeum Śląskim są 2 okazy, nr inw. Pr. 652, a Czapkiewicz podaje 3 okazy).

252. Szpila z końcem zagiętym w uszko (tabl. CI 17).

253. Szpila z jednym końcem zagiętym w uszko, drugim ukośnie karbowanym (tabl. CI 18).

Żelazo.

254. Bransolety z okrągłego pręta, ze stykającymi się końcami (Czapkiewicz podaje rysunek 1 okazu) (tabl. C 6).

255. Fragmenty kólek różnej wielkości.

256. Nóż z wygiętym łukowato tyłcem i wgiętym ostrzem (tabl. C 1).

257. Zapinka okularowa, uszkodzona, z drutu, zwiniętego w 2 płaskie tarcze ślimacznicowate, połączone ze sobą zwojem ósemkowym, zdobiona pośrodku tarcz spiralnych brązowymi okrągłymi, płaskimi guzkami (analogiczny okaz zob. Kostrzewski: Wielkopolska II, ryc. 376).

258. Kilka kul, śr. ok. 5, zapewne surowiec.

259. Duża tarcza spiralna, prawdopodobnie główka szpili.

* * *

Z relacji mgra Fitzkego (ZOW VII 19) wiemy o istnieniu zbioru prywatnego materiałów z cmentarzyska kwaczalskiego w Babicach w pow. chrzanowskim. Właścicielem zbioru jest p. Dionizy Mogilnicki, naczelnik miejscowej poczty. Zbiór powstał z poszukiwań amatorskich p. Mogilnickiego w l. 1908—1912. Według informacji p. Mogilnickiego występowały naczynia zbiorowo w liczbie 1—3, w głębokości 30—150 cm. W popielnicach były spalone kości, popiół rozsypany był obok popielnic, przy których znachodziły się przedmioty metalowe. Talerze stały we wszystkich grobach pionowo pomiędzy naczyniami. Zbiór p. Mogilnickiego obejmuje 20 naczyń, pomiędzy którymi są chropowate garnki jajowato-doniczkowate, cienne popielnice baniaste z uszkami (ewentualnie czarki), poza tym kilkanaście przedmiotów i ozdób brązowych (bransolety, szpile).

Kwaczała-Jankowice

Lit.: Żurowski, *Wykopiska z cmentarzysk ciałopalnych (halszackich) Kwaczały i Jankowice pow. chrzanowskiego w zbiorach prywatnych* (WAr IX 86—98).

Materiały określone „Kwaczała-Jankowice” pochodzą z cmentarzysk w Kwaczale i Jankowicach, lecz nie zostały osobno wydzielone przez Ludwika Chrzászcza, który na tych cmentarzyskach robił poszukiwania. Materiały były pierwotnie w posiadaniu Chrzászcza, właściciela Graboszyc w pow. wadowickim, a po jego śmierci dostały się do Muzeum Archeologicznego PAU w Krakowie, gdzie się obecnie znajdują.

Gdy były jeszcze w posiadaniu Chrzászcza w Graboszycach zostały zainwentaryzowane przez dra Żurowskiego i sumarycznie opublikowane. W publikacji tej podał dr Żurowski kilka informacji, jakie uzyskał od Chrzászcza co do jego badań na tych dwóch cmentarzyskach, jak również co do niektórych zabytków. Większa część zabytków pochodzi z Kwaczały, a między nimi większość okazałych brązów. Z całą pewnością pochodzą z Kwaczały przedmioty żelazne nry 142—52 i ołowiane nry 153—6. Co do zabytków z Jankowice, to jedynie o szpili brązowej nr 98 wiadomo z całą pewnością, że pochodzi z Jankowice.

Cmentarzysko w Kwaczale nie było od r. 1873, gdy je badał po raz pierwszy A. H. Kirkor, bliżej naukowo badane, było natomiast często przedmiotem amatorskich poszukiwań. Największe z amatorskich poszukiwań robił Ludwik Chrzászcz w ciągu zimy 1915/16 (listopad—styczeń). Prowadzono je na małym wzgórku wśród wydmy, w miejscu, które nie było jeszcze bliżej badane. Odkopano wówczas kilkadziesiąt grobów ciałopalnych. Groby znajdowano zazwyczaj w głębokości 1.20—1.50 m. Każdy grób zawierał popielnicę z przepalonymi kośćmi. Obok niej z lewej strony napotymano misę, a z prawej małą czarkę. Wszystkie te naczynia znajdowano jedno od drugiego w odległości 20—30 cm, ustawione w trójkąt. W środku pomiędzy nimi leżały zazwyczaj

ozdoby z brązu. Tuż obok popielnicy, zawsze z prawej strony, stał na ukos płaski talerz. Odległość jednego grobu od drugiego wynosiła w przybliżeniu 1—1.50 m. W jednym miejscu na głębokości około 2.35 m znaleziono dużą popielnicę z kośćmi, ponad nią zaś na głębokości 1.30 m stała mniejsza popielnica. Często natrafiano na naczynia, wstawiane jedno w drugie.

Niektóre zabytki z tych poszukiwań ofiarowane zostały kierownikowi poczty Mogilnickiemu i ks. prob. kanonikowi Kopińskiemu w Babicach.

Po ukończeniu poszukiwań w Kwaczale, czynił je następnie Chrzaszcz w Jankowicach, miejscowości sąsiedniej Kwaczale, położonej bliżej Wisły. Kopano tu w lesie „Stare Bagno“, porastającym piaski i położonym na skraju wsi. W odległości około 170 kroków od brzegu lasu, naprzeciwko ostatnich chałup znajduje się tu mała wyniosła piaszczysta polanka tzw. „Lisia Górka“. W obwodzie posiada około 150 kroków, na powierzchni tu i ówdzie porzucane wapienne kamienie. Cmentarzysko, na które tu natrafiono, zostało tylko częściowo rozkopane. W jednym miejscu znaleziono górną część szkieletu ludzkiego i czaszkę, a o dłoń nad nią wyżej dużą szpilę brązową ze spiralną główką (nr 98).

Opis materiałów.

Ceramika.

Popielnice. 1. Popielnica czarniawa, gładka, spodem chropowata. w przybliżeniu dwustożkowa, z wyodrębniającą się szyjką, zdobiona w dolnej części brzuśca 4 listewkami. W. 25, śr. 31.5, ot. 25, d. 9 (tabl. XXIV 3).

2. Popielnica czarniawa, w przybliżeniu beczułkowata, z gładką szyjką, z chropowatym brzuścem, zaopatrzona kiedyś u nasady szyjki w dwie karbowane listewki. W. 26.5, śr. 29.5, ot. 25.5, d. 11 (tabl. XXIV 4).

3. Popielnica brunatna, z gładką, zwężającą się szyjką, mocno zniszczoną, osadzoną na chropowatym brzuścu, zaopatrzona w górnej części brzuśca w jedną karbowaną listewkę. W. 20.5, śr. 31.5, d. 16.

Garunki jajowato-doniczkowate. 4. Garnek z wklęsłym dnem, chropowaty, czerwono-brunatny. W. 14.5, ot. 14, d. 7.5 (tabl. XXXVII 8).

5. Garnek z wklęsłym dnem, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarny. W. 14, ot. 13, d. 8.5 (tabl. XXXVII 9).

6. Garnek z wklęsłym dnem, chropowaty, czerwono-brunatny, wewnątrz czarny. W. 14, ot. 14.5, d. 7.5 (tabl. XXXVII 10).

7. Garnek z wklęsłym dnem, dość gładki, czerwono-brunatny, wewnątrz czarny. W. 14, ot. 14, d. 8.5 (tabl. XXXVII 11).

8. Garnek z wklęsłym dnem, chropowaty, czerwono-brunatny, wewnątrz i z brzegu czarniawy. W. 15.5, ot. 14, d. 8.5 (tabl. XXXVII 12).

9. Garnek z wklęsłym dnem, chropowaty, czerwono-brunatny, wewnątrz czarniawy, z wygiętym nieco brzegiem. W. 14, ot. 15, d. 6.5 (tabl. XXXVII 13).

10. Garnek z wklęsłym dnem, chropowaty, czerwono-brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 14, ot. 14, d. 8.5 (tabl. XXXVII 14).

11. Garnek z wklęsłym dnem, chropowaty z pionowymi śladami obmazowania, czerwono-brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 13, ot. 13, d. 8 (tabl. XXXVII 15).

12. Garnek z wklęsłym dnem, chropowaty, czerwono-brunatny. W. 12, ot. 12·5, d. 7·5 (tabl. XXXVII 16).

13. Garnek z wklęsłym dnem, chropowaty, czerwono-brunatny. W. 13·5, ot. 13, d. 8 (tabl. XXXVII 17).

14. Garnek z wklęsłym dnem, chropowaty, czerwono-brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, z wygiętym nieco brzegiem, z dnem nieco wyodrębnionym w nóżkę. W. 13, ot. 13, d. 7·5 (tabl. XXXVII 18).

15. Garnek z wklęsłym dnem, chropowaty, brunatny; wewnątrz czarniawy. W. 12·5, ot. 12, d. 9 (tabl. XXXVII 19).

16. Garnek z wklęsłym dnem, chropowaty, czerwono-brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 13, ot. 13, d. 9·5 (tabl. XXXVII 20).

17. Garnek z wklęsłym dnem, brunatny, wewnątrz czarny, chropowaty, przy brzegu gładki. W. 11, śr. 12·2, ot. 9·5, d. 6·5 (tabl. XXXVII 21).

18. Fragmentarycznie zachowany garnek z wklęsłym dnem, chropowaty, czerwono-brunatny. W. zachowanej części 10·5, d. 7 (tabl. XXXVII 22).

19. Garnek z wklęsłym dnem, chropowaty, czerwono-brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 11·5, ot. 13·5, d. 8·8 (tabl. XXXVII 23).

20. Garnek z wklęsłym dnem, niski a szeroki, chropowaty, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 8·5, ot. 11·5, d. 6·5 (tabl. XXXVII 24).

21. Garnek z wklęsłym dnem, niski a szeroki, chropowaty, przy dnie gładki, czerwono-brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 9·5, ot. 11, d. 7 (tabl. XXXVII 25).

22. Garnek z płaskim dnem, chropowaty, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny. W. 16, ot. 14, d. 7 (tabl. XXXVI 30).

23. Garnek z płaskim dnem, czerwono-brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, chropowaty, z dnem wyodrębnionym w nóżkę. W. 13, ot. 13, d. 7·5 (tabl. XXXVI 31).

24. Garnek zdobiony poniżej brzegu 5 guzkami (jeden utracony), chropowaty, czerwono-brunatny, wewnątrz czarniawy, z wklęsłym dnem. W. 16, ot. 15, d. 8 (tabl. XXXVIII 23).

25. Garnek zdobiony poniżej brzegu 3 karbowanymi listewkami, chropowaty, czerwono-brunatny. W. 11, ot. 13·4, d. 7·5 (tabl. XXXVIII 24).

Czarki. 26. Czarka dwustożkowa, z górną częścią u nasady wciągniętą, z 2 uszkami na załomie, czarna, gładka. W. 18, śr. 20·5, ot. 15, d. 9·5 (tabl. LVII 1).

27. Czarka w przybliżeniu dwustożkowa o zaokrąglonym załomie z wyodrębniającą się szyjką, z 2 uszkami na załomie, gładka, szarawo-brunatna. W. 16, śr. 21, ot. 15·5, d. 8·5 (tabl. LVII 2).

28. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębniającą się szyjką, gładka, szarawo-brunatna z ciemnymi plamami, z 2 uszkami na załomie, w formie przedziurawionej listewki poziomej. W. 16·5, śr. 19·5, ot. 14·5, d. 8 (tabl. LVII 3).

29. Czarka dwustożkowa z 2 podłużnymi uszkami na załomie, brunatna, gładka. W. 15, śr. 17·5, ot. 14, d. 8·5 (tabl. LVII 4).
30. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 podłużnymi uszkami na załomie, gładka, brunatna, dno krzywo ulepione. W. 14—15·5, śr. 18, ot. 15, d. 8 (tabl. LVII 5).
31. Czarka dwustożkowa z górną częścią nieco wciągniętą, W. 16, śr. 18, ot. 14, d. 8 (tabl. LVII 6).
32. Czarka dwustożkowa z górną częścią u nasady wciągniętą, z 2 podłużnymi uszkami na załomie, gładka, czarna z połyskiem. W. 16·2, śr. 19·1, ot. 16, d. 10·2 (tabl. LVII 7).
33. Czarka czarna z połyskiem, gładka, w przybliżeniu dwustożkowa, z wyodrębniającą się szyjką, z 2 podłużnymi uszkami na załomie. W. 16·8, śr. 20·2, ot. 15·5, d. 7·5 (tabl. LVII 8).
34. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 3 uszkami pionowo przebitymi, na załomie, gładka, czarna z połyskiem. W. 17·7, śr. 20·3, ot. 15·4, d. 8 (tabl. LVII 9).
35. Czarka dwustożkowa z górną częścią wyższą od dolnej, z 2 podłużnymi uszkami na załomie, przebitymi pionowo każde 2 otworami, gładka, czarna z połyskiem. W. 7·8, śr. 18, ot. 16·5, d. 8 (tabl. LVII 10).
36. Czarka dwustożkowa z górną częścią u nasady wciągniętą, z 2 podłużnymi uszkami na załomie, czarna, gładka. W. 16·5, śr. 20, ot. 16, d. 6·5.
37. Czarka dwustożkowa, gładka, czarniawa z szaro-brunatnymi plamami, wewnątrz brunatna, z 2 podłużnymi uszkami na załomie. W. 14,6, śr. 17·3, ot. 14—14·5, d. 7·2 (tabl. LVII 11).
38. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z górną częścią u nasady nieco wciągniętą, z 2 podłużnymi uszkami na załomie, gładka, czarniawa z szarawo-brunatnymi plamami, wewnątrz brunatna. W. 16, śr. 19·2, ot. 16·5, d. 9 (tabl. LVII 12).
39. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, gładka, czarna, tylko spodem brunatna. W. 13·5, śr. 16·3, ot. 12·5—13, d. 7 (tabl. LVII 13).
40. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, dość gładka, brunatna z czerwonawymi plamami ku brzegowi, z 2 podłużnymi uszkami na załomie, siodełkowato wygiętymi. W. 14·5, śr. 17, ot. 14—14·5, d. 8·8 (tabl. LVII 14).
41. Czarka dwustożkowa z górną częścią wciągniętą nieco u nasady, z 2 podłużnymi uszkami na załomie, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa. W. 13, śr. 14, ot. 11·8, d. 7·5 (tabl. LVII 15).
42. Czarka dwustożkowa z górną częścią wciągniętą u nasady, z 2 podłużnymi uszkami na załomie, gładka, czerwono-brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa. W. 12·5, śr. 15, ot. 11·7—13; d. 8 (tabl. LVII 16).
43. Czarka dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z 2 siodełkowato wgiętymi uszkami na załomie, z nich każde przebite 2 pionowymi otworami; gładka, brunatna, krzywo lepiona. W. 11·7, śr. 13·7, ot. 10·8—11·3, d. 8·5 (tabl. LVII 17).
44. Czarka dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, o formie bliskiej beczułkowatej, z 2 uszkami na załomie, z nich każde przebite 2 pionowymi

otworami, jedno zaś siodełkowato wygięte; gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa. W. 12, śr. 14·5, ot. 11·8, d. 9 (tabl. LVII 18).

45. Czarka dwustożkowa z górną częścią u nasady nieco wciągniętą, z 2 uszkami na załomie, gładka, brunatna. W. 11, śr. 13, ot. 11, d. 7 (tabl. LVII 19).

46. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 podłużnymi uszkami na załomie, gładka, szaro-brunatna z ciemnymi plamami. W. 12, śr. 13, ot. 11, d. 8 (tabl. LVII 20).

47. Czarka ze stożkowatą szyjką, oddzieloną brózdą od łagodnie wydegiętego brzuśca z zachowanym jednym uszkiem u nasady szyjki, gładka, czarna, spodem brunatna. W. 10·7, śr. 14·2, ot. 10·5, d. 6 (tabl. LVIII 86).

48. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, dołem brunatna, górą i wewnątrz czarniawa, gładka, z 2 uszkami powyżej załomu, z wklęsłym dnem. W. 8·6, śr. 11·2, ot. 8·8, d. 4·2 (tabl. LVIII 40).

49. Czarka w przybliżeniu doniczkowata, lecz z zaznaczonym załomem poniżej połowy wysokości, z 2 uszkami na załomie (jedno utracone), dość gładka, brunatna z czarniawymi plamami. W. 5·7, ot. 7·5, d. 3·5 (tabl. LIX 37).

50. Czarka małych rozmiarów, gładka, częściowo brunatna, częściowo czarna, w przybliżeniu dwustożkowa z górną częścią bardzo wysoką, cylindryczną, z wklęsłym dnem. W. 4·5, ot. 5·2, d. 2 (tabl. LVI 33).

Misy. 51. Głęboka misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, z uszkiem na załomie, czarna, gładka. W. 12·5, ot. 20·5, d. 10 (tabl. XLVI 36).

52. Głęboka misa, z wygiętym brzegiem, z uszkiem na zaokrąglonym załomie brzuśca i brzegu, gładka, brunatna. W. 10, ot. 16, d. 9 (tabl. XLVI 37).

53. Głęboka misa, z wygiętym brzegiem, wciągniętym do środka, czarna, gładka; uszko utracone. W. 9, śr. 17·5, ot. 15, d. 7 (tabl. XLVI 38).

54. Misa z wygiętym brzegiem, z podłużnym uszkiem na zaokrąglonym załomie brzuśca i brzegu, gładka, brunatna z ciemnymi plamami. W. 9, ot. 15·5, d. 6 (tabl. XLVI 39).

55. Misa z wygiętym brzegiem, z uszkiem na ostrym załomie brzuśca i brzegu, gładka, brunatna. W. 8·5, ot. 15—16, d. 8·5 (tabl. XLVI 40).

56. Misa bardzo głęboka, z wygiętym brzegiem, z podłużnym uszkiem pod załomem brzuśca i brzegu, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa. W. 10·5, ot. 14, d. 8 (tabl. XLVI 41).

57. Głęboka misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca silnie zaokrąglonym załomem, z podłużnym uszkiem na załomie brzuśca i brzegu, gładka, brunatna z ciemnymi plamami, wewnątrz czarna. W. 9, ot. 13·5, d. 8 (tabl. XLVII 1).

58. Głęboka misa, z wygiętym brzegiem, z podłużnym uszkiem na zaokrąglonym załomie brzuśca i brzegu, gładka, brunatna z ciemnymi plamami. W. 10, ot. 15·5, d. 6 (tabl. XLVII 2).

59. Głęboka bardzo misa z wygiętym brzegiem, z podłużnym uszkiem na silnie zaokrąglonym załomie brzuśca i brzegu, z dnem wyodrębnionym w nóżkę, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna. W. 11, śr. 15·5, ot. 13·5—14·5, d. 8·5 (tabl. XLVII 3).

60. Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 wystęпами w okolicy uszka, umieszczonego tuż nad załomem brzuśca i brzegu, gładka, brunatna z ciemnymi plamami. W. 8·5, ot. 18·5, d. 8 (tabl. XLVII 4).

61. Głęboka misa, z wygiętym brzegiem, z pionowo przebitym uszkiem na załomie brzuśca i brzegu, czarna, gładka. W. 9, ot. 14, d. 7 (tabl. XLVII 5).

62. Głęboka misa, z wygiętym brzegiem, z podłużnym uszkiem na załomie brzuśca i brzegu, dość gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa. W. 10, ot. 17·5, d. 8·5 (tabl. XLVII 6).

63. Głęboka misa, z wygiętym brzegiem, z podłużnym uszkiem na załomie brzuśca i brzegu, gładka, brunatna z ciemnymi plamami. W. 10, ot. 16, d. 8 (tabl. XLVII 7).

64. Głęboka bardzo misa z brzegiem słabo wygiętym, do środka pochylonym, z guzkiem jako uszkiem na dość ostrym załomie brzuśca i brzegu, gładka, brunatna z czerwonymi odcieniami, wewnątrz czarniawa. W. 10·8, śr. 18, ot. 16, d. 9·5 (tabl. XLVII 8).

Kubki. 65. Kubek, dość gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, o formie garnka jajowato-doniczkowatego z wklęsłym dnem, z uchem poniżej brzegu, zdobiony 3 karbowanymi listewkami, z których dwie mają po trzy karby, jedna tylko dwa. W. 8·8, ot. 10·2, d. 5 (tabl. L 5).

66. Mały kubek, czarny, gładki, z wydętym brzuścem, ze stożkowatą szyjką, której brzeg nazewnątrz wygięty, z uchem, z wklęsłym dnem, zdobiony na największej wydętości brzuśca ukośnymi żłobkami, zaś wokół dna trzema koncentrycznymi żłobkami. W. 5·6, śr. 6·7, ot. 4·6, d. 1·8 (tabl. L 12).

Czerpaki półkuliste z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładkie. 67. Czarny, zdobiony na brzegu przy uchu 2 wystęпами. W. 6, ot. 14—14·5, d. 3, (tabl. LIII 58).

68. Czarny, zdobiony na brzegu 2 wystęпами przy uchu. W. 4·5, ot. 9—11, d. 2 (tabl. LIII 59).

69. Brunatny. W. 6, ot. 11—12·5, d. 1·5 (tabl. LIII 60).

70. Częściowo zniszczony, szaro-brunatny, niestarannie gładzony. W. 5, ot. 10—11, d. 2, (tabl. LIII 61).

71. Szaro-brunatny, niestarannie gładzony. W. 4·8, ot. 9·5—11·5, d. 3 (tabl. LIII 62).

72. Częściowo brunatny, częściowo czarny, podobnie wewnątrz, zdobiony na brzegu 2 wystęпами przy uchu. W. 5, ot. 10—11, d. 3 (tabl. LIII 63).

73. Szaro-brunatny, częściowo brunatny, zdobiony na brzegu 2 wystęпами przy uchu. W. 5, ot. 10—11·5, d. 1·5, (tabl. LIII 64).

74. Czarniawy, głęboki. W. 6·5, ot. 10·5, d. 2·5 (tabl. LIII 65).

75. Głęboki, czarniawy. W. 5—7, ot. 10, d. 3·5 (tabl. LIII 66).

76. Szaro-brunatny. W. 5·5, ot. 10—11, d. 3 (tabl. LIII 67).

77. Brunatny. W. 5·5, ot. 10·5, d. 1·5 (tabl. LIII 68).

78. Czerwono-brunatny. W. 5, ot. 9·5—11·5, d. 1·5 (tabl. LIII 69).

79. Czarny, z utraconym uchem. W. 3·8, ot. 8—9, d. 2 (tabl. LIII 70).

80. Jasnobrunatny czerpaczek. W. 3, ot. 7, d. 1·5 (tabl. LIII 71).

81. Czerpaczek brunatny. W. 2·5, ot. 5—6, d. 1·5 (tabl. LIII 72).

82. Czarny. W. 6, ot. 10·5—11·5, d. 1 (tabl. LIII 73).

83. Brunatny. W. 6, ot. 10—11, d. 1·8 (tabl. LIII 74).

Czerpaki gładkie w kształcie odcinka kuli, z taśmowatym, wystającym uchem. 84. Czarny. W. 7, ot. 11—13 (tabl. LIV 20).

85. Jasnobrunatny z ciemnymi plamami. W. 6, ot. 11 (tabl. XIV 21).

86. Szarobrunatny niestarannie gładzony. W. 4·5, ot. 9—10 (tabl. LIV 22).

87. Czarny. W. 5, ot. 9·5—10·5 (tabl. LIV 23).

Czerpaki z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem, gładkie. 88. Brunatny, częściowo czarny, zdobiony na brzegu 2 występami przy uchu. W. 6·5, ot. 13—14·5, d. 3 (tabl. LV 30).

89. Częściowo brunatny, częściowo czarny, zdobiony na brzegu 2 występami przy uchu. W. 6; ot. 14—15·5; dł. 2·5 (tabl. LV, 31).

90. Dołem brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny. W. 6, ot. 11·5—14, d. 2 (tabl. LV 32).

91. Czarny. W. 6, ot. 11—12·5, d. 2·5 (tabl. LV 33).

92. Czarny z ostrym załomem brzuśca i brzegu. W. 5—6·5, ot. 11·5—12·5, d. 3 (tabl. LV 34).

93. Czarny, załom brzuśca i brzegu zaokrąglony. W. 5·5, ot. 10·5, d. 2 (tabl. LV 35).

94. Czarny, w dolnej części brzuśca brunatny, z ostrym załomem brzuśca i brzegu. W. 4·5, ot. 9—10, d. 2·5 (tabl. LV 36).

95. Jasnobrunatny, wewnątrz czarniawy czerpaczek z wysokim brzegiem. W. 4, ot. 6—7, d. 2 (tabl. LV 37).

Talerze. 96. Osiemnaście talerzy glinianych w formie płaskich krążków o śr. 18—25, z jednej strony gładkich, z drugiej chropowatych; część zdobiona dołkami paznokciowymi, lub wyciskanymi patykiem, jeden z nich pokryty na jednej stronie nacięciami, ułożonymi w koncentryczne koła; niektóre pośrodku przedziurawione, a jeden posiada nawet 4 otwory (tabl. LX 7, 8, LXI 6—12).

Skorupy. 97. Skorupy, ułamki naczyń, głównie mis, dalej garnków jajowato-donieczkowatych i czerpaków.

Szpile. 98. Szpila z główką ze spiralnie zwiniętego czworograniastego drutu. Dł. 17·6 (tabl. LXXXV 24).

99. Szpila z okrągłego drutu, który spiralnie zwinięty 2 zwoje tworzy główkę szpili. Dł. 13·5 (tabl. LXXXV 19).

100. Szpila z okrągłego drutu, który spiralnie zwinięty w 2 zwoje tworzy główkę szpili. Dł. 11 (tabl. LXXXV 20).

101. Szpila ze spiralnie zwiniętą główką z okrągłego drutu; przy główce załamana. Dł. 8·5 (tabl. LXXXV 21).

102. Szpila z cienkiego drutu, zwiniętego na jednym końcu spiralnie w 2 zwoje. Dł. 8·7 (tabl. LXXXV 22).

103. Szpila z płaską główką w kształcie dużego ucha igielnego. Dł. 13·5 (tabl. LXXXV 27).

104. Ułamana szpila z główką w kształcie dużego ucha igielnego. (tabl. LXXXV 28).

105. Szpila z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko. Dł. 17 (tabl. LXXXV 14).

106. Szpila z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko. Dł. 12·3 (tabl. LXXXV 15).

107. Szpila z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko. Dł. 11·5 (tabl. LXXXV 16).

108. Szpila z cienkiego drutu, zagiętego na jednym końcu w uszko. Dł. 11·5 (tabl. LXXXV 6).

109. Szpila z cienkiego drutu, z jednym końcem zagiętym w uszko, częściowo ułamane. Dł. 8·7 (tabl. LXXXV 7).

110. Szpila z jednym końcem zagiętym w uszko. Dł. 8·5 (tabl. LXXXV 8).

111. Szpila z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką. Dł. 7·1 (tabl. LXXXV 17).

112. Mała szpila z cienkiego drutu, z jednym końcem zagiętym w uszko. Dł. 5·2 (tabl. LXXXV 9).

Naszyjniki. 113. Naszyjnik otwarty, zdobiony spiralnie żłobkami, skręcany jakoby naokoło własnej osi od środka w dwóch przeciwnych kierunkach, z jednym końcem ułamanym, przy drugim zaś zachowało się uszko z rozklep nego drutu. Śr. 13 (tabl. LXXXVI 9).

114. Naszyjnik otwarty, niezdobiony, z nierównomiernie grubego drutu okrągłego lub nierówno kanciastego, z końcami założonymi na siebie. Śr. 11·5 (tabl. LXXXVI 1).

115. Trzy otwarte naszyjniki o czworokątnym przekroju; jeden śr. 13, z oddaleniem końców 9; drugi śr. 11·5, z oddaleniem końców 4; trzeci śr. 7·8, ze stykającymi się końcami (tabl. LXXXVI 5).

116. Naszyjnik otwarty, wewnątrz pusty, ułamany, w połowie zachowany. Śr. 13·5 (tabl. LXXXVI 11).

117. Ułamki otwartego naszyjnika o czworokątnym przekroju; mocno powyginane (tabl. LXXXVI 6).

Bransolety, naramienniki, zausznicze, kółka. 118. Bransoleta zamknięta o okrągłym przekroju, wewnątrz pusta. Śr. 11·2 (tabl. LXXXVII 2).

119. Bransoleta zamknięta o okrągłym przekroju, wewnątrz pusta. Śr. 2 (tabl. LXXXVII 3).

120. Bransoleta zamknięta o przekroju w przybliżeniu soczewkowatym. Śr. 9·5 (tabl. LXXXVII 1).

121. Bransoleta otwarta o soczewkowatym przekroju. Śr. 7·8 (tabl. LXXXVII 7).

122. Bransoleta otwarta o soczewkowatym przekroju, ze zwężającymi się końcami. Śr. 6·6 (tabl. LXXXVII 8).

123. Bransoleta otwarta o soczewkowatym przekroju, z końcami założonymi na siebie. Śr. 6·5 (tabl. LXXXVII 5).

124. Bransoleta otwarta o soczewkowatym przekroju, z jednym końcem, ułamanym, założonym na drugi koniec (tabl. LXXXVII 6).

125. Mała bransoleta otwarta o soczewkowatym przekroju. Śr. 4 (tabl. LXXXVII 9).

126. Bransoleta utworzona z taśmy zwiniętej spiralnie w rurkę, nieco uszkodzona. Śr. ok. 10 (tabl. LXXXVII 4).

127. Kilka bransolet z drutu spiralnie zwiniętego, z których niektóre okazy mają jeden koniec zagięty wokół poprzedniej spirali (tabl. LXXXVIII 4—9).

128. Dwie bransolety, śr. 6·5, z drutu skręcanego jakoby naokoło własnej osi, oraz ułamek podobnej bransolety (tabl. LXXXVIII 10, 11).

129. Ułamek bransolety z dwóch skręcanych od środka wokół siebie drutów, zwiniętych w spiralę; oraz dwa ułamki dwóch względnie jednej podobnej bransolety (tabl. LXXXVIII 12).

130. Bransoleta o prostokątnym przekroju, z jednym końcem ułamanym, nieco zniekształcona. Śr. 5—6 (tabl. LXXXVIII 13).

131. Ułamki różnych bransolet.

132. Naramiennik niecały z taśmy spiralnie zwiniętej. Śr. 6—7 (tabl. LXXXVII 16).

133. Kilka zausznic z drutu, z końcami wokół siebie zawiniętymi, niektóre w ułamkach (tabl. LXXXIX 5—8).

134. Kilka zausznic, z których tylko dwie w całości, okrągłych, wewnątrz pustych, otwartych (tabl. LXXXIX 9—13).

135. Sześć zausznic ze spiralnie zwiniętego drutu. Śr. 3—5 (tabl. LXXXIX 14—19).

136. Dwa kółka ze spiralnie zwiniętego drutu w 4 zwoje, jeden śr. 4, drugi śr. 2·5; większe kółko było może zausznicą (tabl. LXXXIX 28, 29).

137. Kilka kólek z cienkiego drutu, o śr. 1·5—4, z których mniejsze służyć mogły za pierścionki (tabl. LXXXIX 30—36).

138. Trzy kółka, z których jedno ma nanizaną taśmowatą spiralę, jedno ułamaną spiralę z okrągłego drutu, jedno zaś szczątek jakiegoś wisiorka, z którego zachowało się nieforemne kółko (tabl. LXXXIX 22—24).

Inne przedmioty. 139. Pięć guziczków we formie okrągłej tarczki o kształcie odcinka kuli, z uszkiem pod spodem (tabl. LXXXIX 72).

140. Guziczki w kształcie dwóch spojonych podstawami trójkątów, z końcami pod spód zawiniętymi w całości 25 sztuk (tabl. LXXXIX 71).

141. Strzałka płasko wypukła, bez tulejki, z rozwidleniem trzoneczka na końcu i z podłużnym żeberkiem po stronie nieco wypukłej. Dł. 2·2, dł. z rozwidleniem 3·2 (tabl. XC 23).

Przedmioty z żelaza.

Szpile. 142. Szpila z rozklepaną i zwiniętą pojedynczo główką. Dł. 12·5 (tabl. CII 18).

143. Płaska zardzewiała tarczka, śr. 3, zapewne główka szpili ślimacznicowej (tabl. CII 20).

Bransolety. 144. Bransoleta ze spiralnie zwiniętej w 1½ zwoju sztabki żelaznej. Śr. 8·5 (tabl. CII 9).

- 145. Niekompletna spiralnie zwinięta bransoleta. Śr. 7 (tabl. CII 10).
- 146. Bransoleta otwarta. Śr. 7 (tabl. CII 11).
- 147. Bransoleta otwarta. Śr. 6 (tabl. CII 12).
- 148. Duży fragment bransolety. Śr. 10 (tabl. CII 13).
- 149. Pięć ułamków różnej wielkości bransolet względnie kólek (tabl. CII 14).
- 150. Kółko zamknięte. Śr. 3·5 (tabl. CII 15).
- 151. Pierścień z taśmy spiralnie zwiniętej w 2 zwoje, zwężającej się ku końcom. Śr. 2·5 (tabl. CII 16).
- 152. Ułamki zardzewiałego żelaza.

Ozdoby z ołowiu.

(pochodzą z Kwaczały).

- 153 a) Kółko z okrągłego drutu, grub. 0·6, spiralnie w $1\frac{1}{2}$ zwoju zwiniętego. Śr. 4—4·5 (tabl. XCI 2).
- b) Kółko, śr. 5·2, otwarte, z dziurkami przy obydwóch końcach, drut okrągły, grub. 0·7 (tabl. XCI 3).
- c) Kółko, śr. 5—5·5, otwarte, również z dziurkami przy obydwóch końcach; grub. drutu 0·6 (tabl. XCI 4).
- d) Kółko, śr. 4·6, otwarte, z drutu okrągłego, grub. 0·6 (tabl. XCI 5).
- 154. Dziesięć paciorków z płytki prostokątnej w rurkę zwiniętej, nie-spajanej, zdobionej poprzecznymi żłobkami. Dł. 2, śr. 0·6—1 (tabl. XCI 6).
- 155. Płytką ażurową, prostokątną z 6 otworami, zakończona z góry jeszcze kółkiem. Wymiary 1·6 × 2·4 (tabl. XCI 7).
- 156. Kuleczka z dziurką z jednej strony. Śr. 0·9 (tabl. XCI 8).

Ozdoby ze szkła.

- 157. Paciorek kulisty z dużym otworem, z ciemnoniebieskiej masy, zdobiony koncentrycznymi, żółtymi kołami, zawieszony na kółku otwartym z cienkiego drutu brązowego; całość ozdoby jest zapewne kołczykiem. Śr. paciorka 1·4 (tabl. LXXXIX 25).
- 158. Fragmenty paciorka z brunatnej masy z żółtymi wkładami (tabl. XC 25).

Krzemień.

- 159. Wiór i okrzesek z brunatnego krzemienia.

Rudawa

W Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie jest szpila brązowa, znaleziona wśród kamieni ustawionych w owal. Plan tych kamieni wskazuje na grób szkieletowy, podobny do grobów z Iwanowic.

1. Szpila brązowa typu kujawskiego z 2 spiralnymi tarczami (jednej brak), zdobiona w płaskiej części poniżej rozwidlenia w tarczy kółeczkami z punktowanim środkiem i poprzecznymi kreseczkami na krawędziach; przekrój drutu w zachowanej tarczy czworograniastej, w płaskiej części poniżej rozwidlenia czworosiiennej, w igle okrągły. Dł. 21·5 (tabl. LXXXV 44, CVII 3).

Siersza

Lit.: Żurowski, *Dwa skarby* (Mat. preh. I 134—6 oraz tabl. XXIII).

Skarb.

Data odkrycia nieznana, w każdym razie przed r. 1907. Znajduje się w pałacu hr. Potockich w Krzeszowicach.

Zawiera następujące brązy: 2 zdobione bransolety taśmowate, nagolennik lity i połówkę zapinki okularowej.

Powiat dąbrowski**Czyżów**

Lit.: Notatka w ZOW VII 73.

W Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie skorupy, wśród których można odróżnić ułamek talerza, czarniawego czerpaka z taśmowatym uchem, skorupę z ornamentem odciskanego skośnie żłobkowanego naszyjnika (pseudo-sznurowym) oraz niezdobione skorupy.

Gorzyce

Lit.: Żurowski, *Skarby* (Prace IV 37—45 oraz tabl. IX). Tamże podana w przypisach wcześniejsza literatura.

Skarb.

Znaleziony przed r. 1858 (dokładna data nieznana). Znajduje się w Muzeum Czartoryskich w Krakowie.

Zawiera następujące brązy: lity nagolennik, zakrzywioną sztabę, zapinkę okularową i buławkę.

Żabno

Lit.: Nosek, *Cmentarzisko ciałopalne w Żabnie n. Dunajcem* (PA V 96—100). — 2. Notatka w ZOW IX 16.

Cmentarzisko ciałopalne.

Badał mgr Nosek w kwietniu r. 1934, odkopując 11 grobów łużyckich i 2 rzymskie. Materiały w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie.

Powiat jasielski**Dębowiec**

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu pod nrem inw. 1930:206 zapisane są poniższe dwa naczynia i przedmiot brązowy, pochodzące rzekomo z Dębowca, z cmentarzyska łużyckiego z wczesnej epoki żelaznej. Przy opisie podane w nawiasach nry katalogu.

1 (1930:712). Czarka ze stożkowatą, wciągniętą szyjką, przechodzącą łagodnie w jajowaty w przybliżeniu brzusek, czarniawa, gładka, zdobiona

na górnej części brzuśca naprzemian grupami 3 ukośnych kresek i grupami kresek zestawionych w otwarty trójkąt. W. 9·6, śr. 9·8, ot. 5·5, d. 4·2.

2 (1930:713). Sitko w kształcie kubka z wysoką, cylindryczną szyjką osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, gładkiego, brunatnego, z taśmowatym uchem, zdobionego u nasady szyjki pasmem 3 linii, a na brzuścu ukośnymi żłobkami; w otworze, prawie w całości zakrytym, pozostawiony nieduży otwór przy uchu; w dnie są 4 dziurki. W. 7·7, śr. 7·2, ot. 1·8—2·3, d. 3·8.

3 (1930:714). Przybór toaletowy z okrągłego drutu brązowego; na jednym końcu uszko do zawieszenia, zakończenia drugiego końca brak, tak że niewiadomo do czego ten koniec służył; w środku drut rozszczepiony, tak że tworzy się owal; przybór zdobiony poprzecznie zakreskowanymi pasmami. Dł. 9.

Powiat krakowski

Biskupice

Lit.: Notatka w ZOW XII 22.

Szczypczyki żelazne z kółkiem do zawieszania i z przesuwką z wczesnej epoki żelaznej, znalezione przez członków Koła Krajoznawczego im. Jana Matejki w Wieliczce, przekazane za pośrednictwem mgra Fitzkego do Muzeum Archeologicznego PAU w Krakowie.

Bolechowice

I.

Lit.: Żurowski, *Dwa skarby* (Mat. preh. I 124—5 ryc. 1 b, 2).

Z jaskini Bolechowickiej siekierka brązowa w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie.

1. Siekierka brązowa z okrągłą tulejką, zdobiona 4 pionowymi żeberkami po obydwóch stronach, z uszkiem, utworzonym z 2 wyrostków, jednego górnego, zwróconego ku dołowi i drugiego dolnego, zwróconego ku górze.

II.

Poza tym w tymże Muzeum z jaskini Bezimiennej skorupy, między nimi ułamek talerza, skorupa zdobiona odciskiem skośnie żłobkowanego naszyjnika.

Borek Fałęcki

Lit.: Czapkiewicz, *Sprawozdanie z poszukiwań archeologicznych za lata 1924—25* (WAr X 294).

Na wydmy położonej między Borkiem Fałęckim a Kobierzynem znalazł Bolesław Czapkiewicz w zachodniej jej części kilka przedmiotów brązowych. Z nich wchodzi dla nas w rachubę:

1. Szpila z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko (WAr. X, tabl. LI 1).
2. Kawalek pręta o przekroju czworokątnym, ukośnie nacinanego (l. c., tabl. LI 2).

Brzezie

Lit.: 1. Grabowski, *Wiadomość o wynalezionych urnach popielnych, popielnicach, w okolicy Krakowa* (Bibl. Warsz. 1851 IV 373). — 2. Nosek, *Prasłowiańskie cmentarzysko w Brzeziu pod Krakowem* (ZOW XI 100—107). Tamże na str. 100, przyp. 2 zestawiona wcześniejsza literatura, wzmiankująca o cmentarzysku w Brzeziu (Antoniewicz, Demetrykiewicz, Ossowski, Umiński).

Cmentarzysko ciałopalne odkryte już w r. 1850 według relacji Grabowskiego. Z czasów tego odkrycia pochodzi popielnica w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie. Metodyczne badania przeprowadził dopiero w r. 1935 ks. Jakub Rayski, proboszcz w Bolechowicach, w porozumieniu z Muzeum Archeologicznym PAU, odkrywając 22 groby. Materiały złożone w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie. Na podstawie dziennika wykopaliskowego ks. Rayckiego i analizy materiałów podał mgr Nosek krótką charakterystykę cmentarzyska w wyżej podanej pracy, publikując kilka przewodnich typów ceramicznych, zabytki brązowe i dwa typy grobów (popielnicowy i bezpopielnicowy), występujące na tym cmentarzysku.

Podaję opis popielnicy, zainwentaryzowanej pod nrem 4785, która jako pierwszy okaz ceramiki z Brzezia dostała się do Muzeum Archeologicznego PAU w Krakowie i do r. 1935 była jedynym dowodem rzeczowym z cmentarzyska brzezińskiego.

1. Duża popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, w górnej części mocno uszkodzona; czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka, zdobiona u nasady szyjki podłużnymi guzkami, a pod załomem listewkami, dwukrotnie karbowanymi. W. zachowanej części ok. 18, śr. 38, d. 11·5 (tabl. XXIV 6).

W Muzeum Archeologicznym PAU jest poza tym z Brzezia poniższy naszyjnik brązowy bez nru inwentarza.

2. Naszyjnik brązowy z okrągłego drutu, zwężającego się ku końcom, rozklepanym i zwiniętym w uszka. Śr. 13·5, grub. drutu maksymalna 0·85; oddalenie końców 3·2 (tabl. LXXXVI 3).

Facimiech

„W 1905 r. dr Demetrykiewicz robił poszukiwania na zrujnowanym cmentarzysku ciałopalnym epoki halsztaackiej w Facimiechu koło Skawiny i zdobył szereg popielnic z przystawkami glinianymi oraz kilka brązowych bransolet i szpilek” (Mat. ar. IX, str. IX).

Prawdopodobnie z tych poszukiwań pochodzi materiał, znajdujący się w Muzeum Archeologicznym Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, zapisany pod nrem inw. 3281. Brak jednakże brązów, o których mówi notatka.

Ceramika.

Popielnice. 1. Czarna, wewnątrz brunatna popielnica, w przybliżeniu dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, poniżej załomu chropowata, obmazowana, powyżej gładka, zdobiona na załomie (raz nieco poniżej załomu) 4 parami pionowych listewek, zaś między nimi guzkami. W. 26·7, śr. 33·8, ot. 27, d. 9 (tabl. XXIII 1).

2. Czarna, z brzegu i wewnątrz brunatna popielnica, dwustożkowa krzywo lepiona, chropowata, obmazywana poniżej załomu, powyżej gładka zdobiona tuż pod załomem parami pionowych listewek, z których zachowała się jedna para w całości, z jednej pary jedna listewka (pierwotnie były 4 pary listewek). W. 25,8—30,5, śr. 35, ot. 30,5, d. 13 (tabl. XXIII 2).

3. Czarna, wewnątrz brunatna popielnica, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, szeroko-otworowa, chropowata, obmazywana poniżej załomu, powyżej gładka, zdobiona powyżej załomu listewkami, raz karbowanymi, z których tylko dwie się zachowały. W. 28, śr. 32,5, ot. 28, d. 11,5 (tabl. XXIII 3).

4. Czarna, z brzegu i wewnątrz brunatna popielnica, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, lecz niska i szeroka, gładka powyżej załomu i na załomie, poniżej chropowata, obmazywana, zdobiona 4 listewkami, niesymetrycznie rozmieszczonymi poniżej załomu. W. 23, śr. 33, ot. 25,8, d. 12,6 (tabl. XXIII 4).

5. Czarna, wewnątrz brunatna popielnica, z krótką zwężającą się, gładką szyjką, ze stożkowatym w przybliżeniu brzustem, ku dołowi chropowatym, na załomie gładkim, zdobiona poniżej załomu listewkami (których pierwotnie było 4), 6-krotnie karbowanymi; popielnica w górnej części mocno uszkodzona. W. 24,5, śr. 32,8, d. 11 (tabl. XXIV 1).

6. Fragment czarnej, wewnątrz brunatnej popielnicy, z której zachowała się dolna część brzuśca, ku dołowi chropowata, obmazywana, wyżej gładka, z zachowaną parą ozdobnych guzków. W. zachowanej części ok. 20, śr. 36, d. 12.

7. Fragment czarnej, wewnątrz brunatnej popielnicy, zapewne dwustożkowej o zaokrąglonym załomie, z zachowaną dolną częścią chropowatego brzuśca i częścią gładkiego załomu, z zachowanymi 2 ozdobnymi listewkami poniżej załomu. W. maksymalna zachowanej części ok. 14, śr. 35,8, d. 12.

8. Fragment szarawo-brunatnej, wewnątrz brunatnej popielnicy, z której zachowała się część dolna chropowatego brzuśca z guzkowatą, ozdobną listewką. W. maksymalna zachowanej części 15,5, d. 12,5.

9. Fragment czarniawej popielnicy, z której zachował się stożkowaty brzusiec. W. maksymalna zachowanej części 18,5, śr. 31, d. 8,5.

Garnki jajowato-donieczkowate. 10. Krzywo lepiony garnek, brunatny, chropowaty, z wklęsłym dnem, słabo wyodrębnionym brzegiem, zdobiony poniżej brzegu na największej wydętości brzuśca listewkami. W. 11—12, śr. 14,5, ot. 14, d. 7 (tabl. XXXVIII 11).

11. Chropowaty, brunatny garnek (częściowo zrekonstruowany). W. 14, ot. 13,5, d. ok. 6 (tabl. XXXVI 25).

Misy. 12. Czarna, gładka misa (nieco uszkodzona) z brzegiem powyżej ostrego załomu do środka równo wgiętym, z podłużnym uszkiem na załomie, z wklęsłym dnem. W. 7, śr. 14,5, ot. 14, d. 4,7.

13. Fragmentarycznie zachowana, czarna z brunatnymi plamami, gładka misa, z wygiętym brzegiem, z lekko zaznaczonym załomem między brzustem a brzegiem, z podłużnym uszkiem na załomie, z dnem nieco wklęsłym. W. 9, d. 6,7.

Czerpaki. 14. Czarny, gładki czerpak z taśmowatym, wystającym uchem, z brzegiem, oddzielonym od spłaszczonego brzuśca ostrym załomem, do środka równo wgiętym, z wklęsłym dnem. W. 5, śr. 11·2, ot. 9·5—10, d. 2·5.

15. Głęboki czerpak, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem, z załamanym ostro brzuścem, na którym osadzony wysoki, prosty brzeg z krawędzią nazewnątrz wygiętą; czerpak zdobiony na górnej części brzuśca trzema kolistymi rowkami. W. 6, śr. 9·3, ot. 8·2—8·7, d. 2·5.

16. Brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, gładki czerpak, półkulisty, z krzywo umiejscowionym, wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem zdobiony na brzegu przy uchu dwoma występami (jeden utracony). W. 5, ot. 9·5—10·2, d. 1·8.

17. Czarny, gładki czerpak, półkulisty, z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem zdobionym dwoma pionowymi żłobkami. W. 4·7, ot. 9·2, d. 1·8.

18. Półkulisty, czarniawy, gładki czerpak, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem (nieco uszkodzony). W. 5·8, ot. 10·4—11·1, d. 2·3.

19. Czarny, gładki, półkulisty czerpak (nieco uszkodzony), z taśmowatym, wystającym uchem, z płaskim dnem. W. 5·8, ot. 9·5—10, d. 2·5.

20. Czarny, gładki czerpak, półkulisty, z wklęsłym dnem, z taśmowatym wystającym uchem, uszkodzonym. W. 5·4, ot. 9·8—10·8, d. 2.

21. Brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, gładki czerpak, półkulisty, z wklęsłym dnem, z uszkodzonym uchem, taśmowatym, wystającym, zdobionym na brzegu przy uchu dwoma występami. W. 5·5, ot. 9·3—9·8, d. 2·2.

22. Czarniawy, gładki czerpak, w formie wydłużonego nieco odcinka kuli, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 6, ot. 10—11.

23. Fragmentarycznie zachowany, czarniawy, gładki czerpak, półkulisty, z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony na brzegu przy uchu dwoma występami (jeden uszkodzony). W. 5, ot. 9, d. 3·3.

24. Fragmentarycznie zachowany, gładki czerpak, czarny, tylko ku dnie brunatny, w formie odcinka kuli, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·5, ot. 8·3.

25. Kilka fragmentów czarnych, gładkich czerpaków.

Kubek. 26. Brunatne, gładkie naczynko w formie jajka, przeciętego w połowie długiej swej osi. W. 5, ot. 6·2.

Talerze. 27. Talerz, śr. 25·5, z jednej strony gładki, z drugiej pokryty dolkami palcem wygniatanymi (tabl. LX 9).

Skorupy. 28. Duża ilość ułamków naczyń, przeważnie czarnych.

Kości.

29. Spalone kości ludzkie.

Żelazo.

30. Kilka nieforemnych kawałków żelaza, przepalonego i nieco stopionego w ogniu.

* * *

Prócz tych wyżej podanych zabytków jest w zbiorach Muzeum PAU w Krakowie nieco ceramiki, zapisanej pod tymczasowym nrem inw. 51 (Por. *Sprawozdanie roczne Muzeum PAU 1930—31*, str. 31). Są to:

31. Czarny, gładki czerpak półkulisty z wklęsłym nieco dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony z jednej strony ucha 3 pionowymi żłobkami, a po przeciwległej stronie ucha 3 dołkami. W. 5, ot. 11, d. 1·8, (tabl. LIII 40).

32. Czerpak czarny, gładki, półkulisty z dnem słabo wyodrębnionym, z taśmowatym, wystającym uchem (nieco uszkodzony). W. 5, ot. 9—10 (tabl. L 74).

33. Półkulisty czerpak (nieco zniszczony) czarny, gładki, dołem nieco spłaszczony; przy taśmowatym, wystającym uchu zachowany występ na krawędzi. W. 6, d. 3·5—4, (tabl. LIII 41).

34. Czerpak z wygiętym brzegiem, czarny, gładki, zniszczony w części, gdzie było ucho, dno wklęsłe. W. 5·5, ot. 10, d. 2 (tabl. LV 18).

35. Fragment czarnego, gładkiego czerpaka, półkulistego z wklęsłym dnem. W. 5·3, d. 3—3·5.

36. Ułamek dwustożkowego naczynka, gładkiego, szarawo-brunatnego; ścianki grube, glina mocno wypalona.

* * *

Z poszukiwań Bolesława Czapkiewicza pochodzi poniższy zbiór brązów znajdujący się w Muzeum PAU w Krakowie bez żadnego nr inwentarza. Na tablicy, na jakiej są umocowane, jest oznaczone miejsce znalezienia: koło karczmy „pod Kolibą”.

Brązy.

37. Szpila, dł. 8·2, z ułamanym ostrym końcem, z główką spiralnie zwiniętą; drut okrągły (tabl. LXXXV 18).

38. Szpila, dł. 11; z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko (tabl. LXXXV 10).

39. Podobna szpila z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko, z ostrym końcem ułamanym; dł. 5·2 (tabl. LXXXV 11).

40. Szpila z okrągłego drutu, z końcem jednym zagiętym w uszko; dł. 8·3 (tabl. LXXXV 2).

41. Złamana, bez ostrego końca szpila, z okrągłego drutu, z jednym końcem w ucho zagiętym (tabl. LXXXV 3).

42. Szpila, bez ostrego końca, z główką częściowo uszkodzoną, rozklepaną i w uszko zwiniętą, dł. 9 (tabl. LXXXV 12).

43. Fragment szpili z rozklepaną i w uszko zwiniętą główką; dł. 8·5 (tabl. LXXXV 13).

44. Bransoleta, śr. 6·5; ze spiralnie skręconego drutu; jeden koniec coraz cieńszy, drugi ułamany, nieco odgięty (tabl. LXXXVII 22).

45. Bransoleta, śr. 6·7—6·9; z cienkiego drutu, z założonymi na siebie końcami, ułamanymi, co wskazuje, że drut był spiralnie zwinięty w więcej zwojów (tabl. LXXXVII 23).

46. Kółko, śr. 4·5; z cienkiego drutu, z końcami na siebie założonymi, z nich jeden nieco rozklepany (tabl. LXXXIX 26).

47. Kółeczko, śr. 2; z cienkiego drutu, spiralnie skręconego w 3 zwoje (tabl. LXXXIX 27).

48. Dwa ułamki taśmy brązowej, zapewne z bransolety (tabl. XC 19).

49. Ułamki drutu cienkiego, z nich jeden jakoby pochodził z rozgiętego kółka (tabl. XC 20).

* * *

W Muzeum Etnograficznym w Krakowie są następujące zabytki z Facimiecha z ementarzyska, badanego przez Demetrykiewicza w 1905 r. Pochodzą z daru śp. A. Kunzego. Opis ich podał już Żurowski (War VI 129).

50 (nr inw. 20). Popielnica dwustożkowa, o zaokrąglonym załomie, brunatna, pod załomem chropowata, wyżej gładka, zdobiona pod załomem 4 karbowanymi listewkami. Brzeg zniszczony. W. zach. części 19—21, śr. 27·5, ot. 21·5, d. 9·5 (tabl. XXIII 5).

51 (nr inw. 21). Naszyjnik z płaskawego, dość grubego drutu brązowego (0·7 cm szer.) w przekroju soczewkowatego; końce rozplaszczono i zwinięte w uszka. Śr. 14·5—15·5, odległość końców 3 (wykopane w r. 1911) (tabl. LXXXVI 4).

52 (nr inw. 22). Popielnica z brzuścem o profilu zaokrąglonym w połowie swej wysokości i stożkowatą szyjką. Na granicy szyi i brzuśca ukośne kreski, ryte gęsto obok siebie (jakoby odcisk skośnie żłobkowanego naszyjnika), a na załomie brzuśca grupy naprzemian ukośnych kresek, oraz ślady 4 listewek naprzemianległych. Cała zewnątrz czerniona, wygładzona, silnie uszkodzona. W. 19·5, śr. 19, ot. 15, d. 10, w. szyjki 8·5 (tabl. XXXIV 16).

W popielnicy znaleziono brązy:

53 (nr inw. 23). Główka szpili lub wisior w kształcie koła z 4 szprychami z płasko-wypukłego (o 4 cm szer.) drutu brązowego, miejscami nacinanego, ze śladem ułamanego trzonka. Śr. 3·7 (tabl. XCVIII 14).

54 (nr inw. 24). Trzy ozdoby, wycięte z blaszki brązowej, każda w kształcie trójkąta z kółkiem na szczycie. Jedna z nich jest złączona brązową obrączką z fragmentem kółka trzeciej ozdoby. Prawdopodobnie są to fragmenty naszyjnika. W. jednej sztuki 3, szer. spodu 2·5, kółka 1·9 (tabl. XCVIII 13).

55 (nr inw. 25). Fragmenty brązowych kólek większych i mniejszych oraz kawałek wklęsłej blachy, może fragment brzegu naczynia.

56 (nr inw. 26). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, przy dnie brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4, ot. 8·5—9·5, d. 2 (tabl. LIII 42).

57 (nr inw. 27). Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, częściowo czarny, częściowo brunatny; z utraconym uchem. W. 2·5, ot. 6·5—7·5, d. 1·8 (tabl. LIII 43).

58 (nr inw. 28). Czerepy urn i przystawek typu jak wyżej opisane oraz innych.

Kamień

Lit.: Żurowski, *Dwa skarby* (Mat. preh. I str. 124 ryc. 1 e, 126).

W Muzeum Narodowym w Krakowie grot brązowy, znaleziony w r. 1931 wśród gliny z kamieniami w głęb. 1·50 m pod powierzchnią starej drogi z Kamienia do Wisły, tuż nad brzegiem, podczas równania go, przy wydobywaniu ziemi bagrem.

1. Grot brązowy o wydłużonym, liściowatym ostrzu, z okrągłą tulejką; wzdłuż ostrego żeberka przez środek ostrza znajduje się wąska strudżina, z jednej strony grotu dłuższa, z drugiej nieco krótsza, po obydwu stronach tulejki są 2 okrągłe otworki na wylot; pokryty patyną wodną. Dł. 24·7, śr. otworu tulejki 2·3 (Mat. preh., I, 124: ryc. 1 e).

Karniowice

W Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie z jaskini Na Kawcu trzy skorupy, z tych dwie zdobione żłobkami i dołkami.

Kobierzyn

Lit.: Czapkiewicz, *Sprawozdanie z poszukiwań archeologicznych w Małopolsce za rok 1923* (WAr IX 108; tamże str. 110 ryc. 14 rysunek szpili).

W Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie mieści się poniższa szpila żelazna, zapisana pod nrem inv. 3308, pochodząca z poszukiwań Czapkiewicza na stanowisku II.

1. Szpila żelazna z główką spiralnie zwiniętą w $3\frac{1}{2}$ zwoji, z drutu okrągłego. przy główce czworograniastego; drut złamany. Dł. 17, śr. główki 3, grub. drutu ok. 0·5 (tabl. CII 19).

Kobylany

Stąd w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie ułamki ceramiki z dwóch jaskiń.

Jaskinia Pod Słupami. Wśród skorup można wyróżnić ułamek talerza, z jednej strony gładkiego, z drugiej chropowatego, ułamek czerpaka z wklęsłym dnem, wśród czarnych skorup jedną grafitowaną.

Jaskinia Przechodnia. Skorupy brunatne i czarniawe, gładkie i chropowate, niektóre grafitowane, wśród nich ułamki naczyń, zdobionych kreskami, żłobkami, dołkami i guzkami, oraz ułamki talerzy.

Kraków (Krzemionki)

W relacji Bolesława Czapkiewicza pt. *Ślady pobytu człowieka przedhistorycznego na Krzemionkach pod Krakowem* (WAr X 320) mieści się w końcu taka notatka:

„W końcu wspomnieć tu muszę, że robiąc próbny przekop mniej więcej w pośrodku rzeczonego wzgórza (wzgórze wapienne nad Wisłą), natrafiłem

w głębokości około 30 cm na ślady zniszczonego grobu ciałopalnego. Było tu, jak wskazują skorupy, kilka naczyń. Skorupy większego naczynia bez zdobień, wyrobionego bez pomocy koła garncarskiego, słabo wypalone; skorupy mniejszych naczyń, zapewne przystawek, były na powierzchni czernione. Następnie znalazłem połowę krążka glinianego, większych rozmiarów, wreszcie rozsypane ułamki przepalonych kości ludzkich. WYROBÓW z brązu lub żelaza nie znalazłem. Naczynia te, o ile można sądzić z pozostałych fragmentów, były tego samego typu, jak naczynia z cmentarzyska w Kwaczale”.

Mielibyśmy zatem do zanotowania grób ciałopalny z okresu hal-sztackiego. Dalsze badania na tym miejscu doprowadziłyby do odkrycia więcej grobów, lub może stwierdziłyby istnienie zniszczonego cmentarzyska. W każdym razie o odosobnionym grobie mowy być nie może. Odkrycia tego grobu dokonał Czapkiewicz temu zgórą lat 30, bo w latach 1916—1917.

Kraków (z okolicy)

Lit.: 1. Antoniewicz, *Zabytki przedhistoryczne z ziem Polski w zbiorach cesarskich w Wiedniu* (WAR V 93). — 2. Żurowski, *Dwa skarby* (Mat. preh. I str. 125 126 ryc. 3).

W dziale prehistorycznym Muzeum Przyrodniczego w Wiedniu znajduje się naszyjnik brązowy, zapisany pod nrem inw. 35100, z daru Przybysławskiego.

1. Naszyjnik brązowy z czworobocznego drutu, skręconego wokół własnej osi, z haczykowatymi, okrągłymi końcami, zaczepionymi o siebie; pokryty patyną wodną. Śr. 18 (Mat. preh., I, 126: ryc. 3).

Krzysztoforzyce

Lit.: Żurowski, *Dwa skarby* (Mat. preh. I str. 127—31 oraz tabl. XXII).

Skarb.

Odkryty w r. 1926. Złożony z 8 brązowych naramienników, umieszczonych w glinianym naczyniu, które nie ocalało. Ze skarbu tego znajduje się 6 okazów w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, zainwentaryzowane pod nrem 4784, a 2 okazy są we dworze w Krzysztoforzycach u pp. Michałowskich właścicieli tego majątku.

1. Naramienniki od strony wewnętrznej gładkie, od strony zewnętrznej zdobione karbowaniami, naśladującymi skręcanie wokół własnej osi; u 4 okazów biegnie żłobkowanie w lewą stronę, a u 4 okazów w prawą; 3 okazy są pęknięte a z jednego zachowana tylko połowa. Śr. 11·6—12·3.

Mników

I.

Lit.: Żurowski, *Wykopiska przedhistoryczne w krakowskim Muzeum Etnograficznym* (WAR VI 128).

W zbiorach Muzeum Etnograficznego w Krakowie znajdują się poniższe zabytki z Mnikowa, pochodzące z daru F. Bernadzikiewicza. Bliższych wiadomości o nich brak. W nawiasach podane są przy opisie nry inwentarza muzealnego.

1 (11). Kółko z cienkiego drutu brązowego z końcami założonymi na siebie. Śr. 5·5 (tabl. LXXXVIII 17).

2 (12). Trzy kółka brązowe założone na siebie. Dwa z cienkiego drutu, śr. 3·5 i 4; trzecie z 0·8 szerokiej, płasko-wypukłej taśmy, śr. 1·5. Patyna jasnozielona (tabl. LXXXIX 69).

3 (13). Bransoleta brązowa ze spiralnie skręconej taśmy ($1\frac{1}{2}$ zwoju), wzdłuż półkolisto wygiętej. Śr. 5·7; szer. taśmy. 0·8; grub. taśmy 0·1 (tabl. LXXXVII 15).

4 (14). Szpila brązowa z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką. Dł. 8·2 (tabl. LXXXV 39).

5 (15). Fragment naczynka baryłkowatego, z gliny żółtej, dobrze wypalonej i wygładzonej, z małym uszkiem poniżej krawędzi. W. 6·5, d. 2·5 (naczynia tego nie znalazłem w Muzeum, podaję opis za Żurowskim).

II.

Z jaskini Pod Kochanką w Mnikowie pochodzi poniższa ozdoba brązowa mieszcząca się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, zapisana pod nrem inw. 3393.

6. Ozdoba brązowa, złożona z 4 wisiorów z kółek rozszerzonych dołem w trójkątną tarczke, u podstawy żebrowanej; wisioriki połączone ze sobą spłaszczonymi kółkami z taśmy, szer. 0·8. Wymiary wisiorów: śr. kółka 2·2; w trójkątnej tarczki 2·5; podstawa 3·5 (tabl. LXXXVI 12).

Mogila

Lit.: Jamka R., *Krótkie sprawozdanie z prac wykopaliskowych w Mogile w pow. krakowskim* (ZOW X 45).

Cmentarzysko to było badane w marcu i kwietniu r. 1934 przez dra Rudolfa Jamkę z ramienia Muzeum Archeologicznego PAU w Krakowie. W Muzeum tym mieszczą się materiały z tego cmentarzyska. Odkrył je na swoim polu Piotr Wąsikowski. Położone jest ono na lewej terasie Wisły, tuż obok klasztoru oo. cystersów. Wynikiem badań było odkrycie 40 grobów ciałopalnych i 4 miejsc ze śladami chat wczesnopiastowskich. W poniższym opisie uwzględnione są tylko groby lużyckie. Z numeracji grobów odpadają numery 19, 21, 37, jakimi oznaczone zostały stanowiska wczesnohistoryczne. Na planie cmentarzyska oznaczony jest grób 11 jako stanowisko wczesnohistoryczne, gdyż mieścił się pod jamą wczesnohistoryczną (ryc. 3).

Przy opracowywaniu poniższego opisu grobów i ich zawartości korzystałem z materiałów, użytych mi łaskawie przez mgra Stefana Noska, przygotowującego publikację o tych badaniach. Składam mu na tym miejscu za to serdeczne podziękowanie.

Grób 1. Odkryty przez właściciela ogrodu. Wedle jego relacji zawierał popielnicę z kośćmi, oraz 2 czarki. Popielnica została zniszczona, a do Muzeum dostały się tylko czarki, przyniesione przez odkrywcę.

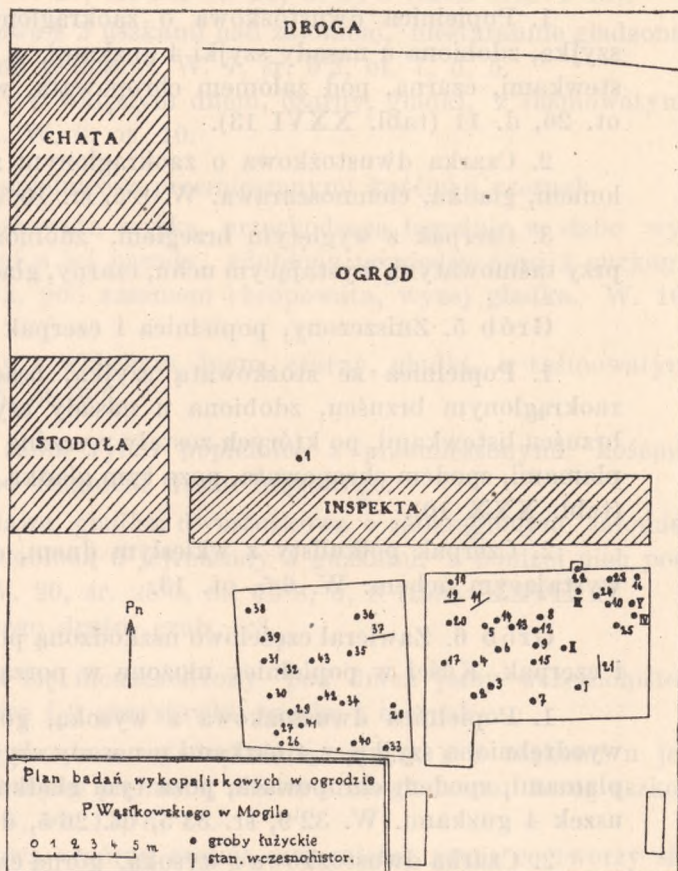
1. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, gładka, szarawo-brunatna. W. 11·5, śr. 11·2, ot. 9·5, d. 5·6.

2. Czarka ze stożkową szyjką, oddzieloną bruzdą od ostro załamanego brzuśca, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, szaro-brunatna, zdobiona na brzuścu 2 guzkami. W. 9·2, śr. 10·7, ot. 8·5, d. 5.

Grób 2. Zawierał uszkodzoną popielnicę z przemieszanymi kośćmi, przykrytą misą, oraz 2 czerpaki, z których jeden leżał bokiem.

1. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, poniżej nich pod załomem 4 listewkami; czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka; dno nieco wklęsłe. W. około 28; śr. 28·3; ot. ok. 23·5; d. 10·2 (tabl. XXVI 11).

2. Misa półkulista, gładka, szaro-brunatna, wewnątrz czarna, zdobiona na krawędzi 5 występami, na zewnątrz wychylonami, symetrycznie rozmieszczonymi, dno płaskie. W. 8·6, ot. 25, d. 8.

Ryc. 3. Mogiła, Plan cmentarzyska.

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 6·5, ot. 11.

4. Czerpak półkulisty z płaskim dnem, zdobiony na brzegu 2 występami przy taśmowatym, wystającym uchu, czarny, gładki. W. 6·5, ot. 13·5.

Grób 3. Zawierał popielnicę i czerpak, ułożony bokiem. Kości były ułożone w popielnicy w porządku anatomicznym. Wśród nich znaleziono brązowy drucik.

1. Popielnica czarniawa, gładka, w przybliżeniu dwustożkowa, o brzuścu łagodnie zaokrąglonym, przechodzącym w wysoką szyjkę, zdobiona na załomie brzuśca na przemian 2 guzkami i 2 listewkami, 2-krotnie karbowanymi. W. 22, śr. 35·2, ot. 20, d. 12 (tabl. XXVI 12).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 6·3, ot. 12.

3. Brązowy drut, ułamek kółka lub bransolety, gr. 0·1 (tabl. LXXXIX 38).

Grób 4. Zawierał popielnicę z przemieszanymi kośćmi, oraz 2 przystawki: czarka i czerpak, ułożony bokiem.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, a poniżej nich pod załomem 4 listewkami, czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 27, śr. 34·2, ot. 26, d. 11 (tabl. XXVI 13).

2. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem, gładka, ciemnoszarawa. W. 8·5, śr. 10·3, ot. 8, d. 4·5 (tabl. LVIII 6).

3. Czerpak z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 2 występami przy taśmowatym, wystającym uchu, czarny, gładki, dno wklęsłe. W. 6, ot. 12·6.

Grób 5. Zniszczony, popielnica i czerpak rozbite, kości rozsypane.

1. Popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na wydętym, łagodnie zaokrąglonym brzuścu, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, a poniżej na brzuścu listewkami, po których zostały wyraźne ślady: czarniawa z brunatnymi plamami, spodem chropowata, poza tym gładka. W. 27, śr. 33·5, ot. 24, d. 11·2 (tabl. XXX 10).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 6·5, ot. 13.

Grób 6. Zawierał częściowo uszkodzoną popielnicę i 2 przystawki: czarkę i czerpak. Kości w popielnicy ułożone w porządku anatomicznym.

1. Popielnica dwustożkowa z wysoką, górną częścią, w której została wyodrębniona szyjka, z 4 uszkami u nasady szyjki, szaro-brunatna z czarnymi plamami, spodem chropowata, poza tym gładka, zdobiona na brzuścu poniżej uszek 4 guzkami. W. 32·9, śr. 33·5, ot. 26·5, d. 11 (tabl. XXXIII 5).

2. Czarka dwustożkowa z wysoką, górną częścią, z 2 uszkami nad załomem (jedno utracone), gładka. W. 9, śr. 9·5, ot. 8·5, d. 4 (tabl. LVIII 7).

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny z brunatnymi plamami, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony pod uchem 2 dolkami. W. 5·5, ot. 12·5.

Grób 7. Zawierał uszkodzoną popielnicę z przemieszanymi kośćmi, obok 2 przystawki: czarkę i czerpak.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z szyjką wyodrębnioną przez wgłębienie, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 20, śr. 26·3, ot. 20, d. 8 (tabl. XXVI 14).

2. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, czarniawa, gładka. W. 8, śr. 8·2, ot. 8, d. 3·8.

3. Czerpak z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 2 występami przy taśmowatym, wystającym uchu; czarny, gładki. W. 5·5, ot. 11·7.

Grób 8. Zawierał popielnicę z przemieszanymi kośćmi, częściowo uszkodzoną, oraz 2 przystawki: czarękę i czerpak.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką w wysokiej górnej części, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, a niżej pod załomem 4 listewkami; czarniawa z brunatnymi plamami, spodem chropowata, poza tym gładka. W. 27, śr. 26, ot. 21, d. 11·5 (tabl. XXVI 15).

2. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, niestarannie gładzona, szaro-brunatna z ciemnymi plamami. W. 7, śr. 9·2, ot. 7, d. 5.

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, słabo wystającym uchem. W. 6, ot. 10.

Grób 9. Zawierał popielnicę z przemieszanymi kośćmi i czerpak.

1. Popielnica ze stożkowatą szyjką, przechodzącą łagodnie w słabo wydęty brzusiec, z 2 uszkami u jej nasady, zdobiona pomiędzy nimi 2 guzkami u tejże nasady; czarniawa, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 16, śr. 18, ot. 15, d. 8.

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym wystającym uchem. W. 5, ot. 9·5.

Grób 10. Zawierał samą tylko popielnicę z przemieszanymi kośćmi, wśród których znaleziono fragment drutu brązowego.

1. Popielnica czarniawa, gładka, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobioną u jej nasady 4 guzkami, a poniżej nich pod załomem 4 listewkami. W. 20, śr. 25·5, ot. 19·8, d. 8 (tabl. XXVII 1).

2. Fragment brązowego drutu, grub. 0·3.

Grób 11. Znajdował się nieuszkodzony pod dnem jamy wczesnohistorycznej. Zawierał popielnicę i 2 przystawki: czarękę i czerpak.

1. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, z 2 uszkami u jej nasady; czarniawa z brunatnymi plamami, niestarannie gładzona; brzeg uszkodzony. W. ok. 18, śr. 18·5, ot. 17, d. 10.

2. Czarka dwustożkowa z górną częścią wciągniętą, przez co tworzy się krótkka, wygięta szyjka; zdobiona 2 guzkami na załomie brzusca, niestarannie gładzona, czarniawa z brunatnymi plamami; dno wklęsłe. W. 6·2, śr. 7·5, ot. 4, d. 2·4 (tabl. LVI 42).

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, szaro-brunatny, gładki. W. 4·3, ot. 9·7.

Grób 12. Zawierał popielnicę i 2 przystawki: czerpaki. W popielnicy pomieszczone kości, wśród nich brązowa bransoleta.

1. Popielnica ze stożkowatą szyjką, osadzoną na łagodnie zaokrąglonym brzuscu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, szaro-brunatna, z czarnymi plamami. W. 17·5, śr. 24·3, ot. 17, d. 7·5.

2. Czerpak z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·3, ot. 9·9.

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, szaro-brunatny, wewnątrz czarny. W. 2·7, ot. 7.

4. Bransoleta brązowa z końcami założonymi daleko na siebie, śr. 4·9 z taśmy płasko-wypukłej, gr. 0·3, szer. 0·8, bransoleta pokryta ogniową patyną (tabl. LXXXVII 11).

Grób 13. Zawierał małą kupkę kości ludzkich, spalonych, przemieszanych. Żadnych śladów skorup w pobliżu nie było.

Grób 14. Zupełnie zniszczony, znaleziono tylko trochę spalonych kości ludzkich, pomieszanych ze skorupami popielnicy, której nie dało się zrekonstruować.

Grób 15. Zawierał popielnicę i 2 przystawki: czarkę i garnek. Popielnica rozbita, skorupy pomieszane z kośćmi, obie przystawki częściowo uszkodzone.

1. Popielnicy nie dało się zrekonstruować.

2. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem, niestarannie gładzona, czarniawa, z brunatnymi plamami. W. 10, śr. 12·2, ot. 10, d. 4.

3. Garnek doniczkowaty z guzkiem przy brzegu, brunatny, z ciemnymi plamami, chropowaty, wewnątrz gładki, z płaskim dnem. W. 9, ot. 10, d. 5 (tabl. XLIX 51).

Grób 16. Zawierał uszkodzoną popielnicę z przemieszanymi kośćmi, wśród których znalazły się ułamki brązowego kółka. Obok popielnicy stał uszkodzony czerpak.

1. Z popielnicy dość dużych rozmiarów zachowała się tylko dolna część z dnem i fragmenty brzuśca; była ona czarniawa, górą gładka, spodem chropowata; pod załomem zdobiona była 4 listewkami. Śr. ok. 35, d. 9.

2. Fragmentarycznie zachowany czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, szaro-brunatny z ciemnymi plamami. W. ok. 5, ot. ok. 13.

3. Kółko, śr. 3, z cienkiego brązowego drutu; zachowane w 3 ułamkach.

Grób 17. Prawdopodobnie zniszczony przez późniejsze osiedle wczesnohistoryczne. Znaleziono tylko kilka skorup z popielnicy, pomieszanych ze skorupami wczesnohistorycznymi.

Grób 18. Zawierał uszkodzoną popielnicę z przemieszanymi kośćmi i 2 czerpaki.

1. Popielnica dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, oddzieloną od brzuśca 2 bruzdami; czarniawa, spodem chropowata, poza tym gładka, zdobiona na załomie brzuśca 4 guzkami, a poniżej nich pod załomem listewkami 4-krotnie karbowanymi. W. ok. 21, śr. 29·1, ot. ok. 23, d. 2·5 (tabl. XXVII 2).

2. Czarny gładki czerpak, półkulisty, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 9.

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, szaro-brunatny, z ciemnymi plamami, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·5, ot. 11.

Grób 20. Zawierał częściowo uszkodzoną popielnicę z przemieszanymi kośćmi i czerpak.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u jej nasady 4 guzkami, a poniżej nich pod załomem 2-krotnie karbowanymi listewkami; czarniawa, z brunatnymi plamami, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. ok. 22, śr. 25, ot. ok. 20, d. 8 (tabl. XXVII 3).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, czarny, gładki. W. 6, ot. 12.

Grób 22. Zawierał trzy przystawki: czarę i 2 czerpaki oraz trochę przepalonych kości. Śladów popielnicy nie stwierdzono.

1. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na dość ostro załamanym brzuscu, z 2 uszkami u nasady szyjki; czarniawa z brunatnymi plamami, zdobiona u nasady szyjki, pośrodku między uszkami, 2 guzkami; dno wklęsłe. W. 7, ot. 7 (tabl. LIX 7)

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 12.

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, szaro-brunatny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5·5, ot. 13.

Grób 23. Zupełnie zniszczony, wśród rozsypanych kości znaleziono tylko kilka skorup z popielnicy, której nie dało się zrekonstruować.

Grób 24. Zawierał popielnicę z przemieszanymi kośćmi i czarę, obie bardzo uszkodzone.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u jej nasady 4 guzkami, a poniżej nich pod załomem 2-krotnie karbowanymi listewkami; czarniawa z brunatnymi plamami, gładka. W. 25, śr. 32·7, ot. 26, d. 12·5 (tabl. XXVII 7).

2. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na półkulistym brzuscu, z wklęsłym dnem, z 2 uszkami u nasady szyjki, szaro-brunatna z ciemnymi plamami, nieco chropowata. W. ok. 6, ot. ok. 6.

Grób 25. Zupełnie zniszczony, znaleziono tylko kilka skorup z popielnicy wśród rozsypanych kości.

Grób 26. Zawierał częściowo uszkodzoną popielnicę z kośćmi, ułożonymi w porządku anatomicznym, oraz czerpak.

1. Popielnica dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, zdobiona pod załomem 4 listewkami; czarniawa, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 26, śr. 35·5, ot. 21, d. 10.

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, szaro-brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobionym na szczycie 3 podłużnymi, szerokimi żłobkami. W. 6·8, ot. 13·5.

Grób 27. Zupełnie zniszczony. Zachowały się tylko drobne fragmenty dwustożkowej popielnicy.

Grób 28. Częściowo zniszczony. Zawierał popielnicę z pomieszanymi kośćmi i rozbity przystawką.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami; czarniawa, spodem chropowata, poza tym gładka. W. 25, śr. 34, ot. 24, d. 11 (tabl. XXVII 8).

2. Kubek stożkowaty o falistym profilu, z taśmowatym, wystającym uchem, o bardzo cienkich ściankach, o czarnej lśniącej, gładkiej powierzchni; ścianki kubka poziomo karbowane, tak że mamy na przemian raz na zewnątrz wypukłość, a wewnątrz wgłębienie i znowu wewnątrz wypukłość, a zewnątrz wgłębienie; wypukłości tych jest cztery, a na pierwszej z nich od góry ornament, złożony z grup ukośnych kresek, przerywanych grupami dołeczków, na trzeciej od góry ornament, złożony ze samych dołeczków (kubek bardzo uszkodzony, tak że z trudem udało się go zrekonstruować). W. ok. 8, ot. 17, o. ok. 5 (tabl. L 14).

Grób 29. Zawierał częściowo uszkodzoną popielnicę i czerpak. W popielnicy kości, ułożone w porządku anatomicznym, wśród nich ułamki brązowej bransolety i drobne szczątki węgla drzewnego.

1. Popielnica ze stożkowatą szyjką, osadzoną na wydętym znacznie brzuscu, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami; czarniawa, spodem chropowata, poza tym gładka. W. 23, śr. 28·5, ot. 20, d. 10·5 (tabl. XXX 11).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, czarny, o gładkiej, błyszczącej powierzchni. W. 5·9, ot. 11.

3. Bransoleta z brązowego drutu, gr. 0·3, bardzo zniszczonego; zachowana w 7 kawałkach.

Grób 30. Zawierał popielnicę z bardzo małą ilością kości, przykrytą misą, obok czerpak.

1. Popielnica w przybliżeniu dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, zdeformowana, z wyodrębnioną, krótką szyjką, zdobiona na załomie 3 guzkami; czarniawa, w górnej części z brunatnymi plamami, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 19, śr. 24, ot. 15·5; d. 12·5.

2. Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi wystęgami, czarniawa, gładka, z uszkiem na załomie brzusca i brzegu; dno płaskie. W. 9·5, ot. 25, d. 8 (tabl. XLV 36).

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, szaro-brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 6, ot. 13.

Grób 31. Zawierał samą tylko popielnicę, częściowo uszkodzoną, z kośćmi ułożonymi w porządku anatomicznym.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u jej nasady 4 guzkami; czarniawa, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 24, śr. 29·5, ot. 20·4, d. 10 (tabl. XXVII 4).

Grób 32. Zupełnie zniszczony. Kości rozsypane i pomieszane ze szczątkami popielnicy, przypuszczalnie jajowatego kształtu, o chropowatej, brunatnej powierzchni.

Grób 33. Zupełnie zniszczony. Zawierał kości, pomieszane ze skorupami popielnicy i misy, oraz bardzo uszkodzony czerpak.

1. Popielnica zachowała się w tak drobnych fragmentach, że nie udało się jej zrekonstruować.

2. Misa, zachowana również w nielicznych fragmentach, posiadała skośnie do środka ściętą krawędź, uszko lekko nad brzeg wystające; gładka, szaro-brunatna, wewnątrz czarna.

3. Czerpak z wygiętym brzegiem, gładki, szaro-brunatny, zdobiony poniżej brzegu dołeczkami. W. ok. 5, ot. ok. 10.

Grób 34. Zawierał popielnicę przykrytą misą i 2 przystawki: czarę i czerpak. W popielnicy kości ułożone w porządku anatomicznym, wśród nich fragmenty brązowych drucików.

1. Popielnica w przybliżeniu dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobiona pod załomem 4 listewkami; czarniawa, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 13, śr. 28, ot. 22·5, d. 10.

2. Misa półkulista z wystającym, taśmowatym uszkiem, z ukośnie do środka pochyloną krawędzią, zdobioną wystęgami, symetrycznie rozmieszczonymi; gładka, brunatna z ciemnymi plamami; dno płaskie. W. 10·8, ot. 25·5, d. 9 (tabl. XLII 30).

3. Czarka dwustożkowa o ostrym załomie, z 2 uszkami tuż nad załomem (jedno utracone), szaro-brunatna, niestarannie gładzona. W. 6·8, śr. 8·2, ot. 6·5, d. 4 (tabl. LVIII 8).

4. Czerpak z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, szaro-brunatny, z ciemnymi plamami. W. 6, ot. 14·7.

5. Fragmenty kółka brązowego, śr. ok. 3, z drutu, gr. 0·2.

6. Fragmenty pierścionka złożonego z 3 brązowych drutów, gr. 0·1, ułożonych jeden nad drugim i spojonych ze sobą.

Grób 35. Zawierał popielnicę z kośćmi ułożonymi w porządku anatomicznym i 2 przystawki: kubek i czarę.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną, wysoką szyjką, zdobiona u jej nasady 4 guzkami, symetrycznie rozmieszczonymi, a poniżej nich pod załomem listewkami; czarniawa, gładka. W. 27, śr. 30, ot. 24, d. 10·5 (tabl. XXVII 9).

2. Kubek z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, szaro-brunatny. W. 11, ot. 15, d. 5·5 (tabl. XLIX 38).

3. Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuscu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, szaro-brunatna. W. 7, śr. ot. 6, d. 3·5 (tabl. LIX 8).

Grób 36. Zniszczony. Zawierał samą, znacznie uszkodzoną popielnicę z przemieszanymi kośćmi.

1. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, zdobiona nad załomem 4 guzkami; szaro-brunatna, z ciemnymi plamami, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 25·5, śr. 29, ot. 20, d. 10·5 (tabl. XXVII 10).

Grób 38. Zniszczony. Zawierał popielnicę z kośćmi, przykrytą misą i czerpak. Wśród kości znalazł się drut brązowy.

1. Z czarniawej popielnicy pozostały tylko drobne fragmenty, z których nie dało się jej zrekonstruować.

2. Misa półkulista z uszkiem poniżej brzegu, z krawędzią ukośnie do środka pochyloną, zdobioną 3 występami, symetrycznie rozmieszczonymi; gładka, brunatna, z ciemnymi plamami, wewnątrz czarna; dno płaskie. W. 8·5, ot. 26·5, d. 10·5 (tabl. XLIII 12).

3. Fragment czarnego, gładkiego czerpaka, zdobionego pionowymi kreskami.

4. Połamany drut brązowy, grub. 0·4, fragment bliżej nieokreślonej ozdoby (tabl. XC 15).

Grób 39. Zawierał popielnicę z przemieszanyimi kośćmi, wśród których znaleziono ułamki brązowej bransolety, oraz 2 przystawki: kubek i czerpak.

1. Popielnica w przybliżeniu dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną, wysoką szyjką, zdobioną u jej nasady 4 guzkami, a poniżej nich pod załomem listewkami; czarniawa, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 24·5, śr. 30, ot. 21, d. 10 (tabl. XXVII 11).

2. Kubek o formie jajowato-doniczkowatego garnka, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony 3 guzkami poniżej brzegu, niestarannie gładzony, brunatny, z czerwonymi plamami. W. 8·4, ot. 9, d. 6 (tabl. XLIX 52).

3. Fragment półkulistego czerpaka, gładkiego, szaro-brunatnego, wewnątrz czarnego.

4. Ułamki kółka wzgl. bransolety z drutu brązowego, grub. 0·2 (tabl. LXXXIX 39).

Grób 40. Zniszczony. Zawierał częściowo uszkodzoną popielnicę z kośćmi ułożonymi w porządku anatomicznym, wśród których znajdował się brązowy drucik, obok fragment czerpaka.

1. Popielnica dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobioną u jej nasady 4 guzkami, a poniżej nich pod załomem listewkami; szaro-brunatna z ciemnymi plamami, niestarannie gładzona; dno wklęsłe. W. 23, śr. 30·5, ot. 22, d. 10·5 (tabl. XXVII 5).

2. Fragment gładkiego, szaro-brunatnego czerpaka.

3. Drucik brązowy, grub. 0·2 (tabl. LXXXIX 40).

Grób 41. Zniszczony. Zawierał uszkodzoną popielnicę z przemieszanyimi kośćmi i fragment czerpaka.

1. Popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzusku, zdobiona pod załomem 4 listewkami; czarniawa, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 24, śr. 29·5, ot. 17·5, d. 10 (tabl. XXX 12).

2. Fragment czarnego, gładkiego czerpaka, zdobionego poniżej brzegu.

Grób 42. Zupełnie zniszczony. Kości rozwleczone, zmieszane ze skorupami. Spośród skorup dało się wyróżnić.

1. Skorupy popielnicy.

2. Skorupy dwóch czerpaków, z których jeden, zachowany w większych ułamkach, czarny, gładki, półkulisty, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony na przemian grupami 3 kólek i 3 kresek.

Grób 43. Zawierał uszkodzoną popielnicę z kośćmi ułożonymi w porządku anatomicznym i 2 czerpaki.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u jej nasady 3 symetrycznie rozmieszczonymi guzkami, a poniżej pod załomem 4 listewkami, również symetrycznie rozmieszczonymi; nad załomem czarna, pod załomem brunatna. W. 18, śr. 25, ot. 19, d. 8·5 (tabl. XXVII 6).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, szaro-brunatny. W. 4·5, ot. 10·5.

3. Czerpak z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, gładki, szaro-brunatny, wewnątrz czarny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5·5, ot. 13·7.

Stanowisko II. W głębokości około 30 cm znaleziono denną część brunatnego, chropowatego naczynia, śr. dna 10·5. Jest to prawdopodobnie fragment popielnicy. Poza tym żadnych innych znalezisk w pobliżu nie było.

Stanowisko III. W głębokości około 37 cm znajdował się bokiem ułożony czerpak, półkulisty, z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5·5, ot. 11·5.

Stanowisko IV. W głębokości około 40 cm leżały skorupy rozbitego czerpaka, który dał się zrekonstruować. Jest on półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5·5, ot. 12.

Stanowisko V. W głębokości około 40 cm stał czerpak półkulisty, z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5·5, ot. 12·5.

Zabytki znalezione luźno na obszarze cmentarzyska.

1. Czerpaczek z wygiętym nieco brzegiem, zdobionym 2 występami przy uszku, mało wystającym, gładki, czarny z brunatnymi plamami; dno wklęsłe. W. 3·6, ot. 5·5.

2. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4, ot. 10·5.

3. Łyżka gliniana, półkulista, z krótkim trzonkiem, gładka, brunatna. W. ok. 1·5, ot. 4, dł. trzonka 2 (tabl. LVI 10).

4. Szpila brązowa, pogięta, z główką zgiętą w kółko, ułamana z obu końców. Dł. obecna 21·8 (tabl. LXXXV 1).

5. Poza tym znaleziono jeszcze sporą ilość skorup mało charakterystycznych.

Przy robotach wiosennych w następnym roku 1935 znalazł właściciel ogrodu i dostarczył do Muzeum następujące przedmioty:

6. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, zdobiony pod uchem na brzuscu dolkiem, a poniżej niego 3 dalszymi dółkami w jednym rzędzie; gładki, szaro-

brunatny z ciemnymi plamami, wewnątrz czarny; ucho taśmowate, wystające. W. 5, ot. 10·7.

7. Krążek kamienny, starannie wygładzony, z otworem, wierconym z dwóch stron. Śr. 8·7, grub. 3, śr. otworu 2·1, zwężająca się w środku do 1 (tabl. XCII 23).

8. Brązowa główka, prawdopodobnie od szpili, w kształcie spłaszczonego krążka.

Mydlniki

Cmentarzysko ciałopalne w Mydlnikach badał w latach 1911 i 1912 dr Demetrykiewicz przy współpracy Michała Drewki. Kiedy zwróciłem się do prof. dra Demetrykiewicza w Krakowie z prośbą o udzielenie mi planów i notatek polowych z przeprowadzonych badań, otrzymałem odpowiedź, że prof. Demetrykiewicz nie jest już dziś w posiadaniu planów ani notatek polowych, dotyczących grobów i całości cmentarzyska. Otrzymałem tylko fotografię dwóch grobów. Jedynym źródłem wiadomości dotyczących cmentarzyska pozostają więc krótkie notatki w Sprawozdaniach z posiedzeń Komisji antropologicznej AU, podane w Materiałach antropologiczno-archeologicznych.

W Mat. aar., XIII str. VIII jest taka notatka: „Późną jesienią 1911 r. dr Demetrykiewicz czynił poszukiwania w Mydlnikach koło Krakowa, na gruntach uniwersyteckich, na cmentarzysku ciałopalnym z urnami z epoki brązowej. Groby nie miały zazwyczaj obłożenia kamieniami i zawierały popielnice z ornamentami sutkowymi lub kreskowo-plecionkowymi oraz niewiele przystawek. Znalezione tam kilka wyrobów z brązu (naszyjnik, pierścionki, guziczki)”.

W Mat. aar. XIII, str. XVIII zawarta jest druga notatka: „W Mydlnikach poszukiwania archeologiczne na cmentarzysku ciałopalnym z epoki brązowej rozpoczęte w roku poprzednim były kontynuowane w r. 1912 i dały pokaźny wynik. Odkryto i zbadano 38 grobów. Zwykle popielnica zawierająca kości ze spalonego ciała obstawiona była kilku tzw. przystawkami; znaleziono również grób podwójny, w którym złożone były dwie główne popielnice. Niekiedy groby obłożone były kamieniami. Odkryto także kilka grobów dziecinnych, w których kości spalone zsypywane były zamiast do popielnicy do dolka otoczonego kamieniami i przystawkami. Grób taki zawierał zwykle okazalsze wyroby brązowe w postaci naszyjników w rodzaju obręczy i bransolet. Natomiast zwykle groby osób starszych były skąpiej wyposażone w ozdoby brązowe. Tu ograniczały się one przeważnie do pierścionków z drutu lub szpil brązowych. W jednej tylko popielnicy odkryto okazały naszyjnik brązowy złożony z szeregu ogniw nawleczonych pierwotnie na pasku skórzanym. Między grobami odkryto wreszcie także piękną motyczkę kamienną”.

Z badań w jesieni r. 1911 pochodzą groby, oznaczone literami A—D, badania w sierpniu r. 1912 przyniosły groby, oznaczone liczbami 1—38 (w Muzeum na kartkach podana numeracja rzymskimi liczbami). Wszystkie materiały z cmentarzyska mydlnickiego mieszczą się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie. Brak notatek polowych z opisami grobów nie pozwala na

skontrolowanie, czy odpowiada rzeczywistości podana w Muzeum za pomocą kartek przynależność grobowa poszczególnych zabytków. Łatwo przecież o zagubienie lub pomieszanie luźnych kartek. Stąd inwentarze grobowe zestawione na podstawie stanu faktycznego w Muzeum, należy traktować z wielkim zastrzeżeniem; nie można więc na nich budować żadnych wniosków. Przekonuje zresztą o tym pobieżny nawet przegląd inwentarzy grobowych, gdyż podpada np. w niektórych inwentarzach liczba 2 lub 3 popielnic. Obniża to oczywiście wartość naukową materiałów. Dalej brak poszczególnych wiadomości o samym cmentarzysku, o formie grobów pozbawia cmentarzysko najistotniejszych walorów naukowych, a daje w sumie tylko punkt na mapie i pewną ilość materiałów o wartości amatorskiego zbioru.

Opis materiałów.

Grób A. 1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką; pod załomem chropowata, poza tym gładka, bogato zdobiona; u nasady szyjki guzkami, pionowo wydłużonymi, okolonymi od dołu półkolistymi żłobkami, koncentrycznie ułożonymi, otoczonymi na skraju rzędem dołków; pola zaś między tymi grupami ornamentów wypełniają pionowe żłobki porozdzielane na grupy rzędami dołków; pod załomem prócz tego popielnica zdobiona 4 listewkami; górna część popielnicy w pewnej części uszkodzona. W. obecna 13·5—20, śr. 33·5, d. 12·5 (tabl. XXIV 16).

2. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wysoką szyjką wyodrębnioną przez wgłębiony załom; czarna, wewnątrz brunatna, poniżej załomu chropowata, obmazywana, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, a pod załomem 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi. W. 34·5, śr. 38, ot. 27·5—29, d. 12, w. szyjki 16·5 (tabl. XXIV 17).

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, brunatny, wewnątrz czarniawy, gładki, z uchem taśmowatym, wystającym. W. 4·5, ot. 11—13·5, d. 2·5 (tabl. LII 5).

4. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, ucho taśmowate, wystające, nieco uszkodzone, podobnie brzeg. W. 6·5, ot. 12·5—13·2, d. 2·4 (tabl. LII 6).

5. Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na półkulistym brzuścu bez dna, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, brunatna. W. 5, ot. 4·8 (tabl. LVIII 46).

6. Ułamki jajowato-doniczkowatego garnka, brunatnego, o obmazywanej, chropowatej powierzchni (z pionowymi śladami obmazywania). D. 9.

7. Ułamki gładkiej, brunatnej misy. D. 4.

Grób B. 1. Popielnica, czarna, wewnątrz brunatna, dwustożkowa, z szyjką wyodrębnioną za pomocą wgłębionego załomu; chropowata pod załomem, wyżej gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 podłużnymi guzkami, zaś pod załomem brzuśca 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi, z jedną zaś 4-krotnie karbowaną. W. 27·5, śr. 34·8, ot. 26, d. 12, w. szyjki 13 (tabl. XXIV 18).

2. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką; czarna, na wąskim pasku z brzegu i wewnątrz brunatna; pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki guz-

kami, pionowo wydłużonymi (zachowały się 3), pod załomem zaś listewkami, 2-krotnie karbowanymi (2 się tylko zachowały); brzeg w dużej części rekonstruowany. W. 28, śr. 35, ot. 25, d. 11·5, w. szyjki 12·5 (tabl. XXIV 19).

3. Misa stożkowata, z taśmowatym uszkiem u brzegu, gładka, brunatna, z dnem nieco wyodrębnionym; w znacznej części rekonstruowana. W. 8·7, ot. 25, d. 11·5 (tabl. XLII 31).

4. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, z ciemną z brzegu plamą, wewnątrz czarniawy. W. 6·5, ot. 11·5—12·8, d. 2·8 (tabl. LII 7).

5. Głęboki czerpak gładki, brunatny, w kształcie odcinka kuli; ucho taśmowate utracone. W. 5, ot. 11·5—12·5 (tabl. LI 12).

Grób C. 1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, z wysoką górną częścią, w której wyodrębniona szyjka, poniżej załomu chropowata, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki guzkami, pionowo wydłużonymi, zaś pod załomem dość nisko 4 listewkami, z których jedna tylko ma wyraźne trzy karby. W. 26·2, śr. 33, ot. 22·5, d. 12, w. szyjki 13 (tabl. XXV 1).

2. Głęboka miseczka, czarna, gładka, z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem; uszko zapewne zniszczone wraz z częścią brzegu i brzuśca, obecnie zrekonstruowaną; na załomie brzuśca i brzegu ślady zdobienia pionowymi kreskami i dołkami. W. 8, śr. 15·2, ot. 14·5, d. 3, w. brzegu 2·3.

3. Kubek gładki, czarny, przy dnie brunatny, z taśmowatym uchem, z prostą szyjką, osadzoną na kulistym w przybliżeniu brzuścu; zdobiony na górnej części brzuśca grupami ukośnych żłobków, porozdzielanych dołkami. W. 7·5, śr. 11, ot. 10, d. 3, w. szyjki 3·4 (tabl. L 11, LXXIV 9).

4. Brunatna, gładka czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na kulistym brzuścu; uszka dwa u nasady szyjki utracone. W. 9, śr. 10, ot. 8, d. 4·5 (tabl. LVIII 47).

5. Fragment czerpaka gładkiego, czarniawego, półkulistego z wklęsłym dnem.

Grób D. 1. Popielnica stożkowata o zaokrąglonym załomie, z wciągniętą górną częścią, w której wyodrębniona szyjka; czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 pionowo wydłużonymi guzkami, zaś pod załomem 4 listewkami naprzemian 3 i 4-krotnie karbowanymi bardzo silnie. W. 30·5, śr. 33·8—35·5, ot. 23·5, d. 10·5 (tabl. XXV 2).

2. Misa gładka, brunatna, z wygiętym, dość wysokim brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem; misa zaopatrzona była w uszko, obecnie utracone. W. 9·5, śr. 25·3, ot. 28, d. 6·8 (tabl. XLV 37).

3. Czarna, gładka misa, głęboka, z dość wysokim, wygiętym brzegiem, z malutkim, wklęsłym dnem; misa była zapewne zaopatrzona w uszko, brak bowiem części misy, która została uzupełniona przez rekonstrukcję. W. 9, ot. 17, d. 2·5 (tabl. XLV 38).

4. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz ot. 12—12·5, d. 2 (tabl. LII 8).

5. Czarka z cylindryczną szyjką, osadzoną na ostro załamany brzuścu z 2 utraconymi uszkami u nasady szyjki; gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, zdobiona na górnej części brzuśca ukośnymi kreskami, ułożonymi w zygzakowate pasmo; częściowo czarka zrekonstruowana. W. 10·5, śr. 14·7, ot. ok. 12, d. 5·8, w szyjki 5 (tabl. LIX 9, LXXIX 4).

6. Skorupy gładkie, brunatne i czarne, wśród nich ułamek czarnej misy z wygiętym brzegiem, fragment brunatnego czerpaka zdobionego na brzegu występami przy taśmowatym, wystającym uchu.

Grób 1. 1. Garnek jajowato-doniczkowaty, czerwono-brunatny, chropowaty, z wygiętym nieco brzegiem, zdobiony poniżej brzegu 3 listewkami, raz karbowanymi; dno płaskie. W. 14, ot 13, d. 6·8 (tabl. XXXVII 34).

2. Garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty, obmazywany gliną z tłuczonymi kamieniami, brunatny, wewnątrz czarniawy; poniżej brzegu 2 szerokie uszka, a pośrodku między nimi po 2 listewki ze śladami karbowania; dno płaskie. W. 17·5, śr. 18, ot. 17·5, d. 8·5 (tabl. XL 29).

3. Misa gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, z wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, z uszkiem nad tym załomem; nieco uszkodzona. W. 8·5, ot. 22, d. 6·5, w. brzegu 3·5 (tabl. XLVI 1).

4. Misa szaro-brunatna, gładka, z brzegiem dość wysokim, wygiętym i oddzielonym od brzuśca ostrym załomem; uszko na załomie utracone. W. 8, ot. 21, d. 7 w. brzegu 3·5 (tabl. XLVI 2).

5. Kubek dwustożkowy z wyodrębnioną szyjką o wygiętym brzegu, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony na ostrym załomie 3 parami podłużnych guzków; gładki, brunatny z czarniawymi plamami; dno wklęsłe. W. 6, śr. 9, ot. 6·5—7, d. 2, w. szyjki 2·3 (tabl. L 9).

6. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 4·8—5·8, ot. 9·5—10·8, d. 2·5 (tabl. LII 9).

7. Czerpak gładki, częściowo brunatny, częściowo czarniawy, z wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem ucho taśmowate, wystające, dno wklęsłe. W. 4, ot. 8, d. 1·8 (tabl. LIV 53).

8. Fragment stożkowatego czerpaczka z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, gładki, czarniawy z brunatną plamą. D. 1·7.

9. Ułamek półkulistego czerpaczka z wklęsłym dnem, gładkiego, czarniawego.

10. Czarka czarniawa, gładka ze stożkową szyjką, osadzoną na ostro załamany brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, bez wyodrębnionego dna. W. 8, śr. 11·2, ot. 7·5 (tabl. LIX 10).

11. Naszyjnik brązowy z okrągłego drutu, zdobiony ukośnymi żłobkami, jakoby okręcany naokoło własnej osi z końcami rozklepanymi i zwiniętymi w uszka. Śr. 14·8, grub. drutu maksymalna 0·5, rozchylenie końców 6·5 (tabl. LXXXVI 8).

Grób 2. 1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, pod załomem chropowata, wyżej gładka; niezdobiona W. 29, śr. 34, ot. 21·5, d. 9·5, w. szyjki 12 (tabl. XXV 3).

2. Garnuszek doniczkowaty z wyciągniętym brzegiem, gładki, brunatny, w większej części rekonstruowany. W. 5·5, ot. 7, d. 2·6 (tabl. XXXVI 5).

4. Skorupy chropowate, żółtawo-brunatne, słabo wypalone, ułamki brzegu jajowato-doniczkowatego garnka; poza tym czarne, gładkie skorupy, wewnątrz brunatne, ułamki popielnicy.

5. Skorupy czerwono-brunatne, chropowate, ułamki jajowato-doniczkowatego garnka.

6. Czarniawe i brunatne gładkie skorupy, wśród nich fragment dna; śr. 4·5 (misa?).

Grób 3. 1. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, pionowo wydłużonymi, pod załomem zaś 4 listewkami, 2-krotnie karbowanymi. W. 30, śr. 40·5, ot. 27·5, d. 9·5, w. szyjki 14·5 (tabl. XXV 4).

2. Garnek jajowato-doniczkowaty, ku dołowi mocno zwężony, z brzegiem wygiętym, brunatny, chropowaty; w dużej części zrekonstruowany. W. 20, ot. 20, d. 6·5 (tabl. XXXVI 7).

3. Fragment dużej misy z brzegiem wygiętym, dość wysokim, gładkim, oddzielonym od chropowatego brzuśca; zachowało się jedno szerokie uszko powyżej załomu, a miała ich misa pierwotnie zapewne dwa; misa czerwono-brunatna, wewnątrz czarniawa. W. brzegu 6.

4. Fragment gładkiej misy, brunatnej, wewnątrz czarnej.

5. Ułamek misy z brzegiem do środka wygiętym. W. ok. 6, d. 6.

6. Czerpak w kształcie odcinka kuli, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny; ucho taśmowate, wystające. W. 5·5, ot. 12 (tabl. LIV 13).

7. Fragment półkulistego czerpaczka, z wklęsłym dnem, brunatnego. W. 3·3, d. 1·8.

8. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki; gładka, pod załomem brunatna, wyżej czarniawa; zdobiona na górnej części brzuśca kreskami, ułożonymi w grupy ukośnie do siebie ustawione. W. 8, śr. 11·2, ot. 7·5, d. 4·5 (tabl. LIX 11, LXXIX 5).

Grób 4. 1. Popielnica wielkich rozmiarów, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z szyjką wyodrębnioną za pomocą wgłębionego załomu, wewnątrz brunatna, poniżej załomu chropowata, poza tym gładka; zdobiona pod załomem 4 listewkami (jedna utracona), 2-krotnie karbowanymi. W. 33, śr. 48, ot. 32, d. 14, w. szyjki 15 (tabl. XXV 5).

2. Ułamki czarnej, wewnątrz brunatnej popielnicy.

3. Ułamki jajowato-doniczkowatego garnka, brunatnego, wewnątrz czarniawego, chropowatego, obmazywanego gliną z tłuczonym kwarcem, zdobionego poniżej brzegu listewkami 3-krotnie karbowanymi. D. 8.

4. Fragment (dno i części brzuśca) jakiegoś gładkiego, brunatnego z czarniawymi plamami naczynia (misy?); zachowane dno nieco wklęsłe. D. 5.

Grób 5. 1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z szyjką wyodrębnioną przez wgłębiony załom; czarniawa, wewnątrz brunatna pod załomem nieco chropowata, słabo obmazywana, poza tym gładka; zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, pionowo wydłużonymi, a pod załomem 4 listewkami (jedna utracona), 2-krotnie karbowanymi. W. 32, śr. 42, ot. 30·5, d. 13·5, w. szyjki 14 (tabl. XXV 6).

2. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, poza tym gładka, z utraconymi listewkami pod załomem, brak części z brzegu, w częściach brzuśca rekonstruowana. W. obecna 19·5, śr. 28·3, d. 10 (tabl. XXII 12).

3. Fragment (część dna i trochę brzuśca) jajowato-doniczkowatego garnka, brunatnego, chropowatego, z wklęsłym dnem. D. 9·5.

Grób 6. 1. Czerpaczek półkulisty, płytki, z dnem słabo wyodrębnionym, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy; nieco uszkodzony z brzegu. W. 2·5—3·5, ot. 8—9 (tabl. L 52).

2. Skorupy czarne; są ułamkami popielnicy, jak na to wskazują zachowane na dwóch ułamkach listewki, jakimi zdobiono dolną część brzuśca.

3. Ułamek czerpaka lub miseczki z wygiętym brzegiem.

Grób 7. 1. Czarny, gładki kubek z krótką szyjką o wygiętym brzegu, osadzoną na wydętym, ostro załamanym brzuścu, spodem zaokrąglonym, bez dna; uszko wystające, do kolankowatego zagięcia płaskie, potem okrągłe; kubek zdobiony u nasady szyjki 3 bruzdami, na górnej części brzuśca kreskami, ukośnie rysowanymi, tak, że dwa trójkąty kresiek razem zestawione, przedzielone tylko pionową kreską, tworzą znowu trójkąt, pionowa zaś kreska kończy się na załomie brzuśca na guzku; cały ornament przypomina w układzie jodełkę. W. 6, śr. 8·5, ot. 5, w. szyjki 2 (tabl. XLIX 46, LXXIV 10).

2. Czerpaczek czarny, gładki, z rozchylonym mocno na zewnątrz brzegiem zaznaczonym wewnątrz bruzdą; zdobiony u nasady brzegu pasmem 3 poziomych linii; ucho zrekonstruowane, jak znaczna część czerpaka. W. ok. 4, ot. 11, d. 3 (tabl. LVI 8, LXXVI 3).

Grób 8. 1. Ułamki popielnicy gładkiej, czarnej, wewnątrz brunatnej, zapewne dwustożkowej o zaokrąglonym załomie, zdobionej pod załomem listewkami, dość długimi, z poziomym otworem w środku.

2. Czerpaczek czarny, gładki, z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobionym podłużnymi żłobkami od nasady przy krawędzi brzegu; czerpak zdobiony na załomie brzuśca i brzegu pionowymi kreskami i dolkami, ujętymi z góry i z dołu pasmem 3 poziomych linii; nad górnym pasmem linii jeszcze dolki; ponieważ czerpak w większej swej części jest zrekonstruowany, nie można odtworzyć całości ornamentu. W. 4·5, d. 9·5, d. 2 (tabl. LIV 54, LXXV 14).

3. Ułamki miseczki (?) z brzegiem do środka wgiętym; ułamki gładkie, brunatne, wewnątrz czarniawe.

Grób 9. 1. Popielnica niezdobiona, ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, czarna (z połyskiem, jakoby grafitowana?), we-

wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka. W. 26·5, śr. 36·5, ot. 27, d. 13, w. szyjki 11·5 (tabl. XXVIII 23).

2. Wielkich rozmiarów misa, głęboka, z 2 taśmowatymi uszkami poniżej krawędzi wygiętego brzegu; misa w większej części rekonstruowana, brak jej oryginalnego dna; zachowane oryginalne części mają powierzchnię czarniawą, chropowatą, obmazywaną gliną z dużym dodatkiem tłuczonych kamieni. W. obecna 17·5, ot. 38, d. obecna 17 (tabl. XLVII 18).

3. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, brunatny o czerwonym odcieniu, wewnątrz czarniawy, o chropowatej powierzchni. W. 11, ot. 11, d. 5·5 (tabl. XXXVI 6).

4. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy; ucho taśmowate, wystające, nieco wgięte. W. 5—6, ot. 10—12, d. 2·7 (tabl. LII 10).

5. Stożkowaty czerpak z płaskim dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·5, ot. 10, d. 3·5 (tabl. L 53).

6. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym bieżcu, z 2 uszkami u nasady szyjki, czarna, gładka, zdobiona na załomie brzuśca pośrodku między uszkami 2 guzkami, otoczonymi z góry półkulistymi kreskami, a na polach między guzkami i uszkami ukośnymi kreskami; pod uszkami dwie grupy naprzemian ukośnych kresek, rozdzielone grupą pionowych kresek. W. 6·3, śr. 8·5, ot. 6·5, d. 3·5 (tabl. LVIII 48, LXXVIII 1—2).

7. Ułamki misy gładkiej, brunatnej, wewnątrz czarnej, z brzegiem wygiętym, dość wysokim, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem.

Grób 10. 1. Popielnica dwustożkowa, w górnej części z wyodrębnioną szyjką, czarna, wewnątrz brunatna; pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, pionowo wydłużonymi. W. 31·5, śr. 36, ot. 24·5—26, d. 12·5, w. szyjki 13·5 (tabl. XXV 7).

2. Garnuszek beczułkowaty z 2 uszkami, gładki, brunatny. W. 7·3, ot. 8·5, d. 5 (tabl. XL 30).

3. Miseczka z brzegu zniszczona (w części rekonstruowana), z utraconym uszkiem; gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna; brzeg miała prosty. W. ok. 6·5, śr. 11·5, d. 5·5 (tabl. XLV 39).

4. Puchar doniczowaty, gładki, brunatny. W. 5, ot. 6, d. 3 (tabl. L 15).

5. Skorupy gładkie, brunatne, grube, wewnątrz czarniawe; gładkie, czarne, które zdają się być ułamkami misy o wygiętym brzegu, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem.

6. Skorupy czerwonawe, chropowate; brunatne, gładkie, wśród nich fragment dna i brzuśca jakiegoś naczynia; czarne, gładkie skorupy.

7. Skorupy czarne, gładkie; brunatne, gładkie i chropowate.

8. a) Skręt spiralny (salta leone) z taśmy brązowej szer. 0·2—0·5; 4 zwoje całej spirali.

b) Paciorek z taśmy brązowej w rurkę zwiniętej.

c) Kółko śr. ok. 1·5, z cienkiego drutu brązowego.

d) Kawałki drutów brązowych, ułamki kółek lub bransolet.

9. Narzędzia i okrzesełki krzemienne.

Grób 11. 1. Ułamki popielnicy czarnej, wewnątrz brunatnej, zdobionej tuż pod załomem brzuśca listewkami; popielnica była dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką; pod załomem chropowata, poza tym gładka.

2. Fragment czerpaka z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, gładkiego, brunatnego. D. 2·5.

3. Czarne gładkie skorupy.

Grób 12. 1. Ułamki czarniawej popielnicy.

2. Fragment misy, gładkiej, brunatnej, wewnątrz czarniawej, z brzegiem do środka wygiętym. D. 5·5.

Grób 13. 1. Czarna, wewnątrz brunatna popielnica, ze stożkową szyjką, osadzoną na regularnie wydętym brzuścu, zdobiona u nasady szyjki guzkami, pionowo wydłużonymi, z których zachował się jeden, zaś pod załomem brzuśca listewkami, 3-krotnie karbowanymi, z których również jedna się zachowała; pod załomem brzuśca popielnica chropowata, obmazywana, poza tym gładka. W. 23, śr. 30·5, ot. 22, d. ok. 10, w. szyjki 9·5 (tabl. XXVIII 14).

2. Popielnica, której brak zniszczonej szyjki; czarna, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką; jak można przypuszczać, to górna część popielnicy była wysoka, w stosunku do niskiej pod załomem; chropowata, obmazywana pod załomem, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki guzkami, pionowo wydłużonymi, zaś pod załomem listewkami, z których pierwotnych trzech zachowała się jedna. W. zachowanej części ok. 11, śr. 29·5, d. 10·5.

3. Ułamki półkulistego czerpaka z wklęsłym dnem, gładkiego, brunatnego, wewnątrz czarnego.

Grób 14. 1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, z górną częścią wysoką, w której wyodrębniona szyjka; czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka, zdobiona u nasady 4 uszkami (z nich 2 fragmentarycznie zachowane), zaś poniżej nich pod załomem 4 listewkami, z których zachowała się jedna w całości, 4-krotnie karbowana. W. 31·5, śr. 37, ot. 27·5, d. 12, w. szyjki 15·5 (tabl. XXV 8).

2. Popielnica czarna, z brzegu i wewnątrz brunatna, ze stożkową szyjką, osadzoną na regularnie wydętym brzuścu, zdobiona u nasady szyjki guzkami, pionowo wydłużonymi, z których się jeden tylko zachował; pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka; w pewnej części załomu krzywo zrekonstruowana. W. 30, śr. 38, ot. 25·5, d. 10, w. szyjki 12·5 (tabl. XXVIII 15).

3. Czarka gładka, brunatna, z wysoką, cylindryczną szyjką, osadzoną na słabo wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki. W. 9, śr. 10·5, ot. 9·5, d. 5·5, w. szyjki 4·5 (tabl. LVIII 49).

Grób 15. 1. Głęboka misa z wygiętym brzegiem, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna; uszko utracone; misa w dużej części zrekonstruowana. W. 8, ot. 17—18, d. 5·5 (tabl. XLVI 3).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, krzywo umieszczonym, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy; taśmowate, wystające ucho rekonstruowane. W. 3·7—5, ot. 10—10·5, d. 3·5 (tabl. LII 11).

3. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 3, ot. 7·5—9, d. 1·5 (tabl. LII 12).

4. Cienkie skorupy gładkie, czarniawe.

Grób 16. 1. Mała, stożkowata miseczka. W. 2·5, ot. 4, d. 1·8.

2. Czarka dwustożkowa z 2 (utrąconymi) uszkami nad załomem, gładka, pół brunatna, pół czarna. W. 5·4, śr. 5·5, ot. 4·5, d. 3·3 (tabl. LVIII 9).

3. Skorupy gładkie, czarniawe, ułamki czerpaka lub misy; czerwono-brunatne, chropowate skorupy, ułamki jajowato-donieczkowatego garnka.

4. Czarniawe, gładkie skorupy, ułamki miski lub czerpaka o śr. dna 2·5; ze względu na płaskie dno będzie to raczej miska.

5. Ułamki misy, gładkiej, brunatnej, z szerokim uchem.

Grób 17. 1. Ułamki popielnicy czarnej, wewnątrz brunatnej, zdobionej u nasady szyjki guzkami.

Grób 18. 1. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, która uległa zniszczeniu; czarna, wewnątrz brunatna, poniżej załomu chropowata, wyżej gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, a poniżej nich pod załomem brzuśca listewkami, 3-krotnie karbowanymi. W. zachowanej części ok. 21, śr. 34, d. 13·5.

2. Ułamki misy brunatnej, gładkiej, z wygiętym brzegiem, z uszkiem podłużnym na załomie brzuśca i brzegu. D. ok. 9·5, w. brzegu 3·5.

Grób 19. 1. Ułamki jajowato-donieczkowatego garnka, czerwono-brunatnego, chropowatego, zdobionego poniżej brzegu listewkami.

2. Czerpak gładki, brunatny, półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5·5, ot. 13, d. 2·2 (tabl. LII 13).

3. Skorupy gładkie, brunatne i czarniawe, cienkie.

Grób 20. 1. Ułamki popielnicy dwustożkowej, czarniawej, przy dnie brunatnej, dość gładkiej, zdobionej pod załomem listewkami, 5-krotnie karbowanymi.

2. Fragment misy czarniawej ze słabo wygiętym brzegiem, dość wysokim.

3. Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny z ciemnymi plamami. W. 4, ot. 10, d. 3 (tabl. L 54).

4. Brunatny, gładki czerpak, nieco półkulisty z dnem płaskim, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·5, ot. 10, 2—11, d. 3 (tabl. L 55).

5. Ułamki brunatnego, wewnątrz czarniawego, gładkiego naczynia, o śr. dna 8·5.

Grób 21. 1. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, czarniawa, gładka. W. 5·6, śr. 7·5, ot. 6·3, d. 2·4 (tabl. LVIII 10).

2. Skorupy gładkie, czarne z wierzchu, od zewnątrz brunatne, wśród nich jedna z szerokim uszkiem; możliwe, że są to ułamki misy.

Grób 22. 1. Czarka z wysoką, stożkowatą szyjką, osadzoną na ostro załamany brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, dołem brunatna, poza tym czarna. W. 9·3, śr. 9·7, ot. 8, d. 4·3, w. szyjki 4 (tabl. LIX 12).

Grób 23. 1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z górną częścią wysoką, w której wyodrębniona szyjka; czarna, wąskim paskiem z brzegu i wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, poza tym gładka; zdobiona u nasady szyjki 5 guzkami, a pod załomem 4 listewkami, 3 i 4-krotnie karbowanymi tak silnie, że tworzą się oddzielne guzki. W. 30, śr. 38, ot. 30, d. 9·5 (tabl. XXV 9).

2. Doniczkowaty garnek z płaskim dnem, czerwono-brunatny, chropowaty z wygiętym nieco brzegiem. W. 15·5, ot. 13·5—14, d. 7·5 (tabl. XXXVI 8).

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny, w okolicy ucha przy brzegu czarniawy. W. 5·5—6, ot. 12—13·5, d. 2·5 (tabl. LII 14).

4. Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na brzuścu bez dna, z 2 uszkami u nasady szyjki, czarna, gładka. W. 5·8, śr. 7·2, ot. 6 (tabl. LVIII 50).

5. Ułamki jakiegoś gładkiego, brunatnego, wewnątrz czarnego naczynia, prawdopodobnie misy. D. 8.

Grób 24. 1. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, z dużą czarną plamą, wewnątrz czarny. W. 4·8, ot. 11—12, d. 3 (tabl. LII 15).

Grób 25. 1. Skorupy gładkie i chropowate, czarne, zapewne ułamki popielnicy; brunatne skorupy, gładkie, wewnątrz czarniawe.

Grób 26. 1. Ułamki popielnicy dwustożkowej o zaokrąglonym nieco załomie, tuż pod nim zdobionej szeregami guzków, utworzonych z silnie karbowanych listewek; popielnica brunatna, wewnątrz czarna, pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka.

2. Ułamki czarnej, wewnątrz brunatnej popielnicy, zdobionej u nasady szyjki pionowo wydłużonymi guzkami; dołem była popielnicą zapewne chropowata, poza tym gładka; forma nie da się zrekonstruować, jak jednak wskazuje ornament, zbliżona była zapewne do dwustożkowych popielnic z wyodrębnioną szyjką.

Grób 27. 1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką; pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki 3 guzkami, pionowo wydłużonymi, pod załomem 3 listewkami, fragmentarycznie zachowanymi. W. 27·5, śr. 34, ot. 24—25, d. 12, w. szyjki 11·5 (tabl. XXV 11).

2. Garnek jajowato-doniczkowaty, ku dołowi mocno zwężony, brunatny, chropowaty; poniżej brzegu zachowane jedno uszko, dość szerokie, drugie uszko z przeciwnej strony wraz z częścią brzuśca uszkodzone; w tej części brzusec rekonstruowany; płaskie dno nieco wyodrębnione. W. 15, śr. 15, ot. 14·5, d. 7—7·5 (tabl. XL 32).

3. Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na ostro załamany brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, brunatna pod załomem, poza tym czarna. W. 7·5, śr. 9·7, ot. 7·8, d. 4, w. szyjki 3 (tabl. LIX 13).

Grób 28. 1. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, gładka, brunatna. W. 8, śr. 8·6, ot. 7, d. 3·5 (tabl. LVIII 11).

2. Naszyjnik pogięty i złamany, z drutu brązowego skręcanego jakoby wokół własnej osi, z końcami cieniejącymi, zwiniętymi w uszko (tabl. LXXXVI 10).

3. Bransoleta otwarta z taśmy brązowej o daszkowatym przekroju, z zaznaczonym silnie środkowym żeberkiem. Śr. 5·5—6, szer. taśmy 0·7 (tabl. LXXXVII 13).

4. Dwa kółka, zapewne pierścionki, z cienkiego drutu spiralnie zwiniętego; śr. 2—2·1; jeden z nich ma jeden koniec skręcony wokół własnej osi (tabl. LXXXIX 41,42).

5. Szpila z płaskiego drutu, którego grubszy koniec skręcony w główkę; szpila nieco pogięta. Dł. ok. 12 (tabl. LXXXV 40).

Grób 29. 1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, z wyodrębnioną szyjką; zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, pionowo wydłużonymi; zapewne pod załomem była zdobiona listewkami, które się nie zachowały wskutek silnego zniszczenia dolnej części brzuśca, zrekonstruowanego; zachowane dolne części brzuśca wykazują obmazywanie, poza tym popielnica gładka. W. 32·5, śr. 44·2, ot. 30·5, d. ok. 14, w. szyjki 14·5, (tabl. XXV 10).

2. Czerpaczek brunatny z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem. W. 2·5, ot. 5·7, d. 1 (tabl. LII 16).

3. Ułamki gładkiej, brunatnej misy z brzegiem do środka wgiętym.

4. Ułamki półkulistego czerpaczka gładkiego, brunatnego, wewnątrz czarnego.

5. Dwie czarniawe, gładkie skorupy, z fragmentami dna.

Grób 30. 1. Popielnica wielkich rozmiarów, czarna, wewnątrz brunatna, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, w górnej części z wyodrębnioną, wysoką, prawie cylindryczną szyjką, pod załomem obmazywana, chropowata, poza tym gładka; zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, pionowo wydłużonymi, okolonymi od dołu koncentrycznymi, półkolistymi żłobkami, obramowanymi dołkami; pod załomem 4 listewki, 4-krotnie karbowane. W. 32·5, śr. 43, ot. 33, d. 15, w. szyjki 16 (tabl. XXV 12, LXXXIII 13).

2. Głęboka, brunatna, gładka misa z dość wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem; uszko na załomie utracone. W. 9·2, ot. 24, d. 8 (tabl. XLVI 4).

3. Brunatny, gładki czerpak półkulisty z taśmowatym, wystającym uchem; dno zniszczone, zrekonstruowane, zapewne było wklęsłe. W. 5—5·5, ot. 12·5, d. 2·5 (tabl. LII 17).

4. Czarka z wysoką, cylindryczną szyjką, osadzoną na słabo wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, dołem brunatna, poza tym czarniawa. W. 10·5, śr. 12·5, ot. 12, d. 7 (tabl. LVIII 51).

5. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, brunatna z czarniawymi plamami. W. 7, śr. 8·7, ot. 7·5, d. 6 (tabl. LVIII 52).

6. Brunatne, gładkie skorupy, z nich jedna ma wklęsłe dno, śr. 2·5, (ułamki misy?); niektóre skorupy dość grube.

Grób 31. 1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką; pod załomem chropowata, obmazywana, wyżej gładka, zdobiona u nasady szyjki guzkami, a pod załomem listewkami, raz karbowanymi (było ich pierwotnie 4, a zachowały się 3). W. 31, śr. 37, ot. 28, d. 12, w. szyjki 11 (tabl. XXV 13).

2. Duży czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarny; ucho i część brzegu przy nim, rekonstruowane. W. 7·5, ot. 14·5, d. 3·5 (tabl. LII 18).

Grób 32. 1. Ułamki popielnicy dwustożkowej o zaokrąglonym załomie, zdobionej pod załomem listewkami, 4 i 5-krotnie karbowanymi; popielnica pod załomem bliżej dna była chropowata, poza tym gładka, brunatna w okolicy dna i wewnątrz, poza tym czarniawa.

Grób 33. 1. Popielnica wielkich rozmiarów, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, czarniawa, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, pionowo wydłużonymi, a poniżej nich pod załomem 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi bardzo silnie, tak że tworzą się odrębne prawie guzki. W. 35, śr. 44, ot. 31, d. 13·5, w. szyjki 15 (tabl. XXVI 5).

2. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, brunatny, chropowaty, obmazywany gliną z dodatkiem tłuczonych kamieni. W. 14, śr. 13·7, ot. 13·5, d. 6 (tabl. XXXVI 9).

3. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami na załomie, gładka, brunatna z czarniawymi plamami. W. 9, śr. 9·5, ot. 8·8, d. 4·5 (tabl. LVIII 12).

4. Skorupy czarne, wewnątrz brunatne; są to ułamki popielnicy, zdobionej u nasady szyjki pionowo wydłużonymi guzkami.

5. Zdeformowana bransoleta otwarta, z taśmy brązowej o daszkowatym przekroju; jeden koniec szeroki, drugi zwężający się; szer. taśmy 0·4—1 (tabl. LXXXVII 14).

6. Otwarte kółko, śr. ok. 1·8, z cienkiego drutu brązowego (tabl. LXXXIX 43).

Grób 34. 1. Popielnica czarna, grafitowana, wewnątrz brunatna, dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 uszkami, okolonymi od dołu koncentrycznymi, półkolistymi żłobkami; takie same grupy żłobków, nieco mniejsze, zdobią środki pół między uszkami; pod załomem, poniżej uszek, listewki, 6-krotnie karbowane. W. 29·5, śr. 42, ot. 31, d. 14, w. szyjki 11 (tabl. XXVI 1).

2. Popielnica czarna, z brzegu i wewnątrz brunatna, dwustożkowa z wciągniętą, wyodrębnioną szyjką; pod załomem chropowata, obmazywana, poza

tym gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, pionowo wydłużonymi, pod załomem listewkami, z których zachował się drobny tylko fragment; dno rekonstruowane. W. 29·5, śr. 36·2, ot. 24—26·5, d. ok. 13, w. szyjki 12 (tabl. XXVI 2).

3. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką; pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, nieco pionowo wydłużonymi, zaś tuż pod załomem 4 listewkami, 2-krotnie karbowanymi; brzeg w dużej części rekonstruowany. W. 24·5, śr. 27·7, ot. 21·5, d. 9, w. szyjki 11·5 (tabl. XXVI 3).

Grób 35. (tabl. XIV 2). 1. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką za pomocą wgłębionego załomu; czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki 6 guzkami, pod załomem 3 listewkami; z tych jedna 8-krotnie, pozostałe 5-krotnie karbowane. W. 32·5, śr. 38·5, ot. 28, d. 12, w. szyjki 15 (tabl. XXVI 6).

2. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, u nasady tej zdobiona 5 guzkami, zaś pod załomem 5 listewkami; chropowata, obmazywana pod załomem, poza tym gładka; dno rekonstruowane. W. 25, śr. 29, ot. 21, d. ok. 11, w. szyjki 11·5 (tabl. XXVI 9).

3. Głęboka misa, gładka, brunatna z dużą czarną plamą, wewnątrz czarna, z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 parami występow, jedną nad uszkiem, dwoma w pobliżu (jedna para utracona); uszko podłużne na wyraźnym załomie brzuśca i brzegu; uszkodzona nieco przy brzegu. W. 9·3, śr. 22·3, ot. 23, d. 7·2, w. brzegu 3·5 (tabl. XLVI 5).

4. Duży ezerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, u spodu brunatny, wyżej czarny, podobnie wewnątrz; ucho częściowo rekonstruowane, na oryginalnych częściach ślady podłużnych żłobków. W. 6·5, ot. 15—16·5, d. 3 (tabl. LII 19).

5. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, gładka, brunatna. W. 9—9·5, śr. 10·8, ot. 8·5—9·2, d. 5·5 (tabl. LVIII 13).

Grób 36. 1. Garnek jajowato-donieczkowaty, brunatny, chropowaty, zdobiony poniżej nieco wygiętego brzegu 3 listewkami, raz karbowanymi, iż tworzą się pary guzków. W. 8·5, ot. 10, d. 5·5 (tabl. XXXVII 35).

Grób 37. 1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, ze stożkową szyjką, osadzoną na wydętym znacznie brzuścu; chropowata pod załomem brzuśca, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki guzkami, pod załomem brzuśca 4 listewkami (pierwotnie 5), 4-krotnie karbowanymi. W. 24·5, śr. 39, ot. 25—29, d. 15·5 (tabl. XIV 6).

Grób 38. 1. Garnek jajowato-donieczkowaty z płaskim dnem, czerwono-brunatny, chropowaty; częściowo rekonstruowany. W. 14·8, ot. 15·5, d. 8·5 (tabl. XXXVI 10).

2. Ułamki jajowato-donieczkowatego garnka chropowatego, brunatnego wewnątrz czarniawego.

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, dołem brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny; częściowo zrekonstruowany. W. 4, ot. 10—11·5, d. 2 (tabl. LII 20).

Grób 2*. W materiale muzealnym jest popielnica oznaczona jako pochodząca z grobu 2, gdy u innych naczyń jest podana numeracja grobów rzymskimi liczbami. Z jakich badań ten grób pochodzi, nie mogłem stwierdzić. Celem uniknięcia pomyłki z grobem 2 (w Muzeum gr. II) oznaczyłem ten grób dodatkową gwiazdką.

1. Popielnica dwustożkowa, czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, obmazywana, wyżej gładka; zdobiona nisko pod załomem listewkami, z których 3 się zachowały, jedna utracona; popielnica z brzegu zniszczona. W. maksymalna zachowanej części 30—32, śr. 36, ot. obecny ok. 28, d. 12 (tabl. XXII 11).

Zabytki z nieoznaczonych grobów. Dla odróżnienia ich od zabytków z inwentarzy grobowych oznaczam je kolejnymi numerami.

1. Popielnica dużych rozmiarów, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie z wyodrębnioną szyjką; czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 małymi uszkami, a pod załomem 4 listewkami ze śladami 3-krotnego karbowania. W. 29·5—32, śr. 42·5, ot. 28·5, d. 14 (tabl. XXVI 7).

2. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką; pod załomem chropowata, obmazywana, wyżej gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami (jeden utracony), zaś pod załomem poniżej guzków 4 listewkami (jedna utracona). W. 26, śr. 32·5, ot. 24, d. 12·5 (tabl. XXVI 4).

3. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, brunatny, chropowaty; przy brzegu guzkowaty występ. W. 10, ot. 10·5, d. 6 (tabl. XXXVI 11).

4. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, gładki, brunatny. W. 10, ot. 11·5, d. 7 (tabl. XXXVI 12).

5. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, brunatny, chropowaty. W. 11·8, śr. 13, ot. 11·8 d. 7 (tabl. XXXVI 13).

6. Doniczowaty garnek z płaskim dnem, brunatny, chropowaty, z brzegu nieco zniszczony. W. 8, ot. 10, d. 6 (tabl. XXXVI 14).

7. Głęboka misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca dość ostrym załomem; zapewne miała uszko, które znajdowało się w zniszczonych częściach, obecnie zrekonstruowanych; gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna. W. 8·5, ot. 25·5, d. 8·5, w. brzegu 2·5 (tabl. XLVI 7).

8. Głęboka misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi parami występow, jedną nad uszkiem, dwoma w pobliżu (jedna para utracona wraz z częścią brzegu, zrekonstruowanego); gładka, dołem brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna; uszko podłużne na załomie. W. 8·5, ot. 18, d. 6·8 (tabl. XLVI 6).

9. Kubek beczułkowaty, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem, z wyodrębnionym brzegiem, nieco wygiętym. W. 6·5, ot. 9, d. 5·5 (tabl. XLIX 53).

10. Fragment kubka stożkowatego z wyodrębnionym brzegiem, z uszkiem (utraconym); kubek gładki, przy dnie brunatny, poza tym czarny. W. 5·2, d. 3.

11. Czerpak stożkowaty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, dołem brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny. W. 5·5, ot. 9·5—10·5, d. 2 (tabl. LII 21).

12. Czerpaczek gładki, brunatny, półkulisty z wklęsłym dnem, krzywo umieszczonym, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 2·5—2·8, ot. 7·5—8, d. 2·3 (tabl. LII 22).

13. Czerpak stożkowaty z wklęsłym dnem, gładki, czarniawy; ucho taśmowate uszkodzone; brzeg nieco uszkodzony. W. 4·5, ot. 9·5—10·5, d. 3·5 (tabl. LII 23).

14. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, gładka, czarniawa; nieco zniszczona. W. 6, śr. 7·7, ot. 6·5, d. 2·5 (tabl. LVIII 14).

15. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, gładka, brunatna, bez wyodrębnionego dna. W. 6, śr. 8·5, ot. 7 (tabl. LVIII 15).

16. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, gładka, pod załomem brunatna, poza tym czarna. W. 8·8, śr. 10, ot. 9, d. 4.

17. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem (jedno utracone), czarna, gładka. W. 7·5, śr. 9·3, ot. 7·8, d. 4·3 (tabl. LVIII 16).

18. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, gładka, brunatna. W. 6, śr. 7·5, ot. 6·8, d. 2·8 (tabl. LVIII 17).

19. Czarka o zdeformowanym dwustożkowym profilu, z cylindryczną górną częścią, z 2 uszkami ponad załomem, gładka, dołem brunatna, wyżej czarna; częściowo rekonstruowana. W. 6·8, śr. 9·7, ot. 9, d. 3 (tabl. LVIII 53).

20. Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na niskim, ostro załamanym, mocno wydętym brzuchu; 2 uszka u nasady szyjki utracone; gładka, brunatna, z ciemnymi plamami; zdobiona u nasady szyjki pasmem 4 poziomych linii, powyżej którego biegnie rząd przerywanych kresek, zaś na górnej części brzucha grupami ukośnych kresek, ułożonych w przerywane, zygzakowate pasmo; czarka z brzegu nieco zniszczona; dno słabo wyodrębnione. W. 7, śr. 10·3, ot. 7·4, d. ok. 3, w. szyjki 4 (tabl. LIX 14, LXXIX 6).

21. Ułamki czerpaka oraz bliżej nieokreślonego naczynia.

22. Czarniawe, gładkie, cienkie skorupki.

Poniższe naczynia oznaczone są jako odosobnione znaleziska z września r. 1913.

23. Ułamek czarnej, wewnątrz brunatnej popielnicy, z której zachowała się drobna część szyjki i górnej części brzucha z ornamentem guzka, otoczonego od dołu 2 półkolistymi listewkami, koncentrycznie ułożonymi.

24. Ułamki czarnej, wewnątrz brunatnej popielnicy, zdobionej u nasady szyjki 2 poziomymi żłobkami, a na chropowatym brzuchu pod załomem listewkami, 2-krotnie karbowanymi.

25. Misa głęboka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, gładka, z dość wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzucha ostrym załomem; uszko utracone. W. 10·5, śr. 25·3, ot. 26·5, d. 9 (tabl. XLVI 8).

26. Ułamki brunatnej, gładkiej misy, z brzegiem do środka zagiętym.

27. Czerpak półkulisty, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5·5, ot. 11—13.

28. Czarka z cylindryczną, wysoką szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki; powierzchnia gładka, brunatna o różowym odcieniu; w dużej części czarka rekonstruowana. W. 9, śr. 10·7, ot. 9·5, d. 5, w. szyjki 5 (tabl. LIX 15).

Niżej opisane brązy są darem p. Kolasińskiego i znalezione zostały w r. 1911. Wspomina o nich pierwsza notatka o cmentarzysku mydlnickim, zawarta w Mat. aar., XIII, str. VIII.

29. Naszyjnik z okrągłego drutu, z końcami zwężającymi się, zwiniętymi w uszko. Śr. 10·8, grub. drutu 0·35 (tabl. LXXXVI 2).

30. Kółko z podwójnego drutu, spiralnie zwiniętego w 2 zwoje. Śr. 3·3, grub. drutu 0·18 (tabl. LXXXVIII 19).

31. Zdeformowane kółko, śr. ok. 3—4, z drutu, grub. 0·15, spiralnie zwiniętego (tabl. LXXXVIII 18).

32. Trzy guziczki o formie okrągłej, wypukłej tarczki z uszkiem pod spodem. Śr. 0·9 (tabl. XC 16).

33. Ułamki kółka z potrójnego drutu.

Piekary

I.

Stanowisko II.

Przy rozkopywaniu stanowiska paleolitycznego w r. 1927 w pobliżu jaskini Jama (niepewne, czy identyczna z Nad Galoską) natrafił kustosz Stefan Krukowski na dwa odosobnione groby lużyckie, oddalone od siebie około 50 cm. Jeden z nich ciałopalny, drugi szkieletowy, Obydwa znalezione w loessie, na wierzchołku starożytnego meandra rzecznego nad jaskinią Jama. Grób 1, ciałopalny, znalazł się w części wschodniej stanowiska II, w pasmie II wycinek 5. Grób 2, szkieletowy, odkryto w części środkowej stanowiska, w pasmie I wycinku 1 a. Materiały z obydwóch grobów są w Państw. Muzeum Archeologicznym w Warszawie.

Grób 1 ciałopalny. W głębokości 80 cm popielnica z kośćmi, wśród których wisiołek brązowy, a obok popielnicy czerpak.

1. Popielnica zachowana w skorupach, czarna, gładka; miała dwustożkową formę o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami na załomie; była średniej wielkości. W. do załomu ok. 12.

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem, nieco uszkodzony. W. 5, ot. 9·5—10·8, d. 2·5.

3. Wisiołek brązowy, płaski, o trójkątnej formie, zawieszony na kółku, śr. 4·5, z drutu (w Muzeum jest tylko kółko w 4 ułamkach, brak samego wisiora, którego opis podaję według ustnej informacji kustosza Krukowskiego).

Są poza tym skorupy cienkie i grube, gładkie i chropowate, brunatne i czarniawe, nie należące prawdopodobnie do inwentarza grobu, tylko luźno znalezione w wycinku 5.

Grób 2 szkieletowy. Notatki do tego grobu zaginęły. W Muzeum jest tylko materiał rzeczowy. Od p. kustosa Krukowskiego mogłem otrzymać tylko szczątkowe informacje, że szkielet był wyprostowany i zachowały się z niego tylko kości długie, a w okolicy czaszki leżały brązowe zausznice.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty z wklęsłym dnem, zdobiony poniżej brzegu parami guzków, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarniawy; zachowany w dwóch większych ułamkach. W. 10·5, ot. ok. 10·5, d. 7.

2. Garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty, brunatny, zachowany w ułamkach.

3. Czerpak z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, gładki, czarniawy, zachowany w ułamkach.

4. Talerz brunatny, chropowaty, zachowany w ułamkach. Śr. 9·5.

5. Dwa kółka otwarte (zausznice) z taśmy brązowej, zwązającej się ku jednemu końcowi. Okaz większy, śr. 1·6, szer. taśmy 0·2—0·4. Okaz mniejszy, śr. 1·2, szer. taśmy 0·5—0·7.

6. Trzy kółka otwarte z drutu brązowego; jedno zachowane w ułamkach. Śr. 1·8.

7. Kości długie szkieletu.

II.

Z jaskini W Okrążku są w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie skorupy brunatne, czerwono-brunatne i czarne, gładkie i chropowate, wśród nich niektóre zdobione; między nimi ułamek talerza, z jednej strony gładkiego, z drugiej chropowatego.

W tymże Muzeum są jeszcze skorupy (wśród nich ułamek talerza) z jaskini Nad Galoską (może być, że identycznej z dzisiejszą Jamą).

Popówka

Lit.: 1. Grabowski A., *Wiadomość o wynalezionych urnach popielnych. popielnicach, w okolicy Krakowa* (Bibl. Warsz. 1851 IV str. 372—4). — 2. Łepkowski J., *Przegląd zabytków przeszłości z okolic Krakowa*, Warszawa 1863, 47. — 3. Umiński P., *Sprawozdanie z poszukiwań archeologicznych na cmentarzu pogańskim w Popówce* (Zbiór 1879 III 3—7).

Pierwszą wiadomość o cmentarzysku ciałopalnym w Popówce podał Grabowski w Bibliotece Warszawskiej. Według jego relacji odkrył cmentarzysko w połowie września r. 1851 w czasie orki Kryspin Ocetkiewicz, dzierżawca Popówki. Wkrótce potem zwiedził Grabowski odkryte cmentarzysko, towarzysząc dwom członkom wydziału archeologicznego Krakowskiego Towarzystwa Naukowego przybyłych do Popówki celem zbadania cmentarzyska, i stąd relacja jego zasługuje na bliższą uwagę. Pominąwszy literackie ustępy, zasadnicze z niej części posiadają następującą treść:

„Na zachód Krakowa o półtorej mili odległości, za wsią Morawica leży folwark do hrabstwa Tenczyńskiego należący, nazwiskiem Popówka. Na polu

¹ Obecnie folwark Popówka nie istnieje i dlatego nie ma tej miejscowości w *Skorowidzu miejscowości Rzplitej, woj. krakowskie*, wydanym przez Główny Urząd Statystyczny. Można jednak odnaleźć jeszcze Popówkę na przedwojennych mapach 1:100000.

ornem pomiędzy tym folwarkiem i folwarkiem Kleszczów, do wsi Aleksandrowie należącym, dzierżawca Popówki około połowy września r. b. (tzn. 1851) doglądając świeżej orki, za odwróceniem skiby spostrzegł okrągłego kształtu wycisk: a gdy się bliżej nad tym zastanowił, ziemię rękami odgrzebywać począł, znalazł naczynie baniaste z gliny wypalanej, około pół łokcia w przecięciu mające. Wpadł on zaraz na domysł, że to musi być urna popielna, lecz mimo wszelakiej w odgrzebywaniu jej ostrożności, nie mógł jej przecież w całości z ziemi wydostać, gdyż wystawiona przez mnogie wieki na działanie wilgoci w ziemi ilowatej, popękała w kawałki i tylko ją w ułamkach wydobył; po czym troskliwie kawałki te złożone obeschły i stwardniały, zostały poklejone i piękna z nich ukształciła się całość, którą znający się na ważności podobnych pamiątek znalazca Wny Kryspin Ocetkiewicz do zbioru Tow. Nauk. Krak. ofiarował”.

Kształt naczynia tego jest u spodu węższy, środkiem wypuklejszy, baniasty, i znowu u wierzchu zwężony, z dwoma na zewnątrz uszkami, zupełnie w składzie swym podobny do popielnicy r. 1850 we wsi Brzeziu pod Krakowem znalezionej. — Obok tejże urny znalazły się i dwa naczynia małe w formie miseczek, które zapewne są łzawicami. Wewnątrz zaś wielkiej popielnicy ziemią wypełnionej, która tam po zniszczeniu nakrywy się dostała, znajdowały się na spodzie kawałki małe niedopalonych kości.

Gdy poszukiwanie to dalej posunął, pokazało się iż miejsce to było dawnym grobowiskiem, cmentarzem, gdyż znalazł i inne popielnice w niewielkich odstępach w linii od wschodu na zachód ustawione; wszystkie atoli jak i pierwsze w kawałki, skutkiem wilgoci rozpęknione, i kilka takich odgrzebał. Sięgając w głąb ziemi cienkim żelazem, doszedł, że takich naczyń znaczna liczba w miejscu tym się znajduje, które lepszej do wydobywania ich na powierzchnię, choćby w ułamkach spojonymi być mogących, gdy obsehną i stężeją, oczekują sposobności.....

Gdy wieść ta po Krakowie się rozeszła dwaj członkowie wydziału archeologicznego udali się do Popówki d. 27 września celem zbadania tego odkrycia, do których i ja się przyłączyłem. Tam przybywszy Wny Ocetkiewicz zaprowadził nas na to Camposanto i w naszej obecności trzy podobne urny, lecz niestety w samych tylko odłamkach, odgrzebane, które dopóki były w ziemi, kształt swój zachowały w całości.

Niedopieroto podobne szczęty dawnych popielnic plug na tym polu wydobywał, czego dowodzą rozrzucone ich po tej roli odłamy; lecz te nikomu z więcej usposobionych pod oczy nie podpadły, a wieśniacy uprawą roli się trudniący, uważali je być zwykłymi skorupami naczyń kuchennych”.

Później badał cmentarzysko dr Teofil Żebrawski, kopał kap. Poller, zapewne także K. Rogawski, a wreszcie kopał ten kto chciał, przy czym wydobyte naczynia ulegały zniszczeniu. Dopiero po 27 latach po odkryciu cmentarzyska zostało one zbadane według ówczesnych metod naukowych w r. 1878 w połowie września przez Umińskiego i Kirkora z ramienia Komisji archeologicznej Akademii Umiejętności. Wynik tych badań ogłosił Umiński w III tomie *Zbioru wiadomości do antropologii krajowej*.

Położenie cmentarzyska określa Umiński następująco: „leży na lewo od dworu, pod Aleksandrowskim lasem, dziś przedstawia kilcumorgową orną

niwę, z wykarczowanego niegdyś lasu powstała. Cmentarzysko to na północ ma Brzostówkę, północny-zachód dwór w Popówce, na południe wieś Baczyn, na zachód lasy i następnie potoczek Zaleska (który poniżej Mnikowa łączy się z innym potokiem Konietowa i pod Piekarami wpada do Wisły), na wschód osadę Borów a dalej Balice, na południo-wschód Morawicę”.

Cmentarzysko zastali Kirkor i Umiński w stanie silnego zniszczenia. Obszar jego podaje Umiński na 1800 m². Badania przeprowadzili, kopiąc przez cmentarzysko rowy, w których znajdowali skorupy rozbitych naczyń i spalone kości. Umińskiemu udało się odkryć 3 mniej zniszczone groby, z których każdy zawierał popielnicę i przystawki, oraz kości leżące luźno poza naczyniami. Poza ceramiką nie znaleziono żadnych zabytków metalowych.

Z wiadomości pozostawionych przez Grabowskiego i Umińskiego wynika, że groby na cmentarzysku w Popówce były bez obwarowania kamiennego, że naczynia stały wprost w ziemi. Biorąc pod uwagę obszar cmentarzyska, obliczony przez Umińskiego na 1800 m², musiała być ilość grobów bardzo duża. Niestety tylko o 4 grobach mamy bliższe wiadomości. Trzy z nich znalazł Umiński, a pierwszy grób odkrył Kryspin Ocetkiewicz, jak wynika z relacji Grabowskiego, która mówi, że obok popielnicy, w której były spalone kości, stały 2 przystawki: „dwa naczynia małe w formie miseczek, które zapewne są łzawicami”; były to prawdopodobnie czerpaki.

Materiały z cmentarzyska z Popówki mieszczą się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, dokąd przeszły ze zbiorów b. Krakowskiego Towarzystwa Naukowego, część jest w zbiorach Muzeum im. Czartoryskich w Krakowie i pochodzi ze zbiorów Rogawskiego. Według Łepkowskiego (powtarza to samo Umiński) kilka naczyń z Popówki miało się dostać do Nordisches Museum w Berlinie. Poszukiwania moje za tymi naczyniami za pośrednictwem p. Wojciecha Koćki, stud. Uniw. Pozn., nie odniosły skutku. Nie stwierdziłem, czy są zabytki z Popówki w zbiorach Potockich w Krzeszowicach, jak to podaje Umiński.

W poniższym opisie materiałów podaję wprawdzie opis zabytków, jakie są w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, zapisane pod nrem inw. 3302. W nawiasach podane są numery dawnego katalogu, w jakie zaopatrzone są poszczególne zabytki. Następnie podaję opis materiałów z Muzeum im. Czartoryskich w Krakowie.

Opis materiałów.

Ceramika.

Popielnice. 1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u jej nasady 4 symetrycznie rozmieszczonymi guzkami, czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 28, śr. 33·5, ot. 23, d. 10·5 (Dz. VI 93) (tabl. XXVI 8).

2. Popielnica z cylindryczną prawie szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu u nasady szyjki 4 symetrycznie rozmieszczonymi guzkami, a poniżej nich pod załomem brzuśca 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi; czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem brzuśca chropowata, poza tym gładka. W. 29, śr. 32·5, ot. 25·5, d. 12 (Dz. VI 94) (tabl. XXVIII 10).

3. Czarna, wewnątrz brunatna popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na mocno wydętym brzuścu, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, a poniżej nich pod największą wydętością brzuśca 4 listewkami, 4-krotnie karbowanymi; pod największą wydętością brzuśca chropowata, poza tym gładka; brzeg zniszczony. W. obecna 23, śr. 32·8, ot. 24, d. 10·8 (Dz. IV 95) (tabl. XXVIII 11).

4. Dwustożkowa popielnica z wyodrębnioną szyjką, czarna, wewnątrz brunatna, gładka prócz chropowatego brzuśca pod załomem; zdobiona oddzielającą od górnej części brzuśca szyjkę, poziomą bruzdą, od której zwieszają się symetrycznie w trzech miejscach 2 półkoliste, koncentryczne listewki z guzkiem w środku; z ornamentu tego zachowały się tylko 3 guzki, oraz jedna środkowa listewka, poza tym są tylko ślady nalepianych w ten sposób listewek. W. 24·7, śr. 30·5, ot. 23·5, d. 9·5 (Dz. VI 96) (tabl. XXVI 10).

5. Czarniawa, wewnątrz brunatna popielnica z niewysoką, prawie cylindryczną szyjką, przechodzącą łagodnie w słabo wydęty brzusec, przez co ma w przybliżeniu profil dwustożkowy o silnie zaokrąglonym załomie; pod załomem brzuśca chropowata, poza tym gładka, zdobiona pod nasadą szyjki 4 guzkami, a pod załomem brzuśca 4 listewkami, po których zostały ślady. W. 17, śr. 26, ot. 21·3, d. 8·8 (Dz. VI 69) (tabl. XXVIII 12).

Garnki jajowato-donieczkowate. 6. Garnek z nieco wklęsłym dnem, czerwono-brunatny, chropowaty, W. 14, ot. 14·5, d. 9 (Dz. VI 70) (tabl. XXXVI 38).

7. Garnek z płaskim dnem, chropowaty, czerwono-brunatny (mocno zniszczony). W. 14, d. 7·8 (Dz. VI 71) (tabl. XXXVI 15).

8. Garnek z płaskim dnem, donieczkowaty, chropowaty, czerwono-brunatny. W. 11, ot. 12, d. 7 (Dz. VI 72) (tabl. XXXVI 16).

9. Garnek z płaskim dnem, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarniawy, zdobiony poniżej brzegu 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi, raz 4-krotnie. W. 10·7, ot. 11·4, d. 6·5 (Dz. VI 73) (tabl. XXXVII 36).

10. Garnek z płaskim dnem, brunatny, chropowaty, zdobiony poniżej brzegu 3 listewkami. W. 8, ot. 9·3, d. 5·6 (Dz. VI 74) (tabl. XXXVI 17).

11. Garnuszek z 2 uszkami poniżej nieco wygiętego brzegu, gładki, czarniawy. W. 8·2, ot. 9·5, d. 5·7 (Dz. VI 92) (tabl. XL 31).

Misy. 12. Głęboka misa, gładka, brunatna, z brzegiem do środka zagiętym, którego krawędź nieco nazewnątrz wychylona; misa zdobiona na załomie brzuśca i brzegu ukośnymi nieco, podłużnymi dolkami. W. 13·5; śr. 25·5, ot. 23·8, d. 10 (Dz. VI 75) (tabl. XLII 19).

13. Głęboka, stożkowata misa, brunatna, gładka, z brzegiem do środka zagiętym. W. 11·3, śr. 19·2, ot. 18·7, d. 6·5 (Dz. VI 76) (tabl. XLII 20).

14. Czarna, gładka, głęboka misa z wygiętym brzegiem, z uszkiem poniżej załomu brzuśca i brzegu; misa uszkodzona. W. 11, ot. 23·5, d. 7·5 (Dz. VI 85) (tabl. XLVI 9).

15. Ciemno-brunatna, gładka misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem; rekonstrukcja taśmowatego, wystającego uszka jest fałszywa. W. 7·5, ot. 16, d. 7 (Dz. VI 78) (tabl. XLVI 10).

16. Fragmentarycznie zachowana, brunatna, gładka misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 2 wystęпами w okolicy uszka (utrąconego). W. 8, ot. 19, d. 7 (Dz. VI 86) (tabl. XLVI 11).

17. Fragmentarycznie zachowana misa, czarna, gładka, głęboka, z wygiętym brzegiem, z uszkiem podłużnym na załomie brzuśca i brzegu. W. 9·5, d. 7·8 (Dz. VI 77).

18. Miseczka brunatna z ciemnymi plamami, wewnątrz czarniawa, gładka, z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, z dnem nieco wklęsłym, z utrąconym uszkiem na załomie. W. 5·8, ot. 15·5, d. 5·5 (Dz. VI 87) (tabl. XLVI 12).

Czerpaki. 19. Czerpak półkulisty, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny. W. 4·8—6, ot. 12—13, d. 4 (Dz. VI 79) (tabl. LII 24).

20. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, czarny, gładki. W. 4·5—7, ot. 10·2—11·4, d. 2·5 (Dz. VI 81) (tabl. LII 25).

21. Fragmentarycznie zachowany czerpak z wygiętym brzegiem, czarny, gładki, z wklęsłym, krzywo umieszczonym dnem, z uchem utrąconym, zdobiony na brzegu 2 wystęпами przy uchu. W. 6, ot. 11·3, d. 1·8 (Dz. VI 80) (tabl. LIV 55).

22. Czarny, gładki czerpak, uszkodzony, bez ucha, z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, z wklęsłym dnem, z zachowanym 1 występem przy uchu. W. 5·5, ot. 10—11, d. 2·8 (Dz. VI 88) (tabl. LIV 56).

23. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, gładki, zachowany w uszkodzonym stanie, z utrąconym, taśmowatym uchem, z zachowanym jednym, ozdobnym występem na brzegu. W. 5, ot. 10·3—11·8, d. 2·8 (Dz. VI 89) (tabl. LII 26).

24. Fragment czerpaka, z którego zachowała się część brzuśca z taśmowatym, wystającym uchem (Dz. VI 82).

Czarki. 25. Czarniawa, gładka czarka z wysoką stożkowatą szyjką, osadzoną na słabo wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki. W. 10, śr. 12·5, ot. 9, d. 6 (Dz. VI 91) (tabl. LVIII 54).

26. Dwustożkowa czarka, czarniawa, gładka, z zachowanym, jednym uszkiem powyżej załomu. W. 5·8, ot. 5·8, d. 3 (Dz. VI 83) (tabl. LVIII 18).

Kubek. 27. Mały kubek, czarniawy, gładki, z wystającym wysoko, kolankowato załamanym uchem, dwustożkowy, z górną częścią silnie wciągniętą. W. 4·5, śr. 5·5, ot. 3·8, d. 2·8 (Dz. VI 84) (tabl. XLIX 47).

Kości.

28. Spalone kości ludzkie (w popielnicy 5).

Brązy.

29. Kóleczo, śr. 3·5, z cienkiego drutu spiralnie zwiniętego.

30. Ułamki naszyjnika skręconego jakoby wokół własnej osi.

31. Ułamki brązu, fragmenty kólek.

Poniższe 5 naczyń znajduje się w Muzeum im. Czartoryskich w Krakowie. Pochodzą one ze zbiorów Rogawskiego i wydobyte zostały na cmentarzysku w r. 1853. Przy ich opisie podane są w nawiasach numery katalogu muzealnego¹.

32 (721). Popielnica czarna, z cylindryczną prawie szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu (zdegenerowany typ dwustożkowych popielnic); poniżej załomu chropowata, poza tym gładka; zdobiona 3 poziomymi, rytymi nieco nieregularnie liniami u nasady szyjki, poniżej zaś 4 parami stożkowatych guzków, a na załomie brzuśca 3 pionowymi listewkami. W. 31, śr. 40, ot. 25, d. 13 (tabl. LXXXIV 1).

33 (718). Miseczka z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca załomem, z uchem na załomie, gładka, dołem brunatna, poza tym czarniawa. W. 5, ot. 12, d. 4·2 (tabl. LXXXIV 2).

34 (717). Kubek o esowatym w przybliżeniu profilu, o wydętym brzuścu, z utraconym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem, gładki, dołem brunatny, wyżej czarniawy, zdobiony na brzuścu pionowymi kreskami. W. 5·5, śr. 7, ot. 4·5, d. 1·2 (tabl. LXXXIV 3).

35 (720). Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, z wystającym uchem, gładki, szarawo-brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 4, ot. 8·5, d. 2.

36 (719). Czarka w przybliżeniu dwustożkowa, z 2 uszkami na załomie, dość gładka, czerwono-brunatna. W. 8·6, śr. 9·8, ot. 8, d. 5·6 (tabl. LXXXIV 4).

* * *

Niewiadomo, czy z cmentarzyskiem należy połączyć sierp brązowy, znaleziony przez dra Żebrawskiego na polach Popówki, który dostał się do zbiorów Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, a z kolei losów znajduje się obecnie w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie.

37. Sierp brązowy z uwydatnionym nieco grzbietem, z 2 guzkami na jednym końcu, jednym na grzbiecie, drugim na szerokości ostrza od spodu płaski. Rozpiętość 10; w. łuku 3·5; szer. największa 2·5 (tabl. XC 24, XCV 7).

Prokocim

Cmentarzysko w Prokocimiu rozkopywał w r. 1925 dr Józef Żurowski z ramienia b. Państwowego Głównego Konserwatora Zabytków Przedhistorycznych. Od śp. dra Żurowskiego uzyskałem zezwolenie na opracowanie i publikowanie całego materiału z Prokocimia. Zabytki mieszczą się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, jako depozyt Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie.

¹ Przy opisie tych naczyń korzystałem z notatek i rysunków mgra Józefa Marciniaka z Warszawy, za co składam mu na tym miejscu serdeczne podziękowanie.

Na wstępie podaje opracowanie z badań i uwagi polowe według opracowania dra Żurowskiego.

Sprawozdanie z badań i uwagi polowe o cmentarzysku
(oprac. dr Józef Żurowski).

1. Odkrycie cmentarzyska. We wschodniej stronie Prokocimia od granicy Biezanowa leży osada Imiolki. W ciągu wielkiej wojny i w latach następnych istniał tutaj wielki ruch budowlany, głównie pomiędzy funkcjonariuszami kolejowymi. Przy tej sposobności oraz przy zabawach dzieci w tu-tejszym piaszczystym terenie natrafiono na groby popielnicowe. Jak zwykle w takich razach tłuczono wydostające się gliniane naczynia. Wiadomość o tym dotarła do p. insp. Udzieli, a przez niego do mnie w r. 1922, jako do konserwatora zabytków przedhist. Dla sprawdzenia powyższej informacji i celem zorientowania się w sytuacji, udałem się na wskazane miejsce, gdzie otrzymałem potwierdzenie wiadomości. Mówiono o kilkakrotnym napotkaniu na garnki w rozmaitych punktach, ocaloną zaś w jednym wypadku czarkę ofiarowano dla Muzeum Archeologicznego PAU¹. Ze względu na dalsze zagrożenie terenu eksploatacja jego była przeto konieczna.

W r. 1925, w czerwcu, przeprowadziłem najpierw próbne badania na parceli Misiudy, a po przekonaniu się, że istnieją jeszcze nienaruszone groby, przeprowadziłem badania systematyczne we wszystkich dostępnych mi punktach. Badania owe trwały od 18 czerwca do 1 sierpnia² z kilkudniową przerwą spowodowaną wielkimi deszczami i katastrofalnym wylewem Wisły przy końcu czerwca. Niepogoda przerwała preparowanie kilku grobów na parceli Misiudy. Za poradą robotników poleciłem przeto ponakrywać odkopane już groby małymi chochołami słomianymi, dzięki czemu naczynia przetrwały kilka dni nieuszkodzone aż do czasu podjęcia badań z powrotem. Stwierdziwszy wielką praktyczność tego sposobu stosowałem go w dalszym ciągu także dla zabezpieczenia odczyszczonych grobów na przeciąg nocy. Pod osłoną chochołów mogłem przetrzymywać całe partie cmentarzyska po kilka dni i wykonywać zdjęcia fotograficzne większych jego odcinków i szeregu ważniejszych grobów³.

2. Położenie cmentarzyska. Pogórze Karpackie, opadające stopniowo z południa ku północy, kończy się wreszcie niskim progiem, przebiegającym na wschód od Krakowa wzdłuż toru kolejowego Kraków—Lwów, i docierającym do niego czasem bezpośrednio. Pomiędzy Prokocimem a Biezanowem próg ten zatrzymuje się o jakie 250 m od toru i wznosi się 7—10 m ponad dolinę Wisły. Na tym progu znajduje się cmentarzysko, o którym będzie mowa. Jest ono położone tuż przy samej drodze, wiodącej od gościńca Kraków—Wieliczka do Biezanowa (ryc. 4, 5) przez osadę Imiolki. Teren cmentarzyska piaszczysty. Piaski ciągną się tu wszędzie, wychodząc na powierzchnię większymi lub mniejszymi płatami i są mniej lub więcej unieruchomione.

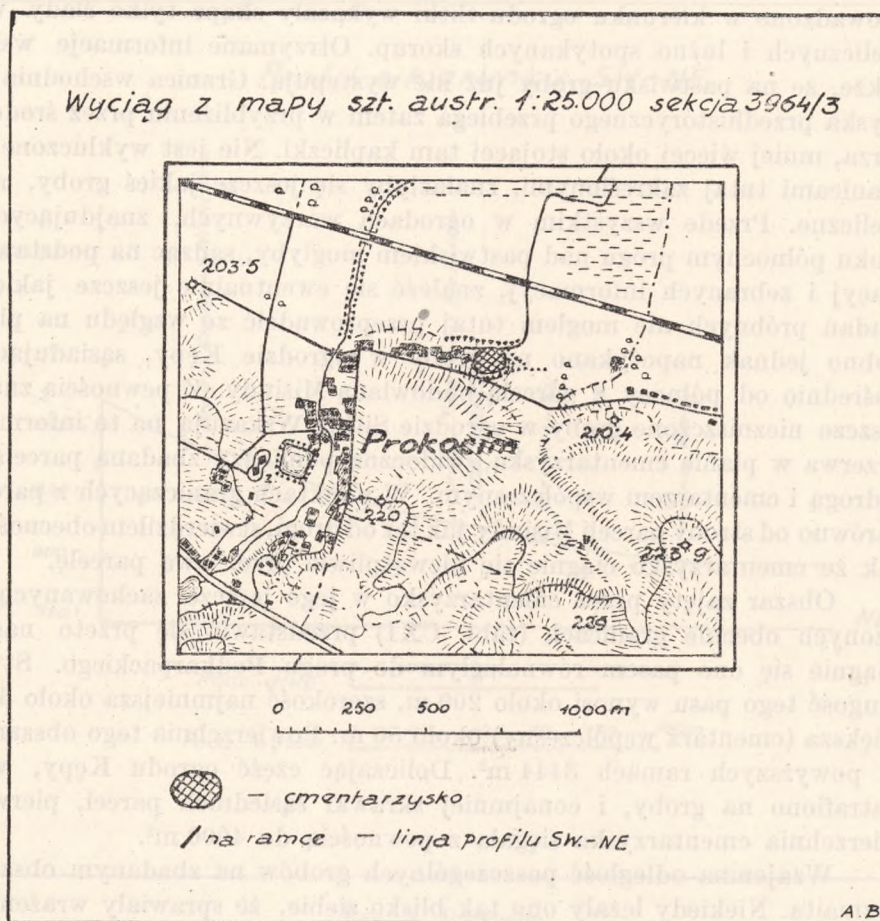
¹ Żurowski, *Sprawozdanie z działalności konserwatora zabytków przedhistorycznych na okrug Zachodnio-Małopolski za r. 1922* (WAr VIII str. 85 ryc 1).

² Tenże, *Sprawozdanie itd. za r. 1925* (WAr X 224).

³ Ogólne wyniki podałem w artykule I.K.C. nr 245 z r. 1925 i w *Wiadomościach Num. Arch.* za r. 1925, str. 30—32; por. też Antoniewicz, *Archeologia Polski*, str. 106.

Taki większy płat piaszczysty, dziś częściowo unieruchomiony, leży na Imiolkach, a jest nim także, dalej ku wschodowi, wydma w Zakrzowie koło Podłęża.

3. Granice i rozmiary cmentarzyska. Badania wykazały, że obszar cmentarzyska zajmują trzy, najdalej (w. r. 1925) ku wschodowi, wysunięte parcele funkcjonariuszy kolejowych na Imiolkach (Piotrowskiego, Misiudy i Sitki), zachodni skrawek nowego (powojennego) cmentarza katolickiego

Ryc. 4. Prokocim. Plan sytuacyjny cmentarzyska.

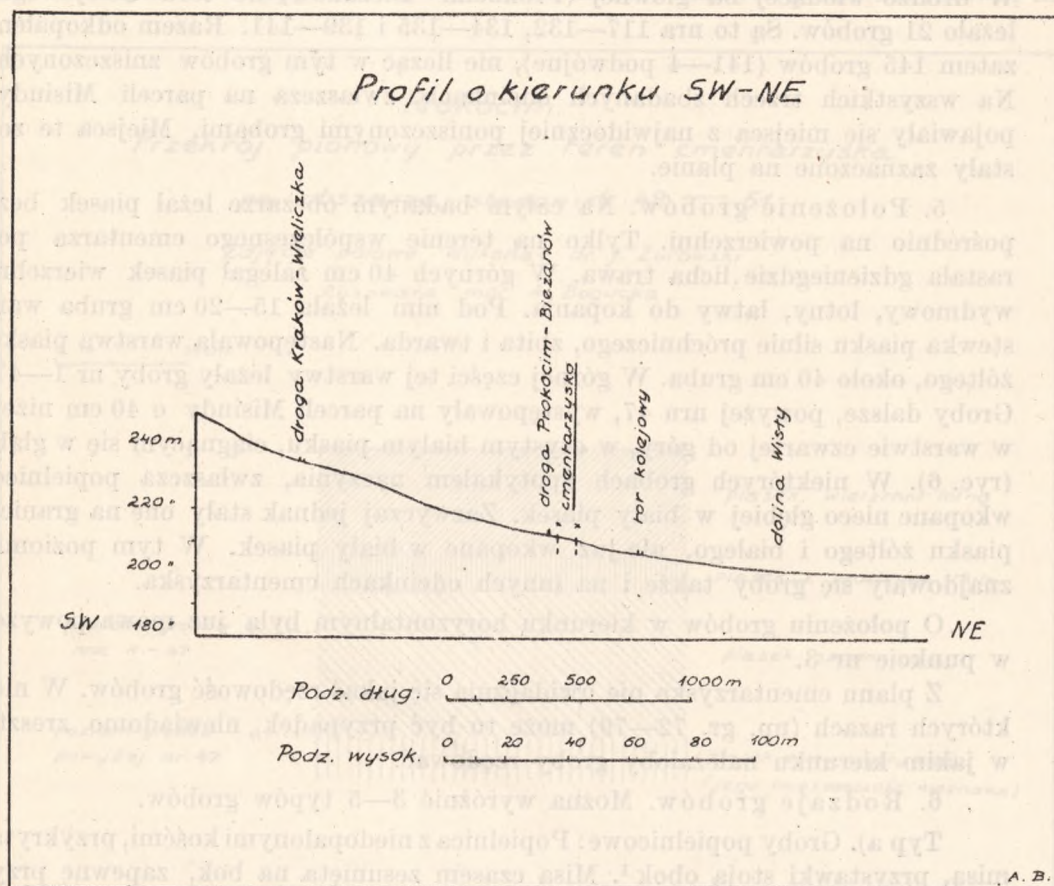
i odcinek bocznej drogi, dzielącej cmentarz od parceli Sitki. Południową granicą cmentarzyska byłaby zatem droga, wiodąca z Prokocimia do Biezanowa. Od strony północnej ciągnie się wielkie pastwisko, które leży już w dolinie, dochodzi do toru kolejowego i rozpościera się dalej aż do Wisły. W pastwisku tym nie natrafiono na groby; nie ma ich tam zapewne dlatego, ponieważ leży ono już za nisko. Od zachodniej strony napotymano na groby przy budowie domu i stodoły Piotrowskiego, przy zakładaniu studni w jego podwórku i w ogródku przed domem; rzadnieją one w zachodniej stronie tej parceli. Granica wschodnia cmentarzyska przebiega przez cmentarz współczesny. Cmentarz ten leży

na tym samym progu i przy tej samej drodze, co parcela Piotrowskiego, Misiudy i Sitki, lecz dalej ku wschodowi, bliżej Biezanowa. W r. 1917 równano teren pod cmentarz. Przy tej okazji przy sposobności zakładania drózek i pierwszych grobów zniszczono szereg stanowisk. Od strony pastwiska jest cmentarz sztucznie nadsypyany dla wyrównania poziomu. Pod tym nasypem mogłyby znajdować się jeszcze jakieś groby. W stronie tej przebiega już jednak najprawdopodobniej północna granica cmentarzyska, ponieważ badania przeprowadzone w kierunku ogrodu Sitki wykazały skąpe tylko ślady w postaci nielicznych i luźno spotykanych skorup. Otrzymane informacje wskazywały także, że na pastwisku groby już nie występują. Granica wschodnia cmentarzyska przedhistorycznego przebiega zatem w przybliżeniu przez środek cmentarza, mniej więcej około stojącej tam kapliczki. Nie jest wykluczone, że poza granicami tutaj zakreślonymi, znalazłyby się jeszcze jakieś groby, ale chyba nieliczne. Przede wszystkim w ogrodach warzywnych, znajdujących się na stoku północnym progu nad pastwiskiem mogłyby, sądząc na podstawie obserwacji i zebranych informacji, znaleźć się ewentualnie jeszcze jakieś groby. Badań próbnych nie mogłem tutaj przeprowadzić ze względu na plony. Podobno jednak napotymano na groby w ogrodzie Kępy, sąsiadującym bezpośrednio od północy z parcelą budowlaną Misiudy. Z pewnością znajdują się jeszcze niezniszczone groby w ogrodzie Sitki. Wskazują na to informacje oraz przerwa w planie cmentarzyska, widoczna pomiędzy zbadaną parcelą Misiudy a drogą i cmentarzem współczesnym. W punktach graniczących z parcelą Sitki, zarówno od strony parceli Misiudy jak też od drogi, stwierdziłem obecność grobów, tak że cmentarzysko ciągnie się niewątpliwie przez ową parcelę.

Obszar zajęty przez cmentarzysko w jego jeszcze zachowanych i stwierdzonych obecnie granicach (tabl. CXI) przedstawia się przeto następująco. Ciągnie się ono pasem równoległym do progu Podkarpackiego. Stwierdzona długość tego pasu wynosi około 200 m, szerokość najmniejsza około 30 m, największa (cmentarz współczesny) około 50 m. Powierzchnia tego obszaru wynosi w powyższych ramach 3444 m². Doliczając część ogrodu Kępy, w którym natrafiono na groby, i co najmniej skrawki sąsiednich parcel, pierwotna powierzchnia cmentarzyska sięgała z pewnością do 4000 m².

Wzajemna odległość poszczególnych grobów na zbadanym obszarze była rozmaita. Niekiedy leżały ono tak blisko siebie, że sprawiały wrażenie grobów parzystych (gr. 13 a, b, 21 a, b). Groby nr 2—3 były oddalone od siebie o 20 cm; odstępy pomiędzy innymi bywały bardzo rozmaite; wahały się w granicach do 2 m, a czasem i więcej. Były to jednak zazwyczaj partie zniszczone. Część cmentarzyska odkryta w bocznej drodze razem ze sąsiadującym skrawkiem współczesnego cmentarza dochowała się w stanie najlepszym, oddającym prawdopodobnie jeszcze dość wiernie stan pierwotny rozmieszczenia grobów. Widzimy je tu bardzo gęsto obok siebie, jedne obok drugich. Także na parceli Misiudy groby są bardzo blisko siebie położone, pomimo, że szereg partyj jest tu zniszczonych. Najrzadziej pojawiały się stanowiska w tej części współczesnego cmentarza, która graniczy z pastwiskiem, lecz zaraz w pobliżu występują one już w skupieniach (gr. 72—86), widocznie na odcinkach niezniszczonych. Jeżelibyśmy zatem przyjęli, że wspomniane powyżej najlepiej do-

chowane partie cmentarzyska przedstawiają nam obraz pierwotnego zagęszczenia grobów, i że rozmieszczenie ich na cmentarzysku było równomierne, to nie będziemy daleko od prawdy, jeżeli również przyjmiemy, że cmentarzysko kryło groby w odstępach około 0·5 m; licząc odległości nie od środków każdego ze stanowisk, ale od ich obwodów. Obliczając następnie średnicę jednego grobu przeciętnie na 0·5 m, można przyjąć przypuszczalnie, że jeden

Ryc. 5. Prokocim.

grób występował na obszarze 1 m². Licząc okrągło, mogło być zatem na naszym cmentarzysku pierwotnie około 4000 grobów.

4. Przebieg badań. Badania rozpocząłem, jak wspomniałem, od przekopu próbnego wykonanego na parceli Misiudy, na odcinku graniczącym bezpośrednio z drogą Prokocim—Bieżanów. Całych grobów tutaj nie napotkalem, a tylko na ich ślady w postaci skorup z naczyń. Wobec tego przerzuciłem się na drugą stronę parceli budowlanej Misiudy, graniczącej z ogrodem warzywnym Kępy. Tutaj natknąłem się na pierwsze niezniszczone groby. Ogółem na parceli Misiudy było grobów (razem z podwójnymi: 13 b, 21 b, 22, 36 a) 65 sztuk. Ostatni grób u Misiudy otrzymał nr 60. Na kraju tej parceli, wzdłuż parkanu Piotrowskiego, znalazłem oprócz grobu nr 60 jeszcze ślady 2—3 innych, ale

tak zniszczonych, że pozostały tylko ich resztki w postaci skorup i rozproszonych kości. Groby powyżej nru 60 (od gr. 61) znajdują się już na obszarze współczesnego cmentarza. Tuż przed moim przybyciem został tam odkryty jeden grób, który otrzymał później nr 61. Ukończywszy badania na parceli Misiudy przerzuciłem się przeto na ów teren w dniu 7 VII. Na obszarze cmentarza odkopałem groby nra 62—116, 133 i 136—138; razem z pierwszym 60 sztuk. W drodze wiodącej od głównej (Prokocim—Bieżanów) do toru kolejowego, leżało 21 grobów. Są to nra 117—132, 134—135 i 139—141. Razem odkopałem zatem 145 grobów (141—4 podwójne), nie licząc w tym grobów zniszczonych. Na wszystkich trzech zbadanych odcinkach, zwłaszcza na parceli Misiudy, pojawiały się miejsca z najwidoczniej poniszczonymi grobami. Miejsca te zostały zaznaczone na planie.

5. Położenie grobów. Na całym badanym obszarze leżał piasek bezpośrednio na powierzchni. Tylko na terenie współczesnego cmentarza porastała gdzieś tam trawa. W górnych 40 cm zalegał piasek wierzchni wydumowy, lotny, łatwy do kopania. Pod nim leżała 15—20 cm gruba warstwa piasku silnie próchniczego, zbity i twarda. Następowwała warstwa piasku żółtego, około 40 cm gruba. W górnej części tej warstwy leżały groby nr 1—47. Groby dalsze, powyżej nru 47, występowały na parceli Misiudy o 40 cm niżej, w warstwie czwartej od góry, w czystym białym piasku, ciągnącym się w głąb, (ryc. 6). W niektórych grobach spotykałem naczynia, zwłaszcza popielnice, wkopane nieco głębiej w biały piasek. Zazwyczaj jednak stały one na granicy piasku żółtego i białego, ale już wkopane w biały piasek. W tym poziomie znajdowały się groby także i na innych odcinkach cmentarzyska.

O położeniu grobów w kierunku horyzontalnym była już mowa powyżej w punkcie nr 3.

Z planu cmentarzyska nie uwidacznia się jakaś rzędowość grobów. W niektórych razach (np. gr. 72—79) może to być przypadek, niewiadomo zresztą w jakim kierunku należałoby groby rzędować.

6. Rodzaje grobów. Można wyróżnić 3—5 typów grobów.

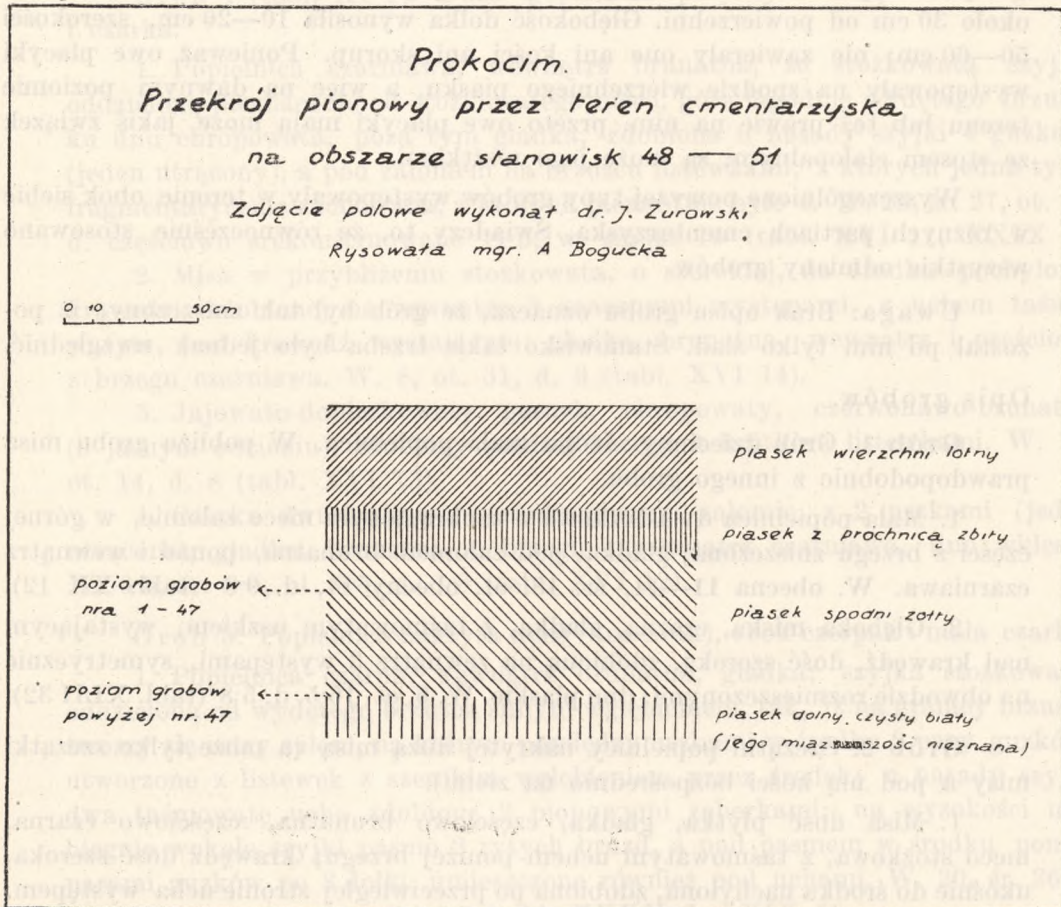
Typ a). Groby popielnicowe: Popielnica z niedopalonymi kośćmi, przykryta, misą, przystawki stoją obok¹. Misa czasem zesunięta na bok, zapewne przypadkowo. W niektórych wypadkach popielnica była nakryta misą tak dobrze, że po odsłonięciu grobu nie było jeszcze wiadomo do ostatniej chwili, czy pod misą kryje się popielnica czy też nie. Stan faktyczny okazywał się dopiero po zdjęciu misy. Trafiało się to najczęściej wówczas, gdy popielnica była niewielka lub też misa bardzo duża. Naogół misy chroniły popielnice dobrze. Niejednokrotnie bowiem pod stłuczoną misą stała nieuszkodzona popielnica. Obok niej stała zazwyczaj czarka i czerpak. Czerpaki są najczęściej najdelikatniejszym wyrobem, ale też najmniej trwałym, zwłaszcza ozdobne. Ten typ grobów występował najczęściej.

¹ Żurowski, *O dotychczasowym stanie badań przedhistorycznych okolicy Krakowa* (Wiad. Num. Arch. 1925, tabl. II ryc. L).

Typ b). Popielnica z kośćmi bez misy, przystawki stoją z boku. Ten typ stwierdzono raz tylko z całą pewnością (gr. 66), gdyż pomimo dokładnego poszukiwania nie znaleziono szczątków misy.

Jako popielnice służyły najczęściej zwykłe popielnice, rzadziej garnki. Te jako popielnice służyły w gr. 74, 82, 83, 113, 115, 128, 140.

Typ c) (groby bez popielnic). Pojawiał się najczęściej, drugi z kolei. Kości niedopalone zesypywane są wprost do ziemi i nakryte misą. Przystawki albo

Ryc. 6. Prokocim.

nakryte misą razem z kośćmi, albo też stoją obok; czasem brak ich zupełnie, może niszczały.

Typ d). Same tylko przystawki, a w nich i obok kości

Typ e). Kości zesypane bezpośrednio do piasku, przystawki albo obok lub też brak ich zupełnie (gr. 69—71).

Typy grobów d), e) są wątpliwe, ponieważ naczynia mogły się nie dochować. Czasem jednak rzeczywiście znajdowano kości bezpośrednio w ziemi zesypane (typ e), bez żadnych skorup, pomimo skrzętnego ich poszukiwania. Raz znalazł się wśród takich kości brązowy drucik. Były to może przecież groby, w których

naczyń nigdy nie było. Zupełnie pewnych dowodów jednak brak. Cmentarzysko jest bowiem naogół źle dochowane. W niektórych grobach (38, 39) stwierdziłem niewątpliwie obsypanie naczyń reszkami niedopalonych kości. W innych razach mógł to być jednak przypadek, spowodowany pęknięciem popielnicy i wysypaniem się zawartości.

Niekiedy pomiędzy grobami (np. 70—73) pojawiały się placyki, wzgl. płytkie dolki, wypełnione samym tylko węglem drzewnym w małej ilości. Placyki te spotkałem zawsze płytko, powyżej poziomu grobów, na głębokości około 30 cm od powierzchni. Głębokość dolki wynosiła 10—20 cm, szerokości 50—60 cm; nie zawierały one ani kości ani skorup. Ponieważ owe placyki występowały na spodzie wierzchniego piasku, a więc na dawnym poziomie terenu lub też prawie na nim, przeto owe placyki mają może jakiś związek ze stosem ciałopalnym; są może jego reszkami.

Wyszczególnione powyżej typy grobów występowały w terenie obok siebie w różnych partiach cmentarzyska. Świadczy to, że równocześnie stosowano wszystkie odmiany grobów.

Uwaga: Brak opisu grobu oznacza, że grób był tak zniszczony, iż pozostał po nim tylko ślad. Stanowisko takie trzeba było jednak uwzględnić.

Opis grobów.

Grób 1. Grób dziecienny. Jedna mała popielnica. W pobliżu grobu misa prawdopodobnie z innego grobu.

1. Mała popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, w górnej części z brzegu zniszczona; gładka, pod załomem brunatna, ponad i wewnątrz czarniawa. W. obecna 11—14, śr. 18, ot. obecny 14, d. 9·8 (tabl. XX 12).

2. Głęboka misa, czarna, gładka, z taśmowatym uszkiem, wystającym nad krawędź, dość szeroką, zdobioną na zewnątrz 3 występami, symetrycznie na obwodzie rozmieszczonymi; dno płaskie. W. 6, ot. 16·5, d. 5·8 (tabl. XLII 32).

Grób 2. Szczątki popielnicy nakrytej dużą misą (a może tylko szczątki misy a pod nią kości bezpośrednio na ziemi).

1. Misa dość płytka, gładka, częściowo brunatna, częściowo czarna, nieco stożkowa, z taśmowatym uchem poniżej brzegu; krawędź dość szeroka, ukośnie do środka nachylona, zdobiona po przeciwległej stronie ucha występem. W. 9, ot. 30·5, d. 9·5 (tabl. XLIII 13).

Grób 3. Grób dziecienny. Popielnica nakryta misą. Obok czerpak, w nim kości niedopalone i drucik brązowy (fragment). W popielnicy także brązy.

1. Mała popielnica, brunatna, ku górze i wewnątrz czarniawa, gładka, dwustożkowa, zdobiona tuż nad załomem 4 pionowo nieco wydłużonymi guzkami; w górnej części zniszczona. W. obecna ok. 11, śr. 17, ot. obecny 15, d. 7·3 (tabl. XXII 13).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 6·5, ot. 11·5—13·3, d. 3·3 (tabl. LII 27).

3. Misa niewzięta z pola.

4. Kółko, śr. 4·5, z podwójnego drutu brązowego (tabl. LXXXVIII 20).
 5. Cztery fragmenty kółek z drutu brązowego, z tych jedno śr. 3·8 (tabl. LXXXIX 44).

6. Ułamek grubego drutu brązowego ze śladami nieznacznego skręcania wokół własnej osi; zapewne fragment naszyjnika.

7. Fragment kółeczka z cienkiego drutu brązowego (znaleziony w czerpaku) (tabl. LXXXIX 45).

Grób 4 (tabl. XI 1). Duża popielnica przykryta misą. Obok garnek i czarka.

1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, ze stożkowatą szyjką, oddzieloną nieznacznie od stożkowatego nieco, górą łagodnie wydętego brzuśca ku dnu chropowata, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami (jeden utracony), a pod załomem na brzuścu listewkami, z których jedna tylko fragmentarycznie zachowana, a których pierwotnie było 4. W. 23, śr. 27, ot. 20, d. częściowo zrekonstruowane 11·5, w. szyjki 10 (tabl. XVI 11, XXIX 1).

2. Misa w przybliżeniu stożkowata, o szerokiej, do środka pochylonej krawędzi, zdobionej na zewnątrz 3 znacznymi występami, z uchem taśmowatym, nad krawędź wystającym; gładka, brunatna, wewnątrz i częściowo z brzegu czarniawa. W. 8, ot. 31, d. 9 (tabl. XVI 14).

3. Jajowato-donieczkowaty garnek, chropowaty, czerwono-brunatny (o jasnym odcieniu), zdobiony poniżej brzegu 4 krótkimi listewkami, W. 14, ot. 14, d. 8 (tabl. XVI 13).

4. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami (jedno utracone); gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, dno wklęsłe. W. 6·5, śr. 8·5, ot. 6·5, d. 1·8 (tabl. XVI 12).

Grób 5. Popielnica nakryta misą (dna brak), obok czerpak i mała czarka.

1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, gładka; szyjka stożkowata, oddzielona od wydętego brzuśca silnym wgłębieniem, tak, iż na granicy brzuśca tworzy się ostry załom, na którym pomiędzy uszkami w środku 2 pary guzków, utworzone z listewek z szerokim wgłębieniem przez środek; u nasady szyjki dwa taśmowate ucha zdobione 2 pionowymi żeberkami; na wysokości uch biegnie wokół szyjki pasmo 2 rytych bruzd, a nad pasmem w środku ponad parami guzków po 3 dołki, umieszczone również pod uchami. W. 20, śr. 26·5, ot. 18·3, d. 10·5, w. szyjki 8·5 (tabl. XXXII 7, LXIX 5).

2. Głęboki czerpak, gładki, przy dnie brunatny, poza tym czarny, zdobiony na krawędzi 2 występami przy uchu, które zrekonstruowano; dno płaskie. W. 6·5, ot. 14, d. 4·5 (tabl. L 57).

3. Misa niewzięta z pola.

4. Czarka niewzięta z pola.

Grób 6. Duża popielnica, cała przykryta misą. Wierzeh popielnicy zgnieciony misą. Czerpak w pobliżu, zgnieciony. W odległości 0·5 m stał garnek od grobu nr 6 lub prawdopodobnie od innego grobu zniszczonego.

1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, ze stożkowatą szyjką, osadzoną na dość wysokim brzuścu, górą łagodnie załamanym; na brzuścu

pod załomem chropowata, poza tym gładka; zdobiona u nasady szyjki poziomymi listewkami, podobnie pod załomem na brzusku; listewki zachowane fragmentarycznie, na brzuku zaś listewki wykazują ślady karbowania, brak górnej części wraz z brzegiem. W. obecna 22, śr. 28·5, ot. obecny 20, d. 9·5 (tabl. XXVII 12).

2. Głęboka. misa dość gładka, brunatna, nieco stożkowata, o szerokiej krawędzi, zdobionej nazewnątrz 4 wystęgami (jeden utrgony) symetrycznie rozmieszczonymi. W. 12, ot. 31·5, d. 11, szer. krawędzi 1·2 (tabl. XLII 1).

3. Czarny gładki czerpak z wygiętym brzegiem, fragmentarycznie zachowany.

4. Fragment czerwono-brunatnego, nieco chropowatego, jajowato-doniczkowatego garnka, z którego zachowało się dno, śr. 6·5, oraz dolna część brzusca (tabl. XXXVI 18).

Grób 7 (tabl. XI 3). Duża popielnica przykryta misą. Dno misy zniszczone, jej brzegi opadłe leżą po bokach popielnicy. Wśród niedopalonych kości brąziki.

1. Popielnica czarniawa gładka, ku dnu chropowata, z szyjką stożkowatą, przechodzącą łagodnie w wydęty brzusec, zdobiony w górnej części i u nasady szyjki 4 guzkami, w kształcie podłużnych nieco listewek, zaś poniżej największej wydętości 3 listewkami, krótkimi. W. 23, śr. 27·5, ot. 21·5, d. 10 (tabl. XXIX 2).

2. Misa niewzięta z pola.

3. Zdeformowane kółko, śr. 2·5—3·3, z cienkiego, spiralnie skręconego drutu (tabl. LXXXVIII 21).

4. Ułamki cienkiego drutu brązowego.

Grób 8 (tabl. XI 3). Średniej wielkości popielnica, nakryta misą, której resztki bez dna leżą po bokach popielnicy. Obok przystawka. Misa i przystawka zabrane w skorupach.

1. Popielnica gładka, czarniawa, wewnątrz brunatna, z wysoką, prawie cylindryczną szyjką, przechodzącą łagodnie w wysoki również brzusec, górą dopiero nieco wydęty; zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami. W. 21, śr. 21·5, ot. 15·5—16, d. zrekonstruowane 9·5, w. szyjki 10 (tabl. XXVII 13).

2. Z misy nieco skorup.

3. Skorupy z przystawki.

4. Otwarte kółko, śr. 4, z drutu brązowego, z cieniejącymi końcami, z których jeden ułamany (tabl. LXXXVIII 22).

Grób 9 (tabl. XI 3). Popielnica średniej wielkości, w górnej części zniszczona. Misa spadła na bok, z drugiej strony również pochyło ustawiony czerpak.

1. Fragment dwustożkowej popielnicy, gładkiej, brunatnej, z której zachowała się dolna część i nieco górnej; popielnica zdobiona pod załomem listewkami. W. do załomu 9, d. 10.

2. Misa o łagodnie wygiętych ścianach, z szeroką krawędzią, zdobioną wystęgami, z nich jeden zachowany przy uchu taśmowatym równym z kra-

wędzia; gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna. W. 8·5, ot. 26·5, d. 8·5 (tabl. XLII 33).

3. Półkulisty, gładki czerpak, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy; dno nieco wklęsłe, ucho taśmowate, wystające. W. 4·8, ot. 11·5—13·5, d. 2·5

Grób 10 (tabl. XI 2). Brak centralnej popielnicy. Pod misą kości bez popielnicy i 2 przystawki: czerpak i czarka. Wśród niedopalonych kości kółko brązowe.

1. Misa głęboka, dużych rozmiarów, o chropowatej, brunatnej powierzchni, wewnątrz czarniawa, o szerokiej krawędzi, zdobionej na zewnątrz 2 występami w okolicy uszka, którego ślad tylko pozostał; misa nieco stożkowata, o wygiętych jednak ścianach. W. 13, ot. 37·5, d. 10·5 (tabl. XVI 15).

2. Czerpak gładki, częściowo brunatny, z brzegiem nieco wyodrębnionym, z wklęsłym dnem, krzywo trochę umieszczonym; ucho taśmowate, wystające. W. 5—6·8, ot. 9·5—10·5, d. 2 (tabl. XVI 16).

3. Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na wydętym mocno brzuscu; brunatna, na szyjce czarniawa, gładka. W. 4·3, śr. 6·7, ot. 4·5, (tabl. XVI 17).

4. Fragment kółeczka, śr. 2·5, z cienkiego drutu brązowego (pierscionek?) (tabl. XVI 18).

5. Ułamki drutu brązowego.

Grób 11. Pod przewróconą małą misą 3 przystawki. Głównej popielnicy brak. Pod misą bardzo mało niedopalonych kości.

1. Mała misa, nieco stożkowata, z taśmowatym uchem, równym prawie z krawędzią; gładka, brunatna, wewnątrz szarawo-brunatna. W. 7—7·5, ot. 20, d. 7·5 (tabl. XLII 34).

2. Dwie dalsze przystawki nie zabrane z pola.

Grób 12. Mała popielnica nakryta misą, w części zniszczoną. Obok mała czarka.

1. Popielnica gładka, dołem brunatna, poza tym czarna; w przybliżeniu dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, powyżej którego 2 uszka szerokie; górna część zniszczona przy brzegu, którego brak; uzupełnienie gipsem daje fałszywą formę naczynia; jest ono zdobione pomiędzy uszkami nisko pod załomem 2 krótkimi listewkami. W. obecna wraz z rekonstrukcją 12, śr. 16·8, obecny 12, d. 7 (tabl. XXX 20).

2. Nieduża misa z prostym, nieco wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzusca nieznacznym załomem, poniżej którego taśmowate ucho; gładka, brunatna, nieco z brzegu i wewnątrz czarniawa; zdobiona na krawędzi występami, których para po przeciwległej stronie ucha, zaś dwa bliżej ucha, z tych jeden utracony. W. 8·5, ot. 22, dno w całości prawie rekonstruowane (tabl. XLVI 13).

3. Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na niskim brzuscu, spodem zaokrąglonym, bez wyodrębnionego dna; 2 uszka nad nasadą szyjki, a między nimi pośrodku 2 guzki, czarka gładka, brunatna. W. 6·5, śr. 8·8, ot. 6·7.

Grób 13, podwójny (dwa groby obok siebie) (tabl. XI 4).

Grób a). Popielnica przykryta misą. Obok przewrócony dnem do góry czerpak. Z tyłu za nim drugi czerpak, a z trzeciego zachowało się tylko ucho. W popielnicy brązy.

1. Mała popielnica, gładka, przy dnie brunatna, poza tym czarna, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem; zdobiona pod załomem po jednej krótkiej listewce w środku między uszkami z każdej strony; brak brzegu. W. obecna 12, śr. 15·5, ot. obecny 13, d. 7 (tabl. XXXII 1).

2. Misa brunatna, gładka, głęboka, nieco stożkowata, z krawędzią ukośnie do środka pochyloną ucho taśmowate, nieco nad krawędź wystające, obok zachowany jeden występ na zewnętrznej krawędzi. W. 10·5—13, ot. 31, d. 9 (tabl. XLII 35).

3. Czarny gładki czerpak, z prostym brzegiem, wgiętym lekko pod krawędzią, zdobiona 2 występami (jeden utracony) w okolicy ucha; na zaokrąglonym załomie brzegu i brzuśca dolki, po dwa w trzech grupach, z których 2 pod występami krawędziowymi, jedna po przeciwległej stronie ucha; ucho taśmowate, wystające; wskutek zniszczenia dolnej (obecnie zrekonstruowanej) części czerpaka brak dna, które niewątpliwie było wklęsłe. W. obecna 6, ot. 13·2—13·7, w. brzegu 2·4 (tabl. LIV 57, LXXV 8).

4. Czerpak stożkowaty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny; ucho zrekonstruowane. W. 5, ot. 10, d. 2 (tabl. LII 29).

5. Ucha z trzeciego czerpaka brak.

6. Fragment kółka, śr. 3, z cienkiego drutu brązowego, spiralnie w 4 zwoje zwiniętego (tabl. LXXXIX 46).

7. Ułamki cienkiego drutu brązowego z kólek, różnej wielkości.

Grób b). Pod misą mała popielnica i przystawka. Koło popielnicy rozsypane pod misą kości i szczątki stosu (węgielki drzewne). W popielnicy brązik i fragment glinianego paciorka.

1. Mała popielnica, której brak górnej części, gładka, brunatna, powyżej załomu i wewnątrz czarna, dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z zachowanym jednym taśmowatym uchem ponad załomem; obecny brzeg jest rekonstrukcją gipsową. W. obecna 10·5, śr. 16·5, ot. obecny 14, d. 7 (tabl. XXXII 2).

2. Fragment brunatnej, wewnątrz czarniawej, gładkiej misy, z której zachowała się część brzuśca wraz z brzegiem i taśmowatym uchem, równym ze szeroką krawędzią.

3. Przystawka nie zabrana z pola.

4. Fragment kółka z cienkiego drutu brązowego.

5. Fragment glinianego paciorka, analogicznego do typu z grobu 141; zachowany tylko stożkowaty guzek, bez śladów prążkowania.

6. Grudka węgla drzewnego.

Grób 14 (tabl. XI 5). Popielnica nakryta misą. Pozostały z niej tylko boki na brzegu popielnicy. Obok czerpak zniszczony z uchem ornamentowanym. Brązów brak, ale ślad po nich na kościach.

1. Popielnica szarawo-brunatna, wewnątrz brunatna, gładka, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z brzegu w górnej części zniszczona; zdobiona ponad załomem 4 guzkami, zaś pod załomem 4 listewkami. W. obecna ok. 20, śr. 29·5, ot. obecny 23, d. 11 (tabl. XXIX 3).

2. Misa prawie stożkowa, zdobiona na krawędzi i zewnątrz 4 wystęgami; gładka, częściowo brunatna, częściowo czarna. W. 8·5—9, ot. 28—28·5, o. 9·5 (tabl. XLII 2).

3. Czarne ucho, taśmowate, wgłębione, zdobione 3 podłużnymi żłobkami; jest ono częścią czerpaka.

Grób 15 (tabl. XI 7). Duża popielnica, nie przykryta misą. Obok popielnicy czerpak i czarka, pochyło ustawiona.

1. Popielnica szaro-brunatna, wewnątrz brunatna, gładka, pod załomem brzuśca chropowata, ze stożkową szyjką, osadzoną na brzuścu, górą wydętą o zaokrąglonym załomie; zdobiona u nasady szyjki 4 pionowo wydłużonymi guzkami, poniżej nich pod załomem na brzuścu 4 listewkami, raz karbowanymi. W. 21—23·8, śr. 34·2, ot. 25—25·5, w. szyjki 9·5—10 (tabl. XXIX 4).

2. Półkulisty czerpak, gładki, brunatny, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5·5, ot. 10·5—11·2, d. 2·5 (tabl. LII 30).

3. Czarki brak.

Grób 16 (tabl. XII 3). Popielnica nakryta misą, obok 2 czerpaki, czarka i garnek z 2 uszkami. Brązów brak.

1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, dwustożkowa o zaokrąglonym silnie załomie, z wyodrębnioną słabo szyjką, z 2 taśmowatymi uszkami ponad załomem; gładka w górnej części, pod załomem chropowata, obmazywana; zdobiona na załomie 2 nieznacznymi listewkami, ze śladami karbowania, umieszczonymi pośrodku między uchami, po jednej z każdej strony; dno i nieco dolnej części brzuśca zrekonstruowane. W. 18·5, śr. 23, ot. 16 (tabl. XXXII 8).

2. Nieduża misa, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, nieco stożkowata, z uchem taśmowatym, wystającym nieco nad krawędź, zdobioną 2 nieznacznymi wystęgami; dno od spodu płaskie, tworzy wewnątrz nieznaczną wypukłość. W. 8·5, ot. 22·5, d. 8 (tabl. XLII 36).

3. Głęboki czerpak, prawie stożkowy, czarny, gładki; wzdłuż brzegów taśmowatego, wystającego ucha wydane żłobki, zaś pod uchem na brzuścu dołek; dno wklęsłe. W. 5·5, ot. 11—12, d. 1·5 (tabl. LII 31).

4. Fragment czarnego, gładkiego czerpaka, zdobionego pod uchem na brzuścu 3 dołkami.

5. Czarka ze stożkową szyjką osadzoną na półkulistym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki; gładka, brunatna z czarniawymi plamami, zdobiona na załomie brzuśca i szyjki 2 guzkami pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony; dno wklęsłe. W. 6·5, śr. 9·1, ot. 7, d. 2 (tabl. LVIII 55).

6. Brak garnka z 2 uszkami.

Grób 17. Duża popielnica nakryta misą. Obok dwie czarki. W popielnicy wśród dużej ilości kości brąziki.

1. Popielnica czarna, wewnątrz szaro-brunatna, gładka, pod załomem ku dnu chropowata, obmazywana, ze szyjką stożkową, oddzieloną wgłębie-

niem od wydętego brzuśca; zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, pod załosem na brzuścu tyłu listewkami, 2-krotnie karbowanymi. W. 24, śr. 28, ot. 21, d. 10, w. szyjki 12 (tabl. XXIX 5).

2. Czarka w przybliżeniu dwustożkowa o zaokrąglonym załosem, z wyodrębnioną szyjką, z 2 uszkami u nasady szyjki, z wklęsłym dnem; brunatna, o gładkiej pierwotnie powierzchni. W. 6, śr. 7.4, ot. 5.5, d. 1.6 (tabl. LVIII 56).

3. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki; czarniawa, gładka, zdobiona na największej wydętości brzuśca 2 listewkami pośrodku między uszkami, po jednej z każdej strony; dno wklęsłe. W. 6.5, śr. 9, ot. 6.7, d. 2.5 (tabl. LVIII 57).

4. Misy brak.

5. Ułamki naszyjnika z dość grubego drutu, skręcanego wokół własnej osi.

6. Pogięty fragment kółka z potrójnego drutu brązowego.

7. Fragment kółka z podwójnego drutu brązowego.

8. Ułamek czworograniastego drutu brązowego z przyklepioną przez patynę kostką (fragment bransolety?).

9. Fragment kółka z cienkiego drutu brązowego oraz kawałki grubszego drutu, może ułamki bransolety.

Grób 18, podwójny (tabl. XII 1).

Grób a). Popielnica nakryta misą. W popielnicy dużo niedopalonych kości, a wśród nich brązowa szpila.

1. Duża misa, stożkowata, z taśmowatym uchem, równym z szeroką krawędzią, zdobiona po przeciwległej stronie ucha 2 występami na zewnątrz; krawędź od wewnątrz wyraźnie zaznaczona; misa chropowata, brunatna, z brzegu i wewnątrz prawie czarna. W. 12, ot. 36, d. 13, szer. krawędzi 1 (tabl. XLIII 15).

2. Popielnicy brak.

3. Szpila brązowa, dł. 17.5, z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką (tabl. LXXXV 29).

Grób b). Popielnica nakryta stłuczoną misą. Poza tym 4 przystawki: 2 czerpaki i 2 czarki. Kości mało, brązów brak.

1. Popielnicy brak.

2. Misy brak.

3. Czarny nieco grafitowany, gładki czerpak, z wyodrębnionym, wygiętym brzegiem, zdobiony na brzegu rzędem ukośnych kreseczek ponad pasmem 4 równoległych linii, od którego zwieszają się na załosem brzegu i brzuśca ukośne kreski, ułożone w grupy ukośne na przemian do siebie ustawione; prócz ornamentu kreskowego na załosem 3 podłużne guzki, pod każdym zaś z nich dołek, a tych 3 pod nasadą ucha na brzuścu; ucho taśmowate, wystające, zdobione również podłużnymi żłobkami u nasady przy brzegu; dno wklęsłe. W. 5.5, ot. 13.5—14.5, d. 4 (tabl. LIV 58, LXXV 9).

4. Stożkowaty w przybliżeniu czerpak, gładki, czarny, przy dnie brunatny, (tabl. L 58).

5. Czarniawa, gładka czarka w przybliżeniu dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami (jedno utracone); dno nieco wklęsłe. W. 5·5, śr. 7·3, ot. 4·7, d. 1·5 (tabl. LVIII 19).

6. Czarka z cylindryczną (?) szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuscu; gładka, czarniawa, zdobiona guzkami na załomie brzusca pośrodku między uszkami; czarka w znacznej części rekonstruowana, mianowicie szyjka i uszka. W. obecna 7 (po rekonstrukcji niezbyt dobrej, bo szyjka mogła być i stożkowata, a nie cylindryczna, nieznanej również wysokości); śr. 10·3, ot. obecny 8·5, d. 4·2 (tabl. LIX 16).

Grób 19 (tabl. XII 2). Popielnica nakryta misą. Misa opadła i przykryła czarkę stojącą koło popielnicy. Z tyłu za popielnicą czerpak.

1. Popielnica brunatna, na szyjce i wewnątrz czarniawa, gładka, z dość wysoką, prawie cylindryczną szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuscu, u nasady szyjki dwa małe uszka. W. 16·5, śr. 18·7, ot. 14·5, d. 10, w. szyjki 7·5 (tabl. XVI 19, XXX 21).

2. Głęboka misa, w przybliżeniu stożkowata, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, z taśmowatym uchem przy brzegu; krawędź dość szeroka, nieco do środka pochylona. W. 9·5, ot. 28—28·5, d. 8 (tabl. XVI 20).

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, ku górze czarny; ucho zrekonstruowane. W. 5·6, ot. 9·5—10·5, d. 2 (tabl. XVI 21).

4. Czarka, dwustożkowa z wciągniętą górną częścią, z 2 uszkami ponad załomem, gładka, brunatna, wewnątrz i częściowo na górnej części czarna. W. 7·7, śr. 9·6, ot. 7·5, d. 2·7 (tabl. XVI 22).

Grób 20. Popielnica, wewnątrz różne druciki brązowe. Poza tym misa, czerpak i 2 czarki.

1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, gładka, ku dną chropowata, dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną nieznacznie w górnej części szyjką; zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, poniżej nich pod załomem 4 krótkimi listewkami. W. 19, śr. 22·7, ot. 17, d. 10·5 (tabl. XVI 23, XXIX 6).

2. Fragmenty misy o szerokiej krawędzi, zdobionej na zewnątrz wystęпами; misa gładka, brunatna, wewnątrz czarna. W. 8·5, d. 10.

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 5·2, ot. 10—11·2, d. 2·3 (tabl. XVI 24).

4. Czarka, dwustożkowa o zaokrąglonym silnie załomie, z 2 uszkami nad załomem (jedno utracone); gładka, czarna, z brunatną plamą pod załomem, zdobiona na załomie 2 guzkami pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony; dno nieco wklęsłe. W. 7·5, śr. 9·4, ot. 7·3, d. 2 (tabl. XVI 25).

5. Mała czarka ze stożkowatą szyjką, przechodzącą łagodnie w ostro załamany brzusec; gładka, brunatna, zdobiona nad załomem 4 guzkami, z których jeden tylko zachowany. W. 4·2, śr. 6, ot. 4·8 (tabl. XVI 26).

6. Fragment naszyjnika z dość cienkiego drutu brązowego, ze śladami zdobienia ukośnymi, spiralnymi żłobkami (tabl. XVI 28).

7. Ułamki 2 kólek, śr. ok. 2·7, z cienkiego drutu brązowego (tabl. XVI 27).
8. Fragment kółka, śr. 3, fragment kółka z podwójnego drutu oraz kawałki drutu brązowego, wszystko to razem, stopione częściowo w ogniu, tworzy nierozrwalną grupę oraz kawałki cienkiego drutu brązowego, wśród nich okaz podwójnego drutu (tabl. XVI 29).

Grób 21, podwójny.

Grób a). Mała popielnica nakryta miską. Obok czerpak i czarka.

1. Popielnica częściowo brunatna, częściowo czarniawa, gładka, dwustożkowa, zdobiona nad załomem guzkami, pod załomem listewkami; brak znacznej części górnej partii naczynia. W zachowanej części ok. 10, śr. 19·7, ot. obecny 16·5, d. 8·5.
2. Stożkowata miseczka, gładka, częściowo brunatna, częściowo czarna; w znacznej części rekonstruowana; na krawędzi zachowany jeden występ. W. 6·3, ot. 18·5—19, d. 9.
3. Czarny, gładki, półkulisty czerpak z wklęsłym dnem, ucho rekonstruowane, zdobiony na krawędzi 2 występami w okolicy ucha zaś poniżej krawędzi na brzuścu dołkami, w 3 grupach po trzy, z tych dwoma grupami przy uchu, jedną po przeciwległej stronie ucha. W. 5·5, ot. 11·5—12·3, d. 3·5 (tabl. LII 32, LXXV 5).
4. Czarka gładka, brunatna o esowatym profilu. W. 4, śr. 5·3, ot. 4·8 (tabl. LVI 21).

Grób b). Mała popielnica (właściwie czarka), nakryta miseczką. W czarce czerpak, obok drugi.

1. Dwustożkowa czarka, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, zdobiona nad zaokrąglonym załomem 4 guzkami; służyła za popielnicę. W. 10, śr. 11·5, ot. 9·5, d. 5 (tabl. LVI 22).
2. Miseczka gładka, brunatna, wewnątrz i nieco z brzegu czarniawa, zdobiona na krawędzi na zewnątrz występami; w znacznej części zrekonstruowana. W. 5, ot. 16, d. 5·5.
3. Fragmenty 2 czarnych czerpaków z wygiętym brzegiem.

Grób 22. Garnek dnem do góry przewrócony. Kości pod spodem brak. Obok był grób zniszczony, może przystawka od niego.

Inwentarz z grobu nie zabrany.

Grób 23. Popielnica i czerpak. Ślady brązu.

1. Popielnica czarniawa, z brzegu i wewnątrz brunatna, gładka, ze stożkowatą szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu, z 2 taśmowatymi uszkami na granicy szyjki i brzuśca, zdobiona 2 guzkami u nasady szyjki pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony. W. 17, śr. 24, ot. 16·5, d. 9·5, w. szyjki 8·5 (tabl. XXXII 9).
2. Czerpak gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy; półkulisty z wklęsłym dnem; ucho taśmowate, częściowo rekonstruowane. W. 4—6; ot. 11·5—12, d. 3 (tabl. LII 33).

Grób 24 (tabl. XII 6). Najpierw ukazała się duża misa, a obok niej duża czarka. Po zdjęciu misy ukazała się duża popielnica (była zatem cała nakryta misą tak, że znać jej nie było narazie zupełnie). Popielnica zawierała dużą ilość niedopalonych kości. Kości czaszki leżały w górnej części popielnicy, kości długie niżej. Wśród niedopalonych kości ślady rozpuszczonego brązu. Szpila z główką wazowatą.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z górną częścią wysoką, w której szyjka wyodrębniona przez nieznaczne wgłębienie; czarniawa, z brzegu i wewnątrz brunatna, gładka, ku dnie chropowata; zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami (jeden utracony), zaś pod załomem 4 listewkami (jedna utracona). W. 23, śr. 29, ot. 21, d. 11·5 (tabl. XXIX 7).

2. Duża misa z prostym brzegiem, oddzielnym wyraźnie od stożkowatego brzuśca, z 2 taśmowatymi uszkami tuż pod brzegiem (jedno utracone); dość gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa; zdobiona na brzuścu poniżej brzegu 2 listewkami pośrodku między uszkami, po jednej z każdej strony. W. 15, ot. 36·2—37, d. 13, w. brzegu 4 (tabl. XLVII 16).

3. Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki (jedno utracone); czarniawa, gładka, zdobiona na największej wydętości brzuśca 2 parami guzków pośrodku między uszkami, po jednej parze z każdej strony. W. 8, śr. 10·2, ot. 8 (tabl. LVIII 58).

4. Szpila brązowa z główką wazowatą, odrysowana w polu w wielkości naturalnej, ukradziona przez robotnika.

Grób 25 (tabl. XII 6). Pod misą trochę niedopalonych kości i czarka. Brak centralnej popielnicy. Resztki brązowych drucików.

1. Skorupy misy brunatnej, wewnątrz czarniawej, o szerokiej krawędzi.

2. Mała czarka cylindryczna, dołem zaokrąglona, gładka, brunatna, z brzegu czarniawa. W. 4·5, ot. 5·5 (tabl. LIX 31).

3. Brązów brak.

Grób 26. Pod misą czerpak i kości niedopalone. Popielnicy brak.

1. Stożkowata misa, głęboka, brunatna, wewnątrz czarniawa, gładka. W. 11—13, ot. 31·5, d. 12 (tabl. XLII 3).

2. Fragment czarniawego, gładkiego czerpaka w kształcie odcinka kuli.

3. Gliniany krążek, śr. 2, z otworem (znaleziony na miejscu grobów 26 i 27) (tabl. XC 2).

Grób 27. Pod misą zgnieciona popielnica.

1. Popielnica szara, gładka, z cylindryczną prawie szyjką, osadzoną na wydętym regularnie brzuścu, zdobiona u nasady szyjki 2 guzkami między uszkami pośrodku; uszka zrekonstruowane. W. 17; śr. 20·5, ot. 15, d. 8·5, w. szyjki (tabl. XXIX 1).

2. Misy brak.

Grób 28. Duża popielnica i przystawka. Misy może nie było, bo brak jej szczątków.

1. Popielnica dwustożkowa, z wyodrębnioną w górnej części szyjką przez wgłębienie; gładka, brunatna, w części górnej szarawa; ponad załomem

2 taśmowate ucha, z nich jedno utracone; zdobiona na załomie pośrodku między uszkami 2 parami guzków, po jednej z każdej strony. W. 19, śr. 26, ot. 19·5 d. 10 (tabl. XXXI 2).

2. Przystawki brak.

Grób 29. Grób dziecinny? Garnek oraz resztki czarki. Mało kości, brązów brak.

1. Beczulkowaty garnek, czerwono-brunatny, niestarannie gładzony, z dnem uwydatnionym, z wyodrębnionym prostym bieżniem, z którego część tylko zachowana, brak zupełnie krawędzi. W. obecna 10·5, śr. 12·5—13·2, ot. obecny 12, d. 10. Naczynie zrekonstruowane ze skorup, uzupełnione gipsem; brzeg rekonstrukcja gipsowa (tabl. XXXVI 19).

2. Skorupy czarki dwustożkowej o zaokrąglonym załomie, gładkiej, brunatnej z czerwonymi plamami.

Grób 30. Sama przystawka. Obok niej szczątki popielnicy średniej wielkości.

1. Z popielnicy tylko 3 skorupy; popielnica była dołem chropowata, zaś u nasady szyjki miała ornament guzkowy.

2. Fragment dużego czerpaka lub miseczki; naczynko gładkie, brunatne, wewnątrz czarniawe, brzeg mało wygięty, dno wklęsłe. W. 6, d. 3·5.

Grób 31. Popielnica średniej wielkości nakryta misą. Obok czerpaczek. Kości mało. Brązów brak.

1. Popielnicy brak.

2. Misa nieduża, głęboka, czarna, gładka, z taśmowatym uszkiem, wystającym nad krawędź, ukośnie do środka pochyloną, zdobioną na zewnątrz 4 występami. W. 7·5, ot. 19, d. 7·5 (tabl. XLII 37).

3. Czerpaczek gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 3·5, ot. 7—7·5, d. 2 (tabl. LII 34).

Grób 32. Popielnica średniej wielkości, nakryta misą. Z misy tylko szczątki. Kości mało. Małeńki drucik brązowy. Prócz tego małeńka czarka.

1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, gładka, z wysoką, cylindryczną prawie szyjką, oddzieloną rytym żłobkiem od brzuśca w dolnej części stożkowatego i górą ostro załamanego ku szyjce; na górnej części brzuśca 2 taśmowate uszka; popielnica zdobiona u nasady szyjki krótkimi, pionowymi listewkami, z których jedna zachowana pośrodku między uszkami z jednej strony, z drugiej zaś strony listewka utracona; poniżej zachowanej listewki para guzków na załomie brzuśca, taka sama para guzków była również z drugiej strony naczynia. W. 16·5, śr. 18·8, ot. 14, d. 8, w. szyjki 9 (tabl. XXXI 3).

2. Czarna, gładka czarka, niska a szeroka, z wciągniętą szyjką o wygiętym brzegu, z 2 uszkami, pionowo przebitymi, na załomie brzuśca i szyjki, w której ponad uszkami również 2 dziurki poniżej brzegu; sposób przebiccia uszek i umieszczenie dziurek w szyjce wskazuje na to, iż po przeciągnięciu sznurka przez uszka i dziurki w szyjce, naczynie mogło być w ten sposób noszone w rękę lub być zawieszzone. W. 6·2, śr. 9·6, ot. 6·8 (tabl. LIX 36).

3. Misy brak.

4. Kawałek czworograniastego drutu brązowego.

Grób 33. Resztki popielnicy przykrytej misą. Mało kości. Niczego nie zabrano z pola.

Grób 34. Grób zniszczony. Szczątki popielnicy i cały czerpak. W pobliżu szczątki misy.

1. Z popielnicy skorupy. Była gładka, czarniawa, dwustożkowa i zdobiona od załomem listewkami.

2. Ułamki misy o szerokiej krawędzi, zdobionej występami; misa gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa.

3. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy; ucho taśmowate, częściowo rekonstruowane. W. 5·5, ot. 11—13·5, d. 3·5 (tabl. LII 35).

Grób 35. Popielnica, w niej resztki brzązików.

1. Popielnicy brak.

2. Brzązików brak.

Grób 36. Duża popielnica, przykryta misą i czerpaczek. Brązu brak i nie ma jego śladów na kościach.

1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, z dość wysoką, cylindryczną szyjką, oddzieloną wgłębieniem od stożkowatego, górą wydętego brzusca; w części stożkowatej brzusec chropowaty, poza tym naczynie gładkie; popielnica zdobiona u nasady szyjki 4 pionowo wydłużonymi guzkami, a poniżej nich pod załomem na brzuscu listewkami, z których 2 zachowane w całości (w górnej części z brzegu popielnica rekonstruowana). W. 26, śr. 29, ot. 24, d. 11·5, (tabl. XXVII 14).

2. Misy brak.

3. Czerpaczek gładki, czarniawy w kształcie odcinka kuli, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 2·5, ot. 4·8—5·8 (tabl. LIV 14).

Grób 36 a. Znajdował się obok grobu 36 i zawierał fragment brązowej szpili. Prawdopodobnie z grobem 36 tworzył podwójny grób.

1. Fragment brązowej szpili z rozklepaną, zwiniętą w uszko główką; główka prawie cała ułamana, ostry koniec również ułamany; dł. zachowanego fragmentu 13 (tabl. LXXXV 30).

Grób 37. Popielnica przykryta misą i czerpak. W popielnicy brązowa szpila.

1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, gładka, w przybliżeniu dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z 2 taśmowatymi uszkami nad załomem, zdobiona 2 krótkimi listewkami na załomie pośrodku między uszkami, po jednej z każdej strony. W. 18, śr. 22·5, ot. 18, d. 8 (tabl. XVII 1, XXXII 10).

2. Miska gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, nieco stożkowata, o szerokiej krawędzi ze śladami zdobienia na zewnątrz występami (jeden taki zachowany), z uszkiem taśmowatym, równym z krawędzią; brzeg tworzy

od wewnątrz pionową nieco ściankę; dno wyodrębnione nieco w nóżkę. W. 8, ot. 23, d. 8, (tabl. XVII 2).

3. Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem; gładki, czarniawy, przy dnie brunatny, zdobiony na krawędzi przy uchu 2 wystęпами, jednego brak wraz z uszkodzoną w tym miejscu krawędzią. W. 6, ot. 12·5—13·3, d. 4·5 (tabl. XVII 3).

4. Szpila brązowa, szablasto wygięta, z rozklepaną główką, zwiniętą w uszko, dł. 10·8 (tabl. XVII 4, LXXXV 31).

Grób 38. Duża popielnica i czarka. W popielnicy znalazło się brązowe kółko.

1. Popielnica czarniawa, dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, z szyjką wyodrębnioną przez załamanie górnej części; pod załomem chropowata, poza tym gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 pionowymi listewkami (pionowo wydłużonymi guzkami), a pod załomem 4 poziomymi listewkami, z których 2 się w całości zachowały; dno zrekonstruowane. W. 25, śr. 29·3, ot. 21, d. 11 (tabl. XXVII 15).

2. Fragment czarnej, gładkiej czarki, z której zachowało się dno i dolna część brzuśca, czarka miała formę dwustożkową o zaokrąglonym załomie. D. 6.

3. Kółko, śr. 4, z cienkiego, brązowego drutu, spiralnie w 3 zwoje zwiniętego (tabl. LXXXVIII 23).

Grób 39. Popielnica nakryta misą. Pod misą reszta kości, które nie zmieściły się w popielnicy. Kości czaszki na spódzie popielnicy. Jako przystawka czerpak. W popielnicy znalazły się dwa brązy i kościany guzik.

1. Fragment czarniawej, wewnątrz brunatnej popielnicy, z której zachowała się część szyjki z brzegiem; na fragmencie tym zachowany u nasady szyjki ornament pionowo wydłużonych guzków oraz pasmo 3 równoległych, poziomych żłobków, od którego zwieszały się na brzusiec grupy pionowych żłobków. Ot. 14·5—15·5.

2. Misa głęboka, w przybliżeniu stożkowata, o szerokiej krawędzi, ukośnie do środka pochylonej, zdobionej na zewnątrz 3 wystęпами; dość gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa. W. 10, ot. 28·5, d. 9·5 (tabl. XLII 5).

3. Czerpak głęboki, półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarniawy, z dużą brunatną plamą; ucho taśmowate, wystające, częściowo rekonstruowane. W. 5—6·5, ot. 10·5—12·3, d. 2·5 (tabl. LII 36).

4. Ułamki brązowej bransolety o soczewkowatym przekroju (tabl. XC 6).

5. Fragment brązowej szpili z ułamaną, rozklepaną i zwiniętą w uszko główką; drut okrągły, w szyjce czworograniasty (tabl. LXXXV 33).

6. Kościany guzik z dwóch soczewkowatych tarcz, złączonych słupkiem; górna, wierzchnia tarcza, śr. 1·7, łagodnie obrobiona, zaś dolna, nieco większa, śr. 2, mniej starannie obrobiona; w. guzika 1·7 (tabl. XC 1).

Grób 40. Popielnica średniej wielkości, przykryta misą i czerpak. W popielnicy brązy.

1. Mała popielnica, dołem brunatna, wyżej na szyjce i wewnątrz czarna, gładka, ze stożkowatą szyjką, w górnej części zniszczoną, przechodzącą łagodnie

w regularnie wydęty brzusec; na załomie brzuśca 2 uszka, utracone; popielnica zdobiona u nasady szyjki 2 guzkami pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony, poniżej nich zaś pod załomem na brzuścu 2 listewkami, raz karbowanymi. W. obecna 11—14·5, śr. 20, ot. obecny 15, d. 9 (tabl. XXXI 19).

2. Z misy skorupy.

3. Głęboki czerpaczek, czarniawy, gładki, w przybliżeniu stożkowaty, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·5, ot. 8·5 9·5, d. 1·5 (tabl. LII 37).

4. Fragment kółka, śr. 3·6, z cienkiego brązowego drutu (tabl. LXXXVIII 24).

5. Pocięty ułamek czworograniastego drutu brązowego.

6. Dwa ułamki cienkiego brązowego drutu.

Grób 41. Duża popielnica, przykryta misą, oraz szczątki drugiej misy. W popielnicy brązy.

1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, gładka, z cylindryczną prawie szyjką, przechodzącą łagodnie w wysoki, górą wydęty regularnie, brzusec; zdobiona u nasady szyjki 6 guzkami, poniżej nich pod załomem brzuśca tyluż listewkami, z których dwie utracone. W. 27, śr. 29—29·5, ot. 21—23·5, d. 10 (tabl. XXIX 8).

2. Ułamki misy, gładkiej, brunatnej, z brzegu i wewnątrz czarniawej, stożkowatej, z brzegiem do środka pochylonym, tworzącym od środka wąską, pionową ściankę, zdobionym na krawędzi wystęgami, na zewnątrz pochylonymi. D. 10.

3. Misa w przybliżeniu stożkowata, z krawędzią dość szeroką, zdobiona na zewnątrz 3 wystęgami; gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, dno prawie zrekonstruowane. W. 9, ot. 26·3—27, d. 10 (tabl. XLII 6).

4. Fragment bransolety z szerokiej taśmy brązowej z obustronnym żeberkiem, tak, że taśma otrzymuje soczewkowaty w przybliżeniu przekrój; zachowany fragment wskazuje, iż bransoleta była spiralnie skręcona; szer. taśmy 2—2·6 (tabl. LXXXVII 10).

5. Ułamek szpili brązowej, o nieznanym typie główki; zachowana dolna część z ostrym końcem (tabl. XC 3).

Grób 42. Z resztek zniszczonego grobu zachowała się misa.

1. Stożkowata misa, w znacznej części rekonstruowana, gładka, brunatna; czy miała uszko i była zdobiona na krawędzi niewiadomo. W. 8; ot. 22·5—23·5; d. 9·5.

Grób 43 (tabl. XII 4). Garnek przykryty misą. W materiale muzealnym notowane czerpak i czarka, które widocznie były wewnątrz naczynia.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty, czerwono-brunatny, chropowaty, zdobiony pod krawędzią 4 listewkami, 2-krotnie karbowanymi. W. 17·5, śr. 18, ot. 16, d. 11 (tabl. XXXVII 37).

2. Czerpak czarniawy, gładki, głęboki, prawie stożkowaty; dno prawie płaskie, nieco tylko wklęsłe, ucho taśmowate, wystające. W. 5·5—6·5, ot. 12·3—13·5, d. 4 (tabl. LII 38).

3. Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki; brunatna, nieco chropowata, zdobiona u nasady 4 liniami, ułożonymi w pasmo, od którego zwieszają się grupy kresek, ukośnie do siebie naprzemian ustawione, na załomie brzuśca pośrodku między uszkami 2 listewki, po jednej z każdej strony, dno zniszczone, obecnie zrekonstruowane. W. 7·5, śr. 9·7, ot. 7 (tabl. LVIII 59, LXXVIII 3).

4. Misy brak.

Grób 44. Mała popielnica.

1. Mała popielnica gładka, brunatna, z prostą prawie szyjką, przechodzącą łagodnie w wydęty brzusec, z 2 uszkami na górnej części brzuśca i 2 krótkimi listewkami pośrodku między uszkami; dno wklęsłe. W. 10·5, śr. 12·8, ot. 10, d. 5·8 (tabl. XXXII 3).

Grób 45. Grób zniszczony. Z inwentarza grobu zachowały się: czerpak i czarka.

1. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, ucho i brzeg rekonstruowany. W. obecna 4, ot. obecny 11, d. 3 (tabl. LII 39).

2. Czarka z cylindryczną szyjką, osadzoną na niskim brzuścu, dołem zaokrąglonym, bez wyodrębnionego dna, z 2 uszkami; gładka, brunatna. W. 5, śr. 7·8, ot. 6·4 (tabl. LVIII 60).

Grób 46. Mała popielnica nakryta misą. Kości mało. Z przystawek zachowały się: czerpak i ułamki czarki. Brązów brak.

1. Fragment popielnicy dwustożkowej o zaokrąglonym załomie; zachowana z niej dolna część z dnem, gładka, czarniawa, zdobiona pod załomem listewkami. D. 7.

2. Misy brak.

3. Czerpak półkulisty u spodu nieco spłaszczony, bez wyraźnego dna, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, ucho rekonstruowane. W. 5·5, ot. 12 (tabl. L 59).

4. Ułamki czarki ze stożkowatą szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu.

Grób 47 (tabl. XII 5). Garnek z kośćmi przykryty misą, której resztki po bokach. Obok czerpaczek. W garnku wśród kości było brązowe kółko.

1. Garnek jajowato-donieczkowaty, krzywo lepiony, brunatny, chropowaty; poniżej krawędzi zdobiony 4 listewkami. W. 16·5, śr. 15·2—17, ot. 14·5—16·5, d. 8 (tabl. XVII 5).

2. Misa czarna z połyskiem, gładka, w przybliżeniu stożkowata, o szerokiej płaskiej krawędzi, zdobionej na zewnątrz 2 parami występów w okolicy podłużnego uszka z góry płaskiego, równo z krawędzią; poza tym krawędź zdobiona poprzecznymi żłobkami przy uszku, przy występach i na odcinku pomiędzy nimi w 3 miejscach. W. 9·6, ot. 24—25, d. 6·5 (tabl. XVII 6, LXXI 8).

3. Czarny, gładki czerpaczek z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 2·5, ot. 6, d. 1·5 (tabl. XVII 7).

4. Fragment kółka, śr. 2·8, z cienkiego drutu brązowego, z założonymi na siebie końcami (tabl. XVII 8).

Grób 48 (tabl. XI 6). Popielnica przykryta misą, obok czerpak.

1. Popielnica szaro-brunatna z czarniawymi plamami, wewnątrz brunatna, gładka, z wysoką, cylindryczną szyjką, osadzoną na stożkowatym prawie brzuścu, górą nieco łagodnie załamanym; zdobiona u nasady szyjki pionowo wydłużonymi guzkami, z których 2 zachowane. W. 21·5, śr. 23·5, ot. 18·5—20, d. 11, w. szyjki 11·5 (tabl. XXIX 9).

2. Misa głęboka z dość wysokim, wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi wystęпами w okolicy utraconego ucha na załomie brzuśca i brzegu; gładka, brunatna, przy krawędzi i wewnątrz czarniawa; dno rekonstruowane. W. 11, ot. 30·5.

3. Z czerpaka skorupa z częścią ucha.

Grób 49. Popielnica średniej wielkości nakryta misą, oraz czerpak.

1. Popielnica brunatna, wewnątrz czarna, gładka, dwustożkowa o zaokrąglonym mocno załomie, z taśmowatymi uszkami powyżej załomu; brzeg zniszczony. W. obecna 13·5—16·5, śr. 21·3, ot. obecny ok. 16, d. 9·5 (tabl. XXXII 11).

2. Duża misa głęboka, stożkowata, z taśmowatym uchem, nieco wystającym nad szeroką krawędź, zdobioną na zewnątrz 3 parami występow, jedną po przeciwległej stronie ucha, dwiema z obu stron. Powierzchnia gładka, brunatna o czerwonym odcieniu, wewnątrz czarniawa. W. 14, ot. 34·5, d. 13·5 (tabl. XLIII 1).

3. Czerpak głęboki, nieco stożkowaty, gładki, czarniawy z brunatnymi plamami; dno wklęsłe, ucho taśmowate, wystające; na krawędzi zachowany jeden występ w okolicy ucha, drugi utracony. W. 5·5, ot. 11—12·8, d. 2·7 (tabl. LII 40).

Grób 50. Popielnica, czerpak i misa w szczątkach obok siebie. Resztki brązu.

1. Popielnica dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, gładka, dołem brunatna, poza tym czarna; zdobiona nad załomem 4 pionowymi listewkami (jedna utracona); poniżej nich pod załomem ślady poziomych listewek; brzeg znacznie uszkodzony. W. 15, śr. 17·3, ot. ok. 15, d. zrekonstruowane 7, brak oryginalnego (tabl. XXII 14).

2. Głęboka misa w przybliżeniu stożkowata, z taśmowatym uchem, wystającym nieco nad szeroką krawędź, ukośnie do środka pochyloną, od zewnątrz wyodrębnioną we wąski brzeg nieco wygięty; gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna; w okolicy ucha zachowany jeden występ na krawędzi. W. 10, ot. 30·5, d. 10 (tabl. XLIII 2).

3. Szczątki czarnego czerpaka z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi wystęпами, na brzuścu grupy pionowych żłobków, oddzielonych dolkami.

4. Kawalek blachy brązowej przypominającej kształtem fragment nie-dużego sierpa (tabl. XC 7).

Grób 51. Duża popielnica, nakryta misą, oraz czerpak. Dużo kości niedopalonych. W popielnicy kilka drucików brązowych.

1. Fragment dwustożkowej popielnicy z wyodrębnioną nieco szyjką; popielnica czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka, zdobiona u nasady szyjki guzkami, a pod załomem listewkami.

2. Ułamki misy o szerokiej krawędzi, zdobionej występami, misa gładka, czerwono-brunatna, wewnątrz czarna.

3. Czerpak czarny, gładki, półkulisty, dno wklęsłe, ucho taśmowate, wystające. W. 5, ot. 11·5—12·3, d. 1·8 (tabl. LII 41).

4. Ułamek kółka z potrójnego, spiralnie zwiniętego drutu (tabl. LXXXIX 47).

5. Ułamki cienkiego drutu brązowego, fragmenty różnych kólek.

Grób 52. Popielnicy centralnej nie było, prawdopodobnie zniszczona. Pozostały: czerpak, czarka i 2 czareczki.

1. Czerpak czarny, gładki, z wygiętym brzegiem, zdobiony na załomie brzuśca i brzegu 3 podłużnymi guzkami, dwoma w pobliżu ucha, jednym po przeciwległej stronie; dno wklęsłe, ucho taśmowate, wystające. W. 5·5—6, ot. 12·3—13·5, d. 3, w. brzegu 2 (tabl. LIV 59).

2. Czarka gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, w przybliżeniu dwustożkowa, z dolną częścią dołem zaokrągloną, bez wyodrębnionego dna; w górnej wysokiej części wykazuje brzeg wygięcie na zewnątrz. W. 7·7, śr. 8·7, ot. 6·3 (tabl. LVI 23).

3. Czarka gładka, brunatna, dwustożkowa, z górną częścią mocno wciągniętą, przechodzącą ku górze w szyjkę, zdobiona na załomie 5 parami guzków, jedna para utracona. W. 7, śr. 7·2, ot. 3·5, d. 2·4 (tabl. LVI 24).

4. Czarka gładka, czerwono-brunatna z czarniawą plamą, ze stożkowatą szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki; dno wklęsłe. W. 6, śr. 7, ot. 5·2, d. 1·6 (tabl. LVIII 61).

Grób 53. Ślady zniszczonego grobu.

Grób 54. Zamiast popielnicy kubek (o formie garnka z uchem) z niedopalonymi kośćmi czaszki. Wewnątrz kubka jeszcze drugi mniejszy kubek. Poza tym ułamki garnka.

1. Kubek o formie jajowato-doniczkowatego garnka z taśmowatym, wystającym uchem, prawie w całości rekonstruowanym, chropowaty, brunatny, zdobiony 3 listewkami poniżej brzegu. W. 10, ot. 11·5, d. 6·8 (tabl. L 1).

2. Kubek czarny, gładki, dwustożkowy, którego górna część przechodzi w krótką, wygiętą szyjkę; ucho taśmowate, kolankowato załamane, dno wklęsłe. W. 5, śr. 7, ot. 4·4, d. 1·8 (tabl. XLIX 48).

3. Ułamki chropowatego, czerwono-brunatnego garnka, zdobionego pod brzegiem listewkami.

Grób 55. Ślady zniszczonego grobu.

Grób 56. Ślady zniszczonego grobu.

Grób 57. Ślady zniszczonego grobu.

Grób 58. Ślady zniszczonego grobu. Brązik.

1. Kółko, śr. 2,3, otwarte, z cienkiego drutu brązowego, z nanizanym na nie malutkim, otwartym kółeczkiem (tabl. LXXXIX 37).

Grób 59. Z grobu pozostała tylko misa. Pod nią skorupy, oraz resztki niedopalonych kości, a wśród nich brązowe kółeczko.

1. Misa wielkich rozmiarów, stożkowata, zaopatrzona w miejsce uszek w 2 listewki (jednej brak wraz z uszkodzoną częścią misy), gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, zdobiona 4 występami na krawędzi, szerokiej, ukośnie do środka nachylonej (jeden występ utracony). W. 12·3—16, ot. 38·5, d. 12·5 (tabl. XLIII 16).

2. Kółeczko, zgięte w owal śr. 2·3—2·9, z cienkiego drutu brązowego, spiralnie w 3 zwoje zwiniętego (tabl. LXXXVIII 25).

Grób 60. Ostatni na parceli Misiudy. Popielnica przykryta misą. Jako przystawki: czerpak i czarka. Wśród dużej ilości kości, na dnie popielnicy podwójne kółko i drucik brązowy.

1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, gładka, w przybliżeniu dwustozkowa o zaokrąglonym załomie, z szyjką wyodrębnioną za pomocą wgłębienia; zdobiona u nasady szyjki 4 pionowo wydłużonymi guzkami, a poniżej nich pod załomem tyłu listewkami, z których dwie się tylko zachowały w całości. W. 18·5, śr. 24·2, ot. 16—17·5, d. 10, w. szyjki 8 (tabl. XXIX 10).

2. Misy brak.

3. Głęboki czerpak czarny, gładki, stożkowaty, zdobiony na krawędzi przy uchu 2 występami; dno wklęsłe; ucho rekonstruowane. W. 7, ot. 14, d. 2·4 (tabl. LII 42).

4. Czarniawa, gładka czarka, mocno zniszczona (obecnie w większej części rekonstruowana), brak brzegu, miała ona formę dwustozkową o zaokrąglonym załomie, przy czym dolna część niska, zaokrąglona z małym, nieco wklęsłym dnem, zaś nad załomem były 2 uszka, z których jedno zachowane. W. ok. 9?, śr. ok. 12, d. 1·5. (rekonstrukcja naczynia niezbyt szczęśliwa, zrobiono fałszywy brzeg) (tabl. LVIII 20).

5. Brak brązów: podwójne kółko i drucika.

Grób 61. Resztki zniszczonego grobu.

Grób 62. Grób bardzo zniszczony Popielnica w skorupach, w niej wśród kości brązy. Jako przystawki: czerpak w skorupach i cało zachowana, zdobiona czarka.

1. Popielnica czarniawa, z brzegu i wewnątrz brunatna, gładka, ze stożkowatą szyjką, przechodzącą w stożkowaty, górą wydęty brzusec; zdobiona na górnej części brzusca pionowymi listewkami, z wgłębieniem przez środek. W. 23—25, śr. 32, ot. 23—24, d. 11·5 (tabl. XXVII 16).

2. Czarka ze stożkowatą szyjką o wygiętym nieco brzegu, osadzoną na wydętym, prawie ostro załamanym brzuscu, z 2 uszkami u nasady szyjki; gładka, czarna, ku dnie brunatna, zdobiona u nasady szyjki pasmem 4 równoległych linii, od którego zwieszają się na górną część brzusca grupy ukośnych

na przemian kresiek, pola zaś trójkątne między tymi grupami obramowane dolkami; na załomie brzuśca prócz tego 2 pary guzków pośrodku między uszkami, po jednej z każdej strony; dno wklęsłe. W. 8·4, śr. 13, ot. 9, d. 3·5, w. szyjki 3·7 (tabl. LIX 17, LXXIX 7—8).

3. Czerpaka brak.

4. Kółeczko (pierścionek), śr. 1·8, z cienkiego drutu brązowego spiralnie zwiniętego (tabl. LXXXIX 48).

5. Drobną ozdobą niekompletna, z cienkiego drutu brązowego, węzowato skręconego, z końcem jednym, zwiniętym w uszko, w którym zawieszone kółeczko ze spiralnie zwiniętego drutu, z jednym końcem w uszko zagiętym; ozdoba niecała, w połowie przełamana, brak drugiej części, podobnie zbudowanej (tabl. LXXXIX 66).

Grób 63. Garnek z kośćmi, przykryty misą.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty, czerwonawo-brunatny, chropowaty, z brzegiem nieco wygiętym; zlepiony ze skorup, w dużej części rekonstruowany. W. 18, ot. 15, d. 9 (tabl. XXXVI 20).

2. Płytką misą, gładką, brunatną, wewnątrz czarniawa; krawędź szeroka, zdobiona na zewnątrz wystęgami; ucho, taśmowate poniżej brzegu. W. 7·5, ot. 31, d. 10, szer. krawędzi 1·1.

Grób 64. Popielnica przykryta misą razem z czerpakiem i czarką.

1. Popielnica brunatna, gładka, z cylindryczną prawie szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 taśmowatymi uszkami na granicy brzuśca i szyjki; zdobiona 2 guzkami listewkowatymi na największym wyđęciu brzuśca pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony. W. 16, śr. 19, ot. 15, d. 7·5, w. szyjki 6 (tabl. XCXII 12).

2. Misa w znacznej części rekonstruowana, w przybliżeniu stożkowata; gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa; poniżej brzegu taśmowate ucho; szeroka krawędź wykazuje ślady zdobienia na zewnątrz wystęgami. W. obecna 9—11, ot. 30·5, d. ? (tabl. XLIII 14).

3. Brunatny, gładki czerpaczek, z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 2 wystęgami w okolicy ucha; dno wklęsłe; ucho rekonstruowane. W. 3, ot. 7, d. 1·3 (tabl. LIV 60).

4. Dwustożkowa czarka z 2 uszkami, gładka, brunatna, na górnej części i wewnątrz czarniawa. W. 5, śr. 7, ot. 5, d. 3·5 (tabl. LVIII 21).

Grób 65, podwójny.

Grób a) Popielnica przewrócona i zbity, obok niej kości. Na skorupach kawałek ułamanego drutu brązowego.

1. Popielnica czerwono-brunatna, gładka, ze stożkowatą szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 taśmowatymi uszkami u nasady szyjki. W. 18·5, śr. 22·5, ot. 17·8, d. 8·5, w. szyjki 8 (tabl. XXXII 13).

2. Kawałek drutu brązowego, dość grubego, zapewne fragment naszyjnika (tabl. XC 8).

Grób b) Obok popielnicy z gr. a misa. Pod misą, leżącą w pierwotnym położeniu, kości i dwie małe czarki.

1. Misa wielkich rozmiarów, dość gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, z brzegiem nieco pochylonym, wyraźnie oddzielonym od brzuśca, z 2 taśmowatymi uszkami na granicy brzegu i brzuśca. W. 17·5, ot. 38—40, d. 12·5, w. brzegu 4·5 (tabl. XLVII 17).

2. Czarka z cylindryczną szyjką, osadzoną na ostro załamany brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki; gładka, brunatna, z czerwonymi plamami, zdobiona na górnej części brzuśca ukośnymi żłobkami, a pod uszkami dolkami. W. 6, śr. 8, ot. 6·2, d. 3, w. szyjki 2·5 (tabl. LIX 18, LXXIX 9).

3. Czarka gładka, brunatna, o niskim, mocno wydętym brzuścu, prawie ostro załamany, szyjka zniszczona, miała, zdaje się, formę stożkowatą; dno nie wyodrębnione. W. zachowanej części 5, śr. 9·3 (tabl. LVIII 62).

Grób 66 (tabl. XII 7). Duża popielnica, obok niej trzy przystawki: czerpaczek odwrócony dnem do góry, nieco dalej od popielnicy, a tuż obok niej czarka i większy czerpak. Misy brak, brak też jej szczątków.

1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, gładka, ze stożkowatą szyjką, osadzoną na wydętym górą brzuścu, prawie ostro załamany, bogato zdobiona: u nasady szyjki pasmo 4 linii, nad nim rząd dolków, od tego pasma zwieszają się na górną część brzuśca ukośne kreski w grupach na przemian ukośnie do siebie ustawionych, pola zaś trójkątne między tymi grupami wypełniają dolki, ułożone w ten sposób, że jeden rząd tworzy podstawę trójkąta, zaś drugi biegnie prostopadłe od wierzchołka do podstawy. W. 21·5, śr. 32, ot. 23, d. 10, w. szyjki 10 (tabl. XXIX 11, LXVIII 2).

2. Czerpak wysoki, przypominający raczej kubek, z wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca załomem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, z wklęsłym dnem, krzywo umieszczonym. W. 6, ot. 6·8—8, d. 2·5, w. brzegu 2·3 (tabl. LIV 61).

3. Czerpak gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, z wygiętym brzegiem przechodzącym łagodnie w brzusiec; dno wklęsłe, ucho taśmowate, wystające. W. 5·5, ot. 11, d. 2·3, w. brzegu 2·2 (tabl. LIV 62).

4. Czarka z wysoką, cylindryczną szyjką, przechodzącą łagodnie w słabo wydęty brzusiec, z 2 uszkami u nasady szyjki; gładka, brunatna. W. 8·5, śr. 7·5, ot. 7·5, d. 4, w. szyjki 3·7 (tabl. LVIII 63).

Grób 67. Popielnica i 2 czerpaki. Misy oraz jej szczątków brak. Pod popielnicą, dochowaną w całości, kości niedopalone, wysypane tam prawdopodobnie umyślnie.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z szyjką wyodrębnioną w górnej części przez wgłębienie, z 2 taśmowatymi uszkami ponad nasadą szyjki; gładka, brunatna pod załomem, poza tym czarniawa. W. 14·5, śr. 20, ot. 15, d. 8·5 (tabl. XXXI 13).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz i nieco z brzegu czarniawy; ucho u nasady

na brzuścu zdobione 5 podłużnymi rytymi kreskami. W. 4·5, ot. 10·5—11, d. 2 (tabl. LII 43).

3. Półkulisty czerpak, gładki, brunatny, w połowie rekonstruowany, brak ucha i dna oryginalnego. W. obecna 5, ot. 10·5.

Grób 68. Grób bardzo zniszczony. Zawierał przystawkę, w niej troszeczkę kości i kawałki drutu brązowego, oraz garnek.

1. Garnek jajowato-donickowaty, chropowaty, czerwono-brunatny, zdobiony poniżej brzegu 2 krótkimi listewkami po przeciwległych stronach. W. 17, ot. 15—16·5, d. 9 (tabl. XXXVII 38).

2. Kawalek czworograniastego drutu brązowego; bransoleta? (tabl. XC 9).

3. Fragment kółka, śr. 2·7, z cienkiego drutu brązowego (tabl. LXXXIX 49).

Grób 69. Kupka kości niedopalonych. Albo grób zniszczony, albo ceramiki nigdy nie było.

Grób 70. Kupka samych kości i kółko brązowe (nie ma go w materiale muzealnym).

Grób 71. Czerpak, kości niedopalone.

1. Czerpak z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem; gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·4—6, ot. 9·5, d. 1·8 (tabl. LIV 63).

Grób 72. Misa, obok niej czarka. Pod misą druga czarka i trochę kości. Popielnicy brak.

1. Misa stożkowata, w połowie rekonstruowana; gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, z uszkiem taśmowatym, równym z szeroką krawędzią, zdobioną na zewnątrz występami. W. obecna ok. 8, ot. 26 (tabl. XLIII 4).

2. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem; gładka, brunatna, wewnątrz i nieco z brzegu czarniawa, zdobiona na załomie pośrodku między uszkami 2 guzkami. W. 8·5, śr. 10·5, ot. 8·5, d. 4 (tabl. LVIII 22).

3. Czarka ze stożkowatą szyjką, przechodzącą łagodnie w półkulisty brzusec, z 2 uszkami u nasady szyjki; brunatna, częściowo na szyjce i wewnątrz czarniawa, gładka, zdobiona 2 guzkami u nasady szyjki pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony. W. 6·8, śr. 9, ot. 7 (tabl. LVIII 64).

Grób 73. Czerpak, obok niego trochę kości.

1. Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z uchem okrągłym, wystającym; gładki, brunatny, wewnątrz i trochę z brzegu czarniawy. W. 4·5—5·2, ot. 9·2—10·2, d. 3 (tabl. L 60).

Grób 74. Zawierał garnek i 2 czerpaki.

1. Donickowaty garnek z 2 uszkami poniżej brzegu, nieco chropowaty, brunatny. W. 9·5, ot. 10·8—11·2, d. 7·5 (tabl. XL 34).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, szaro-brunatny. W. 5·5, ot. 10·5—11·4, d. 1·5 (tabl. LII 44).

3. Czerpaczek z wygiętym brzegiem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy; ucho utracone; dno wklęsłe. W. 2·3, ot. 5·5—6, d. 0·9 (tabl. LIV 64).

Grób 75. Grób misowy. Pod misą kości, 2 małe czarki i czerpak.

1. Ułamki czarniawej misy o niezbyt szerokiej krawędzi, zdobionej na zewnątrz parami występów.

2. Czarka gładka, czarniawa, ze stożkową szyjką, osadzoną na ostro prawie załamany brzuścu; dno nieco wklęsłe. W. 5·5, śr. 7·8, ot. 5·8, d. 2·4 (tabl. LIX 19).

3. Czarka z cylindryczną szyjką, osadzoną na ostro załamany brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki; gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa; dno słabo wyodrębnione. W. 5, śr. 6, ot. 5·3 (tabl. LIX 20).

4. Głęboki czerpak stożkowaty, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, częściowo rekonstruowanym, pod którym na brzuścu dołek. W. 5·5, ot. 9·8—10·3, d. 1·2 (tabl. LII 45).

Grób 76 (tabl. XIII 1). Pod misą kości, bezpośrednio na ziemi. Obok czarka.

1. Misa głęboka, brunatna, wewnątrz czarniawa, gładka, stożkowata, z brzegiem tworzącym od środka prostopadłą nieco ściankę, o szerokiej krawędzi, zdobionej na zewnątrz 3 parami występów, z nich jedna zachowana w całości. W. 9·5, ot. 31, d. 10 (tabl. XVII 13).

2. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu, dołem zaokrąglonym, bez wyodrębnionego dna, z 2 uszkami na górnej części brzuśca; gładka, czarniawa, z brunatnymi plamami, zdobiona na załomie brzuśca 2 guzkami pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony. W. 9, śr. 11, ot. 7·5, w. szyjki 3·5 (tabl. XVII 14).

Grób 77. Duża, zbita popielnica. Obok niej miska, pod miską przystawki i niedopalone kości. Nieco dalej misa, zachowana w części, przebita korzeniami i odrzucona na bok. Węgielki drzewne.

W materiale muzealnym zachowany jedynie czerpak i skorupy z popielnicy.

1. Z popielnicy czarna skorupa.

2. Czerpak z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem; gładki, częściowo czarny, częściowo brunatny, ucho w znacznej części rekonstruowane, czerpak nieco zniszczony. W. 6—7, ot. 15, d. 4 (tabl. LIV 65).

Grób 78. Zawierał popielnicę, czarkę i szczątki zdobionej miski.

1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, gładka, z cylindryczną szyjką, osadzoną na regularnie wydętym brzuścu; zdobiona u nasady szyjki 4 pionowo wydłużonymi guzkami, a poniżej ich nisko pod największą wydętością brzuśca 4 krótkimi listewkami. W. 19·5, śr. 25, ot. 20, d. 12, w. szyjki 9 (tabl. XXIX 12).

2. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonej dołem części dolnej, bez wyodrębnionego dna, z 2 uszkami nad załomem (jednego brak), brunatna, z brzegu

i wewnątrz czarniawa, gładka zasadniczo, wskutek obtłuczenia zaś chropowata. W. 8, śr. 10·5, ot. 7·8 (tabl. LVIII 23).

3. Szczątków miski brak.

Grób 79. Misa do połowy zniszczona, pod nią czareczka.

1. Brunatna, gładka czarka ze stożkową szyjką, oddzieloną wyraźnie od niskiego brzuśca, dołem zaokrąglonego, bez wyodrębnionego dna. W. 8·4, śr. 9, ot. 6·5, w. szyjki 4 (tabl. LVI 43).

2. Z misy skorupy.

Grób 80 (tabl. XIII 2). Popielnica, nakryta ogromną misą, może o dwóch uszkach, oraz czerpak i brązy. Dookoła węgielki drzewne w dużej ilości.

1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, ze stożkową szyjką, której brzeg na zewnątrz wygięty, osadzoną na wydętym, o zaokrąglonym załomie, brzuścu, na brzuścu pod załomem chropowata, poza tym gładka, u nasady szyjki 2 taśmowate uszka, zdobione u nasady szyjki 2 guzkami pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony, zaś na załomie brzuśca 4 listewkami, łagodnie wgłębionymi, tak, iż na końcach ich powstają nieznaczne wierzchołki. W. 23, śr. 30·2, ot. 22, d. 10·5, w. szyjki 9·5 (tabl. XXXI 4).

2. Głęboki czerpak czarny, gładki, z półkulistym brzuścem, z niewysokim, wygiętym brzegiem, bez wyodrębnionego dna, ucho i pewne części górne czerpaka rekonstruowane. W. 7, ot. 12·5 (tabl. LV 53).

3. Misy brak.

4. Dwa brązowe grociki z tulejkami, jeden dł. 3·9, z uszkodzonym końcem, drugi dł. 3·5, nieco pogięty (tabl. XC 21, 22).

5. Nieforemny kawałek stopionego brązu.

6. Nieco węgla drzewnego.

Grób 81. Popielnica, czerpak, skorupy z misy (obok pomieszane skorupy z popielnicy, prawdopodobnie z innego grobu).

1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, gładka, w przybliżeniu dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną nieco szyjką, której brak górnej części z brzegiem; zdobiona na największej wydętości brzuśca listewkami, 2-krotnie karbowanymi, z których jedna tylko zachowana. W. obecna 19, śr. 25·5, ot. obecny 18, d. 9·5 (tabl. XXIX 13).

2. Fragmenty dużej misy, gładkiej, brunatnej, wewnątrz czarnej, z szeroką krawędzią, zdobioną na zewnątrz występami; misa była zapewne stożkowata.

3. Stożkowaty czerpak, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5·5, ot. 10·8—11·5, d. 3·4 (tabl. LII 46).

4. Popielnica mała z górną częścią zniszczoną, gładka, brunatna, ku górze czarniawa, szyjka była, zdaje się, stożkowata i przechodziła łagodnie w wydęty regularnie brzusec; popielnica miała 2 uszka u nasady szyjki, z których ślady tylko zachowane. W. obecna ok. 10, śr. 18, d. 8 (popielnica ta nie należy do zespołu grobowego) (tabl. XXXII 4).

Grób 82. Resztki garnka koloru czerwonego, szczątki misy i przystawki.

1. W materiale muzealnym zachowany ułamek czarniawego czerpaka z wklęsłym dnem. Reszty naczyń brak.

Grób 83. Garnek dnem do góry odwrócony, na nim kubek, również dnem do góry odwrócony. Obok garnka czarka, a w samym garnku druga czarka.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty, czerwono-brunatny, chropowaty, zdobiony guzkami poniżej brzegu. W. 15, ot. 14, d. 9 (tabl. XVII 9).

2. Kubek z prostą szyjką, osadzoną na ostro prawie załamanym brzuscu, z taśmowatym uchem, kolankowato załamanym, zdobionym podłużnymi i poprzecznymi kreskami, gładki, brunatny, na szyjce czarniawy, zdobiony na górnej części brzusca na przemian ukośnymi kreskami. W. 5·5, śr. 8·5, ot. 6·5, w. szyjki 1·5 (tabl. XVII 10, LXXIV 8).

3. Czarka ze stożkowatą szyjką (silnie zniszczoną), przechodząca łagodnie w półkulisty brzusec, dołem nieco spłaszczony; gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, z 2 uszkami u nasady szyjki. W. zachowanej części 5—6, śr. 8·6 (tabl. XVII 11).

4. Czarka z cylindryczną prawie szyjką, oddzieloną dość wyraźnie od ostro załamanego brzusca, gładka, brunatna, spaczona w ogniu. W. 6·5, śr. 7·6—8·1, ot. 5·8—7·5, d. 3·2 (tabl. XVII 12).

Grób 84. Mała popielnica z czerpakiem, nakryta misą, dochowaną w ułamkach. Pod czerpakiem duża ilość kości, w popielnicy może ich resztką. W popielnicy brązy.

1. Popielnica brunatna, na szyjce i wewnątrz czarniawa, gładka, z cylindryczną szyjką, oddzieloną wyraźnie od brzusca, prawie ostro załamanego; na granicy szyjki i brzusca 2 uszka, brzeg uszkodzony. W. maksymalna obecna 12, śr. 16·5, ot. 14, d. 8 (tabl. XVII 15, XXXI 20).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobionym u nasady przy brzegu 4 żłobkami, gładki, czarniawy z brunatną plamą, zdobiony poniżej brzegu dolkami, w grupach po cztery, pod uchem 3 znaczniejsze dolki. W. 5·1, ot. 11—11·8, d. 1·8 (tabl. XVII 16, LXXV 4).

3. Kółko, śr. 3, z cienkiego drutu brązowego, z końcami na siebie głęboko założonymi (tabl. XVII 18).

4. Trzy fragmenty kólek z cienkiego drutu brązowego, jednego o śr. 2·5, drugiego ok. 1·5, trzeciego ok. 2·3, kawałek podwójnego drutu z kółka o 2 zwojach spiralnych (tabl. XVII 19, 20).

5. Trzy guziczki brązowe o formie wypukłej, okrągłej tarczki z uszkiem pod spodem, jeden, śr. 1·7, drugi 1, trzeci mocno zniszczony, zachowana śr. 0·7, wszystkie guziczki mają rowek poprzez uszko (tabl. XVII 17).

Grób 85. Zawierał czarękę i kubek.

1. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami na załomie, brunatna, gładka, wskutek obtłuczenia obecnie chropowata, dolna

część zaokrąglona, bez wyodrębnionego dna. W. 5·5, śr. 7·2, ot. 5·3 (tabl. LVIII 24).

2. Kubek z dość wysoką szyjką, wgiętą poniżej krawędzi, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, dołem zaokrąglonym, bez wyodrębnionego dna, gładki, czarniawy, ucho rekonstruowane. W. 5, śr. 8·4, ot. 6·8, w. szyjki 2 (tabl. L 10).

Grób 86. Grób zniszczony. Popielnica, garnek, miska i czerpaczek.

1. Popielnica gładka, brunatna, na szyjce czarniawa, ze stożkowatą wysoką szyjką, osadzoną na brzuścu, wysoko tuż pod szyjką dopiero załamanym; zachowane jedno taśmowate uszko nad załomem brzuśca; popielnica zdobiona u nasady szyjki pionowo wydłużonymi guzkami, których pierwotnie było 2, lecz jeden tylko zachowany, popielnica w $\frac{1}{3}$ rekonstruowana, w tej właśnie części było uszko i guzek ozdobny. W. 15, śr. 19, ot. ok. 15·5, d. 8 (tabl. XXXII 5).

2. Fragmenty misy, gładkiej, brunatnej, wewnątrz czarniawej, z taśmowatym uszkiem, wystającym nieco nad szeroką krawędź, zdobioną na zewnątrz występami.

Reszty naczyń, i to garnka i czerpaczka, brak w materiale muzealnym.

Grób 87. Mała popielnica, czarka i czerpak. Misy brak. Obok popielnicy mały brzązik.

W materiale muzealnym zachowane: popielnica i czerpak.

1. Popielnica szaro-brunatna, czarniawa, gładka, wewnątrz brunatna, ze stożkowatą szyjką, dość wysoką, oddzieloną wyraźnie od łagodnie wydegiętego brzuśca, z 2 uszkami na granicy szyjki i brzuśca. W. 15, śr. 1·5, ot. 13, d. 8·5, w. szyjki 7·5 (tabl. XXXII 6).

2. Czerpak z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca załomem, gładki, czarniawy z brunatnymi plamami; dno wklęsłe, ucho zrekonstruowane. W. 5, ot. 10·8—11·5, d. 2 (tabl. LIV 66).

Grób 88. Mała popielnica, szczątki misy i 2 czerpaków.

W materiale muzealnym nie ma niczego z inwentarza tego grobu.

Grób 89. Dwie czarki i kupka kości. Dwie grube skorupy, może z rozbitych i zniszczonych popielnic.

W materiale muzealnym jedna tylko czarka.

1. Brunatna, gładka czarka z cylindryczną szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki. W. 5·5, śr. 6·5, ot. 5·3, d. 2·5 (tabl. LIX 21).

Grób 90. Czarka, czerpak, kupka kości, pod nimi dwie skorupy większych naczyń, może od zniszczonej popielnicy.

1. Czerpak płytki, z wklęsłym dnem, z uchem taśmowatym, wystającym, gładki, brunatny, wewnątrz i nieco z brzegu czarniawy. W. 3·5, ot. 11—12, d. 2·5 (tabl. LII 47).

2. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem, brunatna, gładka. W. 6, śr. 7, ot. 6, d. 3·3 (tabl. LVIII 25).

3. Skorupy.

Grób 91. Duża popielnica, czarka, misa i czerpak.

W materiale muzealnym brak czarki.

1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, ze stożkową szyjką, oddzieloną wyraźnie od ostro załamanego brzuśca, mocno wydętego, z 2 uszkami taśmowatymi u nasady szyjki, na brzuścu pod załomem chropowata, poza tym gładka. W. 17, śr. 26, ot. 19, d. 8, w. szyjki 8·5 (tabl. XXXI 5).

2. Misa gładka, częściowo czarna, częściowo brunatna, w przybliżeniu stożkowata, w znacznej części rekonstruowana, nie wiadomo więc, czy miała uszko, czy krawędź była zdobiona występami. W. 9, ot. 28·5, d. 8·5.

3. Czerpak gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, półkulisty, z wklęsłym nieco dnem, ucho rekonstruowane, na krawędzi zachowany jeden występ ozdobny. W. 5—6, ot. 10·5—12. d. 2 (tabl. LII 48).

Grób 92. Dwie czarki, obok czerpak ozdobny, Duża misa korzeniami rozbita. Popielnicy i skorup z niej brak, a zatem prawdopodobnie grób misy. Pomiedzy czerepami misy, trochę kości niedopalonych.

1. Czarka z 2 uszkami, w przybliżeniu dwustożkowa, gładka, brunatna, dno nie wyodrębnione, dolna część brzuśca zaokrąglona. W. 5·5, śr. 7·5, ot. 5·3 (tabl. LVIII 26).

2. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, nieco chropowata, czerwono-brunatna, dno wklęsłe. W. 6, śr. 7, ot. 4·8, d. 1·5 (tabl. LVIII 65).

3. Czerpak czarny, gładki, z brzegiem dość wysokim, oddzielonym wyraźnie od brzuśca, wgiętym poniżej krawędzi, zdobiony na brzegu rzędem ukośnych, krótkich kresczek ponad pasmem 5 równoległych linii, od którego zwieszają się poprzez załom brzegu i brzuśca grupy ukośnych kreszek, naprzemian do siebie ukośnie ustawionych; na załomie poza tym 3 ornamentacyjne guzki, dno wklęsłe, ucho taśmowate, wystające, zdobione również u nasady przy brzegu podłużnymi kreskami. W. 6·5—7, ot. 13—15·3, d. 2, w brzegu 2·8 (tabl. LIV 67, LXXV 11).

4. Misa fragmentarycznie zachowana, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, o dość szerokiej krawędzi, zdobionej występami.

Grób 93. Mała popielnica (właściwie czarka) z misą. W popielnicy znaleziono w muzeum na dnie węgiel drzewny i brzązik, a na samym dnie mały czerpaczek.

1. Czarka gładka, brunatna, górą i wewnątrz czarniawa, ze stożkową szyjką (z brzegu zniszczoną), osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami pod nasadą szyjki. W. obecna ok. 8, śr. 10·7, d. 4·8 (tabl. LVIII 66).

2. Misa półkulista ze zniszczoną dolną częścią wraz z dnem, część ta rekonstruowana, powierzchnia misy dość gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, taśmowate uszko, wystające nad dość szeroką krawędź, zdobioną na zewnątrz 4 nieznacznymi występami. W. obecna 8·5, ot. 21 (tabl. XLIII 3).

3. Czerpaczek w kształcie odcinka kuli, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, ucho taśmowate, wystające. W. 3·5, ot. 7—7·5 (tabl. LIV 15).

4. Kóleczo, śr. 1·9, z cienkiego drutu brązowego, z końcami założonymi na siebie (tabl. LXXXIX 50).

5. Grudka węgla drzewnego.

Grób 94. Grób zniszczony. Pozostały tylko przystawki: 2 czarki.

1. Czarka dwustożkowa z dolną częścią zaokrągloną, bez wyodrębnionego dna, z 2 uszkami, gładka, brunatna. W. 6, śr. 7·7, ot. 6·8 (tabl. LVIII 27).

2. Czarka z cylindryczną szyjką, osadzoną na półkulistym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki z pionowymi otworkami, brunatna, gładka. W. 8, śr. 9·2, ot. 8, w. szyjki 2·8 (tabl. LVIII 67).

Grób 95 (tabl. XIII 3). Popielnica przykryta misą, obok 2 czerpaki i czarka.

1. Popielnica gładka, prawie czarna, wewnątrz brunatna, ze stożkowatą szyjką o wygiętym nieco brzegu, oddzieloną żłobkiem dość głębokim od łagodnie wydętego górnego brzuśca, zdobiona u nasady szyjki 4 parami krótkich, pionowych listewek, pośrodku zaś między tymi listewkami zwieszają się na górną część brzuśca od owego żłobka, znaczącego nasadę szyjki, grupy półkulistych żłobków, koncentrycznie ułożone po 3 w jednej grupie. W. 19—20, śr. 25, ot. 20·5, d. 10, w. szyjki 8 (tabl. XXIX 14, LXVIII 3).

2. Mała misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca zaokrąglonym załomem, nad którym uszko, gładka, częściowo brunatna, częściowo czarniawa, na krawędzi zdobiona 3 wystęgami (jeden utracony) po przeciwległej stronie uszka. W. 7—8·5, ot. 22·5, d. 9 (tabl. XLVI 14).

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem i taśmowatym, wystającym uchem, gładki, częściowo brunatny, częściowo czarny, wewnątrz czarny. W. 4·5, ot. 11, d. 3 (tabl. LII 49).

4. Fragment czerpaka półkulistego, gładkiego, czarniawego, przy wklęsłym dnie brunatnego.

5. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem, gładka, czarniawa, z górną częścią zniszczoną, bez brzegu (obecnie brzeg fałszywie zrekonstruowany), dno wklęsłe. W. zachowanej części 7, śr. 11, ot. obecny 8, d. 1·5 (tabl. LVIII 28).

Grób 96. Misa oraz może resztki popielnicy lub garnka. Jedna czarka.

1. Misa półkulista z wklęsłym dnem, zdobiona na krawędzi na zewnątrz wystęgami, dość gładka, częściowo brunatna, częściowo czarniawa. W. 9, ot. 21, d. 4 (tabl. XLII 8).

2. Czarka ze stożkowatą, wysoką szyjką, osadzoną na niskim, ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, czerwona, gładka, zdobiona na załomie brzuśca 2 guzkami pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony, dno wklęsłe. W. 7, śr. 10·2, ot. 7·5, d. 3·2, w. szyjki 4 (tabl. LIX 22).

3. Trzy skorupy jakiegoś brunatnego, dość gładkiego naczynia, z nich jedna zdobiona listewką, ułamki popielnicy czy garnka?

Grób 97. Grób prawie zupełnie zniszczony. Kupka kostek z brązikiem. Przystawka, szczątki misy i popielnicy.

W materiale muzealnym nie ma niczego z inwentarza grobu.

Grób 98. Szczątki grobu. Misa koloru czerwonego. Nie ma jej w materiale muzealnym.

Grób 99 (tabl. XIII 4). Duża popielnica przewrócona, obok niej z jednej strony misa i resztki garnka, z drugiej dwie czarki, a między nimi czerpak, mniejsza czarka odwrócona dnem do góry. W popielnicy trzecia czarka. Na skorupach brąziki.

1. Popielnica szaro-brunatna, wewnątrz brunatna, w przybliżeniu dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną nieco szyjką, ku dnu pod załomem brzuśca chropowata, poza tym gładka, uszka taśmowate, zrekonstruowane. W. 21—24, śr. 26·5, ot. 18—20, d. 11·5 (tabl. XXXII 14).

2. Misa gładka, brunatna, głęboka, ze ścianami łukowato łagodnie wygiętymi, z dnem nieco wyodrębnionym. W. 10, ot. 32·5, d. 11 (tabl. XLII 7).

3. Fragment jajowato-doniczkowatego garnka, chropowatego, brunatnego.

4. Czerpak z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, zdobiony na krawędzi i na załomie występami, dwoma z każdej strony ucha, taśmowatego, występującego, z wystającymi krawędziami wzdłuż obydwóch brzegów, dno wklęsłe. W. 5·5—6·3, ot. 12·5—13, d. 2·3, w. brzegu 2 (tabl. LIV 68, LXXV 7).

5. Czarka z cylindryczną prawie szyjką, osadzoną na brzuścu, prawie ostro załamanym, z 2 małutkimi uszkami u nasady szyjki, gładka, brunatna, zdobiona bruzdą, odcinającą szyjkę od brzuśca, od której zwieszają się na górną część brzuśca grupy kresek, układanych jakoby w jodelkę. W. 8, śr. 10·2, ot. 7·6, d. 5, w. szyjki 3·2 (tabl. LIX 23, LXXIX 10).

6. Czarka ze stożkową, wysoką szyjką, przechodzącą w niski, wydęty brzusec, z 2 uszkami u nasady szyjki z wklęsłym nieco dnem, gładka, brunatna, z czarniawymi plamami, wewnątrz czarniawa. W. 8·8, śr. 11, ot. 8·8, ot. 3, w. szyjki 4·8 (tabl. LVIII 73).

7. Czarka gładka, częściowo brunatna, częściowo czarniawa, ze stożkową szyjką, oddzieloną wyraźnie od ostro załamanego brzuśca, z 2 uszkami (jedno utracone) na górnej części brzuśca. W. 5·2, śr. 7, ot. 5·3, d. 4 (tabl. LIX 24).

8. Kawałki cienkiego drutu brązowego, ułamki kółka wzgl. kólek.

Grób 100. Misa, pod nią szczątki małej popielnicy i przystawka.

W materiale muzealnym nie ma niczego z inwentarza grobu.

Grób 101. Resztki popielnicy i misy, węgielki drzewne.

W materiale muzealnym nie ma niczego z inwentarza tego grobu.

Grób 102. Resztki popielnicy i misy. Czarka i czerpak. Druciki brązowe w resztkach kości z popielnicy.

W materiale muzealnym tylko czerpak i brązy.

1. Czerpak czarny, gładki, z wąskim, wygiętym brzegiem, przechodzącym łagodnie w brzusec, zdobiony w górnej części grupami pionowych żłobków, ujętych z boku dolkami, zaś między tymi grupami zdobiony dolkami przykrytymi z góry 3 daszkowatymi żłobkami, przypominającymi w układzie jodelkę, taśmowate, wystające ucho zdobione u nasady przy brzegu podłużnymi żłobkami, pod nim zaś na brzusku 3 dolki, mocno wyciśnięte, tak iż od wewnątrz tworzą się wypukłości, dno wklęsłe. W. 6, ot. 12·5—13, d. 2·5, w. brzegu 1 (tabl. LV 54, LXXVI 5).

2. Ułamki kółka z podwójnego drutu brązowego (tabl. XC 11).

3. Kawałek drutu brązowego (tabl. LXXXV 41).

Grób 103. Popielnica średniej wielkości i misa oraz przystawka. Drućki brązowe.

W materiale muzealnym brak zupełnie ceramiki, są tylko brązy.

1. Trzy ułamki cienkiego drutu brązowego.

Grób 104. Popielnica nakryta misą. W popielnicy i pod nią kości niedopalone. Dwie przystawki: czerpaki. Drućki brązowe. Węgielki drzewne.

1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, gładka, dwustożkowa z szyjką wyodrębnioną przez rytą bruzdę; uszka taśmowate u nasady rekonstruowane, popielnica zdobiona 2 guzkami pod rytą brózdą, znacząca nasadę szyjki, pośrodku między uszkami, po jednym guzku z każdej strony. W. 16·2, śr. 20, ot. 13·5, d. rekonstruowane 8 (tabl. XVII 32, XXXI 11).

2. Duża misa, nieco chropowata, brunatna, wewnątrz czarniawa, z taśmowatym uszkiem, prawie równym z krawędzią, dość szeroką, zdobioną na zewnątrz 2 występami w okolicy uszka (jednego występu brak wraz z uszkodzoną w tej części misą, obecnie zrekonstruowaną). W. 12·5, ot. 34·5—35·5, d. 12 (tabl. XVII 33).

3. Czarniawy, gładki czerpak z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem. W. 5·2, ot. 8, d. 1·8, w. brzegu 1·5 (tabl. XVII 34).

4. Stożkowaty czerpak, czarniawy, gładki, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony na krawędzi 2 występami przy uchu (z nich jednego brak). W. 4, ot. 8·3—0·2, d. 2·2 (tabl. XVII 35).

5. Stopione w ogniu w jedną bryłę brązowe kółka (tabl. XVII 36).

6. Węgielki drzewne.

Grób 105. Kości niedopalone nakryte misą. Popielnicy brak.

W materiale muzealnym brak misy.

Grób 106. Popielnica średniej wielkości, nakryta misą, oraz czerpak. W popielnicy wśród kości znalazła się brązowa szpila.

1. Z popielnicy trzy skorupy.

2. Misa głęboka, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa; nieco stożkowata, o zaokrąglonych ścianach, o szerokiej krawędzi, zdobionej występami; misa częściowo zrekonstruowana, być może, że w tych brakujących częściach znajdowało się uszko. W. 10, ot. 28·5, d. 10.

3. Głęboki czerpak, gładki, brunatny, wewnątrz i trochę przy brzegu czarniawy, dno wklęsłe, ucho taśmowate, wystające. W. 6·5, ot. 13·8—14·5, d. 3 (tabl. LII 50).

4. Szpila brązowa dł. 11, z rozklepaną główką, w uszko zwiniętą, poniżej połowy przełamana (tabl. LXXXV 32).

Grób 107. Duża popielnica, misa i czarka. W popielnicy wśród kości znalazły się brązy.

1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, gładka, przy dnie chropowata z cylindryczną szyjką, oddzieloną wgłębieniem od łagodnie wydętego brzuśca, zdobiona u nasady szyjki 4 pionowo wydłużonymi guzkami, a poniżej nich pod załomem brzuśca 4 krótkimi poziomymi listewkami. W. 21·5, śr. 28·7, ot. 23·5, d. 9·5, w. szyjki 11 (tabl. XXIX 15).

2. Głęboka, duża misa, gładka, czarniawa, z dość wysokim brzegiem, na zewnątrz mocno wygiętym, oddzielonym od brzuśca zaokrąglonym załomem, zdobionym na krawędzi wystęпами, na załomie brzuśca i brzegu ślad uszka. W. 11, ot. 32·5, d. 9 (tabl. XLVI 15).

3. Fragment czarki ze stożkowatą szyjką, osadzoną na niskim brzuścu dołem zaokrąglonym, bez dna, u nasady szyjki 2 uszka.

4. Kółko o śr. 2·7, z cienkiego drutu brązowego, spiralnie w 2 zwoje zwiniętego (tabl. LXXXVIII 26).

5. Drut brązowy, dł. 8·8, fragment szpili o nieokreślonym typie (tabl. XC 4).

Grób 108 (tabl. XIII 5). Cztery czerpaki nakryte misą, Przez ucho misy przechodzi korzeń.

1. Misa gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, nieco stożkowata, z uszkiem taśmowatym poniżej krawędzi, tworzącej od środka wgłębienie (pochyloną nieco ściankę, u innych nazwaną pionową). W. 8·8, ot. 25—25·5, d. 8·5 (tabl. XLIII 17).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z ciemnymi plamami, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobionym 4 podłużnymi głębokimi bruzdami. W. 4·5, ot. 9·5—11, d. 2·3 (tabl. LII 51).

3. Czerpaczek stożkowaty, gładki, czarniawy, przy dnie brunatny, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 2·7, ot. 6, d. 1·8 (tabl. LII 52).

4. Czerpaczek gładki, brunatny, z wklęsłym dnem, ucho utracone. W. 3, ot. 6—6·6, d. 2 (tabl. LII 53).

5. Stożkowaty czerpaczek, gładki, czarniawy, dołem brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem. W. 2·8, ot. 5·3—5·8, d. 1·7 (tabl. LII 54).

Grób 109. Popielnica średniej wielkości, misa, dwa czerpaki.

1. Popielnica czarna, gładka, dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z 2 szerokimi uszkami ponad załomem, między uszkami w środku na ich wysokości po jednej pionowej listewce. W. 18·8, śr. 19, ot. 14, d. 7·8 (tabl. XXXI 12).

2. Misy brak.

3. Czarny, gładki czerpak, z wygiętym brzegiem, zdobiony na krawędzi 2 wystęпами, na brzegu dolkami i grupami ukośnych kresek, dno wklęsłe, ucho rekonstruowane. W. 4·5—5·5, ot. 11—12, d. 1·8 (tabl. LIV 69, LXXV 10).

4. Głęboki czerpak w przybliżeniu stożkowaty, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, z wklęsłym dnem i taśmowato wystającym uchem. W. 5, ot. 9·5—10·5, d. 2 (tabl. LII 55).

Grób 110. Czerpak nakryty miską.

W materiale muzealnym nie ma niczego z inwentarza tego grobu.

Grób 111. Pojedyncza duża popielnica.

1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, ze stożkowatą szyjką, której brak górnej części z brzegiem (wyrównanie rzekomego brzegu jest rekonstrukcją gipsową), szyjka oddzielona wgłębieniem od ostro załamanego brzuśca, chropowatego pod załomem, poza tym naczynie gładkie. Popielnica zdobiona 4 listewkami nieznacznymi na ostrej krawędzi wgłębienia między szyjką a brzuścem. W. obecna 18, śr. 28·5, ot. obecny 19, d. 11·5 (tabl. XXVII 17).

Grób 112. Średniej wielkości popielnica, nakryta misą. Pod popielnicą czerpak.

1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, gładka, z cylindryczną szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, z nich jeden utracony, brzeg szyjki zniszczony, uzupełniony gipsem, podobnie brak oryginalnego dna. W. obecna 16·5, śr. 24·2, ot. 17—17·5, d. rekonstruowane 11, w. obecna szyjki 5·5 (tabl. XXIX 16).

2. Z misy skorupy.

3. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, krzywo umieszczonym, gładki, z czarną plamą na brzegu, wewnątrz czarniawy, ucho taśmowate, wystające. W. 5·8, ot. 9—11·5, d. 2 (tabl. LII 56).

Grób 113. Grób zniszczony. W miejsce popielnicy garnek, poza tym misa i przystawka.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty, czerwono-brunatny, zdobiony poniżej brzegu listewkami, z których pierwotnej liczby 4 zachowały się 2. W. 15·5—16·8, ot. 12—14, d. 8·5 (tabl. XXXVII 39).

2. Z misy zachowane dno, śr. 9·5, oraz ułamki brzuśca.

3. Z przystawki gładka, brunatna skorupa.

Grób 114, potrójny (tabl. XIII 6).

Grób a). Zawierał misę, w niej czerpak, a w nim kubek. W misie dwie kosteczki.

1. Misa stożkowata, krzywo i niezgrabnie lepiona, szaro-brunatna, dość gładka, z uszkiem poniżej brzegu. W. 8·5, ot. 22·5—23, d. 7·5—8·5 (tabl. XLIII 19).

2. Kubek o formie garnka, z taśmowatym, wystającym uchem, czarniawy, gładki, zdobiony przy uchu 2 występami na krawędzi. W. 8·5, ot. 11·5—12·5, d. 6 (tabl. L 2).

3. Czerpak z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca załomem, gładki, brunatny, w górnej części brzuśca i na brzegu grafitowany, dno wklęsłe, ucho taśmowate, wystające rekonstruowane częściowo. W. 5—6·2, ot. 11—12·3, d. 2·2, w. brzegu 2·2 (tabl. LIV 70).

Grób b). Tuż obok misy z gr. a misa, a w niej czerpak i kostka.

1. Mała misa, dość płytka, szarawo-brunatna, wewnątrz czarniawa, gładka, zdobiona na krawędzi na zewnątrz występami, z których pierwotnych 4 tylko 2 zachowane. W. 6, ot. 20, d. 7·5 (tabl. XLII 4).

2. Czerpak półkulisty ze słabo zaznaczonym dnem, gładki, brunatny z brzegu i wewnątrz czarniawy, ucho taśmowate, wystające. W. 6·5, ot. 12·5—13·8 (tabl. L 61).

Grób c). Znajdował się pod górnymi grobami a, b. Zawierał pod rozbitą misą czerpak, a ponad nią czarzę, ukrytą pod misą z gr. a. Nad szczątkami misy dookoła kosteczki.

1. Ułamki misy z taśmowatym uszkiem, wystającym nieco nad dość szeroką krawędź; misa gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa.

2. Czerpaka brak.

3. Czarka dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, gładka, brunatna, zdobiona na załomie występami. W. 5·8, śr. 8·8, ot. 6, d. 3·8 (tabl. LVI 25).

Grób 115. Za popielnicę służył garnek jajowato-donieczkowaty. Przystawek brak. W garnku trochę kości niedopalonych i kółeczko brązowe. Garnka nie zabrano.

1. Otwarte kółeczko, śr. 1·3, z cienkiego drutu brązowego, z ułamanym jednym końcem (tabl. LXXXIX 51).

Grób 116. Popielnica przykryta misą, czerpak i skorupy garnka.

1. Popielnica czarniawa, z brzegu i wewnątrz brunatna, gładka, dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, z wyodrębnioną nieznacznie w górnej części szyjką, zdobiona na załomie 4 krótkimi listewkami. W. 22·5, śr. 28, ot. 21, d. 10·5 (tabl. XXVII 18).

2. Ułamki misy, gładkiej, brunatnej, z brzegu i wewnątrz czarniawej, z uszkiem poniżej brzegu, misa dość duża.

3. Stożkowaty czerpak, gładki, brunatny, z brzegu czarniawy, dno wklęsłe, ucho zrekonstruowane. W. 5·8, ot. 9·5, d. 2·6 (tabl. LII 57).

4. Z garnka dwie chropowate, czerwono-brunatne skorupy, z nich jedna z brzegiem i zachowaną pod nim listewką.

Grób 117. Kupka kości niedopalonych wprost w ziemię wsypana; pomiędzy nimi kółko brązowe i szczątki małego naczynia. Popielnicy brak.

1. Skorupy czarne, gładkie, z nich dwie z brzegiem, wskazują na przynależność do misy.

2. Kółko (pierścione), zgięte w owal o śr. 1·9—2·4, z cienkiego drutu brązowego, spiralnie w 3 zwoje zwiniętego (tabl. LXXXIX 52).

Grób 118. Zawierał samą tylko niedużą popielnicę.

1. Nieduża popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na ostro prawie załamany brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, brunatna. W. 10·2—12, śr. 13·5, ot. 10·7, d. 6·5, w. szyjki 5·5 (tabl. XXXI 21).

Grób 119. Duża popielnica, nakryta misą, przewrócona. Obok czarka i 3 czerpaki, jeden na drugim. Wśród niedopalonych kości nie zauważono śladów brązu.

W materiale muzealnym brak popielnicy i misy.

1. Czerpak stożkowaty, dołem zaokrąglony, bez wyodrębnionego dna, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, ucho okrągłe, nad brzeg wystające. W. 5·5, ot. 11 (tabl. L 62).

2. Czerpak półkulisty, z płaskim dnem, gładki, brunatny, ucho zrekonstruowane. W. 5·5, ot. 10—10·8, d. 3·5 (tabl. L 63).

3. Czerpak z wygiętym brzegiem, przechodzącym łagodnie w brzusiec, gładki, czarny, z dużą brunatną plamą, dno słabo zaznaczone, ucho taśmowate, wystające. W. 5·7, ot. 12 (tabl. LIV 71).

4. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, brunatna, z ciemnymi plamami, brzeg szyjki zniszczony. W. zachowanej części ok. 6, śr. 9, ot. obecny 7, d. 3·8 (tabl. LVIII 68).

Grób 120. Pod misą kości niedopalone prosto w ziemi i czerpak.

W materiale muzealnym zachowany tylko czerpak.

1. Czarny, gładki, półkulisty czerpak, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony przy nim na krawędzi 2 wystęпами. W. 6, ot. 12—13, d. 2·5 (tabl. LII 58).

Grób 121. Tuż obok grobu 120 grób drugi, może być, że tworzyły razem grób podwójny. Zawierał popielnicę, nakrytą misą, zniszczony obok czerpak i 2 czarki.

1. Popielnica brunatna, ku górze i wewnątrz czarniawa, przy dnie chropowata, poza tym gładka, górna część naczynia zniszczona, brzusiec łagodnie wydęty, szyjka zdaje się była stożkowa i przechodziła łagodnie w brzusiec. W. obecna ok. 14, śr. 22·5, ot. obecny 17, d. 9.

2. Fragment głębokiego czerpaka, stożkowatego, gładkiego, czarniawego, przy płaskim dnie brunatnego, ucho nie zachowane. W. 5·2, d. 2·8.

3. Czarka gładka, czerwonawo-brunatna, dwustożkowa, z górną częścią nieco wygiętą, zdobiona nad załomem nieznacznymi guzkami; otwór owalny, dno wklęsłe. W. 7, śr. 8·4—9·2, ot. 6·2—8·2, d. 2·5 (tabl. LVI 26).

4. Czarka dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem (jedno utracone), gładka, brunatna, dno wklęsłe. W. 5·5, śr. 7·1, ot. 5·8, d. 1·6 (tabl. LVIII 29).

Grób 122. Zawierał czerpak, odwrócony dnem do góry, a pod nim nie-dopalone kostki i kółko brązowe.

1. Czerpak czarny, gładki, z wygiętym mocno brzegiem, zdobiony poniżej brzegu na załomie brzusca grupami pionowych żłobków, przy uchu dołkami; ucho taśmowate, wystające, zdobione u nasady przy brzegu podłużnymi żłobkami, dno wklęsłe. W. 5, ot. 10·7—12, d. 2·5 (tabl. LV 55, LXXVI 6).

2. Fragment kółeczka (pierścionka) o śr. 2·2, z cienkiego drutu brązowego, spiralnie w 2 zwoje zwiniętego (tabl. LXXXIX 53).

Grób 123. Popielnica, misa i naczynko piętrowe. W popielnicy wśród kości znalazły się brązy.

W materiale muzealnym brak misy.

1. Popielnica ze stożkową szyjką, przechodzącą łagodnie w regularnie wydęty brzusec, z 2 taśmowatymi uszkami ponad nasadą szyjki, zdobiona u nasady szyjki, pośrodku między uszkami, 2 pionowo wydłużonymi guzkami, po jednym z każdej strony, gładka, czarniawa, na szyjce częściowo i wewnątrz brunatna, dolna część z dnem rekonstruowana. W. obecna 19·5, śr. 23·2, ot. 17, d. rekonstruowane 11 (tabl. XVII 21, XXXII 15).

2. Piętrowe naczynie, utworzone z 2 czarnych gładkich, dwustożkowych naczyń, połączonych ze sobą szyjką, naczynie zaopatrzone w ucho. W. 9·5, śr. górnego naczynia 5·9, ot. tegoż 4·4, śr. dolnego naczynia 7·2 (tabl. XVII 22).

3. Dwa kółka z cienkiego drutu brązowego, spiralnie zwiniętego, jedno śr. 3·4, drugie 3·6 (tabl. XVII 23, 24).

4 a) Fragment kółka, śr. 3·4, z cienkiego brązowego drutu (tabl. XVII 25 b).

b) Fragment kółka z podwójnego drutu (tabl. XVII 25 a).

c) Dwa ułamki cienkiego brązowego drutu.

Grób 124. Mała misa, czerpak, czerpaczek i czarka. Popielnicy brak wogóle w grobie. Grób misowy.

W materiale muzealnym brak misy.

1. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowato wystającym uchem, gładki, szaro-brunatny. W. 5, ot. 11—11·5, d. 2·8 (tabl. LII 59).

2. Mały czerpak gładki, brunatny, półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 3, ot. 7—7·5, d. 2·2 (tabl. LII 60).

3. Czarka z cylindryczną szyjką, osadzoną na niskim brzuscu, dołem zaokrąglonym, bez wyodrębnionego dna, z 2 uszkami u nasady, dołem zaokrąglonym, bez wyodrębnionego dna, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, brunatna, wewnątrz i częściowo na szyjce czarniawa. W. 5·8, śr. 8·7, ot. 8, w. szyjki 3 (tabl. LVIII 69).

Grób 125. Grób zniszczony. Popielnica, przykryta misą, w niej wśród kości brązy.

W materiale muzealnym brak ceramiki, są tylko brązy.

1. Dwa kółka o śr. 3·5, z cienkiego drutu brązowego, z założonymi na siebie końcami (tabl. LXXXVIII 27, 28).

2. Fragment kółka o śr. ok. 3·5, z cienkiego drutu brązowego (tabl. LXXXVIII 29).

3. Ułamki cienkiego drutu brązowego, fragmenty kółek (tabl. LXXXIX 54).

Grób 126. Za popielnicę służyła czarka, wypełniona niedopalonymi kościami, wśród nich brązowe kółeczka. Obok jako przystawki: 2 czarki, mała czarka i ułamek szpulki.

W materiale muzealnym brak brązu.

1. Brunatna, gładka czarka, od góry cylindryczna i nisko dopiero ku dnu zagięta, z 2 uszkami, a między nimi pośrodku zdobiona pionowymi listewkami, w znacznej części zniszczona, uzupełniona rekonstrukcją, bez brzegu, dno słabo wyodrębnione. W. zachowanej części 8, ot. ok. 9 (tabl. LIX 35).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, ucho rekonstruowane. W. 4·3, ot. 9—9·6, d. 1·8 (tabl. LII 61).

3. Brunatny, gładki czerpaczek z wklęsłym dnem, z taśmowato wystającym uchem. W. 2·4, ot. 6—6·7, d. 1·6 (tabl. LII 62).

4. Czarka brunatna, chropowata, ze stożkowatą szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu, z 2 uszkami, z wklęsłym dnem, pośrodku między uszkami po 2 guzki u nasady szyjki. W. 4, śr. 4·5, ot. 3·5, d. 1·4 (tabl. LVIII 71).

5. W połowie zachowana gliniana szpulka z przewierconym trzonkiem, część dolna szpulki wklęśła (tabl. XCVII 22).

Grób 127. Grób bardzo zniszczony. Resztki popielnicy, czerpak, fragment kółeczka brązowego.

W materiale muzealnym nie ma niczego z inwentarza tego grobu.

Grób 128. Garnek z dużym uchem taśmowatym (kubek), oraz czerpak. Drucik brązowy.

W materiale muzealnym brak brązu.

1. Kubek w formie garnka jajowato-doniczkowatego, czerwono-brunatnego, chropowatego, z dużym, taśmowatym uchem, nad brzeg wystającym. W. 16, ot. 15, d. 7 (tabl. L 3).

2. Półkulisty czerpak, gładki, brunatny, z wklęsłym dnem, taśmowato wystającym uchem. W. 5—7, ot. 11·5—12, d. 2·5 (tabl. LII 63).

Grób 129. Zawierał misę, pod nią niedopalone kości i drucik brązowy, oraz czerpak.

W materiale muzealnym brak brązu.

1. Misa stożkowata, z uszkiem taśmowatym, wystającym nieco nad szeroką krawędź, zdobioną na zewnątrz 4 wydatnymi występami ze śladami karbowania, gładka, brunatna, wewnątrz i częściowo z brzegu czarniawa. W. 10, ot. 34, d. 9 (tabl. XLIII 5).

2. Czerpak czarniawy, gładki, półkulisty, brak dna i ucha wraz ze zniszczoną tą częścią czerpaka. W. ok. 6, ot. 13·8.

Grób 130. Mała popielnica i pognieciona przystawka.

W materiale muzealnym brak przystawki.

1. Mała popielnica szaro-brunatna, wewnątrz brunatna, gładka, w przybliżeniu dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z 2 taśmowatymi uszkami ponad załomem, brzeg zniszczony. W. obecna 12·5, śr. 17, ot. obecny 13·5, d. 7·5 (tabl. XXXIII 1).

Grób 131. Popielnica nakryta misą. Obok duży czerpak.

W materiale muzealnym brak misy i czerpaka.

1. Popielnica brunatna, gładka, ze stożkową szyjką, przechodzącą łagodnie w brzusiec regularnie górą wydęty, z 2 taśmowatymi uszkami na granicy szyjki i brzuśca (jedno ucho utracone), zdobiona 2 dolkami pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony, a pod załomem na brzuścu 4 listewkami. W. 19, śr. 23·4, ot. 17·5, d. 9 (tabl. XXXII 16).

Grób 132. Popielnica średniej wielkości, zdobiona wypukłą linią, przykryta misą, obok 2 czerpaki i czarka. Wśród niedopalonych kości brązowe kółko.

W materiale muzealnym brak misy.

1. Z popielnicy czarne, gładkie skorupy.

2. Czerpak jasno-brunatny, gładki, półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, otwór owalny. W. 5·5—6·2, ot. 10·5—13·3, d. 3 (tabl. LII 64).

3. Czerpak szarawo-brunatny, gładki, z słabo wyodrębnionym, prawie prostym brzegiem, zdobionym na krawędzi 2 występami przy uchu, taśmowatym, wystającym, dno wklęsłe, czerpak spękany i spaczony wskutek działania ognia. W. 6—7, ot. 10—14·5, d. 2, w. brzegu ok. 2 (tabl. LV 1).

4. Czarka szeroka a niska, ze stożkową szyjką, osadzoną na słabo wydętym, prawie stożkowatym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, zdobiona na załomie brzuśca 2 występami pośrodku między uszkami, gładka, czarniawa z brunatną plamą na brzuścu, dno małe, nieco wklęsłe. W. 8, śr. 10·7, ot. 7·3, d. 2·3 (tabl. LVIII 70).

5. Kółko, śr. 2·8, ze spiralnie w $2\frac{1}{2}$ zwoje skróconego drutu brązowego (tabl. LXXXVIII 30).

Grób 133. Popielnica, nakryta misą, oraz czerpak.

W materiale muzealnym brak misy.

1. Popielnica brunatna, gładka, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, na którym 2 taśmowate uszka (z nich jedno utracone), zdobiona nad załomem 4 guzkami, pod załomem 4 listewkami. W. 15·5, śr. 19, ot. 15, d. 6·5 (tabl. XXXI 17).

2. Czarniawy, gładki czerpak, nieco stożkowaty, z wklęsłym dnem, ucho rekonstruowane. W. 6, ot. 11—12, d. 1·8 (tabl. LII 65).

Grób 134. Resztki zniszczonego grobu.

Grób 135. Resztki zniszczonego grobu.

Grób 136. Popielnica, obok mała przystawka (czerpak?). Misy brak wogóle, oraz skorup po niej.

1. Popielnica dwustożkowa z wysoką górną częścią z 2 taśmowatymi uszkami tuż nad załomem, gładka, pod załomem brunatna, poza tym czarna. W. 13·8, śr. 16·8, ot. 15, d. 9·2, w. do załomu 4·5 (tabl. XXXI 18).

2. Wśród skorup jakiegoś większego naczynia jedna czarna pochodzi zdaje się z czerpaka, a więc z przystawki, o której mówi opis grobu, reszta zaś skorup nie należy do grobu 136. Jest tu jakaś pomyłka z oznaczeniem skorup.

Grób 137. Grób zniszczony. Popielnica, może resztki misy i małe naczynko. Wśród dużej ilości kości niedopalonych fragment kółeczka brązowego.

W materiale muzealnym brak ceramiki z tego grobu.

1. Fragment kółka, śr. ok. 2·6, z cienkiego drutu brązowego (tabl. LXXXVIII 31).

Grób 138. Grób zawierał popielnicę i szczątki 3 garnków, w jednym z nich, wśród kości dziecinnych kółko brązowe. Obok grobu kilka kółek brązowych. Był to może grób kilku osób, ponieważ kości niedopalone znajdowały się we wszystkich naczyniach.

1. Popielnica gładka, czarna, wewnątrz brunatna, z cylindryczną szyjką, oddzieloną wgłębieniem od brzuśca o zaokrąglonym załomie, popielnica sklejoną ze skorup, w większej swej części zrekonstruowana, niewiadomo więc czy miała uszka i czy była zdobiona. W. 16·5, śr. ok. 19, ot. ok. 16·5 d. 8 (tabl. XXIX 17).

2. Beczulkowaty garnek, brunatny, chropowaty, zdobiony poniżej brzegu listewkami, częściowo rekonstruowany. W. 11·5, ot. 11·8—12·5, d. 7·3 (tabl. XXXVII 40).

3. Jajowato-doniczkowaty garnek brunatny, nieco chropowaty, zdobiony 3 listewkami pod brzegiem. W. 10, ot. 12·2, d. 5·5 (tabl. XXXVII 41).

4. Skorupy z garnka.

5. Skręcone w ogniu kółko z drutu brązowego, zwiniętego spiralnie w 4 zwoje, pośrodku kółko przełamane (tabl. LXXXVIII 32).

6. Dwa ułamki poczwórnego drutu, złączone patyną ze sobą (tabl. XC 12).

7. Kawalek grubego, okrągłego pręta brązowego (tabl. XC 10).

8. Kółeczko, śr. 2—2·3, z cienkiego drutu brązowego, ze założonymi na siebie końcami (znalezione w jednym z garnków) (tabl. LXXXIX 55).

Grób 139. Popielnica bez przykrycia, czarka i czerpak. Grób ten ukazał się na głębokości 90 cm, dno jego leżało niżej (o wysokość naczyń). W popielnicy wśród kości brązy.

1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, gładka, z cylindryczną prawie szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu, zdobiona pod nasadą szyjki 4 podłużnymi, sterzącymi guzkami, a pod załomem brzuśca listewkami. W. 19, śr. 25, ot. 17·5, d. 10 w. szyjki 7·5 (tabl. XVII 26, XXIX 19).

2. Głęboki czerpak, w przybliżeniu stożkowaty, z płaskim dnem, gładki, brunatny, z brzegu z czerwonymi plamami, wewnątrz czerwony, ucho utracone. W. 5·8, ot. 10·5—11·8, d. 4·5 (tabl. XVII 27).

3. Czarka dwustożkowa, zdobiona na załomie 4 wystęпами, gładka, brunatna. W. 6, śr. 7·7, ot. 6, d. 4 (tabl. XVII 28).

4. Fragment naszyjnika z okrągłego pręta brązowego, ku końcom czworograniastego i coraz bardziej cienkiego, zachowana część z jednego końca (tabl. XVII 29).

5. Kółko o śr. ok. 2·5, ze spiralnie zwiniętego, cienkiego drutu brązowego (tabl. XVII 30).

6. Ułamek potrójnego drutu brązowego (pasmo z 3 drutów), zapewne fragment jakiegoś kółka (tabl. XVII 31).

Grób 140. Za popielnicę służył garnek, nakryty misą. Obok duża czarka i 2 czerpaki, z nich jeden w ułamkach. Obydwa czerpaki odwrócone dnami do góry.

W materiale muzealnym brak misy.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty, czerwono-brunatny, z 2 uszkami (jedno utracone), zdobiony na chropowatej nieco powierzchni ornamentem paznokciowym. W. 13·7, śr. 15, ot. 13, d. 7 (tabl. XL 33).

2. Dwustożkowa o zaokrąglonym załomie czarka, z 2 uszkami nad załomem, gładka, brunatna, częściowo czarniawa, zdobiona na załomie nieznaczными dołkami. W. 11·5; śr. 11, ot. 8, d. 6·2 (tabl. LVIII 31).

3. Czerpak czarniawy, gładki, nieco stożkowaty, z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4—5, ot. 9·5—10·7, d. 3·5 (tabl. L 64).

4. Ułamki czerpaka z wygiętym brzegiem, gładkiego, czarnego, zdobionego na załomie brzuśca i brzegu 2 poziomymi, rytymi liniami, taśmowate ucho zdobione wzdłuż 3 liniami.

Grób 141. Popielnica, przykryta misą, obok garnek. W popielnicy wśród kości brązy i dwadzieścia kilka glinianych paciorków.

W materiale muzealnym brak popielnicy.

1. Duża, głęboka, misa, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, w przybliżeniu stożkowata, o szerokiej krawędzi, zdobionej 3 parami występow, z których jednej brak, uszko przy krawędzi rekonstruowane. W. 11—12, ot. 34, d. 10 (tabl. XVIII 2).

2. Garnek jajowato-doniczkowaty, czerwono-brunatny, gładki, z 2 uszkami poniżej brzegu. W. 12, ot. 11·5—12·5, d. 7·5—8 (tabl. XVIII 1).

3. Fragment kółka o śr. 3·8, z cienkiego drutu brązowego, spiralnie zwiniętego (tabl. XVIII 5).

4. Dwa kółeczka z cienkiego drutu brązowego, złączone ze sobą jak ogniwa łańcuszka, zapewne fragment jakiegoś łańcuszka (tabl. XVIII 3).

5. Otwarte kółeczko o śr. 1·6, z cienkiego drutu brązowego (tabl. XVIII 4).

6. Ułamek cienkiego drutu brązowego, skręconego wokół własnej osi, ze względu na cienkość drutu raczej fragment kółka, niż naszyjnika (tabl. XVIII 6).

7. Ułamki cienkiego drutu brązowego, fragmenty różnych kólek (tabl. XVIII 8).

8. Kawalek prostego drutu brązowego, cienkiego, ułamek jakiejś szpili o bliżej nieokreślonym typie (tabl. XVIII 9).

9. Gliniane paciorki w formie stożkowatych, prążkowanych guzków, umieszczonych na jednym końcu prostokątnej płytki, również zdobionej podłużnymi żłobkami, każdy paciorek zaopatrzony w 2 otwory do nanizania na nić, jeden u góry, drugi na dole paciorka, zachowanych w całości 24 sztuk, zaś kilka w ułamkach, jednolitość ich wykonania wskazuje na fabrykację ich w formie. Wymiary: 0.7×1.6 , w. guzka 0.9 (tabl. XVIII 7).

Grób 142. Sam tylko czerpak z małą ilością kości niedopalonych i kółkiem brązowym.

1. Czerpak z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi przy uchu 2 wystęпами, oddzielnym od brzuśca ostrym dość załomem, na którym zachowany jeden guzek z pierwotnej liczby trzech, gładki, przy dnie brunatny, poza tym czarny, ma wklęsłe dno, ucho taśmowate, wystające. W. 5, ot. 11.8—12.7, d. 2.5 (tabl. LV 2).

2. Kółko o śr. 3.1—3.5, z drutu brązowego, spiralnie w 4 zwoje zwiniętego (tabl. LXXXVIII 33).

Grób 143. Popielnica średniej wielkości. Obok niej resztki drugiej popielnicy z kośćmi niedopalonymi. Misy i przystawek brak, wogóle ich nie było.

W materiale muzealnym nie ma niczego z inwentarza tego grobu.

Grób 144. Mała popielnica, obok niej czerpak i szpila brązowa. W popielnicy wśród kości drucik brązowy.

1. Mała popielnica z cylindryczną szyjką (z której zachowane fragmenty), osadzoną na ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami (jedno utracone) u nasady szyjki, gładka, czarniawa, przy dnie brunatna. W. zachowanej części do nasady szyjki 7.5, śr. 14.2, d. 8 (tabl. XXXI 22).

2. Czerpak czarniawy, gładki, półkulisty, z taśmowatym, wystającym uchem, z nieco wklęsłym dnem. W. 4.5, ot. 10.5—12, d. 3.2 (tabl. LII 66).

3. Szpila brązowa, dł. 5.8, z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko; ostry koniec ułamany (tabl. LXXXV 34).

4. Drobnny ułamek cienkiego drutu brązowego.

Grób 145. Pod misą leżała zgnieciona popielnica, czerpak i mała czarka. Wśród niedopalonych kości brązowe kółko.

1. Z popielnicy czarniawe skorupy, wśród nich dwie z uszkami, jedna z karbowaną listewką.

2. Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi parami występow, oddzielonych od brzuśca załomem, na którym biegnie ornament dołków, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, czy było ucho trudno stwierdzić wobec braku części brzegu z dwóch miejsc, obecnie zrekonstruowanych. W. 8—9.5, ot. 29, d. 11, w. brzegu 2 (tabl. XLVI 17).

3. Czerpak z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz szarawo-brunatny, dno wklęsłe, ucho taśmowate, wystające. W. 6, ot. 14, d. 3, w. brzegu 2·5 (tabl. LV 3).

4. Czarka w przybliżeniu dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem, z wklęsłym dnem, gładka, brunatna. W. 4·8, śr. 7, ot. 5·2, d. 1·6 (tabl. LVIII 30).

5. Ułamki kółeczka o śr. 1·5, z cienkiego, spiralnie zwiniętego drutu brązowego (tabl. LXXXIX 57).

Grób 146. Zawierał popielnicę, obok czerpak i czarkę.

1. Popielnica czarniawa, wewnątrz brunatna, gładka, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną przez wgłębienie szyjką, zdobiona u nasady szyjki 3 parami pionowo wydłużonych guzków, poniżej zaś pod załomem 4 listewkami, z których jedna nie ma nad sobą pary guzków. W. 26·5, śr. 31, ot. 20·5, d. 11 (tabl. XVIII 10).

2. Czerpak z wygiętym brzegiem zdobionym na krawędzi 2 parami występów przy uchu (jednej brak), gładki, dołem brunatny, w górnej części brzuśca i na brzegu grafitowany, zdobiony na brzegu i górnej części brzuśca 2 pasmami równoległych linii, rozdzielonych rzędem ukośnych kreseczek, których jeden rząd z góry, jeden z dołu tworzą krańce obydwóch pasm, dno wklęsłe, ucho rekonstruowane. W. 5, ot. 9·8—10·6, d. 2·3, w. brzegu 1·5 (tabl. XVIII 11, LXXV 12).

3. Czarka z cylindryczną szyjką, osadzoną na ostro załamany brzuścu, z 2 uszkami (jedno utracone) u nasady szyjki, gładka, czarniawa, zdobiona u nasady 4 poziomymi liniami, ułożonymi w pasmo, od którego zwieszają się na górną część brzuśca grupy kresek, ukośnie do siebie ustawione, tak, że tworzy się zygzakowate pasmo, szyjka silnie zniszczona, brak brzegu (szyjka została nieodpowiednio zrekonstruowana). W. zachowanej części ok. 4·5, śr. 9·4, ot. ok. 8 (tabl. XVIII 12, LXXIX 11).

4. Połamany naszyjnik brązowy z okrągłego drutu, cieniejącego ku końcom, nieco wygiętym (tabl. XVIII 14).

5. Fragment kółka z cienkiego drutu brązowego, spiralnie zwiniętego w 5 zwojów (tabl. XVIII 15).

6. Fragment kółeczka o śr. 2·5, z cienkiego, spiralnie zwiniętego w 3 zwoje, drutu brązowego (tabl. XVIII 16).

7. Ułamki cienkiego drutu brązowego, fragmenty kólek (tabl. XVIII 13).

Grób 147. Sam tylko czerpak i miseczka.

1. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny. W. 4, ot. 9·8—11·3, d. 1·5 (tabl. LIII 1).

2. Ułamki niedużej misy, gładkiej, brunatnej, z brzegu i wewnątrz czarniawej, o nieco szerokiej płaskiej krawędzi, tworzącej nieznaczną krezę, zdobionej na zewnątrz występami.

Grób 148. Popielnica, przykryta misą, obok czerpak. W popielnicy czerpaczek, a wśród kości brąz.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, czarniawa, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, poza tym gładka, zdobiona ponad załomem 3 guzkami, zaś pod załomem 3 listewkami, brzeg zniszczony. W. obecna 19·5, w. wraz z uzupełnionym brzegiem 21,5, śr. 26·2, ot. 20, d. 12·5 (tabl. XXVII 19).

2. Misa stożkowata, głęboka, brunatna przy dnie, poza tym czarniawa, gładka, zaopatrzona w wystające nad krawędź, taśmowate ucho. W. 10·5, ot. 30·5, d. 10·5.

3. Fragment czerpaka, głębokiego, stożkowatego, brunatnego, z brzegu i wewnątrz czarniawego, gładkiego, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 7, d. 4.

4. Czerpaczek stożkowaty z płaskim dnem, gładki, brunatny, brak ucha. W. 3·2, ot. 6—7, d. 2·3 (tabl. L 56).

5. Fragment kółka z potrójnie spiralnie zwiniętego drutu brązowego. (tabl. LXXXVIII 34).

Grób 149. Szczątki popielnicy i dwa czerpaki.

1. Z popielnicy gładka, brunatna skorupa.

2. Półkulisty czerpak z wklęsłym lekko dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny. W. 4, ot. 9—10, d. 2·5.

3. Ułamki czerpaka gładkiego, brunatnego, z brzegu i wewnątrz czarnego, z którego zachowała się skorupa z brzegiem oraz taśmowate ucho z częścią brzegu (tabl. LIII 2).

Grób 150. Zawierał samą tylko popielnicę, rozbitą na kawałki.

Brak jej w materiale muzealnym.

Grób 151. Tylko dwie czarki.

1. Czarka z cylindryczną szyjką, oddzieloną wyraźnie od brzuśca, dołem zaokrąglonego bez wyodrębnionego dna, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, brunatna, na szyjce i wewnątrz czarniawa. W. 5·8, śr. 6·8, ot. 6, w. szyjki 3 (tabl. LVIII 72).

2. Czarka dwustożkowa z wysoką górną częścią, z 2 uszkami nad załomem, gładka, czarniawa, zdobiona na wysokości uszek pasmem 3 poziomych linii, zaś na załomie 2 występami pośrodku między uchami, po jednym z każdej strony, dno wklęsłe. W. 6·8, śr. 9·4, ot. 7·4, d. 1·8 (tabl. LVIII 32, LXXVII 12).

Grób 152. Popielnica, przykryta misą, obok czerpak, misa w skorupach. W popielnicy wśród kości brązy.

1. Popielnica brunatna, na szyjce i wewnątrz częściowo czarniawa, gładka, z cylindryczną szyjką, której brak brzegu (braki uzupełnione zostały rekonstrukcją gipsową, która nie jest jednak właściwym zakończeniem szyjki), szyjka przechodzi łagodnie w kulisto prawie wydęty brzusec, popielnica zdobiona u nasady szyjki 4 pionowo wydłużonymi guzkami, a poniżej nich pod największą wydatnością brzuśca 4 listewkami, z których połowa jest raz

karbowana, druga połowa zaś 2-krotnie karbowana. W. obecna 18, śr. 23·5, ot. obecny 20·5, d. 8·7 (tabl. XXIX 18).

2. Z misy skorupy gładkie, brunatne, wśród nich dno, śr. 10·5.

3. Czarniawy, gładki czerpak, półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 6·5, ot. 12—13, d. 2·3 (tabl. LIII 3).

4. Fragment kółeczka o śr. 2, z cienkiego drutu brązowego (tabl. LXXXVIII 35, górny).

5. Ułamek cienkiego drutu brązowego, fragment zapewne jakiegoś kółka (tabl. LXXXVIII 35, dolny).

Grób 153. Popielnica z kośćmi rozbita na kawałki, obok czerpak i czarka. Wśród niedopalonych kości ślady rozpuszczonego brązu. Między przystawkami także nieco rozproszonych kości.

1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem ku dnie chropowata, obmazywana, poza tym gładka; szyjka stożkowata, osadzona na wydętym brzuchu, popielnica zdobiona u nasady szyjki pasmem 3 poziomych żłobków i nad nim rzędem dołków. Od pasma tego zwieszają się na górną część brzucha grupy żłobków, ukośnie do siebie ustawione, pola zaś trójkątne między tymi grupami wypełniają rzędy dołków, pod nasadą szyjki w polach takich sterczy wokoło poza tym 5 guzków. W. 21·5, śr. 27, ot. 19, d. 10 (tabl. XVIII 24, XXIX 20, LXVIII 4).

2. Czarny, gładki, duży czerpak, z wygiętym brzegiem, wąskim, zdobionym 2 występami na krawędzi przy uchu taśmowatym, wystającym, zdobionym 3 szerokimi podłużnymi żłobkami od nasady przy brzegu do połowy ucha, dno wklęsłe. W. 6·8, ot. 15·5—16·7, d. 3·5 (tabl. XVIII 25).

3. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem (jednego brak), czarniawa, gładka, w górnej części zniszczona, brak brzegu (obecnie fałszywie zrekonstruowany), dno wklęsłe, na załomie czarka zdobiona występami pośrodku między uszkami. W. obecna 8, śr. 11·5, ot. obecny 8, d. 2·5 (tabl. XVIII 26).

Grób 154. Mała popielnica, nakryta czerpakiem w miejsce misy. Obok drugi czerpak.

1. Mała popielnica, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, gładka, pod załomem brunatna, poza tym czarna, zamiast uszek dwa guzki u nasady szyjki (jeden utracony). W. 8, śr. 10·5, ot. 8, d. 4 (tabl. XXXI 23).

2. Fragment głębokiego półkulistego czerpaka z wklęsłym dnem, czerpak gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy.

3. Ułamki półkulistego czerpaka z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy.

Grób 155. Mała popielnica nakryta miską. Obok czarka.

W materiale muzealnym brak miski.

1. Fragment malej dwustożkowej o zaokrąglonym załomie popielnicy, gładkiej, czarniawej, pod załomem chropowatej, brunatnej. W. zachowanej części 8·5, śr. 14·3, d. 7·2 (tabl. XX 13).

2. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami pod załomem, gładka, brunatna. W. 8·3, śr. 9·8, ot. 6·8, d. 4·5 (tabl. LVIII 33).

Grób 156. Zawierał popielnicę, 2 czarki i 2 czerpaki, z nich jeden w popielnicy. Wśród kości znalazły się w popielnicy brązy.

1. Popielnica czarna, wewnątrz brunatna, dwustożkowa, z szyjką wyodrębnioną w górnej części przez wgłębienie, pod załomem chropowata, wyżej już gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 grupami guzków, po 3 w jednej grupie. W. 25·3, śr. 32, ot. 21·5, d. 10·5 (tabl. XVIII 17).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, ucho zrekonstruowane. W. 5, ot. 9·5—10, d. 2·5 (tabl. XVIII 19).

3. Czerpak z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, na którym 3 ozdobne guzki, dwa przy uchu, jeden po przeciwległej stronie ucha, gładki, brunatny, z ciemnymi plamami, dno nieco wklęsłe, ucho taśmowate, wystające, pod nim na brzuścu 3 dziurki. W. 5·8, ot. 13—14, d. 3, w. brzegu 2·2 (tabl. XVIII 18, LXXV 6).

4. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu z 2 uszkami (jedno utracone) u nasady szyjki, gładka, brunatna, z czarniawymi plamami, z dnem wklęsłym. W. 6·7, śr. 9·4, ot. 7·2, d. 3·4, w. szyjki 3 (tabl. XVIII 20).

5. Czarka ze stożkową szyjką (silnie zniszczona, bez brzegu), przechodzącą w niski, wydęty brzusec, dołem zaokrąglony, bez wyodrębnionego dna, czarniawa, gładka, zdobiona u nasady szyjki pasmem poziomych linii, ujętym w 2 rzędy ukośnych, krótkich kresek, przypominających odcisk skośnie żłobkowanego naszyjnika, od pasma tego zwieszają się na brzusec grupy ukośnych linii i rzędy ukośnych kresek; poniżej nasady szyjki 2 podłużne uszka, pionowo przebite. W. zachowanej części ok. 5·5, śr. 10, ot. obecny 6·5 (tabl. XVIII 21, LXXVIII 4).

6. Szpila brązowa dł. 9·5, z kulistą główką, zaopatrzoną u góry w kolec częściowo ułamany (tabl. XVIII 22).

7. Kółko o śr. 2·8—3·3, ze spiralnie zwiniętego drutu brązowego (tabl. XVIII 23).

Grób 157. Zawierał popielnicę, a jako przystawki: garnek, czerpak i zdobioną czarzę.

W materiale muzealnym nie ma niczego z inwentarza tego grobu.

Grób 158. Zawierał małą popielnicę, 2 czerpaki i w pobliżu stojący garnek. Kości zabarwione na zielono.

W materiale muzealnym brak popielnicy.

1. Jajowato-doniczkowaty garnek chropowaty czerwono-brunatny, zdobiony poniżej brzegu listewkami (jedna tylko zachowana, z brzegu naczynie silnie uszkodzone, obecnie rekonstruowane). W. 11·5, ot. 11, d. 0·2 (tabl. XXXVII 42).

2. Głęboki czerpak z wygiętym nieco brzegiem, oddzielonym od brzuśca zaokrąglonym nieco załomem, gładki, brunatny, wewnątrz i częściowo z brzegu

czarniawy, dno wklęsłe, ucho taśmowate, wystające. W. 7—8·3, ot. 13—15, d. 2·5, w. brzegu 2 (tabl. LV 4).

3. Fragment czarnego, gładkiego czerpaka, z którego zachowało się nieco brzuśca i wygiętego brzegu, wraz z taśmowatym uchem, zdobionym u nasady przy brzegu 2 szerokimi, krótkimi żłobkami.

Grób 159. Grób zniszczony. Zawierał samą tylko przystawkę, której nie ma w materiale muzealnym.

Grób 160. Mała popielnica nakryta misą, obok pod misą maleńki czerpak w skorupach.

W materiale muzealnym brak misy.

1. Mała popielnica, brunatna, na szyjce szarawo-brunatna, gładka, szyjka, mocno zniszczona, była prawie cylindryczną, osadzoną na ostro prawie załamany brzuścu, uszka dorobione przez rekonstrukcję, dno wklęsłe, popielnica zdobiona u nasady szyjki pośrodku między uszkami po jednym guzku z każdej strony (jeden guzek utracony), poniżej zaś ich na załomie krótkimi listewkami, z których jedna się tylko zachowała. W. obecna (brzeg zrekonstruowany) 10—11·5, śr. 17·5, ot. obecny 13·5—14, d. 5·5 (tabl. XXXI 24).

2. Ułamki szaro-brunatnego, gładkiego czerpaka.

Grób 161. Grób zniszczony. Zawierał sam tylko czerpak.

1. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, przy dnie brunatny, poza tym czarny, ucho zrekonstruowane. W. 5—5·8, ot. 11·5—12, d. 2·5 (tabl. LIII 4).

Grób 162. Mała popielnica nakryta misą.

W materiale muzealnym nie ma niczego z inwentarza tego grobu.

Grób 163. Mała popielnica u kości.

1. Popielnica gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, z cylindryczną szyjką, oddzieloną wyraźnie od łagodnie wydętego brzuśca, na granicy brzuśca i szyjki 2 taśmowate uszka, zdobiona 2 parami guzków na brzuścu tuż pod nasadą szyjki, po parze w środku między uszkami. W. 16, śr. 17·2, ot. 15, d. 8·5, w. szyjki 7 (tabl. XXXIII 2).

Grób A. W materiale muzealnym jest garnek, oznaczony jako pochodzący z gr. A. O samym grobie A nie ma żadnej notatki.

1. Jajowato-doniczkowaty garnek, chropowaty, przy dnie brunatny, poza tym czarniawy, z 2 uszkami dość nisko od brzegu, z nich jedno zrekonstruowane. W. 14, ot. 15·5—16·5, d. 6·5 (tabl. XL 35).

(W naczyniu trochę spalonych kości i kilka skorup, z nich dwie z brzegiem i z listewkami, fragmenty jednego lub 2 naczyń jajowato-doniczkowatych).

* * *

Po ukończeniu badań zostały materiały z cmentarzyska w Prokocimiu, spakowane w skrzyniach i złożone w piwnicach Muzeum Archeologicznego PAU w Krakowie. Zanim zdolano je wypakować, poddać oczyszczeniu i rekonstrukcji,

nastąpiło pęknięcie rur kanalizacyjnych w piwnicach, a skutkiem tej katastrofy zostały piwnice zalane wodą. Woda dokonała znacznego spustoszenia w skrzyniach z materiałami z ementarzyska prokocimskiego, niszcząc głównie kartki z oznaczeniami grobów. Gdy później po tej katastrofie rozpakowano skrzynie, nie było można określić przynależności grobowej niektórych zabytków, a u niektórych określano błędnie, jak to wykazała kontrola przeprowadzona przez dr Żurowskiego i przeze mnie, po opracowaniu przeze mnie całego materiału z ementarzyska prokocimskiego. Tym tłumaczy się brak poszczególnych zabytków z niektórych inwentarzy grobowych, a niekiedy brak całych zespołów grobowych.

Poniżej podaję opis zabytków o nieznannej przynależności grobowej. Są to naczynia i brązy:

1. Popielnica czarniawa, z brzegu i wewnątrz brunatna, gładka, ze stożkowatą szyjką, oddzieloną nieznacznie od łagodnie górami wydętego brzuśca; zdobiona u nasady szyjki 4 wydutnymi guzkami, pionowo wydłużonymi w krótkie listewki, poniżej nich zaś pod największą wydutnością brzuśca listewkami, 3-krotnie karbowanymi. W. 20, śr. 26·3, ot. 20, d. 9·5, w. szyjki 7 (tabl. XXXI 1).

2. Popielnica gładka, czarna, wąskim paskiem z brzegu i wewnątrz brunatna, z cylindryczną szyjką, oddzieloną wyraźnie od brzuśca stożkowatego, górami dopiero wydętego, z 2 taśmowatymi uszkami na granicy szyjki i brzuśca, zdobiona 2 guzkami u nasady szyjki pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony. W. 18, śr. 22, ot. 18, d. 8, w. szyjki 8 (tabl. XXXII 17).

3. Popielnica czarna, wewnątrz i wąskim paskiem z brzegu brunatna, przy dnie chropowata, poza tym gładka, z szyjką stożkowatą, osadzoną na wydętym brzuścu, z 2 taśmowatymi uszkami od załomu brzuśca do nasady szyjki; zdobiona tuż pod nasadą szyjki 2 guzkami, po jednym w środku między uszkami, poza tym nieco niżej dołkami, ułożonymi w grupy po 3, zaś 3 takie grupy wypełniają jedną stronę między uszkami, pod którymi również po 3 dołki. W. 19·2, śr. 23·6, ot. 17·5, d. 9, w. szyjki 8 (tabl. XXXII 18, LXIX 6).

4. Popielnica gładka, brunatna, z czarniawymi plamami, z cylindryczną szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami na górnej części brzuśca, brak brzegu, obecny jest rekonstrukcją; zdobiona nad załomem w górnej części brzuśca po jednym dołku w środku między uszkami. W. obecna 14, śr. 18·7, ot. 14·5, d. 8 (tabl. XXXIII 3).

5. Misa dużych rozmiarów, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, o szerokiej krawędzi, zdobionej na zewnątrz 6 parami-występów, po 2 pary przy 2 uchach taśmowatych, umieszczonych po przeciwnych stronach poniżej brzegu, pozostałe dwie pary guzków umieszczone zostały pośrodku między uchami, jedna z tych par utracona. W. 11, ot. 42, d. 14 (tabl. XLIII 18).

6. Misa głęboka, stożkowata, z brzegiem ku środkowi nieco zagiętym, z wyodrębnionym dnem, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa. W. 9·5, ot. 25, d. 9 (tabl. XLII 21).

7. Misa o łukowato wygiętych ścianach, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, o szerokiej krawędzi, zdobionej na zewnątrz 4 występami (jeden utracony). W. 9·5—11, ot. 31—32, d. 11 (tabl. XLII 9).

8. Misa gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, nieco stożkowata o zaokrąglonych ścianach, z krawędzią ukośnie do środka pochyloną, zdobioną na zewnątrz 3 występami (jeden utracony), jednym po przeciwległej stronie uszka, zaś dwoma bliżej uszka. Uszko taśmowate, rekonstruowane. W. 9, ot. 27·5—28, d. 11·5 (tabl. XLIII 6).

9. Mała misa, brunatna, wewnątrz czarniawa, gładka, o łagodnie wygiętych ścianach, z szeroką krawędzią, zdobioną na zewnątrz 2 występami (jednego brak wraz z uszkodzoną częścią misy, zrekonstruowaną) w okolicy taśmowatego uszka, równego z krawędzią, wgiętego wzdłuż grzbietu. W. 6·5, ot. 20·5, d. 8 (tabl. XLIII 7).

10. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz i nieco z brzegu czarniawy, ucho rekonstruowane. W. 4, ot. 7—8, d. 2·2, (tabl. LIII 5).

11. Głęboki czerpak, stożkowaty, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, z brzegu z czarniawą plamą, wewnątrz czarniawy. W. 5·5—6·5, ot. 10—10·5, d. 3 (tabl. LIII 6).

12. Głęboki czerpak, nieco stożkowaty, z brzegiem na zewnątrz wychylonym, oddzielonym nieznacznie od brzuśca, gładki, czarny, przy dnie z brunatną plamą, dno wklęsłe, ucho taśmowate, wystające, częściowo rekonstruowane. W. 7·5, ot. 12·5—13, d. 2 (tabl. LIII 7).

13. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, wgiętym do środka wzdłuż grzbietu, gładki, czarniawy, u spodu brunatny. W. 4·5—5, ot. 10—11·5, d. 2·3 (tabl. LIII 8).

14. Półkulisty czerpak z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, ucho taśmowate, rekonstruowane. W. 5·5—6, ot. 10·5—11·5, d. 3 (tabl. LIII 9).

15. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami, gładka, brunatna (tabl. LVIII 34).

16. Skorupy różnych naczyń.

a) fragment czerpaka czarnego, gładkiego, z wygiętym brzegiem, zdobionego na zaokrąglonym załomie brzuśca i brzegu grupami 3 dołków.

b) skorupy misy o szerokiej krawędzi (luźno znaleziona),

c) skorupy czarnego, półkulistego czerpaka (oznaczony „ementarz”).

d) dwa ułamki półkulistego czerpaka z wklęsłym dnem,

e) skorupy garnka, zdobionego pod brzegiem parami wydatnych guzków, garnek musiał być duży, był dość gładki, czerwono-brunatny.

f) ułamki jakiejś misy.

g) fragment czerwono-brunatnej, gładkiej misy, z której zachowało się nieco górnej części z krawędzią, zdobioną na zewnątrz występami, oraz znaczna część dna o śr. 9, misa była w przybliżeniu stożkowata.

17. Szpila brązowa z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko; dołem wygięta ku główce, z ułamanym ostrym końcem. Dł. 9·8 (tabl. LXXXV 35).

(znal.: „ostatni odcinek, naczynie grobowe zniszczone”).

18. Szpila, dł. 7·5, z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko, z ułamanym ostrym końcem (tabl. LXXXV 36).

19. Fragment kółka ze spiralnie skręconego drutu brązowego.

20. Trzy kółka, śr. 4·2, z cienkiego, spiralnie skręconego drutu brązowego (tabl. LXXXVIII 36—38).

(znal.: „ostatni odcinek, znaleziono osobno, prawdopodobnie na miejscu zniszczonego grobu”).

21. Szpila z okrągłego drutu, przechodzącego w szyjce w czworograniasty, z końcem zwiniętym w uszko, ze szpili zachowana tylko górna część z główką, dł. fragmentu 5·4 (tabl. LXXXV 37).

22. Trzy kółka ze spiralnie zwiniętego drutu, jedno śr. 3·6, drugie 3·4, trzecie 2·9 (tabl. LXXXVIII 39—41).

23. Fragment kółka, śr. 3·5, z cienkiego drutu brązowego (tabl. LXXXVIII 42).

24. Drut w rurkę spiralnie zwinięty, tzw. „salta leone” (tabl. LXXXIX 67).

25. Złamany fragment (część igły) bliżej nieokreślonej szpili brązowej (tabl. LXXXV 42).

26. Dwa kawałki czworograniastego drutu brązowego ze śladami skręcania wokół własnej osi (tabl. XC 13).

27. Trzy kawałki dość grubego drutu brązowego, z których jeden ze śladami spiralnych, ukośnych żłobków (tabl. XC 14).

28. Ułamki drutu brązowego podwójnego i potrójnego (pasm z 2 i 3 drutów) (tabl. LXXXIX 56).

(nr 21—28 znal.: „nadniesione przez Misiudę z obszaru cmentarzyska, droga”).

29. Kółko, śr. 2·5, ze spiralnie skręconego, cienkiego drutu brązowego (tabl. LXXXVIII 43).

30. Zdeformowane kółko z drutu brązowego (tabl. LXXXVIII 44).

31. Ułamek cienkiego drutu brązowego.

(nr 29—31 znal.: „ostatni odcinek cmentarzyska, luźno znalezione na miejscu zniszczonego grobu”).

* * *

Z cmentarzyska prokocimskiego dostała się, jako pierwszy zabytek, do Muzeum Archeologicznego PAU w Krakowie niżej opisana czarka, zapisana pod nrem inw. 3284.

32. Czarka gładka, czarniawa, przy dnie brunatna, w przybliżeniu dwustozkowa o silnie zaokrąglonym załomie, niska a szeroka, na załomie 2 podłużne uszka, pionowo przebite, dno wklęsłe, czarka bogato zdobiona: na wysokości nasady szyjki biegnie pasmo 4 poziomych linii, nad nim rząd ukośnych kreseczek, przerywany raz po raz zygzakowatą, urywaną linią, od tego pasma zwieszają się pionowe grupy kresiek, po 2 w pewnych odstępach, rozdzielając grupy półkolistych kresiek w dwa układane łuki. W. 8, śr. 12, ot. 8, d. 3 (tabl. LXXVII 2).

Nieco zabytków z cmentarzyska prokocimskiego mieści się w zbiorach Muzeum Etnograficznego w Krakowie. Oto ich opis:

33. Popielnica dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, ze śladami 2 uszek pionowo przebitych tuż nad załomem, gładka, brunatna, górą i wewnątrz czarniawa, z brzegu mocno zniszczona. W. 15·5, śr. 19·5, ot. ok. 17, d. 9 (tabl. XXXII 19).

34. Mała popielnica wzgl. czarka dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, z wyodrębniającą się nieco szyjką, z 2 uszkami nad załomem, z których tylko ślady, zdobiona pośrodku między uszkami 2 guzkami u nasady szyjki, po jednym z każdej strony, gładka, w dolnej części brunatna, poza tym czarna, w górnej części mocno zniszczona. W. maksymalna zachow. części 8·5, śr. 13·5, d. 6 (tabl. XXXIII 4).

35. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, zdobiony na brzuścu pod uchem dolkiem, nieco zniszczony. W. 5·5, ot. 11·5, d. 2·5 (tabl. LIII 10).

36. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony na krawędzi przy uchu wystęпами, gładki, czarny, ucho zdobione 2 podłużnymi żłobkami u nasady przy brzegu, nieco zniszczony. W. 5·5, ot. 11·8—12·5, d. 3 (tabl. LIII 11).

37. Fragmentarycznie zachowany czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarny, ucho utracone, czerpak z brzegu zniszczony. W. 5, ot. 10, d. 2·5 (tabl. LIII 12).

38. Kubek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z górną częścią wciągniętą, z utraconym taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem, gładki, czarniawy, z brzegu zniszczony. W. 5, śr. 6·5, ot. ok. 4·5, d. 1·8 (tabl. XLIX 49).

39. Mała czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wklęsłym dnem, gładka, jasnobrunatna, z czerwonymi plamami. W. 3, ot. 3, d. 1·5 (tabl. LVI 27).

40. Dwa ułamki (część dna i brzegu) misy z wygiętym brzegiem, oddzielnym od brzuśca ostrym załomem, poniżej którego taśmowate ucho, misa gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna.

(Do tej misy takie objaśnienie: „Popielnica, wykopana w Prokocimiu pod Krakowem 1922 r. na gruncie zwanym „Imiołki”, była nakryta misą. Znajdowała się pod kopczykiem, który rozkopano, biorąc z niego glinę, a przy rozkopywaniu rozbito znalezisko na czerepki i rozrzucono”. Mamy tu dość jasny opis grobu, zawierającego popielnicę, przykrytą misą. Z grobu tego dostały się do Muzeum Etnograficznego tylko skorupy z misy. Wszystkie inne naczynia pochodzą z amatorskich rozkopywań z r. 1924, jak tego dowodzą napisy na poszczególnych naczyniach).

Raciborsko, pow. krakowski (dawn. wielicki)

W Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie jest poniższy zespół ceramiki bez nru inwentarza.

1. Popielnica dwustożkowa, w górnej części silnie zniszczona, bez brzegu, gładka, brunatna. W. maks. zachowanej części 17, w. do załomu 8, śr. 27, d. 10·5 (tabl. XX 14).

2. Czerpak głęboki z wygiętym brzegiem, z brzuścem ostro załamanym, ucho taśmowate równe z krawędzią, dno wklęsłe, czerpak gładki, brunatny, ma charakter kubka. W. 6, ot. 9·5, d. 3·3 (tabl. LV 61).

3. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, gładka, pod załomem brunatna, poza tym czarna. W. 7, śr. 9·8, ot. 8·5, d. 4·5 (tabl. LVI 28).

Poza tym są w tymże Muzeum następujące skorupy, zapisane pod nrem inw. 3283 z nrami porządkowymi 1—28, które podane są przy opisie w nawiasach. Skorupy z nrami porządkowymi 11, 12, 15—28 są z okresu wczesno-historycznego, dlatego pominięto je w poniższym opisie.

4 (nr 1). Fragment czerpaka z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, wewnątrz grafitowany i zdobiony pasmem 3 linii, od którego zwieszają się pasma z 5 linii, jak girlandy (tabl. LXXXIII 7).

5 (nr 2—5). Skorupy z uchami z czerpaków.

6 (nr 6). Fragment dwustożkowej czarki, zdobionej nad załomem pasmem równoległych linii i rzędami pionowych kiesek (tabl. LXXIII 8).

7 (nr 7). Fragment dwustożkowej, czarnej czarki z zachowanym brzegiem, zdobionej nad załomem pasmem 3 żłobków, na którym opierają się grupy jodelkowych ornamentów (tabl. LXXXIII 10).

8 (nr 8—9). Skorupy ze załomu brzuśca, zdobione grupami pionowych żłobków i dzielącymi je dolkami (tabl. LXXXIII 9).

9 (nr 10). Fragment czerpaka.

10 (nr 13). Ułamek dwustożkowej czarki, nad załomem grafitowanej, ze śladem ornamentu podobnego jak na skorupie nr 7.

11 (nr 14). Ułamek czerpaka wzgl. miseczki z prostym brzegiem.

Skotniki

Lit.: 1. Antoniewicz: *Cmentarzisko ciałopalne z końca epoki brązowej w Skotnikach pod Krakowem* (Prace I 53 sq.). — 2. Antoniewicz, *Wykopiska w Skotnikach* (Wiad. num.-arch. 1918 nr 1 str. 4). — 3. Weninger, *Grabfunde der jüngsten Bronzezeit von Skotniki bei Krakau* (Wien. PZ 1915 II 86 sq.).

Cmentarzisko ciałopalne w Skotnikach zostało odkryte w listopadzie w 1914 r. przy budowie stanowiska baterii dział fortecznych, przy czym wiele grobów uległo zniszczeniu. Obecny przy tych pracach kadet, niejaki K. Klein, zainteresował się odkrytym cmentarzyskiem i zaopiekował się wydobytymi materiałami. Część tych materiałów dostała się za pośrednictwem Kleina do Wiednia, do zbiorów Naturhistorischen Hofmuseum, i doczekała się dość szybko publikacji przez Weningera. Reszta zaś materiałów pozostała w Krakowie, przechowana w Komendzie twierdzy i Muzeum Techniczno-Przemysłowym, i dopiero dzięki staraniom dra Tomkowicza, działającego z ramienia Akademii Umiejętności, dostała się wreszcie do Zbiorów Muzeum Archeologicznego P. A. U. w Krakowie. Dopiero po zniesieniu twierdzy krakowskiej w lecie 1917 r., kiedy opuszczono wysunięte daleko poza obrębem miasta stanowiska forteczne i pozwolono na przeprowadzenie badań terenowych, przystąpiła Akademia Umiejętności do systematycznego zbadania cmentarzyska w Skotnikach. Z polecenia Akademii przeprowadził te badania Włodzimierz Antoniewicz

od 27 września do 16 października 1917 r. i wynik swej pracy ogłosił ostatecznie w „Pracach i materiałach antropol.-archeologicznych, t. I”. Materiały wydobyte przez Antoniewicza mieszczą się w Muzeum Archeol. PAU w Krakowie.

Antoniewicz uwzględnił w swej pracy materiały w tym stanie, w jakim je wydobyto, przez co naczynia, zachowane w skorupach, nie zostały przez niego opisane. Podobnie z materiałów, dostarczonych przez Komendę twierdzy, uwzględnił też tylko w całości zachowane okazy. Tymczasem przez późniejszą pracę rekonstruktorską wszystkich materiałów ze Skotnik wzbogacony został nie tylko zasób ceramiki z badań Antoniewicza o kilka w całości zrekonstruowanych naczyń, lecz z materiałów, jakie w skrzyniach otrzymano z Komendy twierdzy i z Muzeum Techniczno-Przemysłowego, udało się zrekonstruować pokaźną liczbę naczyń, które zarówno ilościowo jak i jakościowo wzbogaciły zasób form ceramicznych z cmentarzyska skotnickiego. W tym stanie rzeczy należało więc skonfrontować opis materiałów Antoniewicza z materiałami w Muzeum. W ciągu tej pracy doszedłem do wniosku, że celem uniknięcia nieporozumień najlepiej będzie podać raz jeszcze opis cmentarzyska i inwentarzy grobów z uwzględnieniem odpowiednich uzupełnień i poprawek przy opisie materiałów. Z tych samych względów podaję raz jeszcze opis tych materiałów z Komendy twierdzy, jakie znalazł Antoniewicz, i uzupełniam go opisem później zrekonstruowanych naczyń, nieznanych ze zrozumiałych względów Antoniewiczowi.

Położenie cmentarzyska

(według Antoniewicza)

Cmentarzysko skotnickie było rozłożone na polach pogranicznych między wsiami Skotniki i Kobierzyn, niespełna kilometr na północny-wschód od bramy folwarczej Zakładu kobierzyńskiego, nieopodal wieży wodnej i kościoła w Skotnikach. Orne grunta owe mają kształt trójkąta wydłużonego, ograniczonego od południa gościńcem, wiodącym z Podgórza do Skawiny, tudzież dwiema drogami polnymi, schodzącymi się pod kątem od zachodu ku wschodowi i od południa ku północy, jak to uwidoczniła dołączony plan sytuacyjny (ryc. 7). Pola te leżą na szerokim stoku łagodnej wyniosłości, jak gdyby fałdy, lekko opadającej od zachodu ku wschodowi. I właśnie partię mniej więcej środkową owej pochyłości zajmowało odsłonięte przez roboty ziemne cmentarzysko urnowe. Zauważone nachylenie terenu tłumaczy różnice głębokości opoki ilowatej, płytszej w miarę opadania gruntu, co wpłynęło również na różnicę głębokości umieszczenia poszczególnych grobów.

Na planie, wykonanym na żądanie dra Tomkowicza przez władze wojskowe, oznaczono jako „Fundstelle” całą przestrzeń o największej długości ca. 180 m i najw. szerokości ca. 75 m, zamkniętą między okopami a drogami polnymi, a więc także w miejscach, które stanowczo nie wykazały zabytków grobowych. Plan ten zjął zapewne inżynier wojskowy, który nie

Ryc. 7. Skotniki. Plan sytuacyjny cmentarzyska (zaznaczone krzyżykiem). Wycin. z mapy 1:100.000.

był obecny przy kopaniu pozycji baterii oraz przy odkryciach archeologicznych i dlatego uwzględnił cały podówczas przekopany przez wojskowość teren. Być może, iż wprowadziły go także w błąd liczne czerepki popielnic, przewiezione wraz z ziemią z partii zniszczonego ementarzyska dla umocnienia wałów gdzie indziej, poza obrębem nekropoli. Toteż plan i błędne fragmenty urn zmyliły mnie również i w przypuszczeniu, że całe pole, przetrzynięte okopami, stanowi teren ementarzyska rozległego, rozpocząłem zrazu systematyczne przekopywanie niwy od punktu najbardziej na wschód wysuniętego za pomocą rowów 3 m długich, 2 m szerokich i aż do calca głębokich. Profil warstw wykazał 35 cm humusu, niżej około 80 cm twardej ziemi piaszczystej, pod którą zalegał jałowy ił żółto-brunatny.

Nie uzyskawszy po pewnym czasie badania żadnych zgoda rezultatów, przesunąłem kopanie rowów o kilka metrów dalej ku zachodowi, a gdy i tam niczego nie odkryłem, przeniósłem poszukiwania na miejsce występowania skorup glinianych, równoległe do szerokich na 2—5 m stanowisk artyleryjskich, a oznaczone na planie II literami A, B, C, itd. Przez kilka dni ujawniały się masy doszczętnie potłuczonych i rozwleczonych urn i przystawek, zniszczonych przez wiercenie całej sieci przewodów na druty telefoniczne i inne, umacniające mnóstwo palików, wbitych wzdłuż rowów strzeleckich na przestrzeni 3—4 m szerokości po obu stronach okopów. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności zachował się w całości jedynie grób 1 w dość znacznej głębokości. Cały ten pas, przyległy do okopów, był nadsypany przez żołnierzy na około 50 cm, co zewnątrz zamaskowała doskonale darni, silnie w grunat wrośnięta. Przekopy moje okazały jednak, że groby, przez wojsko odkryte, ciągnęły się od wschodu ku zachodowi w kilkumetrowej szerokości, na przestrzeni prawdopodobnie 15—20 m, mogło ich być tedy kilkadziesiąt, a może i ponad sto. Dalsze trzymanie się побли́за okopów było bezowocne, wobec czego trzeba było gdzieindziej szukać nienaruszonej jeszcze polaci ementarzyska. Po stwierdzeniu nieobecności jej po stronie południowej stanowisk baterii, począłem przeszukiwać część terenu, na północ od nich położoną, posuwając się naprzód rowem O, który niebawem odsłonił niezniszczoną resztę ementarzyska ciało-palnego. Po jej wyeksplotowaniu przekopałem jeszcze dalsze rowy próbne P, R, S, T, atoli bez wyniku, po czym odniosłem wrażenie i nabrałem pewności, że zbadałem całą pozostałą część ementarzyska, przez wojsko odkrytego. Miejsca, zasraflowane na planie II, okazują przestrzeń, przerytą przez robotników wojskowych, pola zaś, oznaczone dookoła króseczkami, ujawniają przekopy podpisanego. Cała nekropola miała zapewne kształt dużej elipsy, której oś dłuższa przebiegała mniej więcej od rowu G do R. Analogiczny wygląd ujawniło pochodzące z tej samej epoki i okresu ementarzysko w Mydlnikach pod Krakowem.

Nieumiejętne i barbarzyńskie przekopanie przez wojsko przeważnej — zdaje się — części ementarzyska nie pozwala na obliczenie w przybliżeniu danych statystycznych, któreby dały ciekawe, choć jeno bardzo niedoskonałe pojęcie o zaludnieniu osady, odpowiadającej odkrytemu ementarzysku. Nie udało się także, mimo skwapliwych poszukiwań, odkryć śladów tej osady, która najprawdopodobniej była rozłożona na miejscu obecnej wsi Skotniki, uza-

leżnionym od warunków antropogeograficznych, mianowicie wzdłuż strumienia, na łagodnej pochyłości zachodnio-wschodniej.

Wraz z grobami, odsłoniętymi przez podpisanego, ilość grobów na cmentarzysku skotnickim przenosiła 100, którą to liczbę da się co najmniej podwoić, skoro się weźmie pod uwagę wielką masę bezlitośnie zrujnowanych naczyń grobowych, porozrzucanych po całym obszarze gruntów, przyległych do długich i szerokich okopów, dziś już zasypanych.

Opis grobów.

Cmentarzysko było płaskie, bez zaznaczenia poszczególnych grobów na powierzchni kryjącego je gruntu. Popielnice wraz z przystawkami wkładane były do dołu grobowego bez żadnego zgoła obstawienia kamieniami. Trudno też dopatrzeć się jakiegoś porządku w samym rozmieszczeniu grobów. Raz znajdują się one blisko siebie na 50—100 cm, to znowu są od siebie o 100—150 cm oddalone. Pogrzebu wtórnego w jednym i tym samym grobie nie spotkano ani razu. Również nie ustawiano przystawek koło popielnicy w ustalonym porządku. Nie natrafiono także na ślad miejsca, na którym dokonywano palenia zmarłych ciał na stosie.

Kości nieboszczyków, spalonych na stosie, wsypywano bez węgla do popielnicy, wraz z ozdobami brązowymi, których ogień nie zniszczył. Niepodobna było stwierdzić, mimo zwracania na to uwagi, czy szczątki ludzkie wkładano do popielnicy w tym porządku, że kości nóg były na spodzie, a czaszki na samej górze. Wielkie naczynia były napełnione do połowy białymi kośćmi, mniejsze zaś zazwyczaj aż do szyjki, resztę natomiast wypełniała ziemia.

Grób 1 (dziecięcy). W głębokości 1·20 m stał czerpak, wypełniony drobnymi, spalonymi kostkami, obok niego zaś drugi malutki, napełniony ziemią, obydwa czerpaki przykrywała misa.

1. Czerpak z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, brunatny, wewnątrz i na uchu czarniawy, z taśmowatym, mocno wystającym uchem. W. 3·5, ot. 8·5—9·5, d. 2·5 (tabl. XVIII 28).

2. Czerpaczek z wygiętym brzegiem, bez wyodrębnionego dna, spodem tylko spłaszczony, brunatny z grafitowaną plamą, ucho taśmowate, wystające. W. 3, ot. 5 (tabl. XVIII 29).

3. Głęboka misa, stożkowata o łagodnym profilu, gładka, wewnątrz i z brzegu czarna, poza tym brunatna, zdobiona na krawędzi 2 parami występów, na zewnątrz wychylonych, misa częściowo zrekonstruowana. W. 10·5, ot. 29·5, d. 10 (tabl. XVIII 27).

4. Wśród spalonych szczątków, zapewne dziecka, pierścioneł z cienkiego brązowego drutu, z końcami założonymi na siebie.

Grób 2. W głębokości 70 cm stał garnek w roli popielnicy z jedną przystawką (czerpakiem) tuż obok i z drugą (czerpakiem) nieco oddaloną, tak, iż misa przykrywająca cały grób dotykała jej tylko swą krawędzią.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami (jedno utracone) poniżej lekko wygiętego brzegu, czerwony, chropowaty, zdobiony 2 guzkami pośrodku między uszkami. W. 13, ot. 14·5, d. 8 (tabl. XIX 1).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, ucho taśmowate i wystające ma utracone. W. 5, ot. 12·5, d. 3·5 (tabl. XIX 3).

3. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, obwiedzionym 10 małymi dołeczkami, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 3, ot. 8—9, d. 1·8 (tabl. XIX 4, LXXV 3).

4. Głęboka misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 występami nad taśmowatym, szerokim uszkiem, umieszczonym ponad zaokrąglonym załomem brzuśca i brzegu, misa gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa. W. 10, ot. 27·5, d. 9·5 (tabl. XIX 2).

Grób 3. Popielnicę stanowił chropowaty garnek z gliny, zmieszanej z piaskiem, licho na czerwono wypalonej, fragmentarycznie zachowany.

1. Brąz. Wśród spalonych kości znalazło się zamknięte kółko, odlane we formie, spłaszczone, w przekroju rombowne. Śr. 2·5 (tabl. LXXXIX 61).

Grób 4. W głębokości 70 cm odkryto dużą popielnicę, a mianowicie chropowaty garnek, który po wyjęciu ze ziemi rozsypał się na drobne kawałki, tuż obok stał czerpak.

1. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, czarny. W. 5·5, ot. 13, d. 2·3 (tabl. LIII 15).

Grób 5 (dziecięcy). Za popielnicę służył czerpak, do którego włożono drobne, spalone kości, przystawkę stanowił kubek.

1. Czerpak z wygiętym brzegiem, jasnobrunatny, gładki, z wklęsłym dnem, ucho taśmowate zrekonstruowane. W. 4·5, ot. 7, d. 1·8 (tabl. LV 5).

2. Kubek utworzony z doniczkowatego, chropowatego, brunatnego garnka przez dodanie dużego, grubego ucha mniej więcej w połowie wysokości. W. 7, ot. 8·3, d. 5 (tabl. L 4).

Grób 6. W głębokości 80 cm znalazł się zniszczony pod ciężarem ziemi grób, kości złożone były w garnku, a w nim na dnie leżał wśród kości czerpaczek, obok garnka stała całkiem zgnieciona misa.

1. Garnek doniczkowaty, chropowaty, brunatny, zdobiony poniżej brzegu długimi listewkami, 2-krotnie karbowanymi, z których jedna tylko zachowana, brak 2 uch, garnek zlepiony i częściowo zrekonstruowany. W. 12·5, ot. 14, d. 10 (tabl. XXXVIII 3).

2. Czerpaczek półkulisty z płaskim dnem, gładki, brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 3, ot. 5, d. 1·5 (tabl. L 66).

3. Misa stożkowata z małym uszkiem tuż pod krawędzią, gładka, brunatna.

Grób 7. W głębokości 40 cm ukazał się jeden z najokazalszych grobów, zawierający popielnicę, wewnątrz której na kościach leżał fragment miski z wygiętym brzegiem, a wśród kości był ułamek brązowego drucika, po stronie północnej popielnicy stały rzędem 4 przystawki: czarka i 3 czerpaki.

1. Popielnica ze stożkowatą szyjką, której brzeg wygięty w krezę, osadzona na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, czarna, zaś na krezie i wąskim pasku pod nią brunatna, podobnie wewnątrz,

zdobiona na załomie brzęca guzkami, których pod uszkami jest po 3, zaś z jednej strony między uszkami jest ich para, a z drugiej jest ich dwie pary. W. 20, śr. 23·5, ot. 15·5, d. 8·5 (tabl. XXXIII 11).

2. Czarka gładka, brunatna, ze stożkową szyjką, przechodzącą łagodnie w słabo wydęty brzusec, z 2 uszkami u nasady szyjki. W. 11·5, śr. 13·5, ot. 10·5, d. 5 (tabl. LVIII 74).

3. Głęboki czerpak, więcej stożkowaty, niż półkulisty, z wklęsłym dnem, brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 6, ot. 16, d. 3·5 (tabl. LIII 16).

4. Czerpak ze słabo wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, ucho zrekonstruowane. W. 5·5, ot. 11·5—12·5, d. 2·5 (tabl. LV 6).

5. Czerpaczek z wygiętym brzegiem, fragmentarycznie zachowany, w muzeum go nie ma.

6. Brąz. Znaleziony wśród kości ułamek drucika, zapewne część pierścionka.

Grób 8. W głębokości 1 m grób, zawierający popielnicę, czarkę i misę, stojącą obok popielnicy.

1. Popielnica w przybliżeniu dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, oddaloną od brzęca nieznacznie bruzdą, czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka, zdobiona pod załomem 4 poziomymi listewkami, a nad nimi tyluż guzkami, umieszczonymi tuż nad załomem. W. 17, śr. 20, ot. 17 (tabl. XIX 5, XXX 2).

2. Czarka gładka, ciemnobrunatna, ze stożkową szyjką, osadzoną na dość ostro załamanym brzęcu, z 2 utraconymi uszkami u nasady szyjki, z wklęsłym dnem. W. 6·5, śr. 8·5, ot. 6·3, d. 1·5 (tabl. XIX 7).

3. Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi wystęпами (jeden zachowany z pierwotnej liczby trzech) w okolicy podłużnego uszka, umieszczonego na załomie brzęca i brzęgu, misa gładka, dołem brunatna, z brzęgu i wewnątrz czarna, na brzęgu i załomie grafitowana. W. 1·5, ot. 23, d. 8·5, w. brzęgu 3·5 (tabl. XIX 6).

Grób 9. W głębokości 1 m był grób, w którym znajdowała się popielnica, wewnątrz której leżał na kościach czerpaczek, a wśród kości były dwa kółeczka brązowe, obok popielnicy stał czerpak z wygiętym brzegiem, całkiem spękany.

1. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną przez wgłębiony załom szyjką, czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, a poniżej nich, pod załomem tyluż listewkami, 3-krotnie karbowanymi, dno rekonstruowane. W. 27, śr. 32, ot. 24 (tabl. XXVIII 1).

2. Czerpaczek z wygiętym brzegiem, z płaskim dnem, gładki, szarawo-brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4, ot. 6, d. 2·5 (tabl. LV 7).

3. Brąz: dwa otwarte kółeczka z cienkiego drutu. Śr. 3 (tabl. LXXXVIII 45).

Grób 10. W głębokości 1 m stała popielnica, z jej obydwóch stron czerpaki.

1. Popielnica z cylindryczną szyjką, osadzoną na dość ostro załamanym brzęcu, z 2 uszkami u nasady szyjki, zdobiona u nasady szyjki, pośrodku

między uszkami, 2 pionowo wydłużonymi guzkami, po jednym z każdej strony, a poniżej nich na załomie brzuśca guzkami, po których zostały tylko ślady, popielnica gładka, czarniawa, wewnątrz brunatna. W. 14·5, śr. 19·8, ot. 15·8, d. 9 (tabl. XXXI 9).

2. Głęboki czerpak w przybliżeniu stożkowaty, z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny. W. 5·5, ot. 8·7, d. 4 (tabl. I 67).

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny. W. 5, ot. 8·5—10, d. 2·2 (tabl. LIII 17).

Grób 11. Zniszczony, z popielnicą w kształcie chropowatego, czerwonego garnka z 2 uszkami pod krótką szyjką.

Grób 12. Zniszczony, z garnkiem, jako popielnicą.

Grób 13 (dziecięcy). Zawierał czarke, jako popielnicę, oraz 2 czerpaczki.

1. Czarka dwustożkowa, gładka, brunatna, wewnątrz i z brzegu czarniawa, zdobiona na górnej części pasmem 3 poziomych linii, przez co została zaznaczona jakoby szyjka. W. 3·5, śr. 8, ot. 6·3, d. 4 (tabl. LVI 29, LXXVII 3).

2. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, zdobiony 2 występami na brzegu przy taśmowatym, wystającym uchu, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 2·7—3·4, ot. 8—8·5, d. 2 (tabl. LIII 18).

3. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 3, ot. 6 (tabl. LIII 19).

Grób 14. W głębokości 80 cm tkwiła w ziemi sama tylko popielnica.

1. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, symetrycznie rozmieszczonymi, a pod załomem 4 listewkami, czarniawa, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, poza tym gładka. W. 26, śr. 31, ot. 24, d. 11·5 (tabl. XXVIII 2).

Grób 15. W głębokości 90 cm stała spękana popielnica, przykryta misą, wewnątrz popielnicy na kościach czerpak silnie zniszczony.

1. Popielnica z wysoką stożkową szyjką, osadzoną na słabo wydętym brzuścu, zdobiona u nasady 4 guzkami, a pod załomem brzuśca 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi, czarniawa, wewnątrz brunatna, spodem chropowata, poza tym gładka. W. 19, śr. 23, ot. 20, d. 9·5, w. szyjki 10 (tabl. XXX 3).

2. Misa stożkowata z 2 przeciwległymi, taśmowatymi uszkami pod krawędzią, zdobioną nad jednym uszkiem na zewnątrz 2 występami, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, dno wyodrębnione. W. 8, ot. 30·5, d. 10 (tabl. XLIII 20).

Grób 16. W głębokości 60 cm popielnica nakryta misą, obydwa naczynia w szczątkach. Popielnica podobna do pochodzącej z gr. 15, misa z wygiętym brzegiem, z uszkiem.

Grób 17. Zniszczony. Zawierał garnek, jako popielnicę, obok misę odwróconą dnem do góry, oraz czerpaczek.

1. Garnek jajowato-donieczkowaty z 2 uszkami poniżej nieco wygiętego brzegu, chropowaty, czerwony. W. 21·5, ot. 19·5, d. 10·7 (tabl. XLI 1).

2. Misa podobna do pochodzącej z gr. 15 według relacji Antoniewicza, forma czerpaka nieznana.

Grób 18. W głębokości 60 cm popielnica, wokół niej 3 przystawki: czerpak i 2 czarki. W popielnicy wśród kości znalazły się brązy i nieobrobiony odłupek krzemieny.

1. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u nasady szyjki 4 guzkami, a pod załomem 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi, czarniawa, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, poza tym gładka. W. 30·5, śr. 33, ot. 22, d. 11·5, w. szyjki 12·5 (tabl. XIX 8).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny. W. 3·8, ot. 7·5—8, d. 2 (tabl. XIX 9).

3. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem (jedno utracone), gładka, czerwono-brunatna, bez wyodrębnionego dna. W. 6·5, śr. 9, ot. 7 (tabl. XIX 11).

4. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, spodem zaokrąglonego, pozbawionego dna, z 2 uszkami u nasady szyjki (jedno utracone), gładka, dołem brunatna, poza tym czarniawa. W. 7, śr. 11·5, ot. 8 (tabl. XIX 10).

5. Szpila o nieznanym kształcie główki, z czworograniastego drutu brązowego. Dł. 10 (zachowanego ułamka) (tabl. XIX 12).

6. Bransoleta ze zgrubiałym końcem, w części tylko zachowana, z brązowego pręta o półkulistym przekroju, zdobionego poprzecznymi kreskami po zewnętrznej stronie. Śr. 11, grub. pręta 0·6 (tabl. XIX 13).

7. Pierścienek z cienkiego drutu brązowego, spiralnie zwiniętego w 4 zwoje, nałożony na bransoletę. Śr. 1·8 (tabl. XIX 13).

8. Wisior z binoklowy zawieszony na łańcuszku, złożonym z 8 ogniw, całość wykonana z cienkiego drutu brązowego. Dł. łańcuszka 4, śr. spiralki wisiorka 1·3 (tabl. XIX 14).

9. Brązowy grocik do strzały z ułamaną tulejką. Dł. 1·9 (tabl. XIX 15).

10. Nieobrobiony odłupek krzemieny.

Grób 19. Grób w głębokości 1 m zawierał samą tylko popielnicę. W niej wśród kości brązy.

1. Popielnica z niewysoką, stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, zdobiona u nasady szyjki 4 podłużnymi guzkami, a poniżej nich pod załomem brzuśca 4 listewkami, 2-krotnie karbowanymi, czarniawa, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, poza tym gładka. W. 25, śr. 32, ot. 22, d. 11 (tabl. XXX 4).

2. Kółko zamknięte, w całości odlane, o przekroju romboidowym, z jednej strony widoczny guzek odlewniczy. Śr. 2·3 (tabl. LXXXIX 62).

3. Nieforemny kawałek stopionego brązu (tabl. XC 18).

Grób 20 (dziecięcy). W głębokości 1 m czarka, wypełniona niedopalonymi kośćmi, oraz czerpaczek jako przystawka.

1. Czarka z cylindryczną szyjką, oddzieloną płytką bruzdą od słabo wydętego brzuśca, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, dołem tylko brunatna, poza tym czarniawa, dno wklęsłe. W. 8·5, śr. 11·5, ot. 9·5, d. 3 (tabl. LVIII 75).

2. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 3·5, ot. 7·8, d. 1·2 (tabl. LIII 20).

Grób 21. W głębokości 60 cm odkryto zniszczony garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, chropowaty, czerwonawy, służący za popielnicę.

Grób 22 (dziecięcy). W głębokości 71 cm grób, zawierający garczek w roli popielnicy, obok stojącą, zgniecioną misę, a w niej miseczkę.

1. Garchek doniczkowaty, zdobiony poniżej brzegu 3 guzkami, chropowaty, czerwonawo-brunatny. W. 6, ot. 6·3, d. 4 (tabl. XXXVIII 6).

2. Misa według Antoniewicza była podobną do pochodzącej z grobu 15.

3. Głęboka miseczka z wysokim, prostym brzegiem, przechodzącym w brzusec o ścianach równych z brzegiem, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, z wklęsłym dnem. W. 4·8, ot. 8, d. 1·5 (tabl. XLVI 16).

Grób 23. Zniszczony. Popielnica o nieznanej formie oraz czerpaczek były przykryte misą stożkową z dużym uszkiem, równym z krawędzią. Wszystkie naczynia całkowicie zgniecione.

Grób 24. Zniszczony. Zawierał popielnicę i stojącą obok misę, obydwa naczynia rozbite.

1. Według Antoniewicza miała popielnica stożkową szyjkę, przechodzącą łagodnie w wydęty brzusec, była niska o grubych ścianach, czerwonawa, gładka, zdobiona u nasady szyjki 4 płaskimi guzkami.

2. Według Antoniewicza miała misa stożkową formę.

Grób 25. W głębokości 1 m popielnica i czerpak, przykryte rozbitą misą.

1. Dwustożkowa popielnica, zdobiona na załomie 4 guzkami, gładka, grafitowana, z powierzchnią nieco połyskującą. W. 19·5, śr. 24, 17, d. 11 (tabl. XXII 15).

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, jasno-brunatny, wewnątrz czerwonawy, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·5, ot. 11 (tabl. LIII 21).

3. Według Antoniewicza była misa stożkową.

Grób 26. W głębokości 80 cm odsłonięto najokazalszy grób na całym cmentarzysku, niestety robotnicy zniszczyli go tak, że z naczyń pozostały tylko skorupy, z których udało się niektóre naczynia zrekonstruować. Obok popielnicy, wypełnionej kośćmi, stała z jednej strony mała misa, w którą włożono czerpak czaszowaty, z drugiej stała czarka i drugi czerpak, a wszystko to przykrywała ogromna misa.

1. Według Antoniewicza miała popielnica stożkową szyjkę, osadzoną na wydętym, dość ostro załamanym brzuscu, i 2 uszka u nasady szyjki, była czarniawa i dużych rozmiarów. W. ok. 50, ot. ok. 25.

2. Mała misa o nieznanej formie, brak o niej wiadomości u Antoniewicza.

3. Czerpak w kształcie odcinka kuli według Antoniewicza.

4. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuscu, z 2 uszkami u nasady szyjki (jedno utracone), zdobiona na załomie guzkami,

gładka, czarniawa, tylko pod załomym brunatna, bez dna, w znacznej części zrekonstruowana. W. 8, śr. 13, d. 9·3 (tabl. LIX 25).

5. Czerpak z lekko wygiętym brzegiem, gładki, do połowy zewnątrz i wewnątrz czarniawy, poza tym brunatny, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 6, ot. 10·5—12·5, d. 3 (tabl. LV 8).

6. Ogromna misa z wygiętym nieco brzegiem, z 2 taśmowatymi uszkami, zdobiona na krawędzi grupami 3 występów (z grup tych zachowana tylko jedna), a spodem zdobiona listewkami tak karbowanymi, że tworzą się pary guzków (z pierwotnej liczby 4 zachowana tylko jedna listewka), misa czarniawa, gładka, tylko u spodu chropowata. W. 17, śr. 40, ot. 42, d. 10·7 (tabl. XLVII 19).

Grób 27. Zniszczony. Garnek w roli popielnicy i czerpaczek jako przystawka.

1. Według Antoniewicza czerwony garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami.

2. Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 3·5, ot. 7, d. 1·2 (tabl. LIII 22).

Grób 28. Zniszczony w głębokości 65 cm. Zawierał garnek w roli popielnicy i rozbitą misę, stojącą obok.

1. Według Antoniewicza garnek z 2 uszkami.

2. Według Antoniewicza misa z wygiętym brzegiem, z uszkiem.

Grób 29. Zupełnie zniszczony w głębokości 30 cm, z garnkiem dwuoszycznym jako popielnicą.

Grób 30. W głębokości 60 cm grób, zawierający popielnicę i 2 czerpaki jako przystawki. Wszystkie naczynia rozbite.

1. Według Antoniewicza miała popielnica stożkowatą szyjkę, oddzieloną od brzuśca głęboką bruzdą, przerwana symetrycznie 4 guzkami, w dolnej części była chropowata.

2. Forma czerpaków nieznana, brak o nich wiadomości u Antoniewicza.

Grób 31. W głębokości 65 cm garnek w roli popielnicy, oraz stojąca obok, rozbita misa.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty z wyodrębnionym nieco, wygiętym brzegiem, czerwono-brunatny, nieco chropowaty. W. 15, ot. 13, d. 7 (tabl. XXXVI 22).

2. Według Antoniewicza miała misa wygięty brzeg i była zaopatrzona w uszko.

Grób 32. Zniszczony. W głębokości 40 cm znalazły się ułamki popielnicy i czerpak.

1. Według Antoniewicza miała czarna popielnica stożkowatą szyjkę, oddzieloną od brzuśca bruzdą, przerwana symetrycznie 4 guzkami, w dolnej części była chropowata.

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarny, gładki, ucho zrekonstruowane. W. 7·5, ot. 11·5, d. 3 (tabl. LIII 23).

Grób 33. W głębokości 90 cm grób, zawierający szczątki popielnicy i 3 czerpaki jako przystawki.

1. Według Antoniewicza była popielnica czarna i miała prawdopodobnie formę popielnicy z grobu 32.

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, wewnątrz i zewnątrz do połowy czarniawy, poza tym brunatny, ucho zrekonstruowane. W. 6·5, ot. 10—12, d. 3 (tabl. LIII 24).

3. Mniejszy czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, ucho zrekonstruowane. W. 5, ot. 10·5—12, d. 2·5 (tabl. LIII 25).

4. Ułamek czerpaczka z wygiętym brzegiem, gładkiego, brunatnego, wewnątrz czarniawego, z wklęsłym dnem. W. 3, ot. 6, d. 1·1.

Grób 34. Zniszczony, w głębokości 30 cm. Zawierał garnek w roli popielnicy.

1. Według Antoniewicza miał czerwony garnek formę walcową i zaopatrzony był w 2 ucha, umieszczone poniżej prostej gładkiej szyjki.

Grób 35. Zniszczony, z garnkiem jako popielnicą.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty, z płaskim dnem, dość gładki, brunatny, ze śladami 2 uszek poniżej brzegu. W. 13·5, ot. 14, d. 7·5 (tabl. XL 36).

Grób 36. Zupełnie zniszczony, z garnkiem jako popielnicą.

1. Według Antoniewicza miał garnek formę podobną do pochodzącego z grobu 35.

Grób 37. Grób w głębokości 50 cm zawierał samą tylko popielnicę.

1. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, zdobiona u nasady szyjki pionowo wydłużonymi guzkami (tylko 2 zachowane), a tuż pod załomem listewkami (z nich 2 zachowane), gładka, czarna, wewnątrz brunatna, zlepiona z kawałków, częściowo zrekonstruowana, w dodatku nieco nieforemnie. W. 22·5, śr. 25—26, ot. 19, d. 8 (tabl. XXVIII 3).

Grób 38. Zniszczony. W głębokości 50 cm garnek w roli popielnicy.

1. Według Antoniewicza zaopatrzony był garnek w 2 uszka.

Grób 39. Zniszczony grób w głębokości 30 cm. Wśród skorup można było wyodrębnić popielnicę i czerpaczek.

1. Według Antoniewicza mała czarna popielnica ze stożkową szyjką, oddzieloną od brzuśca nieznaczną bruzdą, przerwana 4 guzkami, a w dolnej, chropowatej części była zdobiona poziomymi listewkami.

2. Forma czerpaczka nieznana.

Grób 40. W głębokości 30 cm grób, zawierający rozbity garnek jako popielnicę, oraz czarke. W ziemi ponad naczyniami znalazł się brązowy wisiołek.

1. Z brunatnego garnka jajowato-doniczkowatego zachowane dno, śr. 8.

2. Czarka ze stożkową szyjką, oddzieloną od brzuśca pasmem 4 poziomych linii, zdobiona ponadto na załomie brzuśca 4 guzkami, 7 toczonymi

z góry półkulistymi liniami (z guzków jeden tylko zachowany), czarka gładka, czarniawa, tylko dołem brunatna, dno wklęsłe, z brzegu zniszczona. W. ok. 6, śr. 8, ot. 6 (tabl. LVI 44, LXXVII 7).

3. Wisiorek odlany z brązu w kształcie liczby 8, z jednej strony płaski, z drugiej wypukły, w części uszkodzony. Dł. ok. 4·6, szer. 2 (tabl. LXXXIX 64).

Obok grobów odkrył Antoniewicz jeszcze 5 dołów, zupełnie od grobów odrębnych, które zawierały skorupy zniszczonych naczyń, ale bez śladu spalonych kości. Trudno je zatem uważać za jamy grobowe. Miejsca te (stanowiska) zaznaczone zostały na planie literami a—e.

Stanowisko a.

Zawartość: ułamki czerwonego garnka uszatego i czerpaczka z wygiętym brzegiem.

Stanowisko b.

Zawartość: ułamki dużej, stożkowatej misy.

Stanowisko c.

Zawartość: 1) ułamki czerwonego garnka, zdobionego poniżej brzegu 2 guzkami,
2) ułamki misy z wygiętym brzegiem,
3) ułamek dużej, czarnej popielnicy, zdobiony guzkiem, otoczonym sześcioma półkulistymi, koncentrycznymi żłobkami.

Stanowisko d.

Zawartość: dwa rozbite garnki z uszkami, czerwone, chropowate, oraz czarniawy półkulisty czerpaczek.

Stanowisko e.

Zawartość: 1) w głębokości 30 cm drobne ułamki popielnicy o nieznannej formie,
2) niżej odnaleziony czerpak o falistym profilu, gładki, brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem, dookoła wklęsłego dna obiegają spód czerpaka 3 koncentryczne, głębokie żłobki i odpowiadające im 3 wypukłe pręgi. W. 3·5, ot. 9·5 (tabl. LVI 1—2).

* * *

Poniższy opis dotyczy ceramiki, dostarczonej do Muzeum Archeologicznego PAU przez Komendę twierdzy, a podanej przez Antoniewicza pod numeracją rzymskimi liczbami. Numeracja ta zachowana na poszczególnych naczyniach w Muzeum.

Ceramika.

Popielnice. I. Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną nieznacznie szyjką, zdobiona pod załomem 4 listewkami (z nich jedna tylko zachowana), czarna z połyskiem, gładka, pod załomem chropowata. W. 21·5, śr. 28, ot. 20 d. 10 (tabl. XXVIII 4).

II. Popielnica ze stożkowatą szyjką, której brzeg wygięty na zewnątrz w krezę, osadzoną na łagodnie profilowanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki (jedno utracone), zdobiona na załomie brzuśca 2 parami guzków, a pod jednym uszkiem 3 ukośnymi kreskami, gładka, czarniawa, wewnątrz brunatna. W. 24·7, śr. 28, ot. 21·5, d. 11·5 (tabl. XXXIII 12).

V. Popielnica ze stożkowatą szyjką, osadzoną na dość ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, zdobiona na załomie brzuśca 2 guzkami pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa. W. 16, śr. 21, ot. 15·5, d. 19·5 (tabl. XXXI 10).

VI. Popielnica ze stożkowatą szyjką, osadzoną na mocno wydętym brzuścu, zdobiona pod nasadą szyjki 4 guzkami, otoczonymi z dołu półkulistymi listewkami, a poniżej nich pod największą wydętością brzuśca 4 poziomymi listewkami, gładka, czerwono-brunatna. W. 16, śr. 21·5, ot. 14·5, d. 8 (tabl. XXX 5, LXVIII 6).

Garnki jajowato-doniczkowate. VII. Garnek gładki, czerwono-brunatny z wklęsłym dnem, z krótką szyjką, zaznaczoną za pomocą bruzdy, pod którą symetrycznie rozmieszczone 4 guzki, poniżej połowy wysokości garnka biegnie druga pozioma ryta linia, a tuż przy dnie trzecia i czwarta, ułożone w pasmo; o środkową linię i dolne pasmo oparte grupy ukośnych kresek. W. 7, ot. 7, d. 2·5 (tabl. XLI 29, LXXI 3).

VIII. Garnek doniczkowaty, niestarannie gładzony, czerwono-brunatny, zdobiony przy krawędzi 4 guzkami. W. 7, ot. 8·6, d. 5 (tabl. XXXVIII 5).

IX. Garnek brunatny, chropowaty, zdobiony poniżej brzegu 4 parami guzków. W. 11·5, d. 8 (tabl. XXXVIII 4).

X. Garnek z 2 uszkami poniżej brzegu, chropowaty, szarawo-brunatny. W. 10, ot. 9·5, d. 5·5 (tabl. XL 37).

XI. Garnek chropowaty, czerwono-brunatny z płaskim dnem. W. 10, ot. 12·5, d. 9·5 (tabl. XXXVI 21).

XII. Wysoki garnek dość gładki, czerwono-brunatny, zdobiony w miejscu uch 2 poziomymi listewkami (jednej brak). W. 21, ot. 18·5, d. 9·5 (tabl. XXXVIII 7).

Czarki. III. Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, zdobiona u nasady szyjki pasmem 5 poziomych linii z rzędem kreszeczek, a na górnej części brzuśca grupami ukośnych na przemian kresek, tworzącymi w całości zygzakowate pasmo; ponad to na załomie brzuśca 2 pary guzków między uszkami, po jednej z każdej strony. Czarka gładka, brunatna, na szyjce i wewnątrz czarna. W. 10·5, śr. 15·5, ot. 11, d. 6·5 (tabl. LIX 28, LXXIX 13).

IV. Czarka z cylindryczną szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu bez wyodrębnionego dna, z 2 uszkami u nasady szyjki (jedno utracone), gładka, pod załomem brzuśca brunatna, poza tym czarna, zdobiona u nasady szyjki pasmem 4 poziomych linii i rzędem kreszeczek, a na górnej części brzuśca ukośnymi na przemian grupami kresek. W. 7, śr. 9, ot. 7 (tabl. LIX 29, LXXIX 14).

XIII. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na półkulistym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki (jednego brak), zdobiona na brzuścu 2 parami guzków (jedna tylko zachowana) pośrodku między uszkami, gładka, brunatna. W. 6, śr. 8·5, ot. 6·5 (tabl. LVIII 76).

XIV. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, gładka, dołem brunatna, poza tym czarniawa, bez wyodrębnionego dna. W. 6, śr. 9·5, ot. 7 (tabl. LVIII 35).

XV. Czarka ze stożkową szyjką osadzoną na słabo wydętym brzuścu z 2 uszkami u nasady szyjki, zdobiona 2 guzkami na brzuścu, gładka, brunatna, z wklęsłym dnem. W. 7, śr. 11, ot. 8·5, d. 2·5 (tabl. LVIII 77).

XVI. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na słabo wydętym brzuścu, z 2 uszkami na brzuścu, gładka, czarniawa. W. 8, śr. 11·5, ot. 8·5 d. 5 (tabl. LVIII 78).

XVII. Czarka z wysoką, cylindryczną szyjką, osadzoną na słabo wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, czarniawa, zdobiona na brzuścu 2 guzkami pośrodku między uszkami. W. 9, śr. 11, ot. 9·5, d. 6·5 (tabl. LVIII 79).

XVIII. Czarka z wysoką, cylindryczną szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami na granicy szyjki i brzuśca, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa. W. 9, śr. 11·5, ot. 8·5, d. 4·5 (tabl. LVIII 80).

XIX. Czarka z krótką, stożkową szyjką, przechodzącą łagodnie w brzusek, z 2 taśmowatymi uszkami na granicy szyjki i brzuśca, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, część dolna z dnem rekonstruowana. W. 10·5, śr. 13, ot. 9 (tabl. LVIII 81).

XX. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem (jedno utracone), gładka, brunatna. W. 6·8, śr. 6·5, ot. 5·3, d. 3·5 (tabl. LVIII 36).

XXI. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z górną częścią wciągniętą, gładka, czarniawa. W. 5, śr. 5·5, ot. 4·5, d. 3·2 (tabl. LVI 30).

Kubki. XXII. Kubek z cylindryczną szyjką, osadzoną na dość ostro załamanym brzuścu, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, zdobiony u nasady szyjki pasmem złożonym z kreskowanej linii i 4 ciągłych, poziomych linii, na górnej części brzuśca ukośnymi na przemian grupami kresek i 3 guzkami na załomie brzuśca symetrycznie rozmieszczonymi. W. 7, śr. 12, ot. 10, d. 3·5 (tabl. L 13, LXXIV 11).

Czerpaki półkuliste z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem:

XXIII. Mały, gładki, czarniawy. W. 3, ot. 5, d. 1·5 (tabl. LIII 26).

XXIV. Gładki, brunatny. W. 4·5, ot. 10, d. 1·5 (tabl. LIII 27).

Czerpaki półkuliste z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem:

XXV. Gładki, brunatny z czarniawymi plamami. W. 5, ot. 9·5, d. 3·5 (tabl. L 68).

XXVI. Czarniawy, gładki, z utraconym uchem. W. 5·5, ot. 11 (tabl. L 69).

XXVII. Gładki, brunatny, zdobiony pod uszkiem 3 dołeczkami, poziomo zestawionymi, bez wyodrębnionego dna. W. 5·5, ot. 10 (tabl. L 70).

XXVIII. Nieco stożkowaty, gładki, brunatny z czarnymi plamami. W. 4·3, ot. 9—9·5, d. 3 (tabl. L 71).

XXIX. Brunatny, gładki, nieco stożkowaty. W. 5·3, ot. 10·5—12, d. 4 (tabl. L 72).

Czerpaki z wygiętym brzegiem z taśmowatym, wystającym uchem:

XXX. Brunatny, gładki, z brzegiem wysokim, słabo oddzielonym od brzuśca, z płaskim dnem. W. 5·5, ot. 10·5, d. 4 (tabl. LV 9).

XXXI. Wysoki, stożkowaty, z brzegiem słabo wygiętym, gładki, brunatny, wewnątrz i z brzegu czarniawy. W. 9, ot. 13, d. 4·5 (tabl. LVI 5).

XXXII. Wysoki, stożkowaty, z brzegiem bardzo słabo odchylonym, gładki, brunatny, z wklęsłym dnem. W. 5, ot. 13, d. 3·5 (tabl. LVI 6).

XXXIII. Wysoki, stożkowaty, z brzegiem prawie niewyodrębnionym, gładki, brunatny, zdobiony pod uszkiem na brzuścu 6 poziomymi żłobkami, zmniejszającymi się ku dołowi, dno wklęsłe. W. 4·8, ot. 9·3, d. 2·5 (tabl. LVI 7, LXXVI 4).

XXXIV. Gładki, lśniąco czarny, z prostym brzegiem, osadzonym na ostro załamany brzuścu, z wklęsłym dnem, zdobiony u nasady brzegu pasmem złożonym z kropkowanej linii i 4 poziomych, ciągłych linii, a na górnej części brzuśca ukośnymi na przemian grupami kresek (na podobieństwo zygzaka) obramowanymi kreseczkami oraz grupami 3 pionowych żłobków, przerywających w pewnych odstępach linię zygzaka. Ornamentykę uzupełniają 3 guzki, rozmieszczone symetrycznie na załomie brzuśca, ucho zdobione także 3 dłuższymi żłobkami. W. 4, ot. 9, d. 2·4 (tabl. LX 59, LXXV 15).

XXXV. Czarny, gładki, z wklęsłym dnem, zdobiony na ostrym załomie brzuśca i brzegu 4 guzkami, dwoma przy uchu, dwoma obok siebie po przeciwległej stronie ucha. W. 4·5, ot. 12, d. 3 (tabl. LV 10).

XXXVI. Wskutek nadmiernej wysokości brzegu ma dwustożkową formę, gładki, czarny, zdobiony na krawędzi przy uchu 2 wystęпами, a ponad załomem (u nasady brzegu) pasmem 5 poziomych linii, od którego zwieszają się poprzez załom grupy krótkich, pionowych kreseczek, ucho zrekonstruowane, dno wklęsłe. W. 7, ot. 11, d. 3 (tabl. LVI 3, LXXV 16).

* * *

Poza ceramiką dostały się z Komendy twierdzy do zbiorów Muzeum Archeologicznego PAU następujące brązy, opisane już przez Antoniewicza:

Brązy.

1. Szpila z okrągłego drutu, z dwustożkową główką, zdobiona poniżej jej poprzecznymi kreskami, ostry koniec ułamany, szpila dołem zagięta. Dł. 11·5, śr. główki 1·3, grub. drutu 0·3 (tabl. LXXXV 26).

2. Szpila z walcową główką, osobno odlaną, zdobioną 3 poprzecznymi żłobkami, ostry koniec ułamany. Dł. 10·2, dł. główki 1, śr. główki 0·8 (tabl. LXXXV 25).

3. Ułamek szpili z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką (tabl. LXXXV 38).
- 4 a) Okrągły drut ze szpili z ułamaną główką. Dł. 10·3 (tabl. LXXXV 43).
- b) Podobny drut ze szpili z ułamaną główką, z drucikiem spiralnie owiniętym wokół drutu, razem spojone patyną. Dł. 9·5 (tabl. XC 5).
5. Trzy ułamki owalnej w przekroju bransolety.
6. Część zapewne ozdoby płaskiej, odlanej we formie, podobnej w obecnym stanie do połowy czworobocznej klamerki do pasa. Dł. ramienia dłuższego 2·8, dł. ramion krótszych 1·8 (tabl. LXXXIX 65).
7. Kółko zamknięte, w całości odlane, płaskie, o rombówatym przekroju, pęknięte. Śr. 2 (tabl. LXXXIX 63).
8. Dwa guziczki w formie wypukłej, okrągłej tarczki, z uszkiem pod spodem. Śr. 1·8 i 1 (tabl. XC 17).
9. Dwa otwarte kółeczka (pierścionki?) z cienkiego drutu. Jeden śr. 1·3, drugi śr. 1.
10. Paciorek z blaszki prostokątnej, zwiniętej w rurkę. Dł. 0·8, śr. 0·5.
11. Dwa kółka ze spiralnie zwiniętego drutu w 2 zwoje (zausznice?). Śr. 3·5 (tabl. LXXXVIII 46, 47).

* * *

Z kolei daję teraz opis ceramiki zrekonstruowanej z materiałów, jakie otrzymało Muzeum Archeologiczne PAU z Komendy twierdzy i Muzeum Techniczno-Przemysłowego. Zrekonstruowanych zostało 13 popielnic, 6 garnków, 17 mis, 19 czerpaków i 7 czarek. Ceramika nosi nr inwentarza 3271. Celem odróżnienia jej od ceramiki, pochodzącej z grobów rozkopanych przez Antoniewicza i od znakowanej rzymskimi liczbami, zostały poszczególne okazy z niej oznaczone odrębnymi znakami. I tak popielnice otrzymały znak P 1, P 2, P 3 itd., garnki znak D, misy znak M, czerpaki znak Cz, czarki znak Prz. Dla łatwiejszego zorientowania się w całości materiałów skotnickich zachowuję przy opisie w dalszym ciągu numerację arabskimi liczbami, zapoczątkowaną powyżej przy brązach.

Popielnice. 12. (P. 1). Popielnica czarna, grafitowana, gładka, ze stożkową szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, uszka na granicy szyjki i brzuśca, brzeg i dno zrekonstruowane, popielnica zdobiona na górnej części brzuśca ukośnymi kreskami w nieregularnych i nierównych grupach, oraz dwoma guzkami, po jednym z każdej strony pośrodku między uszkami (jeden tylko zachowany). W. 16·5, śr. 21, ot. 14·5, d. 7 (tabl. XXXI 6, LXIX 4).

13 (P. 2). Popielnica czarna, grafitowana, gładka, ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, zdobiona na górnej części brzuśca grupami pionowych żłobków, rozdzielonymi półkoliistymi, koncentrycznymi żłobkami, ornamentyka uzupełniona dołkami, rozmieszczonymi pod nasadą szyjki. W. 16·7, śr. 20, ot. 13·5, d. 9, w. szyjki 8 (tabl. XXXI 7, LXIX 7).

14 (P. 3). Popielnica gładka, czarna, grafitowana, z cylindryczną szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, zdobiona

u nasady szyjki pasmem na przemian kropkowanych i ciągłych linii w liczbie czterech, a na górnej części brzusca ukośnymi na przemian grupami kresek. W. 18·5, śr. 21·4, ot. 15·5, d. 9·5, w. szyjki 7 (tabl. XXXI 8, LXX 1).

15 (P. 4). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką w wysokiej, górnej części, czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, poza tym gładka. W. 28, śr. 34·5, ot. 23—26, d. 12·5 (tabl. XXVIII 5).

16 (P. 5). Popielnica w przybliżeniu dwustożkowa, mocno wydęta, z wyodrębnioną szyjką, oddzieloną od górnej części brzusca nieznaczną bruzdą, gładka, brunatna. W. 22, śr. 32, ot. 21·5, d. 11 (tabl. XXVIII 6).

17 (P. 6). Popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na wydętym regularnie brzuszcu, z 2 szerokimi uszkami na największej wydętości brzusca, gładka, czarna, wewnątrz brunatna, zdobiona pośrodku między uszkami po jednym guzku z każdej strony na największej wydętości brzusca. W. 17, śr. 21·5, ot. 15·5, d. 8·5, w. szyjki 6 (tabl. XXXIII 6).

18 (P. 7). Popielnica z cylindryczną szyjką osadzoną na kulistym prawie brzuszcu, gładka, spodem brunatna, wyżej czarna, brak znacznej części szyjki, którą częściowo zrekonstruowano. W. obecna 11, śr. 17, ot. obecny 14, d. 7.

19 (P. 8). Popielnica w przybliżeniu dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem, gładka, czarniawa. W. 21, śr. 25·7, ot. 16·5, d. 9·5 (tabl. XXXII 21).

20 (P. 9). Popielnica z cylindryczną szyjką (rekonstruowaną), osadzoną na mocno wydętym, prawie ostro załamanym brzuszcu, gładka, spodem brunatna, poza tym czarna, zdobiona na górnej części brzusca ukośnymi na przemian grupami kresek (na podobieństwo zygzaka), opartymi na załomie o rząd ukośnych kreszeczek, wykonanych skośnie żłobkowanym naszyjnikiem, podobnym ornamentem obramowane grupy ukośnych kresek i pionowe kreski, przebiegające przez środek trójkątnych pól utworzonych przez grupy ukośnych kresek, ponadto zdobiona pod załomem brzusca 4 krótkimi listewkami, a w dwóch przeciwnych punktach nad listewkami jeszcze guzkami na załomie; szyjka jest w całości rekonstruowana, może więc być, że u jej nasady były 2 uszka. W. obecna 20, śr. 26, ot. obecny 17, d. 9 (tabl. XXX 6, LXVIII 7).

21 (P. 10). Popielnica ze stożkową szyjką, odcinającą się wyraźnie przez wgłębienie od łagodnie wydętego brzusca, z 2 taśmowatymi uszkami u nasady szyjki (jedno utracone), gładka, czarna, wewnątrz brunatna, brzeg i część szyjki rekonstruowane, jak również części brzusca. W. obecna 19, śr. 24, ot. obecny 19, d. 8·5 (tabl. XXXII 22).

22 (P. 11). Popielnica ze stożkową szyjką, przechodzącą łagodnie w słabo wydęty brzusek, zdobiona tuż pod załomem brzusca 4 guzkami (jeden utracony), gładka, czarna, wewnątrz brunatna, brzeg szyjki i dno rekonstruowane. W. obecna 19·5, śr. 23, ot. obecny 17, d. obecne 8 (tabl. XXX 7).

23 (P. 12). Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, gładka, czarna, wewnątrz brunatna, pod załomem zachowana jedna listewka, których pierwotnie było zapewne cztery, brzeg szyjki i części brzusca rekonstruowane. W. obecna 18·5, śr. 20, ot. obecny 18, d. 9 (tabl. XXVIII 7).

24 (P. 13). Popielnica w przybliżeniu dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, z szyjką słabo uwydatnioną, z 2 taśmowatymi uszkami na granicy szyjki i brzuśca (jedno utracone), zdobiona z każdej strony po jednym pionowo wydłużonym guzku pośrodku między uszkami, gładka, czarna, wewnątrz brunatna, brzeg rekonstruowany. W. obecna 11·5, śr. 17—18, ot. 13—15, d. 7 (tabl. XXXIII 7).

Garnki jajowato-donieczkowate. 25 (D. 1). Wysoki garnek z 2 uszkami poniżej nieco wygiętego brzegu, gładki, brunatny. W. 16·5, ot. 14, d. 7 (tabl. XLI 2).

26 (D. 2). Wysoki bardzo garnek z zachowanym jednym uszkiem poniżej nieco wygiętego brzegu, chropowaty, czerwono-żółtawy, częściowo rekonstruowany. W. 21·5, ot. 17, d. 9 (tabl. XLI 3).

27 (D. 3). Garnek czerwono-brunatny, nieco chropowaty, z zachowanym jednym uszkiem poniżej brzegu, w $\frac{1}{3}$ części rekonstruowany. W. 11·7, ot. 11, d. 6·5 (tabl. XL 38).

28 (D. 4). Krzywo lepiony garnek, dość gładki, czerwono-brunatny, zdobiony poniżej brzegu 3 poziomymi listewkami. W. 10, ot. 11—12, d. 9 (tabl. XXXVIII 8).

29 (D. 5). Garnek chropowaty, czerwony, zdobiony poniżej brzegu krótkimi listewkami, z których dwie zachowane. W. 12, ot. 13, d. 8 (tabl. XXXVIII 9).

30 (D. 6). Garnek chropowaty, czerwono-żółtawy, z 2 uszkami poniżej brzegu (jedno utracone). W. 12·5, ot. 13, d. 8 (tabl. XL 39).

Misy. 31 (M 1). Misa z wygiętym brzegiem, z taśmowatym uszkiem poniżej załomu brzuśca i brzegu, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa. W. 9, ot. 26·5—27, d. 8, w. brzegu 3 (tabl. XLVI 18).

32 (M. 2). Misa z wygiętym brzegiem, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, z szerokim uszkiem pod zaokrąglonym załomem brzuśca i brzegu. W. 9·5 ot. 26—26·5, d. 7·5, w. brzegu 2 (tabl. XLVI 19).

33 (M. 3). Głęboka misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca słabym załomem, z 2 przeciwległymi uszkami tuż nad załomem, gładka, dołem częściowo brunatna, poza tym czarna. W. 10, ot. 24·5, d. 8, w. brzegu 3·5 (tabl. XLVII 20).

34 (M. 4). Głęboka misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca zaokrąglonym załomem, z 2 szerokimi uszkami poniżej brzegu, sięgającymi do załomu, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, zdobiona na krawędzi przy każdym uszku 3 wystęпами, a na załomie brzuśca i brzegu 2 krótkimi listewkami pośrodku między uszkami, po jednej z każdej strony. W. 11, ot. 29, d. 8·5, w. brzegu 3·5 (tabl. XLVII 21).

35 (M. 5). Głęboka misa z wygiętym brzegiem o wychylonej silnie krawędzi, zdobionej nad uszkami po jednym występie, zachowane tylko jedno taśmowate uszko poniżej krawędzi, sięgające do załomu brzuśca i brzegu, a drugiego brak w zniszczonej, obecnie zrekonstruowanej części, misa gładka, brunatna. W. 10·5, ot. 27·5, d. 10, w. brzegu 4 (tabl. XLVII 22).

36 (M. 6). Głęboka misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi wystęпами (z nich jeden zachowany nad jednym uszkiem), oddzielonym od brzuśca słabym załomem, z 2 przeciwległymi uszkami powyżej załomu, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa. W. 11, ot. 30·5, d. 9 (tabl. XLVII 23).

37 (M. 7). Miseczka z wygiętym brzegiem, zdobionym na wychylonej krawędzi 2 wystęпами nad uszkiem i podobną parą występów po przeciwległej stronie uszka, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, dno wyodrębnione. W. 6, ot. 17—17·5, d. 7·5 (tabl. XLVI 20).

38 (M. 8). Misa z wygiętym brzegiem, gładka, brunatna, wewnątrz czarna, na krawędzi zachowany jeden występ w okolicy uszka, uszko na załomie jest zrekonstruowane. W. 7·5, ot. 19—19·5, d. 6·5, w. brzegu 2 (tabl. XLVI 21).

39 (M. 9). Głęboka misa z brzegiem wychylonym bezpośrednio z brzuśca, zdobionym na krawędzi wystęпами (z pierwotnej liczby 4 zachowane tylko 3, a były rozmieszczone po 2 z każdej strony ucha), ucha brak. Misa gładka, brunatna, przy brzegu i wewnątrz czarna. W. 10·5, ot. 28, d. 9 (tabl. XLVI 22).

40 (M. 10). Stożkowata misa z taśmowatym uszkiem, wystającym nad krawędź, niestarannie gładzona, brunatna, wewnątrz czarniawa, w $\frac{1}{3}$ zrekonstruowana. W. 11·8, ot. 33·5, d. 13·5 (tabl. XLIII 8).

41 (M. 11). Misa o łukowato wygiętych ścianach, z szerokim uszkiem poniżej brzegu, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa. W. 9—9·5, ot. 21·5—22·5, d. 7 (tabl. XLIII 21).

42 (M. 12). Stożkowata misa gładka, brunatna, wewnątrz czarna, szerokie wystające nad krawędź uszko utracone, krawędź (od środka wgięta tak iż tworzy się krótka, pionowa ścianka) zdobia na zewnątrz 4 występy z góry równe z płaszczyzną krawędzi, z nich 2 umieszczone w okolicy uszka, a 2 po przeciwległej stronie uszka. W. 8, ot. 23·8, d. 7·5 (tabl. XLIII 9).

43 (M. 13). Głęboka misa o łagodnie wygiętych ścianach, ze śladem utraconego, szerokiego uszka, wystającego nad krawędź, zdobiona 2 wystęпами po przeciwległej stronie uszka, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa. W. 10, ot. 28, d. 11 (tabl. XLIII 10).

44 (M. 14). Misa nieco stożkowata, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, miała zapewne uszko, które było umieszczone w zniszczonej, obecnie zrekonstruowanej części misy, krawędź tworzy od środka pionową ściankę. W. 9·5, ot. 32, d. 10·5, szer. krawędzi 1·3.

45 (M. 15). Głęboka misa o łagodnie wygiętych ścianach, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, miała zapewne uszko w zniszczonej, obecnie zrekonstruowanej części, dno wyodrębnione tworzy w środku misy małą wypukłość. W. 11·5, ot. 30·5, d. 13.

46 (M. 16). Misa z brzegiem do środka pochylonym, zdobionym na zewnątrz na krawędzi 3 wystęпами, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa. Misa miała uszko w zniszczonej, obecnie zrekonstruowanej części. W. 7—8, ot. 22·8, d. 8.

47 (M. 17). Misa stożkowata z taśmowatym uszkiem, wgiętym nieco wzdłuż grzbietu, umieszczonym poniżej brzegu, zdobionego na krawędzi wystęпами, z niej wyciągniętymi, wychylonymi na zewnątrz, po 2 przy uszku

i podobna para po przeciwległej stronie. Misa nieco chropowata, brunatna, wewnątrz czarniawa. W. 9·5, ot. 27·5—28·5, d. 8·5 (tabl. XLIII 22).

48 (M. 18). Wielka stożkowata misa z wyodrębnionym brzegiem, wychylonym mocno na zewnątrz równo ze ścianami brzuśca, z taśmowatym uszkiem poniżej granicy brzegu i brzuśca, zdobiona na krawędzi trzema wystęпами przy uszku i trzema po przeciwległej stronie, gładka, dołem brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, ponadto wewnątrz grafitowana. W. 11, ot. 35, d. 12 (tabl. XLVI 23).

Czerpaki z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem:

49 (Cz. 3). Czarny, gładki, z wklęsłym dnem, zdobiony na krawędzi 2 wystęпами przy uchu, którym odpowiadają poniżej 2 guzki na załomie brzuśca i brzegu, pod uchem zdobiony ponadto 3 dołkami. W. 5·5, ot. 12—, 13·5, d. 3 (tabl. LV 11).

50 (Cz. 4). Mały, gładki, brunatny, wewnątrz i nieco z brzegu czarny część dolna zrekonstruowana, brak pierwotnego dna. W. 3·5, ot. 7·5—8·5 (tabl. LV 12).

51 (Cz. 5). Czarny, gładki, z wklęsłym dnem. W. 3·5, ot. 10·5, d. 2 (tabl. LV 13).

52 (Cz. 6). Brunatny, gładki, zdobiony ponad i pod załomem brzuśca i brzegu 2 pasmami poziomych linii, przedzielonymi rzędem kreseczek i ujętymi zarazem między 2 rzędy kreseczek, ucho wgięte nieco wzdłuż grzbietu, zdobione u nasady przy brzegu podłużnymi żłobkami, dno wklęsłe. W. 6, ot. 11—11·5, d. 3 (tabl. LV 14, LXXV 13).

53 (Cz. 7). Czarny, gładki, z wklęsłym dnem, z uchem zdob. 3 podłużnymi żłobkami, ostry załom brzuśca i brzegu. W. 5, ot. 12—13, d. 3 (tabl. LV 15).

54 (Cz. 8). Czarny, gładki, zdobiony na ostrym załomie brzuśca i brzegu 4 guzkami, symetrycznie rozmieszczonymi, dno wklęsłe. W. 4·8, ot. 12—13·5, d. 2·5 (tabl. LV 16).

55 (Cz. 9). Gładki, przy dnie brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, z ostrym załomem brzuśca i brzegu, dno wklęsłe. W. 4·5—6·5, ot. 13·5, d. 3·3 (tabl. LV 17).

Czerpaki półkuliste z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem:

56 (Cz. 2). Głęboki, stożkowaty, gładki, czerwono-brunatny. W. 6, ot. 9·5, d. 3 (tabl. LIII 28).

57 (Cz. 10). Gładki, brunatny, stożkowaty. W. 6, ot. 12—12·5, d. 3 (tabl. LIII 29).

58 (Cz. 11). Czarny, przy dnie z brunatną plamą, gładki. W. 5·5, ot. 11·5—12, d. 2 (tabl. LIII 30).

59 (Cz. 12). Gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 5·5—6·2, ot. 10·5—12, d. 3 (tabl. LIII 31).

60 (Cz. 13). Czarny, gładki. W. 4·5, ot. 10—10·8, d. 2·5 (tabl. LIII 32).

61 (Cz. 15). Brunatny, gładki, z brzegu uszkodzony. W. 3—3·5, ot. 8·5—9·5, d. 2·5 (tabl. LIII 33).

62 (Cz. 16). Mały, czarny, gładki. W. 2·5—3, ot. 6—6·8, d. 1·5 (tabl. LIII 34).

63 (Cz. 17). Gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny. W. 4, ot. 11, d. 2·3 (tabl. LIII 35).

64 (Cz. 18). Czarny, gładki, fragmentarycznie zachowany. W. 5, ot. 11, d. 3.

65 (Cz. 19). Głęboki, czarny, gładki, bez ucha. W. 7·5—8, ot. 15, d. 3 (tabl. LIII 36).

Czerpaki innego rodzaju. 66 (Cz. 1). Czerpak z cylindrycznym brzegiem, osadzonym na wydętym brzuścu, zdobionym zakreskowanymi, wsuwającymi w siebie trójkątami, gładki, dołem brunatny, poza tym czarny, podobnie wewnątrz, ucho taśmowate, dno wklęsłe. W. 6·5, śr. 14, ot. 12—14, d. 4, w. brzegu 2 (tabl. LV 60, LXXIV 13).

67 (Cz. 14). Dość głęboki, stożkowaty czerpak z płaskim dnem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, ucho zrekonstruowane. W. 5—6, ot. 10·5, d. 3 (tabl. L 73).

Czarki. 68 (Prz. 1). Czarka z cylindryczną szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, gładka, brunatna, z 2 uszek pod nasadą szyjki zachowane tylko jedno, prawie w połowie zrekonstruowana. W. 8, śr. 10·2, ot. 8, d. 4 (tabl. LVIII 82).

69 (Prz. 2). Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na wydętym, prawie ostro załamanym brzuścu, zdobionym na załomie guzkami, poza tym czarka zdobiona u nasady szyjki pasmem 4 poziomych linii z rzędem ukośnych kreseczek, a na górnej części brzuśca ukośnymi na przemian grupami kresek (na podobieństwo zygza), obramowanymi rzędami kreseczek, dno wklęsłe. W. 6·5, śr. 11, ot. 7·5, d. 3 (tabl. LVI 45, LXXVII 8).

70 (Prz. 3). Czarka w górnej części zrekonstruowana, miała stożkową szyjkę, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, gładka, czarna, zdobiona na załomie 4 guzkami, otoczonymi z góry półkolistymi żłobkami, dno wklęsłe. W. obecna 6·5, śr. 12·5, ot. obecny 9, d. 2·5 (tabl. LVI 46, LXXVII 9).

71 (Prz. 4). Czarka z wysoką, cylindryczną szyjką, osadzoną na półkulistym brzuścu (bez dna), z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, brunatna. W. 7, śr. 9, ot. 8, w. szyjki 3·5 (tabl. LVIII 83).

72 (Prz. 5). Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, szarawo-brunatna. W. 5, śr. 7·7, ot. 5·5, d. 4 (tabl. LIX 26).

73 (Prz. 6). Czarka ze stożkową szyjką (z brzegu zniszczoną), osadzoną na ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, czarna, gładka, zdobiona u nasady szyjki pasmem 4 poziomych linii, a na górnej części brzuśca ukośnymi na przemian grupami kresek (na podobieństwo zygza), pośrodku między uszkami grupy ukośnych kresek rozdzielone 3 pionowymi kreskami. W. obecna 4·5, śr. 6·5, ot. 4·2, d. 2 (tabl. LIX 27, LXXIX 12).

74 (Prz. 7). Czarka z wysoką, stożkową szyjką oddzieloną wyraźnie od spłaszczonego brzuśca bez dna, z 2 uszkami u nasady szyjki (jedno utracone), gładka, czarna, zdobiona pośrodku między uszkami 2 guzkami u nasady

szyjki, po jednym z każdej strony. W. 6·5, śr. 9, ot. 6·5, w. szyjki 3·5 (tabl. LVIII 84).

Poza tą wyżej opisaną ceramiką jest w Muzeum Archeologicznym PAU jeszcze 5 naczyń, z których jedne oznaczone są znakami I. a, inne I. b. Nie mogłem stwierdzić, czy pochodzą one z rozkopywań Antoniewicza, czy z materiałów z Komendy twierdzy. Są to następujące okazy:

75 (I. a). Popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na słabo wydętym brzuścu, z 2 utraconymi uszkami u nasady szyjki (były zdobione 3 podłużnymi żłobkami), gładka, czarna, wewnątrz brunatna, zdobiona u nasady szyjki pasmem 3 poziomych, nieznaczących żłobków a pośrodku między uszkami 2 guzkami, po jednym z każdej strony, ujętym w grupy ukośnych żłobków (tylko jeden guzek zachowany), zlepiąca ze skorup, częściowo rekonstruowana. W. 14·5, śr. 20·5, ot. 16, d. 7·5 (tabl. XXXIII 8, LXX 2).

76 (I. a). Popielnica z niewysoką, stożkową szyjką, zlewającą się z brzuścem, z 2 uszkami, gładka, czarniawa, zlepiąca ze skorup i częściowo rekonstruowana. W. 14·5, śr. 19·3, ot. 13·5—15, d. 9 (tabl. XXXIII 9).

77 (I. a). Czerpaczek gładki, brunatny w kształcie odcinka kuli, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 2·5, ot. 5—5·8 (tabl. LIV 16).

78 (I. b). Popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na regularnie wydętym brzuścu, z 2 szerokimi uszkami u nasady szyjki (jedno utracone), gładka, czarna, wewnątrz brunatna, zdobiona poniżej nasady szyjki na brzuścu 2 guzkami pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony, zlepiąca ze skorup. W. 16·5, śr. 19·2, ot. 14·5, d. 8·5 (tabl. XXXIII 10).

79 (I. b). Stożkowata misa z taśmowatym uszkiem przy brzegu, zdobionym na krawędzi 4 wystęпами, dość symetrycznie rozmieszczonymi, gładka brunatna, uszko ma ślady 3 podłużnych żłobków. W. 7·5, ot. 24, d. 9 (tabl. XLIII 11).

* * *

W zbiorach Muzeum Etnograficznego w Krakowie mieszczą się poniższe trzy naczynia, opublikowane już przez Żurowskiego (WAr, VI, 128).

80 (nr inw. 16). Garnek jajowato-donieczkowaty z 2 uszkami poniżej brzegu (jedno utracone), brunatny, niestarannie gładzony. W. 12·8, ot. 12, d. 9 (tabl. XLI 4).

81 (nr inw. 17). Czarka z wysoką, cylindryczną szyjką, oddzieloną wyraźnie od niskiego, półkulistego brzuśca, z 2 uszkami powyżej nasady szyjki, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa. W. 7, śr. 9·5, ot. 8, d. 3·5 (tabl. LVIII 85).

82 (nr inw. 18). Głęboki czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym wystającym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 6, ot. 10·5, d. 2·5 (tabl. LIII 37).

* * *

Powyżej na wstępie podałem już, że zaraz po odkryciu cmentarzyska skotnickiego dostała się część materiałów do Wiednia, do zbiorów Naturhisto-

rischen Hofmuseums, i została opublikowana przez Weningera. Celem łatwiejszego zorientowania się w całości materiałów skotnickich uważam za konieczne podanie opisu tej części zabytków za Weningerem. Z tych samych względów zachowuję nadal przy poniższym opisie rozpoczętą wyżej numerację, podając w nawiasach numery inwentarza muzealnego za Weningerem.

Na wstępie podaje Weninger taką ogólną charakterystykę ceramiki: „Glina lepiej ukształtowanych naczyń jest delikatna, powierzchnia gładzona, wypał dobry. Barwa nie jest jednolitą, lecz naczynia są plamiaste, a to pokryte ciemno-brunatnymi i czarnymi plamami na żółtawo-brunatnym bądź czerwono-brunatnym tle. Nierówno czarniawych naczyń nie czerniono grafitem, lecz sadzami. Garnki mają glinę zmieszaną z ziarnkami piasku, ich powierzchnia jest chropowata, wypał słaby, zasadniczy kolor czerwony”. *Ceramika.*

Popielnice. 83 (48137). Popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym górnym brzuścu, spodem chropowata. W. 24, śr. 33, ot. 24. Zawartość: spalone szczątki (tabl. LVXIII 5).

84 (48138). Popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na prawie ostro załamanym brzuścu, z 2 utraconymi uszkami tuż pod nasadą szyjki, zdobiona u nasady szyjki pasmem 3 poziomych żłobków i umieszczonymi nad tym pasmem grupami 3 dołków, a na górnej części brzuśca zdobiona grupami ukośnych i pionowych żłobków. W. 19, śr. 25, ot. 17. Zawartość: spalone szczątki i druciki brązowe (tabl. LXX 4).

85 (48139). Popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, zdobiona pod nasadą szyjki 2 parami guzków pośrodku między uszkami, po jednej parze z każdej strony. W. 17, śr. 21, ot. 16. Zawartość: spalone szczątki i drut brązowy (48180) (tabl. LXX 5).

86 (48140). Popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami na granicy szyjki i brzuśca, zdobiona u nasady szyjki pasmem poziomych żłobków i rzędem kreserek ponad tym pasmem, a na górnej części brzuśca zdobiona grupami ukośnych żłobków, obramowanymi rzędami kreserek, na samym zaś załomie brzuśca 2 guzkami pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony. W. 15, śr. 20·5, ot. 15·8. Zawartość: spalone szczątki (tabl. LXX 3).

87 (48141). Popielnica z 2 uszkami u nasady szyjki, zdobiona pośrodku nich na załomie 2 guzkami. W. ?, śr. 17, ot. ? Zawartość: spalone szczątki.

Czarki. 88 (48142). Czarka z cylindryczną szyjką, przechodzącą łagodnie w regularnie wydęty brzusec, z 2 uszkami u nasady szyjki. W. 10, śr. 13·2, ot. 9·7 (tabl. LXXVIII 5).

89 (48143). Niezdobiona czarka z 2 uszkami u nasady szyjki. W. 8·2, śr. 12·4, ot. 9·2.

90 (48144). Czarka ze stożkową szyjką (nieco uszkodzoną), oddzieloną wyraźnie od łagodnie załamanego brzuśca, z 2 uszkami u nasady szyjki, zdobiona na załomie brzuśca 2 parami guzków pośrodku między uszkami, po jednej parze z każdej strony, dno wklęsłe. W. 10·5, śr. 13, ot. 8. Zawartość: spalone szczątki (tabl. LXXVIII 7).

91 (48145). Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuscu, z 2 uszkami u nasady szyjki, czarna, zdobiona u nasady szyjki rzędem kreseczek, ujętym w 2 poziome linie, oraz niżej zakreskowanym pasmem, a na górnej części brzusca ukośnymi na przemian grupami kresek, rozdzielonymi grupami pionowych kresek, pola między tymi grupami wypełnione rzędami kreseczek. W. 8·8, śr. 13·5, ot. 7·7 (tabl. LXXVIII 6).

92 (48146). Czarka z 2 uszkami u nasady szyjki, bez wyodrębnionego dna, zdobiona u nasady szyjki 2 guzkami, a na załomie brzusca 4 guzkami, symetrycznie rozmieszczonymi. W. ?, śr. 14·2, ot. ?

93 (48147). Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na nieznacznie wydętym brzuscu, z 2 uszkami u nasady szyjki (jedno utracone), z wklęsłym dnem, zdobiona u nasady szyjki 3 pionowymi żłobkami, na górnej części brzusca ukośnymi na przemian grupami żłobków, pośrodku zaś każdej grupy jest zakreskowane ukośnie pasmo, ponadto czarka zdobiona na załomie brzusca 2 guzkami pośrodku między uszkami, po jednym z każdej strony. W. 10, śr. 12, ot. 8·5 (tabl. LXXVIII 8).

94 (48148). Niezdobiona czarka z 2 uszkami ponad nasadą szyjki, z wklęsłym dnem. W. 7·3, śr. 10, ot. 7.

95 (48149). Niezdobiona czarka z 2 uszkami ponad nasadą szyjki. W. 6·2, śr. 9·4, ot. 6·8.

96 (48150). Niezdobiona czarka o zaokrąglonym profilu, z 2 uszkami. W. 8·8, śr. 10·8, ot. 8. Zawartość: spalone szczątki i kamienie.

97 (48151). Niezdobiona czarka z cylindryczną szyjką, z 2 uszkami ponad załomem brzusca, z małym dnem. W. 6·6, śr. 7·5, ot. 6·3.

98 (48152). Niezdobiona czarka z cylindryczną prawie szyjką, z 2 uszkami u jej nasady. W. 6·8, śr. 8·6, ot. 7.

99. (48153). Dwustożkowa czarka z dolną częścią spodem zaokrągloną, bez dna. W. 7·3, śr. 9·5, ot. 6·6.

100 (48154). Dwustożkowa czarka zdobiona na załomie 4 guzkami. W. 5·2, śr. 6·7, ot. 5·3.

Kubek. 101 (48116). Kubek ze stożkową szyjką, przechodzącą łagodnie w brzusiec, z utraconym taśmowatym, wystającym uchem, gładki, czarny, zdobiony u nasady szyjki pasmem 4 poziomych żłobków i umieszczonym nad nim rzędem kreseczek, a na górnej części brzusca grupami pionowych żłobków, obramowanymi rzędami kreseczek, ponadto zdobiony 3 parami guzków, rozmieszczonymi symetrycznie na załomie brzusca, dno wklęsłe. W. 6, śr. 10, ot. 8·5 (tabl. LXXIV 12).

Czerpaki z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem. 102 (48117). Czerpak z brzegiem przechodzącym łagodnie w ostro prawie załamany brzusiec, zdobiony na górnej części ukośnymi na przemian grupami żłobków, ponadto czerpak na załomie brzusca zdobiony 5 parami guzków, symetrycznie rozmieszczonymi. W. 4·5, śr. 9, ot. 8 (tabl. LXXVI 1).

103 (48118). Z ostrym załomem brzusca i brzegu. W. 4, ot. 10. Zawartość: brązy (48170).

Czerpaki półkuliste z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. 104 (48119). Zdobiony na brzegu 2 występami przy uchu. W. 5, ot. 12·6.

105 (48120). W. 6, ot. 11.

106 (48121). W. 5·5, ot. 11·2.

107 (48122). W. 5, ot. 12.

108 (48123). W. 6, ot. 11).

109 (48124). Zdobiony na brzegu 2 występami przy uchu. W. 4·5, ot. 7·2.

110 (48125). W. 5, ot. 8·6.

111 (48126). W. 4·5, ot. 9·5).

112 (48128). W. 9, ot. 15·7.

Naczynia o formie kubka. 113 (48155). Małe brązowe, o łagodnym profilu naczynie, zdobione słabo rytym ornamentem kątowym, jodelkowym i małymi guzkami. W. 6, ot. ok. 6.

114 (48127). Naczynie o prostym profilu, z taśmowatym uchem, niezdobione. W. 6, ot. 10.

115 (48129). Podobne naczynie. W. 6·4, ot. 9.

116 (48130). Podobne naczynie. W. 8, ot. 10·8.

Kubki. 117 (48131). Kubek o formie garnka jajowato-doniczkowatego z taśmowatym, wystającym uchem. W. 12, ot. 15. Zawartość: spalone szczątki (tabl. LXXI 11).

118 (48132). Kubek o formie garnka jajowato-doniczkowatego z taśmowatym wystającym uchem, dno wyodrębnione w nóżkę. W. 12, ot. 12·8. Zawartość: spalone szczątki, brązy (48175) i gliniany paciorek (48181) (tabl. LXXI 12).

Garnki jajowato-doniczkowate. 119 (48133). Z 2 uszkami. W. 11, ot. 10·5. Zawartość: spalone szczątki.

120 (48134). Z 2 uszkami poniżej brzegu, zdobiony 2 guzkami pośrodku między uszkami poniżej brzegu, po jednym guzku z każdej strony. W. 12·8, ot. 11·5 (tabl. LXXI 4).

121 (48135). Z 2 uszkami. W. 15, ot. 13·5. Zawartość: spalone szczątki.

122 (48136). Z 2 uszkami, z lekko wygiętym brzegiem. W. 17·4, ot. 14·6.

Misy. 123 (48112). Misa z uszkiem, zdobiona na krawędzi 2 występami w okolicy uszka. W. 12·5, ot. 31·5.

124 (48113). Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi występami, z uszkiem. W. 11, ot. 30.

125 (48114). Misa o łagodnie wygiętych ścianach, z uszkiem. W. 8·5, ot. 24.

126 (48115). Misa z wygiętym brzegiem, przechodzącym wprost w brzuch bez żadnego załomu, z uszkiem poniżej krawędzi. W. 7, ot. 18 (tabl. LXXI 9).

Brązy.

Szpile brązowe. 127 (48156). Szpila z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką, pogiętą. Dł. 9 (tabl. XCVII 1).

128 (48157). Ułamek szpili z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką. Dł. 5 (tabl. XCVII 4).

129 (48168). Szpila z główką spiralnie zwiniętą, ostry koniec ułamany. Dł. 8 (tabl. XCVII 2).

130 (48163). Szpila z kulistą główką, fragment. Dł. 3·5 (tabl. XCVII 5).

131 (48161). Trzy ułamki szpil bez główek i ostrych końców.

Naszyjniki, bransolety i kółka brązowe. 132 (48169). Ułamek naszyjnika z okrągłego drutu, z rozklepanym końcem, zwiniętym w uszko. Dł. ułamka 7 (tabl. XCVII 3).

133 (48159). Pięć ułamków naszyjnika z okrągłego drutu.

134 (48179). Dwa ułamki taśmowatej bransolety, na jednym ułamku widać na brzegu guziczek. Dł. obydwóch ułamków 7 (tabl. XCVII 10).

135 (48177). Bransoleta z taśmy spiralnie zwiniętej. Śr. 4·8 (tabl. XCVII 11).

136 (48176). Otwarte kółko. Śr. 3 (tabl. XCVII 12).

137 (48174). Pięć otwartych kółek o coraz mniejszej średnicy, złączonych razem w łańcuszek. Śr. 0·6—2 (tabl. XCVII 9).

138 (48178). Trzy kółeczka z cienkiego drutu, złączone w łańcuszek.

Inne ozdoby z brązu. 139 (48162). Ozdoba z drutu spiralnie zwiniętego w rurkę, tzw. „salta leone”. Dł. 3·5 (tabl. XCVII 8).

140 (48158). Dwa ułamki spiralnej tarczki. Śr. ok. 2·5.

141 (48166). Dwa paciorki w formie żłobkowanej, prostokątnej płytki, na której na jednym końcu jest osadzony stożkowaty, również żłobkowany guzek, w płytce dwa otwory do nanizania (tabl. XCVII 7).

142 (48175). Ułamek jakiejś ozdoby (tabl. XCVII 6).

Ozdoby z gliny. 134 (48181). Szesnaście paciorków kulistych.

Zabytki z kamienia. 144 (48182). Okrągły rozcieracz.

Na podstawie rysunków danych przez kadeta Kleina podaje Weninger jeszcze opis kilku ozdób brązowych, których nie odesłano do Wiednia. Nie ma ich także w zbiorach Muzeum Archeologicznego PAU. Zagięły napewno, dostawszy się do rąk niepowołanego amatora. Były to następujące brązy:

145. Szpila z kulistą, żłobkowaną główką (tabl. XCVII 14).

146. Szpila z główką w kształcie ucha igielnego (tabl. XCVII 15).

147. Szpila z płaską, rombowałą główką z otworem w środku, może też pochodzić z dwuczłonowej zapinki (tabl. XCVII 16).

148. Naszyjnik skręcony wokół własnej osi z końcami zwiniętymi w uszko (tabl. XCVII 18).

149. Gładki, gruby, zamknięty pierścień albo też otwarty pierścień z końcami tuż obok siebie, rysunek nie dość jasny (tabl. XCVII 20).

150. Zausznica (tabl. XCVII 19).

151. Zausznica albo większe kółko (tabl. XCVII 21).

152. Bransoleta wzgl. naramiennik ze spiralnie skręconego drutu (tabl. XCVII 17).

Zakrzów, pow. krakowski (dawn. wielicki)**Cmentarzysko ciałopalne.**

W Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie znajduje się inwentarz jednego grobu ciałopalnego, zapisany pod nrem inw. 4917, pochodzący z daru Czapkiewicza.

1. Skorupa z częścią szyjki i brzuśca gładkiego, brunatnego naczynia (typ popielnicy) ze stożkową szyjką, oddzieloną od brzuśca głęboką bruzdą.

2. Garnczek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, dość gładki, brunatny, krzywo lepiony. W. 4, ot. 3, d. 2 (tabl. XXXVI 23).

3. Ułamek misy z wygiętym brzegiem, zdobionej na załomie brzuśca i brzegu głębokimi dołkami, powierzchnia chropowata, i brunatna.

4. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, czarniawy, gładki, z taśmowatym wystającym uchem. W. 4·5, ot. 10·5—11, d. 2·2 (tabl. LIII 38).

5. Sześć ułamków dziwnego kształtu naczyń, zachowały się puste nóżki z niedużymi podstawkami, górna część naczyń zniszczona, jak wyglądały w całości niewiadomo, dość gładkie, czerwono-brunatne, przeważnie niezgrabnie lepiące. W. maks. zachowanych fragmentów 11·5, śr. nówek ok. 4 (tabl. LIX 52).

6. Dwie czarne skorupki, jedna z brzegiem, zdobiona poziomymi żłobkami i rzędem kresczek, druga ma ornament z dołków, obydwie wykazują ślady grafitowania (tabl. LXXXIII 11).

Pod tymczasowym nrem inw. 291 są w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie z Zakrzowa dalsze materiały z grobów ciałopalnych (z wydmy tuż obok figury). Są to same skorupy.

7. Skorupy gładkie, czarniawe, ułamki popielnic, które jak wskazują na to ułamki, były dwustożkowe, bądź miały stożkową szyjkę, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu i zdobione były u nasady szyjki guzkami lub pionowo wydłużonymi guzkami.

8. Gładka, czarniawa skorupa, fragment brzegu misy o szerokiej krawędzi.

9. Skorupa gładka, brunatna i czarniawa, fragment misy z wygiętym brzegiem.

10. Skorupy czerwono-jasnobrunatne, nieco chropowate, z nich jedna z brzegiem, zapewne ułamki garnków jajowato-doniczkowatych. Zachowana na jednej skorupie listewka wskazuje na typ garnków zdobionych poniżej brzegu listewkami.

Powiat limanowski**Łukowica (okolica)**

Lit.: Żurowski, *Skarby* (Prace IV 47—48).

Zagubiony skarb brązowy o nieznanym składzie, znaleziony w początkach XIX wieku.

Świdnik

Lit.: Żurowski, *Skarby* (Prace IV 4—21, oraz tabl. I, II). Tamże na str. 6, przyp. 12, podana wcześniejsza literatura.

Skarb.

Odkryty w r. 1868. Historię odkrycia i dalsze losy podaje Żurowski. Skarb mieści się obecnie w zbiorach Zakładu Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetu Jagiell. w Krakowie zapisany pod nrem inw. 14066—14078. Jeden paciorek szklany w Muzeum Lubomirskich we Lwowie. Prawdopodobnie do tego skarbu należą również brązy, jakie są w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, zakupione od E. Pusłowskiego.

Zdekompletowany skarb mieści w obecnym składzie następujące brązy: lity nagolennik, 2 lite bransolety, bransoletę paskową, bransoletę zdobioną, szpilę ze ślimacznicową główką, zapinkę harfowatą, 2 koleczyki, naszyjnik, fragment naszyjnika oraz 19 szklanych paciorków.

Zespół brązów E. Pusłowskiego zawiera: 2 lite nagolenniki, naramiennik przecikowy, 2 naszyjniki spiralnie karbowane z uszkami, naszyjnik paskowy oraz zapinkę okularową, której prawa połowa jest w zbiorach Zakładu Archeologii.

Powiat nowosądecki**Jasienna**

Lit.: Żurowski, *Skarby* (Prace IV 36—37, oraz tabl. VIII 1—2).

Skarb.

Wyorany w r. 1885. Znajduje się obecnie w zbiorach Zakładu Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetu Jagiell. w Krakowie, zapisany pod nrem inw. 8437—8438.

Skarb zawiera 2 brązy: lity nagolennik i litą bransoletę.

Kružłowa, pow. nowosądecki (dawn. grybowski)

Lit.: Żurowski, *Skarby* (Prace IV 37 oraz tabl. VIII 3).

W Muzeum Lubomirskich we Lwowie, nr kat. 1809, lity nagolennik zdobiony, znaleziony w r. 1870 w ruinach zamku.

Łącko**Skarb.**

Znajduje się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie. Zawiera same brązy.

1. Naszyjnik skręcany wokół własnej osi, z końcami rozklepanymi i zwiniętymi w uszka. Śr. 12·7, rozchylenie końców 4·5, grub. drutu 0·7 (tabl. CIII 3).

2. Naszyjnik skręcany wokół własnej osi, z końcami rozklepanymi, z nich jeden odgięty na zewnątrz. Śr. 14, grub. drutu 0·7 (tabl. CIII 5).

3. W połowie zachowany naszyjnik, skręcany wokół własnej osi, z rozklepanymi końcami. Śr. ok. 11·5—12, grub. drutu 0·85 (tabl. CIII 4).

4. Lity, ciężki naramiennik z końcami daleko na siebie założonymi, pręt cienieje ku jednemu końcowi. Śr. 11—12·5, grub. pręta 1—1·3 (tabl. CIII 6).

5. Naramiennik z taśmy z żeberkiem w środku, jeden koniec szeroki, uszkodzony (są w nim 2 nowoczesne przewiercenia, również w środkowej części naramiennika jest jedno), drugi się zwęża, naramiennik miał zdaje się końce spiralnie na siebie założone, krawędzie taśmy do środka zagięte. Śr. 10, szer. taśmy 0·8—2 (tabl. CIII 7).

Marcinkowice

Lit.: Żurowski, *Skarby* (Prace IV 35—36 oraz tabl. VIII 4—6).

Skarb.

Wykopany w latach 1923—25 na wzgórzu, zwanym „grodzisko”. Ze skarbu tego uratowała się tylko częśćka, a mianowicie 3 brązy: lita bransoleta, grot i wisior, będące obecnie w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie.

Naszącowice

Lit.: Żurowski, *Skarby* (Prace IV 46).

Zaginiony skarb brązowy, znaleziony przed r. 1863, miał zawierać siekierki tulejkowate i spiralny zwój.

Rdziostów

Lit.: 1. Demetrykiewicz (Mat. aar. VI str. XIII). — 2. Żurowski, *Skarby* (Prace IV 35—36).

Cmentarzysko ciałopalne.

Na miejscu, zwanym „Jaworki”. Badał je Demetrykiewicz w r. 1902 i napotkał „resztki cmentarzyska ciałopalnego z epoki brązowej”. Wykopano tu „urny, obkładane kamieniami w murek, zawierające kości spalone i drobne brąziki. Trafiały się też doły z kośćmi spalonymi i popiołem bez urn”.

Stary Sącz

Lit.: Żurowski, *Skarby* (Prace IV 22—25 oraz tabl. 1, 10 i III).

Skarb.

Odkryty w r. 1884 na „Lipiu”, przedmieściu Starego Sącza. Obecnie w zbiorach Zakładu Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetu Jagiell. w Krakowie, zapisany pod nr. inw. 14078—14086.

Skarb zawiera następujące brązy: 2 lite nagolenniki, 3 zdobione bransolety, naszyjnik zdobiony, szpile, 2 wisiorki, 18 skrzydeł sprężynowych oraz 62 szklanych paciorków.

Świdnik koło Tegoborzy

Lit.: Żurowski, *Skarby* (Prace IV 25—35 oraz tabl. IV—VI).

Skarb.

Odkryty w r. 1910. Znajduje się obecnie w Muzeum Narodowym w Krakowie.

Skarb zawierał następujące brązy: 6 litych nagolenników, 2 bransolety paskowe, zapinkę okularową, drut poskręcany, płytę ażurową, guz oraz przedmioty żelazne: grot i kulę (surowiec). Z tego zespołu brak obecnie guza, który zginął i nie dostał się już do zbiorów Muzeum Narodowego.

Powiat nowotarski**Szlachtowa**

Lit.: Żurowski: *Skarby* (Prace IV 45—46).

Zaginiony skarb, znaleziony w r. 1840, miał zawierać brązowe siekierki tulejkowate z uszkami i jakieś ozdoby.

Powiat wadowicki**Gorzeń Górny**

Lit.: Żurowski (Sprawozdania PAU 1933 nr 3 str. 34).

Grodzisko.

Badał dr Józef Żurowski. Z badań tych pochodzą poniższe skorupy, mieszczące się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie.

1. Skorupy czerwono-brunatne, chropowate, słabo wypalone z gliny zmieszanej z piaskiem, brunatne, gładkie skorupy czarne, gładkie skorupy o brunatnym przekroju, z nich jedna z podłużnym uszkiem, pionowo przebitym (fragment dużego naczynia).

Zembrzyce

Lit.: Żurowski (Sprawozdania PAU 1933 nr 3 str. 34).

Grodzisko.

Badał dr Józef Żurowski. Z badań tych pochodzą skorupy łużyckie i wczesnohistoryczne w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie.

Wśród skorup łużyckich (wczesnohistoryczne wyłączone z opisu) można wyróżnić:

- 1) ułamek misy z wygiętym brzegiem, gładkiej, czarniawej;
- 2) ułamek czerpaka z wysokim, wygiętym nieco brzegiem, z taśmowatym uchem, gładkiego, czarnego;
- 3) ułamek czerpaka z taśmowatym uchem, gładkiego, czerwono-brunatnego;
- 4) ułamek jakiegoś większego, gładkiego, czarniawego naczynia;

- 5) skorupa gładka, brunatna, od strony wewnętrznej czarniawa, z podłużnym uszkiem, jakby listewką z 3 pionowymi otworami;
- 6) skorupy nieokreślonych bliżej naczyń.

Powiat żywiecki

Sporysz

Lit.: Nasch, *Wstępne badania archeologiczne na „Grojecu” pod Żywcem* (Kurjer Literacko-Naukowy, dodatek do Ilustrowanego Kurjera Codziennego, nr 2 z dn. 2 stycznia 1938).

Cmentarzysko ciałopalne.

Na zameczysku „Grojec”, odkryte w r. 1937 przy próbnym badaniach średniowiecznego zamku, przeprowadzonych przez Muzeum Archeologiczne PAU i Zakład Prehistorii Uniw. Jagiell. w Krakowie. Pod warstwą średniowieczną natrafiono na cmentarzysko lużyckie z wczesnej epoki żelaznej, z którego wyeksploatowano chwilowo 3 groby jamowe, bogato wyposażone. Znalezione siekierkę żelazną z tulejką, szpilę brązową ze spiralnie zwiniętą główką, bransolety i kółka brązowe ze spiralnie skręconego drutu. Cały materiał wykopaliskowy znajduje się w Muzeum w Żywcu.

B. WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE

Powiat żółkiewski

Skwarzawa

W Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie znajduje się poniższy zespół ceramiki.

1. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, gładka, brunatna, z 2 podłużnymi uszkami na załomie, z których jedno siodełkowato wgięte. W. 13·5, śr. 18, ot. 13·5, d. 9·5 (tabl. LVII 21).
2. Misa głęboka, z dość wysokim, wygiętym słabo brzegiem, z podłużnym uszkiem na zaokrąglonym załomie brzuśca i brzegu, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, spękana. W. 11, ot. 17·5, d. 9 (tabl. XLVII 10).
3. Czerpak z wysokim, prawie prostym brzegiem, z wklęsłym dnem, głęboki, brunatny, wewnątrz czarniawy, gładki, ucho utracone. W. 5·5—6, ot. 11—11·5, d. 2·5, w. brzegu 3 (tabl. LV 39).

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

Powiat wieluński

Bębnów

Lit.: Żurek, *Pradzieje* 27—28.

Zniszczone cmentarzysko ciałopalne.

Stanowisko 1. Odkryte już w r. 1878, powierzchownie badane w r. 1931 przez Jacka Delektę i Zdzisława Rajewskiego. Materiały w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zapisane pod nrem inw. 1931:123. Przy opisie podane w nawiasach nr-y katalogu.

Z tegoż stanowiska ma być w Państw. Muzeum Archeologicznym w Warszawie szpila brązowa z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką.

Podaję opis materiału tylko z Działu Przedhist. w Poznaniu.

1 (1931:673). Skorupy brunatne, gładkie i chropowate.

2 (1931:674). Przepalone kości ludzkie.

Brzeziny-Słupsko

Lit.: 1. Rajewski, Zestawienie w ZOW IV 99). — 2. Żurek, *Pradzieje* 29—31.

Cmentarzysko ciałopalne.

Stanowisko 2 a. Badane powierzchownie przez Konrada Jażdżewskiego w r. 1927. Materiały w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu zapisane pod nrem inw. 1927:374. Przy opisie podane w nawiasach nry katalogu.

1 (1927:1712). Skorupy brunatne i czerwono-brunatne z gliny gruboziarnistej.

2 (1927:1723). Dwa ułamki przepalonych kości ludzkich.

Cieszęcin

Lit.: 1. Rajewski, Zestawienie w ZOW IV 99). — 2. Żurek, *Pradzieje* 31—33).

W Cieszęcinie mamy dwa cmentarzyska ciałopalne, a poza tym są luźne materiały z nieokreślonego bliżej cmentarzyska.

Cmentarzysko I.

Cmentarzysko na polu gosp. Leona Okonia. W r. 1927 rozkopał na nim prof. Kostrzewski jeden grób. Materiały mieszczą się w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zapisane pod nrem inw. 1928:574.

Grób 1 (dziecięcy). W głębokości 35 cm garnek z kośćmi, na nim misa, w której czerpak, a obok garnka kubek.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, brunatny, chropowaty, zdobiony pod brzegiem 4 parami guzków. W. 22, ot. 17, d. 8.

2. Kubek z wygiętym słabo brzegiem, gładki, brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem, z płaskim dnem. W. 8·5, ot. 9, d. 5.

3. Ułamki misy z wygiętym brzegiem, gładkiej, brunatnej, na krawędzi zachowane ornamentacyjne występy.

4. Ułamek półkulistego czerpaka, gładkiego, brunatnego, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem.

5. Przepalone kości dziecięce.

Cmentarzysko II.

Cmentarzysko na polu gosp. Idziego Magaja. Wr. 1927 rozkopał na nim prof. Kostrzewski jeden grób, którego inwentarz mieści się w Dziale Przed-historycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zapisany pod nrem inw. 1928:580.

Grób 1. W głęb. 45 cm popielnica z kośćmi, których część rozsypana w grobie poza popielnicę, poza tym jako przystawki: czerpak i garnek, zachowany w ułamkach.

1. Popielnica ze stożkowatą szyjką, osadzoną na łagodnie górą załamanym brzuścu, brunatna, pod załomem brzuśca chropowata, obmazywana, wyżej gładka, zdobiona na załomie brzuśca szerokimi, pionowymi żłobkami. W. 29, śr. 43, ot. 28, d. 16 (tabl. XIX 16).

2. Fragment czerpaka z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładkiego, brunatnego.

3. Ułamki garnka jajowato-doniczkowatego, czerwonego, chropowatego.

4. Przepalone kości.

Są poza tym skorupy luźno znalezione na cmentarzysku.

* * *

Oprócz materiałów z cmentarzyska I i II są poza tym w Państw. Muzeum Archeologicznym w Warszawie materiały z bliżej nieokreślonego cmentarzyska, które były ongiś w zbiorach Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, dokąd dostały się z daru Andrzeja Chęcia. Katalog dawnego zbioru Muzeum Przemysłu i Rolnictwa wymienia zabytki od nru 634—647. Z tych zabytków nie można było w Państw. Muzeum Archeologicznym odszukać 3 naczyń, zaopatrzonych w nry kat. 634, 636, 641. Ze zespołu zabytków, podanych w katalogu, wyłączam przy opisie „siekieroklin”, zapisany pod nrem 642. Przy opisie zabytków podane są w nawiasach nry katalogu.

1 (644). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, zdobiona pod załomem 4 listewkami, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, pod załomem chropowata, wyżej gładka, w górnej części częściowo uszkodzona. W. 25, śr. 32·5, ot. 22, d. 12 (tabl. XXI 1).

2 (635). Garnek jajowato-doniczkowaty, gładki, brunatny, z wyodrębnionym brzegiem, z 2 uszkami poniżej nasady brzegu (utrąconymi). W. 8·5, ot. 8·7, d. 6 (tabl. XLI 5).

3 (645). Kubek z cylindryczną prawie szyjką, z uszkodzonym taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony na krawędzi szyjki 2 występami przy uchu, a na górnej części brzuśca grupami pionowych żłobków poprzedzielanych dołkami, gładki, dołem brunatny, poza tym czarniawy. W. 10·8, śr. 18·3, ot. 14·5—15·5, d. 6·5, w. szyjki 4 (tabl. XLVIII 37, LXXII 7).

4 (639). Kubek ze stożkową szyjką, osadzoną na dwustożkowym brzuścu o złagodzonej załomie, gładki, spodem brunatny, poza tym czarniawy, szyjka uszkodzona, u jej nasady ślad taśmowatego ucha, kubek zdobiony u nasady szyjki żłobkiem, a na górnej części brzuśca grupami na przemian ukośnych żłobków i dołeczkami, ponad to na załomie brzuśca guzkami. W. zachowanej części 7, śr. 9, ot. obecny 5, d. 4 (tabl. LXXII 6).

5 (637). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, ciemnobrunatny, wewnątrz czarny. W. 4, ot. 9—9·5, d. 5 (tabl. LIV 24).

6 (640). Czerpak z wygiętym brzegiem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 11·5—12·5, d. 3·5 (tabl. L 16).

7 (646). Czarka z cylindryczną szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu z 2 uszkami u nasady szyjki, czarniawa, gładka, zdobiona na największym wyđęciu brzuśca zakreskowanymi, wsuwanymi w siebie trójkątami. W. 6·5, śr. 11, ot. 9, d. 5, w. szyjki 3 (tabl. LVIII 41, LXXVII 13).

8 (647). Grzechotka dwustożkowa z ułamanym wydłużonym końcem górnej części. W. obecna 5·5, śr. 6 (tabl. LIX 40).

9 (638). Naczynko fragmentarycznie zachowane, z wydłużoną dolną częścią, z górną zniszczoną, ze znakiem krzyża na dnie, grubo lepiące, z pionowymi śladami palców, glina jakoby zmieszana z grafitem. W. obecna 4·8, śr. 5·3, d. 2·5 (tabl. LIX 39, LXXX 6).

10 (643). Naszyjnik brązowy, skręcony jakoby wokół własnej osi, z ułamanymi końcami. Śr. 10—11·5 (tabl. CVII 2).

Z Cieszęcina jest jeszcze jedno naczynie w Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu, zainwentaryzowane pod nrem 570 z adnotacją, że zostało znalezione w r. 1929. Dla łatwiejszego zorientowania się w całości materiałów z Cieszęcina daję mu przy opisie kolejny nr 11.

11. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, czerwono-brunatny, chropowaty, obmazywany, z zachowanymi pionowymi śladami obmazywających palców. W. 22, ot. 20, d. 10·5 (tabl. XXXV 1).

Czarnożyły

Lit.: Żurek, *Pradzieje* 33 oraz tabl. VI 2, 9 VIII 9 IX 2.

Luźno znalezione naczynia (popielnica, 2 garnki, misa), obecnie w Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu. Prawdopodobnie pochodzą z ementa-rzyska, dotąd planowo nierozkopanego.

Ceramika podobna do ceramiki z Mokrska Poduchownego I i III, stąd można ją odnieść do okresu Hallstatt D (tabl. LXV 1—2).

Czastary

W Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu znajduje się poniższa popielnica bez bliższych wiadomości dotyczących jej znalezienia.

1 (nr inw. 673). Popielnica dwustożkowa z wyodrębnioną nieznacznie w górnej części szyjką, w górnej części z brzegu zniszczona, popielnica u nasady szyjki zdobiona 4 guzkami, pod załomem brunatna, chropowata, obmazowana, wyżej czarna, gładka. W. zachowanej części 13·5—15·5, w. do załomu 8, śr. 23·5, d. 8 (tabl. XXIV 5).

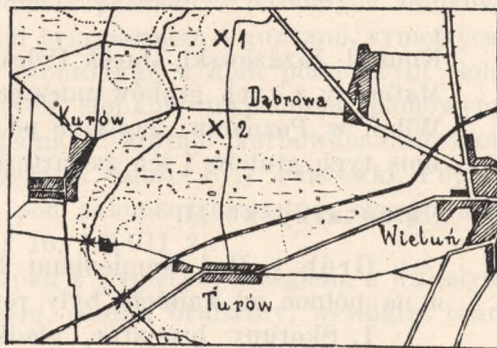
W tejże popielnicy skorupy, między którymi ułamek popielnicy dwustożkowej, zdobionej tuż pod załomem karbowanymi listewkami, popielnica była pod załomem chropowata, brunatna, wyżej czarna, gładka.

Dąbrowa

Lit.: 1. Jażdżewski, *Osadnictwo prehistoryczne nad górną Prosną* (ZOW IV 85—94). — 2. Żurek, *Pradzieje* 33—39.

W Dąbrowie mamy dwa cmentarzyska ciałopalne, położone w dwóch różnych miejscach, oznaczonych jako stanowiska 1 i 2 (ryc. 8).

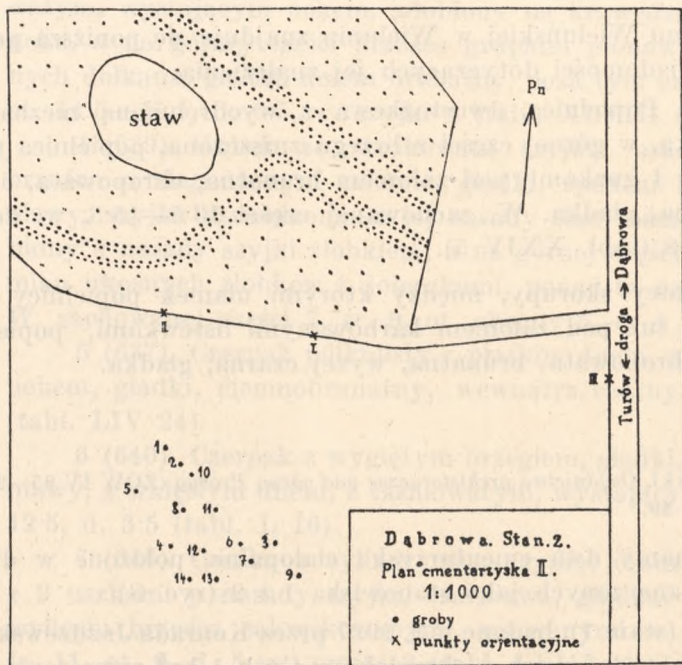
Cmentarzysko I (stan. 1), badane w r. 1927 przez Konrada Jażdżewskiego, dostarczyło 5 grobów studniowych z okrągłaków. Grób 1 był zniszczony i pozostała z niego posadzka z kamieni, trochę skorup i kości. Grób 2 zbudowany był z kamieni we formie studni, wysokości 1 m, średnicy 0·80 m, o grubych ścianach, utworzonych z 3 ścian kamieni obok siebie, na dnie, na kamiennej posadzce stał kubek bez kości. Grób 3 miał także formę kamiennej studni o średnicy 0·80 m, i zawierał 4 naczynia: popielnicę, dzban, misę i czerpak. Grób 4 o podobnej budowie zawierał garnek w roli popielnicy, przykryty misą, w popielnicy żelazo. Grób 5 o podobnej studniowatej formie zawierał misę bez kości. Całe to cmentarzysko ma charakter „łużycko-skrzynkowcowy”, odrębny zupełnie od charakteru cmentarzysk grupy górnośląsko-małopolskiej. Materiały z tego cmentarzyska mieszczą się w zbiorach Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu.

Ryc. 8. Dąbrowa. Plan sytuacyjny cmentarzyska I (oznaczone jako 1) i cmentarzyska II (oznaczone jako 2). Wycinek z mapy 1:1000,000.

Cmentarzysko II (stan. 2) rozciąga się na polu gosp. Romana Pracza, po zachodniej stronie drogi z Dąbrowy do Turowa, a na południe od drogi

z Dąbrowy do Kurowa, po południowej stronie stawu, położonego wśród alei olszynowych na groblach (ryc. 9). Cmentarzysko to badał w r. 1927 Konrad Jazdzewski, odkrywając 2 groby. Grób 1 przedstawiał się jako jama, wypełniona węglem drzewnym, kośćmi i skorupami. Grób II zawierał około 40 naczyń i wyposażony był bogato w zabytki brązowe i żelazne. Inwentarz tego grobu znajduje się w Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu. Ceramika tego grobu posiada cechy późnohalsztackie. Grób ten datują dobrze zabytki metalowe (tabl. XCV 9–12, XCVI 1–13), publikowane już przez Jazdzewskiego (ZOW, IV; 85–94, oznaczone tu błędnie jako pochodzące z grobu I).

Ryc. 9. Dąbrowa. Plan cmentarzyska II.

Konrad Jazdzewski, Jacek Delekt, Zdzisław Rajewski i odkryli 14 grobów. Materiały z tych grobów mieszczą się w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zapisane pod nrem inw. 1928:578. Podaję niżej bliższy opis tych grobów i ich zawartości.

Cmentarzysko II.

Grób 1. Pod kamieniami była ciemna ziemia z węglem drzewnym, a na północ od kamieni były rozsypane spalone kości razem ze skorupami.

1. Skorupy brunatne, gładkie i chropowate, wśród gładkich ułamki jakiegoś większego naczynia.

2. Spalone kości ludzkie.

Grób 2. Zawierał kupkę kamieni i obok niej stojący garnek z kośćmi, pod kamieniami żadnych zabytków.

1. Fragmentarycznie zachowany garnek jajowato-donieczkowaty, brunatny, chropowaty, z płaskim dnem. W. zachowanej części 15, d. 9·5.

Grób 3. Pod kamieniami, tworzącymi podłużny bruk, długości ok. 2 m i szerokości ok. 1·20 m, były rozrzucone skorupy i spalone kości.

1. Zrekonstruowany ze skorup garnek jajowato-donieczkowaty z 2 uszkami poniżej brzegu, chropowaty, brunatny, dno rekonstruowane. W. 12·5, ot. 14, d. 7.

2. Skorupy jakiegoś większego naczynia (typ popielnicy), zdobionego żłobkami.

3. Ułamki czarniawej misy z wygiętym brzegiem.

4. Ułamki czarki ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładkiej, brunatnej, zdobionej na górnej części brzuśca ukośnymi na przemian grupami żłobków, a pod uszkami półkolistymi żłobkami (tabl. LXXXII 3).

5. Czarna skorupka, zdobiona zakreskowanymi, wsuwanymi w siebie trójkątami, prawdopodobnie ułamek czerpaka (tabl. LXXXII 4).

6. Skorupy brunatne i czarne, gładkie i chropowate, ułamki różnych naczyń.

7. Spalone kości ludzkie.

8. Węgiel drzewny.

Grób 4. Pod brukiem kamiennym, dług. około 1·40 m, szerokości około 1 m, rozrzucone skorupy i kości.

1. Skorupy różnych naczyń, wśród nich można wyróżnić ułamki brunatnej popielnicy, która miała stożkową szyjkę, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, spodem była chropowata i zdobiona była na górnej części brzuśca ukośnymi na przemian grupami żłobków.

Grób 5. Pod brukiem kamiennym, tworzącym nieregularną figurę geometryczną o długości około 5 m, szerokości około 1—1·5 m, ciągnącą się w kierunku wschód—zachód, były rozrzucone skorupy.

1. Skorupy chropowate, brunatne, ułamki jednego lub więcej garnków.

2. Zrekonstruowana ze skorup nieduża popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, zdobiona nad załomem pasmem 3 poziomych żłobków, przez co jakoby zaznaczona szyjka, a pod tym pasmem 4 guzkami, symetrycznie rozmieszczonymi (jeden utracony), otoczonymi z dołu półkolistymi żłobkami. Pola między grupami półkolistych żłobków wypełnione pionowymi żłobkami, pod załomem zachowana jedna, 2-krotnie karbowana listewka, z drugiej listewki zachowana drobna część, w całości były 4 listewki. Popielnica nad załomem czarniawa, gładka, pod załomem brunatna, chropowata. W. 19, śr. 24, ot. 16, d. 7 (tabl. LXII 16, LXVII 2).

3. Zrekonstruowany ze skorup czerpak z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, zachowany w $\frac{2}{3}$. W. 5, d. 3

4. Gładkie, brunatne skorupy, z nich jedna z wygiętym brzegiem (z misy?)

Grób 6. Pod brukiem kamiennym znajdowała się popielnica z kośćmi i 3 przystawki. W popielnicy brąz.

W materiale muzealnym są tylko 2 zidentyfikowane naczynia z tego grobu, oznaczone na planie grobu nr 1, 4, nr 1 to garnek, a nr 4 to czarka.

1. Garnek jajowato-donieczkowaty z 2 uszkami poniżej nieco wygiętego brzegu, czerwono-brunatny, nieco chropowaty, z płaskim dnem W. 13, ot. 12, d. 6·5.

2. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, gładka, brunatna. W. 6, śr. 7·5, ot. 6·3, d. 4·5.

3. Dwa druty brązowe, spojone ze sobą patyną, oraz dwa luźne ułamki drutu brązowego.

Grób 7. Grób zawierał popielnicę z kośćmi i poza tym 10 naczyń, jako przystawki, w tym 3 misy, 2 garnki, 2 czerpaki, kubek, oraz 2 czarki. W popielnicy brąz. Od strony wschodniej chroniły naczynia 3 kamienie, od zachodniej 4 kamienie, są to resztki obwarowania.

1. Fragmentarycznie zachowana czarka z krótką, stożkową szyjką, przechodzącą łagodnie w brzusec, górą łagodnie wydęty, gładka, czarniawa, nie wiadomo czy miała uszka.

2. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, czarniawy, spodem brunatny. W. 5·5, ot. 12—14, d. 3·5.

3. Ułamki misy z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, gładkiej, brunatnej, wewnątrz czarniawej.

4. Czarka dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, której brzeg wygięty w szeroką, płaską krezę, zdobioną w 4 miejscach grupami 5 dziureczek, gładka czarniawa, spodem brunatna, zdobiona u nasady szyjki 3 guzkami, pod nimi 3 dołkami, a na górnej części brzuśca ukośnymi na przemian grupami żłobków, porozdzielanymi pojedynczymi dołkami. W. 7·5, śr. 11, ot. bez krezy 7·5, ot. z krezą 11, d. 3·8, szer. krezy 1·7 (tabl. LXXX 5).

5. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami poniżej brzegu, chropowaty, brunatny, z płaskim dnem. W. 16·5, ot. 16, d. 8·5.

6. Garnek jajowato-doniczkowaty z krótką, gładką szyjką i niestarannie gładzonym brzuścem, z 2 uszkami na granicy szyjki i brzuśca, brunatny, z płaskim dnem. W. 15, ot. 13, d. 7.

7. Misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem i zdobionym na krawędzi 3 występami w okolicy uszka, umieszczonego nad załomem, gładka, brunatna z czarniawymi plamami, wewnątrz czarna. W. 8—9, ot. 23, d. 6·5 (tabl. LXII 19).

8. Czerpaczek z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, przy brzegu i wewnątrz czarniawy, ucho rekonstruowane. W. 3·8—5, ot. 8·5—9, d. 3 (tabl. LXII 17).

9. Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi występami (jeden oryginalny, pozostałe dwa, wraz z częścią misy przy uszku i samo uszko są rekonstruowane), gładka, brunatna z ciemnymi plamami, wewnątrz czarniawa. W. 8, ot. 21, d. 7.

10. Ułamek gładkiego, brunatnego kubka ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z taśmowatym, wystającym uchem, z ornamentyki kubka zachowany występ na krawędzi szyjki przy uchu, oraz grupa ukośnych żłobków na fragmencie brzuśca.

11. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, zdobiona na załomie listewkami, z których 2 zachowane, brunatna, wewnątrz czarniawa, pod załomem chropowata, obmazywana, wyżej gładka. W. 25, śr. 33—34, ot. 23—25, d. 9·5 (tabl. LXII 18).

12. Drobne ułamki cienkiego drutu brązowego.

13. Spalone kości ludzkie.

Grób 8. Grób z obwarowaniem kamiennym, tworzącym dość regularny prostokąt. Pod kamieniami mieściły się 2 popielnice (jedna rozbita), misa, w niej czerpak, oraz czarka. Kości leżały poza popielnicami luźno w grobie, przykryte kamieniem. Wśród kamieni z obwarowania znalazł się rozcieracz.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, niska, mocno wydęta, brunatna, pod załomem chropowata, poza tym gładka. W. 17, śr. 28·5, ot. 18, d. 9 (tabl. LXIII 1).

2. Misa z wydętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem i ozdobionym na krawędzi 3 występami w okolicy uszka, umieszczonego na załomie, gładka, brunatna z czarnymi plamami, wewnątrz czarniawa. W. 8—9, ot. 24·5, d. 7 (tabl. LXIII 3).

3. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, zdobiona na załomie 4 listewkami, których pierwotnie było 5, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 25, śr. 33·5, ot. 22, d. 11·5 (tabl. LXIII 4).

4. Czarka gładka, brunatna, ze stożkową szyjką, osadzoną na dość ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki. W. 7·5, śr. 9, ot. 7, d. 3·8.

5. Czerpak z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem i zdobionym 2 występami przy taśmowatym, wystającym uchu (występy utracone, są po nich wyraźne ślady). Czerpak gładki, z brzegu i wewnątrz czarniawy, spodem brunatny, z wklęsłym dnem. W. 5, ot. 13·5—15·5, d. 3 (tabl. LXIII 2).

6. Spalone kości ludzkie.

7. Kamienny rozcieracz.

Grób 9. Pod brukiem kamiennym mieścił się grób, zawierający popielnicę z kośćmi (wśród nich brąz) i 7 przystawek: misę, garnek, 3 czerpaki i 2 czarki, niektóre przystawki powkładane jedno w drugie.

W materiale muzealnym brak jednej przystawki nr 3, którą był zdaje się czerpak, jak na to wskazuje plan grobu.

1. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, czarniawy, spodem brunatny. W. 4·5, ot. 10·5, d. 3 (tabl. LXIII 5).

2. Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 występami w okolicy uszka, umieszczonego tuż pod załomem brzuśca i brzegu, misa gładka, brunatna z czarniawymi plamami, wewnątrz czarna. W. 6, ot. 18·5, d. 6·5 (tabl. LXIII 6).

3. Brak tego naczynia w materiale muzealnym.

4. Czarka z krótką, stożkową szyjką, osadzoną na mocno wydętym brzuścu, gładka, czarniawa, spodem brunatna. W. 8, śr. 9, ot. 6, d. 4.

5. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami poniżej nieco wygiętego brzegu, chropowaty, brunatny, z płaskim dnem. W. 11, ot. 12, d. 6·5 (tabl. LXIII 7).

6. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, przez co profil czarki jest dwustożkowy, brzeg szyjki wygięty w szeroką, płaską krezę, czarka gładka, brunatna z czarniawymi plamami, zdobiona u nasady

szyjki 4 guzkami, symetrycznie rozmieszczonymi (jeden utracony). W. 9, śr. 13·5, ot. z krezą 13·5, ot. bez krez 10·5, d. 6·5, szer. krez 1·5 (tabl. LXXX 4).

7. Popielnica z uszkodzoną, stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie załamanym brzuscu, gładka, brunatna, zdobiona na górnej części brzusca pionowymi żłobkami. W. zachowanej części 14, śr. 24, ot. obecny 20, d. 8 (tabl. LXVII 5).

8. Czerpaczek z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem, gładki, czarniawy, spodem brunatny. W. 3·5—4·8, ot. 7·5—8·5, d. 2.

9. Drobne ułamki cienkiego drutu brązowego.

Grób 10. Pod kulistym brukiem kamiennym, o średn. około 1·5 m, były rozrzucone skorupy i spalone kości, a pomiędzy nimi znalazł się grot żelazny i brązy.

W Muzeum zrekonstruowano ze skorup 4 naczynia: kubek, popielnicę, misę i czarłę.

1. Olbrzymi kubek ze stożkową szyjką, osadzoną na słabo wydętym brzuscu, z utraconym, taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony na załomie brzusca na przemian grupami pionowych żłobków i grupami, złożonymi z 2 grup ukośnie do siebie ustawionych żłobków, rozdzielonych grupą pionowych żłobków i dołkami, ponadto zdobiony grupami dołków, które umieszczone są pomiędzy grupami pionowych żłobków i grupami, zestawionymi z ukośnych i pionowych żłobków, kubek gładki, czarniawy, wewnątrz brunatny. W. 19, śr. 27·5, ot. 21, d. 9·5 (tabl. LXIII 8, LXXII 8).

2. Popielnica z cylindryczną szyjką, osadzoną na wydętym znacznie brzuscu, brunatna, pod największą wydętością brzusca chropowata, poza tym gładka. W. 30, śr. 31·5, ot. 24, d. 13 (tabl. LXIII 9).

3. Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 2 występami w okolicy uszka, umieszczonego pod załomem brzusca i brzegu, gładka, spodem brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna. W. 6, ot. 6·5, d. 6·5 (tabl. LXIII 10).

4. Czarka z cylindryczną szyjką, przechodzącą łagodnie w dość wysoki, regularnie wydęty brzusec, z 2 uszkami na załomie brzusca, gładka, brunatna. W. 9·5, śr. 8·5, ot. 6·5, d. 4·5 (tabl. LXIII 11).

5. Grot żelazny, dł. ok. 27, zniszczony silnie przez rdzę, ostrze miało, zdaje się, wydłużoną, liściowatą formę, na podstawie zachowanych ułamków można stwierdzić, że tuleja nie sięgała w głąb ostrza (tabl. XCV 8).

6. Szpila brązowa z okrągłego drutu, który w główce został rozdwojony w dość płaskie, czworograniaste pasma, węzowato zagięte, zdobione 2 podłużnymi żłobkami na zewnętrznej, grzbietowej stronie, brak jednego pasma, przez co główka szpili niekompletna, szpila w górnej części silnie zgięta, brak jej ostrego końca, poza tym w 2 miejscach złamana. Dł. ok. 13 (nie licząc jej obecnego zgięcia) (tabl. XCIX 9).

7. Szpila brązowa z główką z czworograniastego drutu, zwiniętego spiralnie w tarczke, poza tym drut okrągły, ostry koniec szpili ulamany. Dł. 8 (tabl. XCIX 12).

8. Spalone kości ludzkie.

Grób 11. Zawierał 2 popielnice z kośćmi i 4 przystawki: misę, czerpak, garnek i ułamki jakiegoś naczynia. Brak zupełnie obwarowania kamiennego, naczynia stały wprost w ziemi.

1. Popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na regularnie wydętym brzuścu, z 2 szerokimi uszkami u nasady szyjki, zdobiona na górnej części brzuśca grupami ukośnych na przemian żłobków, rozdzielonymi płytkimi znacznymi dołkami, gładka, czarna, przy brzegu i wewnątrz brunatna, brak dna. W. obecna 21·5, śr. 28, ot. 20, d. ok. 9? (tabl. LXIV 1, LXVII 8).

2. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym silnie załomie, zdobiona pod załomem 4 listewkami, brunatna, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 20·5, śr. 28·5, ot. 22·5, d. 9 (tabl. LXIV 3).

3. Misa z wygiętym brzegiem, gładka, brunatna z czarniawymi plamami, wewnątrz czarniawa, miała zapewne ucho, które mieściło się w zniszczonej, obecnie rekonstruowanej, części. W. 10, ot. 22·5, d. 7·5 (tabl. LXIV 4).

4. Ułamek czerpaka z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem.

5. Brunatne, gładkie skorupy z jakiegoś naczynia.

6. Garnek jajowato-donieczkowaty, brunatny, chropowaty, z nieco wklęsłym dnem. W. 14, ot. 12, d. 7 (tabl. LXIV 2).

Grób 12. Zawierał popielnicę z kośćmi i 5 przystawek: kubek, garnek (fragment), oraz 3 czerpaki, jeden rozbity, drugi w ułamku zachowany leżał na kościach w popielnicy. Wokoło naczyń kilka kamieni z obwarowania.

1. Fragmentarycznie zachowana popielnica dużych rozmiarów, dwustożkowa, z wyodrębnioną nieznacznie w górnej części szyjką, zdobiona pod załomem listewkami, brunatna, pod załomem chropowata, obmazywana, wyżej gładka. W. prawdopodobnie ok. 30, śr. 42, ot. obecny 33, d. prawdopodobnie ok. 15 (tabl. LXVII 3).

2. Kubek z cylindryczną, krótką szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, czarny, spodem brunatny, zdobiony ukośnymi na przemian grupami żłobków, rozdzielonymi grupami dołków. W. 10·5, śr. 18·5, ot. 15·5—16, d. 8 (tabl. LXXII 9).

3. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, krzywo umieszczonym, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny. W. 4·5—7, ot. 14—15·5, d. 3·5.

4. W połowie zachowany garnek jajowato-donieczkowaty z płaskim dnem, chropowaty, szarawo-brunatny. W. 15, ot. 16, d. 7·5.

5. Ułamek półkulistego czerpaka.

6. Ułamek czerpaka z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładkiego, czarniawego.

7. Spalone kości ludzkie.

Grób 13. Wśród kamieni z resztek bruku rozrzucone skorupy i spalone kości.

1. Skorupy brunatne, gładkie i czarniawe z różnych naczyń.

2. Spalone kości ludzkie.

Grób 14. Pod brukiem kamiennym, średn. ok. 0·5 m, były rozrzucone skorupy i spalone kości.

1. Skorupy brunatne, gładkie i chropowate, czarne, gładkie, wśród nich skorupy z wygiętymi brzegami, ułamki mis, poza tym jedna zdobiona żłobkami.

Zabytki luźno znalezione.

Ze skorup luźno znalezionych udało się zrekonstruować kilka naczyń. Z niektórych naczyń są duże ułamki, jest poza tym duża ilość skorup, które nie mówią o formie naczyń, z jakich pochodzą. W liczbie tych niżej opisanych naczyń mieszczą się 3 naczynia z grobów, mianowicie z grobu 6 popielnica i jakaś przystawka, oraz z grobu 9 przystawka, prawdopodobnie czerpak. Brak ich bowiem w inwentarzach grobowych.

1. Popielnica z niewysoką, stożkowatą szyjką, przechodzącą łagodnie w wysmukły, górą regularnie wydęty brzusec, czarna z połyskiem, spodem chropowata, poza tym gładka. W. 36·5, śr. 35—37, ot. 23·5—26·5, d. 13.

2. Popielnica z niewysoką, cylindryczną prawie szyjką, osadzoną na wydętym znacznie, regularnie brzuscu, spodem brunatna, poza tym czarniawa, gładka, zdobiona na górnej części brzuśca żłobkami, ułożonymi w zakreskowane, wsuwane w siebie trójkąty, szyjka w znacznej części zrekonstruowana. W. 21, śr. 31, ot. ok. 24, d. 11·5 (tabl. LXIV 5, LXVII 6).

3. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, gładka, brunatna, zdobiona na górnej części, brzuśca grupami pionowych żłobków, szyjka znacznie zniszczona, brak jej brzegu. W. zachowanej części 17·5, śr. 26·5, ot. obecny 17, d. 9·5 (tabl. LXVI 4).

4. Ułamki czarnej popielnicy. Jak wynika z ułamków. miała ona stożkowatą szyjkę, osadzoną na łagodnie wydętym brzuscu, spodem chropowatym. Zdobia ją odciski skośnie żłobkowanego naszyjnika, dwa rzędy takich odcisków biegną pod nasadą szyjki, a od nich zwieszają się poprzez załom brzuśca grupy, do siebie ukośnie ustawione (tabl. LXXXII 1).

5. Ułamki gładkiej, brunatnej, wewnątrz czarniawej popielnicy ze stożkowatą szyjką, osadzoną na dość ostro załamanym brzuscu, przez co zachowano dwustożkowy profil. Miała 2 uszka u nasady szyjki, zdobiona na górnej części brzuśca na przemian ukośnymi grupami żłobków, które pod uszkami stają się półkolistę, otaczając z dołu uszka, u nasady szyjki biegnie pasmo 3 poziomych żłobków (tabl. LXXXII 2).

6. Ułamki brunatnej, wewnątrz czarniawej popielnicy, która miała stożkowatą szyjkę, przechodzącą łagodnie w regularnie wydęty brzusec.

7. Ułamki niedużej popielnicy z gładką szyjką, przechodzącą łagodnie w chropowaty brzusec, popielnica ma silnie zaokrąglony, dwustożkowy profil, brunatna, wewnątrz czarniawa. W. ok. 19, d. 9·5.

8. Ułamki brunatnej popielnicy z gładką szyjką, osadzoną na chropowatym, regularnie wydętym brzuscu.

9. Ułamki dużej popielnicy. Z zachowanych skorup wynika, że szyjka była gładka, brzusec zaś był chropowaty, obmazywany gliną z dodatkiem dużych ziarn kwarcu, zachowane dno. D. 13.

10. Część brzuśca i dno jakiegoś gładkiego, brunatnego naczynia, prawdopodobnie niedużej popielnicy D. 7.

11. Ułamek garnka jajowato-doniczkowatego, chropowatego, brunatnego, z którego zachowała się część brzuśca oraz płaskie dno. D. 7·5.

12. Fragmentarycznie zachowany garnek z wyodrębnioną szyjką, z 2 uszkami pod jej nasadą (jedno zachowane), gładki, brunatny, z płaskim dnem. W. 12, d. 8·5.

13. Fragmentarycznie zachowany garnek jajowato-doniczkowaty z wygiętym brzegiem, czerwony, z płaskim dnem, może miał uszka. W. zachowanej części 13, d. 5·5.

14. W połowie zachowany garnuszek jajowato-doniczkowaty z wyodrębnioną, nieco wygiętą szyjką, z zachowanym 1 uszkiem pod jej nasadą, gładki, brunatny, z płaskim dnem. W. 8, d. 3·8.

15. Ułamki garnka jajowato-doniczkowatego, brunatnego, chropowatego, zdobionego paznokciowymi dołkami, przy brzegu gładki, zaopatrzone były w taśmowate uszka, dno miał płaskie.

16. Głęboka miska z niewysokim, wygiętym brzegiem, gładka, czarna. W. 8, ot. 14·5, d. 6.

17. Mała miseczka w kształcie odcinka kuli, brunatna, chropowata (z gliny gruboziarnistej). W. 3·2, ot. 7—8.

18. Kubek czarny, gładki z wyodrębnionym, krótkim brzegiem, osadzonym na górą ostro załamany brzuścu, zdobiony na załomie brzuśca grupami pionowych, rytych kresek, dno płaskie, ucho taśmowate, rekonstruowane. W. 7·5, śr. 11, ot. 10, d. 4 (tabl. LXXIV 5).

19. Fragmentarycznie zachowany kubek ze stożkowatą, nieco wygiętą szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, zdobiony na załomie brzuśca poziomymi liniami, podzielonymi na oddzielne grupy przez pionowe kreski, ułożone w grupach, dno płaskie. W. 5·5, śr. 8, d. 3·5 (tabl. LXXII 1).

20. Czerpak w kształcie odcinka kuli, gładki, czarny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 10·5.

21. Głęboki czerpak z wygiętym, mocno wciągniętym brzegiem, z małym, krzywo umieszczonym, wklęsłym dnem, gładki, czarny, ucho było w zniszczonej, obecnie zrekonstruowanej części. W. 6, ot. 10, d. 1·5.

22. Czerpak z wyodrębnionym, prostym brzegiem, czarny, gładki, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·5, ot. 10·5—12, d. 3·2.

23. Ułamek czerpaka, gładkiego, czarnego, z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem.

24. Ułamek czarnego, gładkiego czerpaka z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem.

25. Ułamek czerpaka z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, gładkiego, brunatnego, wewnątrz czarniawego.

26. Ułamek czarki gładkiej, brunatnej, która miała stożkowatą szyjkę, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, może miała uszka u nasady szyjki. W. 9·5, d. 6·5.

27. Ułamek dwustożkowej czarki z uszkami nad załomem, gładkiej, brunatnej. W. 6·3, d. 3.

28. Ułamek gładkiej, brunatnej czarki, która miała cylindryczną szyjkę, osadzoną na kulistym prawie brzuścu, może miała uszka u nasady szyjki, zdobiona na brzuścu guzkami i pionowo, nieregularnie rytymi kreskami.

29. W połowie zachowany talerz, z jednej strony gładki, z drugiej chropowaty i zdobiony dołkami, wykonanymi palcem. Śr. 20·5.

30. Ułamki talerza, z jednej strony gładkiego, z drugiej chropowatego, zdobionego paznokciowymi dołkami.

31. Skorupy zdobione żłobkami, poza tym jedna zdobiona dołkami, jedna rytymi kreskami.

32. Skorupy czarne i czarniawe, gładkie, ułamki różnych naczyń.

33. Brunatne, gładkie skorupy, ułamki różnych naczyń.

34. Chropowate, brunatne skorupy, przeważnie ułamki garnków.

35. Stopiony częściowo w ogniu ułamek żelaznego noża, ze stopionym żelazem złączony kawałek kości.

36. Spalone kości ludzkie.

Działoszyn

Lit.: 1. Rajewski, Zestawienie w ZOW IV 99. — 2. Żurek, *Pradzieje* 40—41.

Stanowisko 4.

Odkryte w r. 1929 przez członków Akademickiego Koła Pol. Tow. Prehistorycznego (Delekt, Durczewski, Jażdżewski, Rajewski). Materiały w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu zapisane pod nrem inw. 1929:317. W nawiasach nr katalogu.

1 (1929:951). Skorupy brunatne.

Felinów

Lit.: Żurek, *Pradzieje* 42 oraz tabl. VI 3, VIII 2, 7, 14.

Zespół ceramiki (popielnica, miseczka, kubek, czerpak) z badań Jana Żurka, stud. Uniw. Pozn., w r. 1935. Materiał w Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu (tabl. LXV 3—6).

Ceramikę należy odnieść do okresu Hallstatt D.

Grodzisko

Lit.: 1. Antoniewicz, *Archeologia Polski* 228 (zaliczone do grodzisk wczesnohistorycznych). — 2. Rajewski, Zestawienie w ZOW IV 99). — 3. Rumszewicz, *Grodzisko przedhistoryczne pod Kurowem* (WAr X 165). — 4. Żurek, *Pradzieje* 43.

Rozorane grodzisko.

Położone wśród bagien na północny-zachód od Kurowa. Wiadomość o nim podał pierwszy Rumszewicz w r. 1919. Badania powierzchniowe przeprowadził prof. Kostrzewski w r. 1926. Materiały z tych badań w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu zapisane pod nrem inw. 1926:141. W nawiasach podane przy opisie nry katalogu.

1 (1926:591). Skorupy czarne i brunatne, gładkie i chropowate.

2 (1926:592). Węgiel drzewny.

Krzężle

Lit.: Żurek, *Pradzieje* 51 oraz tabl. IV 6, VI 4.

Z badań Jana Żurka, stud. Uniw. Pozn., w r. 1935 ceramika w Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu z dwóch stanowisk (tabl. LXII 1—3).

Łaszów

Zob. Załącznik Wielkie.

Łubnice

Lit.: 1. Dylik, *Przegląd ostatnich odkryć i wykopalisk dokonanych z ramienia Państw. Muzeum Archeologicznego w Warszawie* (ZOW VI 6). — 2. Żurek, *Pradzieje* 52.

Cmentarzysko ciałopalne.

Na polu młynarza Tadeusza Malatyńskiego po północnej stronie drogi z Łubnic na Krupkę, w pobliżu zakrętu tej drogi ku Łubnicom (ryc. 10). Badał jesienią r. 1930 dr Jan Dylik z ramienia Państw. Muzeum Archeologicznego w Warszawie, odsłaniając 72 groby. Obok grobów popielnicowych były groby bezpopielnicowe z kośćmi na kupce lub rozrzuconymi w grobie poza naczyniami, niekiedy zmieszanych z węglem drzewnym. Blisko połowa grobów posiadała obwarowania kamienne, z czego $\frac{2}{3}$ przypada na groby bezpopielnicowe. Materiały z rozkopanych grobów są niedostępne, uwięzione w nierozpakowanych dotąd skrzyniach w Państw. Muzeum Archeologicznym w Warszawie. Mogłem jedynie skorzystać z dziennika polowego z planami grobów. Brak żelaza w inwentarzach grobowych pozwala odnieść cmentarzysko do V okresu epoki brązowej.

Ryc. 10. Łubnice. Plan sytuacyjny cmentarzyska. Wycinek z mapy 1:100.000.

Mokrsko Poduchowne

Lit.: 1. ZOW I 30 (Badania archeologiczne w powiecie wieluńskim). — 2. Rajewski, Zestawienie w ZOW IV 100. — 3. Żurek, *Pradzieje* 54—55.

Cmentarzysko ciałopalne I.

Na wzgórzu na północny-zachód od wsi, w kącie utworzonym przez drogę z Mokrska Rządowego na Mątewki i dochodzącą do niej drogę poprzeczną. Na polu Panaszaka. W r. 1926 rozkopał na tym cmentarzysku prof. Kostrzewski 3 groby, których inwentarze mieszczą się w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu pod nrem inw. 1926:165. (nr kat. 1926:782—795). Oprócz ceramiki są tu ułamki 2 szpil żelaznych z łabędzią szajką, ułamki brązowego naszyjnika czworograniastego, skręcanego wokół własnej osi, ułamki drugiego gładkiego naszyjnika, ułamki brązowej bransolety oraz ułamek cienkiej blaszki brązowej, prawdopodobnie od naczynia.

Cmentarzysko ciałopalne III.

Po obu stronach szosy do Zmyślonej. W r. 1935 rozkopał na nim Jan Żurek stud. Uniw. Pozn., 5 grobów, których zawartość mieści się w zbiorach Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu. Część ceramiki podał Żurek w *Pradziejach ziemi wieluńskiej* (tabl. IV 5, 8, 9, VI 1, 6, 8, VII, 1, 4, 15, 21, VIII 1, 5, 10, 12, 13, 15, 16, IX 7, 10, 17). Część inwentarzy zestawilem na tabl. LXV 7, 12, LXVI 1—12.

Obydwa cmentarzyska należy odnieść do okresu Hallstatt D.

Mokrsko Szlacheckie

Lit.: 1. Rajewski, Zestawienie w ZOW IV 100. — 2. Żurek, *Pradzieje* 55—57.

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu materiały z wydmy „Maręże”, z poszukiwań Jacka Delekty i Zdzisława Rajewskiego w r. 1929. Przy opisie podane w nawiasach nry katalogu.

Stanowisko 4. 1 (1929:1526). Trzy gładkie, brunatne skorupki.

2 (1929:1527). Ułamek żelaznego pierścienia. Nr inw. 1929:526.

Stanowisko 6. 3 (1929:1541). Brunatne skorupy z gruboziarnistej gliny. Nr inw. 1929:529.

Stanowisko 11. 4 (1929:1573). Trzy chropowate, brunatne skorupy. Nr inw. 1929:536.

Stanowisko 13. 5 (1929:1577). Skorupy gładkie, brunatne. Nr inw. 1929:538.

Ochędzyn

W Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie jest poniższa czarka, znaleziona przy braniu piasku.

1. Mocno zniszczona czarka, czarniawa, kulista, ale mocno spłaszczona, z malutkim, wklęsłym dnem, szyjka zniszczona, zdobiona na największej wydętości brzuśca 3 żłobkami, na których opierają się zakreskowane trójkąty, w siebie wsuwane, u góry zamknięte pasmem poziomych żłobków. W. maks. zachowanej części 5,5, śr. 10, d. 1 (tabl. LXXVII 5).

Ogroble

Lit.: 1. Rajewski, Zestawienie w ZOW IV 100. — 2. Żurek, *Pradzieje* 59.

Stanowisko 2. Osada, badana w r. 1927 przez prof. Kostrzewskiego. Materiały w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zapisane pod nrem inw. 1927:264. Przy opisie podane w nawiasach nry katalogu.

1 (1927:1362). Skorupy brunatne, chropowate (głina gruboziarnista, same skorupy grube), skorupy gładkie, czarniawe.

2 (1927:1363). Spalone kości (zwierzęce?).

Osjaków

Lit.: 1. Rajewski, Zestawienie w ZOW IV 100. — 2. Żurek, *Pradzieje* 61—62.

Materiał osadowy ze stanowiska 1 i 2, badanego w r. 1926 przez prof. Kostrzewskiego i w r. 1929 przez Akademickie Koło Pol. Tow. Prehistorycznego (Delekta, Durczewski, Jażdżewski, Rajewski). Materiał w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zapisany pod nrami inw. 1926:134, 1929:331, 1929:334. Przy opisie podane w nawiasach nry katalogu.

Stanowisko 1 i 2. 1 (1926:573). Trzy brunatne skorupki, jedna zdobiona ornamentem paznokciowym, druga dołkami, wyciskany ostrym patkiem, trzecia zdobiona żłobkami.

2 (1926:574). Skorupy niezdobione, brunatne, gładkie i chropowate.

Stanowisko 1. 3 (1929:994). a) Skorupy gładkie, brunatne, z brzegami,

b) Skorupy gładkie, brunatne, zdobione ornamentem paznokciowym, żłobkami i rytymi kreskami.

c) Skorupy brunatne, gładkie i chropowate.

Stanowisko 2. 4 (1929:1006). Skorupy brunatne, chropowate, skorupa czarna, gładka.

Pichlice

Lit.: 1. Lubomirski, *Zabytki krajowe z okresu brązowego* (WAr I 29, 31, ryc. 22—26). — 2. Sadowski, Wykaz 3. — 3. Żurek, *Pradzieje* 63.

Skarb.

W początkach sierpnia r. 1858 znalazł owczarz na piaszczystej górze w glinianym naczyniu szereg zabytków brązowych, które przesłano dn. 8 sierpnia r. 1858 Radcy Kollegialnemu Fryderykowi Goleńskiemu w Warszawie. Za pośrednictwem Sobieszczańskiego dostały się one do zbiorów Bolesława Podczaszyńskiego, a obecnie znajdują się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, zainwentaryzowane pod nrem 3305. Pierwszą wiadomość o tym znalezisku podał Lubomirski w r. 1873 i cytując list Podczaszyńskiego, mówi o znalezieniu 5 grocików, 2 skrzydeł, 3 szpil i 69 guzików. Podaje też ryciny 5 grocików. Tymczasem w zbiorach Muzeum Archeologicznego PAU na tablicy ze zbiorów Podczaszyńskiego mamy taki zespół brązów: 4 grociki, 3 szpile, 2 kółka, 1 skrzydło (tzw. „salta leone”), 61 guzików, z tego 1 większy i 60 mniejszych. A zatem zagubiły się: 1 grocik, 1 skrzydło i 8 guzików. Są za to 2 kółka, o których nie wspomniał Podczaszyński w liście do Lubomirskiego. Na podstawie tych danych możemy zrekonstruować pierwotny zespół znaleziska, w skład którego wchodziło zatem: 5 grocików, 3 szpile, 2 kółka, 2 skrzydła i 69 guzików. Taka duża ilość zabytków brązowych w jednym naczyniu każe traktować znalezisko raczej jako skarb, aniżeli zespół grobowy, jeśli zważymy na ubóstwo grobów łużyckich w zabytki metalowe. Przypuszczenie to umacnia poza tym fakt, że nie ma w powyższej relacji zupełnie mowy o kościach w naczyniu, a jest

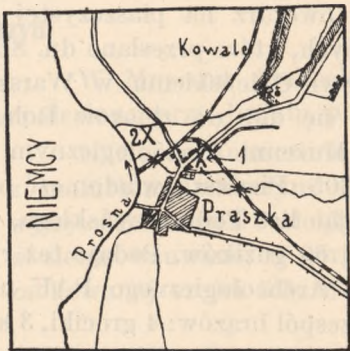
tylko mowa o znalezieniu w nim brązów. Z tych względów wydaje mi się słusznym, uznać to znalezisko za skarb.

Podaję opis części składowych skarbu, jakie znajdują się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie.

1. Grocik z tulejką i skrzydełkami. Dł. 2·5 (tabl. XCIV 1).
2. Grocik z tulejką i długimi, wąskimi skrzydełkami. Dł. 2·8 (tabl. XCIV 2).
3. Grocik z tulejką i ułamanymi skrzydełkami. Dł. 2·3 (tabl. XCIV 3).
4. Grocik z tulejką i krótkimi skrzydełkami. Dł. 3·7 (tabl. XCIV 4).
5. Szpila z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko. Dł. 13·3 (tabl. XCIV 5).
6. Szpila z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko. Dł. 12·5 (tabl. XCIV 6).
7. Szpila z końcem zagiętym w uszko. Dł. 7·5 (tabl. XCIV 7).
8. Kółko zamknięte z zachowanym guzkiem odlewniczym. Śr. 2·2, grub. 0·3 (tabl. XCIV 8).
9. Kółko zamknięte, odlane w całości. Śr. 2·1, grub. 0·4 (tabl. XCIV 9).
10. Skręt spiralny z taśmy, zwiniętej w rurkę, tzw. „salta leone”. Dł. 1·9 (tabl. XCIV 10).
11. Guzik okrągły w formie wypukłej tarczki z uszkiem od spodu. Śr. 2·4 (tabl. XCIV 11).
12. Guziki okrągłe w formie wypukłej tarczki z uszkiem od spodu, w całości 60 okazów. Śr. 1·2 (tabl. XCIV 12).

Praszka

Cmentarzysko ciałopalne I, oznaczone jako stanowisko 1, znajduje się na piaszczystym wzgórzu zwanym „Bugaj”, znajdującym się na północno-wschodniej stronie miasta (ryc. 11). Co najmniej $\frac{9}{10}$ części tego wzgórza uległo

Ryc. 11. Praszka. Plan sytuacyjny cmentarzyska I (oznaczone jako 1) i cmentarzyska II (oznaczone jako 2). Wycinek z mapy 1:100.000.

zniszczeniu przez posuwające się w tę stronę miasto i drogę biegnącą do wsi Kowale. Próbné badanie tego cmentarzyska przeprowadził latem 1925 r. Konrad Jażdżewski, a w połowie kwietnia r. 1926 rozkopał na nim prof. Kostrzewski 6 grobów. Dalsze badania kontynuował w r. 1931 Konrad Jażdżewski z ramienia Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, odkopując dalszych 39 grobów. Ponieważ materiały, wydobyte przez Jażdżewskiego są uwięzione w Państwowym Muzeum Archeologicznym w skrzyniach i zupełnie niedostępne, publikuje tylko materiały z badań prof. Kostrzewskiego, które są w Dziale Przed-historycznym Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu. Krótkie sprawozdanie ze swoich badań ogłosił Jażdżewski na łamach „Z otchłani wieków” pt.: *Ciekawe cmentarzysko łużyckie z końca epoki*

brązowej i z początku epoki żelaznej w Praszce, w pow. wieluńskim (ZOW VI 57—63). Sprawozdanie to jest chwilowo jedynym źródłem wiadomości, dotyczących wyników rozkopywań Jażdżewskiego. Korzystam z niego w mej pracy.

Poniższy opis obejmuje tylko groby rozkopane przez prof. Kostrzewskiego. Materiały z tych grobów mieszczą się w Dziale przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zapisane pod nrem inw. 1926:166. W nawiasach przy opisie poszczególnych zabytków podane są nry katalogu 1926:796—820. Część materiałów z grobu 2 jest w Muzeum w Wieluniu.

W Prasce są ślady drugiego cmentarzyska ciałopalnego, oznaczonego jako stanowisko 2. Inwentarz z tego stanowiska znajduje się w Dziale Przedhist. Muz. Wlkp. w Poznaniu, zapisany pod nrem inw. 1930:130 (nr kat. 1930:416—417).

Cmentarzysko I.

Grób 1 (tabl. VIII 4). W głębokości 63 cm misa, odwrócona dnem do góry, pod nią czerpak, poza tym dwa skupiska skorup różnych naczyń. Pośrodku grobu jama o średn. 45 cm, wypełniona czarną ziemią z węglem drzewnym, obok jamy i na jej wierzchu rozsypane kości spalone.

1 (1926:796). Głęboka misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 występami w okolicy uszka, umieszczonego tuż nad załomem brzusca i brzegu, gładka, brunatna, z płaskim dnem. W. 13·5, ot. 22, d. 9·5.

2. (1926:797). Czerpak półkulisty z nieco wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 5·3—5·5, ot. 10·3—11·5, d. 4·5.

3 (1926:798). Skorupy, wśród nich można wyróżnić:

a) Ułamki jednego lub kilku chropowatych, brunatnych garnków, między skorupami dno z garnka.

b) ułamki misy z wygiętym brzegiem, zdobionym występami.

c) Ułamek półkulistego czerpaka.

d) Spłaszczone naczynie z 2 uszkami poniżej brzegu, gładkie, brunatne, tzw. „tabakierka”, zachowane w $\frac{1}{3}$. W. 6·5 (tabl. LXXVI 12).

e) Dna i uszka ze zniszczonych naczyń.

4 (1926:799). Skorupy różnych naczyń, wśród których można wyróżnić:

a) Ułamki chropowatego, brunatnego garnka.

b) Fragment czarki dwustożkowej.

5 (1926:801). Garnek jajowato-doniczkowaty, brunatny, chropowaty, z wygiętym nieco brzegiem, zlepiony ze skorup i uzupełniony gipsem, brak mu oryginalnego dna. W. 19, ot. 18·3, d. 9.

6 (1926:800). Niedopalone kości ludzkie.

Grób 2 (tabl. VIII 6). W głębokości 60 cm grób z obwarowaniem kamiennym. Zawierał 5 naczyń, z tych 2 pokryte płytą kamienną, reszta wystawała spod płyty. Pod płytą, także w ciemnej ziemi, tworzącej płasek o średn. 5 cm, brązy: pierścione i ułamek szpili. Część spalonych kości w naczyniu nr 1, reszta kości rozrzucona w grobie.

W opisie uwzględnione tylko materiały z Działu Przedhist. Muz. Wlkp.

1 (1926:802). Czarka ze stożkowatą szyjką, przechodzącą łagodnie w wysmukły brzusek, szaro-brunatna, gładka. W. 16·5, śr. 16, ot. 10—12, d. 6·5 (według planu grobu nr 5).

2 (1926:803). Skorupy czarne, gładkie.

Grób 3 (tabl. VIII 5). W głębokości 75 cm resztki obwarowania kamiennego z grobu zawierającego: miseczkę, 2 czarki, czerpak, skorupy jakiegoś naczynia oraz brązy, a mianowicie kółko w miseczce i szpilę nad jedną z czarek. Kości spalone luźno na kupce obok naczyń.

1 (1926:804). Miseczka z wygiętym brzegiem, gładka, brunatna, w znacznej części rekonstruowana, niewiadomo więc czy miała uszko W 9, ot 15, d 5·5.

2 (1926:805). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami na załomie, gładka, brunatna, wskutek wysmukłości i zaokrągleniu załomu robi wrażenie beczułkowatego garnka. W. 10·8—12, śr. 13, ot. 10·5, d. 5·5.

3 (1926:806). Mała czarka dwustożkowa z 2 uszkami na załomie, gładka, brunatna. W. 4·9, śr. 4·7, ot. 4·1—4·3, d. 2·5.

4 (1926:807) Szpila brązowa z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko. Dl. 7.

5 (1926:808). Otwarte kółeczko brązowe z cienkiego drutu, jeden koniec ostry, drugi tępo ułamany. Śr. 2.

6 (1926:809). Czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czerniony, ucho utracone. W. 3, ot. 7·5—8·5, d. 2·5.

7 (1926:810). Gładkie, brunatne skorupy z jakiegoś naczynia.

8 (1926:811). Niedopalone kości ludzkie i trochę skorup z grobu 3 i 4).

Grób 4 (tabl. VIII 7). W głębokości 80 cm grób bez kamieni. Zawierał 6 naczyń: 2 misy w ułamkach, w jednej z nich kubek, dalej garnek, czarkę i skorupy jakiegoś naczynia. Kości spalone luźno na kupce, przykryte częściowo czarną ziemią, a w niej tkwiły ułamki jednej z mis.

Na planie grobu brak czarki, stąd położenie jej w grobie nieznane.

1 (1926:812). Ułamki misy z wygiętym brzegiem, gładkiej, czarniawej.

2 (1926:813). Kubek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z górną częścią niższą od dolnej, gładki, nad załomem czarniawy, niżej brunatny, ucho taśmowate utracone. W. 9, śr. 14, ot. 11·7—12·8, d. 6.

3 (1926:814). Skorupy brunatne, gładkie z jakiegoś naczynia.

4 (1926:815). Niedopalone kości ludzkie.

5 (1926:816). Ułamki gładkiej, czarniawej misy z wygiętym brzegiem, zachowana także część dna, śr. 6.

6 (1926:817). Fragmentarycznie zachowany brunatny garnek z gładką szyjką, osadzoną na chropowatym brzuścu, z 2 małymi uszkami u nasady szyjki, szyjka uszkodzona. W. zachowanej części 10·5, śr. 15, d. 6.

7 (1926:818). Nieduża czarka dwustożkowa, gładka, brunatna, zdobiona tuż pod załomem jedną poziomą listewką, 2-krotnie karbowaną. W. 6·5, śr. 8, ot. 7·6, d. 3 (tabl. LXXVII 1).

Grób 5. W głębokości 80 cm przewrócony dnem do góry garnek, pod nim kości.

1 (1926:819). W połowie zachowany garnek jajowato-donieczkowaty, czerwónawo-brunatny, chropowaty, z wklęsłym dnem. W. 17, ot. 15, d. 8.

Grób 6. Grób tworzyła jama z kośćmi, bez naczyń.

Poza materiałami z grobów pozostaje poniższy talerz o nieznaney przynależności grobowej. Celem łatwiejszego zorientowania się daje zabytkom o nieznaney przynależności grobowej kolejne numery.

1 (1926:820). Talerz gliniany z jednej strony gładki, z drugiej nieco chropowaty. Śr. 19·5 (zlepiony z ułamków i uzupełniony gipsem, przynależność grobowa nieznana, może luźno znaleziony na cmentarzysku, może pochodzi z grobu 1, w którym znalazło się dużo skorup).

* * *

W Państw. Muzeum Archeologicznym w Warszawie są materiały z rabunkowo wydobywanych i niszczonych grobów przez różnych amatorów na cmentarzysku I na „Bugaju”. Zaopatrzone są w bieżące numery, które podaje w nawiasach przy opisie zabytków.

2 (1). Garnek jajowato-doniczkowaty z wyodrębnioną szyjką, z 2 uszkami, gładki, brunatny. W. 19, śr. 18, ot. 14·5, d. 8 (tabl. LXII 4).

3 (2). Garnek jajowato-doniczkowaty, brunatny, z gładką szyjką i chropowatym, obmazywanym brzuścem, z 2 uszkami. W. 13·5, ot. 13, d. 7 (tabl. LXII 5).

4 (3). Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, brunatny, dość gładki. W. 13, ot. 12·5, d. 7 (tabl. LXII 6).

5 (4). Garnek jajowato-doniczkowaty z wyodrębnioną słabo szyjką, z 2 uszkami, gładki, spodem brunatny, górą i wewnątrz czarniawy, z brzegu zniszczony. W. najwyższa zachowanej części 10, ot. ok. 8·5, d. 5 (tabl. LXII 7).

6 (5). Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, czerwono-brunatny, chropowaty. W. 10, ot. 11, d. 5·5 (tabl. LXII 8).

7 (7). Kubek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, gładki, czarniawy, z wklęsłym dnem, ucho taśmowate, zrekonstruowane. W. 9, śr. 15·2, ot. 11—13, d. 4 (tabl. LXII 9).

8 (12). Czerpak z wygiętym brzegiem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4—6, ot. 11—13, d. 3·5 (tabl. LXII 10).

9 (6). Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, czarniawa z brunatnymi plamami. W. 8, śr. 11·2, ot. 8·8, d. 4 (tabl. LXII 11).

10 (8). Czareczka gładka, brunatna, ze stożkową szyjką, słabo oddzieloną od łagodnie załamanego brzuśca, z 2 uszkami u nasady szyjki. W. 5, śr. 6·8, ot. 5, d. 3 (tabl. LXII 12).

11 (9). Czareczka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem (jedno utracone), gładka, brunatna. W. 4·5, śr. 6·4, ot. 4·5, d. 3 (tabl. LXII 13).

12 (10). Czareczka gładka, brunatna, ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki. W. 5, śr. 6·6, ot. 5, d. 3 (tabl. LXII 14).

13 (11). Grzechotka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z górną częścią wyciągniętą w szyjkę, w której otwór na wylot, gładka, częściowo brunatna, częściowo czarniawa. W. 5·3, śr. 4·5, d. 2 (tabl. LXII 15).

14 (13). Ułamki czerpaka z wygiętym brzegiem, gładkiego, brunatnego.

Cmentarzysko II.

Stanowisko 2. Cmentarzysko ciałopalne. Inwentarz: skorupy brunatne, gładkie i chropowate, skorupy czarne, gładkie, niedopaloną kostka ludzka. Nr inw. 1930:130 (nr kat. 1930:416—417).

Rudniki

Lit.: Jakimowicz, *Zbiór wykopalisk przedhistorycznych w Muzeum Piotrkowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego* (WAr V 60).

Cmentarzysko ciałopalne.

W Muzeum Piotrkowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Piotrkowie mieszczą się poniższe zabytki, pochodzące z cmentarzyska ciałopalnego (cytuję według opisu Jakimowicza).

1 (nr inw. 39). Naczynie brunatno-żółte z cylindrycznym kołnierzem, częściowo odbitym, i z 2 przeciwległymi uszkami. W. 8·2.

2 (nr inw. 40). Małe naczynko garnuszkowate z jednym uchem (odbite). W. 7·5.

3 (nr inw. 41). Wysoki lejkowaty czerpaczek z odbitym uchem, które wystawało ponad brzeg. Dno wklęsłe. W. 4.

4 (nr inw. 42). Bransoleta z blachy brązowej, skrzycona w jeden i ćwierć skrętu. Blacha na przekroju wewnątrz prosta, zewnątrz wypukła, gruba 0·3.

Sopel

Lit.: 1. Rajewski, Zestawienie w ZOW IV 100. — 2. Żurek, *Pradzieje* 71—74.

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu materiały z badań powierzchniowych prof. Kostrzewskiego w r. 1927. Przy opisie podane w nawiasach nry katalogu.

Stanowisko 1. 1 (1927:1410). Skorupki brunatne i czerwone, gładkie i chropowate, skorupki czarne, gładkie. Nr inw. 1927:278.

Stanowisko 2. Cmentarzysko lub osada. Nr inw. 1927:280.

2 (1927:1426). Skorupy brunatne, gładkie i chropowate.

3 (1927:1427). Brzegi różnych naczyń, przeważnie garnków, między nimi ułamki talerza.

4 (1927:1428). Skorupy zdobione przeważnie ornamentem plastycznym w kształcie guzków i karbowanych listewek (są to brzegi garnków), poza tym skorupy zdobione żłobkami.

5 (1927:1429). Ułamki sita gęsto przedziurkowanego o nieznanej formie, glina delikatna, brunatna, są skorupki z brzegiem (tabl. LXXXII 9).

6 (1927:1430). Kawalki polepy.

7 (1927:1431). Przepalone kości ludzkie.

8 (1927:1432). a) Strzałka brązowa o liściowatym ostrzu, z okrągłą tulejką, dochodzącą do końca ostrza, w tulejce z jednej strony otwór podłużny. Dł. 2·5 (tabl. XCVIII 15).

b) Strzałka brązowa o trójkątnym ostrzu, z ośmiograniastą tulejką, dochodzącą do końca ostrza. Dł. 2·7 (tabl. XCVIII 16).

Stanowisko 3. Osada lub cmentarzysko. Nr inw. 1927:282.

9 (1927:1437). Skorupy brunatne, gładkie i chropowate, skorupy czarne, gładkie.

10 (1927:1438). Przepalone kości ludzkie.

Stanowisko 4. Osada lub zniszczone cmentarzysko. Nr inw. 1927:285.

11 (1927:1448). Skorupy brunatne, gładkie i chropowate, niektóre gładkie zdobione żłobkami.

12 (1927:1449). Przepalone kości (ludzkie?).

Stanowisko 5. Osada. Nr inw. 1927:287.

13 (1927:1455). Cztery brunatne skorupy, jedna chropowata, gruboziarnista, reszta gładkie.

Toporów

Lit.: 1. Rajewski, Zestawienie w ZOW IV 100. — 2. Żurek, *Pradzieje* 75.

Stanowisko 1. Osada na wydmy nad Wartą badana w r. 1927 przez prof. Kostrzewskiego. Materiał w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu zapisany pod nrem inw. 1927:261. Przy opisie podane w nawiasach nry katalogu.

1 (1927:1350). Skorupy brunatne i czerwone z gliny gruboziarnistej, niektóre bardzo grube (ułamki talerzy?).

2 (1927:1351). Nit brązowy z płaską główką. Dł. 1 (tabl. XCIX 11).

Walichnowy

Lit.: 1. Rajewski, Zestawienie w ZOW IV 199. — 2. Żurek, *Pradzieje* 76.

Zniszczone cmentarzysko ciałopalne.

Stanowisko 1. Badane powierzchnie w r. 1929 przez Jacka Delektę i Zdzisława Rajewskiego. Materiały w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zapisane pod nrem inw. 1929:544. W nawiasach przy opisie podane nry katalogu.

1 (1929:1591). a) Skorupy chropowate, brunatne, pochodzące z garnków.

b) Gładkie, brunatne skorupy, wśród nich niektóre z wygiętymi brzegami (ułamki mis?), między nimi fragment czerpaka z wygiętym brzegiem, zdobionego pod załomem brzuśca i brzegu płytkimi dołkami.

c) Czarne, gładkie skorupy.

2 (1929:1592). Przepalone kości ludzkie.

Walków

Lit.: Żurek, *Pradzieje* 77 oraz tabl. VII 8, 22, IX 6, 13, 16.

W Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu ceramika (misa z wygiętym brzegiem, kubek, czerpak z trzonkiem zamiast ucha, dwie czarki).

Wieluń

Lit.: Rumszewicz, *Cmentarzysko przedhistoryczne w Wieluniu* (WAr X 165, przedruk notatki dziennikarskiej z Gońca Częstochowskiego nr 23 z dn. 29 stycznia 1920).

„W czasie wojny europejskiej, w czerwcu roku 1917 przy kopaniu fundamentów pod budowę domu Józefa Nowickiego, przy ulicy Pocztowej nr 3 w Wieluniu, odkryto cmentarzysko przedhistoryczne. Znajduje się ono w części północno-zachodniej świeżo wzniesionego domu p. Nowickiego. Urny znaleziono na głębokości 1 m. Każda spoczywała na 3 niedużych granitach polnych. Wysokość urn dochodziła do 22 cm, grubość skorupy 1 cm. Większość urn posiadała barwę ciemną. Nie brak jednak było urn o barwie jasnoceglastej. Urny przykryte były miseczkami barwy popielatej, przechodzącej w kolor niemal czarny. Trzy urny były z uszkami i przypominały bardzo kociołki. Również znaleziono grzechotkę glinianą w kształcie dzbanuszka o wydłużonej szyjce. Większość urn została rozbita”.

Tyle mówi notatka dziennikarska. Część materiałów z tych grobów dostała się do zbiorów Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu. Naczynia zapozatrzone są w nry inwentarza, podane w opisie w nawiasach. Popielnica nr 1434 ma adnotację, że została wykopana przy ul. Pocztowej w domu Górskiego. Kubek nr 670 nie posiada żadnej adnotacji, pochodzi jednak prawdopodobnie z tegoż cmentarzyska. Czerpaki nr 671, 672 posiadają adnotację, że zostały znalezione w r. 1918 przy kopaniu fundamentów domu przy ul. Pocztowej u Nowickiego (notatka dziennikarska podaje rok 1917).

1 (1434). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym silnie załomie, z zaznaczoną szyjką przez bruzdę, pod załomem brunatna, chropowata, obmazowana, ponad załomem czarna, gładka, zdobiona tuż pod załomem 5 listewkami, z których 2 utracone, w górnej części silnie zniszczone. W. 25·5, śr. 31, d. 10·5 (tabl. XXII 9).

2 (670). Kubek gładki, czarny z brunatnymi plamami, z wysokim, wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, nieco uszkodzony. W. 8·8, ot. 10, d. 5·5, w. brzegu 3 (tabl. XLIX 34).

3 (671). Czerpak półkulisty z dużym, nieco wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny z czarniawymi plamami. W. 5, ot. 10·5—12, d. 5 (tabl. LI 49).

4 (672). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, przy dnie brunatny, poza tym czarny. W. 5—5·5, ot. 12—13, d. 4·5 (tabl. L 38).

Wieruszów

Lit.: 1. Rajewski, Zestawienie w ZOW IV 100. — 2. Żurek, *Pradzieje* 78—79.

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu materiały z badań powierzchniowych prof. Kostrzewskiego w r. 1927. Przy opisie podane w nawiasach nry katalogu.

Stanowisko 1. Osada. Nr inw. 1927:267.

1 (1927:1369). Kawałki węgla drzewnego.

2 (1927:1370). Skorupy brunatne, gładkie i chropowate, między nimi część sita (tabl. LXXXII 10) i ułamek talerza.

Stanowisko 2. Osada. Nr inw. 1927:268.

3 (1927:1371). Skorupy brunatne, między nimi ułamek chropowatego garnka oraz ułamki brzegów.

Wróblew

Lit.: 1. Rajewski, Zestawienie w ZOW IV 100. — 2. Żurek, *Pradzieje* 80—81.

Stanowisko 1. Badane w r. 1927 przez Konrada Jażdżewskiego. Materiały w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu zapisane pod nrem inw. 1927:352. Przy opisie podany w nawiasach nr katalogu.

1 (1927:1626). Skorupy brunatne, gładkie i chropowate, niektóre od strony wewnętrznej czarniawe.

Załęcze Wielkie

Cmentarzysko rozciąga się na wydmie, nieużytku, zwanym „Wilkow-szczyzna”, na południowy-wschód od Łaszewa, na prawym brzegu Warty, między rzeką a lasem państwowym Rudniki, naprzeciw młyna wodnego przy Warcie (ryc. 12). Użytek ten o przestrzeni prawie 1 ha stanowi własność gosp. Walentego Soji z Załęcza Wielkiego. Cmentarzysko niszczyli chłopi z Łaszewa, którzy wydobywali z grobów kamienie z obwarowania i kamieni tych używali do budowy. Gdy w r. 1929 Zdzisław Rajewski i Jacek Delekt przystąpili do zbadania tego cmentarzyska, zastali je prawie zupełnie zniszczone. Znaleźli w całości ledwie 7 lepiej zachowanych grobów. O reszcie zniszczonych grobów świadczyły porozrzucone na całej wydmie skorupy z rozbitych naczyń. Materiały z tych grobów mieszczą się w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu i mają nr inw. 1929:548 (nr kat. 1929:1602—1655). Przy opisie tych materiałów podaje w nawiasach nry katalogu każdego zabytku.

Na tym samym cmentarzysku czynił poszukiwania w końcu czerwca r. 1931 również dr Tadeusz Reyman z ramienia Muzeum Archeologicznego Pol. Akademii Umiejętności w Krakowie na wskutek wiadomości nadleśniczego lasów państwowych B. Dyndowicza z Cisowej o tym cmentarzysku.

Ryc. 12. Załęcze Wielkie. Plan sytuacyjny cmentarzyska. Wycinek z mapy 1:100000.

Dr Reyman zdołał odnaleźć jeszcze 2 lepiej zachowane groby. Wskutek silnego zniszczenia cmentarzysku poniechał dr Reyman dalszych badań. Materiały z tych dwóch grobów oraz skorupy naczyń ze zniszczonych grobów, zebrane przez nadleśniczego Dyndowicza, są w Muzeum Archeologicznym P, A. U. w Krakowie, zainwentaryzowane pod nrem 4918. Grobom rozkopanym przez dra Reymana dają numery 8 i 9, nawiązując do grobów rozkopanych przez Rajewskiego i Delektę.

Podać tu muszę ważne sprostowanie, dotyczące tego cmentarzyska. Otóż przez pomyłkę zostało miejsce cmentarzyska podane jako przynależne do Łaszewa. Pod tą miejscowością zostały materiały z grobów rozkopanych przez Rajewskiego i Delektę zapisane w księdze inwentarzowej Działu Przedhistorycznego Muzeum Wlkp. w Poznaniu. Cmentarzysko to jako „Łaszew” dostało się również do literatury¹. Dopiero przez porównanie planów sytuacyjnych tego cmentarzyska, jakie znalazłem w Krakowie i Poznaniu, stwierdziłem, że cmentarzysko „Łaszew” i cmentarzysko „Załęcze Wielkie” oznaczone są w terenie w tym samym miejscu. Wątpliwości, czy cmentarzysko to leży na terenie Łaszewa czy Załęcza Wielkiego, rozstrzygnął urzędowy list urzędu gminnego Mierzyce, do którego należy Łaszew, że miejsce, na którym rozciąga się cmentarzysko, należy do wsi Załęcze Wielkie. W konsekwencji trzeba było przeprowadzić poprawkę w księdze inwentarzowej Działu Przedhistorycznego Muzeum Wlkp. co do materiałów zapisanych pierwotnie pod „Łaszew”.

Grób 1 (tabl. III 1). Pod brukiem kamiennym były 3 skupiska skorup z rozbitych naczyń, w jednym skupisku wśród skorup spalone kości, poza tym kupka kości w czarnej ziemi przy drugim skupisku, w tym samym skupisku również druga plama czarnej ziemi. Ze skorup udało się zrekonstruować 5 naczyń: olbrzymi kubek, misę, 2 garnki i czerpak.

1 (1929:1602). Olbrzymi kubek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z utraconym, wystającym, taśmowatym uchem, czarny, przy brzegu i wewnątrz brunatny, pod załomem chropowaty, ze śladami obmazywania, zdobiony ponad załomem pasmem, złożonym z poziomych żłobków i dwóch rzędów dołeczków, i zwieszającymi się odeń grupami ukośnych na przemian żłobków, pola między grupami ukośnych żłobków obramowane są dołeczkami, brak dna, z ucha zachowane ślady. W. 26·5, śr. 35, ot. 26, d. ok. 15 (tabl. LXXIV 1).

2 (1929:1602 a). Kości spalone i dno jakiegoś naczynia.

3 (1929:1603). Garnuszek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, z wyodrębnioną słabo szyjką, gładki, brunatny, przy brzegu czarniawy, dno płaskie. W. 8, śr. 10, ot. 8, d. 4·3.

4 (1929:1604). Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi występiami (jeden zachowany), z uszkiem tuż nad załomem brzuśca i brzegu, gładka, brunatna, zlepiona ze skorup, zachowana w $\frac{2}{3}$. W. 10, ot. 22, d. 7.

5 (1929:1605). Fragment półkulistego czerpaka z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, zachowany w $\frac{1}{2}$. W. 4·5, ot. 12·5, d. 4·5.

¹ Rajewski, *Zestawienie zabytków przedhistorycznych z powiatu wieluńskiego* (ZOW IV 99). — Rajewski, *Cmentarzysko „łużyckie” we Wronkach* (Mat. prehist. I 115).

6 (1929:1606). Garnek jajowato-doniczkowaty z wyodrębnioną szyjką, z 2 uszkami na granicy brzuśca i szyjki (tylko jedno zachowane), gładki, brunatny górą czarniawy, dno płaskie, w górnej części zniszczony. W. maksymalna 15, d. 8·5.

Grób 2 (tabl. III 2). Pod brukiem kamiennym zachowany w całości czerpak, 2 kółka brązowe, poza tym rozrzucone skorupy i spalone kości.

1 (1929:1607). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, czarniawy, przy dnie brunatny, częściowo zrekonstruowany. W. 3·4, ot. 10·5—11·5, d. 4.

2 (1929:1608). Kości spalone.

3 (1929:1609). Ułamek naczynia, z którego zachowała się część chropowatego, brunatnego brzuśca i fragment górnej części z uszkiem, forma naczynia nieokreślona, dno płaskie. W. zachowanej części 10·8, d. 7·5.

4 (1929:1609 a). Skorupy brunatne, gładkie i chropowate, między nimi ułamek jakiegoś większego naczynia.

5 (1929:1610). Dwa otwarte kółka z cienkiego, brązowego drutu. Śr. 2.

Grób 3 (tabl. IV 1). Bruk kamienny, przykrywający grób silnie zniszczony. Grób zawierał jakieś 2 rozbite naczynia, kubek włożony w misę. dalej czarękę i rozrzucone skorupy, wśród nich znalazł się prześlik.

W materiale muzealnym brak skorup z rozbitych naczyń, oznaczonych na planie grobu nr 1 i 4, oraz skorup luźno rozrzuconych w grobie.

1 (1929:1612). Kubek z wygiętym brzegiem, z małym taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, bez dna. W. 8·5, ot. 10, d. 5 (na planie grobu oznaczony nr 2).

2 (1929:1613). Misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, z uszkiem tuż pod załomem, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, brzeg zdobiony 3 występami w okolicy uszka, jednym nad uszkiem, dwoma po bokach (z nich jeden utracony). W. 9·7, ot. 17·5, d. 7 (na planie grobu oznaczona nr 3).

3 (1929:1614). Czarka zachowana w dwóch dużych ułamkach, miała stożkowatą szyjkę, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, i 2 uszka u nasady szyjki, zdobiona u nasady szyjki pasmem 2 poziomych żłobków, od którego zwieszają się na załom brzuśca grupy na przemian ukośnych żłobków, gładka brunatna, na szyjce czarniawa. W. 11, śr. 15, ot. 13, d. 6 (na planie grobu oznaczona nr 5) (tabl. LXXIII 10).

4 (1929:1655). Prześlik gliniany, fragmentarycznie zachowany, o spłaszczonej dwustozkowej formie, z otworem w środku.

Grób 4 (tabl. IV 2). Grób, przykryty brukiem kamiennym, silnie zniszczonym, zawierał 2 popielnice bez kości, garnek, czarękę, poza tym skorupy, wśród których można wyróżnić ułamki misy i miseczki. Pomiedzy naczyniami wśród skorup były rozrzucone spalone kości.

1 (1929:1616 a). Ułamki popielnicy o stożkowatej szyjce, osadzonej na łagodnie wydętym brzuścu, z uszkami u nasady szyjki, popielnica była brunatna, na szyjce czarniawa, spodem nieco chropowata, poza tym gładka.

2 (1929:1616 b). Ułamki popielnicy dwustożkowej o zaokrąglonym załomie, zdobionej pod załomem karbowanymi listewkami, brunatnej, pod załomem chropowatej, wyżej gładkiej.

3 (1929:1616 c). Fragmentarycznie zachowany garnek jajowato-donieczkowaty, brunatny, chropowaty, z płaskim dnem. W. 13, d. ok. 8.

4 (1929:1617 a). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem, gładka, brunatna, górą i wewnątrz czarniawa. W. 8, śr. 12, ot. 9·3, d. 5·5.

5 (1929:1617 b). Ułamki misy z wygiętym brzegiem.

6 (1929:1617 c). Ułamki miseczki z wygiętym brzegiem, gładkiej, brunatnej.

7 (1929:1618 a). Skorupy, pochodzące zapewne z wyżej podanych naczyń, młędzy nimi dwie skorupy z uszkami.

8 (1929:1618 b). Przepalone kości ludzkie.

Grób 5 (tabl. III 3). Grób był przykryty brukiem kamiennym, znacznie uszkodzonym. Zawierał popielnicę z kośćmi, 2 czerpaki i czarkę. Prócz kości w popielnicy była jeszcze osobna kupka spalonych kości. Pośrodku grobu między popielnicą a kupką kości była plama czarnej ziemi, a podobna plama obok dwóch przystawek, czerpaka i czarki.

1 (1929:1619). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny z czarniawymi plamami, wewnątrz czarniawy. W. 5·5, ot. 10·7—12·3, d. 5.

2 (1929:1620 a). Fragmentarycznie zachowana czarka, dwustożkowa, z uszkami nad załomem, gładka, brunatna pod załomem, wyżej czarniawa, zdobiona bruzdą, znaczącą nasadę szyjki.

3 (1929:1621). Popielnica dwustożkowa, brunatna, pod załomem chropowata, wyżej gładka, zachowana w połowie, w górnej części zniszczona. W. do załomu 15, d. 12.

4 (1929:1623). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny. W. 3·9, ot. 8·5—9·7, d. 4.

5 (1929:1624). Kości spalone.

6 (1929:1622). Kości spalone (z popielnicy).

7 (1929:1620 b). Skorupy.

Grób 6 (tabl. III 4). Pod brukiem kamiennym popielnica z kośćmi i 4 przystawki: garnek, misa i 2 czerpaki. Pomiedzy garnkiem, misą i czerpakiem plama czarnej ziemi.

W materiale muzealnym błędnie włączono do inwentarza tego grobu skorupy wymienione niżej pod nrem 1 b—d, gdyż na planie grobu zaznaczonych jest tylko 5 naczyń.

1 (1929:1625). a) Ułamki gładkiego, brunatnego, półkulistego czerpaka.

b) Ułamek misy z wygiętym brzegiem.

c) Ucho taśmowate od jakiegoś czerpaka.

d) Różne skorupy.

2 (1929:1626). Garnek jajowato-donieczkowaty z wyodrębnioną szyjką, z płaskim dnem, brunatny, chropowaty, na szyjce czarniawy, gładki, w sko-

rupach tego garnka, którego nie dało się skleić w całości, znajduje się ucho, co wskazuje, że garnek zaopatrzony był w dwa uszka, zachowany w $\frac{2}{3}$. W. 15·2, śr. 17, d. 8.

3 (1929:1627). Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 2 parami występów (jedna z nich zachowana), z uszkiem tuż pod załomem brzuśca i brzegu, gładka, brunatna, na brzegu i wewnątrz czarna. W. 10, ot. 23, d. 7·5.

4 (1929:1628). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym znacznie załomie, zdobiona pod załomem 2-krotnie karbowanymi listewkami (z nich 2 tylko zachowane), brunatna, pod załomem chropowata, obmazywana, powyżej gładka, w górnej części uszkodzona. W. maksymalna zachow. części 22, śr. 28, d. 10·3.

5 (1929:1629). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny. W. 6·3, ot. 12—13·3, d. 6.

Grób 7 (tabl. IV 3). Pod brukiem kamiennym były rozrzucone skorupy z rozbitych naczyń, a w północnej części grobu leżały osobno kości, pośrodku grobu czarna ziemia.

Ze skorup udało się wyróżnić i częściowo zrekonstruować: popielnicę, garnek i 2 czerpaki.

1 (1929:1630). Skorupy popielnicy. Zdaje się, że miała dwustożkową formę, była zdobiona pod załomem karbowanymi listewkami, była brunatna, pod załomem chropowata (zachowane skorupy z wyraźnymi śladami obmazywania palcami).

2 (1929:1631). Skorupy garnka jajowato-doniczkowatego, chropowatego, czerwono-brunatnego, zdobionego poniżej brzegu parami guzków.

3 (1929:1632). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym wystającym uchem, brunatny, zdobiony na brzegu 2 występami w okolicy ucha. W. 5, ot. 12, d. 4·5.

4 (1929:1633). Głęboki czerpak z wygiętym nieznacznie brzegiem, z lekko wklęsłym dnem, krzywo umieszczonym, gładki, czarny, przy dnie brunatny, ucho utracone. W. 5—7, ot. 10·5—12, d. 4.

5 (1929:1634). Skorupy.

6 (1929:1635). Przepalona kość ludzka.

Z grobów zniszczonych.

1 (1929:1636). Ułamek dwustożkowej popielnicy pod załomem brunatnej, chropowatej, wyżej gładkiej, czarnej.

2 (1929:1637). Skorupy popielnicy dwustożkowej, czarnej, pod załomem chropowatej, wyżej gładkiej.

3 (1929:1638). Skorupy chropowatego, czerwonego garnka, jajowato-doniczkowatego.

4 (1929:1639). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem, gładka, pod załomem brunatna, wyżej czarna, w górnej części zniszczona, brak brzegu. W. zach. części 10·5, śr. 15, d. 7·5.

5 (1929:1640). Fragmentarycznie zachowany półkulisty czerpak z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, czarny, przy dnie brunatny.

6 (1929:1641). Fragmentarycznie zachowany czerpak z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny.

7 (1929:1642). Ułamek gładkiej, brunatnej czarki ze stożkowatą szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuscu, zdobionej na górnej części brzusca grupami ukośnych na przemian żłobków.

8 (1929:1643). Skorupy.

9 (1929:1644). Przepalone kości ludzkie.

Lużno na cmentarzysku znalezione.

10 (1929:1655). Skorupy z różnych naczyń.

Grób 8. w głębokości 50 cm wśród kupy kamieni znalazły się skorupy kilku rozbitych naczyń. Kości spalone znajdowały się prawdopodobnie w popielnicy, lecz przez rozgniecenie jej zostały wtłoczone między skorupy. W całości zawierał grób 4 naczynia: popielnicę, misę i 2 czarki.

W materiale muzealnym jest tylko popielnica i misa.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, czarniawa, z brzegu i wewnątrz brunatna, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 25·5, śr. 32·2, ot. 20, d. 11·5 (tabl. XX 4).

2. Głęboka misa z brzegiem do środka zagiętym, zdobionym na krawędzi 3 nieznacznymi występami w okolicy taśmowatego uszka, umieszczonego na załomie brzusca, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa. W. 9, ot. 18—18·5, d. 7·8 (tabl. XLIV 2).

Grób 9. O grobie tym jest tylko notatka, że posiadał bruk kamienny o kształcie przypominającym motyla. W materiale muzealnym są skorupy popielnicy, 2 garnków i jednej misy. W całości zrekonstruowana jest tylko jedna misa. Zawierał więc grób 5 naczyń.

1. Ułamki dwustożkowej popielnicy, brunatnej, pod załomem chropowatej, wyżej gładkiej, zachowane dno. D. 11·5.

2. Fragment garnka jajowato-doniczkowatego, gładkiego, brunatnego. D. 8·5.

3. Fragment garnka jajowato-doniczkowatego, nieco chropowatego, czerwono-brunatnego. D. 7·5.

4. Głęboka miska z wygiętym brzegiem, z uszkiem na zaokrąglonym załomie brzusca i brzegu, gładka, brunatna. W. 8·5, ot. 18·5, d. 7, w. brzegu 2·5 (tabl. XLV 14).

5. Ułamki misy z wygiętym brzegiem, gładkiej, brunatnej, z uszkiem.

Ułamki naczyń ze zniszczonych grobów.

Poniższe ułamki naczyń ze zniszczonych grobów otrzymano od nadleśniczego Dyndowicza z Cisowej. Dla ułatwienia przeglądu zabytków ze zniszczonych grobów nawiązuję do numeracji podobnych zabytków z Działu Przedhistorycznego Muzeum Wlkp.

11. Fragment naczynia, z którego zachował się chropowaty jajowato-doniczkowaty brzusec, brak zaś szyjki wzgl. brzegu, zachowane jedno uszko

na granicy brzuśca i szyjki, na brzuścu naczynie brunatne, wyżej już czarniawe. W. obecna ok. 13, d. 7-5.

12. Skorupy czarniawe, od wewnątrz brunatne, gładkie, pochodzące z popielnicy o stożkowatej szyjce, przechodzącej łagodnie w brzusiec.

13. Dwie skorupy gładkie, czarne, od wewnątrz brunatne, przynależne popielnicy zdobionej u nasady szyjki 2 równoległymi żłobkami.

14. Ułamki 2 garnków jajowato-doniczkowatych, chropowatych, brunatnych.

15. Ułamki dużej, chropowatej misy z gładkim wygiętym brzegiem, brunatnej, wewnątrz czarniawej.

16. Ułamki misy z wygiętym brzegiem, zdobionym wystęgami, gładkiej, brunatnej, wewnątrz czarniawej.

17. Skorupa z misy z wygiętym słabo brzegiem, oddzielonym od brzuśca zaokrąglonym nieco załomem.

18. Skorupy półkulistego, brunatnego czerpaka.

WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE

Powiat kępiński

Baranów

Lit.: 1. Schwartz, *Materialien* II Nachtrag 8. — 2. Poza tym Archiwum Powiatowe Działu Przedhistorycznego Muzeum Wlkp. w Poznaniu i korespondencja b. Kaiser Friedrich-Museum r. 1913 (list ks. Klementowskiego z dn. 25 VII 1913).

Cmentarzysko ciałopalne.

Odkryte w r. 1869 przy budowie szosy z Kępna do Rychtała na wzniesieniu pomiędzy Baranowem a Mroczeniem, obok cmentarza (ryc. 13). W grobach obwarowanych kamieniami były popielnice otoczone przystawkami. Poza tym znaleziono w grobach przedmioty brązowe oraz żelazne naszyjniki i bransolety. Naczynia i zabytki metalowe, typowe dla okresu halsztackiego, miały zostać tego samego roku oddane do Muzeum für Völkerkunde w Berlinie (istotnego stanu rzeczy w muzeum berlińskim nie stwierdziłem).

Te wiadomości, podane przez Schwartz, uzupełnia korespondencja ks. Klementowskiego z r. 1913 z Kaiser Friedrich-Museum w Poznaniu (obecnie Muzeum Wlkp.), przechowywana w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. Okazuje się, że dalsze zniszczenie cmentarzyska nastąpiło przy budowie toru kolejowego z Kępna do Namysłowa przez Rychtał, kiedy to miano znaleźć około 15 naczyń, które rozbito. Później w latach 1903—1909 niszczyli cmentarzysko koloniści niemieccy w poszukiwaniu za kamieniami. W połowie lipca r. 1913 wykopał ks. Klementowski jeszcze dwa groby. Jeden grób zawierał mocno zniszczoną popielnicę i jakieś drugie naczynie, a obok był rzekomy grot kamienny, który okazał się naturalnego kształtu kamieniem, bez śladu obróbki ręki ludzkiej. W drugim grobie były wszystkie naczynia rozbite. Według późniejszego kwestionariusza ks. Klementowskiego nosi obszar, na którym rozciąga się cmentarzysko, nazwę miejscową „na Krzyżach”.

Z relacyj tych wynika, że cmentarzysko było bardzo rozległe, skoro natknięto się na nie w punktach odległych od siebie około 700 m. I tak na wschodnią granicę cmentarzyska natknięto się przy budowie szosy w r. 1869, a na zachodnią przy budowie toru kolejowego. Jeśli cmentarzysko jest istotnie tak rozległym, to metodyczne badania mogłyby jeszcze odsłonić niezniszczone groby mimo rabunkowej gospodarki kolonistów niemieckich.

Na tym samym miejscu miano także znaleźć przy kopaniu na polu miecze, sztylety i jakieś ozdoby, razem złożone na stosie. Znalezionymi za-

bytkami bawiły się dzieci znalazcy i tak wszystko zaginęło. Prawdopodobnie odkryto skarb brązowy.

Według kwestionariusza ks. Klementowskiego znaleziono w Baranowie „urny” jeszcze w innym miejscu, a mianowicie „na górzysku” na północ od cmentarza, leżącego na północ od Baranowa (na planie oznaczone jako stanowisko 2). Metodyczne badania powiedziałyby dopiero, co za to cmentarzysko.

Z materiałów z cmentarzyska w Baranowie są w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu 2 naczynia, zapisane pod nrem inw. T. P. N. 1920:80, pochodzą z daru ks. Klementowskiego, może być z grobów, odkrytych w r. 1913.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, chropowaty, brunatny. W. 15, ot. 13, d. 7·5 (tabl. XXXV 18).

2. Garnek z gładką, stożkowatą szyjką, osadzoną na chropowatym, jajowatym brzuscu. W. 12, ot. 9, d. 6·2 (tabl. XLI 30).

Pod miejscowością „Mroczeń Nowy” jest w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu zakatalogowana pod nrem 1912:75 jedna brunatna, chropowata skorupa, pochodząca z cmentarzyska w Baranowie, jak to wynika z podanej topografii stanowiska, na którym została znaleziona ta skorupa.

Bralin

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu są skorupy z 2 nieoznaczonych miejsc, zainwentaryzowane pod nrem T. P. N. 1925:4 oraz 1930:162. Przy opisie podane w nawiasach nry katalogu.

1 (1925:35). Skorupy brunatne, gładkie i chropowate, z tych niektóre pokryte nieregularnymi brózdami.

2 (1930:507). Skorupy brunatne, chropowate.

Gęstwa, pow. kepiński (dawn. ostrzeszowski)

Stąd w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu skorupy, zainwentaryzowane pod nrem 1927:316 (nr kat. 1927:1506).

Osada.

Inwentarz: skorupy chropowate, czerwone.

Godziętowy, pow. kepiński (dawn. ostrzeszowski)

Lit.: Notatka w ZOW XI 137.

Cmentarzysko ciałopalne.

Z wczesnej epoki żelaznej, badane w październiku r. 1936 przez dr Aleksandrę Karpińską, która odkryła 19 grobów, obłożonych kamieniami. Poza naczyniami glinianymi znalazły się wyroby metalowe, jak naszyjnik brązowy, 3 bransolety żelazne i wisior brązowy. Materiały w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu.

Grabów, pow. kępiński (dawn. ostrzeszowski)

Stąd są w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu ułamki ceramiki pod różnymi nrmi katalogu.

- 1 (1913:30). Skorupy chropowate, czerwone, brązowe i szare.
- 2 (1913:383). Kubek fragmentarycznie zachowany, doniczkowy, gładki, brązowy, z ucha zachowany drobny ślad. W. 7·5, d. 7.
- 3 (1913:384). a) Ułamek czarki gładkiej, brązowej, z cylindryczną szyjką, osadzoną na kulistym brzuscu.
- b) Ułamki czarniawego, gładkiego naczynia.

Grębanin

Cmentarzysko ciałopalne.

Przy drodze prowadzącej od szkoły do kolonii Grębanin II, na polu soltysa Melera (według kwestionariusza ks. Klementowskiego). Stąd w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu poniższe zabytki. W nawiasach podane nr katalogu T. P. N. Szpila publikowana w Albumie, III, tabl. L 20).

1 (2775). Popielnica ze stożkową szyjką, znacznie uszkodzoną, przechodzącą łagodnie w brzusek, gładka, brązowa. W. ok. 20, śr. 22·5, ot. ok. 15·5, d. 9 (tabl. XXXVI 7).

2 (2776). Wysmukły garnek jajowato-doniczkowy z płaskim dnem, brązowy, przy brzegu gładki, poza tym chropowaty, pokryty pionowymi nieregularnymi liniami. W. 17, ot. 11·5, d. 7·2 (tabl. XXXV 19).

3 (2777). Garnek jajowato-doniczkowy z płaskim dnem, chropowaty, brązowy. W. 15·5, ot. 14·5, d. 7·5 (tabl. XXXV 20).

4 (2789). Szpila brązowa z poprzecznie żebrowaną główką. Dł. 11·1, (tabl. XCV 5).

Jankowy**I.**

Cmentarzysko ciałopalne.

Miejsce nieokreślone. Materiały z tego cmentarzyska w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zainwentaryzowane pod nr T. P. N. 1920:79.

1. Garnek jajowato-doniczkowy z płaskim dnem, chropowaty, czerwono-brązowy, z wygiętym nieco brzegiem. W. 17·5, ot. 13·5, d. 8 (tabl. XXXV 21, LXXXI 6).

2. Garnek jajowato-doniczkowy z lekko wklęsłym dnem, brązowy, chropowaty. W. 13, ot. 11·5, d. 6 (tabl. XXXVI 36, LXXXI 7).

3. Garnek jajowato-doniczkowy z płaskim dnem, chropowaty, brązowy. W. 12, ot. 10·2, d. 5·8 (tabl. XXXV 22, LXXXI 8).

4. Garnek jajowato-doniczkowy z wyodrębnionym, płaskim dnem, chropowaty, szary. W. 11·5, ot. 11·5, d. 5·5 (tabl. XXXV 23, LXXXI 9).

5. Dolna część garnka jajowato-doniczkowego, czerwono-brązowego, chropowatego. D. 5·5.

6. Część dna i brzuśca garnka jajowato-doniczkowatego chropowatego, czerwono-brunatnego. D. 6.

7. Misa z brzegiem zagiętym do środka, gładka, czarna. W. 8·5, ot. 14·5, d. 6·5 (tabl. XLII 12, LXXXI 10).

8. Miseczka z brzegiem zagiętym do środka, gładka, brunatna z ciemnymi plamami. W. 6·3, ot. 11—11·5, d. 4 (tabl. XLII 13, LXXXI 11).

9. Ułamek misy z brzegiem zagiętym do środka, czarnej, gładkiej.

10. Kubek stożkowaty z taśmowatym, grubym, wystającym uchem, gładki, brunatny. W. 7·5, ot. 11, d. 5 (tabl. XLIX 41, LXXXI 12).

11. Czerpak głęboki z wygiętym, wąskim brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem, czarny, gładki. W. 5·5, ot. 9—9·5, d. 3·5 (tabl. LV 46, LXXXI 13).

12. Głęboki czerpak z wąskim, wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, gładki, czarniawy, zdobiony na brzuścu pionowymi żłobkami, ucho utracone. W. 5·5, ot. 7—8·4, d. 2 (tabl. LV 47, LXXXI 15).

13. Czerpak z wąskim, wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, czarniawy, zdobiony wewnątrz żłobkami. układanymi w pasma rozchodzące się promienisto od środka. W. 3·6, ot. 9·5—12·8, d. 3·5 (tabl. LV 48, LXXXI 14).

14. Czerpak z wąskim, wygiętym brzegiem, grafitowany, czarny, gładki, zdobiony wewnątrz na wklęsłym dnie kółkiem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4, ot. 10—10·5, d. 3·5 (tabl. LV 49, LXXXI 16).

15. Czerpak z wąskim, wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny. W. 4·5, ot. 9, d. 3·5 (tabl. LV 50, LXXXI 17).

16. Ułamek czerpaka z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, gładkiego, czarnego. W. 4·3, ot. 8, d. 2·5.

17. Skorupa grafitowana, czarna, gładka, zdobiona rytymi kreskami, część brzegu i brzuśca z czerpaka.

18. Talerz z jednej strony gładki, z drugiej pokryty dolkami paznokciowymi, układanymi w równoległe rzędy. Śr. 13·5.

II.

Lit.: Kostrzewski, *Z badań nad przeszłością przeddziejową Wielkopolski* (Zapiski Muz. 1917 z I 28—29 ryc. 38).

Cmentarzysko ciałopalne II.

Miejsce nieokreślone. Materiały z daru ks. Klementowskiego z Baranowa, zainwentaryzowane pod nrem T. P. N. 1915:80—81. Są to ułamki ceramiki, zabytki żelazne, ułamki brązu i spalone kości ludzkie.

1. Część szyjki i brzuśca czarnego, gładkiego naczynia (popielnicy?), wielkich rozmiarów, zdobionego poniżej szyjki na brzuścu zwieszającymi się trójkątami o bokach z 3 linii, rozdzielanymi ukośnymi pasmami 5 linii, obramowanymi ukośnymi kreseczkami (tabl. LXXXI 18).

2. Czarne, gładkie skorupy, zdobione zwieszającymi się trójkątami o bokach z 3 linii, z zapunktowanym polem oraz ukośnymi pasmami 4 linii, obramowanych ukośnymi kreseczkami, które to pasma rozdzielają trójkąty (tabl. LXXXI 19).

3. Przepalone kości ludzkie.

4. Nieforemne szczątki brązu.

Zabytki żelazne są silnie zniszczone przez rdzę, w większości ułamkowo zachowane, tak że forma poszczególnych zabytków trudna do określenia. Wśród nich wyróżnić można poniższe okazy.

5. Naszyjnik wewnątrz pusty, zdobiony poprzecznymi żeberkami (tabl. LIV 11).

6. Naramiennik zamknięty z okrągłego pręta (tabl. LXIV 8).

7. Bransoleta otwarta z okrągłego pręta (tabl. LXIV 7).

8. Trzy szpile, ułamkowo zachowane; miały prawdopodobnie główki zwojowe (tabl. LXIV 9, 10, 12).

9. Grot z tulejką, sięgającą do końca ostrza (tabl. LXIV 13).

10. Siekierka z tuleją (tabl. LXIV 6).

11. Dwa noże, jeden cały, drugi w ułamkach (tabl. LXIV 15, 16).

12. Węździdło końskie, złożone z 4 członów, mianowicie właściwego węździdla łamanego i 2 kólek (tabl. LXIV 14).

Kępno, miasto powiatowe

Cmentarzysko w Kępnie znane było bardzo dawno, bodaj że już w pierwszej połowie ubiegłego stulecia, jak wynika z notatki Schwartza, wyjętej z urzędowych akt Ober-Präsidium z lat 1819—1852 (Zf. Ethn. Verh., VII, 122; por. Schwartz: Materialien 3, poza tym I Nachtrag). Cmentarzysko to, położone na południowym skraju miasta na tzw. „Zagaszem” (w relacji niemieckiej „Mühlberg”), ulegało bezplanowej i rabunkowej eksploatacji przez dziesiątki lat (ryc. 13). Oczywiście, że tylko część materiałów ocalała. Z biegiem lat zgromadziło się nieco materiałów w zbiorach Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, a później także w niemieckim Kaiser Friedrich-Museum. Dziś materiały te mieszczą się w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu.

Ryc. 13. Plan sytuacyjny cmentarzysk w Baranowie i Kępnie. Wycinek z mapy
• 1:100.000.

Dopiero w maju r. 1918 planowe badania cmentarzyska na terenie parafialnych ogródków dziecięcych przeprowadził dr Józef Kostrzewski. Odkopał w całości 32 groby. Z numeracji wypada grób 3, miejsce na cmentarzysku oznaczone błędnie jako grób. Grób 16 składał się z 4 grobów (gr. 16 a—d), grób 23 z 2 grobów (gr. 23 a, b), tak że w sumie wypada 32 groby, chociaż numeracja obejmuje tylko 28 grobów. Tylko część materiałów z tych grobów

znajduje się w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. z oznaczeniem przynależności grobowej, pewnej części brak wogóle, a część mieści się prawdopodobnie w materiałach z nieokreślonych, zniszczonych grobów. Stało się tak dlatego, że po ukończeniu prac wykopaliskowych tylko pewna część zabytków została przesłana do Poznania, resztę zatrzymał ks. prób. Nowacki celem stworzenia muzeum w Kępnie. Wkrótce nastąpiły burzliwe wypadki wyzwalania się Wielkopolski spod jarzma pruskiego. W czasie zajęcia Kępna przez niemiecki Grenzschutz uległy zabytki barbarzyńskiemu zniszczeniu, przy czym żołnierze z Grenschutzu w drastyczny sposób zademonstrowali swój wrogi stosunek do zabytków. Z pewnej tylko części rozbitej ceramiki udało się zrekonstruować kilkanaście naczyń, reszta zginęła bezpowrotnie.

W opisie materiałów podaje wprawdzie opis grobów, rozkopanych przez Kostrzewskiego, oraz ich zawartości, później daje opis reszty materiałów, pochodzących z rabunkowej eksploatacji cmentarzyska. Wszystkie zabytki z nieokreślonych grobów zaopatrzone są w poniższym opisie w kolejne numery, na które będą się w ciągu pracy powoływał.

Opis grobów i ich zawartości.

Materiały z tych grobów zapisane są w księdze inwentarzowej Towarzystwa Przyjaciół Nauk (T. P. N.) pod nrem 1918:44. Część z nich jest skatalogowana. Nry katalogu podane są przy opisie zabytków w nawiasach.

Grób 1 (tabl. V 1). Grób z obwarowaniem kamiennym. Zawierał 2 popielnice z kośćmi, oraz 6 przystawek: 2 garnki, miseczkę, kubek i 2 czerpaki. W jednej popielnicy 2 kółka brązowe.

W materiale muzealnym brak jednej popielnicy.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, gładka, szarawo-brunatna, z 2 uszkami przed załomem, częściowo rekonstruowana. W. 15·5, śr. 20, ot. 15, d. 9 (tabl. XXXIV 2).

2. Garnek jajowato-doniczkowaty w większej części rekonstruowany, gładki, szarawo-brunatny, zaopatrzony pierwotnie w 2 uszka. W. 9·5, ot. 10, d. ok. 6 (tabl. XL 5)

3. Garnek jajowato-doniczkowaty, częściowo rekonstruowany, bez brzegu, dość gładki, szarawo-brunatny, z zachowanym jednym uszkiem. W. obecna 9, ot. ok. 11, d. 6 (tabl. XL 6).

4. Miseczka z dość wysokim, wygiętym brzegiem, z uszkiem tuż pod załomem brzegu i stożkowatego brzuśca, gładka, brunatna z czarniawymi plamami, w połowie rekonstruowana. W. 7, ot. 11·5—12, d. 5·5 (tabl. XLV 15).

5. Kubek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, gładki, szarawo-brunatny, ucho utracone. W. 8·5, śr. 16, ot. 12·5, d. 5·5 (tabl. XLVIII 31).

6. Czerpak gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, z taśmowatym uchem, z płaskim dnem, dość głęboki. W. 4·5, ot. 9—10, d. 5 (tabl. L 39).

7. Czerpak z wygiętym nieznacznie, słabo wyodrębnionym brzegiem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, ucho taśmowate, dno nieco wklęsłe. W. 4·5, ot. 8—9, d. 3.

8. Dwa kółka, śr. 2·5 i 1·5, z cienkiego drutu brązowego, oraz ułamki cienkiego brązowego drutu (tabl. XCIII 33).

Grób 2. Zawierał 2—3 naczynia, z boku 4 kamienie.

Grób 4. Pod brukiem z 2 warstw kamieni był grób zawierający 8 naczyń. Kości były w popielnicy, a część z nich była rozsypana pomiędzy naczyniami. W popielnicy była szpila brązowa.

Z inwentarza tego grobu jest w materiale muzealnym tylko szpila.

1. Szpila brązowa z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko, mocno pogięta (tabl. XCIII 33).

Grób 5 (tabl. V 2). Zniszczony. Z obwarowania zachowany jeden kamień. W muzeum zachowały się tylko 4 przystawki, brak popielnicy z kośćmi.

1 (222). Garnek jajowato-doniczkowaty z lekko wygiętym brzegiem, z 2 uszkami, gładki, szarawo-brunatny. W. 9·5, ot. 10, d. 5·6 (tabl. XLI 24).

2 (225). Miseczka gładka, brunatna, z wygiętym brzegiem, z uszkiem na załomie brzuśca i brzegu. W. 6·2, ot. 11, d. 5·4 (tabl. XLV 16).

3 (223). Czerpak półkulisty z lekko wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz czarny. W. 4, ot. 10—11·5, d. 4·2 (tabl. LI 52).

4 (224). Czerpaczek z płaskim dnem, czarniawy, gładki, ucho utracone, częściowo rekonstruowany. W. 3, ot. 7—8, d. 3·7 (tabl. L 40).

Grób 6 (tabl. V 4). Grób z obwarowaniem kamiennym. Zawierał popielnicę z kośćmi i 3 przystawki: garnek, misę, czerpak. W popielnicy ułamek drutu brązowego.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie; brunatna, miejscami czerwona, wewnątrz czarna, pod załomem chropowata, obmazywana, wyżej gładka. W. 24·2, śr. 29, ot. 21, d. 11·5 (tabl. XX 6).

2 (228). Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, nieco chropowaty, brunatny, z brzegu czarniawy, miejscami czerwony. W. 13, ot. 13·5, d. 7 (tabl. XL 7).

3 (226). Głęboka misa z wygiętym brzegiem, z uszkiem na załomie brzegu i brzuśca, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna. W. 10, ot. 18—18·5, d. 6·2 (tabl. XLV 17).

4 (227). Czerpak półkulisty z nieco wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny, częściowo z brzegu i wewnątrz czarny, dno krzywo umieszczone. W. 5, ot. 10·4—12, d. 4·5 (tabl. LI 53).

5. Ułamki cienkiego drutu brązowego (tabl. XCIII 33).

Grób 7 (tabl. V 5). Grób z obwarowaniem kamiennym. Popielnicy brak, kości spalone na kupce obok przystawek: misy, 2 garnków, czerpaka i dwóch innych naczyń.

Według planu zawierał grób 6 naczyń, a w materiale muzealnym jest tylko 5.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, gładki, brunatny, wewnątrz czarny. W. 11·5, ot. 11·5, d. 6·5 (tabl. XL 8).

2. Naczynko w przybliżeniu jajowato-doniczkowate, z 2 uszkami, brunatne, górą czarne, gładkie. W. 7, ot. 6·5, d. 5 (tabl. XL 9).

3. Miska z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi występani (jeden zachowany), gładka, czarniawa, częściowo rekonstruowana, zapewne miała uszko. W. 7, ot. 18, d. 7 (tabl. XLV 18).

4. Ułamek czerpaka.

5. Część brzuśca z dnem, fragment jakiegoś naczynia gładkiego, czarniawego.

Grób 8 (tabl. V 3). Grób ze zniszczonym obwarowaniem kamiennym. Zawierał popielnicę z kośćmi, w niej przystawkę, obok garnek.

W materiale muzealnym nie ma niczego z tego grobu.

Grób 9 (tabl. V 6). Grób z obwarowaniem kamiennym. Zawierał popielnicę z kośćmi i 3 przystawki.

W materiale muzealnym nie ma niczego z tego grobu.

Grób 10 (tabl. V 7). Z obwarowaniem kamiennym częściowo zachowanym. Zawierał popielnicę z kośćmi i 5 przystawek: garnek, 2 misy, kubek, czerpak.

W materiale muzealnym brak popielnicy, jednej misy i garnka.

1 (230). Głęboki, duży kubek z taśmowatym uchem, z wygiętym brzegiem, gładki, u spodu brunatny, poza tym czarniawy, zdobiony pod zaokrąglonym załomem brzegu i brzuśca szeregiem płytkich dołków. W. 11, ot. 15—16·5, d. 6·8 (tabl. XLVIII 32).

2 (221). Głęboka miska z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 2 występani w okolicy uszka, osadzonego na zaokrąglonym załomie brzuśca i brzegu, miska gładka, ku spodowi brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, dno płaskie, a pośrodku niego wklęsły dołek. W. 7·5, ot. 15, d. 6·3 (tabl. XLV 19)

3 (220). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 4—5, ot. 13—14, d. 5·5 (tabl. LI 54).

4. Skorupy czarniawe, gładkie z jakiegoś naczynia.

Grób 11 (tabl. V 9). Z resztkami obwarowania. Zawierał 8 naczyń, w tym popielnica z kośćmi.

W materiale muzealnym nie ma niczego z tego grobu.

Grób 12 (tabl. V 8). Z resztkami obwarowania kamiennego. Zawierał popielnicę z kośćmi, obok garnek i misa jako przystawki.

W materiale muzealnym nie ma niczego z tego grobu.

Grób 13 (tabl. VI 1). Z obwarowaniem kamiennym. Zawierał samą tylko popielnicę z kośćmi.

W materiale muzealnym brak tej popielnicy.

Grób 14. Pod brukiem kamiennym grób zawierający 5 naczyń, w tym popielnica z kośćmi, 2 misy i 2 garnki. Brąz.

W materiale muzealnym tylko zabytki brązowe.

1. Kółko brązowe ze spiralnie skręconego drutu. Śr. 2 (tabl. XCIII 33).

2. Koleczyk brązowy wycięty z blachy we formie dwóch tarcz okrągłych, połączonych półkolistym ramieniem, całość na kółeczku zawieszona. Śr. tarczki ok. 1.5 (tabl. XCIII 33).

Grób 15 (tabl. VI 3). Grób z obwarowaniem kamiennym. Zawierał popielnicę z kośćmi, oraz misę i do niej włożony czerpak, jako przystawki. Wewnątrz popielnicy była szpila brązowa i kółeczko.

W materiale muzealnym nie ma niczego z tego grobu.

Grób 16 (tabl. VII 1). Pod rozległym brukiem kamiennym mieściły się 4 groby.

Grób a: popielnica z kośćmi i 2 przystawki, mianowicie misa w ulamkach i czarka.

Grób b: popielnica z kośćmi i 2 przystawki, z nich jedna to miseczka.

Grób c: kupka kości i jedna skorupka, bez śladu innych naczyń.

Grób d: kilka zupełnie potłuczonych naczyń.

W materiale muzealnym nie ma niczego z tych grobów.

Grób 17 (tabl. VI 4). Szczątki obwarowania kamiennego. Grób zawierał popielnicę z kośćmi, których część była na kupce obok naczyń. Przystawki: misa odwrócona dnem do góry, obok niej 2 czarki, oraz garnek i czerpak.

W materiale muzealnym nie ma niczego z tego grobu.

Grób 18 (tabl. VI 2). Grób bez obstawy kamiennej. Zawierał garnek i małe naczynko, w garnku niedużo kości w ciemnej, przepalonej ziemi.

Grób 19. Zniszczony. Zachowane kilka kamieni z obwarowania.

Grób 20, dziecięcy (tabl. VI 9). Z obwarowania zachowane 3 kamienie. Kości złożone do garnka, na wierzchu czerpaczek, resztę przystawek tworzyły czerpak i grzechotka.

W materiale muzealnym nie ma niczego z tego grobu.

Grób 21 (tabl. VI 8). Resztki obwarowania. Zawierał popielnicę z kośćmi, garnek, misę, w niej czerpak, a w nim czarę.

W materiale muzealnym nie ma niczego z tego grobu.

Grób 22. Zawierał popielnicę z kośćmi, garnek i misę z wygiętym brzegiem i uszkiem. Brak wiadomości, czy było obwarowanie kamienne.

W materiale muzealnym nie ma niczego z tego grobu.

Grób 23 a. Zawierał 1 naczynie bez kamieni. Nie ma go w materiale muzealnym.

Grób 23 b (tabl. VI 7). Grób z obwarowaniem kamiennym. Zawierał popielnicę z kośćmi, misę i 3 garnki jako przystawki. W popielnicy znalazła się szpila brązowa.

Z inwentarza tego grobu jest tylko szpila w materiale muzealnym.

1. Szpila brązowa z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką. Dł. 6·1, (tabl. XCIII 33).

Grób 24 (tabl. VI 5). Bez obwarowania kamiennego. Zawierał popielnicę z kośćmi, 2 garnki (jeden z 2 uszkami), 2 czerpaki i czarę.

Grób 25 (tabl. VI 6). Z obwarowania zachowane 2 kamienie. Zawierał popielnicę z kośćmi i 4 przystawki.

W materiale muzealnym nie ma niczego z tego grobu.

Grób 26 (tabl. VIII 1). Grób z obwarowaniem kamiennym, częściowo zniszczonym. Zawierał popielnicę z kośćmi i 3 przystawki: miseczkę i 2 kubki.

W materiale muzealnym brak popielnicy.

1 (232). Głęboka miseczka z dość wysokim brzegiem, nieco wygiętym, odcinającym się słabo od brzuśca, zdobionym na krawędzi 2 występami w okolicy brakującego uszka wraz z częścią brzegu, miseczka gładka, brunatna z nieco wklęsłym dnem. W. 6·5, ot. 12·5, d. 4·5 (tabl. XLV 20).

2 (231). Duży kubek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z taśmowatym uchem, gładki, spodem brunatny, poza tym czarny. W. 11, śr. 15·5, ot. 13·5, d. 6 (tabl. XLVIII 33).

3 (229). Kubeczek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, gładki, brunatny, z utraconym taśmowatym, wystającym uchem, dno wklęsłe. W. 4·8, śr. 7·5, ot. 6—6·5, d. 3 (tabl. XLVIII 34).

Grób 27 (tabl. VIII 2). Zachowane resztki obwarowania. Grób zawierał popielnicę z kośćmi i 4 przystawki: garnek, misę, do niej włożony czerpak, a w nim kubek.

1 (233). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną w górnej części nieznacznie jakoby szyjką, gładka, brunatna z czarniawymi plamami, z 2 uszkami (jedno utracone) nad załomem, z brzegu częściowo zniszczona. W. 15·3, śr. 20, ot. 15·5, d. 7 (tabl. XXXIV 3).

2 (218). Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, chropowaty, czerwony. W. 9·5, ot. 10, d. 5·5 (tabl. XL 10).

3. Misa głęboka z wysokim, wygiętym brzegiem, gładka, brunatna z czarniawymi plamami, częściowo rekonstruowana, miała zapewne uszko W. 9, ot. 21·5, d. 7·5, w. brzegu 4 (tabl. XLV 21).

4. Skorupy gładkie, brunatne z czerpaka.

5. (219). Mały kubek z wyodrębnionym słabo brzegiem, gładki, brunatny, mocno uszkodzony, ucho taśmowate utracone. W. 4·8, ot. 7, d. 4·8 (tabl. XLIX 35).

Grób 28 (tabl. VIII 3). Grób bez obwarowania kamiennego. Zawierał popielnicę z kośćmi, których część była rozsypana obok popielnicy. Cztery przystawki: garnek, miska, czerpak i czarka.

Z inwentarza tego grobu nie ma niczego w Muzeum.

Grób 29 (tabl. VII 2). Pod brukiem kamiennym grób zawierający leżącą bokiem popielnicę z kośćmi, wśród których znalazła się stopiona bransoleta brązowa. Jako przystawki misa i czerpak.

W materiale muzealnym brak czerpaka.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyższą górną częścią, brunatna z ciemnymi plamami, nad załomem gładka, poniżej załomu chropowata, obmazywana, zdobiona 4 listewkami karbowanymi. W. 27, śr. 32·5, ot. 23, d. 13 (tabl. XXII 10).

2. Misa z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, gładka, szarawo-brunatna. W. 10, ot. 18·5—20, d. 7 (tabl. XLII 27).

3. Ułamek bransolety brązowej z pręta wypukłego, od spodu płaskiego (tabl. XCIII 33).

Zabytki oznaczone nrem 1—11 pochodzą z grobów rozkopanych przez Kostrzewskiego. Nie można jednak ustalić przynależności grobowej tych zabytków. Jest to wyłącznie ceramika. Garnek nr 3, misa nr 5, i kubek nr 7 miały stanowić zespół grobowy, do którego wliczało się jeszcze jedno naczynie.

1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną nieznacznie szyjką, gładka, ku spodowi brunatna, ponad załomem czarniawa. W. 24·5, śr. 30·5, ot. 24, d. 8 (tabl. XX 7).

2. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 utraconymi uszkami nad załomem, gładka, czerwono-brunatna z czarniawymi plamami, zdobiona nad załomem 3 nieznacznymi, równoległymi żłobkami. W. 16·5, śr. 19·5, ot. 14·8, d. 8·5 (tabl. XXXIV 4).

3. Garnek jajowato-doniczkowaty, czerwono-brunatny, nieco chropowaty, ślady 2 uszek poniżej brzegu. W. 14, ot. 13, d. 8 (tabl. XL 11).

4. Garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty, brunatny z czerwonymi plamami, z 2 uszkami, z tych jednego brak wraz ze zniszczoną częścią garnka, obecnie zrekonstruowaną. W. 11·5, ot. 10·5, d. 7 (tabl. XL 12).

5. Głęboka misa ze stożkowatym brzuścem, od którego wyraźnie oddzielony wygięty brzeg, zdobiony na krawędzi 3 występami w okolicy uszka, misa gładka, brunatna z ciemnymi plamami. W. 10—11, ot. 21, d. 6 (tabl. XLV 22).

6. Miseczka z wygiętym słabo brzegiem, gładka, brunatna z czarnymi plamami, dno wklęsłe, w większej części rekonstruowane. W. 6·5, ot. ok. 17, d. 6·8 (tabl. XLV 23).

7. Stożkowaty kubek z taśmowatym uchem, gładki, brunatny z czarnymi plamami. W. 7·5—8·5, ot. 13, d. 6 (tabl. XLIX 44).

8. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, ot. 12—13·5, d. 5 (tabl. LI 55).

9. Skorupy różnych naczyń.

10. Ułamki garnka jajowato-doniczkowatego.

11. Fragment misy z wygiętym brzegiem.

Zabytki nr 12—40 pochodzą przeważnie z grobów rozkopanych przez Kostrzewskiego, część pochodzi z amatorskich poszukiwań. Wyłączone zostały jednak w odrębną grupę, ponieważ noszą inny nr inwentarza, a to dlatego, że dostały się później do Muzeum. Jest to część ocalała z zniszczenia zabytków dokonanego przez Grenzschutz. Naczynie nr 12 zapisane jest pod nrem inw. 1920:82, reszta zabytków nr 13—40 zapisana jest pod nrem inw. 1920:78.

Ceramika.

12. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami poniżej brzegu (jedno utracone), gładki, brunatny z czerwonymi nalotami. W. 16, ot. 15·5, d. 8 (tabl. XL 13).

13. Garnek jajowato-doniczkowaty w górnej części znacznie zniszczony, zachowane jedno ucho poniżej słabo wygiętego brzegu; gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 17, ot. 13, d. 7·5 (tabl. XL 14).

14. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami poniżej nieznacznie wygiętego brzegu (jedno utracone), chropowaty, brunatny z czerwonymi plamami, wewnątrz czarniawy. W. 13, ot. 12, d. 7 (tabl. XL 15).

15. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, chropowaty, brunatny z czerwonymi plamami, wewnątrz czarniawy. W. 19, ot. 10, d. 5 (tabl. XL 16).

16. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami poniżej słabo wygiętego brzegu, gładki, przy dnie brunatny, poza tym czarny, w górnej części nieco uszkodzony. W. 7·3, ot. 9, d. 5 (tabl. XL 17).

17. Garnuszek jajowato-doniczkowaty z wyodrębnioną jakoby szyjką, z 2 uszkami, gładki, brunatny. W. 8·8, ot. 7, d. 4·5 (tabl. XL 18).

18. Głęboka miska z wyraźnie oddzielnym brzegiem, do środka pochylonym, dość gładka, u spodu brunatna, poza tym czarna. W. 7·5, ot. 12·5, d. 5·8 (tabl. XLII 14).

19. Głęboka miska z brzegiem do środka pochylonym, gładka, częściowo brunatna, częściowo czarna, wewnątrz czarna. W. 7, ot. 14·5, d. 6 (tabl. XLII 15).

20. Kubek dwustopkowy o zaokrąglonym załomie, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, na szyjce i wewnątrz czarniawy. W. 8, ot. 10, d. 4·5 (tabl. XLVIII 35).

21. Kubek nieduży, zbliżony formą do głębokiego czerpaka z wygiętym brzegiem, gładki, częściowo brunatny, częściowo czarny, z taśmowatym uchem, dno wklęsłe. W. 4, ot. 6·5—7, d. 3·5 (tabl. XLVIII 36).

22. Czerpaczek z wygiętym nieznacznie brzegiem, gładki, jasnobrunatny, ucho taśmowate. W. 3·5, ot. 7—8, d. 3 (tabl. LIV 44).

23. Półkulisty czerpak z wklęsłym dnem, gładki, czarniawy, ucho utracone. W. 4, ot. 9, d. 1·2 (tabl. LI 56).

24. Czerpak półkulisty z lekko wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarny, ucho taśmowate. W. 4, ot. 8—9, d. 1·8 (tabl. LI 57).

25. Czerpaczek z płaskim dnem, z taśmowatym uchem, brunatny, gładki. W. 2·5—3·5, ot. 7—7·5, d. 3 (tabl. L 421).

26. Czerpaczek gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, z płaskim dnem, z taśmowatym uchem. W. 2·5, ot. 5, d. 2·5 (tabl. L 42).

27. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami pod załomem, gładka, u spodu brunatna, poza tym czarna, zdobiona na załomie grupami pionowych kresek. W. 6, śr. 9·2, ot. 7, d. 4·5 (tabl. LVII 65).

28. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami na załomie, gładka, spodem brunatna, poza tym czarniawa. W. 6, ot. 5·8, d. 3 (tabl. LVIII 66).

29. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem, gładka, ciemnobrunatna, nieco uszkodzona. W. 5, ot. 5·8, d. 4 (tabl. LVII 67).

30. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, gładka, brunatna. W. 4·2, ot. 4·5, d. 2 (tabl. LVII 68).

31. Czarka dwustożkowa z wychylonym na zewnątrz brzegiem, gładka, częściowo brunatna, częściowo czarna, zdobiona ponad załomem zygzakowatymi liniami, zwieszającymi się z pasma 2 poziomych linii, poniżej wychylonego brzegu, czarka nieco zniszczona. W. 6·5, śr. 6·5, ot. 5, d. 2 (tabl. LIX 33).

32. Fragment dwustożkowej czarki z uszkami, gładkiej, brunatnej, wewnątrz czarniawej.

33. Dwa talerze, z jednej strony gładkie, z drugiej pokryte dołkami, palcem wyciskanyimi, jeden, śr. 19, drugi, śr. 16.

Brązy.

34. Szpila brązowa z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko, pokryta ładną patyną. Dł. 7·5 (tabl. XCIII 33, na lewo dołem).

35. Szpila brązowa z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko. Dł. 6·4 (tabl. XCIII 33, na prawo dołem).

36. Dwa kółka (zausznice) z cienkiego, spiralnie skręconego drutu brązowego. Śr. 3 (tabl. XCIII 33, dołem na prawo).

37. Bransoleta brązowa, złamana i rozgięta, z guziczkowatymi końcami, z cienkiego pręta o pół-soczewkowatym przekroju (tabl. XCIII 33, dołem pośrodku).

38. Fragment bransolety z guziczkowatymi końcami (tabl. XCIII 33, dołem).

39. Fragment naszyjnika z końcami rozklepanymi i zwiniętymi w uszka (tabl. XCIII 33, dołem).

40. Kawalki zniekształconej taśmy brązowej, oraz stopione kawalki cienkiego drutu (tabl. XCIII 33, dołem na lewo i na prawo obok szpil).

Zabytki z nieokreślonych grobów.

Zabytki nr 41—96 pochodzą z bezplanowych i rabunkowych rozkopywań cmentarzyska na „Zagasłem”. Mieściły się one kiedyś w zbiorach Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Część z nich była zapisana pod nrem inw. 1888:33, część pod nrem inw. 1900:24. Przy ceramice nie można stwierdzić numerów inwentarza, jedynie brązy nr 85—92 i nóż żelazny nr 96 mają podany nr inw. 1888:33. W nawiasach podane są przy opisie poszczególnych zabytków numery katalogu, w jakie zaopatrzone są zabytki. Celem łatwiejszego zorientowania się

w całości materiałów z cmentarzyska kępińskiego zachowuję wyżej rozpoczętą numerację.

Popielnice. 41 (2745). Czarna popielnica ze stożkową szyjką, przechodzącą łagodnie w wydęty brzusec z wyodrębnioną nieco nóżką, gładka przy dnie chropowata, zdobiona poniżej nasady szyjki 4 parami dołków, symetrycznie rozmieszczonymi, szyjka nieco zniszczona. W. 25·2, śr. 30·5, ot. 21, d. 10 (tabl. XXXIV 5).

42 (2743). Popielnica gładka, brunatna z czarniawymi plamami, ze stożkową szyjką, oddzieloną rytą bruzdą, od wydętego dość regularnie brzuśca, poniżej onej bruzdy dość szeroko rozstawione ornamentacyjne dołeczki. W. 24, śr. 29, ot. 21, d. 10 (tabl. XXXIV 6).

43 (2747). Popielnica brunatna ze stożkową, gładką szyjką (silnie uszkodzoną), osadzoną na chropowatym brzuścu, ku górze mocno wydętym, u nasady szyjki zdobiona pasmem 2 linii, utworzonych przez odcisk skośnie żłobkowanego naszyjnika. W. obecna 21—22, śr. 31, ot. obecny 21, d. 11 (tabl. XXXIII 21).

Garnki jajowato-doniczkowate. 44 (2753). Garnek chropowaty, czerwono-brunatny, wewnątrz czarny, z 2 uszkami poniżej lekko wygiętego brzegu. W. 15, ot. 13·5, d. 7·5 (tabl. XL 19).

45 (2754). Garnek dość gładki, brunatny, wewnątrz czarny, z 2 uszkami (jedno utracone) poniżej wygiętego nieco brzegu. W. 13, ot. 12, d. 7·5 (tabl. XL 20).

46 (2755). Garnek z 2 uszkami, brunatny, niestarannie gładzony. W. 10·5, ot. 12·5, d. 8 (tabl. XL 21).

47 (2752). Garnek z 2 uszkami (jedno utracone) nieco chropowate, brunatny z czerwonymi i szarawymi nalotami. W. 11, ot. 11, d. 7 (tabl. XL 22).

48 (2748). Garnek ze śladami 2 uszek poniżej nieco wyodrębnionego brzegu, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 12—14, ot. 11—12·5, d. 7 (tabl. XL 23).

49 (2765) Garnek z płaskim dnem brunatny, chropowaty, wewnątrz czarniawy, nieco u góry uszkodzony. W. 9, ot. ok. 8·5, d. 6 (tabl. XXXV 28).

50 (2766). Garnek doniczkiowaty z płaskim dnem, czerwono-brunatny, chropowaty. W. 8, ot. 11, d. 6·5 (tabl. XXXV 29)..

51 (2767). Garnek z płaskim dnem, nieco chropowaty, brunatny, nieco uszkodzony. W. 7·8, ot. 10·5, d. 4·5 (tabl. XXXV 30).

52 (2788). Garnek z płaskim dnem, szarawo-brunatny, nieco chropowaty, zdobiony na całej prawie powierzchni ukośnymi kreskami, na dnie wyrysowany tępy narzędnym znak krzyża, garnek częściowo uszkodzony. W. 9 ot. 10·5, d. 5·7 (tabl. XXXV 31).

53 (2759). Garnuszek z jajowato-doniczkowatym brzuścem, od którego ostro odcięta, wygięta szyjka, garnuszek gładki, ku spodowi brunatny, wyżej czarniawy, z 2 uszkami (jedno utracone). W. 6, ot. 5·2, d. 4 (tabl. XLI 23).

54 (2763). Garnuszek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami (utraconymi), gładki, brunatny, górą i wewnątrz czarny. W. 6·7, ot. 6·7, d. 3·2 (tabl. XL 24).

Misy. 55 (2780). Misa z brzegiem do środka zagiętym, gładka, częściowo brunatna, częściowo czarna, wewnątrz czarna, z wyodrębnionym dnem, częściowo uszkodzona. W. 8, ot. 20, d. 7·5 (tabl. XLII 16).

56 (2786). Głęboka miska w przybliżeniu półkulista, gładka, brunatna z czarniawymi plamami, nieco uszkodzona. W. 6·5, ot. 17, d. 4 (tabl. XLI 35).

57 (2778). Miseczka stożkowata, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa. W. 6·5, ot. 13, d. 5 (tabl. XLI 36).

58 (2779). Głęboka miseczka, gładka, brunatna, wewnątrz czarna, nieco z brzegu uszkodzona. W. 7, ot. 13, d. 6 (tabl. XLI 37).

Czerpaki. 59 (2781). Duży czerpak z wygiętym brzegiem, oddzielonym dość ostro od brzuśca, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, dno wklęsłe, ucho utracone. W. 6, ot. 13—15, d. 5·5 (tabl. LIV 45).

60 (2770). Czerpak z wygiętym brzegiem, gładki, częściowo brunatny, częściowo czarny, dno wklęsłe, poza środkiem umieszczone, ucho utracone (tabl. LIV 46).

61 (2769). Głęboki czerpak w przybliżeniu dwustozkowy z wygiętym nieco brzegiem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, dno wklęsłe, ucho utracone. W. 5·5, śr. 9·5, ot. 7—7·5, d. 3·3 (tabl. LIV 47).

62 (2782). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz czarny. W. 4·5, ot. 11·5—12·5, d. 4 (tabl. LI 58).

63 (2783). Czerpak półkulisty z nieco wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarny, z taśmowatym uchem. W. 4·5—5·5, ot. 10—11·5, d. 4·5 (tabl. LI 59).

64 (2774). Czerpaczek w kształcie odcinka kuli, gładki, brunatny z ciemnymi plamami, z dużym, taśmowatym uchem. W. 4, ot. 6—7 (tabl. LIV 10).

65 (2784). Czarny, gładki czerpak w kształcie odcinka kuli, w połowie zachowany. W. 3·5, ot. 9.

66 (2787). Fragmentarycznie zachowany, płytki czerpak, czarny, gładki, z brzegiem do środka zagiętym, zdobiony wewnątrz przy silnie zaznaczonym dnie 3 grupami 3 pionowych żłobków, z których krańcowe mają końce górą na zewnątrz wygięte, tak że grupa taka przypomina rysunek tulipana. Ornament wyciskany tępym narzędziem. W. 4, ot. 14, d. 4 (tabl. LV 57).

67 (2785). Czarny, gładki czerpak z brzegiem do środka zagiętym, z wyodrębnionym dnem, ucho utracone. W. 3, ot. 10·5, d. 4 (tabl. LV 58).

Czarki. 68 (2742). Czarka czarna, gładka ze stożkowatą szyjką (częściowo uszkodzoną), osadzoną na wydętym regularnie brzuścu, u nasady szyjki 2 uszka, z tych jedno utracone, czarka zdobiona u nasady szyjki 2 rytymi, równoległymi liniami, od których zwieszają się na brzusiec ukośnie do siebie ustawione grupy kresek, po 3 w każdej grupie. W. 14, śr. 15·5, ot. 1, d. 7 (tabl. LVIII 44).

69 (2768). Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na brzuścu, dość ostro górą załamanym, z 2 uszkami utraconymi u nasady szyjki, gładka, czarniawa, dołem brunatna. W. 10·2, śr. 14, ot. 11·5, d. 5·5 (tabl. LIX 6).

70 (2772). Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na wydętym dość mocno brzuścu, czarna, gładka, zdobiona u nasady szyjki pasmem 3 poziomych

linij i niżej na brzuchu pojedynczą linią, pole pomiędzy nimi zaś wypełnione ornamentem, złożonym z kresek, układanych na podobieństwo rysunku strzały, w miejsce uszek nieznaczne guzki poniżej nasady szyjki. W. 9, śr. 10·8, ot. 7, d. 5 (tabl. LVI 39).

71 (2773). Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na wydętym mocno brzuchu, dołem spłaszczonym, bez wyodrębnionego dna, czarna, gładka, zdobiona zakratkowanymi trójkątami i zygzakowatymi, zakreskowanymi pasmami, ornament ryty. W. 7, śr. 9, ot. 5·5 (tabl. LVI 40).

72 (2750). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami tuż nad załomem, szarawo-brunatna, nieco chropowata, górą trochę uszkodzona. W. 8·5, śr. 10·2, ot. 8·5, d. 4·8 (tabl. LVII 69).

73 (2751). Czarka dwustożkowa, gładka, brunatna, z 2 uszkami nad załomem. W. 9, śr. 10·5, ot. 8, d. 4 (tabl. LVII 70).

74 (2756). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem, gładka, spodem brunatna, wyżej czarna. W. 8, śr. 9·5, ot. 8, d. 4·5 (tabl. LVII 71).

75 (2757). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, gładka, brunatna, z 2 uszkami na załomie (jedno utracone). W. 6, śr. 8, ot. 7, d. 4 (tabl. LVII 72).

76 (2758). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami na załomie, gładka, spodem brunatna, wyżej czarniawa, uszkodzona. W. 5·2, śr. 7·4, ot. 6, d. 3·8 (tabl. LVII 73).

77 (2760). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, gładka, u spodu brunatna, wyżej czarniawa, z 2 uszkami nad załomem, z tych jedno utracone. W. 7, śr. 8, ot. 6·3, d. 3·5 (tabl. LVIII 1).

78 (2761). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem, gładka, brunatna z czarniawymi plamami. W. 6·6, śr. 8, ot. 7, d. 3·5 (tabl. LVIII 2).

79 (2749). Czarka dwustożkowa z wysoką dolną częścią, z 2 uszkami nad załomem (jedno utracone), gładka, czarniawa z brunatnymi plamami. W. 8, śr. 9, ot. 7·6, d. 5 (tabl. LVIII 3).

80 (2762). Czarka wysmukła, dwustożkową z 2 uszkami na załomie, gładka, szaro-brunatna. W. 7, śr. 7·8, ot. 6·2, d. 4 (tabl. LVIII 4).

81 (2764). Czarka z cylindryczną prawie szyjką, przechodzącą bezpośrednio w wydęty regularnie brzusek, nieco chropowata, brunatna, górą nieco czarniawa, z 2 uszkami. W. 5·5; śr. 6·2, ot. 5, d. 1·5 (tabl. LVIII 45).

82 (2744). Mała czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, wysmukła, gładka, ciemnobrunatna, nieco uszkodzona. W. 4·8, śr. 4·6, ot. 3, d. 2·3 (tabl. LVI 18).

Dzbanuszki. 83 (2746). Dzbanuszek z mocno wygiętą szyjką, gładki, czerwono-brunatny, ucho utracone. W. 5, ot. 4, d. 2 (tabl. XLIX 36).

84 (2771). Dzbanuszek z dużym, taśmowatym uchem, gładki, szarawo-brunatny. W. 4, ot. 3·5, d. 1·8 (tabl. XLIX 37).

Brązy.

85 (2793). Szpila z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko, fragmentarycznie zachowaną, szpila złamana. Dł. 10·2 (tabl. XCIII 41).

86 (2803). Główka szpili, rozklepana i w uszko zwinięta (tabl. XCIII 44).

87 (2791). Fragment naszyjnika, skręcanego jakoby wokół własnej osi (tabl. XCIII 39).

88 (2795). Ułamek naszyjnika, skręcanego jakoby wokół własnej osi, ze śladem naprawy we formie znacznego tulejowatego guza (tabl. XCIII 43).

89 (2792). Fragment bransolety o soczewkowatym przekroju (tabl. XCIII 40).

90 (2806—2810). Pięć kólek (pierścionki) ze spiralnie skręconego drutu. Śr. ok. 2·3 (tabl. XCIII 45).

91 (2790). Taśma brązowa w 3 kawałkach. Dł. ok. 21, szer. 0·8 (tabl. XCIII 38).

92 (2796—2802, 2804—2805). Ułamki drutu, oddzielone i razem stopione, oraz nieforemna bryła stopionego brązu (tabl. XCIII 46).

93 (2812). Szpila z 5 poprzecznymi żłobkami na główce. Dł. 16·6 (tabl. XCIII 35, XCV 4).

94 (2811). Bransoleta zrobiona z połowy złamanego naszyjnika, zdobionego ukośnymi, spiralnymi żłobkami, z cieniejącymi końcami. Śr. 2·5—5 (tabl. XCIII 34).

95 (2813—14). Dwa kółka, jedno o śr. 2, drugie 2·5, większe z nich odlane w całości (tabl. XCIII 36, 37).

Żelazo.

96 (2794). Nóż żelazny z łukowato wygiętym ostrzem, z kołcem dla rękojeści, koniec noża ułamany. Dł. 15·2 (tabl. XCIII 42).

Zabytki nr 97—106 zaopatrzone są w nry katalogu 1912:77—85, 68 dawnego Kaiser Friedrich-Museum w Poznaniu. Numery te podane są w nawiasach przy opisie zabytków. Znaleziono zostały te zabytki na „Zagasyłm” przy zakładaniu alei („Mühlenberg. Bei Anlage der Promenade”).

97 (1912:77). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z górną częścią gładką, wysoką, dość stromą, z dolną częścią niską, chropowatą z poziomymi śladami obmazujących palców, brunatna, z czarniawymi plamami. W. 26, śr. 30, ot. 24·5, d. 13 (tabl. XX 8).

98 (1912:78). Garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty, brunatny z czerwonawymi plamami. W. 14·5, ot. 13·8, d. 9·5 (tabl. XXXV 32).

99 (1912:79). Garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty, czerwono-brunatny, z lekko wygiętym brzegiem, zdobiony pośrodku między uszkami z każdej strony parą nieznacznych guzków. W. 17, ot. 16, d. 8 (tabl. XL 25).

100 (1912:80). Czerpak z wygiętym brzegiem, oddzielonym ostrym załomem od brzuśca, gładki, dołem brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, dno wklęsłe, ucho utracone. W. 5·5, ot. 12·5—14, d. 5 (tabl. LIV 48).

101 (1912:81). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz czarny. W. 4·5, ot. 10—11·5, d. 4 (tabl. L 43).

102 (1912:82). Czerpak półkulisty z nieco wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny. W. 3·3, ot. 8·5—9, d. 3 (tabl. LI 60).

103 (1912:83). Głęboki czerpak półkulisty z płaskim dnem, gładki, czarny, ucho taśmowate. W. 6, ot. 10, d. 4 (tabl. L 44).

104 (1912:84). Ułamki talerza, zdobionego z jednej strony ornamentem paznokciowym (dolki palcami wyciskane).

105 (1912:85). Skorupy: ułamki chropowatego, jajowato-doniczkowatego garnka i fragment popielnicy ze stożkowatą szyjką przechodzącą w łagodnie zaokrąglony brzusiec.

106 (1912:68). Dwie skorupy i 3 spalone kostki ludzkie.

Kobyłagóra, pow. kępiński (dawn. ostrzeszowski)

Lit.: Waga, *Nieopisane skarby brązowe z Wielkopolski* (PA IV 245).

Skarb.

Ze skarbu brązowego, znalezione w r. 1917, dochowały się tylko 2 naszyjniki skośnie żłobkowane z gładkimi, tępo ściętymi końcami, które u naszyjnika w całości zachowanego mają przekrój czworograniasty; u naszyjnika w połowie zachowanego koniec ma okrągły przekrój. Skarb mieści się w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu (tabl. CIII 8).

Kuźnica Bobrowska, pow. kępiński (dawn. ostrzeszowski)

W torfowiskach, należących do majątku Kuźnica Bobrowska, w nizinie Prosny w tzw. Łęgu Nadprośniańskim, znaleziono w r. 1933 tarczkę spiralną, poza tym paciorki bursztynowe i jeden szklany z okresu rzymskiego. Zabytki mieszczą się w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu. Tarczka zainwentaryzowana pod nrem 1933:84 b (nr kat. 1933:668).

1. Tarczka spiralna z cienkiego drutu brązowego (tabl. XCIII 25).

Kuźnica Skakawska

Cmentarzysko ciałopalne.

Odkryto je w końcu października r. 1935 na polu gosp. Jana Mosia, na wzgórzu w pobliżu Prosny, na południowy-wschód od wsi. Rozkopano tu wpraw 2 groby, których zawartość (ceramika, przedmioty brązowe i żelazne) jest w posiadaniu lekarza dra Mariana Zwierzyńskiego w Wieruszowie, w pow. wieluńskim. Rozkopać miano potem jeszcze 2 dalsze groby. Były one obwarowane kamieniami i znajdowały się w głębokości 30—50 cm.

Według korespondencji Działu Przedhistorycznego Muzeum Wlkp. w Poznaniu, l. dz. 1935/261, 263, 278.

Kuźnica Trzcńska

Lit.: Szembekówna, *Opis cmentarzyska żarowego z epoki brązu w Lipiu* (Mat. aar. XI 20—21 oraz tabl. X).

Cmentarzysko ciałopalne.

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu mieszczą się poniższe zabytki, pochodzące z rabunkowo eksploatowanych grobów ciałopalnych z obwarowaniem kamiennym. Zabytki te opublikowała już Szembekówna przy opisie cmentarzyska z Lipia. Brak w Muzeum skorup popielnicy i blaszki brązowej, o których wspomina Szembekówna. Przy opisie zabytków podane są w nawiasach nr katalogu T. P. N.

1 (209). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką za pomocą głębokiej bruzdy, od której zwieszają się grupy 4 krótkich, ukośnych kresek, gładka, szarawo-brunatna z ciemnymi plamami. W. 11·5, śr. 14·6, ot. 12, d. 5·5 (tabl. LIV 41, LXXX 7).

2 (212). Garnuszek jajowato-doniczkowy z płaskim dnem, z wygiętym na zewnątrz brzegiem, chropowaty, czerwono-brunatny. W. 8·5, ot. 8·3, d. 4·2 (tabl. XXXV 33, LXXX 8).

3 (211). Głęboka miska o półkulistej formie, czarna, gładka. W. 6, ot. 10·7, d. 4·5 (tabl. XLI 38, LXXX 9).

4 (210). Ułamki brązowego naszyjnika spiralnie żłobkowanego, skręcanego jakoby wokół własnej osi.

Laski

Lit.: 1. Wrzosek i Ćwirko-Godycki: *Le cimetière de Laski (Pologne), âge du bronze* (Session 327—374). — 2. Wrzosek i Ćwirko-Godycki, *Éclats de silex taillés des sépultures de l'âge du bronze en Pologne* (Session 374—376). — 3. Wrzosek i Ćwirko-Godycki, *Objets en os trouvés dans les tombes lusaciennes de Laski* (Congrès 528—431). — 4. Wrzosek i Ćwirko-Godycki, *Hochets trouvés dans les tombes du cimetière de Laski* (Congrès 431—433). — 5. Karpińska i Ćwirko-Godycki, *Ornementation des poteries funéraires du cimetière de Laski* (Congrès 434—441). — 6. Karpińska, *Objets en bronze découverts dans les tombes du cimetière lusacien de Laski* (Congrès 441—451). — 7. Madziarska-Langner i Maćkowski, *O zębach z grobów ciałopalnych cmentarzyska lużyckiego w Laskach* (Przegl. Antr. V 11—15). — 8. Wrzosek i Ćwirko-Godycki, *Cimetière de la culture lusace à Laski* (Revue anthropologique 1932 str. 306—317). — 9. Wrzosek i Ćwirko-Godycki, *Grzechotki w grobach lużyckich z cmentarzyska w Laskach pow. kepińskiego* (Sprawozdania PAU 1933 nr 3 oraz Mat. preh. I 172). — 10. Wrzosek, *Częstość występowania przedmiotów z brązu w grobach lużyckich* (Sprawozdania PAU 1934 nr 9 str. 23). — 11. Ćwirko-Godycki, *Stan organizacji Muzeum Archeologiczno-Antropologicznego im. Heliodora Świecickiego* (Przegl. Antr. X 119—121). — 12. Wrzosek i Ćwirko-Godycki, *Cmentarzysko kultury lużyckiej w Laskach w pow. kepińskim* (Przegl. Antr. XI 39—50). — 13. Wrzosek i Ćwirko-Godycki, *Przedmioty z kości znalezione w grobach kultury lużyckiej na cmentarzu w Laskach w pow. kepińskim* (Przegl. Antr. XI 73—85). — 14. Wrzosek, *Ozdoby gliniane, bursztynowe i kamienne znalezione w grobach kultury lużyckiej na cmentarzysku w Laskach w pow. kepińskim* (Przegl. Antr. XI 162—170).

Cmentarzysko w Laskach rozkopali prof. Adam Wrzosek i dr Michał Ćwirko-Godycki w latach 1925—1929 na obszarze 1482 m², odsłaniając 1812 grobów. Wydobyty materiał składa się z przeszło 7000 naczyń, setek przedmiotów brązowych, dziesiątków wyrobów z kości i kamienia. Przeważna część

tych materiałów znajduje się w Laskach, w muzeum urządzonym w pałacu, a tylko drobna część, a mianowicie trochę ceramiki, przedmioty brązowe, kościane, kamienne, zbiór grzechotek i materiał kostny jest w Poznaniu, w Zakładzie Antropologii Uniwersytetu Poznańskiego w zbiorach Muzeum Archeologiczno-Antropologicznego im. Heljodora Święckiego.

Z powodu niemożności dostępu do materiałów wobec odmownego stanowiska prof. Wrzoska, mogę przy omawianiu tego cmentarzyska oprzeć się tylko na wyżej podanych pracach, których liczba jest dość spora, ale wartość naukowa minimalna. Prawie każda z nich, powtarzając w kółko te same anegdotyczne szczegóły odkrycia i przebiegu prac wykopaliskowych, podaje tylko drobiazgi, wyrwane z zespołów grobowych, co uniemożliwia ustalenie dokładnej chronologii publikowanych okazów. Niestety dopóki nie będzie monografii tego cmentarzyska-olbrzyma, opracowanej przez fachowca, będą musiały te prace służyć za jedyne źródło informacyjne o nim.

Lipie

Lit.: Szembekówna, *Opis cmentarzyska żarowego z epoki brązu w Lipiu* (Mat. aar. 1910 XI 3 sq.).

Cmentarzysko położone było na piaszczystych polach, przy wierzchołku trójkąta, utworzonego z toru kolejowego i drogi z Lipia do Siemianiec (ryc. 14), przy czym obszar cmentarzyska sięgał jeszcze poza tor kolejowy. Na cmentarzysko natrafiono dość dawno przy oraniu wskutek płytkości grobów, a część jego została zniszczona przez budowę toru kolejowego na linii Kępno—Kluczbork. Później cmentarzyskiem tym zainteresowała się Zofia Szembekówna z pobliskich Siemianiec i przekopła je w latach 1905—1908. Opis rozkopanych grobów pomieściła w Mat. aar., 1910, XI. Opis ten, o ile chodzi o formę grobów, jest dość szczegółowy i daje wcale dobry obraz cmentarzyska, nieznaną jednak terminologią w zakresie ceramiki u Szembekówny utrudnia bardzo zrozumienie opisu inwentarzy grobów i zorientowanie się co do ich składu. Stąd wyrosła konieczność przeglądnięcia całego materiału z tego cmentarzyska, znajdującego się w Dziale

Ryc. 14. Lipie. Plan sytuacyjny cmentarzyska (oznaczone krzyżykiem). Wycinek z mapy 1:100,000.

Przedhistorycznym Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu, i skonfrontowanie go z tym, jaki podała w opisie swym Szembekówna. Okazało się, że nie ma w Muzeum całego materiału, wydobytego przez Szembekównę i że część materiału w Muzeum nie da się zidentyfikować co do przynależności grobu. Pewna część materiałów z grobów, rozkopanych przez Szembekównę mieści się niewątpliwie w zespole zabytków z Lipia, jakie się znajdują w zbiorach Muzeum Archeologicznego Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. Opracowując

powtórnie opis grobów i ich inwentarzy, oparłem się na pracy Szembekówny, ogłoszonej w *Mat. aar.*, jako jedynym i miarodajnym źródle, uwzględniając głównie relacje dotyczące samych grobów, przy opisie zaś samego inwentarza oparłem się na autopsji, dokonanej w Muzeum, jedynie w tych wypadkach, gdy danego zabytku nie było w Muzeum, uciekałem się do opisu Szembekówny, prostując oczywiście jej błędną terminologię. Materiały wydobyte przez Szembekównę, które są w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu, zainwentaryzowane są pod nrami 1905:15, 1906:9, 1909:13, 1917:60, jako depozyt Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Przy opisie materiałów podane są w nawiasach przy poszczególnych zabytkach nry katalogu. Nry oznaczone krzyżykiem oznaczają zabytki, których nie ma w Muzeum, a których opis jest według Szembekówny.

Grób 1. Pod kilku kamieniami były skorupy popielnicy i kości, a jako przystawki: czerpak i dwie czarki. Z inwentarza grobu nie ma w Muzeum niczego.

1+. Skorupy popielnicy o nieznannej formie.

2+. Czerpak z wygiętym brzegiem i wklęsłym dnem, częściowo brunatny, częściowo czarny, z odlamanym uchem. W. 5, ot. 17. (Szembek., tabl. II, 1).

3+. Czarna czarka ze stożkowatą (uszkodzoną) szyjką, osadzoną na wydętym brzuścu, zdobiona u nasady szyjki pasmem 2 równoległych linii, a niżej na przemian grupami pionowych kresiek i parami dołków. W. 7—8, ot. 11, d. 5·3 (Szembek., tabl. II 2).

4+. Dwustożkowa czarka z 2 uszkami nad załomem, zdobiona na załomie pionowymi kreskami. W. 8, ot. 8, d. 4·5 (Szembek., tabl. VI 3).

Grób 2. Przykryty kamieniami zawierał: kubek, służący za popielnicę, w nim szpilę brązową wśród kości, dalej garnek, czarkę, bliżej nieznaną naczynie i czerpak.

Z inwentarza grobu zachowały się w Muzeum: czerpak, czarka i szpila. Reszta naczyń według opisu Szembekówny.

1 (nr 17). Duży czerpak półkulisty, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 5—6, ot. 12·5—14·3, d. 4·5 (tabl. LI 7).

2 (nr 18). Czarka dwustożkowa, z 2 uszkami na załomie, gładka, brunatna, górą czarniawa. W. 6, śr. 8, ot. 6·5, d. 4 (tabl. LVII 22).

3. Szpila brązowa, szablasto wygięta, z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko. Dł. 12·5 (tabl. XCIII 1).

4+. Kubek dwustożkowy z wyodrębnioną szyjką, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony na załomie pionowymi żłobkami i dołkami. W. 13·5, ot. 20, d. 9 (Szembek., tabl. IV 4).

5+. Garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty, czerwono-brunatny, z 2 uszkami. W. 13, ot. 13·7, d. 6·3 (Szembek., tabl. II, 6).

Grób 3. Wprost na ziemi stała misa i garnek, a w nim mniejsze naczynie. Z inwentarza grobu nie ma nic w Muzeum. Opis naczyń wedl. Szembekówny:

1+. Misa z wygiętym brzegiem, z uszkiem na załomie. W. 10, d. 7·2,

2+. Garnek jajowato-doniczekowaty, czerwony, chropowaty. W. 10·5, d. 6 (w grobie znal. w kawałkach).

3+. Bliżej nieokreślone naczynie z uchem (czerpak?).

Grób 4. Grób, przykryty trzema kamieniami, zawierał czarę i skorupy (czerpaka?). W Muzeum zachowana tylko czarka.

1 (nr 16). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami, gładka, spodem brunatna, wyżej czarniawa. W. 7, śr. 8·7, ot. 7·4, d. 3·5—4 (tabl. LVII 23).

2+. Skorupy, z nich 2 zdobione kresczkami i żłobkami (Szembek., tabl. VII 8).

Grób 5. Zawartość grobu stanowiła popielnica, w niej znaleziony kubek, oraz czarka. Cały inwentarz w Muzeum.

1 (nr 1). Popielnica dwustożkowa, z wyodrębnioną szyjką, której brzeg wygięty w szeroką krezę; gładka, czerwona, zdobiona u nasady szyjki 3 guzkami, okolonami od dołu półkolistymi żłobkami, a między guzkami zdobiona pionowymi żłobkami na górnej części brzuśca; na dnie ornament kratkowy, lekko wyrysowany tępem narzędziem. W. 10·5, śr. 14·7, ot. bez krezy 11·5 z krezą 14, d. 6·5 (tabl. XXIII 13, LXVII 12).

2 (nr 2). Mały kubek z taśmowatym uchem, z wyodrębnioną krótką szyjką, gładki, czerwono-brunatny. W. 5·8, ot. 7—8·5, d. 4·5 (tabl. XLIX 18).

3 (nr 4). Czarka dwustożkowa z wyodrębnioną w górnej części szyjką, z 2 uszkami u jej nasady, gładka, czarna, przy dnie brunatna, zdobiona na górnej części brzuśca nad załomem na przemian grupami pionowych i półkolistych żłobków, pośrodku między uszkami 2 guzki na załomie. Szyjka znacznie uszkodzona. W. obecna 7·5—8, śr. 12·5, ot. obecny 10, d. 5 (tabl. LXXIX 2).

Grób 6. Pod trzema kamieniami rozbita miska, w niej spekany garnek, poza tym skorupy. Z inwentarza grobu w Muzeum tylko garnek.

1 (nr 207). Jajowato-doniczekowaty garnek, brunatny, chropowaty. W. 16, ot. 16, d. 9 (tabl. XXXV 2).

2+. Płytki misa, zdobiona podłużnymi kreskami (typ misy nieznany).

3+. Skorupy, z tych jedna zdobiona niesymetrycznymi dolkami (fragment talerza?). (Szembek., tabl. VII 11).

Grób 7. Grób zawierał: popielnicę, w niej wśród kości kółko ze spiralnie skręconego drutu brązowego, w misie kubek i czerpak, garnek jajowato-doniczekowaty, skorupy.

1 (nr 5). Popielnica z wysokim, stożkowatym, chropowatym brzuścem i gładką, dość krótką, zwężającą się szyjką, czerwona z brzegu i wewnątrz czarniawa, zdobiona na brzuścu pod nasadą szyjki 2 listewkami po przeciwnych stronach. W. 23·5, śr. 27·5, ot. 21·5, d. 8 (tabl. XXIII 8).

2 (nr 7). Głęboka misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 wystęпами w okolicy uszka, umieszczonego na załomie brzuśca i brzegu; gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa. W. 11·8, ot. 21—22, d. 8 (tabl. XLIV 5).

3 (nr 8). Kubek stożkowaty z wygiętym brzegiem, dość ostro od brzuśca oddzielonym, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, z taśmowatym uchem. W. 7, ot. 9·5—10·5, d. 4 (tabl. XLIX 19).

4 (nr 6). Czerpak gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, z płaskim dnem, z taśmowatym uchem. W. 3·5, ot. 9—9·5, d. 4 (tabl. L 17).

5 (nr 9). Garnek doniczkowaty z wyodrębnionym słabo brzegiem, z 2 uszkami, nieco chropowaty, brunatny z czerwonymi plamami. W. 11, ot. 12, d. 6 (tabl. XXXVIII 25).

6. Kółko brązowe (pierścioneczek) ze spiralnie skręconego drutu. Śr. 1·8 (tabl. XCIII 10).

7+. Skorupy, wśród nich duże, zdobione szerokimi, podłużnymi kreskami.

8+. Znaleziony nad grobem kamień, przepołowiony, z jednej strony obłupany, z drugiej mający nierówną dziurkę (Szembek., tabl. VII 16). Związek jego z grobem bardzo wątpliwy.

Grób 8. W grobie były jedna lub dwie popielnice, zachowane w skorupach, wśród kości znalazły się dwa brązy, naszyjnik i kółko, przystawki tworzyły 3 czarki i garnek, w którym była trzecia najmniejsza z czarek. Cały inwentarz prócz popielnic w Muzeum.

1 (nr 11). Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na ostro załamany brzuścu, z 2 uszkami, gładka, czarniawa, ku spodowi brunatna, zdobiona na górnej części brzuśca grupami pionowych i ukośnych kresek. W. 9·5, śr. 11·8, ot. 8·8, d. 4·5 (tabl. LXXVIII 11).

2 (nr 14). Czarka dwustożkowa, z niską częścią dolną, z 2 uszkami utraconymi, gładka, czarna, spodem brunatna, zdobiona pasmem równoległych, poziomych żłobków i pionowymi żłobkami ponad załomem. W. 6·2, śr. 8·3, ot. 6, d. 3·5 (tabl. LXXVII 10).

3 (nr 12). Jajowato-doniczkowaty garnek z 2 uszkami, chropowaty, brunatny. W. 10, ot. 9·5, d. 5 (tabl. XXXVIII 26).

4 (nr 13). Dwustożkowa czarka, gładka, szarawo-brunatna. W. 5, śr. 6·3, ot. 5, d. 3·5 (tabl. LVI 11).

5 (nr 10). a) Naszyjnik brązowy z końcami cieniejącymi, zwiniętymi w uszka (jeden ułamany), zdobiony nikłymi spiralnymi żłobkami, jakoby skręcany wokół własnej osi. Śr. 12·7 (tabl. XCIII 9).

b) Kółko brązowe w całości odlane, przekrój pręta owalny. Śr. 2·5 (tabl. XCIII 7).

Grób 9. Grób rozorany zawierał pod 3 kamieniami czerpak i wiele skorup. W Muzeum tylko fragment czerpaka.

1 (nr 20). Fragment półkulistego czerpaka, gładkiego, szarawo-brunatnego. W. 2·8, ot. 6·5.

Grób 10. Pod kamieniami była rozłupana popielnica, w niej wśród kości fragment brązowego naszyjnika, poza tym dwa czerpaki, czarka i dużo skorup. W Muzeum jest tylko czarka i brąz.

1 (nr 21). Czarka z cylindryczną prawie szyjką, osadzoną na dość ostro załamany brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, czarniawa, ku

spodowi brunatna, zdobiona na górnej części brzuśca ukośnymi żłobkami i owalnymi dołkami, a pod uszkami półkolistymi żłobkami. W. 7, śr. 9·5, ot. 8, d. 4 (tabl. LXXVIII 13).

2. Kawalek drutu brązowego z naszyjnika skręcanego jakoby wokół własnej osi (tabl. XCIII 11).

3 +. Czerpak półkulisty z ułamanym uchem. W. 5·5, ot. 13—16, d. 2·8—3·8.

4 +. Fragment czerpaka. W. 4·5.

5 +. Skorupy z uszkami i „ząbkami”.

Grób 11. Zawartość grobu stanowiła popielnica, w niej wśród kości znalezione kółko brązowe, oraz skorupy. Prócz skorup reszta w Muzeum.

1 (nr 19). Popielnica gładka, brunatna, ze stożkowatą szyjką, osadzoną na kulistym prawie brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, zdobiona na brzuścu pionowymi żłobkami, przedzielonymi w 4 miejscach grupami ukośnych żłobków i owalnych dołków. W. 16, śr. 20, ot. 13, d. 7 (tabl. LXVII 8).

2. Brązowe kółko, pęknięte, z płasko-wypukłego pręta, odlane w całości. Śr. 2·5 (tabl. XCIII 12).

3 +. Skorupy, wśród nich kilka zdobionych kreskami, jedna z małutkimi dołkami.

Grób 12. Grób zawierał: rozłupaną popielnicę, w niej wśród kości brązowe kółko, dalej garnek jajowato-doniczkowy, misę, w niej kubek, a w kubku czerpak.

Z całości inwentarza grobu znajduje się w Muzeum tylko brązowe kółko, reszta według opisu Szembekówny.

1. Kółko brązowe (pierścione) z cienkiego, spiralnie skręconego drutu. Śr. 2·6 (tabl. XCIII 13).

2 +. Rozłupana popielnica.

3 +. Garnek jajowato-doniczkowy, chropowaty, z dwoma uszkami. W. 14, ot. 12·3, d. 7.

4 +. Misa czarno-brunatna, z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 występami w okolicy uszka, umieszczonego na załomie. W. 10, ot. 19, d. 7.

5 +. Kubek czarny, w przybliżeniu dwustożkowy z wyodrębnioną szyjką, zdobiony na załomie na przemian grupami pionowych żłobków i grupami 3 dołków, ucho utracone. W. 9, ot. 12·5, d. 6 (Szembek., tabl. II 25).

6 +. Czerpak.

Grób 13. Z grobu wydobyto tylko skorupy popielnicy, misy i innych przystawek, między kośćmi znalazła się szpila brązowa. Znajduje się ona w Muzeum, reszty brak.

1. Szpila brązowa z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką, zdobiona na trzonie spiralnym żłobkiem, schodzącym ku ostremu końcowi. Dł. II 5 (tabl. XCIII 2).

Grób 14. W grobie było dużo skorup i jeden cały czerpak. Poza nim nie ma nic z grobu w Muzeum.

1 (nr 22). Głęboki czerpak z wygiętym brzegiem, gładki, czarniawy, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym, żebrowanym uchem. W. 5·7, ot. 10, d. 3·3 (tabl. LIV 25).

Grób 15. Bez kamieni. Grób zawierał: szczątki jakiegoś naczynia i czerpaka, czarzę i kubek. W Muzeum tylko czarę.

1 (nr 23). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną nieco szyjką, z 2 uszkami, gładka, brunatna, zdobiona na załomie brzuśca na przemian pionowymi żłobkami i parami dolków, ornament słabo uwidoczny. W. 7·5, śr. 10, ot. 8·5, d. 4·2 (tabl. LIX 1, LXXVIII 12).

2 +. Ułamki jakiegoś brunatnego naczynia. Dł. 7·8.

3 +. Ułamki czarnego czerpaka. Ot. 14.

4 +. Kubek o esowatym profilu, z uchem, zdobiony wokół rzędem dolków, uszkodzony. W. 8·2, ot. 10, d. 6 (Szembek., tabl. II 28).

Grób 16. W pobliżu dwóch dużych, wyoranych kamieni znajdował się grób, który zawierał rozbitą misę, w niej kubek a w nim czerpak, obok stało jakieś duże, rozłupane naczynie, w nim miska, zaś nieco dalej stała czarę, wśród kości znalazły się dwa brązy: bransoleta i kółeczko. Brak centralnej popielnicy, naczynia obrzucone resztkami stosu.

W Muzeum tylko czarę, kubek, miska i brązy, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 24). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami, gładka, brunatna. W. 8, śr. 8, ot. 6, d. 4 (tabl. LVII 24).

2 (nr 26). Duży kubek w przybliżeniu dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, gładki, od którego zwieszają się na górną część brzuśca grupy na przemian ukośnych żłobków; puste pola wypełnione dolkami; ucho zniszczone było taśmowate, wystające, zdobione podłużnymi żłobkami. W. 11·5, śr. 18, ot. 14—16, d. 7·5 (tabl. XLVIII 38, LXXII 10).

3 (nr 25). Miska głęboka z brzegiem silnie wygiętym, gładka, czerwona, uszko od krawędzi brzegu do załomu brzuśca i brzegu. W. 7·3, ot. 16·5, d. 5·5 (tabl. XLVII 13).

4. Bransoleta brązowa, otwarta, o owalnym przekroju, złamana i naprawiona za pomocą oblania miejsca złamanego brązem. Śr. 7—7·5 (tabl. XCIII 8).

5. Brązowe kółeczko (pierścionek), z drutu spiralnie w 4 zwoje skręconego. Śr. 2·2 (tabl. XCIII 14).

6 +. Misa brunatno-czarna, z wygiętym brzegiem, zdobiona na krawędzi 2 występami nad uszkiem, umieszczonym na załomie brzuśca i brzegu. W. 14, ot. 23, d. 9.

7 +. Czerpak półkulisty z płaskim dnem, czarny, z uszkodzonym uchem i częścią górną. W. 7, ot. 12·2, d. 5.

8 +. Jakies „ogromne, rozłupane naczynie czerwone, ozdobione kreskami podłużnymi” (garnek jajowato doniczkowaty?).

Grób 17. W grobie były: jedno całe jajowato-doniczkowate naczynie, oraz ułamki dużego naczynia i dwóch mniejszych, zdobionych.

1 (nr 37). Jajowato-doniczkowaty garnek, chropowaty, brunatny. W. 22, ot. 19, d. 9·5 (tabl. XXXV 3).

2 (nr 38). Ułamki małego zdobionego naczynia ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu (tabl. LXXXII 6).

3 (nr 39). Skorupy małego, zdobionego naczynia (tabl. LXXXII 7).

Grób 18. Grób zawierał: misę w roli popielnicy, w niej wśród kości czerpak, dalej kubek i garnek, oraz wiele skorup.

W Muzeum jest tylko misa i kubek, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 28). Fragmentarycznie zachowana głęboka misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 występami przy uszku, umieszczonym na załomie brzuśca i brzegu, misa gładka, brunatna z czarniawymi plamami, wewnątrz czarna. W. 9·5, ot. 21, d. 7.

2 (nr 27). Kubek dwustożkowy z taśmowatym uchem (utraconym), gładki, dołem brunatny, poza tym czarniawy. W. 9·5, śr. 14·5—13·5, d. 7 (tabl. XLVIII 1).

3 +. Półkulisty czerpak z płaskim dnem, czarny, z taśmowatym uchem. W. 5·5, ot. 12·5, d. 5.

4 +. Garnek jajowato-doniczkowaty z dwoma uszkami, czerwony, chropowaty. W. 12·5, ot. 12, d. 8.

5 +. Skorupy.

Grób 19. W grobie znajdowała się duża popielnica, w niej wśród kości brązowe kółeczko i ułamek taśmy brązowej, za przystawki służyły 4 kubki, w jednym z nich było trochę kości.

W Muzeum są tylko 3 kubki i brązy, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 34). Kubek gładki, brunatny, w przybliżeniu dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, ucho taśmowate, wystające. W. 6, ot. 8—9, d. 3·5 (tabl. XLVIII 2).

2 (nr 35). Kubek gładki, brunatny z czarniawymi plamami, zdobiony półkolistymi żłobkami, z taśmowatym uchem. W. 7·5, śr. 10·2, ot. 9, d. 4 (tabl. XLVIII 3, LXXII 3).

3 (nr 36). Głęboki kubek z cylindryczną szyjką, osadzoną na kulistym brzuścu, gładki, brunatny z wklęsłym dnem, ucho utracone (było taśmowate, wystające). W. 8·5, śr. 10·2, ot. 8, d. 3 (tabl. XLVIII 39).

4. Brązowe kółeczko (pięścione) z cienkiego, spiralnie zwiniętego drutu. Śr. 1·8 (tabl. XCIII 15).

5. Ułamek taśmy brązowej (tabl. XCIII 16).

6 +. Dwustożkowa popielnica, brunatna, wewnątrz czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 28, ot. 28, d. 10 (Szembek., tabl. IV 37).

7 +. Kubek czarny, dwustożkowy z wyodrębnioną szyjką, z taśmowatym uchem, zdobiony ornamentem kreskowym i dolkami. W. 14, ot. 19, d. 8.

Grób 20. Pod 3 kamieniami były 4 naczynia: garnek, kubek, czarka i czerpak, kości leżały osobno. Cały inwentarz grobu jest w Muzeum.

1 (nr 31). Garnek jajowato-doniczkowaty, z wyodrębnioną krótką szyjką, z 2 uszkami u jej nasady, brzusiec chropowaty, brunatny, szyjka gładka, czarna wewnątrz czarna. W. 15·5, ot. 15·5, d. 7·5 (tabl. XV 1).

2 (nr 33). Duży kubek w przybliżeniu dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, gładki, brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony pasmem równoległych żłobków, od którego zwieszają się na brzusiec poprzez załom pasma pionowych żłobków, przedzielone grupami 4 dolków, ucho przy nasadzie przy brzegu zdobione podłużnymi żłobkami. W. 11·8, śr. 17·4, ot. 13·5—15·5, d. 8 (tabl. XV 2, LXXII 11).

3 (nr 30). Dwustożkowa o zaokrąglonym załomie czarka, z 2 uszkami, gładka, brunatna, górą czarna. W. 8, śr. 10·7, ot. 9·5, d. 4·5 (tabl. XV 3).

4 (nr 32). Czerpak głęboki półkulisty, z płaskim dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny, nieco z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 5·5, ot. 11—12·5, d. 4·5 (tabl. XV 4).

Grób 21. Zawartość grobu stanowiły 2 jajowato-doniczkowate garnki, z których większy służył za popielnicę.

1 (nr 55). Garnek jajowato-doniczkowaty, brunatny, chropowaty, ze słabo wygiętym brzegiem, nieco uszkodzony. W. 18·5, ot. 18, d. 10 (tabl. XXXV 4).

2 (nr 53). Gładki, brunatny, jajowato-doniczkowaty garnczek z 2 uszkami. W. 9, ot. 8, d. 4 (tabl. XXXVIII 28).

Grób 22. Popielnica rozbita, w niej wśród kości grzechotka i brązowy guziczek, za przystawki służyły 2 czarki i czerpak. W Muzeum są 3 przystawki i brązowy guziczek.

1 (nr 41). Brunatna, gładka czarka, w przybliżeniu dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyciągniętą górną częścią. W. 6·5, śr. 9, ot. 6·5, d. 4·5 (tabl. LVI 12).

2 (nr 42). Czarka w przybliżeniu dwustożkowa, z 2 uszkami, gładka, brunatna. W. 5·5, śr. 7, ot. 6·2, d. 3·5 (tabl. LVII 25).

3 (nr 40). Czerpak półkulisty, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, ucho taśmowate. W. 4—6, ot. 11—12·5, d. 5 (tabl. L 18).

4. Brązowy guziczek w formie wypukłej tarczki, z uszkiem pod spodem (tabl. XCIII 17).

5 +. Popielnica rozbita.

6 +. Gliniana grzechotka.

Grób 23. Pod 4 kamieniami, wśród kości i rozbitych naczyń wydobyto czerpak, czarkę i grzechotkę. W Muzeum tylko grzechotka, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 54). Grzechotka dwustożkowa, górą wydłużona w szyjkę przedziurawioną, gładka, brunatna. W. 7, śr. 4·8, d. 2·5. W dnie otwór (tabl. LIX 41).

2 +. Czerpak półkulisty. W. 2·3, ot. 7·5.

3 +. Małe, brunatne naczynko (czarka?). W. 6, ot. 7, d. 3·5.

Grób 24. Prócz skorup zawierał grób dwa czerpaki, garnek i fragment kubka. W Muzeum tylko jeden czerpak, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 51). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, gładki, brunatny, ucho utracone. W. 3—3·5, ot. 7—8, d. 3·5 (tabl. L 19).

2+. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, chropowaty. W. 12, ot. 12, d. 5.

3+. Czerpaczek określony jako „małeńka miseczka”.

4+. Większy kawał naczynia, zdobionego żłobkami i dołkami (fragment kubka?).

Grób 25, szkieletowy? W grobie znalazły się tylko szczątki czarnego czerpaka i misy z wygiętym brzegiem, skorupy i mała czarka, brak popielnicy i kości. W Muzeum tylko czarka.

1 (nr 52). Mała czarka z 2 uszkami, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, gładka, brunatna. W. 3·5, ot. 3, d. 2·5 (tabl. LVII 26).

2+. Fragmentarycznie zachowany czarny czerpak.

3+. Podobnie zachowana brunatna misa z wygiętym brzegiem.

Grób 26. Grób zawierał: rozbity popielnicę z kośćmi, misę, a w niej czerpak, dalej garnek i czarę; w pobliżu stała druga misa i czarka.

W Muzeum są tylko obydwie czarki i czerpak, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 47). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny. W. 4·5, ot. 10—11, d. 4·5 (tabl. L 20).

2 (nr 46). Czarka z 2 uszkami, dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, gładka, spodem brunatna, poza tym czarna. W. 8·5, śr. 11·8, ot. 9, d. 6 (tabl. LVII 27).

3 (nr 48). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami na załomie, gładka, czarna, spodem brunatna. W. 8·5, śr. 9·8, ot. 7·5, d. 4·8 (tabl. LVII 28).

4+. Rozbita popielnica z kośćmi.

5+. Misa z wygiętym brzegiem, z uszkiem na załomie. W. 11, ot. 18, d. 8.

6+. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, czerwony, chropowaty. W. 15, ot. 13, d. 8.

7+. Misa z wygiętym brzegiem, z uszkiem na załomie, brunatna, wewnątrz czarna. W. 11, ot. 24, d. 7·5.

Grób 27. Grób zawierał 3 naczynia, a mianowicie garnek, czerpak i mały kubek.

W Muzeum jest tylko czerpak, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 49). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z taśmowatym uchem. W. 4, ot. 8—9·5, d. 2·5 (tabl. LI 8).

2+. Garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty. W. 11·5, ot. 10·5, d. 6.

3+. Mały kubek z taśmowatym uchem, z nieco wygiętym brzegiem. W. 3·5, ot. 5, d. 1·5. (Szembek., tabl. V, 46).

Grób 28. Na głębokości 2—3 uderzeń łopatą znajdował się bruk z kamieni różnej wielkości, a pod nim grób: w zachodniej stronie stała rozbita popielnica z kośćmi, obok niej na południe dwie czarki; w tej linii co popielnica, na wschód stała misa, z czerpakiem wewnątrz, a obok niej na północ stały dwa naczynia, czarka i garnek.

W Muzeum są tylko dwie czarki i czerpak, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 44). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami, gładka, jasno-brunatna. W. 9, śr. 11, ot. 11, d. 6 (tabl. LVII 29).

2 (nr 43). Dwustożkowa czarka z wyodrębnioną w górnej części szyjką, z 2 uszkami u jej nasady; gładka, dołem brunatna, poza tym czarna; zdobiona na górnej części brzuśca ukośnymi żłobkami, podzielonymi na grupy przez pary dołków. W. 13·5, śr. 19·7, ot. 15, d. 8·5 (tabl. LIX 3, LXXIX 1).

3 (nr 45). Czerpak półkulisty, zdobiony na krawędzi 2 wystęпами przy taśmowatym, wystającym uchu, gładki, szarawo-brunatny, wewnątrz czarniawy; dno nieco wklęsłe. W. 4·5—5·8, ot. 10·5—12·2, d. 3·5 (tabl. LI 9).

4 +. Rozbita popielnica z kośćmi.

5 +. Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi wystęпами, z uszkiem na załomie. W. 8, ot. 22, d. 7.

6 +. Czarna czarka, zdobiona ornamentem kreskowym i dołkami.

7 +. Garnek jajowato-doniczkowy z 2 uszkami, chropowaty. W. 16, ot. 14, d. 8·5.

Grób 29. W pobliżu 4 kamieni był grób, zawierający kubek, jakieś drugie rozbite naczynie, a w nim czerpak (?).

W Muzeum jest tylko kubek.

1 (nr 50). Duży kubek z szyjką wyraźnie od brzuśca oddzieloną, gładki, dołem brunatny, na szyjce i wewnątrz czarniawy, zdobiony na brzuścu tuż pod nasadą szyjki ukośnymi kreskami, dzielonymi na partie przez grupy dołków, ucho taśmowate, wystające. W. 12, śr. 17·7, ot. 14—16·3, d. 7·5 (tabl. XLVIII 40, LXXII 12).

2 +. Bliżej nieokreślone naczynie.

3 +. Naczynie określone jako miska, zapewne czerpak, według terminologii Szembekówny. W. 6, ot. 15.

Grób 30. Grób zawierał: popielnicę, obok niej na wschód stojący kubek, a w nim czerpak; dalej garnek, jakieś naczynie, czarękę, czerpaczek, i fragment grzechotki.

Z inwentarza grobu są w Muzeum: popielnica, czarka, czerpaczek i fragment grzechotki; reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 64). Popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na dwustożkowym, zaokrąglonym brzuścu, z 2 utraconymi uszkami u nasady szyjki; gładka, u spodu brunatna, poza tym czarniawa; zdobiona pośrodku między uszkami u nasady szyjki 2 znacznymi guzkami, wokół których zgrupowany ornament półkolistych żłobków; taki sam ornament przy uszkach, zaś pomiędzy tymi 4 grupami ornamentu rzędy dołków, od 3—5 w każdej poszczególniej grupie. W. 19·5, śr. 28, ot. 18·5, d. 12 (tabl. XIV 3).

2 (nr 67). Czarka z cylindryczną szyjką, osadzoną na dwustożkowym w przybliżeniu brzuścu, gładka, brunatna, zdobiona pod załomem brzuśca 3 guzkami, dno wklęsłe. W. 7, śr. 8·8, d. 1·2 (tabl. LVI 34).

3 (nr 67 a). Czerpaczek z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, gładki, brunatny, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 3, ot. 7—8, d. 1·5 (tabl. LIV 26).

- 4 (nr 66). Fragment grzechotki z długą, pełną szyjką.
- 5 +. Czarny kubek, dwustożkowy z wyodrębnioną szyjką, z taśmowatym uchem, zdobiony grupami 3 dolków. W. 7·5, ot. 11·5, d. 5.
- 6 +. Czerpak. W. 3·5, ot. 8, d. 4.
- 7 +. Garnek jajowato-doniczkowy z 2 uszkami. W. 8·5, ot. 12·2, d. 6.
- 8 +. Jakieś naczynie, opisane jako „mały garnuszek, wypukły, z brzegiem węższym, siwy”. W. 5, ot. 8·5, d. 3·8.

Grób 31. Grób zawierał popielnicę, kubek, garnek oraz czarę.

1 (nr 60). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, pod załomem brunatna, chropowata, wyżej gładka, czarna, zdobiona pod załomem 5 listewkami. W. 24, śr. 29, ot. 22, d. 13 (tabl. XV 16).

2 (nr 62). Duży kubek w przybliżeniu dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, gładki, brunatny, górą czarniawy, ucho taśmowate utracone. W. 12·5 śr. 16·5—17·5, ot. 14—15, d. 8·5 (tabl. XV 18).

3 (nr 58). Garnek jajowato-doniczkowy z 2 uszkami, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 14·5, ot. 13, d. 7 (tabl. XV 17).

4 (nr 61). Czarka dwustożkowa, z górną częścią niższą od dolnej, z 2 uszkami na załomie, gładka, brunatna z czarniawymi plamami. W. 7·5, śr. 8, ot. 7·5, d. 3·5 (tabl. XV 19).

Grób 32. W grobie znajdowała się popielnica, obok niej misa, w której był czerpak i garnek, drugi garnek był rozbity.

W Muzeum jest tylko popielnica i garnek, o reszcie naczyń są skąpe notatki u Szembekówny.

1 (nr 68). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną w górnej części szyjką, z 2 uszkami u jej nasady (uszko utracone, również górna część szyjki znacznie uszkodzona), gładka, czarna, pod załomem brunatna, zdobiona na górnej części brzuśca grupami ukośnych żłobków i dolkami, zaś pośrodku między uszkami 2 guzkami u nasady szyjki. W. 18·5, śr. 26·7, d. 9·5 (tabl. XXX 16, LXVII 7).

2 (nr 69). Chropowaty, brunatny, doniczkowy garnek z 2 uszkami powyżej wygiętego brzegu. W. 9, ot. 12, d. 6 (tabl. XXXVIII 29).

3 +. Misa, zapewne z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi występami, jak wynika z terminologii Szembekówny „naczynie zębate”.

4 +. Czerpak, według określenia Szembekówny „miska”.

5 +. Rozbity garnek.

Grób 33. Grób zawierał popielnicę, stojącą obok misę, a w niej czerpak, dalej garnek i czarę.

W Muzeum jest tylko popielnica, garnek i czarka, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 78). Popielnica dwustożkowa, zdobiona tuż pod załomem 4 listewkami, 5-krotnie karbowanymi, brunatna, górą i wewnątrz czarniawa, pod załomem chropowata z pionowymi śladami obmazywania, wyżej gładka, z brzegu zniszczona. W. maksymalna 25, śr. 32, ot. obecny 24·5, d. 9 (tabl. XXI 2).

2 (nr 80). Garnek brunatny w przybliżeniu jajowato-doniczkowaty, z chropowatym brzuścem, z gładką szyjką, z 2 uszkami u jej nasady. W. 17, ot. 14, d. 7·5 (tabl. XLI 7).

3 (nr 79). Czarka z 2 uszkami, w przybliżeniu dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, gładka, szarawo-brunatna. W. 7, śr. 7·8, ot. 7, d. 4·5 (tabl. LVII 30).

4 +. Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi wystęgami (ilość?), z uszkiem na załomie. W. 11, ot. 24, d. 7).

5 +. Czerpak. W. 6, ot. 14·5.

Grób 34. Grób zawierał kubek, wypełniony kośćmi, w roli popielnicy, dalej garnek i dwa czerpaki, wszystkie naczynia były w skorupach.

Z inwentarza grobu nie ma w Muzeum niczego.

1 +. Czarny kubek, dwustożkowy z wyodrębnioną szyjką, z taśmowatym uchem.

2 +. Garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty, z 2 uszkami.

3 +. Dwa czerpaki.

Grób 35. Z grobu, zawierającego popielnicę, zdołano wydobyć tylko czerpak. Kamieni nie było, trochę czarnej ziemi.

W Muzeum nie ma niczego z tego grobu.

1 +. Czerpak półkulisty. W. 5·5, ot. 14·5.

Grób 36. W grobie była od zachodniej strony rozłupana popielnica, obok niej na północ stała spękana misa, a w niej czerpak, po tej samej stronie był garnek w skorupach i kubek, poza tym były w grobie 2 czarki, jeszcze jeden garnek, oraz jakieś naczynie, zdaje się czarka.

Z inwentarza grobu są w Muzeum: czerpak, kubek i 2 czarki, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 72). Gładki, czarniawy czerpak, nieco stożkowaty, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4·5—5·5, ot. 12·5—14, d. 4 (tabl. LI 10).

2 (nr 71). Duży kubek z taśmowatym uchem, w przybliżeniu dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną wyraźnie szyjką, gładki, pod załomem brunatny, poza tym czarniawy, zdobiony na górnej części brzuśca poprzez załom na przemian ukośnymi żłóbkami i dołkami. W. 11·5, śr. 18, ot. 15—16·5, d. 8 (tabl. XLVIII 41, LXXII 13).

3 (nr 70). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami, gładka, czarniawa. W. 6—7·5, śr. 9, ot. 8, d. 4 (tabl. LVII 31).

4 (nr 73). Dwustożkowa czarka z 2 uszkami, gładka, czarniawa. W. 7, śr. 9·5, ot. 8·5, d. 4 (tabl. LVII 32).

5 +. Rozłupana popielnica „z guzami”, zapewne typ dwustożkowy, zdobiony pod załomem listewkami.

6 +. Misa z wygiętym brzegiem, z uszkiem od krawędzi brzegu do załomu brzuśca i brzegu. W. 11, ot. 24.

7 +. Garnek jajowato-doniczkowaty, czerwony, chropowaty, z 2 uszkami.

8+. Garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty, z 2 uszkami. W. 17, ot. 14·5, d. 7.

9+. Według Szembekówny „małe naczynie siwe, lekko wypukłe, z brzegiem i 2 uszkami, mające 6 cm wys.”, prawdopodobnie była to czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami u jej nasady.

Grób 37. Grób zawierał dwie misy, garnek, jakieś naczynie, w którym był czerpak. Misy służyły za popielnice.

W Muzeum jest tylko garnek, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 63). Jajowato-doniczkowaty garnek z 2 uszkami, ze słabo zaznaczoną, wygiętą szyjką, brunatny, nieco chropowaty. W. 13, ot. 13, d. 7 (tabl. XXXVIII 27).

2+. Misa z wygiętym brzegiem, z uszkiem na załomie. W. 15·8, ot. 29, d. 9.

3+. Misa o nieznannej formie, czerwona.

4+. Jakieś „szare naczynie”, zachowane w skorupach.

5+. Czerpak, według terminologii Szembekówny „miska”.

Grób 38. Na głębokości 2—3 uderzeń łopatą znajdował się grób, obwarowany kamieniami, od strony północno-wsch. skorupy, na południe misa, garnek i kubek, a w nim czerpak, na zachód zgnieciona popielnica z kośćmi, wśród nich szpila brązowa, a pod popielnicą kamienny toporek, obok popielnicy czarka.

Z inwentarza grobu znajdują się w Muzeum: garnek, czerpak, czarka, szpila i toporek, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 77). Jajowato-doniczkowaty garnek z 2 uszkami poniżej brzegu, nieco chropowaty, brunatny. W. 14·5, ot. 14·5, d. 7 (tabl. XXXVIII 33).

2 (nr 76). Czerpak z wygiętym brzegiem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, ucho utracone. W. 5·5, ot. 12—14, d. 6·5 (tabl. LIV 27).

3 (nr 75). Czarka z 2 uszkami, dwustożkowa, gładka, częściowo brunatna, częściowo czarna. W. 6·5, śr. 8·5, ot. 7·5, d. 3·5 (tabl. LVII 33).

4. Szpila brązowa, nieco wygięta, z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko. Dł. 12·6 (tabl. XCIII 3).

5 (nr 74). Kamienny toporek, dość długi, wąski, z grubym obuchem, czworosieczny, z otworem, kamień szary, czarno nakrapiany, dobrze wygładzony. Dł. 15·7, w. przy ostrzu 3·4, w. w środku 3·7, w. przy obuchu 2, szer. maksymalna 3·4 (tabl. XCV 2).

6+. Skorupy.

7+. Misa z wygiętym brzegiem, bez uszka.

8+. Kubek w przybliżeniu dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, z taśmowatym uchem, zdobiony parami dolków.

9+. Duża, zgnieciona popielnica.

Grób 39. Na zawartość grobu składały się: misa, dwa garnki, kubek, a w nim czerpak, wśród skorup ułamek garnka.

W Muzeum są dwa garnki i ułamek, reszta według opisu Szembekówny.

1. (nr 56). Jajowato-doniczkowaty garnek z 2 uszkami poniżej brzegu brunatny, nieco chropowaty. W. 12·5, ot. 12, d. 6 (tabl. XXXVIII 34).

2 (nr 57). Garnczek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, brunatny, nieco chropowaty. W. 5·5, ot. 6, d. 3·5 (tabl. XXXVIII 30).

3 (nr 59). Skorupa z jajowato-doniczkowatego garnka, chropawatego, brunatnego, z karbowanym brzegiem, karbowanie wykonane palcem (tabl. LXXXII 8).

4 +. Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym wystęgami (ilość?), z uszkiem na załomie. W. 9, ot. 22, d. 7·5).

5 +. Kubek o dwustożkowej formie, z wyodrębnioną szyjką. W. 10, ot. 16, d. 8.

6 +. Czerpak o nieznannej formie.

Grób 40. Pod 2 kamieniami popielnica, pełna kości i węgla drzewnego, jako przystawki: czarka, kubek, 2 czerpaki oraz garnek.

W Muzeum jest popielnica, czarka, kubek i jeden czerpak, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 84). Popielnica dwustożkowa o nieco zaokrąglonym załomie, czerwono-brunatna, pod załomem chropowata, poza tym gładka, zdobiona pod załomem 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi (jedna utracona). W. 24·5 śr. 30, ot. 23·5, d. 11·5 (tabl. XXI 3).

2 (nr 83). Czarka dwustożkowa z 2 guzkami na załomie w miejsce uszek, gładka, brunatna. W. 6·5, śr. 8·6, ot. 7·3, d. 5 (tabl. LVII 34).

3 (nr 82). Kubek w przybliżeniu dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, z taśmowatym uchem, gładki, czarniawy z brunatnymi plamami, zdobiony u nasady szyjki pasmem nikłych żłobków, od którego zwieszają się na brzusiec poprzez załom grupy żłobków, poprzedzielane parami dołków. W. 9, śr. 14·5, ot. 11—12·3, d. 6 (tabl. XLVIII 42, LXXIII 3).

4 (nr 81). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz i częściowo z brzegu czarniawy, ucho taśmowate, wystające. W. 4·5—5·2, ot. 12·5—14, d. 5 (tabl. LI 11).

5 +. Płytki czerpak o nieznannej bliżej formie. W. 6, ot. 16, d. 4·5.

6 +. Garnek czerwony, doniczkowaty, z 2 uszkami, znaleziony w skorupach.

Grób 41. Pod 13 kamieniami był grób, w którym kości spalone leżały zupełnie luźno poza naczyniami, naczyn było dwa: garnek i czerpak.

W Muzeum jest tylko garnek.

1 (nr 98). Jajowato-doniczkowaty garnek z 2 uszkami, z wyodrębnioną słabo szyjką, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny. W. 14, ot. 14, d. 7·5 (tabl. XLI 8).

2 +. Czerpak z wygiętym brzegiem, określony jako „naczynie miskowate, lecz z brzegiem i dużym uchem”. W. 6·3, ot. 14, d. 5·8.

Grób 42. W głębokości 1 uderzenia łopaty zniszczony grób, zawierający: czerpak, w nim fragment naszyjnika i dwa kółka brązowe, dalej misę, czerpaczek i grzechotkę, według opisu Szembekówny rolę popielnicy grał czerpak wypełniony brązami.

Cały inwentarz grobu jest w muzeum.

1 (nr 85). Głęboka misa z wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca dość ostrym załomem i zdobionym na krawędzi 3 parami występow w okolicy ucha, umieszczonego nad załomem. Misa gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, dno wklęsłe. W. 9·5, ot. 22, d. 7·5 (tabl. XV 5).

2 (nr 88). Czerpaczek z wygiętym brzegiem, gładki, czarny i brunatny, ucho utracone, dno nieco wklęsłe. W. 5·5, ot. 13—14·5, d. 6 (tabl. XV 6).

3 (nr 87). Grzechotka dwustożkowa, z górną częścią wydłużoną w szyjkę przedziurawioną, gładka, brunatna. W. 7, śr. 5·7, d. 2·5 (tabl. XV 7).

4 (nr 85). Czerpaczek półkulisty z płaskim dnem, dość gładki, czarny, tylko przy dnie brunatny, ucho utracone. W. 3·3, ot. 7·5—8·3, d. 3.

5. Pręt brązowy, nierówno okrągły, ku końcowi czworograniasty, zgięty w koło, ze śladem działania ognia, jest to zapewne fragment naszyjnika (tabl. XV 8 c).

6. Kółko brązowe (pierścione) z cienkiego, spiralnie skręconego drutu. Śr. 2·3 (tabl. XV 8 b).

7. Fragment kółka cienkiego, brązowego drutu (tabl. XV 8 a).

Grób 43. Pod jednym kamieniem był rozorany grób, w którym znaleziono kości, kubek i szczątki jakiegoś naczynia.

W Muzeum znajduje się tylko kubek.

1 (nr 90). Mały kubek, gładki, brunatny, z krótką, zwężającą się szyjką, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, śr. 7·3, ot. 6—6·8, d. 3·5 (tabl. XLVIII 4).

2 +. Szczątki jakiegoś małego naczynia z 1—2 uszkami. D. 2·5 (może czarka?).

Grób 44. W grobie było 5 kamieni, poza skorupami znajdował się: garnek, w nim czerpak, wkońcu czarka. Czy garnek pełnił rolę popielnicy, nie o tym Szembekówna nie mówi.

Z inwentarza grobu brak w Muzeum tylko garnka.

1 (nr 89). Kubek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, gładki, czarny, przy dnie brunatny, z taśmowatym uchem. W. 9·5, śr. 15, ot. 11—12·8, d. 6·5 (tabl. XLVIII 5).

2 (nr 92). Czerpak z wygiętym brzegiem, gładki, ku spodowi brunatny, poza tym czarniawy, dno nieco wklęsłe, ucho taśmowate, występujące. W. 5·5, ot. 10—11, d. 3·5 (tabl. LIV 28).

3 (nr 91). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami, gładka, brunatna. W. 7, śr. 8, ot. 6·5, d. 4 (tabl. LVII 35).

4 +. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, zdobiony na brzegu 4 występami, na zewnątrz wychylonymi. W. 17, ot. 13·5, d. 8 (Szembek., tabl. II 59).

Grób 45. Grób obwarowany 4 kamieniami, tworzącymi czworobok, pośrodku którego popielnica i reszta naczyń: dwie czarki, czerpak i miseczka.

W Muzeum tylko czarka i czerpak, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 93). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami na załomie, gładka, brunatna. W. 5, ot. 5·7, d. 3·5 (tabl. LVII 36).

2 (nr 94). Czerpak półkulisty z nieco wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z taśmowatym uchem. W. 4·5, ot. 10·5—11·8, d. 3·5 (tabl. LI 12).

3 +. Dwustożkowa popielnica, zdobiona 4 karbowanymi listewkami.

4 +. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami.

5 +. Miseczka z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi wystęgami (ilość?), z uszkiem na załomie.

Grób 46. Grób obwarowany 3 kamieniami, dość daleko od siebie stojącymi, zawartość grobu stanowiła misa i dwa czerpaki, czy misa zastępowała popielnicę, brak o tym wiadomości u Szembekówny.

1 (nr 95). Głęboka misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 wystęgami w okolicy uszka, gładka, szarawo-brunatna, wewnątrz czarniawa. W. 9, ot. 18·5, d. 7 (tabl. XV 9).

2 (nr 96). Duży czerpak z wygiętym brzegiem, gładki, czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem, dno nieco wklęsłe. W. 5·5—7, ot. 13·5—14·5, d. 4·5 (tabl. XV 10).

3 (nr 97). Duży, głęboki czerpak stożkowy, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, dno nieco wklęsłe, ucho taśmowate, wystające. W. 8, ot. 16—17, d. 6 (tabl. XV 11).

Grób 47. Nad grobem zachowany szczątek bruku kamiennego, z którego pozostały zaledwie 2 kamienie, pod jednym z nich przygnieciona popielnica, tuż przy popielnicy na zachód czarka, a dalej kubek, w nim czerpaczek, obydwa rozbite, po południowej stronie popielnicy czerpaczek i garnek.

Z inwentarza grobu znajdują się w Muzeum tylko garnek i czarka, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 109). Garnek w przybliżeniu jajowato-doniczkowaty, z wyodrębnioną, krótką szyjką, z 2 uszkami pod jej nasadą, gładki, brunatny, na szyjce i wewnątrz czarny, dno wklęsłe. W. 14·6, ot. 12·5, d. 7 (tabl. XLI 9).

2 (nr 111). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami, gładka, brunatna. W. 6, śr. 6·5, ot. 5·5, d. 3·3 (tabl. LVII 37).

3 +. Dwustożkowa popielnica.

4 +. Rozbity kubek.

5 +. Rozbity czerpaczek o nieznannej formie.

6 +. Półkulisty czerpaczek.

Grób 48. Grób obwarowany 4 kamieniami, ułożonymi prawie w czworobok, poza który z południa wyszła nieco popielnica, w niej wśród kości znalazła się szpila brązowa, po północnej stronie popielnicy rozstawione były jako przystawki: czarka, jakieś rozbite naczynie, czerpak, garnek i kubek.

W Muzeum jest tylko kubek, czarka i szpila, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 99). Głęboki kubek w przybliżeniu dwustożkowy, gładki, brunatny, ucho taśmowate, wystające zostało utracone. W. 9·5, śr. 11, ot. 9—11, d. 4·5 (tabl. XLVIII 6).

2 (nr 100). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami na załomie, chropowata, czarniawa. W. 5, śr. 6, ot. 5, d. 2·5 (tabl. LVII 38).

3. Szpila brązowa z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko, szablasto wygięta. Dł. 8·5 (tabl. XCIII 4).

4+. Dwustożkowa popielnica, brunatna, wewnątrz czarna, zdobiona 4 listewkami tuż pod załomem. W. 28, ot. 13, d. 10·3.

5+. Bliżej nieokreślone, rozbite naczynie.

6+. Czerpak półkulisty. W. 7, ot. 24.

7+. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami.

Grób 49. Grób częściowo rozorany, z obwarowania zachowały się 3 kamienie, grób zawierał rozbity kubek, rozbity popielnicę, w niej wśród kości brązowy guziczek, dalej garnek i jakieś naczynie w skorupach.

W Muzeum jest tylko garnek i guziczek brązowy.

1 (nr 101). Jajowato-doniczkowaty garnek, chropowaty, czerwono-brunatny; dno wklęsłe. W. 14·5, ot. 13, d. 7 (tabl. XXXV 5).

2. Guziczek brązowy w formie wypukłej tarczki okrągłej, z uszkiem pod spodem. Śr. 1 (tabl. XCIII 18).

Grób 50. W grobie znajdowały się: jakieś rozbite naczynie, w nim kubek i czerpak, dalej drugi kubek, we wschodniej części grobu była rozbita popielnica, szczątki czerpaka i jakiegoś naczynia, oraz czarka. Kości leżały poza tym luźno wraz ze skorupami pośród kamieni w zachodniej części grobu, kamieni było w grobie 13 sztuk i tworzyły one zapewne obwarowanie grobu, gdyż o żadnym bruku Szembekówna nie mówi.

Z inwentarza grobu znajdują się w Muzeum dwa kubki, czarka i czerpak, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 113). Mały kubek z prostą szyjką, gładki, szarawo-brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 5, śr. 7·6, ot. 6·5—7, d. 4 (tabl. XLVIII 7).

2 (nr 112). Mały kubek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, gładki, brunatny, górą czarniawy, ucho taśmowate, dno nieco wklęsłe. W. 4·5, śr. 7·5, ot. 5—5·5, d. 3·5 (tabl. XLVIII 8).

3 (nr 114). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami, gładka, ciemnobrunatna, uszkodzona. W. 5, ot. 5, d. 2·5 (tabl. LVII 39).

4 (nr 110). Czerpak półkulisty z nieco wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz i nieco z brzegu czarniawy, ucho utracone. W. 4, ot. 8·2—9·2, d. 4.

5+. Rozbite naczynie o nieznannej formie.

6+. Popielnica, zdobiona 3-krotnie karbowanymi listewkami, zapewne dwustożkowa.

7+. Rozbity czerpak o bliżej nieznannej formie.

8+. Bliżej nieokreślone naczynie, znalezione w skorupach.

Grób 51. W grobie tym stały naczynia wprost na ziemi, bez żadnego obwarowania kamiennego, przy popielnicy od południa był garnek, po wschodniej stronie stały: misa, czerpak i kubek.

W Muzeum brak tylko popielnicy.

1 (nr 105). Jajowato-doniczkowaty garnek z 2 uszkami, nieco chropowaty, brunatny z czerwonymi plamami, wewnątrz czerwony. W. 14, ot. 12·5, d. 7·5 (tabl. XXXVIII 35).

4 (nr 108). Fragment półkulistego czerpaka z wklęsłym dnem, gładkiego, brunatnego. W. 5, ot. 13, d. 4.

5 +. Dwustożkowa popielnica.

Grób 52. Pod 5 kamieniami znajdowała się popielnica, na wschód od niej czerpak, pod którym czarka, obok na południe czerpak i jakieś naczynko, obydwie w ulamkach.

1 (nr 103). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, zdobiona tuż pod załomem 4 karbowanymi listewkami (jedna utracona), brunatna, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 24·5, śr. 27·5, ot. 22·5, d. 10 (tabl. XXI 4).

2 (nr 102). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami, gładka, brunatna, uszkodzona. W. 8, śr. 10, ot. 9, d. 5 (tabl. LVII 40).

3 (nr 104). Czerpak gładki, brunatny, z wklęsłym dnem, ucho utracone. W. 3·8, ot. 10·5—11·7, d. 3·5 (tabl. LI 13).

4 +. Czerpak o nieznannej formie, zdobiony na brzegu wystęпами.

5 +. Bliżej nieznanne naczynko.

Grób 53. Zawartość grobu stanowiły 4 naczynia: miseczka, garnek, jakieś naczynie, a w nim czerpak, obydwie w skorupach. Kości w grobie luźno, brak kamieni.

W Muzeum jest tylko miseczka i garnek.

1 (nr 115). Jajowato-doniczkowaty garnek z 2 uszkami, gładki, brunatny. W. 10, ot. 10·5, d. 6 (tabl. XXXVIII 31).

2 (nr 116). Miseczka z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 wystęпами przy uszku, gładka, brunatna. W. 6, ot. 13, d. 6 (tabl. XLIV 7).

3 +. Bliżej nieokreślone naczynie, znalezione w skorupach.

4 +. Czerpak o nieznannej formie, znaleziony w skorupach.

Grób 54, szkieletowy? Grób zawierał popielnicę w ulamkach, garnek, czarkę, kubek, czerpak, skorupy. Popielnica bez kości, których w grobie wcale nie było. Może nie grób szkieletowy, ale raczej fikcyjny, symboliczny, stąd brak kości.

1 (nr 117). Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, z lekko zaznaczoną szyjką, gładki, brunatny z czerwonymi plamami, wewnątrz czerwony. W. 12, ot. 13, d. 7·5 (tabl. XLI 10).

2 (nr 118). Czarka doniczkowata z wyodrębnionym brzegiem, gładka, brunatna z 2 uszkami. W. 5·5, ot. 6·8—7·5, d. 5.

3 +. Dwustożkowa popielnica.

4 +. Czarny kubek, zgnieciony.

5 +. Czerpak o nieznannej formie, spekany.

6 +. Skorupy.

Grób 55, szkieletowy? Pod 2 kamieniami grób zawierający 4 naczynia: miskę, kubek, czarę i garnek. Brak kości i popielnicy wskazuje na grób szkieletowy.

1 (nr 121). Miska z wygiętym brzegiem, gładka, brunatna, uszko na załomie brzuśca i brzegu utracone. W. 9, ot. 16, d. 7 (tabl. XV 12).

2 (nr 120). Kubek dwustożkowy z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny. W. 7, śr. 11·5, ot. 9—10, d. 6 (tabl. XV 13).

3 (nr 122). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami (utraconymi), gładka, brunatna, górą czarniawa. W. 7, ot. 6·3, d. 4·3 (tabl. XV 14).

4 (nr 119). Jajowato-doniczkowaty garnek z 2 uszkami, z wygiętym nieco brzegiem, czerwony, brunatny. W. 14·5, ot. 14·5, d. 7 (tabl. XV 15).

Grób 56, szkieletowy? W grobie znalazły się tylko przystawki: miseczka, czerpak i garnek. Grób pozbawiony był obstawy kamiennej. Ułamki rzekomej popielnicy są uławkami naczyń neolitycznych kultury, pucharów lejowatych (Por. Szembek., tabl. VI 62, a—d).

W Muzeum jest tylko miseczka i czerpak, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 125). Miseczka z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 występami przy uszku; gładka, brunatna z czarniawymi plamami. W. 6, ot. 12, d. 6 (tabl. XLIV 8).

2 (nr 124). Czerpak w kształcie odcinka kuli, gładki, brunatny, nieco z brzegu i wewnątrz czarniawy, ucho taśmowate. W. 3·5, ot. 9 (tabl. LIV 8).

3+. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami. W. 9, ot. 10, d. 7.

Grób 57, szkieletowy? Grób pozbawiony popielnicy i spalonych kości, zapewne szkieletowy, brak też kamieni, zawartość grobu stanowiły 4 naczynia: garnek, czerpak, kubek i tabakierka.

1 (nr 160). Jajowato-doniczkowaty garnek z 2 uszkami, brunatny, chropowaty. W. 11·5, ot. 12, d. 7·5 (tabl. XXXVIII 36).

2 (nr 161). Czerpak półkulisty z nieco wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny. W. 4·5, ot. 10·5—11·5, d. 4 (tabl. LI 14).

3 (nr 164). Mały kubek dwustożkowy z taśmowatym uchem, gładki, brunatny. W. 6, śr. 8, ot. 6—6·8, d. 4 (tabl. XLVIII 9).

4 (nr 162). Naczyńko spłaszczone tzw. tabakierka, z 2 uszkami, otwór owalny, gładkie, czarniawe, częściowo brunatne. W. 7, ot. 3—9·5 (tabl. LXXVI 14).

Grób 58. Grób rozorany, a w nim 2 kamienie i grzechotka.

1 (nr 163). Grzechotka w przybliżeniu dwustożkowa, z górną częścią wydłużoną w szyjkę przedziurawioną, w dnie otwór. W. 5·5, śr. 4, d. 2 (tabl. LIX 42).

Grób 59. W grobie skorupy, kości i jedna cała czarka.

1 (nr 165). Czarka w przybliżeniu dwustożkowa, z 2 uszkami, gładka, brunatna i czarniawa. W. 8, śr. 10·5, ot. 7·8, d. 6 (tabl. LVII 41).

Grób 60—65. Między grobem 57 a torem kolejowym było 6 zniszczonych grobów, których poszczególnych inwentarzy nie da się ustalić. Groby te zostały rozkopane przez dzieci gospodarzy.

1 (nr 128). Popielnica dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, brunatna, górą czarniawa, pod załomem chropowata, wyżej gładka, zdobiona pod załomem 4 listewkami, 5-krotnie karbowanymi, w górnej części zniszczona. W. 17—20, śr. 31, ot. 26, d. 11 (tabl. XXI 5).

2 (nr 130). Popielnica dwustożkowa, brunatna, pod załomem chropowata, obmazywana, wyżej gładka. W. 19·2, śr. 27, ot. 21, d. 11 (tabl. XX 1).

3 (nr 132). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, brunatna, górą i wewnątrz czarniawa, pod załomem chropowata, wyżej gładka, zdobiona pod załomem 4 karbowanymi listewkami. W. 22, śr. 28·5, ot. 21, d. 9 (tabl. XXI 6).

4 (nr 153). Dwustożkowa o zaokrąglonym załomie popielnica, zdobiona pod załomem 4 listewkami, pod załomem chropowata, brunatna, wyżej czarna, gładka. W. 20, śr. 26, ot. 18·5, d. 9·5 (tabl. XXI 7).

5 (nr 143). Garnek jajowato-donieczkowaty z 2 uszkami, nieco chropowaty, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 12·5, ot. 13, d. 6·5 (tabl. XXXIX 1).

6 (nr 134). Garnek jajowato-donieczkowaty z 2 uszkami, silnie chropowaty przez obmazywanie gliną z piaskiem i tłuczonym kamieniem, brunatny. W. 15, ot. 13·5, d. 7 (tabl. XXXVIII 37).

7 (nr 152). Garnek jajowato-donieczkowaty z 2 uszkami, nieco chropowaty, brunatny, wewnątrz i nieco z brzegu czarniawy. W. 10, ot. 10·5, d. 6 (tabl. XXXIX 2).

8 (nr 135). Głęboka misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 parami występów w okolicy ucha, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, dno wklęsłe. W. 9·5, ot. 21, d. 7 (tabl. XLIV 10).

9 (nr 144). Miska z wygiętym brzegiem, gładka, brunatna, z uszkiem nad załomem brzegu i brzuśca. W. 7·5, ot. 13·2, d. 7·3 (tabl. XLIV 12).

10 (nr 138). Miseczka z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 wystęпами przy uszku, gładka, brunatna z czarniawymi plamkami. W. 4·5, ot. 11, d. 4·5 (tabl. XLIV 9).

11 (nr 146). Miseczka głęboka z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 wystęпами przy uszku, umieszczonym pod ostrym załomem brzegu i brzuśca, gładka, u spodu brunatna, poza tym czarniawa. W. 6, ot. 11·5, d. 4·5 (tabl. XLIV 13).

12 (nr 141). Kubek dwustożkowy, zdobiony na załomie dołkami, gładki, brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 8, śr. 13—14, ot. 11·5—12·5, d. 6·5 (tabl. XLVIII 43, LXXIII 2).

13 (nr 145). Kubek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z taśmowatym uchem, gładki, czarny, spodem brunatny. W. 10, śr. 14, ot. 11·5—12·5, d. 6 (tabl. XLVIII 10).

14 (nr 139). Głęboki kubek z wygiętym brzegiem, gładki brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 8, ot. 10—11, d. 5 (tabl. XLIX 21).

15 (nr 149). Nieduży kubek z krótką, wygiętą szyjką, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny z czarniawymi plamami. W. 7, śr. 9, ot. 7—7·8, d. 4·5 (tabl. XLIX 22).

16 (nr 151). Mały kubek z prostą szyjką, oddzieloną od stożkowatego brzuśca ostrym załomem, gładki, czarniawy, ucho utracone. W. 5, ot. 6·5—5·7, d. 3·8 (tabl. XLVIII 11).

Czerpaki półkuliste z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem:

17 (nr 129). Gładki, brunatny. W. 3·5, ot. 9—10·2, d. 3 (tabl. LI 16).

18 (nr 133). Gładki, brunatny. W. 3·5, ot. 7·8—8·8, d. 3 (tabl. LI 17).

19 (nr 127). Dno nieco wklęsłe, gładki, brunatny. W. 2·2, ot. 5·5—6, d. 2 (tabl. LI 15).

20 (nr 137). Nieco uszkodzony, gładki, brunatny, dno nieco wklęsłe. W. 4, ot. 8, d. 2·5 (tabl. LI 18).

21 (nr 142). Gładki, brunatny, wewnątrz czarny. W. 5—5·5, ot. 13·5, d. 4·5 (tabl. LI 19).

Czerpaki z wygiętym brzegiem, z taśmowatym uchem, gładkie:

22 (nr 140). Czarniawy z brunatnymi plamami, dno nieco wklęsłe. W. 5, ot. 8·5—10, d. 3 (tabl. LIV 29).

23 (nr 147). Brunatny z czarniawymi plamami, dno nieco wklęsłe, załom ostry. W. 5·5, ot. 10·3—12, d. 3 (tabl. LIV 30).

24 (nr 148). Brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy. W. 6, ot. 11—11·8, d. 3·5 (tabl. LIV 31).

Czarki. 25 (nr 131). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami, gładka, brunatna. W. 6, śr. 7·7, ot. 7, d. 4 (tabl. LVII 42).

26 (nr 136). Dwustożkowa czarka z 2 uszkami na załomie, gładka, brunatna. W. 5, śr. 6·3, ot. 5·3, d. 2·8 (tabl. LVII 43).

27 (nr 150). Fragmentarycznie zachowana dwustożkowa czarka z 2 uszkami, gładka, brunatna. W. 7, d. 4·5.

Grób 66. Grób, przykryty brukiem z 5 kamieniami, zawierał: rozłupaną popielnicę, jakieś naczynie w skorupach, misę, a w niej kubek, a w tym znowu czerpak.

W Muzeum jest tylko kubek i czerpak, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 167). Duży kubek w przybliżeniu dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną nieco szyjką, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny z ciemnymi plamami na szyjce, zdobiony nad załomem dółkami. W. 19·5, ot. 15·5—16·5, d. 7·5 (tabl. XLVIII 44, LXXIII 1).

2 (nr 168). Głęboki czerpak z wygiętym brzegiem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, dno wklęsłe, ucho taśmowate. W. 5—6, ot. 13—14, d. 5 (tabl. LIV 32).

3 +. Rozłupana popielnica nieznannej formy.

4 +. Jakieś naczynie w skorupach.

5 +. Misa bliżej nieznannej formy, zdobiona występami na brzegu. W. 13, ot. 23, d. 8.

Grób 67. Grób, pozbawiony obwarowania kamiennego, zawierał rozbitą popielnicę i kubek.

W Muzeum jest tylko kubek.

1 (nr 166). Nieduży kubek, nieco uszkodzony, z krótką, wygiętą szyjką, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny. W. 7, ot. 9, d. 5·2 (tabl. XLIX 23).

2+. Rozbita popielnica o nieznannej bliżej formie.

Grób 68. Grób zawierał: popielnicę, zdobioną listewkami, dwa naczynia dnem do góry, czerwony garnek i czarkę, wszystko w skorupach.

W Muzeum nie ma niczego z inwentarza tego grobu.

Grób 69. W grobie była rozbita misa, jakieś naczynie i czarka. Z inwentarza tego grobu nie ma niczego w Muzeum.

Grób 70. W grobie była popielnica w kawałkach i skorupy.

Grób 71. Grób zawierał popielnicę z kośćmi, zaś jako przystawki garnek, misę, w której był garnek, a w nim czerpak, przystawki w skorupach.

W Muzeum jest tylko popielnica i garnek.

1 (nr 157). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, brunatna, góra i wewnątrz czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka, zdobiona prawie na załomie 4 nieznacznymi listewkami. W. 17·5, śr. 25·5, ot. 18·5, d. 9 (tabl. XXI 8).

2 (nr 156). Garnczek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami z krótką szyjką, dość gładki, brunatny. W. 5, ot. 5·5, d. 3·2 (tabl. XLI 6).

Grób 72. W grobie 3 kamienie, dalej skorupy i jakieś dwa rozbite naczynia, a poza tym dwa kółka brązowe i wisiołek okularowy, znalezione w ziemi.

W Muzeum są tylko brązy.

1. Kółko brązowe (pierścione) z cienkiego, spiralnie zwiniętego drutu. Śr. 2·5 (tabl. XCIII 19).

2. Kółko brązowe (pierścione) z taśmy, spiralnie zwiniętej, połamane. Śr. ok. 2 (tabl. XCIII 20).

3. Brązowy wisiołek binoklowy (tabl. XCIII 21).

Grób 73. Rozorany grób, w nim była misa i jakieś naczynie, obydwa w skorupach, oraz czerpak.

W Muzeum jest tylko czerpak.

1 (nr 154). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny, zdobiony pod uchem na brzuscu parą dołków. W. 4, ot. 8·3—9·5, d. 2 (tabl. LI 20, LXXV 1).

Grób 74. W grobie tym leżały kości luźno bez popielnicy, a obok czerpak i misa.

W Muzeum sam tylko czerpak.

1 (nr 155). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny z czarniawymi plamami, wewnątrz czarniawy. W. 4·8—5·5, ot. 11—13·5, d. 5·5—6·5 (tabl. LI 21).

2+. Misa o nieznannej formie, zdobiona na brzegu występami.

Grób 75. W grobie było 8 kamieni, dalej jakieś rozbite naczynie i czerpak.

W Muzeum nie ma nic z tego grobu.

1+. Czerpak półkulisty. W. 4·5, ot. 11—13.

Grób 76. Kości włożone do grobu bez popielnicy, mocno ubite, nad nimi dwa rozbite naczynia, misa i czerpak, po wschodniej stronie stosu były 2 kamienie i garnek, z drugiej zaś strony stała czarka; wśród kości znalazł się guziczek brązowy.

W Muzeum jest garnek, czarka i guziczek.

1 (nr 158). Jajowato-doniczkowaty garnek z 2 uszkami, z nieco wklęsłym, wyodrębnionym dnem, brunatny, chropowaty. W. 12, ot. 11—12·5, d. 7 (tabl. XXXVIII 32).

2 (nr 159). Czarka z 2 uszkami, w przybliżeniu dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, brunatna, niestarannie gładzona. W. 7, śr. 9, ot. 8, d. 3·5 (tabl. LVII 44).

3. Guziczek brązowy był w Muzeum, bo jest po nim ślad na tablicy z brązami, ale się zagubił.

Grób 77. Grób rozorany, pod brukiem z 11 kamieni znalazła się rozbita popielnica z kośćmi.

Brak popielnicy w Muzeum.

Grób 78. Grób zawierał: popielnicę z kośćmi, zachowaną w ułankach, dalej misę, kubek, czerpak, czarkę i skorupy.

W Muzeum jest misa, kubek i czarka.

1 (nr 171). Głęboka misa z wygiętym brzegiem, zdobionym przy uszku parą występów oraz 2 w pobliżu, gładka, brunatna, uszko na zaokrąglonym załomie brzuśca i brzegu. W. 9·5, ot. 19·5, d. 7 (tabl. XLIV 11).

2 (nr 169). Kubek z taśmowatym uchem, gładki, brunatny, na szyjce i wewnątrz czarny, zdobiony na załomie brzuśca na przemian ukośnymi żłobkami i parami dołków. W. 7·5, śr. 16, ot. 13—14·3, d. 6·8 (tabl. XLVIII 45, LXXIII 7).

3 (nr 170). Czarka gładka, brunatna, w przybliżeniu dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami, z wklęsłym dnem. W. 6·8, śr. 8, ot. 7, d. 3 (tabl. LVII 45).

4 +. Popielnica z kośćmi.

5 +. Czerpak półkulisty (z wklęsłym dnem?).

6 +. Skorupy.

Grób 79, symboliczny? Grób, nakryty 4 kamieniami, zawierał popielnicę bez kości, garnek, kubek i czerpak. Chociaż jest brak spalonych kości, nie jest to grób szkieletowy, lecz zapewne grób symboliczny wzgl. fikcyjny ze względu na obecność popielnicy i rodzaj wyposażenia grobu.

Z inwentarza grobu nie ma nic w Muzeum.

1 +. Popielnica dwustożkowa, zdobiona pod załomem listewkami. W. 21.

2 +. Chropowaty garnek, jajowato-doniczkowaty. W. 14·5.

3 +. Kubek dwustożkowy z wyodrębnioną szyjką. W. 10·5.

4 +. Spękany czerpak o nieznanej formie.

Grób 80. Z grobu wydobyto resztki popielnicy, kubek, garnek, czerpak i czarkę.

W Muzeum jest tylko czerpak, reszta według opisu Szembekówny.

1 (nr 200). Głęboki czerpaczek z wygiętym brzegiem, gładki, brunatny, z taśmowatym uchem, z wklęsłym dnem. W. 4·8, ot. 6·5—7·5, d. 2·8 (tabl. LIV 33).

2 +. Popielnica fragmentarycznie zachowana.

3 +. Kubek dwustożkowy z wyodrębnioną szyjką, gładki, czarniawy. W. 12.

4 +. Garnek jajowato-doniczkowaty, jasno-brunatny, chropowaty, z 2 uszkami. W. 17.

5 +. Czarka dwustożkowa. W. 4.

Grób 81. Grób ten, położony po drugiej stronie toru, zawierał: garnek, kubek i czerpak.

1 (nr 198). Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, chropowaty, brunatny. W. 17, ot. 15·5, d. 8·5 (tabl. XV 20).

2 (nr 201). Duży kubek z taśmowatym, wystającym uchem, w przybliżeniu dwustożkowy, z wysoką dolną częścią, górną wciągniętą, gładki, brunatny, górą czarniawy. W. 11·5, śr. 18·5, ot. 14—15, d. 7 (tabl. XV 21).

3 (nr 199). Duży czerpak z wygiętym brzegiem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny. W. 6, ot. 12·8—13·5, d. 5 (tabl. XV 22).

* * *

Jak zaznaczyliśmy na wstępie, nie ma w Muzeum całego materiału, wydobytego przez Szembekównę, a pewnej części materiału, jaki się mieści w Muzeum, brak określenia przynależności grobowej. Poniżej podajemy opis tego materiału z nieznanych inwentarzy grobowych. Jest to tylko sama ceramika. Celem odróżnienia tych zabytków od materiałów, pochodzących z określonych grobów, numerować będziemy te poszczególne zabytki rzymskimi liczbami.

I (nr 195). Dwustożkowa popielnica, zdobiona pod załomem 4 listewkami karbowanymi (2 utracone), brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 22, śr. 29·5, ot. 20, d. 9 (tabl. XXII 1).

II (nr 194). Jajowato-doniczkowaty garnek z 2 uszkami, brunatny, silnie chropowaty (obmazywany gliną z tłuczonym kamieniem). W. 14·5, ot. 15·5, d. 8·5 (tabl. XXXIX 3).

III (nr 196). Jajowato-doniczkowaty garnek z 2 uszkami, chropowaty, brunatny. W. 17·5, ot. 15, d. 7·5 (tabl. XXXIX 4).

IV (nr 3). Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, chropowaty, brunatny z czerwoną plamą. W. 13·5, ot. 14, d. 6 (tabl. XXXIX 5).

(W Muzeum błędnie zaliczony do grobu 5).

V (nr 204). Kubek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, gładki, brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 10, śr. 15, ot. 12·5, d. 7 (tabl. XLVIII 12).

VI (nr 123). Mały kubek dwustożkowy z taśmowatym uchem, gładki, brunatny z czarniawymi plamami. W. 5, śr. 6·4, ot. 5·3, d. 4 (tabl. XLVIII 13).

(W Muzeum błędnie zaliczony do grobu 56).

VII (nr 205). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, ku brzegowi i wewnątrz czarniawy, ucho taśmowate. W. 3·7—5·5, ot. 13, d. 5 (tabl. LI 22).

VIII (nr 206). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny i czarniawy. W. 4·5, ot. 10—12, d. 3·5 (tabl. LI 23).

IX (nr 197). Głęboki czerpaczek z wygiętym brzegiem, gładki, brunatny, z taśmowatym uchem. W. 3·5, ot. 4·5—5·5, d. 1·5 (tabl. LIV 34).

X (nr 203). Dwustożkowa czarka z 2 uszkami, gładka, czarniawa, w dnie pośrodku wywiercony otwór. W. 6·8, śr. 8·3, ot. 6·5, d. 3·8 (tabl. LVII 46).

XI (nr 202). Czarka z 2 uszkami, w przybliżeniu dwustożkowa, gładka, prawie czarna, z brzegu zniszczona. W. obecna 4·5, śr. 8·3, d. 4.

XII (nr 126). Dwustożkowa czarka z 2 uszkami, gładka, dołem bruniatna, poza tym czarna. W. 8·5, śr. 11·8, ot. 9, d. 5 (tabl. LVII 47).

XIII (nr 193). Grzechotka dwustożkowa z przedziurawioną górną częścią, nieco wydłużoną w szyjkę, w dnie otwór. W. 5, d. 2 (tabl. LIX 43).

Pod nrem inw. 1921:63 zapisane jest nieco ceramiki, pochodzącej z rozkopywań Szembekówny, z grobów bliżej nieokreślonych. Jest to reszta materiałów z cmentarzyska, która dostała się najpóźniej do Muzeum. W dalszym ciągu zachowano tu numerację rzymskimi liczbami.

XIV. Dwustożkowa o zaokrąglonym załomie popielnica, zdobiona pod załomem 4 karbowanymi listewkami, brunatna, górą czarniawa, gładka, pod załomem chropowata. W. 21, śr. 26·5, ot. 20, d. 8·5 (tabl. XXII 2).

XV. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, brunatna, gładka, pod załomem chropowata, obmazywana, ze śladami utraconych listewek. W. 24, śr. 30, ot. 20, d. 10.

XVI. Czerpak dość płytki z wklęsłym, guzkowatym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, czarniawy, ku spodowi częściowo brunatny. W. 5, ot. 13—14·7, d. 2 (tabl. LI 24).

XVII. Kubek głęboki z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 2 występami przy uchu taśmowatym (utraconym), gładki, szarawo-brunatny, zdobiony dolkami tuż pod załomem brzegu i brzuśca, a na samym załomie 2 nieznacznymi guzkami przy uchu. W. 7·5, ot. 10·5—12, d. 5·5 (tabl. LXXII 5).

XVIII. Fragmentarycznie zachowana głęboka misa z wygiętym brzegiem. W. 11, ot. 23, d. 8·5.

XIX. Czarka dwustożkowa z 2 uszkami, gładka, brunatna, górą czarniawa. W. 8, śr. 9·3, ot. 8, d. 4·3 (tabl. LVII 48).

XX. Ułamki różnych naczyń (w tym czerpaki, misy i garnki).

Poniższe 3 naczynia pochodzą z dawnych zbiorów Historische Gesellschaft, które kolejną losów dostały się do Działu Przedhistorycznego Muzeum Wlkp. W nawiasach podane są nry katalogu zbiorów Historische Gesellschaft, w jakie zaopatrzone są naczynia. O naczyniach tych wiadomo tylko, że pochodzą z cmentarzyska z Lipia.

XXI (H. G. 1130). Głęboka misa z dość wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem i zdobionym na krawędzi 3 parami występów w okolicy uszka, umieszczonego na załomie brzuśca i brzegu, misa

gładka, brunatna z czarniawymi plamami. W. 12·5—13·3, ot. 24·5—25·5, d. 8, w. brzegu 4·5 (tabl. XLIV 14).

XXII (H. G. 1131). Dwustożkowa czarka z 2 uszkami, gładka, brunatna. W. 6·5, śr. 7, ot. 6, d. 3.

XXIII (H. G. 1131 a). Czerpak stożkowaty, gładki, czerwony, z taśmowatym uchem. W. 5, ot. 10, d. 4 (tabl. L 21).

* * *

W r. 1910 badał jeszcze cmentarzysko w Lipiu dr Demetrykiewicz. Kiedy zwróciłem się do prof. dra Wł. Demetrykiewicza w Krakowie z prośbą o udzielenie mi notatek polowych z przeprowadzonych badań, otrzymałem odpowiedź, że prof. dr Demetrykiewicz nie jest już dziś w posiadaniu tych notatek.

Wobec tego oprzeć możemy się tylko na krótkiej notatce, umieszczonej w Mat. aar., XIII, str. VIII:

„W Lipiu koło Siemianic w pow. kępińskim w Poznańskim dr Demetrykiewicz prowadził w jesieni 1910 r. dalszy ciąg badań na cmentarzysku ciałopalnym z epoki późno-brązowej, typu tzw. śląskiego; rozkopał 30 grobów. Były one przeważnie okładane kamieniami okrągłakami i zawierały jedną lub dwie duże popielnice z kośćmi i szeregiem przystawek w formie czarek, kubków i misek, niekiedy grzechotki oraz drobne przedmioty z brązu (szpile, pierścionki, zausznicze i guziczki). Zdarzały się groby bez głównej popielnicy, w których kości złożono do dołku otoczonego przystawkami i kamieniami”.

Cały materiał znajduje się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, niestety bez podania przynależności grobowej. Wśród tych materiałów mieszczą się także zabytki z rozkopywań Szembekówny, jak tego dowodzi kartka pisana przez Szembekównę, znajdująca się w pudełku z brązami, oraz niektóre kartki w naczyniach.

Poniższy opis materiału mógł się więc oprzeć tylko na podziale typologicznym, gdyż wydzielenie go w zespoły grobowe, wobec zupełnego braku jakichkolwiek notatek i znakowań na zabytkach, jest rzeczą zupełnie niemożliwą.

Ceramika.

Popielnice. 1. Dwustożkowa popielnica, brunatna, z ciemnymi plamami, zewnątrz czarna, chropowata i obmazywana poniżej załomu, powyżej gładka, zdobiona pod załomem czterema listewkami (1 utracona), pięciokrotnie karbowanymi. W. 28·6, śr. 38, ot. 27, d. 14 (tabl. XXI 9).

2. Popielnica dwustożkowa, dołem brunatna, górą czarniawa, podobnie wewnątrz, poniżej załomu chropowata, powyżej gładka, zdobiona poniżej załomu 4 listewkami, 3 i 4 krotnie karbowanymi. W. 29·5, śr. 35·3, ot. 26, d. 12·5 (tabl. XXI 10).

3. Dwustożkowa o zaokrąglonym załomie popielnica, poniżej załomu brunatna, chropowata, obmazywana, na załomie i powyżej czarna, gładka (wewnątrz czarna), zdobiona pod załomem 4 listewkami, 5 krotnie karbowanymi. W. 27, śr. 35, ot. 27, d. 11·7 (tabl. XXI 11).

4. Popielnica dołem brunatna, ku górze z ciemnymi plamami, dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, poniżej którego chropowata, wyżej gładka, zdobiona pod załomem 4 listewkami, raz karbowanymi. W. 27·5, śr. 32·7, ot. 25, d. 13·5 (tabl. XXI 12).

5. Czarna (z połyskiem) popielnica, w części dolnej chropowata, obmazywana, poza tym gładka, ze zwężającą się szyjką, z wydłużonym brzuszem, pierwotnie zdobiona 4 listewkami na brzuchu, jak o tym świadczą ślady po utraconych listewkach. W. 28, śr. 31·5, ot. 25, d. 14 (tabl. XXIII 9).

6. Dwustożkowa o zaokrąglonym załomie popielnica (w górnej części z brzegu zniszczona) brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, pod załomem chropowata, obmazywana, poza tym gładka, nie zdobiona. Wys. maksym. w zach. części ok. 23·5, śr. 31·7, d. 11 (tabl. XX 2).

7. Dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie popielnica, brunatna, górą z czarniawymi plamami (wewnątrz czarna), poniżej załomu chropowata, obmazywana, powyżej gładka, zdobiona tuż pod załomem trzema listewkami, 3-krotnie karbowanymi. W. 26, śr. 29, ot. 21·5, d. 13·5 (tabl. XXI 13).

8. Dwustożkowa popielnica, brunatna, z czerwonymi plamami nad załomem (ślady malowania?), zaś z brzegu czarniawe plamy (wewnątrz czarna), pod załomem chropowata, obmazywana, powyżej gładka, zdobiona pod załomem 4 listewkami. W. 23·5, śr. 23—23·5, d. 10 (tabl. XXI 14).

9. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, dołem brunatna, chropowata, na załomie i wyżej gładka, czerwono-brunatna, z czerwonymi plamami na załomie (ślady malowania?), zdobiona pod załomem 4 listewkami (jedna utracona), 4-krotnie karbowanymi. W. 21·5—24, śr. 26, ot. 21, d. 11·5 (tabl. XXI 15).

10. Dwustożkowa o zaokrąglonym załomie popielnica, pod załomem brunatna, chropowata, od załomu w górę gładka, czerwono-brunatna, z czerwonymi plamami na załomie (ślady malowania?), z brzegu z czarnymi plamami, podobnie wewnątrz czarna, zdobiona tuż pod załomem 4 listewkami. W. 23·5, śr. 26·8, ot. 21·3, d. 8·8 (tabl. XXI 16).

11. Brunatna, z brzegu czarniawa i wewnątrz czarna popielnica, z gładką, nie wysoką, zwężającą się szyjką, oddzieloną słabym załomem od chropowatego brzucha, stożkowato wydłużonego, z 2 uszkami, z zaznaczonymi tylko otworami. U nasady szyjki zdobiona poniżej załomu 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi. W. 26·5—28·5, śr. 29·8, ot. 24·5, d. 10 (tabl. XXIII 10).

12. Krzywo lepiona popielnica brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, z gładką, krótką, zwężającą się szyjką, oddzieloną wyraźnym załomem od chropowatego brzucha, w przybliżeniu jajowato uformowanego, z wyodrębnioną nieco nóżką, zdobiona na brzuchu pod załomem 3 listewkami, 3-krotnie karbowanymi. W. 22·8, śr. 27·5, ot. 23, d. 10 (tabl. XXIII 11).

13. Mała popielnica, z górną częścią zniszczoną, częściowo brunatna, częściowo czarna, gładka, dwustożkowa, z wyodrębnioną nóżką, zdobiona na załomie guzkami. W. zachowanej części ok. 11, śr. 18·5, d. 9·5.

Garnki jajowato-doniczkowate. 14. Jajowaty garnek, brunatny, o jasnym odcieniu, chropowaty, obmazywany, z lekko zaznaczonym i bardzo słabo na zewnątrz wygiętym brzegiem, z prostym dnem. W. 21, śr. 20, ot. 18·2, d. 11 (tabl. XXXV 9).

15. Chropowaty, brunatny (wewnątrz czarniawy) garnek, z wyodrębnionym nieco brzegiem i zaznaczoną słabo nóżką, prostym dnem. W. 20·3, śr. 19·7, ot. 18, d. 9·5 (tabl. XXXV 10).

16. Czerwonawo-brunatny (wewnątrz czarniawy) garnek chropowaty (obmazywany gliną z dużą domieszką tłuczonych kamieni, z dnem prostym W. 17, śr. 18, ot. 17, d. 9 (tabl. XXXV 11).

17. Brunatny, chropowaty garnek, z brzegiem lekko na zewnątrz wygiętym, z prostym dnem. W. 15, śr. 14·8, ot. 14·8, d. 7·5 (tabl. XXXV 12).

18. Czerwonawo-brunatny z brzegu i wewnątrz czarniawy, chropowaty, obmazywany garnek, z wklęsłym dnem. W. 14·6, śr. 15, ot. 14·5, d. 8·5 (tabl. XXXVI 35).

19. Czerwonawo-brunatny, wewnątrz czarniawy, chropowaty garnek, z dnem prostym. W. 11·8, śr. 13·5, ot. 12·5, d. 6·8 (tabl. XXXV 6).

20. Beczulkowaty, brunatny, chropowaty, obmazywany garnek, z prostym dnem, z 2 uszkami poniżej brzegu, zdobiony tuż pod krawędzią 2 listewkami, raz karbowanymi, po jednej na środku między uszkami z obydwu stron. W. 19, śr. 19·2, ot. 17·8, d. 12·3 (tabl. XXXIX 6).

21. Chropowaty brunatny garnek, z 2 uszkami poniżej brzegu, z prostym dnem. W. 16·8—17·5, śr. 18·5, ot. 16·8, d. 9 (tabl. XXXIX 7).

22. Brunatny, wewnątrz czarniawy, chropowaty garnek, nieco krzywo lepiony, jajowato wydłużony, z brzegiem nieco wyodrębnionym, pod którym dwa uszka, dno proste. W. 17·5, śr. 17·2, ot. 16, d. 7·8 (tabl. XXXIX 8).

23. Czerwonawo-brunatny, wewnątrz czarniawy, chropowaty garnek, z wyodrębnionym nieco brzegiem, nieco na zewnątrz wygiętym, z 2 uszkami poniżej brzegu, z prostym dnem. W. 15·5, śr. 16·4, ot. 14·8—15·5, d. 8 (tabl. XXXIX 9).

24. Brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, chropowaty garnek, z wyodrębnionym nieco brzegiem, z 2 uszkami poniżej brzegu, z prostym dnem. W. 14·5, śr. 15·3, ot. 14·5, d. 7·3—7·8 (tabl. XXXIX 10).

25. Czerwonawo-brunatny, chropowaty garnek, z 2 uszkami poniżej brzegu, z prostym dnem. W. 11·8, śr. 13, ot. 12·5, d. 7 (tabl. XXXIX 11).

26. Brunatny, chropowaty garnek, z wyodrębnioną jakoby szyjką, z 2 uszkami poniżej brzegu, z prostym dnem. W. 11·8—12·4, śr. 13·3, ot. 11·8, d. 6·7 (tabl. XXXIX 12).

27. Dość gładki, brunatny garnek, z prostym dnem, z 2 uszkami poniżej brzegu (jedno uszko utracone). W. 15·9, śr. 17·5, ot. 16·7, d. 7·8 (tabl. XXXIX 13).

28. Brunatny, dość gładki garnek, z prostym dnem, z 2 uszkami poniżej brzegu (jedno uszko utracone). W. 17, śr. 18·2, ot. 16, d. 7·5 (tabl. XXXIX 14).

29. Szarawo-brunatny, wewnątrz czarniawy, dość gładki garnek, z 2 uszkami poniżej brzegu, z nieco wyodrębnioną nóżką, z dnem nieco wklęsłym. W. 13·3, śr. 15·5, ot. 14·3, d. 7 (tabl. XXXIX 15).

30. Dość gładki, szarawo-brunatny, z ciemnymi plamami, wewnątrz czarniawy garnek, z prostym dnem, z 2 uszkami blisko brzegu. W. 12·6, śr. 13·7, ot. 12·8, d. 7·8 (tabl. XXXIX 16).

31. Czerwonawo-brunatny, z ciemnymi plamami, wewnątrz czarniawy, dość gładki garnek, z prostym dnem, z 2 uszkami poniżej brzegu. W. 12, śr. 13, ot. 12—12·5, d. 7 (tabl. XXXIX 17).

32. Gładki, czerwonawo-brunatny, wewnątrz czarniawy garnek, z 2 uszkami blisko brzegu, z prostym dnem. W. 11·5, śr. 13, ot. 12, d. 7 (tabl. XXXIX 18).

33. Dość gładki, brunatny z ciemnymi plamami, wewnątrz czarniawy garnek, doniczkowaty, z wyodrębnionym nieco, do środka lekko pochylonym brzegiem, z 2 uszkami dość nisko od brzegu osadzonymi, z prostym dnem. W. 11·6, ot. 12·5, d. 5·5—6 (tabl. XXXIX 19).

34. Gładki, czerwony (jakoby przed wypaleniem malowany) garnek, jajowaty, z brzegiem na zewnątrz nieco wychylonym, z 2 uszkami, z prostym dnem (nieco uszkodzony). W. 16·4, śr. 15, ot. 14, d. 7·5 (tabl. XXXIX 20).

35. Gładki, brunatny z czerwonymi plamami garnek, doniczkowaty, z 2 uszkami blisko brzegu, z prostym dnem. W. 13·5, ot. 13·5, d. 7·5 (tabl. XXXIX 21).

36. Dość gładki, brunatny z czerwoną plamą garnek, jajowaty, z 2 uszkami z prostym dnem. W. 15·5, śr. 15, ot. 13·5, d. 7 (tabl. XXXIX 22).

37. Garnek dość gładki, brunatny, z dużą czerwoną plamą, z 2 uszkami poniżej brzegu, z prostym dnem. W. 13·5, śr. 16·3, ot. 14·7, d. 8·7 (tabl. XXXIX 23).

38. Gładki, brunatny, z czerwonymi plamami garnek (nieco krzywo ulepiony), z dwoma uszkami poniżej brzegu, z prostym dnem. W. 12—13·6, śr. 14, ot. 13, d. 7 (tabl. XXXIX 24).

39. Czerwony, gładki garnek (nieco krzywo ulepiony), z wyodrębnioną nóżką, z 2 uszkami (jedno utracone), z prostym dnem. W. 13, śr. 14, ot. 13—14, d. 7—7·5 (tabl. XXXIX 25).

40. Garnek, dość gładki, brunatny, z czerwoną plamą nad brzegiem, z 2 uszkami poniżej brzegu, z prostym dnem, z brzegiem nieco wyodrębnionym i na zewnątrz wychylonym. W. 13, śr. 14·5, ot. 13·3, d. 7·8 (tabl. XXXIX 26).

41. Szarawo-brunatny, częściowo czerwony, dość gładki garnek, z brzegiem nieco na zewnątrz wychylonym, z 2 uszkami poniżej brzegu, z prostym dnem. W. 13—13·5, śr. 14, ot. 13—14·2, d. 7·8 (tabl. XXXIX 27).

42. Garnek, zbliżony formą do dwustozkowej o zaokrąglonym załomie popielnicy, brunatny, częściowo czarniawy (wewnątrz czarny), dołem chropowaty, poza tym gładki, z 2 uszkami na załomie, z dnem nieco wklęsłym. W. 17—18·8, śr. 18, ot. 13·5—14, d. 8·5 (tabl. XLI 11).

43. Garnek z gładką, czarną, zwężającą się szyjką (wewnątrz także czarny), z brzuszem brunatnym, chropowatym (obmazywanym gliną z tłuczonymi kamieniami, ze śladami obmazywania wiechem), z 2 uszkami u nasady szyjki, z prostym dnem, między szyjką a brzuszem wyraźny załom. W. 13·5—14·5, śr. 16·2, ot. 13·8, d. 7·3 (tabl. XLI 12).

44. Garnek z gładką, zwężającą się szyjką, czarną (wewnątrz naczynie czarniawe), z czerwono-brunatnym brzuścem, chropowatym, obmazywanym, z 2 uszkami poniżej nasady szyjki, z prostym dnem; między szyjką a brzuścem załom (naczynie z brzegu nieco zniszczone). W. 14·3, śr. 17, ot. 14·5, d. 7·5 (tabl. XLI 13).

45. Garnek czarniawy, gładki, z 2 uszkami, z prostym dnem (silnie uszkodzonym, podobnie i górna partia naczynia). W. 18·8, śr. 11·7, ot. ok. 11, d. 7·5 (tabl. XLI 14).

46. a) Dwa fragmenty brunatnych jajowato-doniczkowatych garnków, z których zachowały się dolne części brzuśca wraz z dnami, jeden garnek, gładki, śr. dna 5·5, drugi chropowaty, śr. dna 5·2.

b) Fragment brunatnego garnka, z którego zachowała się część chropowata brzuśca, oraz gładkiej, krótkiej szyjki, czerwonej barwy, przy fragmencie zachowały się dwa uszka.

Misy. 47. Płytką misa, gładka, jasno-brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, z wysokim, mocno wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, z uszkiem poprzez załom, zdobiona na krawędzi brzegu 3 parami występów jedną nad uszkiem, dwoma w pobliżu uszka, dno proste. W. 8, śr. 22, ot. 24, d. 8 (tabl. XLIV 17).

48. Głęboka misa, gładka, brunatna z czarnymi plamami, wewnątrz czarna, z wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, z uszkiem ponad załomem, zdobiona na krawędzi wystęпами, z których jedna para się tylko zachowała, a których pierwotnie było zapewne trzy (misa częściowo rekonstruowana, tak że dno nie ma pierwotnej postaci). W. 13, śr. 25·2, ot. 26, d. ok. 8·5 (tabl. XLIV 15).

49. Głęboka misa, gładka, brunatna z ciemnymi plamami, wewnątrz czarniawa, z wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, z uszkiem nad załomem, z dnem prostym, zdobiona na krawędzi trzema parami występów (jedna utracona), jedną nad uszkiem, dwiema w pobliżu uszka. W. 13, śr. 22·3, ot. 23—23·8, d. 7 (tabl. XLIV 16).

50. Głęboka, gładka misa, brunatna z ciemnymi plamami, wewnątrz czarniawa, z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca o zaokrąglonym załomie, zdobiona na krawędzi trzema wystęпами w okolicy uszka, osadzonego na załomie. W. 11·5, śr. 23·4, ot. 23—24, d. 9 (tabl. XLIV 18).

51. Głęboka misa, gładka, brunatna z czarnymi plamami, wewnątrz czarna, z wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, z uszkiem nad załomem, zdobiona na krawędzi trzema wystęпами, jednym nad uszkiem, dwoma w pobliżu uszka. W. 10·5, śr. 21, ot. 21·5—22, d. 8·5 (tabl. XLIV 19).

52. Głęboka misa, gładka, brunatno-czarniawa, z wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, powyżej którego uszko, misa zdobiona na krawędzi brzegu 3 wystęпами, jednym nad uszkiem, dwoma na średnicy otworu. W. 11·6, śr. 19·5, ot. 19, d. 6·7 (tabl. XLIV 20).

53. Głęboka misa, gładka, brunatna z czarniawymi plamami, wewnątrz czarniawa z wygiętym brzegiem, zdobiona na krawędzi trzema wystęпами,

jednym nad uszkiem, dwoma w pobliżu uszka, uszko nad zaokrąglonym załomem, między brzegiem a brzuścem, dno nieco wklęsłe. W. 8·8—9·8, śr. 20, ot. 20, d. 7·8 (tabl. XLIV 21).

54. Głęboka misa, gładka, dołem brunatna, wyżej i wewnątrz czarniawa, z wysokim, wygiętym brzegiem, zdobiona na krawędzi trzema wystęпами, jednym nad uszkiem, dwoma w pobliżu uszka podłużnego, osadzonego nad zaokrąglonym załomem między brzuścem a brzegiem, dno proste. W. 12·5, śr. 22·3, ot. 22, d. 7·5 (tabl. XLIV 22).

55. Głęboka misa, gładka, czarna, tylko dołem brunatna, z wysokim, wygiętym brzegiem, zdobiona na krawędzi trzema wystęпами, jednym nad uszkiem, dwoma w pobliżu uszka (jeden występ utracony), uszko nad załomem brzuśca i brzegu, dno proste. W. 11·5, śr. 20, ot. 20, d. 8·2 (tabl. XLIV 23).

56. Głęboka misa, gładka, jasno-brunatna, wewnątrz czarniawa, z wysokim wygiętym brzegiem, zdobiona na krawędzi trzema wystęпами, jednym nad uszkiem, dwoma w pobliżu uszka, osadzonego na załomie brzuśca i brzegu, dno nieco wklęsłe. W. 10·5, śr. 18·8, ot. 20, d. 7 (tabl. XLIV 24).

57. Głęboka misa, gładka, brunatna z czarniawymi plamami, wewnątrz czarniawa, z brzegiem dość wysokim, wygiętym i oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, z krawędzią zdobioną trzema wystęпами, jednym nad uszkiem, dwoma w pobliżu uszka, osadzonego nad załomem, dno proste. W. 9·5, śr. 17·5, ot. 17·5, d. 6·3 (tabl. XLIV 25).

58. Brunatna, gładka misa, głęboka, z wysokim, wygiętym brzegiem, zdobiona na krawędzi trzema wystęпами, jednym nad uszkiem i dwoma w pobliżu, uszko na załomie brzuśca i brzegu, dno proste. W. 8·8—9·5, śr. 19, ot. 20·5, d. 7·5 (tabl. XLIV 26).

59. Fragmentarycznie zachowana (tylko połowa) misa, gładka, brunatna, z wygiętym brzegiem, zdobiona na krawędzi trzema wystęпами, jednym nad uszkiem, dwoma w pobliżu uszka, osadzonego pod załomem brzuśca i brzegu. W. 12, śr. 20, ot. 20, d. ok. 10·5 (tabl. XLIV 27).

60. Głęboka misa, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, z wysokim, wygiętym brzegiem, zdobiona na krawędzi trzema nieznacznymi wystęпами w pobliżu uszka, osadzonego na załomie brzuśca i brzegu, dno proste; misa nieco z brzegu uszkodzona. W. 10·5, śr. 19·3, ot. 20, d. 7·5 (tabl. XLIV 28).

61. Mała misa, gładka, brunatna (nieco z brzegu uszkodzona), z brzegiem wygiętym i oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, przez który przechodzi uszko, zdobiona na krawędzi brzegu trzema nieznacznymi wystęпами, jednym nad uszkiem i dwoma w pobliżu, dno proste. W. 8, śr. 15, ot. 15, d. 6 (tabl. XLIV 29).

62. Głęboka misa, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, z brzegiem (mocno zniszczonym) wgiętym do środka i z krawędzią na zewnątrz wychyloną, z uszkiem na zaokrąglonym załomie brzuśca i brzegu, dno proste, na krawędzi brzegu zachował się jeden ozdobny występ, których było niewątpliwie pierwotnie trzy w całości. W. 13·5, śr. 20, ot. 20, d. 8 (tabl. XLIV 30).

63. Głęboka misa (z brzegu mocno zniszczona), brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, z dość wysokim, prawie prostym brzegiem, mało wygiętym,

oddzielonym od brzuśca zaokrąglonym załomem, przez który przechodzi, uszko, dno proste, na krawędzi brzegu zachowany jeden ozdobny występ, których pierwotnie było niewątpliwie 3 w całości. W. 12·3, śr. 18, ot. 17·5, d. 9 (tabl. XLIV 31).

64. Głęboka misa (nieco uszkodzona), gładka, jasno-brunatna z czarnymi plamami, podobnie czarna wewnątrz, z wysokim, wygiętym brzegiem, zdobiona na krawędzi parą występów nad uszkiem i w pobliżu uszka 2 jeszcze występami, uszko nad wyraźnym załomem brzuśca i brzegu. W. 11·8, śr. 20, ot. 20·5, d. 7 (tabl. XLIV 32).

65. Głęboka misa, gładka, brunatna z czarnymi plamami, wewnątrz czarna, z dość wysokim, wygiętym brzegiem, zdobiona na krawędzi parą występów nad uszkiem, 2 zaś występami w pobliżu uszka, osadzonego na załomie zaokrąglonym brzuśca i brzegu, dno nieco wklęsłe. W. 9·5, śr. 17·3, ot. 18·5, d. 7·5 (tabl. XLIV 33).

66. Głęboka misa, gładka, jasnobrunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, z brzegiem równo do środka wgiętym, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, z podłużnym na załomie uszkiem, z pionowym żłobkiem, misa zdobiona na krawędzi brzegu parą występów nad uszkiem i 2 występami w pobliżu (jeden występ z częścią brzegu uszkodzony). W. 10, śr. 18·8, ot. 18·5, d. 6·5 (tabl. XLV 1).

67. Głęboka misa, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, z wysokim wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem, zdobiona na krawędzi w okolicy uszka dwoma występami, uszko na załomie. W. 8·5, śr. 17·8, ot. 19·5, d. 7·5 (tabl. XLV 2).

68. Głęboka misa, gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, z wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca nieznacznym załomem, z uszkiem podłużnym pod załomem, misa zdobiona na krawędzi brzegu (nieco uszkodzonego) 2 występami nad uszkiem. W. 8·5—9·5, śr. 17·8, ot. 20, d. 8 (tabl. XLV 3).

69. Gładka misa, głęboka, brunatna z czarniawymi plamami, wewnątrz czarna, z prostym prawie, do środka nieco wgiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca nieznacznym załomem, na którym uszko. Misa zdobiona na krawędzi brzegu dwoma występami, jednym nad uszkiem, drugim na przeciwległej krawędzi, dno nieco wklęsłe. W. 8·5, śr. 16·5, ot. 16, d. 7·3 (tabl. XLV 4).

70. Mała misa gładka, brunatna, wewnątrz czarniawa, z brzegiem na zewnątrz wychylonym i od brzuśca odciętym nieznacznym załomem, pod którym uszko, dno nieco wklęsłe. Misa zdobiona na krawędzi brzegu nad uszkiem trzema występami. W. 6, śr. 12·2, ot. 13·3, d. 6 (tabl. XLV 5).

71. Fragment głębokiej, gładkiej, brunatnej misy, z wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca bruzdą, powyżej której biegną jeszcze 2 bruzdy, a od której zwieszają się na załom brzuśca grupy żłobków, ukośnie do siebie ustawionych. W. 10·5, d. 8 (tabl. LXXI 6).

72. Fragment dwustożkowej misy, głębokiej, gładkiej, brunatnej, zdobionej nad załomem 3 równoległymi żłobkami, od których na załom zwieszają się grupy ukośnie do siebie ustawionych żłobków. W. 10·5, ot. ok. 13, d. 6·7.

73. Fragment brunatnej, gładkiej misy, z prostym prawie brzegiem, z guzkiem jako uszkiem na załomie, z małym dnem, nieco wklęsłym. Misa

zdobiona była 3 występami, jednym nad uszkiem, 2 zaś w pobliżu uszka (zachował się występ nad uszkiem i jeden boczny). W. 5, ot. 11, d. 2.

Kubki. 74. Gładki kubek, dwustożkowy, o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, odciętą od brzuśca i wyraźną bruzdą, z taśmowatym wystającym uchem. Kubek pod załomem brunatny, na załomie i szyjce grafitowany, wewnątrz czarniawy, poza tym zdobiony na górnej części brzuśca nad załomem i na załomie grupami pionowych żłobków, między grupami zaś 2 dolkami. W. 10·5, śr. 20, ot. 17·5, d. 9 (tabl. XLVIII 46, LXXIII 4).

75. Dwustożkowy o zaokrąglonym załomie kubek, z wyodrębnioną szyjką, gładki, pod załomem brunatny, z ciemnymi plamami, powyżej i wewnątrz czarniawy, zdobiony na załomie od nieznacznej bruzdy, odcinającej szyjkę od górnej części brzuśca, pionowymi, niekiedy nieco skośnymi, żłobkami, porozdzielanymi na grupy w pewnych odstępach przez 2 dolki, taśmowate, wystające ucho, uszkodzone. W. 10·5, śr. 17, ot. 14—15, d. 6·5 (tabl. XLIX 1).

76. Dwustożkowy o zaokrąglonym załomie kubek, z nieco wciągniętą szyjką, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, dołem brunatny, wyżej i wewnątrz czarniawy, zdobiony na załomie pionowymi żłobkami, przez dolki porozdzielane na grupy, w dolnej części brzuśca dwukrotnie uszkodzony. W. 11·2, śr. 16·5, ot. 13·5—14·5, d. 6·7 (tabl. XLIX 2, LXXIII 5).

77. Fragmentarycznie zachowany kubek, w przybliżeniu dwustożkowy o zaokrąglonym załomie z wyodrębnioną szyjką, gładki, czarniawy, zdobiony trzema żłobkami, odcinającymi szyjkę od brzuśca, od których zwieszają się na załom grupy ukośnie do siebie ustawionych żłobków, porozdzielane przez dolki na załomie. W. 11·5, d. 7 (tabl. XLIX 3, LXXIII 6).

78. Fragmentarycznie zachowany kubek (górna część zniszczona, brak ucha), w przybliżeniu dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z wygiętą nieco szyjką, w okolicy dna brunatny, poza tym czarny, gładki, zdobiony na załomie nieznacznymi żłobkami, pionowymi, niekiedy nieco skośnymi, porozdzielanymi na grupy przez dolki. W. 10, śr. 12·7, ot. ok. 12, d. 5·5 (tabl. XLVIII 14).

79. Kubek, gładki, brunatny z czarniawymi plamami, z taśmowatym, wystającym uchem, ze stożkowatym brzuścem, u góry dość ostro załamanym, na którym osadzona prosta szyjka, zdobiony na górnej części brzuśca 2 dolkami, na środku zaś po 1 między ukośnymi żłobkami, niezbyt znacznymi. W. 7, śr. 12, ot. 10—11, d. 5·5 (tabl. XLIX 4).

80. Szarawo-brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, gładki kubek, dwustożkowy, z wyodrębnioną szyjką, oddzieloną od górnej części brzuśca wyraźnym załomem, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony na górnej części brzuśca od nasady szyjki do załomu brzuśca grupami ukośnych żłobków. W. 9—10·5, śr. 14·5, ot. 12·2—13, d. 7 (tabl. XLIX 5, LXXIII 8).

81. Dwustożkowy kubek o zaokrąglonym nieco załomie, z górną częścią mocno do środka pochyloną, z brzegiem na zewnątrz nieco wygiętym, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, pod załomem brunatny, wyżej i wewnątrz czarny, zdobiony poniżej brzegu na granicy nasady ucha 3 nierówno rytymi żłobkami, od których zwieszają się na załom ukośne żłobki. W. 12, śr. 17·3, ot. 12·2—13, d. 7·8 (tabl. XLVIII 15, LXXIII 11).

82. Brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny, gładki kubek, w przybliżeniu dwustożkowy o silnie zaokrąglonym załomie, z szyjką wciągniętą, zdobiony na załomie szeregiem dołków, z brzegu nieco zniszczony, taśmowaty, wystające ucho, utracone. W. 8·8, śr. 12·8, ot. 10·2—11·6, d. 6·3 (tabl. XLIX 6).

83. Duży bardzo kubek dwustożkowy o zaokrąglonym nieco załomie, gładki, brunatny z czarniawymi plamami, z brzegiem na zewnątrz wychylonym, zdobiony powyżej załomu dołkami, rozmieszczonymi parami, pod uchem zaś jest ich trzy; taśmowate ucho jest rekonstrukcją. W. 15, śr. 21·5, ot. 17·5—19, d. 8 (tabl. XLVIII 16, LXXII 2).

84. Dwustożkowy o zaokrąglonym załomie kubek, z wyodrębnioną szyjką, oddzieloną od górnej części brzuśca nieznacznym załomem, gładki, dołem brunatny, wyżej i wewnątrz czarny, zdobiony na górnej części brzuśca dołkami, z których jeden pod uszkiem, dwa w pobliżu, trzy zaś obok siebie po przeciwległej stronie uszka, uszko wraz z częścią brzegu zniszczone. W. 13, śr. 17·7, ot. 15—15·5, d. 7·5 (tabl. XLIX 7).

85. Kubek przysadzisty, w przybliżeniu dwustożkowy o silnie zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, nieco wygiętą, oddzieloną od górnej części brzuśca bruzdą, która tworzy zarazem motyw zdobniczy, gładki, pod załomem brunatny, wyżej czarniawy z plamami ciemnymi, wewnątrz czarniawy, taśmowate, wystające ucho uszkodzone. W. 11·5, śr. 18·3, ot. 14·5—15·5, d. 7 (tabl. XLIX 8).

86. Przysadzisty kubek, dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, szarawo-brunatny, w górnej części za wyjątkiem ucha i bliskiej jemu części rekonstruowany. W. 9·5, śr. 14·5, ot. ok. 11, d. 6·5 (tabl. XLVIII 17).

87. Dwustożkowy o zaokrąglonym załomie kubek, z wyodrębnioną szyjką, oddzieloną od górnej części brzuśca bardzo słabym załomem, gładki, pod załomem brunatny, wyżej i wewnątrz czarny, taśmowate, wystające ucho uszkodzone, również duża część szyjki. W. 10·5, śr. 16·4, ot. ok. 14, d. 6·5 (tabl. XLIX 9).

88. Dwustożkowy kubek, gładki, poniżej załomu brunatny, wyżej i wewnątrz czarny, uszko taśmowate utracone, częściowo zniszczony brzeg. W. 8·5, śr. 14·5—15, ot. ok. 13·5, d. 6 (tabl. XLVIII 18).

89. Kubek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny z czarniawymi plamami, wewnątrz czarniawy, z brzegu nieco uszkodzony. W. 8·3, śr. 13·2, ot. 11, d. 6·5 (tabl. XLVIII 19).

90. Brunatny, dość jasny z czerwonymi nalotami, gładki nadzwyczaj kubek, dwustożkowy, z nieco zaokrąglonym załomem, z brzegiem nieco wygiętym, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 8·5, śr. 12·3, ot. 9·5—10·5, d. 6·3 (tabl. XLVIII 20).

91. Brunatny, gładki kubek, w przybliżeniu dwustożkowy o silnie zaokrąglonym załomie, wydęty znacznie w górnej części, z taśmowatym wystającym uchem. W. 9, śr. 12·5, ot. 9·8—10·3, d. 6 (tabl. XLVIII 21).

92. Kubek dwustożkowy o silnie zaokrąglonym załomie, gładki, brunatny z czarniawymi plamami, wewnątrz czarniawy, taśmowate, wystające ucho silnie uszkodzone. W. 9·2, śr. 15, ot. 13·4—14, d. 7·5 (tabl. XLVIII 22).

93. Gładki, brunatny dołem, wyżej i wewnątrz czarniawy kubek, dwustożkowy o silnie zaokrąglonym załomie, z taśmowatym uchem. W. 9, śr. 12, ot. 10·5—11·5, d. 5·5 (tabl. XLVIII 23).

94. Wysoki, krzywo lepiony kubek, ze stożkowatym brzuścem, z wysoką, wygiętą szyjką, oddzieloną od brzuśca wyraźnym załomem, gładki, miejscami brunatny, na szyjce już czarny, podobnie wewnątrz, taśmowate ucho utracone. W. 10—11·5, śr. 13·5—14·5, ot. 13·5—15·2, d. 6·5—7 (tabl. XLIX 24).

95. Krzywo lepiony kubek, dość gładki, czarniawy, z brzuścem w przybliżeniu półkulistym ze słabo wyodrębnioną szyjką, nieco na zewnątrz wygiętą, taśmowate, wystające ucho silnie uszkodzone. W. 9, śr. 11·2, ot. 10—11, d. 4·5 (tabl. XLIX 25).

96. Mały kubek, gładki, brunatny, w przybliżeniu jajowato-doniczkowaty, z brzegiem na zewnątrz wygiętym, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 7, śr. 9, ot. 8·5—9·8 (tabl. XLIX 26).

Czerpaki. 97. Gładki czerpak z wygiętym brzegiem, brunatny, z jednej strony z czerwoną plamą, na brzegu z czarniawymi plamami, wewnątrz czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem, z dnem wklęsłym i na powrót w środku na zewnątrz wygiętym. W. 5·5, śr. 12·2, ot. 12·7—13·5, d. 5 (tabl. LIV 35).

98. Gładki czerpak ze słabo wygiętym brzegiem, brunatny, wewnątrz czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem, z płaskim dnem. W. 5·8, ot. 12—14, d. 5 (tabl. LIV 36).

99. Gładki, brunatny czerpak, z wygiętym brzegiem i oddzielonym od brzuśca wyraźnym załomem, taśmowate, wystające ucho nieco uszkodzone, podobnie część brzegu, dno wklęsłe, W. 5—5·5, ot. 13, d. 3·7 (tabl. LIV 37).

Czerpaki gładkie, półkuliste, z taśmowatymi i nad brzeg wystającymi uchami. 100. Brunatny, z czarną plamą, wewnątrz czarny, zdobiony na brzegu 2 wystęпами w okolicy ucha; dno wklęsłe, krzywo umieszczone. W. 4·4—6·3, ot. 14—15·7, d. 3·5 (tabl. LI 25).

101. Brunatny, wewnątrz czarniawy, z dnem nieco wklęsłym. W. 5, ot. 12·5—14, d. 4·5 (tabl. LI 26).

102. Brunatny, z brzegu czerwony na pewnym odcinku, wewnątrz czarniawy, z dnem nieco wklęsłym. W. 6, ot. 13·8 do 14·5 (tabl. LI 27).

103. Brunatny, wewnątrz czarniawy, otwór owalny, dno wklęsłe. W. 5·5, ot. 11·5—13·3, d. 3 (tabl. LI 28).

104. Brunatny, z dnem wklęsłym i na powrót w środku na zewnątrz wygiętym. W. 3·6—5·3, ot. 11—12·5, d. 4 (tabl. LI 29).

105. Dołem szarawo-brunatny, wyżej i wewnątrz czarny, z dnem wklęsłym, krzywo umieszczonym. W. 4·5—6·5, ot. 11·5—13, d. 4 (tabl. LI 30).

106. Czarny, z płaskim dnem, krzywo umieszczonym. W. 4·5—6·5, ot. 11·5—12·5, d. 4 (tabl. L 22).

107. Pół brunatny, pół czarniawy, a wewnątrz czarniawy, dno płaskie, nieco krzywo umieszczone. W. 4—6, ot. 10—11, d. 4 (tabl. L 23).

108. Brunatny, wewnątrz czarny, z dnem płaskim. W. 5, ot. 10—11, d. 3 (tabl. L 24).
109. Czerwonawo-brunatny, wewnątrz czarny, z wklęsłym dnem. W. 4, ot. 9·8—10·7, d. 3 (tabl. LI 31).
110. Uszkodzony nieco, brunatny, wewnątrz czarniawy, z wklęsłym dnem. W. 5, ot. 13, d. 4 (tabl. LI 32).
111. Brunatny, wewnątrz czarniawy, stożkowaty, z brzegu obok ucha nieco uszkodzony, z wklęsłym dnem. W. 4—5, ot. 11—12, d. 3·5 (tabl. LI 33).
112. Brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, z płaskim dnem. W. 4·3, ot. 10, d. 3·8 (tabl. L 25).
113. Gładki, brunatny z czarniawą plamą, wewnątrz czarny, z wklęsłym dnem. W. 4, ot. 8·5—10, d. 2·5 (tabl. LI 34).
114. Czerpaczek, brunatny, wewnątrz szaro-brunatny, z wklęsłym dnem. W. 3—4, ot. 7·5—8·5, d. 2 (tabl. LI 35).
115. Czerpaczek brunatny, z płaskim dnem. W. 2·8—3, ot. 6·7, d. 2·5 (tabl. L 26).
116. Czerpaczek, szarawo-brunatny, z płaskim dnem. W. 2·5, ot. 6·3—7, d. 3·5 (tabl. L 27).
117. Czerpaczek, brunatny, dość gładki, z dnem słabo zaznaczonym, częściowo uszkodzony. W. 2, ot. 5·5 (tabl. L 28).
118. Brunatny z ciemnymi plamami, wewnątrz czarny, z płaskim dnem, z utraconym uchem. W. 5·3, ot. 11—12·2, d. 4·5 (tabl. L 29).
119. Czarny, z płaskim dnem, z utraconym uchem, częściowo rekonstruowany. W. 5·3, ot. 10—11, d. 4·5 (zabl. L 30).
120. Kilka fragmentów czerpaków.

- Czarki. 121. Dwustożkowa czarka, gładka, brunatna z czerwonymi plamami, wewnątrz czarniawa. W. 6·7, śr. 11·2, ot. 8·8, d. 4·5 (tabl. LVI 13).
122. Gładka, brunatna, dwustożkowa czarka, z 2 uszkami nad załomem. W. 9, śr. 11, ot. 8·7, d. 3·6 (tabl. LVII 49).
 123. Czarniawa, gładka, dwustożkowa czarka, z 2 uszkami nad załomem. W. 8·8, śr. 11·4, ot. 8·5, d. 4·5 (tabl. LVII 50).
 124. Dwustożkowa czarka, w górnej części zniszczona, gładka, dołem brunatna, wyżej, i wewnątrz czarna, z jednym zachowanym uszkiem nad załomem. W. ok. 10, śr. 11·5, d. 4·5 (tabl. LVII 51).
 125. Czerwonawo-brunatna, gładka, dwustożkowa czarka, z jednym zachowanym uszkiem na załomie. W. 6·5, śr. 8·7, ot. 7·8, d. 4·5 (tabl. LVII 52).
 126. Szarawo-brunatna, gładka, dwustożkowa czarka z jednym zachowanym uszkiem, zdobiona na załomie pionowymi żłobkami, nieco uszkodzona. W. 7·3, śr. 9·2, ot. 7·5, d. 4 (tabl. LVII 53, LXXVII 11).
 127. W górnej części zniszczona, dwustożkowa, brunatna, gładka czarka z 2 uszkami nad załomem. W. 7·3, śr. 9·5, d. 4·8 (tabl. LVII 54).
 128. Czarniawa, gładka, dwustożkowa czarka z 2 uszkami nad załomem, w górnej części zniszczona. W. 6·5, śr. 8, d. 5 (tabl. LVII 55).
 129. Chropowata, szarawo-brunatna czarka dwustożkowa z zachowanym jednym uszkiem nad załomem. W. 6·8, śr. 7·8, ot. 7·5, d. 4 (tabl. LVII 56).

130. Brunatna, gładka, dwustożkowa czarka z 2 uszkami na załomie. W. 6, śr. 7·2, ot. 7, d. 3·8 (tabl. LVII 57).

131. Dwustożkowa czarka, gładka, brunatna, z 2 uszkami nad załomem. W. 5·7, śr. 6·7, ot. 6·2, d. 3·4 (tabl. LVII 58).

132. Kubek czarniawy, gładki dwustożkowy, z uchem taśmowatym/wystającym (obecnie utraconym). W. 5·8, śr. 8·2, ot. 7, d. 3·5 (tabl. XLVIII 24).

Przystawki w formie jajowato-doniczkowatych garnuszków.

133. Czerwonawy, gładki garnuszek, z 2 uszkami, zdobiony po obu stro-nach uszek dołkami i po jednym w środku między uszkami. W. 9, śr. 10·2, ot. 8, d. 5 (tabl. XLI 16).

134. Brunatny, niestarannie gładzony garnuszek z 2 uszkami, z gładką zwężającą się szyjką. W. 9, ot. 8·2, d. 5·3 (tabl. XLI 17).

135. Dość gładki, brunatny, niski garnuszek z 2 uszkami, z wyodręb-nionym brzegiem. W. 7·2, ot. 9, d. 4·5 (tabl. XLI 18).

136. Brunatny, gładki garnuszek z 2 uszkami (jedno utracone). W. 7·5, ot. 7, d. 4·7 (tabl. XLI 19).

137. Brunatny garnuszek z 2 uszkami. W. 5·5, ot. 6·5, d. 3·5 (tabl. XLI 20).

138. Czerwonawo-brunatny, chropowaty garnuszek. W. 6·5, ot. 7, d. 4 (tabl. XXXV 8).

139. Fragment jajowato-doniczkowatego garnuszka, brunatnego, chro-powatego. W. 6.

140. Baniasty garnuszek z 2 uszkami, czarniawy z wklęsłym dnem. W. 7, śr. 8·7, ot. 7·7, d. 2·5 (tabl. XXXIX 28).

141. Garnuszek brunatny z 2 uszkami. W. 5·5, ot. 5·4, d. 3 (tabl. XXXIX 29).

142. Brunatny garnuszek z wyodrębnioną szyjką z 2 uszkodzonymi uszkami. W. 6, ot. 6, d. 3 (tabl. XLI 21).

Przystawki w formie małych kubków z taśmowatymi, wystają-cymi uchami. 143. Brunatny, gładki kubek, z wygiętym brzegiem. W. 5, ot. 7·5, d. 3·5 (tabl. XLIX 27).

144. Szarawo-brunatny, gładki kubek, z wklęsłym dnem, z wysokim, prostym brzegiem. W. 4·8, ot. 6·5, d. 2·3 (tabl. XLIX 28).

145. Uszkodzony kubek, czarniawy, gładki, z wygiętym brzegiem. W. 4·5, ot. 6·5, d. 2·5 (tabl. XLIX 29).

146. Dwustożkowy kubek, gładki, brunatny z czarniawymi plamami. W. 5·4, ot. 5·5—6, d. 3 (tabl. XLVIII 25).

Przystawki w formie miseczek z wygiętym brzegiem. 147. Sza-rawo-brunatna, niestarannie gładzona miseczka z guzkiem, jako uszkiem, na załomie, nieco z brzegu uszkodzona. W. 4, ot. 8, d. 3·5 (tabl. XLII 23).

148. Brunatna, gładka miseczka, bez uszka. W. 4, ot. 9, d. 4·5 (tabl. XLII 24).

149. Gładka, brunatna, wewnątrz czarna miseczka, bez uszka, z brzuścem w kształcie odcinka kuli. W. 3·8, ot. 8·5—9·3 (tabl. XLII 25).

Tzw. tabakierki. 150. Gładkie, z jednej strony brunatne, z drugiej czarniawe naczynko, jakgdyby płasko zgniecione, o owalnym otworze, z 2 otworami poniżej brzegu w obu rogach. W. 5·6, ot. 4×7 (tabl. LIX 50, LXXVI 15).

151. Podobne naczynko. W. 5·3, ot. 3·6×5·3 (tabl. LIX 51, LXXVI 13).

Grzechotki. 152. Cztery grzechotki o formie dwustożkowej z górną częścią wyciągniętą w długą szyjkę:

a) z zakończeniem szyjki, imitującym głowę ptaka, z otworem jako okiem. W. 7 (tabl. LIX 44).

b) w szyjce tylko przewiercony otwór. W. 5·7 (tabl. LIX 45).

c) szyjka zniszczona (tabl. LIX 46).

d) mała grzechotka. W. 4·1 (tabl. LIX 47).

Skorupy. 153. Ułamki różnych naczyń, niektóre z nich posiadają fragmenty ozdób żłobkowych.

Kości.

154. Spalone kości ludzkie.

Brązy.

155. Szpila szablasto wygięta, z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko. Dł. 10·9 (tabl. XCIII 5).

156. Szpila szablasto wygięta, z główką rozklepaną i zwiniętą w uszko, złamana, bez ostrego końca. Dł. 11 (tabl. XCIII 6).

157. Kółka ze spiralnie zwiniętego drutu, ze śladami działania ognia (tabl. XCIII 22).

158. Kawałki stopionego w ogniu brązu.

Zęby zwierzęce.

159. Zęby zwierzęce, przedziurawione, które nanizane na nić służyły za paciorki, przepalone w ogniu, połamane (tabl. XCIII 24).

* * *

W Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie znajdują się niżej podane zabytki z Lipia, jako dar Piotra hr. Szembeka ze Siemianic z r. 1894. Prawdopodobnie pochodzą one z cmentarzyska, badanego później przez Szembekównę i Demetrykiewicza.

160. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym nieco załomie, czerwono-brunatna, wewnątrz czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka, zdobiona pod załomem 4 listewkami, 3 i 4-krotnie karbowanymi. W. 32, śr. 40, ot. 29—30·5, d. 12·5 (tabl. XXI 17).

161. Garnek jajowato-doniczkowaty, gładki, brunatny, z czerwonymi i czarniawymi nalotami, poniżej brzegu 2 uszka. W. 17, ot. 15·5, d. 7 (tabl. XXXIX 30).

162. Głęboka misa, gładka, brunatna, z czarniawymi plamami, brzeg wysoki, nieco wygięty, oddzielony od brzuśca nieco zaokrąglonym załomem, przy którym uszko, krawędź brzegu zdobiona trzema wystęgami, jeden nad uszkiem, 2 z boku. W. 13·7—14·5, ot. 25, d. 8·5 (tabl. XLV 6).

163. Kubek gładki, dołem brunatny, poza tym czarny, szyjka prawie prosta, osadzona na ostro prawie załamany brzuścu, ucho taśmowate, wystające, zdobiony tuż nad nasadą szyjki rzędem dolków, pod nim 2 poziomymi żłobkami, od których zwieszają się na górną część brzuśca pionowe żłobki, rozdzielone na grupy przez dolki, z których jeden w jednym miejscu zastąpiony został ornamentem z półkolistych żłobków. W. 10·5, śr. 16·7, ot. 14—15, d. 7·5, w. szyjki 3 (tabl. XLIX 10).

164. Kubek brunatny, wewnątrz czarniawy, gładki, głęboki, z wygiętą szyjką, zdobioną na krawędzi przy uchu dwoma występami. Ucho utracone. W. 7, ot. 10·5, d. 4·5, w. szyjki 3 (tabl. XLVIII 26).

165. Czerpak płaski, półkulisty, brunatny, gładki, ucho taśmowate, wystające, dno nieco wklęsłe. W. 4—5·5, ot. 12·5—14·5, d. 4·5 (tabl. LI 36).

166. Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym wystającym uchem, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 6·5, ot. 12—14, d. 4·5 (tabl. LI 37).

167. Przystawka w formie cylindrycznego naczynia z dolną częścią ku dnu zgiętą, brunatna, dość gładka. W. 4·5, ot. 5·5, d. 2 (tabl. LIX 30).

* * *

W zbiorach Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie znajduje się ponadto 26 naczyń bez metryk. Naczynia mają kartki z napisem bądź to: „Poznańskie, dar hr. Piotra Szembeka”, bądź to: „od hr. Piotra Szembeka”, a niektóre mają jeszcze datę. Wszystkie te naczynia pochodzą niewątpliwie z Lipia, jak na to wskazuje nazwisko ofiarodawcy, a przede wszystkim uderzające wprost podobieństwo tych naczyń do form ceramicznych znanych nam z cmentarzyska z Lipia. Naczynia te pochodzą z czasów amatorskich i przygodnych poszukiwań na cmentarzysku, zanim je w 1908 r. zbadała Szembekówna, a później Demetrykiewicz.

Ceramika.

Popielnice. 168 (ma datę 1881, kredą napisany nr 3). Popielnica dwustożkowa, o zaokrąglonym nieco załomie, brunatna, wewnątrz czarniawa, pod załomem chropowata, obmazywana, wyżej gładka, zdobiona pod załomem 4 krótkimi listewkami, nieregularnie rozmieszczonymi. W. 32·5, śr. 41, ot. 29·5, d. 13 (tabl. XXI 18).

169 (kredą napisany nr 16). Popielnica dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna, zdobiona pod załomem 4 listewkami, 6-krotnie karbowanymi. W. 21, śr. 27, ot. 19, d. 9 (tabl. XXI 19).

170 (kredą napisany nr 2). Popielnica dwustożkowa z górną częścią nieco wciągniętą, z dnem przechodzącym w nóżkę, załom zaokrąglony, brunatna, wewnątrz czarna, pod załomem chropowata, obmazywana, wyżej gładka. W. 23, śr. 29, ot. 22—23, d. 9 (tabl. XX 3).

171 (kredą napisany nr 8). Fragment popielnicy, z uszkodzoną górną częścią, dwustożkową, o zaokrąglonym załomie, dołem brunatna, chropowata, nad załomem czarna, jak i wewnątrz, gładka, tuż prawie pod załomem

a nawet na załomie zdobiona 5 krótkimi listewkami. W. obecna 13—19, śr. 29·5, d. 10 (tabl. XXI 20).

172. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, gładka, czarniawo-brunatna, wewnątrz czarna, z 2 uszkami nad załomem, zdobiona jakoby u nasady szyjki 4 poziomymi, równoległymi żłobkami, od których zwieszają się na górną część brzuśca pionowe żłobki, rozdzielone między uszkami z każdej strony w środku na dwie grupy przez guzki, umieszczone pod pasmem równoległych, poziomych żłobków, pod którymi to guzkami półkoliste żłobki, u góry nich pasmo półkoliste z dołków, uszka zdobione podłużnymi żłobkami, jedno z nich utracone. W. 17·2, śr. 20·5, ot. 16, d. 8 (tabl. XXX 17).

Garnki jajowato-donieczkowate. 173. Chropowaty, brunatny, wewnątrz czarny, z 2 uszkami, brzeg nieco wygięty. W. 16·5, ot. 14·5, d. 9 (tabl. XXXIX 31).

174. Brzusiec chropowaty, brunatny, wysoki brzeg nieco wygięty, gładki, czarniawy, wewnątrz garnek czarny, u nasady brzegu 2 uszka. W. 16, ot. 12·5, d. 8 (tabl. XLI 15).

175. Chropowaty, jasno-brunatny, z 2 uszkami poniżej brzegu. W. 13, ot. 12·5, d. 7 (tabl. XXXIX 32).

176. Czerwony, gładki, z 2 uszkami poniżej brzegu. W. 13·5, ot. 14, d. 8 (tabl. XXXIX 33).

177. Chropowaty, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 14, ot. 14, d. 8·5. Na otworze tego naczynia pokrywa z krezą, mniejszą znacznie od otworu naczynia (na pokrywie kartka „Poznańskie 1884”, zaś naczynie „od hr. Piotra Szembeka”) (tabl. XXXV 13).

Kubki. 178. Dwustożkowy z wyodrębnioną szyjką, gładki, dołem brunatny, wyżej i wewnątrz czarniawy, ucho taśmowate, wystające, zdobiony na załomie brzuśca ukośnie do siebie ustawionymi żłobkami, podzielonymi na grupy przez dołki. W. 9·5, ot. 14·5—15, d. 6·5, w. szyjki 3 (tabl. XLIX 11).

179. Dwustożkowy z wyodrębnioną szyjką, gładki, brunatny, z czarniawymi plamami, wewnątrz czarny, ucho taśmowate, krawędź szyjki wygięta, granicę szyjki i brzuśca stanowi równy pas, szer. 1 cm. W. 8·5, śr. 13·5, ot. 12, d. 7·5, w. szyjki 3·5 (tabl. XLIX 12).

180. Dwustożkowy o silnie zaokrąglonym załomie, gładki, dołem brunatny, wyżej i wewnątrz czarniawy, ucho taśmowate (pokryte jest piaskiem, przylepionym do powierzchni wskutek zanurzenia go razem z piaskiem w kleju). W. 10·5, śr. 14, ot. 12, d. 6·5 (tabl. XLVIII 27).

181. Mały, gładki, brunatny z czarniawymi plamami, szyjka prawie prosta, oddzielona wgłębionym załomem od brzuśca, ucho utracone. W. 5·7, śr. 8·7, ot. 7·8, d. 4, w. szyjki 2·2 (tabl. XLIX 30).

Misy. 182. Głęboka, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna. Brzeg wysoki i wygięty z krawędzią zdobioną 3 parami występów, jedną nad uszkiem, dwoma z boku, uszko poziomo przekute, na załomie brzegu i brzuśca. W. 10·5, śr. 22·3, ot. 20·5, d. 8·5, w. brzegu 4 (misa ma przyklejony piasek do powierzchni wskutek zanurzenia w kleju) (tabl. XLV 7).

183. Płytką, gładką, brunatną, wewnątrz czarniawa, brzeg na zewnątrz wygięty, załom zaokrąglony, między brzegiem a brzuścem, nad uszkiem, umieszczonym na załomie, para występów na krawędzi. W. 5—6·5, ot. 19·5, d. 7, w. brzegu 2·5. Dno od spodu gładkie tworzy wewnątrz lekką wypukłość (tabl. XLV 8).

184. Miseczka brunatna, gładka, głęboka, z wyodrębnionym nieco brzegiem, nisko osadzony guzek, zamiast ucha, na krawędzi 2 nieznaczne występy dno nieco wklęsłe. W. 5·5, ot. 11, d. 4 (piasek przylepiony klejem do powierzchni).

Gładkie czerpaki półkuliste z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem. 185. Brunatny z czarniawymi plamami. W. 4·2, ot. 10—11·5, d. 4 (tabl. LI 38).

186. W połowie zachowany, brunatny z czarniawymi plamami, wewnątrz czarny. W. 3·5—5, ot. 12, d. 3·5 (tabl. LI 39).

Czerpaki półkuliste z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładkie. 187. Brunatny z czarniawą plamą przy uchu, wewnątrz czarniawy. W. 5·5, ot. 11—12, d. 5·3 (tabl. L 31).

188. Brunatny, wewnątrz szarawo-brunatny, nieco uszkodzony, dno krzywo nieco umieszczone. W. 4·5—6, ot. 13—14·5, d. 5 (tabl. L 32).

189. Brunatny, wewnątrz czarniawy, ucho utracone, oblepiony piaskiem z klejem. W. 5·5, ot. 12·5—14, d. 5·5 (tabl. L 33).

190. Czerpaczek brunatny, wewnątrz czarniawy, ucho utracone. W. 2·5, ot. 6·5—7, d. 3 (tabl. L 34).

Inny typ czerpaka. 191. Czerpaczek w kształcie odcinka kuli, gładki, brunatny, wewnątrz czarniawy, ucho taśmowate, wystające (oblepiony piaskiem z klejem). W. 3, ot. 7·5 (tabl. LIV 9).

Czarki. 192. Czarka gładka, czarniawa, przy dnie brunatna plamy, w przybliżeniu dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z szyjką wyodrębnioną przez wgłębienie u nasady, przy której 2 uszka, z brzegu nieco uszkodzona. W. 10, śr. 13, ot. 10·5, d. 6 (tabl. LIX 2).

193. Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami ponad nim, gładka, czarniawa (oblepiona piaskiem z klejem). W. 9·5, śr. 11, ot. 9·5, d. 5 (tabl. LVII 59).

Łęka Mroczeńska

Cmentarzysko ciałopalne.

Przy wiatraku (zob. ryc. 13) według kwestionariusza ks. Klementowskiego. Stąd w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu poniższy garnek, zainwentaryzowany pod nrem 1920:81, z daru ks. Klementowskiego.

1. Garnek jajowato-doniczkowaty z lekko wklęsłym dnem, chropowaty, brunatny, z 2 uszkami, z wyodrębnionym nieco brzegiem. W. 11, ot. 9—10, d. 5 (tabl. XL 4).

Miejscowość nieznana

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu znajdują się 2 naczynia z nieznanej miejscowości z obszaru dawnego powiatu ostrzeszowskiego, pochodzące z dawnego zbioru Kaiser Friedrich-Museum. W nawiasach podane przy opisie nry katalogu.

1 (1909:522). Czarka ze stożkową szyjką, oddzieloną od łagodnie wydętego brzuśca bruzdą, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, spodem brunatna, wyżej czarna, zdobiona pod nasadą szyjki nieznacznymi dołkami, po 3 z każdej strony, szyjka mocno zniszczona, poza tym przy dnie z jednej strony okrągła dziura, wydrążona po wypaleniu naczynia. W. 14, śr. 17, ot. ok. 12, d. 8 (tabl. LXXVII 14).

2 (1909:523). Głęboki czerpak z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 4, ot. 7·5, d. 1·2.

Mostki, pow. kępiński (dawn. ostrzeszowski)

Stąd w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu są skorupy, zainwentaryzowane pod nrem 1925:238 (nr kat. 1925:862).

Osada. Inwentarz: drobne skorupki, wśród nich fragment czarniawego ucha (od czerpaka?).

Mroczeń Nowy

Zob. wyżej Baranów.

Myjomice

Grób ciałopalny.

Przy rudowaniu sosny w rewirze leśnym, oddział 1, odkryto grób ciałopalny bez obwarowania kamiennego. Grób zawierał popielnicę z kośćmi, czarękę i ułamek brązowego, skośnie żłobkowanego naszyjnika. Zabytki są w posiadaniu Stanisława Niegolewskiego, właściciela Myjomie.

Według informacjii dra Zdzisława Rajewskiego.

Parzynów, pow. kępiński (dawn. ostrzeszowski)

Stąd w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu są skorupy, zainwentaryzowane pod nrem T. P. N. 1923:79. Pochodzą ze stanowiska 4 na wydmie pomiędzy Mrocziem a Mostkami.

Osada lub cmentarzysko(?). Inwentarz: skorupy gładkie, czerwone, niektóre z brzegami, ułamki garnków jajowato-doniczkowatych.

Podzamcze

Stąd w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu są skorupy z 3 stanowisk na półwyspie z kaplicą św. Rocha, między Prosną a jednym z lewobrzeżnych dopływów, na południe od Podzamcza.

Stanowisko 1.

Cmentarzysko ciałopalne. Inwentarz: skorupy brunatne, gładkie i chropowate, skorupa gładka, czarna, z brzegiem, przepalone, kości ludzkie. Nr kat. 1912:73.

Stanowisko 2.

Osada(?). Inwentarz: skorupy chropowate, brunatne i czerwone. Nr kat. 1912:74.

Stanowisko 3.

Cmentarzysko ciałopalne. Inwentarz: skorupy chropowate, brunatne, i czerwone; skorupy czarne, gładkie, dwie przepalone kostki ludzkie. Nr kat. 1912:74.

Raków

Cmentarzysko ciałopalne.

Odkryte w r. 1883. Prawdopodobnie tylko część materiałów, wtedy wydobytych, dostała się do zbiorów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu w r. 1885. Dalsze materiały, pochodzące z r. 1913, umieszczone w zbiorach Kaiser Friedrich-Museum w Poznaniu, z kolei losu dostały się w spadku do Działu Przedhistorycznego Muzeum Wlkp., gdzie są również pierwsze materiały z Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Eksploatator cmentarzyska w r. 1913. nauczyciel Jarmuske podaje bliższą topografię cmentarzyska i taki opis grobów: „Cmentarzysko rozciąga się na piaszczystym wyniesieniu. W pobliżu ciągnie się gliniasta dolina rzeczna. Popielnice znajdują się zwykle w głębokości 0·5—1 m. Wokoło popielnicy stoi zwykle 3—5 mniejszych naczyń. Dodatki brązowe są bardzo rzadkie” (według korespondencji Kaiser Friedrich-Museum, 1912/13, zeszyt 7, nr 270).

Przy opisie materiału podane w nawiasach nr katalogu.

1 (1913:201). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie zdobiona pod załomem 5 listewkami, 2-krotnie karbowanymi, brunatna, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 28, śr. 36, ot. 30, d. 10·5 (tabl. XXII 3).

2 (1913:203). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, zdobiona pod załomem 5 listewkami, 3-krotnie karbowanymi, brunatna, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 22, śr. 26, ot. 10·5, d. 9 (tabl. XXII 4).

3 (1913:204). Garnek jajowato-doniczkowaty z zachowanym jednym uszkiem poniżej brzegu (drugie utracone), brunatny, chropowaty. W. 16, ot. 14·5, d. 8 (tabl. XXXIX 34).

4 (1913:205). Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami poniżej brzegu, gładki, brunatny. W. 13·5, ot. 12, d. 6 (tabl. XXXIX 35).

5 (1913:206). Czarka ze stożkową szyjką, ku górze rozchylającą się, osadzoną na regularnie wydętym brzuscu, tak że czarka ma w przybliżeniu dwustożkową formę o silnie zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami u nasady szyjki (jedno utracone), gładka, czarna, zdobiona na górnej części brzusca zakreskowanymi, wsuwanymi w siebie trójkątami, ujętymi w 2 pasma potrójnych linii. W. 8·2, śr. 12·2, ot. 8, d. 5 (tabl. LVIII 42).

6 (1913:209). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami na zaokrąglonym załomie, gładka, brunatna. W. 5, ot. 6, d. 3 (tabl. LVII 61).

7 (1913:207). Kubek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, częściowo uszkodzony. W. 9, śr. 12·5, ot. 10—11·5, d. 6 (tabl. XLVIII 28).

8 (1913:208). Kubek dwustożkowy o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, gładki, brunatny, zdobiony na załomie pionowymi żłobkami, podzielonymi na grupy przez dolki, których pod uchem dwa, ucho taśmowate, częściowo zniszczone. W. 10, śr. 14·5, ot. 12·5, d. 6·5 (tabl. XLIX 14).

9 (1913:210). Głęboka misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 4 wystęпами w okolicy uszka, umieszczonego na zaokrąglonym załomie brzuśca i brzegu, gładka, brunatna. W. 10·5, ot. 20, d. 7·5 (tabl. XLV 10).

10 (1913:213). Misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi występem, z uszkiem. W. 9·7, ot. 20 (misy tej brak w materiale muzealnym, opis jej i wymiary cytuję według katalogu).

11 (1913:211). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny z ciemnymi plamami. W. 5, ot. 14—15, d. 3·5 (tabl. LI 40).

12 (1913:212). Czerpak z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, czarniawy z brunatnymi plamami, zdobiony pod uchem 2 dolkami. W. 5, ot. 12—13, d. 3 (tabl. LIV 40).

13 (1913:202). Fragment bransolety brązowej o półkolistym przekroju. Śr. ok. 5·5.

Naczynia nr 14—16 mają nry inw. T. P. N. 1885:2. W nawiasach podane są nry katalogu. Znalezione w r. 1883.

14 (214). Garnuszek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami w połowie wysokości, chropowaty, szaro-brunatny. W. 8, śr. 8·8, ot. 7·5, d. 4·5 (tabl. XXXIX 36).

15 (213). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny z ciemnymi plamami. W. 4·3, ot. 10, d. 3·8 (tabl. L 35).

16 (215). Głęboki czerpak z wysokim, wygiętym brzegiem, gładki, jasno-brunatny, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem. W. 6·5, ot. 8·5—9·5, d. 3·5 (tabl. LIV 41).

Siemianice

I.

Cmentarzysko ciałopalne I.

Miejsce nieznane. Stąd ceramika w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu. Przy opisie materiałów podane w nawiasach nry katalogu.

1 (1896:239). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarniawa, pod załomem chropowata, obmazywana, wyżej gładka, zdobiona pod załomem 4 listewkami, 3-krotnie karbowanymi. W. 26—28, śr. 31·5, ot. 25·5, d. 11 (tabl. XXII 6).

2 (1896:240). Popielnica brunatna o wysokim, stożkowatym brzuścu, chropowatej powierzchni, i z krótką, gładką, stożkowatą szyjką, zdobiona w połowie wysokości 4 listewkami ze śladami karbowania palcem. W. 20·5, śr. 21·5, ot. 16, d. 9·5 (tabl. XXIII 12).

3 (1896:241). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami tuż nad załomem, gładka, jasnobrunatna, górą czarniawa. W. 9·5, śr. 12·5, ot. 8·5, d. 6 (tabl. LVII 62).

4 (1896:242). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, prawie czarny. W. 6, ot. 11·5—13·5, d. 4·5 (tabl. L 37).

5 (1901:264). Głęboki kubek dwustożkowy, gładki, brunatny z czarniawą plamą, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 7·5, ot. 8·5—9·5, d. 4 (tabl. XLVIII 29).

6 (1901:326). Głęboki kubek dwustożkowy o silnie zaokrąglonym załomie, gładki, brunatno-czarniawy, z taśmowatym, wystającym uchem. W. 8, ot. 9—10·5, d. 5·5 (tabl. XLVIII 30).

W Muzeum Ziemi Kaliskiej w Kaliszu są trzy dalsze okazy ceramiczne, wzmiankowane ogólnikowo przez Kostrzewskiego w WAR, V, 209 (Dział przedhistoryczny Muzeum Ziemi Kaliskiej w Kaliszu). Przy opisie podane są w nawiasach nry inwentarza.

7 (348). Głęboki, duży kubek w przybliżeniu dwustożkowy z wyodrębnioną szyjką, gładki, brunatny, na szyjce i wewnątrz prawie czarny, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobiony na górnej części brzuśca ukośnymi nieco żłobkami, rozdzielonymi na grupy przez dolki. W. 12·5, śr. 18, ot. 14·5—15·8, d. 6·5 (tabl. XLIX 16, LXXIII 9).

8 (349). Głęboki kubek w przybliżeniu dwustożkowy z wyodrębnioną szyjką, zdobiony nad załomem 4 poziomymi żłobkami, od których zwieszają się na załom ukośne żłobki, podzielone na grupy przez dolki, gładki, brunatny pod załomem, poza tym czarny, zaopatrzony w taśmowate, wystające ucho. W. 8·2, śr. 11·5, ot. 9—10·2, d. 5·7 (tabl. XLIX 17, LXXIII 10).

9 (350). Fragment czarki w przybliżeniu dwustożkowej o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, w górnej części z brzegu czarka zniszczona (brzeg zniszczenia został przez znalazcę równo spiłowany, tak że zachowany fragment czarki robi wrażenie misy), czarka gładka, ciemnobrunatna, na załomie i wyżej czarna, zdobiona u nasady szyjki pasmem 3 linii, od którego zwieszają się na załom pionowe kreski. W. zachowanego fragmentu 11, śr. 19·2, ot. obecny 16, d. 6·5 (tabl. LVI 35, LXXVII 6).

Dalsze jeszcze materiały z Siemianic I są w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie, zainwentaryzowane pod nrem 3268.

10. Głęboka misa z wygiętym brzegiem, zdobionym na krawędzi 3 występami, jednym nad uszkiem, dwoma w pobliżu, gładka, brunatna, z podłużnym uszkiem na załomie brzuśca i brzegu. W. 13·5, ot. 24·3, d. 7 (tabl. XLV 12).

11. Głęboka misa z wygiętym brzegiem, gładka, czerwona. Ponieważ misa w dużej części rekonstruowana, niewiadomo czy miała uszko, prawdopodobnie je miała. W. 11, ot. ok. 25, d. 8.

12. Czerpak z wygiętym słabo, wysokim brzegiem, brunatny z czarnymi plamami, wewnątrz czarny, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem. W. 5·7, ot. 14—15, d. 4·5 (tabl. LIV 42).

13. Przepalona kość ludzka.

II.

Zabytki z Siemianic są poza tym jeszcze w zbiorach Zakładu Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetu Jagiell. w Krakowie. Do zabytków brązowych jest tylko krótka notatka, że „znalezione wraz z żelazem i naczyniem glinianym”, oraz że są darem hr. Szembeka z r. 1872. Nie wiadomo, czy można te zabytki łączyć z wyżej wymienioną ceramiką, która ma charakter V okresu epoki brązowej, gdy tymczasem tu jest mowa o żelazie. Raczej należy je traktować jako odrębne znalezisko (Siemianice II). Przy opisie podane są w nawiasach nr-y katalogu.

14 (597). Naczynie wysmukłe, dwustożkowe z załomem powyżej połowy wysokości, szarawo-brunatne, pod załomem nieco chropowate, wyżej gładkie. W. 15, śr. 14·5, ot. 11·5, d. 7·5 (tabl. LXXX 1).

15 (598). Czerpak z wygiętym, wąskim brzegiem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem, z płaskim dnem. W. 4, ot. 7·5, d. 3 (tabl. LXXXVI 7).

16 (748). Bransoleta brązowa o okrągłym przekroju, z guziczkowato zgrubiałymi końcami, w jednym miejscu zachowany ornament poprzecznych kresek. Śr. 5·7 (tabl. XCIV 13).

17 (749). Szpila brązowa z główką poprzecznie żebrowaną, ostry koniec ułamany. Dł. 7·5 (tabl. XCIV 14).

18 (750). Kawałek grubego pręta brązowego o soczewkowatym przekroju, zapewne ułamek bransolety czy podobnej ozdoby. Dł. 3·8, grub. 0·9—1·3 (tabl. XCIV 15).

19 (751). Ułamek okrągłego, grubego drutu brązowego, zapewne fragment bransolety. Dł. 4, grub. 0·7 (tabl. XCIV 16).

20 (782). Fragmentarycznie zachowana, połamana bransoleta (nagolennik?), pręt brązowy dość gruby, z jednej strony okrągły, z drugiej płaski, ku końcom coraz cieńszy. Śr. ok. 9 (tabl. XCIV 17).

III.

Lit.: Szembekówna, *Sprawozdanie z poszukiwań archeologicznych w Siemianicach (pow. kępiński), odbytych w r. 1904* (Roczniki Tow. Przyjaciół Nauk Pozn. 1909, XXXV, 346—347).

Cmentarzysko ciałopalne III (ryc. 15).

W sprawozdaniu powyższym podaje Szembekówna opis 3 grobów, które uważa za lateńskie, a właściwie są to groby halsztackie, jak na to zwrócił uwagę Kostrzewski (Roczniki T. P. N., XLIII 180). Podaje ten opis Szembekówny, uzupełniając go wyszczególnieniem inwentarzy grobowych. Gdzie są materiały z tych grobów, niewiadomo. W Poznaniu ich nie widziałem.

„Dodatkowo załączamy tu jeszcze opis trzech grobów z wcześniejszej epoki La Tène, odkrytych na cmentarzysku w Siemianicach, obok półka

(plan II), na którym przy pobieżnym kopaniu w roku 1901 znaleziono w rozoranej ziemi przedmiot gliniany (tabl. LXXX, 10), niewiadomego użytku, wypukły z okrągłym wydrążeniem na wierzchu“.

Grób 1. „Przy dalszym kopaniu natrafiono w bliskości stoku płasko-wzgórza ku łąkom na trzy kamienie, kruche, czerwone, ułożone w kształcie prostokątnego trójkąta. Przy dwóch kamieniach były skorupy od kilku, zdaje się naczyń glinianych, szorstkich, szaro-czerwonawych. Przy trzecim zaś kamieniu był przedmiot żelazny (tabl. LXXX 15). Ziemi czarnej, popiołów nie było śladów, znać grób ten musiał być już dawniej rozorany. Głębiej pod kamieniami znalazł się jeszcze podłużny wiór krzemienisty, oraz przedmiot żelazny, stopiony, niekształtny, w którym jednak tulejkę można było rozpoznać. Wśród skorup było pięć grubych, czerwono-brunatnych, należących do płaskiej, okrągłej pokrywy jakiegoś naczynia, lepionej od ręki, zdobionej na zewnętrznej stronie w nacięcia jakimś tępym i grubym wykonane narzędziem” (tabl. LXXX 14).

1. Przedmiot żelazny, nieokreślonego przeznaczenia (tabl. LXXX 15).
2. Przedmiot żelazny, w którym można było rozpoznać tulejkę (siekierka lub grot?).
3. Ułamki talerza glinianego, pokrytego z jednej strony dołkami, zrobionymi jakimś tępym narzędziem (tabl. LXXX 14).
4. Skorupy kilku chropowatych, szaro-czerwonych naczyń (garnków?).
5. Podłużny wiór krzemienisty (znaleziony prawdopodobnie na wtórnym złożu).

Grób 2. „W odległości 5 kroków na południe, znalazł się znowu na głębokości łokcia spory kamień, a przy nim kilka skorup i dwa nie obrobione krzemiki, znowu szczątki zniszczonego grobu“.

1. Kilka skorup.
2. Dwa nieobrobione krzemiki (nie mają z grobem żadnego związku, zwłaszcza że są nieobrobione).

Grób 3. „W tej samej odległości, prosto na zachód, znalazł się grób trzeci. Była to widocznie znowu tylko część całego grobu. Mianowicie ukazało się ułożone z polnych dużych kamieni półkole, w którym widocznie pług i ręka ludzka niejedne uczyniły już zniszczenie. W środku pod kamieniami, stała ogromna urna, popękana równie jak wszystkie inne naczynia w tym grobie. Niezgrabnie ulepiona, zewnątrz brudno-żółta, szorstka, u góry czarna (pomalowana?) wewnątrz gładka, czarna, lśniąca. Ozdobę urny stanowiły drobne okrągłe i podłużne wytłoczenia, oraz małe wypuklenia (po trzy razem). Znaleziono w niej 16 rozmaitych kawałków stopionego brązu z tego dwa dość duże. Opodal natrafiono na skorupy naczynia czarnego i trzeciego małego. Oprócz samych szczątków dobyto z tego grobu lepiej zachowane cztery drobne naczynia, z których trzy przedstawione są w rysunku pod nrem 68, 69 i 70. Pośród czerepów znalazł się kawałek pokrywy z takimi wyciśnieniami, jak w grobie pierwszym, lecz z brzegiem wypukłym; była z tego samego materiału co wielka popielnica, do której zapewne należała.

Dalsze, dokola tych trzech grobów przedsięwzięte poszukiwania nie przyniosły do tej pory żadnego rezultatu“.

1. Spękana, duża popielnica, chropowata, brunatna, górą i zewnątrz czarna, zdobiona „drobnymi, okrągłymi i podłużnymi wytłoczeniami oraz małymi wypukleniami, po trzy razem“.

2. Skorupy czarnego naczynia.

3. Skorupy małego naczynia.

4. Czerpak z grubym uchem (tabl. LXXX 11).

5. Czarka z krótką, stożkową szyjką osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami na górnej części brzuśca (tabl. LXXX 12).

6. Miseczka z odgiętym na zewnątrz brzegiem (tabl. LXXX 13).

7. Jakieś naczynie.

8. Ułamki talerza, zdobionego z jednej strony dolkami, zrobionymi tępym narzędziem.

9. Kawalki stopionego brązu.

Siemianice (z okolicy)

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu toporek kamienny, zainwentaryzowany pod nrem T. P. N. 1921:66.

1. Toporek kamienny, pięcioboczny, typu łżyckiego.

Ryc. 15. Siemianice. Plan sytuacyjny cmentarzyska III (oznaczone krzyżykiem). Wycinek z mapy 1:25000.

Słupia pod Kępem

Cmentarzysko ciałopalne.

Miejsce nieznane. Stąd z daru Aleksandra Szembeka ze Słupi ceramika i brązy w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zainwentaryzowane pod nrem T. P. N. 1892:4, 1893:1. Przy opisie podane w nawiasach nry katalogu.

Ceramika.

1 (2817). Popielnica dwustożkowa z górną częścią nieco wciągniętą, gładka, jasnobrunatna, z brzegu i wewnątrz czarna; brzeg zniszczony. W. obecna ok. 26, śr. 31, ot. ok. 19, d. 13·5 (tabl. XX 9).

2 (2815). Popielnica dwustożkowa o silnie zaokrąglonym załomie, gładka, jasnobrunatna z czarniawymi plamami u brzegu, wewnątrz czarna. W. 21, śr. 22, ot. 16, d. 10·5 (tabl. XX 10).

3 (2816). Popielnica brunatna z jajowatym, chropowatym brzuścem i krótką, stożkową, gładką szyjką, u nasady której zaznaczony nieznaczny wałek. W. 25, śr. 24·5, ot. 15, d. 13 (tabl. XXXIII 18).

4 (2819). Popielnica z gładką, dość krótką, stożkową szyjką, osadzoną na chropowatym, jajowato-doniczkowatym w przybliżeniu brzuścu, jasnobrunatna, na szyjce z brzegu i wewnątrz czarna. W. 23·5, śr. 24·5, ot. 19, d. 12 (tabl. XXXIII 19).

5 (2818). Popielnica z gładką, stożkową szyjką, przechodzącą łagodnie w chropowaty brzusec, brunatna, częściowo z brzegu czarniawa, wewnątrz czarna. W. 26, śr. 27, ot. 17·5, d. 11·5 (tabl. XXXIII 20).

6 (2835). Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, chropowaty, brunatny. W. 19, ot. 15, d. 9 (tabl. XXXV 35).

7 (2821). Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, brunatny, chropowaty, z brzegu nieco zniszczony. W. 14, ot. 11·5, d. 7·3 (tabl. XXXV 36).

8 (2833). Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, brunatny, chropowaty. W. 12·5, ot. 10, d. 6·5 (tabl. XXXV 37).

9 (2820). Głęboka misa z wygiętym brzegiem, od wewnątrz dość ostro odciętym od brzuśca, zaopatrzona w taśmowate ucho, nad krawędź wystające, zdobione dwoma szerokimi żłobkami, rozdzielonymi dość ostrym żeberkiem pośrodku ucha; misa gładka, brunatna, częściowo z brzegu i wewnątrz czarniawa. W. 13, ot. 25, d. 10, w. brzegu 3 (tabl. XLVII 14).

10 (2834). Miseczka z brzegiem do środka pochylonym, gładka, szarobrunatna, z brzegu nieco zniszczona. W. 8, ot. 13, d. 5 (tabl. XLII 17).

11 (2824). Czerpak głęboki, z wąskim, wygiętym brzegiem, gładki, czarny, ucho utracone. W. 6, ot. 8·5—9·5, d. 4 (tabl. LV 51).

12 (2825). Dzbaneł czarny, gładki, z cylindryczną szyjką o ostro profilowanym brzegu, osadzoną na wydętym brzuścu, uszko, przy brzegu szyjki osadzone, utracone; dzbaneł zdobiony na przemian grupami pionowych i ostro załamanych kresek, pola zaś między kreskami wypełnione krótkimi, ukośnymi kreskami; ornament robiony tępym narzędziem. W. 9, śr. 11·5, ot. 8, d. 4, w. szyjki 3·5 (tabl. L 8).

13 (2831). Fragment jajowatego naczynia, gładkiego, czarnego, grafitowanego, zdobionego grupami pionowych kresek, zwieszających się z poziomej linii, przebiegającej na wysokości uszek, umieszczonych w $\frac{2}{3}$ wysokości naczynia; kreski obwiedzione są krótkimi kresczkami, cały ornament wykonany dość tępym narzędziem. W. 9, ot. 5·5, d. 3 (tabl. XL 26).

14 (2822). Ułamek talerza, z jednej strony gładkiego, z drugiej z ornamentem paznokciowym.

15 (2883). Fragmentarycznie zachowany talerz, zdobiony z jednej strony ornamentem paznokciowym. Śr. 17.

16 (2832). Fragment talerza, z jednej strony nieco chropowatego, z drugiej gładkiego. Śr. 20.

Brązy.

17 (2828). Otwarta bransoleta z grubego, okrągłego pręta, z jednej strony nieco splaszczonego, końce guziczkowato zgrubiałe, pod patyną zachowane ślady zdobienia poprzecznymi kreskami i kółkami z punktem pośrodku. Śr. 6·5—8 (tabl. XCIII 27).

18 (2826). Naszyjnik z okrągłego drutu, dość grubego, połamany, nie zachowany w całości, widać ślady działania ognia. Śr. ok. 11 (tabl. XCIII 28).

19 (2829). Ułamek naszyjnika, skręcanego jakoby wokół własnej osi, z końcami płasko rozklepanymi; zachowany ślad częściowego stopienia w ogniu (tabl. XCIII 30).

20 (2830). Fragment naszyjnika z okrągłego drutu, ze śladami zdobienia grupami poprzecznych kresek (tabl. XCIII 29).

21 (2827). Kawalek stopionego brązu (tabl. XCIII 26).

Wyszanów

Stąd w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu jest skorupa bez nru inwentarza wzgl. katalogu.

1. Skorupa czarna, gładka, ze śladem utraconego ucha, pod którym zachowany ornament 2 dołeczków i 2 pionowych kresek, obramowanych ukośnymi kresczkami; poza tym zachowane ślady ukośnych kresek ornamentacyjnych; skorupa pochodzi prawdopodobnie od czerpaka wzgl. kubka (tabl. LXXXII 5).

Powiat ostrowski

Bažantarnia, pow. ostrowski (dawn. odolanowski)

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu materiały ze stanowiska 1, zainwentaryzowane pod nrem 1934:310.

Osada (?). Inwentarz:

1. Czarka czarniawa, gładka, ze stożkowatą szyjką o wychylonym brzegu, osadzoną na mocno wydętym, niskim brzuścu, zdobiona na szyjce rzędami ukośnych kresczek, a na brzuścu podobnymi kresczkami, ujętymi pomiędzy pasma 2 linii, półkolisto rozmieszczone ponad 3 parami guzków na największej wydętości brzuśca. W. 7, śr. 9, ot. 5, d. 4 (tabl. LXXX 3).

2. Skorupy gładkie, czarne i brunatne, duże skorupy czarniawe, chropowate ze śladami obmazywania palcami.
3. Fragment jakiegoś stożkowatego naczynka (miseczki?); skorupy gładkie, brunatne z brzegami.
4. Ułamki talerzy z jednej strony gładkich, z drugiej z ornamentem paznokciowym.
5. Skorupa z dziurkami, fragment sita.
6. Skorupy chropowate z ornamentem paznokciowym, skorupa zdobiona pasmem 3 linii.
7. Dwa kawałki polepy.

Biskupice Zabaryczne, pow. ostrowski (dawn. ostrzeszowski)

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu jest fragment garnka, zakatalogowany pod nrem 1912:1288.

1. Dno garnka jajowato-doniczkowatego.

Z tejże samej miejscowości znajduje się w gimnazjum w Ostrzeszowie misa, znaleziona na polu w 1932 r.

2. Głęboka misa z wygiętym brzegiem, brunatna, wewnątrz czarniawa, na brzusku nieco chropowata, poza tym gładka. W. 15·5, ot. 22·5, d. 10·5, w. brzegu 3 (tabl. LXXI 5).

Chojnik, pow. ostrowski (dawn. odolanowski)

Stąd w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu skorupy, zainwentaryzowane pod nrem 1927:313 (nr kat. 1927:1503).

Osada lub cmentarzysko. Inwentarz: 3 niezdobione skorupy z dobrze szlamowanej gliny.

Harych, pow. ostrowski (dawn. odolanowski)

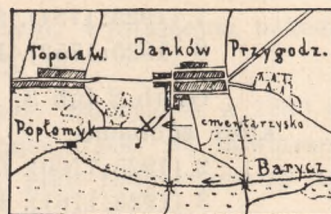
Stąd w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu są skorupy, zainwentaryzowane pod nrem 1928:92b (nr kat. 1928:293).

Stanowisko 3. Inwentarz: skorupy gładkie, brunatne.

Janków Przygodzicki, pow. ostrowski (dawn. odolanowski)

Cmentarzysko ciałopalne.

Położone na południowy-zachód od wsi, na wzgórku przy zakręcie drogi polnej z Jankowa Przygodzickiego do Popłomyka, po jej północnej stronie (ryc. 16). Na cmentarzysku tym, znanym już dość dawno, przeprowadził systematyczne badania prof. Kostrzewski w 1925 r., odkrywając 5 grobów. Materiały z tych grobów mieszczą się w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zapisane pod nrem inw. 1925:305. W nawiasach podane są nry katalogu przy opisie poszczególnych zabytków. Poza opisem materiałów z grobów podaje opis 3 naczyń, które pochodzą prawdopodobnie z tego cmentarzyska.

Ryc. 16. Janków Przygodzicki. Plan sytuacyjny cmentarzyska (oznaczono krzyżykiem). Wycinek z mapy 1:100000.

Grób 1 (tabl. II 2). Bruk kamienny w głębokości 40—50 cm częściowo zachowany. W głęb. 50—70 cm stały 3 naczynia: popielnica ze spalonymi kośćmi, kubek i czarka.

1 (1925:1745). Ułamki czarnej popielnicy z cylindryczną, gładką szyjką, z baniastym, chropowatym brzuścem, zdobionym płaskimi guzkami.

2 (1925:1746). Kubek stożkowaty z taśmowatym uchem, gładki, czarny. W. 5—6·5, ot. 8·5—9, d. 4·7 (tabl. XLIX 42).

3 (1925:1747). Dwustożkowa czarka z górną częścią nieco wciągniętą, gładka, czarniawa, zdobiona nad załomem zakreskowanymi trójkątami, ujętymi w 2 linie, w dwóch miejscach trójkąty zastępują grupy ukośnych kresek. W. 6, śr. 6·4, ot. 4, d. 2·5 (tabl. LVI 17).

4 (1925:1748, 1749). Spalone kości ludzkie.

Może z grobu 1 lub luźno znalezione: brunatne i czarne skorupy, z tych trzy zdobione zakreskowanymi trójkątami.

Grób 2 (tabl. II 3). W głęb. 25 cm częściowo zachowany bruk kamienny. W głęb. ok. 40 cm były naczynia: rozbity garnek z kośćmi, jako popielnica, a za przystawki służyły czarka, garnek, czerpaczek, miseczka i talerz.

1 (1925:1753). Skorupy garnka jajowato-doniczkowatego, chropowatego, brunatnego, wewnątrz czarniawego.

2 (1925:1754). Czarka z cylindryczną prawie szyjką, oddzielona bruzdą od wydętego regularnie brzuśca, gładka, czarna z dużą brunatną plamą na brzuścu. W. 9, śr. 12·5, ot. 9, d. 4 (tabl. LVI 36).

3 (1925:1755). Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, chropowaty, brunatny z ciemnymi plamami. W. 8, ot. 11, d. 6 (tabl. XXXV 24).

4 (1925:1756). Czerpaczek z wygiętym brzegiem, czarny, gładki, z taśmowatym, wystającym uchem, z wklęsłym dnem. W. 3·5—4·5, ot. 8—9, d. 2·2 (tabl. LIV 43).

5 (1925:1757). Stożkowata, głęboka miseczka z brzegiem ukośnie do środka ściętym, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna. W. 5·5, ot. 13·5, d. 5·2 (tabl. XLI 34).

6 (1925:1758). Talerz z jednej strony gładki, z drugiej zdobiony dołkami paznokciowymi, pośrodku 5 dziurek. Śr. 14·7.

7 (1925:1751). Spalone kości ludzkie.

8 (1925:1752). Kilka kawałków węgla drzewnego.

Grób 2 lub 3. 1 (1925:1759). Skorupy gładkie, czarne i brunatne, niektóre zdobione.

2 (1925:1760). Chropowate, brunatne skorupy.

3 (1925:1761). Dwa kawałki cienkiego drutu brązowego, z tych jeden zakończony z jednego końca podwójnym guzkiem.

Grób 3 (tabl. II 4). Bruk kamienny był w głębokości 20—40 cm, a poniżej mieściło się 8 naczyń cało lub częściowo zachowanych: popielnica z kośćmi, misa, czarka, czerpak, garnek i 3 ułamkowo zachowane czerpaki.

1 (1925:1762). Popielnica czarna z cylindryczną, gładką szyjką, osadzoną na chropowatym, wydętym regularnie brzuścu. W. 23·3, śr. 28, ot. 19, d. 10 (tabl. XXXIV 1).

2 (1925:1763). Misa stożkowata, głęboka z brzegiem do środka zagiętym o krawędzi wewnątrz pochylonej, gładka, częściowo brunatna, częściowo czarna, wewnątrz czarna. W. 8, ot. 17, d. 6·5 (tabl. XLII 11).

3 (1925:1764). Czarka z cylindryczną szyjką, osadzoną na regularnie wydętym brzuścu, gładka, brunatna, na szyjce i wewnątrz czarna. W. 13·9, śr. 16·5, ot. 12·3, d. 7·8 (tabl. LVI 37).

4 (1925:1765). Czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, czarny z brunatnymi plamami, ucho utracone. W. 4, ot. 10—11, d. 1·3 (tabl. LI 50).

5 (1925:1766). Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, chropowaty, czerwono-brunatny. W. 13·6, ot. 14·5, d. 8 (tabl. XXXV 25).

6 (1925:1767). Fragment czarnego czerpaka, z którego zachowało się taśmowate ucho z częścią brzegu.

7 (1925:1768). Fragment czarnego czerpaka z brzegiem wygiętym, oddzielnym wyraźnie od dość płaskiego brzuśca, z czerpaka zachowane taśmowate ucho z częścią brzegu i brzuśca.

8 (1925:1762a). Spalone kości ludzkie w popielnicy.

Grób 4 (tabl. II 5). W głębokości 50 cm grób z zachowaną częściowo obstawą kamienną. Zawierał czarkę i kości spalone, leżące na kupce obok czarki.

1 (1925:1769). Czarka ze stożkową szyjką, oddzielną bruzdą od łagodnie wydętego brzuśca, czarna, gładka. W. 11·6, śr. 14, ot. 9·8, d. 7·2 (tabl. LVI 38).

Grób 5 (tabl. II 6). W większej części zachowana prostokątna obstawa kamienna. W grobie leżały kości spalone na kupce obok czerpaka i talerza.

1 (1925:1770). Płytki czerpak z kłesłym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, czarny, częściowo brunatny. W. 4, ot. 10·3—11, d. 2·1 (tabl. LI 51):

2 (1925:1771). Fragment talerza, z jednej strony chropowatego i zdobionego paznokciowymi dołkami.

Luźno znalezione.

1 (1925:1772). Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, z wyodrębnioną nóżką, chropowaty, czerwono-brunatny. W. 14·5, ot. 16·4, d. 7·5 (tabl. XXXV 26).

2 (1925:1773). Kubek stożkowaty z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, czarny. W. 5, ot. 8·5—9, d. 4·3 (tabl. XLIX 43).

O zabytkach nr 3—5 wiadomo tylko, że zostały znalezione w 1886 r. Prawdopodobnie pochodzą z wyżej opisanego cmentarzyska. W nawiasach podane są nry katalogu Historische Gesellschaft, w jakie zaopatrzone są naczynia.

3 (H. G. 2137). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, brunatna z czerwonymi plamami, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 16·5, śr. 19, ot. 14, d. 9 (tabl. XX 5).

4 (H. G. 2138). Garnek doniczkowaty z płaskim dnem, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarny. W. 7·5, ot. 10·5, d. 6 (tabl. XXXV 27).

5 (H. G.). Czarka z baniastym brzuścem ze słabo wyodrębnionym dnem z wygiętą krótką szyjką, gładka, brunatna. W. 4·5, śr. 5·5, ot. 4 (tabl. LIX 32).

Nabyszyce, pow. ostrowski (dawn. odolanowski)

Stąd w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu dwa naczynia bez bliższych wiadomości o warunkach znalezienia. Przy opisie podane w nawiasach dawne nry katalogu.

1 (II 9366). Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, brunatny, chropowaty. W. 11·2, ot. 10·8, d. 8 (tabl. XXXV 34).

2 (II 9367). Kubek stożkowaty, gładki, brunatny; ucho taśmowate częściowo uszkodzone. W. 5, ot. 8—9, d. 4·3 (tabl. XLIX 45).

Odolanów

Stąd w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu są skorupy, zainwentaryzowane pod nrem 1928:90 (nr kat. 1928:290). Pochodzą ze stanowiska 2 na „Księżych Górach”.

Osada. Inwentarz: skorupy gładkie, brunatne.

Ostrów (z okolicy), miasto powiatowe

W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu znajdują się 3 naczynia, z których jedno, a mianowicie kubek, zaopatrzony w dawny nr kat. Historischer Gesellschaft 922, pochodzi z okolicy Ostrowa, a dwa dalsze naczynia, zainwentaryzowane pod nrem 1927:174, mają pochodzić rzekomo z Ostrowa. Przy opisie podane w nawiasach nry katalogu.

1 (H. G. 922). Kubek z cylindryczną szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, zdobiony na największej wydętości brzuśca grupami pionowych żłobków i rozdzielającymi je parami dołków, pomiędzy którymi pośrodku nieznaczne guzki; gładki, brunatny z czarniawymi plamami, nieco uszkodzony, ucho również utracone. W. 10, śr. 16, ot. 14, d. 6·5 (tabl. XLIX 13).

2 (1927:1042). Misa z brzegiem do środka załamanym, z podłużnym uszkiem, wgiętym pośrodku na załomie; gładka, brunatna, częściowo czerwona, częściowo szarawa. W. 8, śr. 17, ot. 15, d. 5·5 (tabl. XLV 9).

3 (1927:1043). Głęboki czerpak z wygiętym brzegiem, z wklęsłym dnem, gładki, czarny, lśniący, ucho zrekonstruowane. W. 6, ot. 11·5, d. 1·7 (tabl. LIV 39).

Papiernia, pow. ostrowski (dawn. odolanowski)

Stąd w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu jest skorupa, zainwentaryzowana pod nrem 1925:226 (nr kat. 1925:822).

Osada (?). Na wydmie przy folwarku. Inwentarz: skorupa z gliny gruboziarnistej, brunatna, od wewnątrz czarniawa.

Sadowie

Cmentarzysko ciałopalne.

Stąd ceramika w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zainwentaryzowana pod nrem T. P. N. 1917:58. Przy opisie materiału podane w nawiasach nry katalogu.

1 (3506). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, gładka, brunatna, zdobiona pod załomem 4 listewkami z 2 karbowaniami. W. 28·5, śr. 37, ot. 28, d. 13 (tabl. XXII 5).

2 (3504). Garnek jajowato-donieczkowaty z 2 uszkami poniżej brzegu, chropowaty, brunatny, wewnątrz czarniawy. W. 14·5, ot. 14, d. 6·5 (tabl. XXXIX 37).

3 (3510). Garnek jajowato-donieczkowaty z 2 uszkami poniżej brzegu, chropowaty, brunatny, z czarną plamą w górnej części, wewnątrz czarny. W. 14, ot. 14, d. 7 (tabl. XXXIX 38).

4 (3511). Garnek jajowato-donieczkowaty, chropowaty, brunatny, z 2 uszkami poniżej brzegu. W. 10, ot. 12, d. 7·5 (tabl. XXXIX 39).

5 (3509). Głęboka misa z dość wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym od brzuśca ostrym załomem i zdobionym na krawędzi 3 występami w okolicy uszka, umieszczonego na załomie brzuśca u brzegu, misa gładka, brunatna z czarniawymi plamami, wewnątrz czarna. W. 10·5, ot. 22·5, d. 7·5, w. brzegu 3·3 (tabl. XLV 11).

6 (3514). Miseczka gładka, brunatna z dość wysokim, wygiętym brzegiem, oddzielonym wyraźnie od brzuśca. W. 7, ot. 15·5, d. 4·8, w. brzegu 3 (tabl. XLII 26).

7 (3507). Kubek z cylindryczną prawie szyjką, osadzoną na górnym załamanym brzuścu, z taśmowatym, wystającym uchem, zdobionym podłużnymi, pionowymi żłobkami, gładki, dołem brunatny, poza tym czarniawy, zdobiony na największej wydętości brzuśca pionowymi żłobkami, podzielonymi na grupy przez 3 pary dołków. W. 9·5, ot. 13—14, d. 6 (tabl. XLIX 15).

8 (3508). Czerpak półkulisty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny. W. 6·3, ot. 13—14, d. 4 (tabl. L 36).

9 (3505). Czarka w przybliżeniu dwustożkowa z wyodrębnioną szyjką, z 2 uszkami u jej nasady, gładka, brunatna, na szyjce i wewnątrz czarniawa, zdobiona na górnej części brzuśca pionowymi żłobkami, podzielonymi na grupy przez pary dołków. W. 14, śr. 19, ot. 15, d. 7·5 (tabl. LIX 4).

10 (3512). Czarka ze stożkowatą szyjką, osadzoną na ostro załamanym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, czarniawo-brunatna. W. 7·5, śr. 9·5, ot. 8·5, d. 5 (tabl. LIX 5).

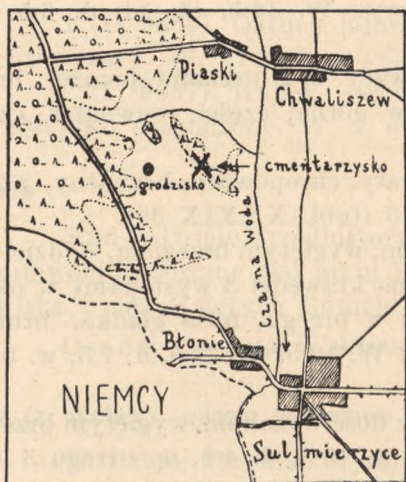
11 (3513). Fragmenty 2 małych garnuszków jajowato-donieczkowatych, brunatnych, chropowatych, z uszkami.

Poza tym są z Sadowia skorupy i węgiel drzewny z 2 stanowisk, zainwentaryzowane pod nrem 1925:115, 117 (nr kat. 1925:365, 367, 368).

Sulmierzyce, pow. ostrowski (dawn. odolanowski)

Cmentarzysko rozciąga się na miejscu, zwanym „Zalesie“ pomiędzy grodziskiem a Czarną Wodą, na północ i północno-zachód od miasta (ryc. 17). Odkryte 60 lat temu było przedmiotem amatorskich poszukiwań. Bodaj, że pierwsze badania robił tu L. Jażdżewski około 1880 r., gdyż w końcu opisu swoich poszukiwań na cmentarzysku z okresu rzymskiego na „Zalu“ podał

wiadomość o odkryciu i badaniu innego cmentarzyska, z którego opublikował misę¹, oznaczoną w poniższych materiałach nr 40, obok tej misy opublikował naczynko, tzw. „tabakierkę”, oznaczoną w materiałach nr 37, która także

Ryc. 17. Sulmierzyce. Plan sytuacyjny cmentarzyska (oznaczono krzyżykiem).

Wycinek z mapy 1:100000.

pochodzi z tego cmentarzyska². Przez dziesiątki lat pozostało cmentarzysko naukowo niezbadane, aż dopiero w latach 1923—1924 przeprowadził na nim systematyczne badania prof. Kostrzewski. W 1923 r. rozkopał dwa groby (gr. 1, 2), a w roku następnym dalszych pięć grobów (gr. 3—7). Jako grób 8 podaje zespół zabytków, które według informacji znalazcy pochodzą z jednego grobu. Z badań prof. Kostrzewskiego zaginęły niestety wszystkie notatki polowe i plany rozkopanych grobów, a pozostały tylko same materiały, wydobyte z grobów. Część wiadomości o tych badaniach zamieścił prof. Kostrzewski w pracy o cmentarzysku w Gołęczynie³, a mianowicie, że niektóre groby zawierały szczątki stosu, przy czym jeden z takich grobów datuje prof. Kostrzewski na IV okres. Poza tym w opisie materiałów z tych grobów odnalazłem w katalogu muzealnym przy popielnicy z grobu 5 wiadomość, że była przykryta misą. To wszystko, co wiadomo o grobach.

Materiały podane w poniższym opisie mieszczą się w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu. Zabytki z grobów 1 i 2 zapisane są w księdze inwentarzowej pod nrem 1923:103, a z następnych pięciu grobów (gr. 3—7), rozkopanych w 1924 r., pod nrem inw. 1924:129. Zabytki z grobu 8 zapisane są pod nrem inw. T. P. N. 1923:100. Poza tymi zabytkami z określonych grobów jest znaczna ilość zabytków, pochodzących z amatorskich poszukiwań, z grobów nieokreślonych. Opis tych zabytków daje poza opisem materiałów z grobów 1—8. Przy opisie zabytków z grobów 3—7 podane są w nawiasach nry katalogu muzealnego.

Opis inwentarzy grobowych.

Grób 1. 1. Stożkowata miseczka, gładka, czarniawa, zdobiona wewnątrz poniżej brzegu 4 guzkami, od zewnątrz wytłaczanymi. W. 4·5—5, ot. 15, d. 6·5 (tabl. XV 23).

2. Mały kubek o krótkiej bardzo szyjce, przechodzącej w stożkowaty, górą ku szyjce załamany brzusec, gładki, częściowo czarny, częściowo bru-

¹ Jażdżewski, *Sulmierzyce, Kreis Adelnau* (Posener Archaeologische Mitteilungen, 1887, I, 23—24; rysunek misy na tabl. VII, 16).

² Tamże, tabl. VIII 5.

³ Kostrzewski, *Gołęczin*, 79, przyp. 35.

natny, zdobiony na górnej części brzuśca grupami 3 nikłych dołeczków; zaopatrzony we wąskie, taśmowate ucho, mocno wystające. W. 5·5, ot. 7—7·5, d. 2 (tabl. XV 24).

3. Popielnica gładka, brunatna, ze stożkową szyjką, osadzoną na jajowato-donieczkowatym brzuścu; nad nasadą szyjki ślady 2 uch. W. 17·2, śr. 17, ot. 13·5, d. 11 (tabl. XV 25, XXXIV 10).

4. Garnek jajowato-donieczkowaty z 2 uszkami, chropowaty, brunatny. W. 10, ot. 11·8, d. 7 (tabl. XV 26).

5. Miseczka z brzegiem do środka zagiętym, gładka, brunatna, wewnątrz i nieco z brzegu czarna, zdobiona poniżej brzegu 3 dołkami, tak silnie wyglębionymi, że tworzą od wewnątrz guzki. W. 5·8, ot. 18, d. 7·8 (tabl. XV 27).

6. Czerpaczek w kształcie odcinka kuli, gładki, czarniawy, z taśmowatym uchem. W. 3, ot. 7·8—8·7 (tabl. XV 30).

7. Garnek ze stożkową szyjką, osadzoną na jajowatym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładki, ku dołowi brunatny, wyżej czarny, zdobiony poniżej nasady szyjki na brzuścu dołkami, po 3 z każdej strony między uszkami. W. 8·8, śr. 9·8, ot. 7·8—8·7, d. 4·5 (tabl. XV 29).

8. Kubek czarny, gładki, nieco stożkowaty, ucho utracone. W. 5, ot. 8—9, d. 2·5 (tabl. XV 28).

Grób 2. 1. Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 4 listewkami pod załomem, w górnej części zniszczona, pod załomem brunatna, chropowata, wyżej gładka, czarniawa. W. zachowanej części 19·5, śr. 33·7, ot. obecny 28, d. 14·5 (tabl. XXII 7).

2. Płytki czerpak z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny, częściowo czarniawy. W. 4, ot. 13—14·2, d. 2·3 (tabl. LI 41).

3. Płytki czerpak, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarniawy, z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem. W. 3·5, ot. 12·5—13·8, d. 2 (tabl. LI 42).

4. Kubek z cylindryczną prawie szyjką, osadzoną na stożkowatym brzuścu z nieznacznym załomem przy nasadzie szyjki, gładki, na brzuścu brunatny, poza tym czarny, ze śladami grafitowania na szyjce, zdobiony na załomie brzuśca pionowymi żłobkami i płytkimi dołkami, zaopatrzony w taśmowate ucho. W. 7, śr. 13·5—14·5, ot. 11·5—13·8, d. 3·5 (tabl. LXXIV 2).

5. Dość głęboka miska z brzegiem do środka nieco pochylonym, z uszkiem poniżej brzegu, gładka, nieco z brzegu i wewnątrz czarna; ślady grafitowania przy brzegu. W. 7·5, ot. 21·5, d. 8 (tabl. XLIV 1).

6. Kubek z wygiętą nieco szyjką, gładki, brunatny, z taśmowatym uchem, zdobiony na załomie szyjki i brzuśca 3 grupami po 3 dołeczki, a między nimi pionowymi żłobkami. W. 6, ot. 9·5—11, d. 3·5 (tabl. LXXII 4).

7. Fragment talerza, z jednej strony gładkiego, z drugiej pokrytego dołkami paznokciowymi.

I. Luźno znalezione skorupy, wśród nich skorupa z dziurkami, ułamek tzw. sita, fragment misy o szerokiej krawędzi, czarnej, zdobionej wewnątrz na dnie zakreskowanymi kwadratami i kolistymi żłobkami.

Grób 3. W popielnicy mieściły się kości spalone i brązy: szpila i pierścionelek.

1 (1924:565). Popielnica gładka, brunatna, z niewysoką, wygiętą szyjką, osadzoną na jajowatym w przybliżeniu brzuścu; częściowo rekonstruowana. W. 18, śr. 20, ot. 19, d. 10 (tabl. XXXIV 9).

2 (1924:566). Ułamki jakiegoś brunatnego, gładkiego naczynia, z którego zachowały się części dna, brzuśca i brzegu; naczynie było prawdopodobnie jajowato-doniczkowate z wygiętym brzegiem. D. 9.

3 (1924:567). Fragment czarki dwustożkowej, gładkiej, brunatnej, z wyodrębnioną nóżką, zdobionej nad załomem grupami pionowych żłobków i dołkami. W. zachowanej części 5·5, śr. 12, d. 6.

4 (1924:572). Skorupy, ułamki naczyń.

5 (1924:568). Szpila brązowa z główką w kształcie płaskiej tarczki, zdobionej na brzegu pionowymi kreskami, ujętymi w dwie linie; trzon zdobiony grupami poprzecznych, biegnących wokół, linii, poprzedzielanych zygzakami; ostry koniec ułamany, szpila w połowie zachowana. Dł. 5·7, śr. tarczki 2·3 (tabl. XCIX 14).

6 (1924:571). Pierścionelek z cienkiego, spiralnie skręconego drutu (4 zwoje). Śr. 1·5 (tabl. XCIX 10).

7 (1924:569). Ułamki węgla drzewnego.

8 (1924:570). Niedopalone kości ludzkie, dziecięce.

Grób 4. 1 (1924:573). Głęboka misa, zdobiona na brzegu 3 wystęgami, symetrycznie rozmieszczonymi, gładka, brunatna, z brzegu i wewnątrz czarna. W. 8, ot. 21·5, d. 6·5 (tabl. XLI 31).

2 (1924:574). Czerpak z wąskim, wygiętym nieco brzegiem, czarny, gładki, zdobiony na górnej części brzuśca na przemian grupami pionowych kresek i 3 dołeczków, które miejscami zastępuje jeden większy, płytki dołek, ucho utracone. W. 5, śr. 11·5—12, ot. 10—11, d. 4 (tabl. LXXVI 8).

3 (1924:575). W połowie zachowany czerpak z wąskim, wygiętym brzegiem, z brzuścem w przybliżeniu dwustożkowym o zaokrąglonym załomie, czarny, gładki, górą jakoby grafitowany, zdobiony na górnej części brzuśca na przemian grupami pionowych kresek i 6 dołeczków; ucho prawie okrągłe, wystające. W. 4·5, śr. 11, ot. 10, d. 3·5 (tabl. LXXVI 9).

4 (1924:576). Fragment czarnego, gładkiego czerpaka z wygiętym brzegiem, zdobionego grupami pionowych kresek, ograniczonymi rzędami dołeczków.

5 (1924:577). Skorupy, ułamki naczyń.

Grób 5. Popielnica była nakryta misą.

1 (1924:578). Popielnica gładka, brunatna, z cylindryczną prawie szyjką, osadzoną na wydętym łagodnie, więcej górą, brzuścu; u nasady szyjki 2 uszka taśmowate. W. 14·5, śr. 14·5, ot. 12, d. 9 (tabl. XXXIV 11).

2 (1924:579a). Głęboka misa z wysokim, wygiętym brzegiem, profilowanym od wewnątrz, gładka, brunatna, z uszkiem na granicy brzegu i brzuśca. W. 12, ot. 30, d. 8 (tabl. XLV 13).

3 (1924:579b). Skorupy, ułamki naczyń.

Grób 6. 1 (1924:580). Skorupy, ułamki naczyń (wśród nich misy z wygiętym brzegiem, garnka doniczkowatego z uszkami).

2 (1924:581). Skorupy czarne, lśniące, ułamki czerpaków z wygiętym brzegiem, zdobionych pionowymi kreskami, dołeczkami, dołkami.

3 (1924:582). Skorupy brunatne i czerwone, gładkie i chropowate.

Grób 7. 1 (1924:583). Przepalone kości ludzkie.

2 (1924:584). Ułamki garnka jajowato-doniczkowatego, chropowatego, brunatnego, zdobionego poniżej brzegu karbowanymi listewkami.

3 (1924:585). Talerz gliniany z jednej strony gładki, z drugiej zdobiony ornamentem paznokciowym. Śr. 29, grub. 1 (tabl. LXI 4).

4 (1924:586). Głęboki czerpak półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, z taśmowatym uchem. W. 5, ot. 10—11, d. 2·5 (tabl. LI 43).

5 (1924:587). Garnuszek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, brunatny, dość gładki. W. 6, ot. 5·5, d. 3 (tabl. XL 2).

6 (1924:588). Głęboka misa o łukowatych ścianach, zdobiona na krawędzi 3 parami występów, gładka, czerwono-brunatna. W. 9·5, ot. 25·5, d. 8·5 (tabl. XLI 32).

7 (1924:589). Ułamki popielnicy dwustożkowej o zaokrąglonym załomie, z wyodrębnioną szyjką, z 2 taśmowatymi uszkami ponad załomem; popielnica gładka, spodem brunatna, wyżej czarna, lśniaca, zdobiona na górnej części brzuśca grupami 6 dołków. W. obecnej części 19·5, śr. ok. 30, d. 13 (tabl. LXVII 13).

8 (1924:590). Czarka dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, gładka, szaro-brunatna. W. 6·5, śr. 7, ot. 6, d. 2 (tabl. LVI 16).

9 (1924:591). Miseczka stożkowata z brzegiem nieco zagiętym do środka, gładka, ciemnobrunatna, częściowo czarniawa. W. 5, ot. 14, d. 2·5 (tabl. XLII 10).

10 (1924:592). Fragment misy o łukowatych ścianach, gładkiej, brunatnej, z brzegu i wewnątrz czarniawej.

11 (1924:593). Ułamki garnka jajowato-doniczkowatego z 2 uszkami, chropowatego, brunatnego;

12 (1924:594). Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, brunatny, chropowaty. W. 16·5, ot. 17, d. 10·5 (tabl. XL 1).

13 (1924:595). Ułamek brzegu garnka jajowato-doniczkowatego, brunatnego, chropowatego, zdobionego karbowanymi listewkami.

14 (1924:596). Kubek ze stożkową szyjką, osadzoną na brzuścu, załamany tuż pod nasadą szyjki, gładki, czarny, na szyjce i na załomie brzuśca grafitowany, zdobiony na załomie brzuśca na przemian grupami pionowych kresek i parami dołków, dno wklęsłe, ucho zrekonstruowane wraz z częścią czerpaka. W. 5, śr. 8·5, ot. 7—8, d. 2 (tabl. LXXIV 3).

15 (1924:597). Kubek z krótką, nieco wygiętą szyjką, z brzuścem wydętym góram, potem mocno zwężającym się ku małemu dnu; czarny, gładki, grafitowany na szyjce i górnej części brzuśca, zdobionej grupami ukośnie do siebie ustawionych kresek, poprzedzielanymi grupami pionowych kresek, w znacznej części zrekonstruowany, posiadał pierwotnie taśmowate ucho. W. 6·5, śr. 8, ot. 7, d. 2 (tabl. LXXIV 7).

16 (1924:598). Skorupy, ułamki naczyń.

Grób 8. 1. Popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na regularnie wydętym, wysokim brzuścu, z 2 uszkami taśmowatymi u nasady szyjki, gładka, dołem brunatna, poza tym czarna, grafitowana na szyjce i górnej części brzuśca, oraz zdobiona u nasady szyjki pasmem 3 żłobków, od którego zwieszają się na brzusiec 4 grupy żłobków, po 2 z każdej strony, poprzedzielane dolkami. W. 18, śr. 19, ot. 13·5, d. 9 (tabl. LXVII 10).

2. Garnek jajowato-doniczkowaty z 2 uszkami, chropowaty, brunatny z czerwonymi plamami. W. 15, ot. 14·5, d. 8·5 (tabl. XVI 1).

3. Kubek stożkowaty z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, czarny, wewnątrz grafitowany. W. 6—7·5, ot. 14—15·5, d. 4·5 (tabl. XVI 2).

4. Płytki czerpak z wklęsłym, guzkowatym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, brunatny, z dużą, czarniawą plamą, wewnątrz czarny, grafitowany, zdobiony przy uchu 3 guzkami, od zewnątrz wypchniętymi. W. 3·5—4·5, ot. 14—16, d. 3 (tabl. XVI 4).

5. Talerz z jednej strony gładki, z drugiej zdobiony ornamentem paznokciowym, z 5 dziurkami na wylot. Śr. 30·5 (tabl. XVI 3).

6. Brzytwa brązowa o łukowatym ostrzu. Dł. 10·5, szer. 4 (tabl. XVI 5, XCV 6).

7. Szpila brązowa z 7 pierścieniowatymi zgrubieniami na główce. Dł. 16 (tabl. XVI 6, XCV 3).

Zabytki ze zniszczonych, nieokreślonych grobów.

Celem łatwiejszego zorientowania się w całości materiałów ze Sulmierzyc daję wszystkim zabytkom z nieokreślonych grobów kolejne numery przy opisie.

Naczynia nr 1—2 mają nr inw. T. P. N. 1923:101.

1. Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami taśmowatymi u nasady szyjki, gładka, spodem brunatna, wyżej czarna, grafitowana na szyjce i na górnej części brzuśca, zdobionej zakreskowanymi trójkątami, wsuwanymi w siebie, a oddzielanymi żłobkami; u nasady szyjki również żłobek. W. 11·2, śr. 15, ot. 11, d. 8 (tabl. LXXVII 15).

2. Garnek jajowato-doniczkowaty, chropowaty, brunatny, z jednym tylko uchem. W. 8·8, ot. 11, d. 7 (tabl. XL 3).

Naczynia nr 3—7 mają nr inw. T. P. N. 1923:102.

3. Garnek jajowato-doniczkowaty z wyodrębnioną krótką szyjką, z 2 uszkami (jedno utracone), gładki, brunatny, górą czarniawy, zdobiony pod nasadą szyjki płytkami, dużymi dolkami. W. 13·5, śr. 15·5, ot. 12·5, d. 7·5 (tabl. LXXI 1).

4. Czerpak gładki, czarniawy, nieco stożkowaty, z wklęsłym dnem, ucho wraz z częścią brzegu uszkodzone. W. 4, ot. 9·5—11·5, d. 2·5 (tabl. LI 44).

5. Czarką dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, z 2 uszkami nad załomem (jedno utracone), gładka, brunatna. W. 7, śr. 8·7, ot. 7·5, d. 3 (tabl. LVII. 63).

6. Garnuszek jajowato-doniczkowaty, gładki, brunatny. W. 4·5, ot. 4·2, d. 2 (tabl. XXXV 7).

7. Czarka ze stożkową szyjką, oddzieloną bruzdą od słabo wydętego brzuśca, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, czarniawa. W. 6, śr. 6·5, ot. 5·5, d. 2 (tabl. LVIII 43).

Naczynia nr 8—37 mają nr inw. T. P. N. 1892:17. W nawiasach podane są nry katalogu przy opisie poszczególnych naczyń, które w te numery są zaopatrzone.

8 (2695). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, zdobiona pod załomem 4 listewkami, brunatna, górą i wewnątrz czarna, pod załomem chropowata, wyżej gładka. W. 31, śr. 37, ot. 30, d. 15 (tabl. XXII 8).

9 (2699). Popielnica dwustożkowa o zaokrąglonym załomie, gładka, ciemnobrunatna, z brzegu czarniawa, pod załomem pokryta siatką nieregularnych linii. W. 17, śr. 24, ot. 18, d. 10 (tabl. LXVII 1).

10 (2696). Popielnica ze stożkową szyjką, osadzoną na regularnie wydętym brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, ku dołowi brunatna, poza tym czarna, zdobiona grupami pionowych żłobków i parami dołków, szyjka silnie uszkodzona. W. 15, śr. 19·5, ot. 14, d. 9·5 (tabl. LXVII 11).

11 (2710). Garnek jajowato-donieczkowaty, chropowaty, brunatny, z 3 listewkami poniżej brzegu. W. 16, ot. 17·5, d. 11 (tabl. XXXVII 43).

12 (2692). Garnek jajowato-donieczkowaty z wyodrębnioną nieco szyjką, z 2 taśmowatymi uszkami u nasady szyjki, gładki, ciemnobrunatny, zdobiony płytkimi dołkami, dość dużymi, poniżej nasady szyjki. W. 13, ot. 12·5, d. 8·8 (tabl. LXXI 2).

13 (2709). Garnek jajowato-donieczkowaty z wyodrębnioną szyjką, z 2 taśmowatymi uszkami u jej nasady, gładki, dołem brunatny, wyżej czarniawy. W. 12·5, ot. 12, d. 7·5 (tabl. XLI 22).

14 (2704). Misa dość głęboka, brunatna, chropowata, zdobiona na krawędzi ukośnymi żłobkami i 3 parami występów, a na brzuścu ornamentem paznokciowym, w dnie od środka wgłębienie, poniżej występów zaś po 2 nikłe dziurki, na wylot przewiercone. W. 8·5, ot. 24, d. 5·5 (tabl. XLI 33).

15 (2700). Kubek stożkowaty, zdobiony przy taśmowatym uchu 2 wystęпами na krawędzi, gładki, brunatny, z brzegu i wewnątrz czarny. W. 7·5—8, ot. 14—15, d. 6 (tabl. XLIX 39).

16 (2705). Kubek stożkowaty, gładki, czarny, wewnątrz grafitowany oraz zdobiony wzdłuż brzegu rzędem dołeczków; ucho taśmowate, zdobione od nasady przy brzegu 4 podłużnymi żłobkami. W. 6·5—7·5, ot. 13—15, d. 2·5 (tabl. XLIX 40).

17 (2716). Kubek z cylindryczną szyjką o wygiętym nieco brzegu, osadzoną na kulistym prawie brzuścu, gładki, brunatny, z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem; w 1/3 uszkodzony. W. 7·5, śr. 9·7, d. 3 (tabl. L 6).

18 (2711). Kubek mały z krótką szyjką o wygiętym brzegu, gładki, brunatny, na szyjce czarniawy, zdobiony na załomie brzuśca nikłym ornamentem z pionowych żłobków i płytkich dołków; brak ucha, szyjka nieco uszkodzona. W. 5·5, śr. 9·5, ot. 8, d. 2 (tabl. LXXIV 4).

19 (2719). Mały kubek o zaokrąglonym profilu, z wygiętym brzegiem, gładki, czarny, spodem brunatny, zdobiony na górnej części brzuśca grupami

3 dołków; ucho nieco czworograniaste, wysoko nad brzeg wystające, u nasady którego na brzuścu z każdej strony po jednym dołku. W. 5·5, śr. 8·6, ot. 7—8, d. 2·3 (tabl. LXXIV 6).

20 (2701). Mały kubek z wygiętą szyjką, przechodzącą łagodnie w brzusec, gładki, czarniawy, z taśmowatym uchem. W. 4·8, ot. 6—6·7, d. 2·3 (tabl. XLIX 31).

21 (2718). Dzbanuszek o esowatym profilu, z taśmowatym uchem, czerwono-brunatny, gładki, z brzegu uszkodzony. W. 6·5, śr. 5·8, ot. 4, d. 3·5 (tabl. XLIX 32).

22 (2715). Dzbanuszek z wysoką, cylindryczną szyjką, osadzoną na ostro prawie załamany brzuścu, czarniawy, gładki, z brzegu zniszczony, z taśmowatego ucha zachowany ślad. W. obecna 6·2, śr. 6, ot. 4, d. 3·2 (tabl. L 7).

23 (2713). Dzbanuszek z uchem, szarawo-brunatny, gładki. W. 4·5, śr. 5, ot. 2·5, d. 1·2 (tabl. XLIX 33).

24 (2702). Czerpak dość płytki, z wklęsłym silnie dnem, gładki, brunatny, z brzegu czarniawy, wewnątrz czarny, słabo grafitowany, zdobiony przy uchu 2 guzkami, od zewnątrz wytłaczanymi, ucho taśmowate, dość wąskie. W. 4, ot. 12—14, d. 4 (tabl. LI 45).

25 (2708). Czerpak z wklęsłym dnem, z taśmowatym uchem, gładki, czarny, wewnątrz grafitowany i zdobiony przy uchu 3 guzkami, od zewnątrz wytłaczanymi. W. 4·5, ot. 14—15, d. 3·5 (tabl. LI 46).

26 (2703). Czerpak z wklęsłym, guzkowatym dnem, gładki, brunatny, z brzegu czarniawy, wewnątrz czarny, ze śladami grafitowania, oraz zdobiony przy uchu jednym guzkiem, od zewnątrz wytłaczaniem, ucho utracone. W. 4·5, ot. 14—16, d. 2·5.

27 (2706). Czerpak gładki, brunatny, wewnątrz czarny, słabo grafitowany, zdobiony w okolicy ucha (utraconego, wraz z częścią brzegu) 2 guzkami, od zewnątrz wytłaczanymi, dno wklęsłe, guzkowate, a do niego prostopadle ustawione na krzyż 4 grupy kresek, po 3 w każdej grupie, ujęte kropkowanymi liniami. W. 4, ot. 12·5—14, d. 1·5 (tabl. LXXV 2).

28 (2712). Czerpak z wklęsłym, guzkowatym dnem, gładki, brunatny, z brzegu czarniawy, wewnątrz czarny, grafitowany i zdobiony przy uchu 3 guzkami, od zewnątrz wytłaczanymi, ucho częściowo uszkodzone, taśmowate. W. 3·5, ot. 12—13, d. 2·2 (tabl. LI 47).

29 (2720). Głęboki czerpaczek półkulisty z wklęsłym dnem, gładki, brunatny, wewnątrz czarny, grafitowany, ucho taśmowate uszkodzone. W. 4, ot. 8—8·7, d. 2 (tabl. LI 48).

30 (2694). Głęboki czerpak stożkowaty, z wąskim, wygiętym brzegiem, z czworograniastym uchem, gładki, czarniawy, zdobiony poniżej brzegu grupami 3 i 10 dołczków. W. 6, ot. 9·8—10·7, d. 2·8 (tabl. LXXVI 2).

31 (2721). Głęboki czerpak z wysokim, wygiętym brzegiem, gładki, szaro-brunatny, nieco stożkowaty, ucho utracone. W. 6·5, ot. 8·5—9·5, d. 3·4 (tabl. LV 45).

32 (2697). Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na ostro załamany brzuścu, z 2 uszkami u nasady szyjki, gładka, czarna, dołem brunatna, zdo-

biona na górnej części brzuśca 4 grupami półkulistych żłobków, otaczających z góry guzki na załomie. W. 7·2, śr. 9·6, ot. 5·8, d. 3·4 (tabl. LXXXIX 3).

33 (2714). Czarka ze stożkową szyjką, osadzoną na łagodnie załamanym brzuścu, gładka, czarna, grafitowana, zdobiona na górnej części brzuśca 4 pionowymi listewkami, a na każdym polu między nimi 2 grupami pionowych kresek i dolkiem, umieszczonym pośrodku między grupami kresek. W. 5·5, śr. 9·3, ot. 7, d. 3 (tabl. LXXVII 4).

34 (2717). Czarka dwustożkowa z 2 uszkami nad załomem, gładka, brunatna. W. 7, śr. 9, ot. 7·5, d. 4 (tabl. LVII 64).

35 (2707). Czarka gładka, brunatna, z krótką szyjką, przechodzącą łagodnie w kulisty prawie brzusec, zdobiony na przemian grupą 3 dolków i pojedynczym dolkiem. W. 6·5, śr. 8, ot. 6·3, d. 2 (tabl. LXXX 2).

36 (2693). Naczynko splaszczone, tzw. tabakierka, gładkie, czarniawe, lśniące, zdobione 2 parami trójkątów, zakreskowanych na przemian w lewo i prawo; wystające dołem różki są przedziurawione, podobnie jak końce owalnej pokrywki, zdobionej w środku podłużnym szeregiem dołczków oraz dwiema grupami ukośnych kresek z każdej strony, pochylonych na przemian w przeciwnych kierunkach. W. 6·2 (z pokrywką 7·4), śr. 7—8·3, ot. 5·5—7·5, d. 5—8·8. Pokrywka 6·3—10·5 (tabl. LIX 48, LXXVI 10).

37 (2698). Naczynko o owalnym, poziomym przekroju, gładkie, czarniawe, z 2 parami uszek, jedną u góry przy otworze, pod którą druga para przy dnie naczynia, takie rozmieszczenie uszek umożliwiło noszenie naczynka ze sobą po przeciągnięciu sznurka przez wszystkie uszka. W. 4·5, śr. 6·8—7·4, ot. 3·5—5, d. 5—6·5 (tabl. LIX 49, LXXVI 11).

Brązy nr 38—39 mają nr inw. T. P. N. 1892:18.

38. Szpila brązowa z kulistą główką, zdobioną pośrodku spiralną linią, układającą się w trzylinijne pasmo, od którego zwieszają się na obydwie strony półkuliste trzylinijne pasma, pokryta ładną patyną. Dł. 8·5 (tabl. XCIX 13).

39. Kawałek brązowej blaszki.

Zabytki nr 40—43 pochodzą ze zbiorów L. Jażdżewskiego. Kółko brązowe nr 42 ma numer zbioru Jażdżewskiego 299, a kółko nr 43 mają numer zbioru Jażdżewskiego 322.

40. Misa z brzegiem do środka pochylonym, ciemnobrunatna, zdobiona na krawędzi poprzecznymi żłobkami i 4 występami, na brzegu ukośnymi, zygzakowatymi liniami, kropkami, a na brzuścu i na dnie ornamentem paznokciowym. W. 7—7·5, ot. 25·5, d. 5 (tabl. LXXI 7).

41. Czerpak dwustożkowy z niską bardzo częścią dolną, gładki, czarny, zdobiony na górnej części 2 rzędami dolków, podzielonych na grupy, po 3 w jednej grupie, ucho taśmowate, brzeg nieco wygięty. W. 5·5, śr. 12, ot. 8—9·5, d. 3·2 (tabl. LXXI 10).

42. Kółko brązowe, płasko-wypukłe, odlewane w całości. Śr. 2·3 (tabl. XCIII 31).

43. Pięć kółeczek brązowych (pierścionków) z taśmy spiralnie skręconej. Śr. ok. 1·8 (tabl. XCIII 32).

Zabytki nr 44—45 mają nr katalogu 1912:294 dawnego Kaiser Friedrich-Museum, a zabytek nr 46 ma nr katalogu 1912:1128.

44. Skorupy czarne, gładkie, brunatne, chropowate, ułamki garnków jajowato-doniczkowatych z uszkami, skorupy gładkie, brunatne, z nich jedna zdobiona zakreskowanymi trójkątami, wsuwanymi w siebie.

45. Spalone kości ludzkie, kawałek węgla drzewnego.

46. Czarna skorupka z czerpaka, zdobionego na załomie brzuśca pionowymi żłobkami.

Osada na „Niemieckiej Górze“. Inwentarz: skorupy, ułamki naczyń. Dział Przedh. Muz. Wlkp. Inw. T. P. N. 1923:106.

Osada na wzgórzu po prawej stronie drogi z Blonia do lasu „Zalesie“. Inwentarz: trzy skorupy czarniawe i szarawe.

Tamże. Inw. T. P. N. 1923:120.

Topola Wielka, pow. ostrowski (dawn. odolanowski)

Stąd w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu materiały z 4 stanowisk, z badań dra Zdzisława Rajewskiego, zainwentaryzowane pod nrem 1934:312, 314, 316—318.

Stanowisko 1. Miejsce zwane „Świtałowa Góra“. Osada. Inwentarz: skorupy (nr inw. 1934:312) oraz 5 naczyń (nr inw. 1934:318).

1. Naczynie o beczkowatym, brunatnym, dość gładkim brzuścu, z utraconą czarną szyjką, z 2 uszkami poniżej nasady szyjki. W. obecna ok. 13, ot. obecny 16, d. 8 (tabl. LXXXI 1).

2. Czarka ze stożkowatą szyjką, silnie zniszczoną, osadzoną na regularnie wydętym brzuścu, ze śladami 2 uszek u nasady szyjki, gładka, brunatna, zdobiona pod nasadą szyjki pionowymi, dość głębokimi nacięciami. W. obecna 9, śr. 13, ot. obecny 10, d. 4·5 (tabl. LXXXI 2).

3. Garnek jajowato-doniczkowaty z płaskim dnem, brunatny, chropowaty, przy brzegu gładki. W. 10, ot. 10, d. 6 (tabl. LXXXI 3).

4. Ułamek czerpaka z wygiętym nieco brzegiem, gładkiego, szaro-brunatnego, górą czarnego. W. 5·5, ot. 10, d. 4 (tabl. LXXXI 4).

5. Czerpak głęboki, stożkowaty z płaskim dnem, z taśmowatym, wystającym uchem, gładki, czerwono-brunatny, nieco uszkodzony. W. 4·5, ot. 10, d. 4·5 (tabl. LXXXI 5).

6. Skorupy brunatne, przeważnie chropowate.

Stanowisko 2. Grodzisko. Inwentarz: skorupy brunatne, gładkie i chropowate. Nr inw. 1934:314.

Stanowisko 4. Inwentarz: skorupy chropowate, czerwono-brunatne, z drugiej strony czarne. Nr inw. 1934:316.

Stanowisko 5. Inwentarz: skorupy gładkie i chropowate, czerwono-brunatne, z drugiej strony czarne. Nr inw. 1934:317.

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

Powiat katowicki

Szopienice

Lit.: 1. *Altshlesische Blätter* 1927 str. 46. — 2. Kostrzewski, *Nowe materiały do pradziejów Górnego Śląska* (PA IV 89).

Wiadomość o cmentarzysku popielnicowym.

Powiat lubliniecki

Boronów

Lit.: 1. Jażdżewski, *Dwa cmentarzyska łużyckie w Boronowie i Piasku* (WAr XI 62—67, 86—92, 99—113 oraz tabl. III—VI). — 2. Kostrzewski, *Przyczynki do pradziejów Śląska* (PA III 55 oraz ryc. 2).

Cmentarzysko o mieszanym obrządku pogrzebowym.

Odkrył je w 1925 r. prof. Kostrzewski i wykopał jeden zniszczony grób ciałopalny, zawierający jedną popielnicę (PA, III, 55: ryc. 2). Dalsze poszukiwania na tym cmentarzysku robił w 1928 r. Konrad Jażdżewski przy współpracy Jacka Delekty i Zdzisława Rajewskiego, odkrywając 8 grobów, z tego 7 szkieletowych i 1 ciałopalny. Materiały z poszukiwań Jażdżewskiego są w Muzeum Śląskim w Katowicach, materiały z grobu, rozkopanego przez prof. Kostrzewskiego, w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zainwentaryzowane pod nrem 1925:222 (nr kat. 1925:803, 804 — popielnica kości).

Czarnylas

Lit.: Kostrzewski, *Badania 1934* (Badania prehistoryczne, 1934—1935 str. 35).

Stanowisko 1. Osada. Inwentarz: skorupy.

Leśnica

Lit.: Kostrzewski, *Badania 1934* (Badania prehistoryczne 1934—1935 str. 45—46).

Stanowisko 1. Osada. Inwentarz: skorupy, wśród nich ułamki dużych chropowatych naczyń i mniejszych gładkich, ułamek czernionego czerpaka.

Łęg

Lit.: Kostrzewski, *Nowe materiały do pradziejów Górnego Śląska* (PA IV 86).

Stanowisko 2. Obok zabytków z epoki kamiennej skorupy łużyckie. Były w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zainwentaryzowane pod nrem 1928:264, a w 1935 r. oddane w depozyt Muzeum Śląskiemu w Katowicach.

Ostrów

Lit.: Kostrzewski, *Nowe materiały do pradziejów Górnego Śląska* (PA IV 85).

Stanowisko 1. Na tym stanowisku obok zabytków z epoki kamiennej znalazły się 3 skorupy łużyckie. W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zainwentaryzowane pod nrem 1928:567.

Piasek

Lit.: 1. Reyman, *Cmentarzysko późnobrązowe i halszackie w Piasku* (PA IV 47—64). — 2. Jażdżewski, *Dwa cmentarzyska łużyckie w Boronowie i Piasku* (WAr XI 61 67—85 92—113 oraz tabl. VII—XVII). — 3. Antoniewicz, *Poszukiwania wywiadowcze* (Badania prehistoryczne 1933 str. 68 ryc. 28 str. 69).

Cmentarzysko o mieszanym obrządku pogrzebowym.

Badane w r. 1928 w sierpniu przez dra Reymana, a we wrześniu w dalszym ciągu przez Konrada Jażdżewskiego przy współpracy Jacka Delekty i Zdzisława Rajewskiego. Uwzględniwszy korektę Jażdżewskiego, według której odpadają z numeracji dra Reymana groby 2, 9, 13, przyniosły badania dra Reymana 22 groby, z tego 16 szkieletowych i 6 ciałopalnych. Jażdżewski odkrył jeszcze 39 grobów, w tym 19 szkieletowych i 20 ciałopalnych. Dochodzą ponadto 2 groby (w tym jeden szkieletowy), wykopane przez Dankę, kierownika szkoły w Piasku. W sumie otrzymamy zatem 63 groby, w tym 36 szkieletowych i 26 ciałopalnych. Charakter jednego z grobów Danki jest niepewny, może był to grób szkieletowy. Materiały z wszystkich grobów znajdują się w Muzeum Śląskim w Katowicach.

Listę materiałów uzupełniają zabytki brązowe, oddane w r. 1933 przez kierownika szkoły do Muzeum Śląskiego w Katowicach, publikowane przez prof. Antoniewicza (Badania prehistoryczne, 1933, str. 68: ryc. 28).

1. Naszyjnik skrecony z dwóch spleczonych drutów, z końcami skutymi w czworoboczną sztabkę, rozklepaną i zwiniętą w uszka. Śr. 11—13.
2. Bransoleta z okrągłego drutu, zwiniętego spiralnie w trzy skrety. Śr. 5·5.
3. Szpila z rozklepaną i zwiniętą w uszko główką. Dł. 10·5.

Solarnia

Lit.: Kostrzewski, *Nowe materiały do pradziejów Górnego Śląska* (PA IV 86).

Stanowisko 1. Obok zabytków epoki kamiennej znalazła się skorupa łużycka. Była w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zainwentaryzowana pod nrem 1928:270, a w r. 1935 oddana w depozyt Muzeum Śląskiemu w Katowicach.

Powiat pszczyński

Jamnice

Lit.: Kostrzewski, *Wyniki badań prehistorycznych... na Górnym Śląsku* (Badania prehistoryczne 1933 str. 62).

Stanowisko 1. Osada. Inwentarz: skorupy czerpaków i naczyń chropowatych.

Jazd

Lit.: 1. Kostrzewski, *Materiały do pradziejów Górnego Śląska* (PA III 212 stanowisko podane mylnie jako „Podłęże”). — 2. Kostrzewski, *Wyniki badań prehistorycznych... na Górnym Śląsku* (Badania prehistoryczne 1933 str. 57—59 oraz tabl. XV b 1—3).

Stanowisko 1. Osada. Odkryta w r. 1927 (podana mylnie jako „Podłęże”), rozkopana dopiero w r. 1933. Odsłonięto skupienia jam od słupów i kilka jam odpadkowych, nigdzie jednak nie udało się stwierdzić wyraźnego rzutu poziomego chaty.

Inwentarz: kilkaset skorup, wśród których można wyróżnić ułamki talerzy, czerpaków, mis, chropowatych naczyń, naczynia grafitowanego i naczynia zdobionego żłóbkami; poza tym węgiel drzewny i przepalona kostka.

Stanowisko 3. Osada. Inwentarz: skorupy.

Las Podłęże

Lit.: Kostrzewski, *Wyniki badań prehistorycznych... na Górnym Śląsku* (Badania prehistoryczne 1933 str. 61—62 oraz tabl. XV a 1—11).

Stanowisko 2. Osada. Odkryto w dwóch miejscach skupienia skorup w jamach.

Inwentarz: skorupy, wśród których można odróżnić ułamki talerzy, czerpaków, garnków (jeden zdobiony karbowaną listewką), naczyń baniastych ze stożkowatą szyjką, u jej nasady zdobionych pionowo wydłużonymi guzkami, dalej ułamki naczyń dwustożkowych, naczynia grafitowanego ze żłóbkami; poza tym drobny ułamek jakiegoś przedmiotu żelaznego, dwa paciorki rurkowane z gliny i węgiel drzewny.

Piotrowice

Lit.: Kostrzewski, *Nowe materiały do pradziejów Górnego Śląska* (PA IV 86).

Stanowisko 2. Oprócz zabytków mezolitycznych znaleziono tu skorupę z ornamentem kratkowym z delikatnych linii. W Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zainwentaryzowana pod nrem 1928:241.

Powiat rybnicki

Lubomia

Stąd w Muzeum Śląskim w Katowicach skorupa gładka, brunatna.
Nr inw. 329.

Lubomia — Rogów

Stąd w Muzeum Śląskim w Katowicach skorupa gładka, brunatna, od strony wewnętrznej czarna. Nr inw. 333.

Okolice Rybnika

Lit.: 1. *Altshlesische Blätter* 1926 str. 64. — 2. Kostrzewski, *Nowe materiały do pradziejów Górnego Śląska* (PA IV 89).

Wiadomość o cmentarzysku szkieletowym z wczesnej epoki żelaznej.

Powiat świętochłowski**Młyn Dąbrówka**

Lit.: Kostrzewski, *Wyniki badań prehistorycznych... na Górnym Śląsku* (Badania prehistoryczne 1933 str. 64).

Stanowisko 1. Osada. Inwentarz: skorupa.

Kamień

Lit.: Kostrzewski, *Wyniki badań prehistorycznych... na Górnym Śląsku* (Badania prehistoryczne 1933 str. 63—64).

Stanowisko 2. Osada. Inwentarz: dwie brunatne skorupy, jedna gładka, druga chropowata, oraz kawałek polepy.

Młyn Opara

Lit.: Kostrzewski, *Wyniki badań prehistorycznych... na Górnym Śląsku* (Badania prehistoryczne 1933 str. 64).

Stanowisko 1. Osada. Inwentarz: skorupy, wśród których można wyróżnić ułamki talerzy, ułamek czernionego, zdobionego naczynia i ułamek brzegu naczynia.

Powiat tarnogórski**Repecko**

Lit.: 1. Kostrzewski, *Nowe materiały do pradziejów Górnego Śląska* (PA IV 86). — 2. Kostrzewski, *Wyniki badań prehistorycznych... na Górnym Śląsku* (Badania prehistoryczne 1933 str. 51—55 oraz tabl. XIII b 1—11). — 3. Kostrzewski, *Badania 1934* (Badania prehistoryczne 1934—1935 str. 31—35).

Stanowisko 1. Osada. Inwentarz: skorupy, wśród nich jedna grafitowana (były w Dziale Przedhistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, za-inwentaryzowane pod nrem 1928:247, od r. 1935 oddane w depozyt Muzeum Śląskiemu w Katowicach).

Osada odkryta w r. 1928, została rozkopana dopiero w r. 1934 w trzech odcinkach. W poszczególnych wykopach znalazły się jamy odpadkowe i jamy od słupów, nie wykazujące żadnego systematycznego układu.

Inwentarz: skorupy, wśród których można wyróżnić ułamki talerzy (z jednej strony chropowatych, niekiedy z ornamentem paznokciowym), garnków chropowatych z karbowaną listewką lub ornamentem paznokciowym, czerpaków wewnątrz grafitowanych, mis z wygiętym brzegiem, naczyń zdobionych żłobkami i dołkami, poza tym połowa żelaznego kółka, śr. 3·8, brązowy tłoczek czworograniasty z dłutowatym ostrzem, dł. 5, ułamek przedmiotu brązowego z grubej blachy ze śladami dwóch otworów, zapewne wisiorok z ułamka ze-psutej brzytwy czy sierpa, polepa z odciskami słomy czy sitowia, kości przepalone i węgiel drzewny (Badania prehistoryczne, 1934—1935, str. 33: ryc. 19).

Stanowisko 2. Osada. Inwentarz: trzy skorupy (były w Dziale Prehistorycznym Muzeum Wlkp. w Poznaniu, zainwentaryzowane pod nrem 1928:248, a od r. 1935 oddane w depozyt Muzeum Śląskiemu w Katowicach).

Z tegoż stanowiska kilka skorup zebranych w czasie badań w r. 1934.

Stanowisko 3. Osada. Rozkopana w r. 1933. W obrębie zbadanej części osady odkryto chatę słupową z podcieniem i kilka jam odpadkowych.

Inwentarz: ułamki ceramiki, wśród których można wyróżnić garnki, czerpaki, talerze (z jednej strony chropowate, niekiedy z ornamentem paznokciowym), ułamek łyżki i grzechotki, naczynia z guzkami, grafitowane i zdobione guzkami, poza tym węgiel drzewny, spalone kości zwierzęce i polepa.

Rybna Kolonia

Lit.: 1. Kostrzewski, *Wyniki badań prehistorycznych... na Górnym Śląsku* (Badania prehistoryczne 1933 str. 39—41 oraz tabl. X a 1—12). — 2. Kostrzewski, *Badania 1934* (Badania prehistoryczne 1934—1935 str. 16, 21 ryc. 8 nr 1).

Stanowisko 1. Osada. Odkryta w czasie rozkopywania na tym miejscu osiedla z młodszego okresu rzymskiego w r. 1933.

Inwentarz: ułamki ceramiki, wśród których wyróżnić można ułamki talerzy (z jednej strony gładkich, z drugiej chropowatych, niektórych z ornamentem paznokciowym), ułamki czerpaków, garnków, naczyń grafitowanych oraz zdobionych żłobkami i karbowanymi listewkami.

Dalsze badania na tym stanowisku w r. 1934 przyniosły ułamek żelaznego naszyjnika z naśladownictwem skręcania naokoło własnej osi, znalezione na wtórnym złożu w jamie mieszkalnej III z młodszego okresu rzymskiego.

Sowice

Lit.: Kostrzewski, *Badania 1934* (Badania prehistoryczne 1934—1935 str. 37).

Stanowisko 1a. Osada lub cmentarzysko. Inwentarz: skorupa i kość palona.

Suchagóra

Lit.: 1. *Altshlesische Blätter* 1926 str. 77. — 2. Kostrzewski, *Nowe materiały do pradziejów Górnego Śląska* (PA IV 89).

Wiadomość o cmentarzysku popielnicowym.

ŚLĄSK OPOLSKI

Powiat gliwicki

Łany (Lohnia)

Cmentarzysko o mieszanym obrządku pogrzebowym.

Stanowisko 10. Brak bliższych wiadomości o tym cmentarzysku. Materiały w muzeum w Gliwicach. Wśród ceramiki jest popielnica szerokootworowa z rozchyloną szyjką, zdobiona motywem słońca, typu ceramiki malowanej, są garnki typu C i misa typu B. Z zabytków metalowych jest brązowy, skręcany naszyjnik z haczykowatymi końcami, a z żelaza są następujące okazy: naszyjnik, 4 bransolety i nagolennik z końcami założonymi na siebie. Naszyjnik żelazny wraz z 4 bransoletami został znaleziony w popielnicy typu ceramiki malowanej. Prawdopodobnie z grobu szkieletowego pochodzi nagolennik. Jest pytanie, czy z tego cmentarzyska pochodzą brązy, jakie są w muzeum we Wrocławiu, a mianowicie para nagolenników (nr inw. 414:04), szpila ze ślimacznicową główką, naszyjniki i bransolety, wewnątrz puste (nr inw. 31—36:07). Cmentarzysko pochodzi z wczesnej fazy okresu halsztackiego (Hallstatt C).

Czarków (Scharkow)

Cmentarzysko szkieletowe.

Stanowisko 2. Badał dr Pfützenreiter w r. 1935, odkrywając 4 zniszczone groby, w których się szkielety nie zachowały, gdyż zetlały w piasku. W grobach zachowały się tylko szczątki ceramiki, a mianowicie garnków, mis, czerpaków. Poza tym znalazła się w jednym grobie brązowa zausznicza. Materiały w Muzeum Śląskim w Bytomiu. Cmentarzysko pochodzi z okresu Hallstatt C.

Świbie (Schwieben)

Cmentarzysko I szkieletowe.

Stanowisko 2. Na cmentarzysku tym odkryto w r. 1935 jeden grób szkieletowy. Szkielet się nie zachował. Nad głową były 3 naczynia (garnek, misa, czerpak), a w nogach stał kubek. Garnek przedstawia typ D, misa typ G, czerpak typ B, kubek typ D. Materiały w Muzeum Śląskim w Bytomiu.

Cmentarzysko II o mieszanym obrządku pogrzebowym.

Stanowisko 16. Badał dr Pfützenreiter w r. 1936, odkrywając 2 groby, jeden ciałopalny, drugi szkieletowy. W grobie ciałopalnym ze szczątkami obwarowania kamiennego był garnek z kośćmi, poza tym misa, czerpak i talerz. Garnek przedstawia typ A, misa typ B. Grób szkieletowy posiadał obstawę kamienną, z której 4 kamienie były w nogach, a 6 otaczało głowę. Ze szkieletu z głową ku północy zachowało się trochę kości z goleni u jednej ręki. Nad głowę były garnek i misa, w nogach stał czerpak. Obok czaszki była żelazna siekiera, po obu stronach niezachowanej czaszki były 2 brązowe zausznice, wokół szyi naszyjnik brązowy, przy nim kilka kólek brązowych, dalej szpila brązowa, na prawej ręce brązowa bransoleta, obok nóż żelazny, a na nogach brązowe nagolenniki ponad kostkami. Materiały w Bytomiu.

Obydwa cmentarzyska pochodzą z wczesnej fazy okresu halsztackiego (Hallstatt C).

Wilkowice Małe (Klein-Wilkowitz)

Grób szkieletowy.

Stanowisko 2. Przy kopaniu dołu natrafiono na grób, który zniszczono. Posiadał on obstawę kamienną. W muzeum w Gliwicach jest z niego następujący zespół zabytków: garnek typu D z wklęsłym dnem, miska typu B, czerpak półkulisty z uszkodzonym dnem, brązowy nagolennik z założonymi na siebie końcami i brązowy naszyjnik w ułamkach. Zespół ten wyraźnie wskazuje na grób szkieletowy z okresu Hallstatt C.

Powiat kluczborski

Ciecierzyn (Neudorf)

Cmentarzysko ciałopalne I.

Stanowisko 1. Położone w pobliżu Prosny. Znajdowano tu groby od 30 lat. W r. 1926 wykopał Raschke 3 groby popielnicowe bez obwarowania kamiennego, jakkolwiek znajdowano tu poprzednio groby z obwarowaniem (natrafiał na nie właściciel pola). Materiały z grobów Raschkego są w muzeum w Raciborzu (b. Landesamt für Vorgeschichte Oberschlesiens). Do okresu V epoki brązowej należą tylko dwa groby, mianowicie grób 2 i 3, natomiast grób 1 pochodzi z IV okresu.

Cmentarzysko ciałopalne II.

Stanowisko 9. Dotąd niezbadane. Są z niego w muzeum w Raciborzu 2 naczynia (miseczka typu B i kubek typu D), pozwalające odnieść cmentarzysko do okresu halsztackiego.

Duszów Mały (Klein-Deutschen)

Cmentarzysko ciałopalne.

W muzeum w Raciborzu, w Landesamt für Vorgeschichte Oberschlesiens, są materiały z 7 grobów. Jest to wyłącznie ceramika o wyraźnych cechach

V okresu epoki brązowej. We wszystkich grobach były kości luźno poza naczyniami. W ceramice występują popielnice typu B, garnki typu D, misy typu G, kubki typu A i B, czerpaki typu A i B.

Gólkowice (Gólkowitz)

Cmentarzysko ciałopalne I.

Stanowisko 1. Materiały w muzeum w Raciborzu, w b. Landesamt für Vorgeschichte Oberschlesiens. Ceramika (2 misy z wygiętym brzegiem, kubek, 2 czarki) ma wyraźne cechy V okresu epoki brązowej.

Cmentarzysko ciałopalne II.

Stanowisko 3. Zniszczone, badane przez Raschkego w r. 1926. Materiały w muzeum w Raciborzu. Są to tylko skorupy, nie ma całych naczyń. Cmentarzysko należy do okresu halsztackiego i to prawdopodobnie do fazy D.

Jaśkowice (Jaschkowitz)

Cmentarzysko o mieszanym obrządku pogrzebowym.

Stanowisko 1. Badał Raschke w r. 1926, odkopując 8 grobów, z tego 7 ciałopalnych i 1 szkieletowy. Większość grobów była zniszczona. U 2 grobów ciałopalnych było zachowane obwarowanie kamienne. Wśród grobów ciałopalnych tylko 2 można uznać za pewne groby popielnicowe, lecz materiał ceramiczny pozwala przypuszczać, że groby popielnicowe tworzyły większość. W grobie szkieletowym, częściowo już zniszczonym, zachowała się ze szkieletu tylko część uda, obok którego był nóż żelazny, a poza tym znalazł się kawałek blachy brązowej z 2 nitami. Materiały są w muzeum w Raciborzu (b. Landesamt für Vorgeschichte Oberschlesiens). Oprócz ceramiki znalazły się w grobach zabytki brązowe (stopione w ogniu i pocięte kółko, kawałek blachy z 2 nitami) i zabytki żelazne (fragment skręcanego naszyjnika, ułamki 2 szpil, nóż). W grobie 2 są skorupy z ornamentem głęboko rytym w celach inkrustacji (tabl. LXXXIV 8). Cmentarzysko pochodzi z pierwszej fazy okresu halsztackiego (Hallstatt C).

Kluczbork (Kreuzbug), miasto powiatowe

Cmentarzysko ciałopalne.

Stanowisko 2. Znane i eksploatowane mniej więcej od r. 1872. Obok grobów popielnicowych były tu groby bezpopielnicowe z kośćmi na kupce poza naczyniami. W jednym z grobów bezpopielnicowych były kości zmieszane ze szczątkami stosu. Jeden grób popielnicowy miał popielnicę przykrytą misą, odwróconą dnem do góry. Materiały z tego cmentarzyska są rozproszone w zbiorach prywatnych i w muzeach we Wrocławiu, Brzegu, Bytomiu i Raciborzu. W ceramice występują popielnice typu B, garnki typu A, D, E, misy typu G, kubki typu B, czerpaki typu A, B, D, czarki typu F. Cmentarzysko pochodzi z V okresu epoki brązowej.

Polanowice (Polanowitz)

Cmentarzysko ciałopalne I.

Stanowisko 1. Badał Raschke w r. 1925, odkopując 10 grobów. Tylko 2 groby były bez obwarowania, reszta posiadała obwarowania kamienne w postaci prostokątnej obstawy. Przewagę stanowiły groby popielnicowe, grobów bezpopielnicowych z kośćmi rozrzuconymi w grobie było tylko 3, przy czym w jednym z nich stwierdzono szczątki stosu. W jednym z grobów popielnicowych (grób 5) była część kości w popielnicy, a część rozsypana w grobie. Materiały z tych grobów są w muzeum w Raciborzu (b. Landesamt für Vorgeschichte Oberschlesiens). Oprócz ceramiki znalazły się w grobach zabytki brązowe, jak szpila z główką zdobioną parami poprzecznych żeberek i otwarte kółko, oraz zabytki żelazne, jak fragmenty 3 szpil, z tych jedna z końcem zagiętym w uszko, fragment bransolety i 3 noże. W grobie 5 są skorupy czarnej czarki z głęboko rytym ornamentem w celach inkrustacji (tabl. LXXXIV 9), a w grobie 7 jest miseczka czerwono malowana, typu ceramiki malowanej (Glaser: Die bemalte Keramik, 146). Cmentarzysko można prawie w całości odnieść do okresu Hallstatt D, wyjąwszy grób 7 z uwagi na miseczkę ceramiki malowanej.

Cmentarzysko ciałopalne II.

Stanowisko 2. Badał Raschke w r. 1925, odkrywając 3 groby popielnicowe bez obwarowania kamiennego. Materiały (ceramika i fragment brązowej bransolety) są w muzeum w Raciborzu. W ceramice występują popielnice typu A, garnki typu A, D, misy typu G, H, kubki typu B, czerpaki typu B, D i czarki typu B, E. Cmentarzysko II pochodzi z V okresu epoki brązowej.

Krzywizna (Schönwald)

Cmentarzysko ciałopalne.

Badał Raschke w latach 1922—1923, odkrywając 14 grobów. Część grobów była zniszczona. W części grobów zachowała się obstawa kamienna. Zdecydowaną przewagę mają groby bezpopielnicowe z kośćmi na kupce poza naczyniami. Wyraźnych grobów popielnicowych było tylko 2, przy czym jeden z nich (grób 9) miał popielnicę, obsypaną szczątkami stosu. Zabytki metalowe reprezentuje kawałek brązu, poza tym jest tylko ceramika. W ceramice występują popielnice typu B, C, garnki typu A, D, E, misy typu A, G, E, kubki typu A, C, D, czerpaki typu A, B, D i czarki typu D. Materiały w muzeum w Raciborzu (b. Landesamt für Vorgeschichte Oberschlesiens). Ceramika posiada wyraźne cechy V okresu epoki brązowej.

Powiat namysłowski

Bemowskie (Böhmwitz)

Cmentarzysko ciałopalne.

Badane w r. 1924. Odkryto 14 grobów z obwarowaniem kamiennym w postaci bruku, nie przykrywającego zawsze wszystkich naczyń. W grobie 8 służył jeden kamień zapewne za nagrobek, gdyż wystawał pierwotnie ponad

powierzchnię ziemi. Zdecydowaną przewagę miały groby popielnicowe, bo tylko w jednym grobie znalazły się kości na kupce wraz ze szczątkami stosu. W kilku grobach popielnicowych leżała część kości obok popielnicy, zmieszana ze szczątkami stosu. Rolę popielnicy odgrywał w kilku grobach garnek jajowato-doniczkowaty. W ceramice występują popielnice typu B, C, garnki typu A, D, misy typu G, kubki typu B, czerpaki typu B, oraz czarki. Zabytki brązowe reprezentują paciorek i kółka spiralnie skręcone z drutu. Poza tym znalazł się paciorek gliniany. Materiały są w muzeum we Wrocławiu (b. Landesamt für vorgeschichtliche Denkmalpflege). Cmentarzysko pochodzi z V okresu epoki brązowej.

Kamienna (Giesdorf)

Cmentarzysko ciałopalne.

Badane w r. 1912. Odkryto 60 grobów, z których część była bez obwarowania kamiennego, a część posiadała obwarowanie w postaci obstawy lub bruku. Obok grobów popielnicowych były groby bezpopielnicowe z kośćmi na kupce obok naczyń. W inwentarzach 4 grobów jest ceramika malowana (Glaser: Die bemalte Keramik, 101—103), a jeden z tych grobów datuje Glaser na V okres epoki brązowej (Die bemalte Keramik, tabl. 3). Materiały w muzeum we Wrocławiu (b. Landesamt für vorgeschichtliche Denkmalpflege). Wyjawszy grób z V okresu, przypada cmentarzysko głównie na okres hal-sztacki, przy czym część materiału ma charakter późnohal-sztacki.

Krzemieniec (Hessenstein)

Cmentarzysko ciałopalne.

Stanowisko 1. Materiały w muzeum we Wrocławiu (b. Landesamt für vorgeschichtliche Denkmalpflege). Cmentarzysko pochodzi z V okresu epoki brązowej.

Kowalowice (Kaulwitz)

Cmentarzysko ciałopalne.

Stanowisko 3. Badane w r. 1925. Odkopano 5 grobów bez obwarowania kamiennego. W grobach były kości rozsypane pomiędzy naczyniami. Materiały w muzeum we Wrocławiu (b. Landesamt für vorgeschichtliche Denkmalpflege). Cmentarzysko pochodzi z okresu Hallstatt D.

Pawłowice (Paulsdorf)

Cmentarzysko ciałopalne.

Badane w latach 1911—1912. Odkryto 75 grobów bez obwarowania kamiennego. Materiały w muzeum we Wrocławiu (b. Landesamt für vorgeschichtliche Denkmalpflege). Cmentarzysko pochodzi z V okresu epoki brązowej.

Strzelce (Strehlitz)

Cmentarzysko ciałopalne.

Stanowisko 2. Materiały w muzeum we Wrocławiu (b. Landesamt für vorgeschichtliche Denkmalflege). Ceramika ma wyraźne cechy V okresu epoki brązowej.

Powiat oleski**Bodzanowice (Botzanowitz)**

Lit.: Dwucet u. Kurtz, *Kreis Rosenberg* 19 poz. 28 tabl. VI.

Cmentarzysko ciałopalne.

Odkryte w r. 1904 przy budowie domu. Wyeksploatowano wówczas 10 grobów. Ceramika z tych grobów znajduje się w zbiorach państwowych w Berlinie, w Museum für Völkerkunde. Cmentarzysko pochodzi z okresu Hallstatt C.

Karmonki Stare (Alt Karmunkau)

Cmentarzysko ciałopalne.

Badane w r. 1926 przez Mötefindta, który odkrył 13 grobów, z których tylko 2 były dobrze zachowane i posiadały prostokątną obstawę kamienną, której tylko ślady zachowały się u reszty zniszczonych grobów. Tylko w jednym grobie stwierdzono wyraźnie spalone kości, które leżały luźno na kupce. W ceramice występują garnki typu A, D, E, misy typu G, kubki typu C, G, czerpaki typu A, B, D, czarki typu A, E, F i grzechotki dwustożkowe. Z zabytków metalowych znalazła się żelazna klamra do pasa. Materiały w Muzeum Śląskim w Bytomiu. Cmentarzysko pochodzi z okresu Hallstatt C.

Kościeliska (Kostellititz)

Lit.: Dwucet u. Kurtz, *Kreis Rosenberg* 20 poz. 32.

Osada.

Datowana na V okres epoki brązowej. Materiały (skorupy) w muzeum w Bytomiu.

Lasowice Małe (Klein-Lassowitz)

Cmentarzysko o mieszanym obrządku pogrzebowym.

Badane w r. 1926 i 1928. Materiały z badań w r. 1926 są w Raciborzu (b. Landesamt für Vorgeschichte Oberschlesiens). Obejmują one inwentarze 26 grobów (w numeracji jest tylko 25 grobów, wśród nich jeden grób podwójny). Materiały z badań dra Waltera Matthesa w r. 1928 znajdują się w Muzeum

Śląskiem w Bytomiu. Obejmują one inwentarze 14 grobów (w numeracji groby 26—39). W całości odkopano 40 grobów, z których $\frac{2}{3}$ przypada na groby szkieletowe, a $\frac{1}{3}$ na groby ciałopalne. Wśród grobów ciałopalnych występowały groby popielnicowe (niektóre ze szczątkami stosu) i groby bezpopielnicowe z kośćmi na kupce obok naczyń. Niektóre posiadały obwarowania kamienne. Groby szkieletowe posiadały prostokątną obstawę kamienną i szkielety leżały w nich z głową ku północy. Naczynia stały zwykle ponad głową. Typowy zespół naczyń tworzyły garnek, misa i czerpak, uzupełniony niekiedy przez czarkę. Z obydwóch stron czaszki znajdowano brązowe zausznice, a na czaszce lub obok brązowe guziczki. Ponad to znajdowano w okolicy głowy szpile i naszyjniki. Na rękach były bransolety, a na nogach powyżej kostek nagolenniki. Obok szkieletu leżały noże. Prawie wszystkie zabytki metalowe pochodzą z grobów szkieletowych. Są to z brązu: szpile ze spiralną główką, naszyjniki skręcane wokół własnej osi, naszyjniki z haczykowatymi końcami, bransolety z guziczkowatymi końcami, bransolety o soczewkowatym przekroju, bransoleta o czworograniastym przekroju, lite nagolenniki z końcami założonymi na siebie, zausznice, kółka i pierścionki ze spiralnie skręconego drutu, oraz guziczki w formie wypukłej tarczki z uszkiem od spodu. Z żelaza są to następujące zabytki: noże, nagolenniki z końcami założonymi na siebie, bransolety, szpile. Poza tym znalazły się w grobach szkieletowych paciorki szklane, niebieskie i zielone z żółtymi kołami, oraz ośelka z piaskowca. W jednym z grobów ciałopalnych znalazły się zabytki kościane, między nimi grocik. W ceramice grobów szkieletowych i ciałopalnych nie ma żadnych różnic. W ceramice występują garnki typu A, B, C, D, misy typu A, B, E (głównie B), czerpaki typu B, C, D, E, czarki typu B, D. Poza tym z jednego grobu ciałopalnego pochodzi popielnica typu C i talerz. W jednym z grobów szkieletowych znalazła się czarka typu B z głęboko rytym ornamentem w celu inkrustacji (tabl. LXXXIV 7). Cmentarzysko pochodzi z wczesnej fazy okresu halsztackiego (Hallstatt C).

Olesno (Rosenberg), miasto powiatowe

Lit.: Dwucet u. Kurtz, *Kreis Rosenberg* 20 poz. 35 oraz tabl. VII VIII.

Cmentarzysko ciałopalne.

Przy budowie domów natrafiono na kilka grobów, z których jeden zawierał tylko dwie kupki kości luźno w ziemi, bez żadnych naczyń i miał resztki obwarowania kamiennego. Na podstawie ceramiki, podanej przez Dwuceta i Kurtza, można cmentarzysko datować na V okres epoki brązowej.

Uszyec (Uschütz)

Lit.: Dwucet u. Kurtz, *Kreis Rosenberg* 20 poz. 39.

Cmentarzysko ciałopalne.

Datowane na V okres epoki brązowej. Znaleziska zaginęły, niektóre w rękach prywatnych.

Sternalice (Sternalitz)

Lit.: Dwucet u. Kurtz, *Kreis Rosenberg* 20 poz. 37.

Cmentarzysko I ciałopalne.

Znaleziska zaginęły. Pochodziło prawdopodobnie z V okresu epoki brązowej.

Cmentarzysko II o mieszanym obrządku pogrzebowym.

Miano tu odkryć groby ciałopalne i szkieletowe. Znaleziska zaginęły. Cmentarzysko pochodziło zatem z wczesnej fazy okresu halsztackiego (Hallstatt C).

Zdziechowice (Seichwitz)

Lit.: Dwucet u. Kurtz, *Kreis Rosenberg* 20, poz. 38.

Cmentarzysko ciałopalne.

Znaleziska zaginęły. Pochodziło prawdopodobnie z V okresu epoki brązowej.

Powiat sycowski**Dalborowice (Dalbersdorf)**

Dwa cmentarzyska.

Stanowisko 1 i 3. Dotąd niezbadane. Materiały w muzeum we Wrocławiu (b. Landesamt für vorgeschichtliche Denkmalpflege). Są to skorupy. Cmentarzyska pochodzą prawdopodobnie z V okresu epoki brązowej.

Koźle Małe (Klein-Kosel)

Cmentarzysko ciałopalne.

Stanowisko 1. Badał Zolt w r. 1932, odkopując 10 grobów, a w r. 1935 badał dalej Pätzold, odkopując jeszcze 11 grobów, tak że w sumie mamy 21 grobów. Większość grobów posiadała obwarowanie kamienne w postaci obstawy, a niekiedy jeszcze i bruku, pokrywającego zwykle więcej grobów. Obok grobów popielnicowych były groby bezpopielnicowe z kośćmi na kupce obok naczyń. W jednym z grobów bezpopielnicowych występowały kości razem ze szczątkami stosu. Szczątki stosu stwierdzono także w kilku grobach popielnicowych, w których część kości była obok popielnicy, zmieszana ze szczątkami stosu. W grobie 21 były kości rozrzucone po całym grobie i we wszystkich naczyniach. Anatomiczny układ kości stwierdzono w popielnicy z grobu 8. W ceramice są elementy ceramiki malowanej. W inwentarzu grobu 15 jest miseczka czerwono malowana z resztkami czarno malowanej ornamentyki. Również inwentarz

grobu 21 zawiera żółtą miseczkę z czerwonymi trójkątami. Z brązu znalazły się: fragment skrećanego naszyjnika, bransoleta z guziczkowatymi końcami i fragment szpili. Z żelaza znalazły się: naszyjnik otwarty, 2 bransolety, 2 kółka, szpila z łabędzią szyjką, 2 szpile z końcem zagiętym w uszko, szpila z półkulistą główką, 2 szpile z kulistą główką, brzytwa, 2 noże oraz ułamki. Poza tym znalazły się 2 paciorki kościane. Materiały są w muzeum we Wrocławiu (b. Landesamt für vorgeschichtliche Denkmalpflege). Groby z naczyniami malowanymi pochodzą z okresu Hallstatt C, natomiast pozostałe groby można datować na przełom okresu Hallstatt C i D, a nawet i na okres Hallstatt D.

OBJAŚNIENIA DO TABLIC

Tablica I.

Iwanowice. Plany grobów szkieletowych według Kozłowskiego.

Tablica II.

Janków Przygodzicki. Planik cmentarzyska i plany grobów. Skala 1:20.

Tablica III.

Załęcze Wielkie. Plany grobów. Skala 1:20.

Tablica IV.

Załęcze Wielkie. Plany grobów. Skala 1:20.

Tablica V—VII.

Kępno. Plany grobów. Skala nieznana.

Tablica VIII.

Plany grobów. 1—3: Kępno. Skala nieznana. — 4—7: Praszka. Groby rozkopane przez prof. Kostrzewskiego. Skala 1:20.

Tablica IX.

Praszka. Plany grobów rozkopanych przez dra Konrada Jażdżewskiego.

Tablica X.

Prokocim. Zdjęcia fotograficzne części cmentarzyska w czasie rozkopywania.

Tablica XI—XIII.

Prokocim. Zdjęcia fotograficzne grobów. Kolejność zdjęć na tych trzech tablicach nie może być z powodu śmierci śp. Autora ustalona, nie odpowiada też kolejności, którą podał w tekście.

Tablica XIV.

1: Mydlniki gr. 39. — 2: Mydlniki gr. 35, zdjęcia grobów według fotografii śp. prof. Włodzimierza Demetrykiewicza. — 3: Lipie gr. 30. — 4: Wawrzeńczyce nr 1. — 5: Miejscowość nieznana pow. stopnicki nr 1. — 6: Mydlniki gr. 37.

Tablica XV.

1—4: Lipie gr. 20. — 5—8: Lipie gr. 42. — 9—11: Lipie gr. 46. — 12—15: Lipie gr. 55. — 16—19: Lipie gr. 31. — 20—22: Lipie gr. 81. — 23—30: Sulmierzyce gr. 1.

Tablica XVI.

1—6: Sulmierzyce gr. 8 (do tego inwentarza należy jeszcze popielnica z tabl. LXVII 10). — 7—10: Iwanowice I gr. 34. — 11—14: Prokocim gr. 4. — 15—18: Prokocim gr. 10. — 19—22: Prokocim gr. 19. — 23—29: Prokocim gr. 20.

Tablica XVII.

1—4: Prokocim gr. 37. — 5—8: Prokocim gr. 47. — 9—12: Prokocim gr. 83. — 13—14: Prokocim gr. 76. — 15—20: Prokocim gr. 84. — 21—25: Prokocim gr. 123. — 26—31: Prokocim gr. 139. — 32—36: Prokocim gr. 104.

Tablica XVIII.

1—9: Prokocim gr. 141. — 10—16: Prokocim gr. 146. — 17—23: Prokocim gr. 156. — 24—26: Prokocim gr. 153. — 27—29: Skotniki gr. 1.

Tablica XIX.

1—4: Skotniki gr. 2. — 5—7: Skotniki gr. 8. — 8—15: Skotniki gr. 18. — 16: Cieszęcin II gr. 1. — 17: Przyłęczek nr 1. — 18: Przyłęczek nr 2.

Tablica XX.

1: Lipie gr. 60—65 (nr 2). — 2: Lipie nr 6. — 3: Lipie nr 170. — 4: Załęcze Wielkie gr. 8. — 5: Janków Przygodzicki nr 3. — 6: Kępno gr. 6. — 7: Kępno nr 1. — 8: Kępno nr 97. — 9: Słupia nr 1. — 10: Słupia nr 2. — 11: Makocice nr 1. — 12: Prokocim gr. 1. — 13: Prokocim gr. 155. — 14: Raciborsko nr 1. — 15: Kwaczała nr 4. — 16: Kwaczała nr 172.

Tablica XXI.

1: Cieszęcin nr 1. — 2: Lipie gr. 33. — 3: Lipie gr. 40. — 4: Lipie gr. 52. — 5: Lipie gr. 60—65 (nr 1). — 6: Lipie gr. 60—65 (nr 3). — 7: Lipie gr. 60—65 (nr 4). — 8: Lipie gr. 71. — 9: Lipie nr 1. — 10: Lipie nr 2. — 11: Lipie nr 3. — 12: Lipie nr 4. — 13: Lipie nr 7. — 14: Lipie nr 8. — 15: Lipie nr 9. — 16: Lipie nr 10. — 17: Lipie nr 160. — 18: Lipie nr 168. — 19: Lipie nr 169. — 20: Lipie nr 171.

Tablica XXII.

1: Lipie nr 1. — 2: Lipie nr XIV. — 3: Raków nr 1. — 4: Raków nr 2. — 5: Sadowie nr 1. — 6: Siemianice I nr 1. — 7: Sulmierzyce gr. 2. — 8: Sulmierzyce nr 8. — 9: Wieluń nr 1. — 10: Kępno gr. 29. — 11: Mydlniki gr. 2*. — 12: Mydlniki gr. 5. — 13: Prokocim gr. 3. — 14: Prokocim gr. 50. — 15: Skotniki gr. 25.

Tablica XXIII.

1: Facimiech nr 1. — 2: Facimiech nr 2. — 3: Facimiech nr 3. — 4: Facimiech nr 4. — 5: Facimiech nr 50. — 6: Kwaczała nr 2. — 7: Kwaczała nr 3. — 8: Lipie gr. 7. — 9: Lipie nr 5. — 10: Lipie nr 11. — 11: Lipie nr 12. — 12: Siemianice I nr 2.

Tablice XXIV.

1: Facimiech nr 5. — 2: Kwaczała nr 1. — 3: Kwaczała—Jankowice nr 1. — 4: Kwaczała—Jankowice nr 2. — 5: Czastary nr 1. — 6: Brzezcie nr 1. — 7: Iwanowice I gr. 1 (nr 2). — 8: Iwanowice I gr. 1 (nr 1). — 9: Iwanowice I gr. 6. — 10: Iwanowice I gr. 7. — 11: Iwanowice I gr. 40. — 12: Iwanowice I gr. 46. — 13: Iwanowice I gr. 49. — 14: Leśniów nr 1. — 15: Mikluszowice nr 1. — 16: Mydlniki gr. A (nr 1). — 17: Mydlniki gr. A (nr 2). — 18: Mydlniki gr. B (nr 1). — 19: Mydlniki gr. B (nr 2).

Tablica XXV.

1: Mydlniki gr. C. — 2: Mydlniki gr. D. — 3: Mydlniki gr. 2. — 4: Mydlniki gr. 3. — 5: Mydlniki gr. 4. — 6: Mydlniki gr. 5 (nr 1). — 7: Mydlniki gr. 10. — 8: Mydlniki gr. 14 (nr 1). — 9: Mydlniki gr. 23. — 10: Mydlniki gr. 29. — 11: Mydlniki gr. 27. — 12: Mydlniki gr. 30. — 13: Mydlniki gr. 31.

Tablica XXVI.

1: Mydlniki gr. 34 (nr 1). — 2: Mydlniki gr. 34 (nr 2). — 3: Mydlniki gr. 34 (nr 3). — 4: Mydlniki nr 2. — 5: Mydlniki gr. 33. — 6: Mydlniki gr. 35 (nr 1). — 7: Mydlniki nr 1. — 8: Popówka nr 1. — 9: Mydlniki gr. 35 (nr 2). — 10: Popówka nr 4. — 11: Mogiła nr. 2. — 12: Mogiła gr. 3. — 13: Mogiła gr. 4. — 14: Mogiła gr. 7. — 15: Mogiła gr. 8.

Tablica XXVII.

1: Mogiła gr. 10. — 2: Mogiła gr. 18. — 3: Mogiła gr. 20. — 4: Mogiła gr. 31. — 5: Mogiła gr. 40. — 6: Mogiła gr. 43. — 7: Mogiła gr. 24. — 8: Mogiła gr. 28. — 9: Mogiła gr. 35. — 10: Mogiła gr. 36. — 11: Mogiła gr. 39. — 12: Prokocim gr. 6. — 13: Prokocim gr. 8. — 14: Prokocim gr. 36. — 15: Prokocim gr. 38. — 16: Prokocim gr. 62. — 17: Prokocim gr. 111. — 18: Prokocim gr. 116. — 19: Prokocim gr. 148. — 20: Sancygniów gr. 2.

Tablica XXVIII.

1: Skotniki gr. 9. — 2: Skotniki gr. 14. — 3: Skotniki gr. 37. — 4: Skotniki nr I. — 5: Skotniki nr 15. — 6: Skotniki nr 16. — 7: Skotniki nr 23. — 8: Kwaczała nr 6. — 9: Kwaczała nr 5. — 10: Popówka nr 2. — 11: Popówka nr 3. — 12: Popówka nr 5. — 13: Mydlniki gr. 9. — 14: Mydlniki gr. 13 (nr 1). — 15: Mydlniki gr. 14 (nr 2).

Tablica XXIX.

1: Prokocim gr. 4. — 2: Prokocim gr. 7. — 3: Prokocim gr. 14. — 4: Prokocim gr. 15. — 5: Prokocim gr. 17. — 6: Prokocim gr. 20. — 7: Prokocim gr. 24. — 8: Prokocim gr. 41. — 9: Prokocim gr. 48. — 10: Prokocim gr. 60. — 11: Prokocim gr. 66. — 12: Prokocim gr. 78. — 13: Prokocim gr. 81. — 14: Prokocim gr. 95. — 15: Prokocim gr. 107. — 16: Prokocim gr. 112. — 17: Prokocim gr. 138. — 18: Prokocim gr. 152. — 19: Prokocim gr. 139. — 20: Prokocim gr. 153.

Tablica XXX.

1: Prokocim nr 1. — 2: Skotniki gr. 8. — 3: Skotniki gr. 15. — 4: Skotniki gr. 19. — 5: Skotniki nr VI. — 6: Skotniki nr 20. — 7: Skotniki nr 22. — 8: Wiktorów nr 1. — 9: Wiktorów nr 2. — 10: Mogiła gr. 5. — 11: Mogiła gr. 29. — 12: Mogiła gr. 41. — 13: Balice nr 2. — 14: Balice nr 3. — 15: Iwanowice I gr. 8 (nr 2). — 16: Lipie gr. 32. — 17: Lipie nr 172. — 18: Wiktorów gr. 1. — 19: Wiktorów nr 3. — 20: Prokocim gr. 12. — 21: Prokocim gr. 19.

Tablica XXXI.

1: Prokocim gr. 27. — 2: Prokocim gr. 28. — 3: Prokocim gr. 32. — 4: Prokocim gr. 80. — 5: Prokocim gr. 91. — 6: Skotniki nr 12. — 7: Skotniki nr 13. — 8: Skotniki nr 14. — 9: Skotniki gr. 10. — 10: Skotniki nr V. — 11: Prokocim gr. 104. — 12: Prokocim gr. 109. — 13: Prokocim gr. 67. — 14: Mogiła gr. 11. — 15: Mogiła gr. 12. — 16: Mogiła gr. 9. — 17: Prokocim gr. 133. — 18: Prokocim gr. 136. — 19: Prokocim gr. 40. — 20: Prokocim gr. 84. — 21: Prokocim gr. 118. — 22: Prokocim gr. 144. — 23: Prokocim gr. 154. — 24: Prokocim gr. 160.

Tablica XXXII.

1: Prokocim gr. 13 a. — 2: Prokocim gr. 13 b. — 3: Prokocim gr. 44. — 4: Prokocim gr. 81 (nr 4). — 5: Prokocim gr. 86. — 6: Prokocim gr. 87. — 7: Prokocim gr. 5. — 8: Prokocim gr. 16. — 9: Prokocim gr. 23. — 10: Prokocim gr. 37. — 11: Prokocim gr. 49. — 12: Prokocim gr. 64. — 13: Prokocim gr. 65 a. — 14: Prokocim gr. 99. — 15: Prokocim gr. 123. — 16: Prokocim gr. 131. — 17: Prokocim nr 2. — 18: Prokocim nr 3. — 19: Prokocim nr 33. — 20: Sancygniów gr. 1. — 21: Skotniki nr 19. — 22: Skotniki nr 21.

Tablica XXXIII.

1: Prokocim gr. 130. — 2: Prokocim gr. 163. — 3: Prokocim nr 4. — 4: Prokocim nr 34. — 5: Mogiła gr. 6. — 6: Skotniki nr 17. — 7: Skotniki nr 24. — 8: Skotniki nr 75. — 9: Skotniki nr 76. — 10: Skotniki nr 78. — 11: Skotniki gr. 7. — 12: Skotniki nr 11. — 13: Lipie gr. 5. — 14: Bałice nr 1. — 15: Ruszcza Dolna nr 1. — 16: Ruszcza Dolna nr 2. — 17: Ruszcza Dolna nr 3. — 18: Słupia nr 3. — 19: Słupia nr 4. — 20: Słupia nr 5. — 21: Kępno nr 43.

Tablica XXXIV.

1: Janków Przygodzicki gr. 3. — 2: Kępno gr. 1. — 3: Kępno gr. 27. — 4: Kępno nr 2. — 5: Kępno nr 41. — 6: Kępno nr 42. — 7: Grębanin nr 1. — 8: Lipie gr. 11. — 9: Sulmierzyce gr. 3. — 10: Sulmierzyce gr. 1. — 11: Sulmierzyce gr. 5. — 12: Kwaczała nr 7. — 13: Kwaczała nr 8. — 14: Kwaczała nr 139. — 15: Iwanowice II gr. 1. — 16: Facimiech nr 52. — 17: Iwanowice gr. szkieł. 25. — 18: Kwaczała nr 137.

Tablica XXXV.

1: Cieszęcin nr 11. — 2: Lipie gr. 6. — 3: Lipie gr. 17. — 4: Lipie gr. 21. — 5: Lipie gr. 49. — 6: Lipie nr 19. — 7: Sulmierzyce nr 6. — 8: Lipie nr 138. — 9: Lipie nr 14. — 10: Lipie nr 15. — 11: Lipie nr 16. — 12: Lipie nr 17. — 13: Lipie nr 177. — 14: Wiktorów gr. 2. — 15: Wiktorów gr. 4. — 16: Wiktorów nr 4. — 17: Wiktorów nr 10. — 18: Baranów nr 1. — 19: Grębanin nr 2. — 20: Grębanin nr 3. — 21: Jankowy I nr 1. — 22: Jankowy I nr 3. — 23: Jankowy I nr 4. — 24: Janków Przygodzicki gr. 2. — 25: Janków Przygodzicki gr. 3. — 26: Janków Przygodzicki nr 1. — 27: Janków Przygodzicki nr 4. — 28: Kępno nr 49. — 29: Kępno nr 50. — 30: Kępno nr 51. — 31: Kępno nr 52. — 32: Kępno nr 98. — 33: Kuźnica Trzeńska nr 2. — 34: Nabyszyce nr 1. — 35: Słupia nr 6. — 36: Słupia nr 7. — 37: Słupia nr 8.

Tablica XXXVI.

1: Iwanowice I gr. 23. — 2: Iwanowice I gr. 36 (nr 4). — 3: Łagisza nr 1. — 4: Łagisza nr 2. — 5: Mydlniki gr. 2. — 6: Mydlniki gr. 9. — 7: Mydlniki gr. 3. — 8: Mydlniki gr. 23. — 9: Mydlniki gr. 33. — 10: Mydlniki gr. 38. — 11: Mydlniki nr 3. — 12: Mydlniki nr 4. — 13: Mydlniki nr 5. — 14: Mydlniki nr 6. — 15: Popówka nr 7. — 16: Popówka nr 8. — 17: Popówka nr 10. — 18: Prokocim gr. 6. — 19: Prokocim gr. 29. — 20: Prokocim gr. 63. — 21: Skotniki nr XI. — 22: Skotniki gr. 31. — 23: Zakrzów nr 2. — 24: Blanowice nr 1. — 25: Facimiech nr 11. — 26: Iwanowice gr. szkieł. 23. — 27: Jankowice nr 1. — 28: Kwaczała nr 23. — 29: Kwaczała nr 24. — 30: Kwaczała —

Jankowice nr 22. — 31: Kwaczała—Jankowice nr 23. — 32: Psary nr 1. — 33: Przekrój garnka typu A (dno płaskie). — 34: Przekrój garnka typu B (dno wklęsłe). — 35: Lipie nr 18. — 36: Jankowy nr 2. — 37: Iwanowice I gr. 4. — 38: Popówka nr 6. — 39: Miejscowość nieznana pow. będziński nr 2. — 40: Iwanowice gr. szkieł. 5. — 41: Iwanowice nr 8. — 42: Iwanowice nr 9.

Tablica XXXVII.

1: Kwaczała nr 18. — 2: Kwaczała nr 19. — 3: Kwaczała nr 20. — 4: Kwaczała nr 21. — 5: Kwaczała nr 22. — 6: Kwaczała nr 143. — 7: Kwaczała nr 144. — 8: Kwaczała—Jankowice nr 4. — 9: Kwaczała—Jankowice nr 5. — 10: Kwaczała—Jankowice nr 6. — 11: Kwaczała—Jankowice nr 7. — 12: Kwaczała—Jankowice nr 8. — 13: Kwaczała—Jankowice nr 9. — 14: Kwaczała—Jankowice nr 10. — 15: Kwaczała—Jankowice nr 11. — 16: Kwaczała—Jankowice nr 12. — 17: Kwaczała—Jankowice nr 13. — 18: Kwaczała—Jankowice nr 14. — 19: Kwaczała—Jankowice nr 15. — 20: Kwaczała—Jankowice nr 16. — 21: Kwaczała—Jankowice nr 17. — 22: Kwaczała—Jankowice nr 18. — 23: Kwaczała—Jankowice nr 19. — 24: Kwaczała—Jankowice nr 20. — 25: Kwaczała—Jankowice nr 21. — 26: Siemonia nr 1. — 27: Sosnowiec nr 11. — 28: Sosnowiec nr 13. — 29: Iwanowice I gr. 7. — 30: Iwanowice I gr. 30. — 31: Iwanowice I gr. 1. — 32: Iwanowice I gr. 2. — 33: Iwanowice I gr. 36. — 34: Mydlniki gr. 1. — 35: Mydlniki gr. 36. — 36: Popówka nr 9. — 37: Prokocim gr. 43. — 38: Prokocim gr. 68. — 39: Prokocim gr. 113. — 40: Prokocim gr. 138 (nr 2). — 41: Prokocim gr. 138 (nr 3). — 42: Prokocim gr. 158. — 43: Sulmierzyce nr 11.

Tablica XXXVIII.

1: Łagisza nr 3. — 2: Łagisza nr 4. — 3: Skotniki gr. 6. — 4: Skotniki nr IX. — 5: Skotniki nr VIII. — 6: Skotniki gr. 22. — 7: Skotniki nr XII. — 8: Skotniki nr 28. — 9: Skotniki nr 29. — 10: Sancygniów gr. 1. — 11: Facimiech nr 10. — 12: Iwanowice gr. szkieł. 3. — 13: Iwanowice gr. szkieł. 6. — 14: Jankowice nr 2. — 15: Kwaczała nr 13. — 16: Kwaczała nr 14. — 17: Kwaczała nr 15. — 18: Kwaczała nr 16. — 19: Kwaczała nr 17. — 20: Kwaczała nr 141. — 21: Kwaczała nr 142. — 22: Kwaczała nr 184. — 23: Kwaczała—Jankowice nr 24. — 24: Kwaczała—Jankowice nr 25. — 25: Lipie gr. 7. — 26: Lipie gr. 8. — 27: Lipie gr. 37. — 28: Lipie gr. 21. — 29: Lipie gr. 32. — 30: Lipie gr. 39 (nr 2). — 31: Lipie gr. 53. — 32: Lipie gr. 76. — 33: Lipie gr. 38. — 34: Lipie gr. 39 (nr 1). — 35: Lipie gr. 51. — 36: Lipie gr. 57. — 37: Lipie gr. 60—65 (nr 6).

Tablica XXXIX.

1: Lipie gr. 60—65 (nr 5). — 2: Lipie gr. 60—65 (nr 7). — 3: Lipie nr II. — 4: Lipie nr III. — 5: Lipie nr IV. — 6: Lipie nr 20. — 7: Lipie nr 21. — 8: Lipie nr 22. — 9: Lipie nr 23. — 10: Lipie nr 24. — 11: Lipie nr 25. — 12: Lipie nr 26. — 13: Lipie nr 27. — 14: Lipie nr 28. — 15: Lipie nr 29. — 16: Lipie nr 30. — 17: Lipie nr 31. — 18: Lipie nr 32. — 19: Lipie nr 33. — 20: Lipie nr 34. — 21: Lipie nr 35. — 22: Lipie nr 35. — 23: Lipie nr 37. — 24: Lipie nr 38. — 25: Lipie nr 39. — 26: Lipie nr 40. — 27: Lipie nr 41. — 28: Lipie nr 140. — 29: Lipie nr 141. — 30: Lipie nr 161. — 31: Lipie nr 173. — 32: Lipie nr 173. — 33: Lipie nr 176. — 34: Raków nr 3. — 35: Raków nr 4. — 36: Raków nr 14. — 37: Sadowie nr 2. — 38: Sadowie nr 3. — 39: Sadowie nr 4.

Tablica XL.

1: Sulmierzyce gr. 7 (nr 12). — 2: Sulmierzyce gr. 7 (nr 5). — 3: Sulmierzyce nr 2. — 4: Łęka Mroczeńska nr 1. — 5: Kępno gr. 1 (nr 2). — 6: Kępno gr. 1 (nr 3). — 7: Kępno gr. 6. — 8: Kępno gr. 7 (nr 1). — 9: Kępno gr. 7 (nr 2). — 10: Kępno gr. 27. — 11: Kępno nr 3. — 12: Kępno nr 4. — 13: Kępno nr 12. — 14: Kępno nr 13. — 15: Kępno nr 14. — 16: Kępno nr 15. — 17: Kępno nr 16. — 18: Kępno nr 17. — 19: Kępno nr 44. — 20: Kępno nr 45. — 21: Kępno nr 46. — 22: Kępno nr 47. — 23: Kępno nr 48. — 24: Kępno nr 54. — 25: Kępno nr 99. — 26: Słupia nr 13. — 27: Łagisza nr 6. — 28: Wiktorów gr. 3. — 29: Mydlniki gr. 1. — 30: Mydlniki gr. 10. — 31: Popówka nr 11. — 32: Mydlniki gr. 27. — 33: Prokocim gr. 140. — 34: Prokocim gr. 74. — 35: Prokocim gr. A. — 36: Skotniki gr. 35. — 37: Skotniki nr X. — 38: Skotniki nr 27. — 39: Skotniki nr 30.

Tablica XLI.

1: Skotniki gr. 17. — 2: Skotniki nr 25. — 3: Skotniki nr 26. — 4: Skotniki nr 80. — 5: Cieszeć nr 2. — 6: Lipie gr. 71. — 7: Lipie gr. 33. — 8: Lipie gr. 41. — 9: Lipie gr. 47. — 10: Lipie gr. 54. — 11: Lipie nr 42. — 12: Lipie nr 43. — 13: Lipie nr 44. — 14: Lipie nr 45. — 15: Lipie nr 174. — 16: Lipie nr 133. — 17: Lipie nr 134. — 18: Lipie nr 135. — 19: Lipie nr 136. — 20: Lipie nr 137. — 21: Lipie nr 142. — 22: Sulmierzyce nr 13. — 23: Kępno nr 53. — 24: Kępno gr. 5. — 25: Łagisza nr 7. — 26: Jankowice nr 3. — 27: Kwaczała nr 174. — 28: Kwaczała nr 140. — 29: Skotniki nr VII. — 30: Baranów nr 2. — 31: Sulmierzyce gr. 4. — 32: Sulmierzyce gr. 7 (nr 6). — 33: Sulmierzyce nr 14. — 34: Janków Przygodzicki gr. 2. — 35: Kępno nr 56. — 36: Kępno nr 57. — 37: Kępno nr 58. — 38: Kuźnica Trzeńska nr 3.

Tablica XLII.

1: Prokocim gr. 6. — 2: Prokocim gr. 14. — 3: Prokocim gr. 26. — 4: Prokocim gr. 114 b. — 5: Prokocim gr. 39. — 6: Prokocim gr. 41. — 7: Prokocim gr. 99. — 8: Prokocim gr. 96. — 9: Prokocim nr 7. — 10: Sulmierzyce gr. 7. — 11: Janków Przygodzicki gr. 3. — 12: Jankowy I nr 7. — 13: Jankowy I nr 8. — 14: Kępno nr 18. — 15: Kępno nr 19. — 16: Kępno nr 55. — 17: Słupia nr 10. — 18: Mikuszowice nr 2. — 19: Popówka nr 12. — 20: Popówka nr 13. — 21: Prokocim nr 6. — 22: Sosnowiec nr 24. — 23: Lipie nr 147. — 24: Lipie nr 148. — 25: Lipie nr 149. — 26: Sadowie nr 6. — 27: Kępno gr. 29. — 28: Kwaczała nr 35. — 29: Kwaczała nr 36. — 30: Mogiła gr. 34. — 31: Mydlniki gr. B. — 32: Prokocim gr. 1. — 33: Prokocim gr. 9. — 34: Prokocim gr. 11. — 35: Prokocim gr. 13 a. — 36: Prokocim gr. 16. — 37: Prokocim gr. 31.

Tablica XLIII.

1: Prokocim gr. 49. — 2: Prokocim gr. 50. — 3: Prokocim gr. 93. — 4: Prokocim gr. 72. — 5: Prokocim gr. 129. — 6: Prokocim nr 8. — 7: Prokocim nr 9. — 8: Skotniki nr 40. — 9: Skotniki nr 42. — 10: Skotniki nr 43. — 11: Skotniki nr 79. — 12: Mogiła gr. 38. — 13: Prokocim gr. 2. — 14: Prokocim gr. 64. — 15: Prokocim gr. 18 a. — 16: Prokocim gr. 59. — 17: Prokocim gr. 108. — 18: Prokocim nr 5. — 19: Prokocim gr. 114 a. — 20: Skotniki gr. 15. — 21: Skotniki nr 41. — 22: Skotniki nr 47.

Tablica XLIV.

1: Sulmierzyce gr. 2. — 2: Załęcze Wielkie gr. 8. — 3: Kwaczała nr 175. — 4: Miejscowość nieznana z pow. będzińskiego nr 1. — 5: Lipie gr. 7. — 6: Lipie gr. 51. — 7: Lipie gr. 53. — 8: Lipie gr. 56. — 9: Lipie gr. 60—65 (nr 10). — 10: Lipie gr. 60—65 (nr 8). — 11: Lipie gr. 78. — 12: Lipie gr. 60—65 (nr 9). — 13: Lipie gr. 60—65 (nr 11). — 14: Lipie nr XXI. — 15: Lipie nr 48. — 16: Lipie nr 49. — 17: Lipie nr 47. — 18: Lipie nr 50. — 19: Lipie nr 51. — 20: Lipie nr 52. — 21: Lipie nr 53. — 22: Lipie nr 54. — 23: Lipie nr 55. — 24: Lipie nr 56. — 25: Lipie nr 57. — 26: Lipie nr 58. — 27: Lipie nr 59. — 28: Lipie nr 60. — 29: Lipie nr 61. — 30: Lipie nr 62. — 31: Lipie nr 63. — 32: Lipie nr 64. — 33: Lipie nr 65.

Tablica XLV.

1: Lipie nr 66. — 2: Lipie nr 67. — 3: Lipie nr 68. — 4: Lipie nr 69. — 5: Lipie nr 70. — 6: Lipie nr 162. — 7: Lipie nr 182. — 8: Lipie nr 183. — 9: Ostrów nr 2. — 10: Raków nr 9. — 11: Sadowie nr 5. — 12: Siemianice I nr 10. — 13: Sulmierzyce gr. 5. — 14: Załęcze Wielkie gr. 9. — 15: Kępno gr. 1. — 16: Kępno gr. 5. — 17: Kępno gr. 6. — 18: Kępno gr. 7. — 19: Kępno gr. 10. — 20: Kępno gr. 26. — 21: Kępno gr. 27. — 22: Kępno nr 5. — 23: Kępno nr 6. — 24: Iwanowice I gr. 1. — 25: Iwanowice I gr. 4. — 26: Iwanowice I gr. 9. — 27: Iwanowice I gr. 19. — 28: Iwanowice I gr. 23. — 29: Iwanowice I gr. 24. — 30: Iwanowice I gr. 36. — 31: Iwanowice I gr. 40. — 32: Iwanowice I gr. 46. — 33: Łagisza nr 8. — 34: Łagisza nr 9. — 35: Łagisza nr 10. — 36: Mogiła gr. 30. — 37: Mydlniki gr. D (nr 2). — 38: Mydlniki gr. D (nr 3). — 39: Mydlniki gr. 10.

Tablica XLVI.

1: Mydlniki gr. 1 (nr 3). — 2: Mydlniki gr. 1 (nr 4). — 3: Mydlniki gr. 15. — 4: Mydlniki gr. 30. — 5: Mydlniki gr. 35. — 6: Mydlniki nr 8. — 7: Mydlniki nr 7. — 8: Mydlniki nr 25. — 9: Popówka nr 14. — 10: Popówka nr 15. — 11: Popówka nr 16. — 12: Popówka nr 18. — 13: Prokocim gr. 12. — 14: Prokocim gr. 95. — 15: Prokocim gr. 107. — 16: Skotniki gr. 22. — 17: Prokocim gr. 145. — 18: Skotniki nr 31. — 19: Skotniki nr 32. — 20: Skotniki nr 37. — 21: Skotniki nr 38. — 22: Skotniki nr 39. — 23: Skotniki nr 48. — 24: Iwanowice gr. szkieł. 23. — 25: Kwaczała nr 29. — 26: Kwaczała nr 30. — 27: Kwaczała nr 31. — 28: Kwaczała nr 32. — 29: Kwaczała nr 33. — 30: Kwaczała nr 34. — 31: Kwaczała nr 145. — 32: Kwaczała nr 146. — 33: Kwaczała nr 147. — 34: Kwaczała nr 173. — 35: Kwaczała nr 185. — 36: Kwaczała—Jankowice nr 51. — 37: Kwaczała—Jankowice nr 52. — 38: Kwaczała—Jankowice nr 53. — 39: Kwaczała—Jankowice nr 54. — 40: Kwaczała—Jankowice nr 55. — 41: Kwaczała—Jankowice. nr 56.

Tablica XLVII.

1: Kwaczała—Jankowice nr 57. — 2: Kwaczała—Jankowice nr 58. — 3: Kwaczała—Jankowice nr 59. — 4: Kwaczała—Jankowice nr 60. — 5: Kwaczała—Jankowice nr 61. — 6: Kwaczała—Jankowice nr 62. — 7: Kwaczała—Jankowice nr 63. — 8: Kwaczała—Jankowice nr 64. — 9: Psary nr 2. — 10: Skwarzawa nr 2. — 11: Sosnowiec nr 16. — 12: Sosnowiec nr 1. — 13: Lipie gr. 16. — 14: Słupia nr 9. — 15: Balice nr 7. — 16: Prokocim gr. 24. — 17: Prokocim gr. 65 b. — 18: Mydlniki gr. 9. — 19: Skotniki gr. 26. — 20: Skotniki nr 33. — 21: Skotniki nr 34. — 22: Skotniki nr 35. — 23: Skotniki nr 36.

Tablica XLVIII.

1: Lipie gr. 18. — 2: Lipie gr. 19 (nr 1). — 3: Lipie gr. 19 (nr 2). — 4: Lipie gr. 43. — 5: Lipie 44. — 6: Lipie gr. 48. — 7: Lipie gr. 50 (nr 1). — 8: Lipie gr. 50 (nr 2). — 9: Lipie gr. 57. — 10: Lipie gr. 60—65 (nr 13). — 11: Lipie gr. 60—65 (nr 16). — 12: Lipie nr V. — 13: Lipie nr VI. — 14: Lipie nr 78. — 15: Lipie nr 81. — 16: Lipie nr 83. — 17: Lipie nr 86. — 18: Lipie nr 88. — 19: Lipie nr 89. — 20: Lipie nr 90. — 21: Lipie nr 91. — 22: Lipie nr 92. — 23: Lipie nr 93. — 24: Lipie nr 132. — 25: Lipie nr 146. — 26: Lipie nr 164. — 27: Lipie nr 180. — 28: Raków nr 7. — 29: Siemianice I nr 5. — 30: Siemianice I nr 6. — 31: Kępno gr. 1. — 32: Kępno gr. 10. — 33: Kępno gr. 26 (nr 2). — 34: Kępno gr. 26 (nr 3). — 35: Kępno nr 20. — 36: Kępno nr 21. — 37: Cieszęcin nr 3. — 38: Lipie gr. 16. — 39: Lipie gr. 19 (nr 3). — 40: Lipie gr. 29. — 41: Lipie gr. 36. — 42: Lipie gr. 40. — 43: Lipie gr. 60—65 (nr 12). — 44: Lipie gr. 66. — 45: Lipie gr. 78. — 46: Lipie nr 74.

Tablica XLIX.

1: Lipie nr 75. — 2: Lipie nr 76. — 3: Lipie nr 77. — 4: Lipie nr 79. — 5: Lipie nr 80. — 6: Lipie nr 82. — 7: Lipie nr 84. — 8: Lipie nr 85. — 9: Lipie nr 87. — 10: Lipie nr 163. — 11: Lipie nr 178. — 12: Lipie nr 179. — 13: Ostrów nr 1. — 14: Raków nr 8. — 15: Sadowie nr 7. — 16: Siemianice I nr 7. — 17: Siemianice I nr 8. — 18: Lipie gr. 5. — 19: Lipie gr. 7. — 20: Lipie gr. 51. — 21: Lipie gr. 60—65 (nr 14). — 22: Lipie gr. 60—65 (nr 15). — 23: Lipie gr. 67. — 24: Lipie nr 94. — 25: Lipie nr 95. — 26: Lipie nr 96. — 27: Lipie nr 143. — 28: Lipie nr 144. — 29: Lipie nr 145. — 30: Lipie nr 181. — 31: Sulmierzyce nr 20. — 32: Sulmierzyce nr 21. — 33: Sulmierzyce nr 23. — 34: Wieluń nr 2. — 35: Kępno gr. 27 (nr 5). — 36: Kępno nr 83. — 37: Kępno nr 84. — 38: Mogiła gr. 35. — 39: Sulmierzyce nr 15. — 40: Sulmierzyce nr 16. — 41: Jankowy I nr 10. — 42: Janków Przygodzicki gr. 1. — 43: Janków Przygodzicki nr 2. — 44: Kępno nr 7. — 45: Nabyszyce nr 2. — 46: Mydlniki gr. 7. — 47: Popówka nr 27. — 48: Prokocim gr. 54. — 49: Prokocim nr 38. — 50: Łągisza nr 25. — 51: Mogiła gr. 15. — 52: Mogiła gr. 39. — 53: Mydlniki nr 9.

Tablica L.

1: Prokocim gr. 54. — 2: Prokocim gr. 114 a. — 3: Prokocim gr. 128. — 4: Skotniki gr. 5. — 5: Kwaczała—Jankowice nr 65. — 6: Sulmierzyce nr 17. — 7: Sulmierzyce nr 22. — 8: Słupia

nr 12. — 9: Mydlniki gr. 1. — 10: Prokocim gr. 85. — 11: Mydlniki gr. C. — 12: Kwaczała—Jankowice nr 66. — 13: Skotniki nr XXII. — 14: Mogiła gr. 28. — 15: Mydlniki gr. 10. — 16: Cieszęcin nr 6. — 17: Lipie gr. 7. — 18: Lipie gr. 22. — 19: Lipie gr. 24. — 20: Lipie gr. 26. — 21: Lipie nr XXIII. — 22: Lipie nr 106. — 23: Lipie nr 107. — 24: Lipie nr 108. — 25: Lipie nr 112. — 26: Lipie nr 115. — 27: Lipie nr 116. — 28: Lipie nr 117. — 29: Lipie nr 118. — 30: Lipie nr 119. — 31: Lipie 187. — 32: Lipie nr 188. — 33: Lipie nr 189. — 34: Lipie nr 190. — 35: Raków nr 15. — 36: Sadowie nr 8. — 37: Siemianice I nr 4. — 38: Wieluń nr 4. — 39: Kępno gr. 1 (nr 6). — 40: Kępno gr 5 (nr 4). — 41: Kępno nr 25. — 42: Kępno nr 26. — 43: Kępno nr 101. — 44: Kępno nr 103. — 45: Iwanowice I gr. 1 (nr 8). — 46: Iwanowice I gr. 1 (nr 9). — 47: Iwanowice I gr. 2 (nr 2). — 48: Iwanowice I gr. 2 (nr 5). — 49: Iwanowice I gr. 5. — 50: Iwanowice I gr. 6. — 51: Iwanowice I gr. 22. — 52: Mydlniki gr. 6. — 53: Mydlniki gr. 9 (nr 5). — 54: Mydlniki gr. 20 (nr 3). — 55: Mydlniki gr. 20 (nr 4). — 56: Prokocim gr. 148 (nr 4). — 57: Prokocim gr. 5. — 58: Prokocim gr. 18 b (nr 4). — 59: Prokocim gr. 46. — 60: Prokocim gr. 73. — 61: Prokocim gr. 114 b. — 62: Prokocim gr. 119 (nr 1). — 64: Prokocim gr. 140 (nr 3). — 65: Sancygniów gr. 1. — 66: Skotniki gr. 6. — 67: Skotniki gr. 10 (nr 2). — 68: Skotniki nr XXV. — 69: Skotniki nr XXVI. — 70: Skotniki nr XXVII. — 71: Skotniki nr XXVIII. — 72: Skotniki nr XXIX. — 73: Skotniki nr 67. — 74: Facimiech nr 32. — 75: Iwanowice gr. szkiel. 23. — 76: Iwanowice nr 2. — 77: Iwanowice nr 3.

Tablica LI.

1: Iwanowice nr 14. — 2: Kwaczała nr 39. — 3: Kwaczała nr 121. — 4: Sosnowiec nr 25. — 5: Przekrój czerpaka typu A (dno płaskie). — 6: Przekrój czerpaka typu B (dno wklęsłe). — 7: Lipie gr. 2. — 8: Lipie gr. 27. — 9: Lipie gr. 28. — 10: Lipie gr. 36. — 11: Lipie gr. 40. — 12: Lipie gr. 45. — 13: Lipie gr. 52. — 14: Lipie gr. 57. — 15: Lipie gr. 60—65 (nr 19). — 16: Lipie gr. 60—65 (nr 17). — 17: Lipie gr. 60—65 (nr 18). — 18: Lipie gr. 60—65 (nr 20). — 19: Lipie gr. 60—65 (nr 21). — 20: Lipie gr. 73. — 21: Lipie gr. 74. — 22: Lipie nr VII. — 23: Lipie nr VIII. — 24: Lipie nr XVI. — 25: Lipie nr 100. — 26: Lipie nr 101. — 27: Lipie nr 102. — 28: Lipie nr 103. — 29: Lipie nr 104. — 30: Lipie nr 105. — 31: Lipie nr 109. — 32: Lipie nr 110. — 33: Lipie nr 111. — 34: Lipie nr 113. — 35: Lipie nr 114. — 36: Lipie nr 165. — 37: Lipie nr 166. — 38: Lipie nr 185. — 39: Lipie nr 186. — 40: Raków nr 11. — 41: Sulmierzyce gr. 2 (nr 2). — 42: Sulmierzyce gr. 2 (nr 3). — 43: Sulmierzyce gr. 7 (nr 4). — 44: Sulmierzyce nr 4. — 45: Sulmierzyce nr 24. — 46: Sulmierzyce nr 25. — 47: Sulmierzyce nr 28. — 48: Sulmierzyce nr 29. — 49: Wieluń nr 3. — 50: Janków Przygodzicki gr. 3 (nr 4). — 51: Janków Przygodzicki gr. 5. — 52: Kępno gr. 5 (nr 3). — 53: Kępno gr. 6. — 54: Kępno gr. 10. — 55: Kępno nr 8. — 56: Kępno nr 23. — 57: Kępno nr 24. — 58: Kępno nr 62. — 59: Kępno nr 63. — 60: Kępno nr 102. — 61: Iwanowice I gr. 3 (nr 2). — 62: Iwanowice I gr. 3 (nr 3). — 63: Iwanowice I gr. 4 (nr 2). — 64: Iwanowice I gr. 7. — 65: Iwanowice I gr. 12. — 66: Iwanowice I gr. 13. — 67: Iwanowice I gr. 19 (nr 3). — 68: Iwanowice I gr. 19 (nr 4). — 69: Iwanowice I gr. 23 (nr 4). — 70: Iwanowice I gr. 24. — 71: Iwanowice I gr. 40. — 72: Iwanowice I gr. 50 (nr 3). — 73: Łagisza nr 12. — 74: Łagisza nr 13.

Tablica LII.

1: Przekrój czerpaka typu B (dno wklęsłe). — 2: Łagisza nr 14. — 3: Łagisza nr 15. — 4: Łagisza nr 16. — 5: Mydlniki gr. A (nr 3). — 6: Mydlniki gr. A (nr 4). — 7: Mydlniki gr. B (nr 4). — 8: Mydlniki gr. D (nr 4). — 9: Mydlniki gr. 1 (nr 6). — 10: Mydlniki gr. 9 (nr 4). — 11: Mydlniki gr 15 (nr 2). — 12: Mydlniki gr. 15 (nr 3). — 13: Mydlniki gr. 19. — 14: Mydlniki gr. 23. — 15: Mydlniki gr. 24. — 16: Mydlniki gr. 29. — 17: Mydlniki gr. 30. — 18: Mydlniki gr. 31. — 19: Mydlniki gr. 35. — 20: Mydlniki gr. 38. — 21: Mydlniki nr 11. — 22: Mydlniki nr 12. — 23: Mydlniki nr 13. — 24: Popówka nr 19. — 25: Popówka nr 20. — 26: Popówka nr 23. — 27: Prokocim gr. 3. — 28: Prokocim gr. 9. — 29: Prokocim gr. 13 a (nr 4). — 30: Prokocim gr. 15. — 31: Prokocim gr. 16 (nr 3). — 32: Prokocim gr. 21 a (nr 3). — 33: Prokocim gr. 23. — 34: Prokocim gr. 31. — 35: Prokocim gr. 34. — 36: Prokocim gr. 39. — 37: Prokocim gr. 40. — 38: Prokocim gr. 43. — 39: Prokocim gr. 45. — 40: Prokocim gr. 49. — 41: Prokocim gr. 51. — 42: Prokocim gr. 60. — 43: Prokocim gr. 67 (nr 2). — 44: Prokocim gr. 74 (nr 2). — 45: Prokocim gr. 75. — 46: Prokocim gr. 81. —

47: Prokocim gr. 90. — 48: Prokocim gr. 91. — 49: Prokocim gr. 95 (nr 3). — 50: Prokocim gr. 106. — 51: Prokocim gr. 108 (nr 2). — 52: Prokocim gr. 108 (nr 3). — 53: Prokocim gr. 108 (nr 4). — 54: Prokocim gr. 108 (nr 5). — 55: Prokocim gr. 109 (nr 4). — 56: Prokocim gr. 112. — 57: Prokocim gr. 116. — 58: Prokocim gr. 120. — 59: Prokocim gr. 124 (nr 1). — 60: Prokocim gr. 124 (nr 2). — 61: Prokocim gr. 126 (nr 2). — 62: Prokocim gr. 126 (nr 3). — 63: Prokocim gr. 128. — 64: Prokocim gr. 132 (nr 2). — 65: Prokocim gr. 133. — 66: Prokocim gr. 144.

Tablica LIII.

1: Prokocim gr. 147. — 2: Prokocim gr. 149 (nr 2). — 3: Prokocim gr. 152. — 4: Prokocim gr. 161. — 5: Prokocim nr 10. — 6: Prokocim nr 11. — 7: Prokocim nr 12. — 8: Prokocim nr 13. — 9: Prokocim nr 14. — 10: Prokocim nr 35. — 11: Prokocim nr 36. — 12: Prokocim nr 37. — 13: San-cygniów gr. 3. — 14: Siewierz nr 1. — 15: Skotniki gr. 4. — 16: Skotniki gr. 7 (nr 3). — 17: Skotniki gr. 10 (nr 3). — 18: Skotniki gr. 13 (nr 2). — 19: Skotniki gr. 13 (nr 3). — 20: Skotniki gr. 20. — 21: Skotniki gr. 25. — 22: Skotniki gr. 27. — 23: Skotniki gr. 32. — 24: Skotniki gr. 33 (nr 2). — 25: Skotniki gr. 33 (nr 3). — 26: Skotniki nr XXIII. — 27: Skotniki nr XXIV. — 28: Skotniki nr 56. — 29: Skotniki nr 57. — 30: Skotniki nr 58. — 31: Skotniki nr 59. — 32: Skotniki nr 60. — 33: Skotniki nr 61. — 34: Skotniki nr 62. — 35: Skotniki nr 63. — 36: Skotniki nr 65. — 37: Skotniki nr 82. — 38: Zakrzów nr 4. — 39: Żarki nr 1. — 40: Facimiech nr 31. — 41: Facimiech nr 33. — 42: Facimiech nr 56. — 43: Facimiech nr 57. — 44: Iwanowice II gr. szkiel. 2. — 45: Iwanowice II gr. szkiel. 24. — 46: Iwanowice II nr 5. — 47: Jankowice nr 4. — 48: Kwaczała nr 40. — 49: Kwaczała nr 42. — 50: Kwaczała nr 44. — 51: Kwaczała nr 45. — 52: Kwaczała nr 120. — 53: Kwaczała nr 148. — 54: Kwaczała nr 149. — 55: Kwaczała nr 150. — 56: Kwaczała nr 151. — 57: Kwaczała nr 176. — 58: Kwaczała—Jankowice nr 67. — 59: Kwaczała—Jankowice nr 68. — 60: Kwaczała—Jankowice nr 69. — 61: Kwaczała—Jankowice nr 70. — 62: Kwaczała—Jankowice nr 71. — 63: Kwaczała—Jankowice nr 72. — 64: Kwaczała—Jankowice nr 73. — 65: Kwaczała—Jankowice nr 74. — 66: Kwaczała—Jankowice nr 75. — 67: Kwaczała—Jankowice nr 76. — 68: Kwaczała—Jankowice nr 77. — 69: Kwaczała—Jankowice nr 78. — 70: Kwaczała—Jankowice nr 79. — 71: Kwaczała—Jankowice nr 80. — 72: Kwaczała—Jankowice nr 81. — 73: Kwaczała—Jankowice nr 82. — 74: Kwaczała—Jankowice nr 83.

Tablica LIV.

1: Sosnowiec nr 19. — 2: Sosnowiec nr 21. — 3: Sosnowiec nr 17. — 4: Sosnowiec nr 2. — 5: Sosnowiec nr 6. — 6: Sosnowiec nr 7. — 7: Przekrój czerpaka typu C (odcinek kuli). — 8: Lipie gr. 56. — 9: Lipie nr 191. — 10: Kępno nr 64. — 11: Iwanowice I gr. 36 (nr 5). — 12: Mydlniki gr. B (nr 5). — 13: Mydlniki gr. 3 (nr 6). — 14: Prokocim gr. 36. — 15: Prokocim gr. 93. — 16: Skotniki nr 77. — 17: Iwanowice II gr. szkiel. 7. — 18: Kwaczała nr 38. — 19: Kwaczała nr 41. — 20: Kwaczała—Jankowice nr 84. — 21: Kwaczała—Jankowice nr 85. — 22: Kwaczała—Jankowice nr 86. — 23: Kwaczała—Jankowice nr 87. — 24: Cieszęcin nr 5. — 25: Lipie gr. 14. — 26: Lipie gr. 30. — 27: Lipie gr. 38. — 28: Lipie gr. 44. — 29: Lipie gr. 60—65 (nr 22). — 30: Lipie gr. 60—65 (nr 23). — 31: Lipie gr. 60—65 (nr 24). — 32: Lipie gr. 66. — 33: Lipie gr. 80. — 34: Lipie nr IX. — 35: Lipie nr 97. — 36: Lipie nr 98. — 37: Lipie nr 99. — 38: Wiktorów nr 6. — 39: Ostrów nr 3. — 40: Raków nr 12. — 41: Raków nr 16. — 42: Siemianice I nr 12. — 43: Janków Przygodziecki gr. 2. — 44: Kępno nr 22. — 45: Kępno nr 59. — 46: Kępno nr 60. — 47: Kępno nr 61. — 48: Kępno nr 100. — 49: Iwanowice I gr. 4 (nr 5). — 50: Iwanowice I gr. 8. — 51: Iwanowice I gr. 36 (nr 6). — 52: Łagisza nr 17. — 53: Mydlniki gr. 1 (nr 7). — 54: Mydlniki gr. 8. — 55: Popówka nr 21. — 56: Popówka nr 22. — 57: Prokocim gr. 13 a (nr 3). — 58: Prokocim gr. 18 b (nr 3). — 59: Prokocim gr. 52. — 60: Prokocim gr. 64. — 61: Prokocim gr. 66 (nr 2). — 62: Prokocim gr. 66 (nr 3). — 63: Prokocim gr. 71. — 64: Prokocim gr. 74 (nr 3). — 65: Prokocim gr. 77. — 66: Prokocim gr. 87. — 67: Prokocim gr. 92. — 68: Prokocim gr. 99. — 69: Prokocim gr. 109 (nr 3). — 70: Prokocim gr. 114 a. — 71: Prokocim gr. 119 (nr 3).

Tablica LV.

1: Prokocim gr. 132 (nr 3). — 2: Prokocim gr. 142. — 3: Prokocim gr. 145. — 4: Prokocim gr. 158 (nr 2). — 5: Skotniki gr. 5. — 6: Skotniki gr. 7 (nr 4). — 7: Skotniki gr. 9. — 8: Skotniki gr. 20 (nr 5). — 9: Skotniki nr XXX. — 10: Skotniki nr XXXV. — 11: Skotniki nr 49. — 12: Skotniki nr 50. — 13: Skotniki nr 51. — 14: Skotniki nr 52. — 15: Skotniki nr 53. — 16: Skotniki nr 54. — 17: Skotniki nr 55. — 18: Facimiech nr 34. — 19: Iwanowice II gr. 1. — 20: Iwanowice II gr. szkiel. 1. — 21: Iwanowice gr. szkiel. 5. — 22: Iwanowice II gr. szkiel. 6. — 23: Iwanowice II gr. szkiel. 8. — 24: Iwanowice II stan. 5. — 25: Iwanowice II nr 1. — 26: Iwanowice II nr 7. — 27: Iwanowice II gr. szkiel. 25. — 28: Kwaczała nr 37. — 29: Kwaczała nr 43. — 30: Kwaczała—Jankowice nr 88. — 31: Kwaczała—Jankowice nr 89. — 32: Kwaczała—Jankowice nr 90. — 33: Kwaczała—Jankowice nr 91. — 34: Kwaczała—Jankowice nr 92. — 35: Kwaczała—Jankowice nr 93. — 36: Kwaczała—Jankowice nr 94. — 37: Kwaczała—Jankowice nr 95. — 38: Psary nr 3. — 39: Skwarzawa nr 3. — 40: Sosnowiec nr 20. — 41: Sosnowiec nr 22. — 42: Sosnowiec nr 3. — 43: Sosnowiec nr 4. — 44: Miejscowość nieznana z pow. będzińskiego nr 3. — 45: Sulmierzyce nr 31. — 46: Jankowy nr 11. — 47: Jankowy nr 12. — 48: Jankowy nr 13. — 49: Jankowy nr 14. — 50: Jankowy nr 15. — 51: Szupia nr 11. — 52: Łagisza nr 18. — 53: Prokocim gr. 80. — 54: Prokocim gr. 102. — 55: Prokocim gr. 122. — 56: Sosnowiec nr 5. — 57: Kępno nr 66. — 58: Kępno nr 67. — 59: Skotniki nr XXXIV. — 60: Skotniki nr 66. — 61: Raciborsko nr 2.

Tablica LVI.

1—2: Skotniki stan. e. — 3: Skotniki nr XXXVI. — 4: Sosnowiec nr 8. — 5: Skotniki nr XXXI. — 6: Skotniki nr XXXII. — 7: Skotniki nr XXXIII. — 8: Mydlniki gr. 7. — 9: Iwanowice nr 13. — 10: Mogiła nr 3. — 11: Lipie gr. 8 (nr 4). — 12: Lipie gr. 22 (nr 1). — 13: Lipie nr 121. — 14: Wiktorów gr. 3. — 15: Wiktorów nr 9. — 16: Sulmierzyce gr. 7 (nr 8). — 17: Janków Przygodzicki gr. 1. — 18: Kępno nr 82. — 19: Iwanowice I gr. 19. — 20: Iwanowice I gr. 23. — 21: Prokocim gr. 21 a. — 22: Prokocim gr. 21 b. — 23: Prokocim gr. 52 (nr 2). — 24: Prokocim gr. 52 (nr 3). — 25: Prokocim gr. 114 c. — 26: Prokocim gr. 121 (nr 3). — 27: Prokocim nr 39. — 28: Raciborsko nr 3. — 29: Skotniki gr. 13. — 30: Skotniki nr XXI. — 31: Kwaczała nr 28. — 32: Kwaczała nr 196. — 33: Kwaczała—Jankowice nr 50. — 34: Lipie gr. 30. — 35: Siemianice I nr 9. — 36: Janków Przygodzicki gr. 2. — 37: Janków Przygodzicki gr. 3. — 38: Janków Przygodzicki gr. 4. — 39: Kępno nr 70. — 40: Kępno nr 71. — 41: Kuźnica Trzebińska nr 1. — 42: Mogiła gr. 11. — 43: Prokocim gr. 79. — 44: Skotniki gr. 40. — 45: Skotniki nr 69. — 46: Skotniki nr 70. — 47: Sosnowiec nr 9. — 48: Iwanowice II gr. szkiel. 2. — 49: Iwanowice II gr. szkiel. 24. — 50: Iwanowice II stan. 6 (nr 2). — 51: Iwanowice II nr 4. — 52: Kwaczała nr 9. — 53: Kwaczała nr 10. — 54: Kwaczała nr 11. — 55: Kwaczała nr 118. — 56: Kwaczała nr 12. — 57: Kwaczała nr 119. — 58: Kwaczała nr 138. — 59: Kwaczała nr 183.

Tablica LVII.

1: Kwaczała—Jankowice nr 26. — 2: Kwaczała—Jankowice nr 27. — 3: Kwaczała—Jankowice nr 28. — 4: Kwaczała—Jankowice nr 29. — 5: Kwaczała—Jankowice nr 30. — 6: Kwaczała—Jankowice nr 31. — 7: Kwaczała—Jankowice nr 32. — 8: Kwaczała—Jankowice nr 33. — 9: Kwaczała—Jankowice nr 34. — 10: Kwaczała—Jankowice nr 35. — 11: Kwaczała—Jankowice nr 37. — 12: Kwaczała—Jankowice nr 38. — 13: Kwaczała—Jankowice nr 39. — 14: Kwaczała—Jankowice nr 40. — 15: Kwaczała—Jankowice nr 41. — 16: Kwaczała—Jankowice nr 42. — 17: Kwaczała—Jankowice nr 43. — 18: Kwaczała—Jankowice nr 44. — 19: Kwaczała—Jankowice nr 45. — 20: Kwaczała—Jankowice nr 46. — 21: Skwarzawa nr 1. — 22: Lipie gr. 2. — 23: Lipie gr. 4. — 24: Lipie gr. 16. — 25: Lipie gr. 22 (nr 2). — 26: Lipie gr. 25. — 27: Lipie gr. 26 (nr 2). — 28: Lipie gr. 26 (nr 3). — 29: Lipie gr. 28 (nr 1). — 30: Lipie gr. 33. — 31: Lipie gr. 36 (nr 3). — 32: Lipie gr. 36 (nr 4). — 33: Lipie gr. 38. — 34: Lipie gr. 40. — 35: Lipie gr. 44. — 36: Lipie gr. 45 (nr 1). — 37: Lipie gr. 47. — 38: Lipie gr. 48. — 39: Lipie gr. 50. — 40: Lipie gr. 52. — 41: Lipie gr. 59. — 42: Lipie gr. 60—65 (nr 25). — 43: Lipie gr. 60—65 (nr 26). — 44: Lipie gr. 70. — 45: Lipie gr. 78. —

46: Lipie nr X. — 47: Lipie nr XII. — 48: Lipie nr XIX. — 49: Lipie nr 122. — 50: Lipie nr 123. — 51: Lipie nr 124. — 52: Lipie nr 125. — 53: Lipie nr 126. — 54: Lipie nr 127. — 55: Lipie nr 128. — 56: Lipie nr 129. — 57: Lipie nr 130. — 58: Lipie nr 131. — 59: Lipie nr 193. — 60: Wiktorów gr. 1. — 61: Raków nr 6. — 62: Siemianice I nr 3. — 63: Sulmierzyce nr 5. — 64: Sulmierzyce nr 34. — 65: Kępno nr 27. — 66: Kępno nr 28. — 67: Kępno nr 29. — 68: Kępno nr 30. — 69: Kępno nr 72. — 70: Kępno nr 73. — 71: Kępno nr 74. — 72: Kępno nr 75. — 73: Kępno nr 76.

Tablica LVIII.

1: Kępno nr 77. — 2: Kępno nr 78. — 3: Kępno nr 79. — 4: Kępno nr 80. — 5: Iwanowice gr. 53. — 6: Mogiła gr. 4. — 7: Mogiła gr. 6. — 8: Mogiła gr. 34. — 9: Mydlniki gr. 16. — 10: Mydlniki gr. 21. — 11: Mydlniki gr. 28. — 12: Mydlniki gr. 33. — 13: Mydlniki gr. 35. — 14: Mydlniki nr 14. — 15: Mydlniki nr 15. — 16: Mydlniki nr 17. — 17: Mydlniki nr 18. — 18: Popówka nr 26. — 19: Prokocim gr. 18 b (nr 5). — 20: Prokocim gr. 60. — 21: Prokocim gr. 64. — 22: Prokocim gr. 72 (nr 2). — 23: Prokocim gr. 78. — 24: Prokocim gr. 85. — 25: Prokocim gr. 90. — 26: Prokocim gr. 92 (nr 1). — 27: Prokocim gr. 94 (nr 1). — 28: Prokocim gr. 95. — 29: Prokocim gr. 121 (nr 4). — 30: Prokocim gr. 145. — 31: Prokocim gr. 140. — 32: Prokocim gr. 151 (nr 2). — 33: Prokocim gr. 155. — 34: Prokocim nr 15. — 35: Skotniki nr XIV. — 36: Skotniki nr XX. — 37: Kwaczała nr 25. — 38: Kwaczała nr 26. — 39: Kwaczała nr 27. — 40: Kwaczała—Jankowice nr 48. — 41: Cieszęcin nr 7. — 42: Raków nr 5. — 43: Sulmierzyce nr 7. — 44: Kępno nr 68. — 45: Kępno nr 81. — 46: Mydlniki gr. A. — 47: Mydlniki gr. C. — 48: Mydlniki gr. 9. — 49: Mydlniki gr. 14. — 50: Mydlniki gr. 23. — 51: Mydlniki gr. 30 (nr 4). — 52: Mydlniki gr. 30 (nr 5). — 53: Mydlniki nr 19. — 54: Popówka nr 25. — 55: Prokocim gr. 16. — 56: Prokocim gr. 17 (nr 2). — 57: Prokocim gr. 17 (nr 3). — 58: Prokocim gr. 24. — 59: Prokocim gr. 43. — 60: Prokocim gr. 45. — 61: Prokocim gr. 52 (nr 4). — 62: Prokocim gr. 65 b (nr 3). — 63: Prokocim gr. 66. — 64: Prokocim gr. 72 (nr 3). — 65: Prokocim gr. 92 (nr 2). — 66: Prokocim gr. 93. — 67: Prokocim gr. 94 (nr 2). — 68: Prokocim gr. 119. — 69: Prokocim gr. 124. — 70: Prokocim gr. 132. — 71: Prokocim gr. 126 (nr 4). — 72: Prokocim gr. 151 (nr 1). — 73: Prokocim gr. 99 (nr 6). — 74: Skotniki gr. 7. — 75: Skotniki gr. 20. — 76: Skotniki nr XIII. — 77: Skotniki nr XV. — 78: Skotniki nr XVI. — 79: Skotniki nr XVII. — 80: Skotniki nr XVIII. — 81: Skotniki XIX. — 82: Skotniki nr 68. — 83: Skotniki nr 71. — 84: Skotniki nr 74. — 85: Skotniki nr 81. — 86: Kwaczała—Jankowice nr 47.

Tablica LIX.

1: Lipie gr. 15. — 2: Lipie nr 192. — 3: Lipie gr. 28 (nr 2). — 4: Sadowie nr 9. — 5: Sadowie nr 10. — 6: Kępno nr 69. — 7: Mogiła gr. 22. — 8: Mogiła gr. 35. — 9: Mogiła gr. D. — 10: Mydlniki gr. 1. — 11: Mydlniki gr. 3. — 12: Mydlniki gr. 22. — 13: Mydlniki gr. 27. — 14: Mydlniki nr 20. — 15: Mydlniki nr 28. — 16: Prokocim gr. 18 b (nr 6). — 17: Prokocim gr. 62. — 18: Prokocim gr. 65 b (nr 2). — 19: Prokocim gr. 75 (nr 2). — 20: Prokocim gr. 75 (nr 3). — 21: Prokocim gr. 89. — 22: Prokocim gr. 96. — 23: Prokocim gr. 99 (nr 5). — 24: Prokocim gr. 99 (nr 7). — 25: Skotniki gr. 26. — 26: Skotniki nr 72. — 27: Skotniki nr 73. — 28: Skotniki nr III. — 29: Skotniki nr IV. — 30: Lipie nr 167. — 31: Prokocim gr. 25. — 32: Janków Przygodzicki nr 5. — 33: Kępno nr 31. — 34: Kwaczała nr 177. — 35: Prokocim gr. 126 (nr 1). — 36: Prokocim gr. 32. — 37: Kwaczała—Jankowice nr 49. — 38: Iwanowice II stan. 6 (nr 1). — 39: Cieszęcin nr 9. — 40: Cieszęcin nr 8. — 41: Lipie gr. 23. — 42: Lipie gr. 58. — 43: Lipie nr XIII. — 44: Lipie nr 152 a. — 45: Lipie nr 152 b. — 46: Lipie nr 152 c. — 47: Lipie nr 152 d. — 48: Sulmierzyce nr 36. — 49: Sulmierzyce nr 37. — 50: Lipie nr 150. — 51: Lipie nr 151. — 52: Zakrzów nr 5.

Tablica LX.

1: Kwaczała nr 47 a. — 2: Kwaczała nr 47 b. — 3: Kwaczała 47 d. — 4: Kwaczała nr 122 a. — 5: Kwaczała nr 122 b. — 6: Kwaczała nr 152 a. — 7: Kwaczała—Jankowice nr 96. — 8: Kwaczała—Jankowice nr 96. — 9: Facimiech nr 27. — 10: Kwaczała nr 47 f. — 11: Kwaczała nr 47 a. — 12: Kwaczała nr 47 i.

Tablica LXI.

1: Kwaczała nr 122 c. — 2: Kwaczała nr 152 b. — 3: Kwaczała nr 184 b. — 4: Sulmierzyce gr. 7. — 5: Kwaczała nr 47 g. — 6—12: Kwaczała—Jankowice nr 96.

Tablica LXII.

1: Krzętle stan. 1 (nr 1). — 2: Krzętle stan. 2. — 3: Krzętle stan. 1 (nr 2). — 4: Praszka nr 2. — 5: Praszka nr 3. — 6: Pracza nr 4. — 7: Praszka nr 5. — 8: Praszka nr 6. — 9: Praszka nr 7. — 10: Praszka nr 8. — 11: Praszka nr 9. — 12: Praszka nr 10. — 13: Praszka nr 11. — 14: Praszka nr 12. — 15: Praszka nr 13. — 16: Dąbrowa II gr. 5 (nr 2). — 17: Dąbrowa II gr. 7 (nr 8). — 18: Dąbrowa II gr. 7 (nr 11). — 19: Dąbrowa II gr. 7 (nr 7).

Tablica LXIII.

1: Dąbrowa II nr. 8 (nr 1). — 2: Dąbrowa II gr. 8 (nr 5). — 3: Dąbrowa II nr. 8 (nr 2). — 4: Dąbrowa II gr. 8 (nr 3). — 5: Dąbrowa II gr. 9 (nr 1). — 6: Dąbrowa II gr. 9 (nr 2). — 7: Dąbrowa II gr. 9 (nr 5). — 8: Dąbrowa II gr. 10 (nr 1). — 9: Dąbrowa II gr. 10 (nr 2). — 10: Dąbrowa II gr. 10 (nr 3). — 11: Dąbrowa II gr. 10 (nr 4).

Tablica LXIV.

1: Dąbrowa II gr. 11 (nr 1). — 2: Dąbrowa II gr. 11 (nr 6). — 3: Dąbrowa II gr. 11 (nr 2). — 4: Dąbrowa II gr. 11 (nr 3). — 5: Dąbrowa II nr 2. — 6: Jankowy III nr 10. — 7: Jankowy III nr 7. — 8: Jankowy III nr 6. — 9—10: Jankowy III nr 8. — 11: Jankowy III nr 5. — 12: Jankowy III nr 8. — 13: Jankowy III nr 9. — 14: Jankowy III nr 12. — 15—16: Jankowy III nr 11.

Tablica LXV.

1: Czarnożyły nr 1. — 2: Czarnożyły nr 2. — 3: Felinów nr 1. — 4: Felinów nr 3. — 5: Felinów nr 4. — 6: Felinów nr 2. — 7: Mokrsko Poduchowne III gr 2 (nr 1). — 8: Mokrsko Poduchowne III gr. 2 (nr 3). — 9—10: Mokrsko Poduchowne III gr. 1. — 11: Mokrsko Poduchowne III gr 2 (nr 2). — 12: Mokrsko Poduchowne III gr. 2 (nr 4).

Tablica LXVI.

1: Mokrsko Poduchowne III gr. 3 (nr 1). — 2: Mokrsko Poduchowne III gr. 3 (nr 3). — 3: Mokrsko Poduchowne III gr. 3 (nr 4). — 4: Mokrsko Poduchowne III gr. 3 (nr 5). — 5: Mokrsko Poduchowne III gr. 3 (nr 2). — 6: Mokrsko Poduchowne III gr. 5 (nr 1). — 7: Mokrsko Poduchowne III gr. 5 (nr 2). — 8: Mokrsko Poduchowne III gr. 5 (nr 3). — 9: Mokrsko Poduchowne III gr. 5 (nr 4). — 10: Mokrsko Poduchowne III gr. 5 (nr 5). — 11: Mokrsko Poduchowne III gr. 5 (nr 6). — 12: Mokrsko Poduchowne III gr. 5 (nr 7).

Tablica LXVII.

1: Sulmierzyce nr 9 ($\frac{1}{6}$). — 2: Dąbrowa gr. 5 (nr 2) ($\frac{1}{6}$). — 3: Dąbrowa gr. 12 (nr 1) ($\frac{1}{8}$). — 4: Dąbrowa nr 3 ($\frac{1}{8}$). — 5: Dąbrowa gr. 9 (nr 7) ($\frac{1}{6}$). — 6: Dąbrowa nr 2 ($\frac{1}{8}$). — 7: Lipie gr. 32 ($\frac{1}{6}$). — 8: Dąbrowa g. 11 (nr 1) ($\frac{1}{6}$). — 9: Lipie gr. 11 ($\frac{1}{5}$). — 10: Sulmierzyce gr. 8 ($\frac{1}{5}$). — 11: Sulmierzyce nr 10 ($\frac{1}{5}$). — 12: Lipie gr. 5 ($\frac{1}{4}$). — 13: Sulmierzyce gr. 7 (nr 7) ($\frac{1}{6}$).

Tablica LXVIII.

1: Kwaczała nr 4 ($\frac{1}{6}$). — 2: Prokocim gr. 66 ($\frac{1}{5}$). — 3: Prokocim gr. 95 ($\frac{1}{5}$). — 4: Prokocim gr. 153 ($\frac{1}{5}$). — 5: Skotniki nr 83 ($\frac{1}{4}$) (według Weninger). — 6: Skotniki nr VI ($\frac{1}{5}$). — 7: Skotniki nr 20 ($\frac{1}{5}$).

Tablica LXIX.

1: Balice nr 2 ($\frac{1}{6}$). — 2: Balice nr 3 ($\frac{1}{6}$). — 3: Wiktorów nr 3 ($\frac{1}{5}$). — 4: Skotniki nr 12 ($\frac{1}{4}$). — 5: Prokocim gr. 5 ($\frac{1}{5}$). — 6: Prokocim nr 3 ($\frac{1}{5}$). — 7: Skotniki nr 13 ($\frac{1}{4}$). — 8: Rozwinięty ornament z popielnicy Skotniki nr 13 ($\frac{1}{4}$).

Tablica LXX.

1: Skotniki nr 14 ($\frac{1}{5}$). — 2: Skotniki nr 75 ($\frac{1}{4}$). — 3: Skotniki nr 86 ($\frac{1}{4}$) (według Weninger). — 4: Skotniki nr 84 ($\frac{1}{4}$) (według Weninger). — 5: Skotniki 85 ($\frac{1}{4}$) (według Weninger). — 6: Kwaczała nr 8 ($\frac{1}{4}$). — 7: Kwaczała nr 7 ($\frac{1}{5}$). — 8: Kwaczała nr 139 ($\frac{1}{4}$). — 9: Rozwinięty ornament z popielnicy Kwaczała nr 139.

Tablica LXXI.

1: Sulmierzyce nr 3 ($\frac{1}{5}$). — 2: Sulmierzyce nr 12 ($\frac{1}{5}$). — 3: Skotniki nr VII ($\frac{1}{2}$). — 4: Skotniki nr 120 ($\frac{1}{4}$) (według Weninger). — 5: Biskupice Zabaryczne nr 2 ($\frac{1}{4}$). — 6: Lipie nr 71 ($\frac{1}{4}$). — 7: Sulmierzyce nr 40 ($\frac{1}{5}$). — 8: Prokocim gr. 47 (misa z góry). — 9: Skotniki nr 126 ($\frac{1}{4}$) (według Weninger). — 10: Sulmierzyce nr 41 ($\frac{1}{4}$). — 11: Skotniki nr 117 ($\frac{1}{4}$) (według Weninger). — 12: Skotniki nr 118 ($\frac{1}{4}$) (według Weninger).

Tablica LXXII.

1: Dąbrowa nr 19 ($\frac{1}{3}$). — 2: Lipie nr 83 ($\frac{1}{5}$). — 3: Lipie gr. 19 (nr 2) ($\frac{1}{4}$). — 4: Sulmierzyce gr. 2 (nr 6) ($\frac{1}{4}$). — 5: Lipie nr XVII ($\frac{1}{4}$). — 6: Cieszęcin nr 4 ($\frac{1}{2}$). — 7: Cieszęcin nr 3 ($\frac{1}{4}$). — 8: Dąbrowa gr. 10 (nr 1) ($\frac{1}{6}$). — 9: Dąbrowa gr. 12 (nr 2) ($\frac{1}{4}$). — 10: Lipie gr. 16 ($\frac{1}{4}$). — 11: Lipie gr. 20 ($\frac{1}{4}$). — 12: Lipie gr. 29 ($\frac{1}{4}$). — 13: Lipie gr. 36 ($\frac{1}{4}$).

Tablica LXXIII.

1: Lipie gr. 66 ($\frac{1}{4}$). — 2: Lipie gr. 60—65 (nr 12) ($\frac{1}{4}$). — 3: Lipie gr. 40 ($\frac{1}{4}$). — 4: Lipie nr 74 ($\frac{1}{3}$). — 5: Lipie nr 76 ($\frac{1}{4}$). — 6: Lipie nr 77 ($\frac{1}{4}$). — 7: Lipie gr. 78 ($\frac{1}{4}$). — 8: Lipie nr 80 ($\frac{1}{4}$). — 9: Siemianice I nr 7 ($\frac{1}{4}$). — 10: Siemianice I nr 8 ($\frac{1}{4}$). — 11: Lipie nr 81 ($\frac{1}{4}$).

Tablica LXXIV.

1: Załęcze Wielkie gr. 1 ($\frac{1}{6}$). — 2: Sulmierzyce gr. 2 (nr 4) ($\frac{1}{4}$). — 3: Sulmierzyce gr. 7 (nr 14) ($\frac{1}{3}$). — 4: Sulmierzyce nr 18 ($\frac{1}{4}$). — 5: Dąbrowa nr 18 ($\frac{1}{4}$). — 6: Sulmierzyce nr 19 ($\frac{1}{4}$). — 7: Sulmierzyce gr. 7 (nr 15) ($\frac{1}{3}$). — 8: Prokocim gr. 83 ($\frac{1}{3}$). — 9: Mydlniki gr. C ($\frac{1}{2}$). — 10: Mydlniki gr. 7 (nr 1) ($\frac{1}{2}$). — 11: Skotniki nr XXII ($\frac{1}{3}$). — 12: Skotniki nr 101 ($\frac{1}{2}$). — 13: Skotniki nr 66 ($\frac{1}{4}$).

Tablica LXXV.

1: Lipie gr. 73 ($\frac{1}{3}$). — 2: Sulmierzyce nr 27 (czerpak z góry) ($\frac{1}{4}$). — 3: Skotniki gr. 2 (nr 3) czerpak od spodu ($\frac{1}{3}$). — 4: Prokocim gr. 84 ($\frac{1}{3}$). — 5: Prokocim gr. 21 a ($\frac{1}{3}$). — 6: Prokocim gr. 156 (nr 3) ($\frac{1}{3}$). — 7: Prokocim gr. 99 ($\frac{1}{3}$). — 8: Prokocim gr. 13 a ($\frac{1}{3}$). — 9: Prokocim gr. 18 b ($\frac{1}{3}$). — 10: Prokocim gr. 109 ($\frac{1}{3}$). — 11: Prokocim gr. 92 ($\frac{1}{3}$). — 12: Prokocim gr. 146 ($\frac{1}{3}$). — 13: Skotniki nr 52 ($\frac{1}{3}$). — 14: Mydlniki gr. 8 ($\frac{1}{2}$). — 15: Skotniki nr XXXIV ($\frac{1}{2}$). — 16: Skotniki nr XXXVI ($\frac{1}{4}$).

Tablica LXXVI.

1: Skotniki nr 102 ($\frac{1}{2}$) (według Weninger). — 2: Sulmierzyce nr 30 ($\frac{1}{4}$). — 3: Mydlniki gr 7 (nr 2) ($\frac{1}{2}$). — 4: Skotniki nr XXXIII ($\frac{1}{2}$). — 5: Prokocim gr. 102 ($\frac{1}{3}$). — 6: Prokocim gr. 122 ($\frac{1}{3}$). — 7: Siemianice II nr 15 ($\frac{1}{2}$). — 8: Sulmierzyce gr. 4 (nr 2) ($\frac{1}{3}$). — 9: Sulmierzyce gr. 4 (nr 3) ($\frac{1}{3}$). — 10: Sulmierzyce nr 36 ($\frac{1}{3}$). — 11: Sulmierzyce nr 37 ($\frac{1}{3}$). — 12: Praszka gr. 1 ($\frac{1}{2}$). — 13: Lipie nr 151 ($\frac{1}{3}$). — 14: Lipie gr. 57 ($\frac{1}{4}$). — 15: Lipie nr 150 ($\frac{1}{3}$).

Tablica LXXVII.

1: Praszka gr. 4 (nr 7) ($\frac{1}{3}$). — 2: Prokocim nr 32 ($\frac{1}{3}$). — 3: Skotniki gr. 13 ($\frac{1}{2}$). — 4: Sulmierzyce nr 33 ($\frac{1}{4}$). — 5: Ochędzyn nr 1 ($\frac{1}{2}$). — 6: Siemianice I nr 9 ($\frac{1}{4}$). — 7: Skotniki gr. 40 ($\frac{1}{2}$). — 8: Skotniki nr 69 ($\frac{1}{2}$). — 9: Skotniki nr 70 ($\frac{1}{2}$). — 10: Lipie gr. 8 (nr 2) ($\frac{1}{4}$). — 11: Lipie 126 ($\frac{1}{3}$). — 12: Prokocim gr. 151 (nr 2) ($\frac{1}{3}$). — 13: Cieszęcin nr 7 ($\frac{1}{3}$). — 14: Miejscowość nieznaną z pow. kępińskiego nr 1 ($\frac{1}{4}$). — 15: Sulmierzyce nr 1 ($\frac{1}{4}$).

Tablica LXXVIII.

1: Rozwinięty ornament z czarki Mydlniki gr. 9 (nr 6). — 2: Mydlniki gr. 9 (nr 6) ($\frac{1}{2}$). — 3: Prokocim gr. 43 ($\frac{1}{3}$). — 4: Prokocim gr. 156 (nr 5) ($\frac{1}{3}$). — 5: Skotniki nr 88 ($\frac{1}{4}$) (według Weninger). — 6: Skotniki nr 91 ($\frac{1}{2}$) (według Weninger). — 7: Skotniki nr 90 ($\frac{1}{4}$) (według Weninger). — 8: Skotniki nr 93 ($\frac{1}{2}$) (według Weninger). — 9: Kwaczała nr 204 ($\frac{1}{4}$). — 10: Załęcze Wielkie gr. 3 (nr 3) ($\frac{1}{4}$). — 11: Lipie gr. 8 (nr 1) ($\frac{1}{4}$). — 12: Lipie gr. 15 ($\frac{1}{3}$). — 13: Lipie gr. 10 ($\frac{1}{4}$).

Tablica LXXIX.

1: Lipie gr. 28 ($\frac{1}{5}$). — 2: Lipie gr. 5 ($\frac{1}{4}$). — 3: Sulmierzyce nr 32 ($\frac{1}{4}$). — 4: Mydlniki gr. D (nr 5) ($\frac{1}{3}$). — 5: Mydlniki gr. 3 (nr 8). ($\frac{1}{2}$). — 6: Mydlniki nr 20 ($\frac{1}{2}$). — 7: Rozwinięty ornament z czarki, Prokocim gr. 62 ($\frac{1}{3}$). — 8: Prokocim gr. 62 ($\frac{1}{3}$). — 9: Prokocim gr. 65 b ($\frac{1}{3}$). — 10: Prokocim gr. 99 (nr 5) ($\frac{1}{3}$). — 11: Prokocim gr. 146 ($\frac{1}{3}$). — 12: Skotniki nr 73 ($\frac{1}{2}$). — 13: Skotniki nr III ($\frac{1}{4}$). — 14: Skotniki nr IV ($\frac{1}{2}$).

Tablica LXXX.

1: Siemianice II nr 14 ($\frac{1}{3}$). — 2: Sulmierzyce nr 35 ($\frac{1}{4}$). — 3: Bażantarnia nr 1 ($\frac{1}{3}$). — 4: Dąbrowa II gr. 9 (nr 6) ($\frac{1}{4}$). — 5: Dąbrowa II gr. 7 (nr 4) ($\frac{1}{4}$). — 6: Cieszęcin nr 9 ($\frac{1}{2}$). — 7: Kuźnica Trzeńska nr 1 ($\frac{1}{4}$). — 8: Kuźnica Trzeńska nr 2 ($\frac{1}{4}$). — 9: Kuźnica Trzeńska nr 3 ($\frac{1}{4}$). — 10: Siemianice III luźno znalezione. — 11: Siemianice III gr. 3. — 12: Siemianice III gr. 3. — 13: Siemianice III gr. 3. — 14—15: Siemianice III gr. 1. —

Tablica LXXXI.

1: Topola Wielka, stan. 1, nr 1. — 2: Topola Wielka, stan. 1, nr 2. — 3: Topola Wielka, stan. 1, nr 3. — 4: Topola Wielka, stan. 1, nr 4. — 5: Topola Wielka, stan. 1, nr 5. — 6: Jankowy I nr 1. — 7: Jankowy I nr 2. — 8: Jankowy I nr 3. — 9: Jankowy I nr 4. — 10: Jankowy I nr 7. — 11: Jankowy I nr 8. — 12: Jankowy I nr 10. — 13: Jankowy I nr 11. — 14: Jankowy I nr 13. — 15: Jankowy I nr 12. — 16: Jankowy I nr 14. — 17: Jankowy I nr 15. — 18: Jankowy II schemat ornamentu z naczynia nr 1. — 19: Jankowy II schemat ornamentu z naczynia nr 2.

Tablica LXXXII.

1: Dąbrowa II nr 4 ($\frac{1}{2}$). — 2: Dąbrowa II nr 5 ($\frac{1}{2}$). — 3: Dąbrowa II gr. 3 (nr 4) ($\frac{1}{3}$). — 4: Dąbrowa II gr. 3 (nr 5) ($\frac{1}{1}$). — 5: Wyszanów nr 1 ($\frac{1}{1}$). — 6: Lipie gr. 17 (nr 2) ($\frac{1}{2}$). — 7: Lipie gr. 17 (nr 3) ($\frac{1}{3}$). — 8: Lipie gr. 39 (nr 3) ($\frac{1}{3}$). — 9: Sopel stan. 2, nr 5 ($\frac{1}{1}$). — 10: Wieruszów stan. 1, nr 2 ($\frac{1}{1}$).

Tablica LXXXIII.

1: Wawrzeńczyce nr 1 ($\frac{1}{5}$). — 2: Wawrzeńczyce nr 2 ($\frac{1}{3}$) (w rekonstrukcji). — 3: Wawrzeńczyce nr 3. — 4: Wawrzeńczyce nr 5. — 5: Wawrzeńczyce nr 4. — 6: Skotniki ($\frac{1}{3}$), skorupa, czarna, grafitowana z Materiałów z Komendy Miasta. — 7: Raciborsko nr 4 ($\frac{1}{2}$). — 8: Raciborsko nr 6 ($\frac{1}{2}$). — 9: Raciborsko nr 8 ($\frac{1}{2}$). — 10: Raciborsko nr 7 ($\frac{1}{2}$). — 11: Zakrzów nr 6 ($\frac{1}{1}$). — 12: Moszczenica nr 2 ($\frac{1}{1}$). — 13: Mydlniki gr. 30 (ornament popielnicy) ($\frac{1}{2}$).

Tablica LXXXIV.

1: Popówka nr 32 ($\frac{1}{5}$). — 2: Popówka nr 33 ($\frac{1}{5}$). — 3: Popówka nr 34 ($\frac{1}{5}$). — 4: Popówka nr 36 ($\frac{1}{5}$). — 5: Kwaczała nr 191 a, b ($\frac{1}{2}$). — 6: Kwaczała nr 192 ($\frac{1}{2}$). — 7: Lasowice, pow. oleski, gr. 4 ($\frac{1}{3}$). — 8: Jaśkowice, pow. kluczborski, gr. 2 ($\frac{1}{1}$). — 9: Polanowice I, pow. kluczborski, gr. 5 ($\frac{1}{1}$).

Tablica LXXXV.

1: Mogiła nr 4. — 2: Facimiech nr 40. — 3: Facimiech nr 41. — 4: Kwaczała nr 112. — 5: Kwaczała nr 134. — 6: Kwaczała—Jankowice nr 108. — 7: Kwaczała—Jankowice nr 109. — 8: Kwaczała—Jankowice nr 110. — 9: Kwaczała—Jankowice nr 112. — 10: Facimiech nr 38. — 11: Facimiech nr 39. — 12: Facimiech nr 42. — 13: Facimiech nr 43. — 14: Kwaczała—Jankowice nr 105. — 15: Kwaczała—Jankowice nr 106. — 16: Kwaczała—Jankowice nr 107. — 17: Kwaczała—Jankowice nr 111. — 18: Facimiech nr 37. — 19: Kwaczała—Jankowice nr 99. — 20: Kwaczała—Jankowice nr 100. — 21: Kwaczała—Jankowice nr 101. — 22: Kwaczała—Jankowice nr 102. — 23: Kwaczała nr 111. — 24: Kwaczała—Jankowice nr 98. — 25: Skotniki nr 2. — 26: Skotniki nr 1. — 27: Kwaczała—Jankowice nr 103. — 28: Kwaczała—Jankowice nr 104. — 29: Prokocim gr. 18 a. — 30: Prokocim gr. 36 a. — 31: Prokocim gr. 37. — 32: Prokocim gr. 106. — 33: Prokocim gr. 39 (nr 5). — 34: Prokocim gr. 144. — 35: Prokocim nr 17. — 36: Prokocim nr 18. — 37: Prokocim nr 21. — 38: Skotniki nr 3. — 39: Mników I nr 4. — 40: Mydlniki gr. 28. — 41: Prokocim gr. 102 (nr 3). — 42: Prokocim nr 25. — 43: Skotniki nr 4 a. — 44: Rudawa nr 1.

Tablica LXXXVI.

1: Kwaczała—Jankowice nr 114. — 2: Mydlniki nr 29. — 3: Brzezcie nr 2. — 4: Facimiech nr 51. — 5: Kwaczała—Jankowice nr 115. — 6: Kwaczała—Jankowice nr 117. — 7: Lelowice nr 1. — 8: Mydlniki gr. 1. — 9: Kwaczała—Jankowice nr 113. — 10: Mydlniki gr. 28 (nr 2). — 11: Kwaczała—Jankowice nr 116. — 12: Mników II nr 6.

Tablica LXXXVII.

1: Kwaczała—Jankowice nr 120. — 2: Kwaczała—Jankowice nr 118. — 3: Kwaczała—Jankowice nr 119. — 4: Kwaczała—Jankowice nr 126. — 5: Kwaczała—Jankowice nr 123. — 6: Kwaczała—Jankowice nr 124. — 7: Kwaczała—Jankowice nr 121. — 8: Kwaczała—Jankowice nr 122. — 9: Kwaczała—Jankowice nr 125. — 10: Prokocim gr. 41 (nr 4). — 11: Mogiła gr. 12. — 12: Kwaczała nr 128. — 13: Mydlniki gr. 28 (nr 3). — 14: Mydlniki gr. 33. — 15: Mników I nr 3. — 16: Kwaczała—Jankowice nr 132. — 17: Maszków I nr 4. — 18: Maszków II nr 6 a. — 19: Maszków II nr 6 b. — 20: Maszków II nr 6 c. — 21: Maszków II 6 d. — 22: Facimiech nr 44. — 23: Facimiech nr 45. — 24: Kwaczała nr 88.

Tablica LXXXVIII.

1: Kwaczała nr 87. — 2: Kwaczała nr 113. — 3: Kwaczała nr 129. — 4—9: Kwaczała—Jankowice nr 127. — 10—11: Kwaczała—Jankowice nr 128. — 12: Kwaczała—Jankowice nr 129. — 13: Kwaczała—Jankowice nr 130. — 14: Maszków I nr 5. — 15: Maszków II nr 6 e. — 16: Maszków II nr 6 f. — 17: Mników I nr 1. — 18: Mydlniki nr 31. — 19: Mydlniki nr 30. — 20: Prokocim gr. 3 (nr 4). — 21: Prokocim gr. 7. — 22: Prokocim gr. 8. — 23: Prokocim gr. 38. — 24: Prokocim gr. 40 (nr 4). — 25: Prokocim gr. 59. — 26: Prokocim gr. 107. (nr 4). — 27—28: Prokocim gr. 125 (nr 1). — 29: Prokocim gr. 125 (nr 2). — 30: Prokocim gr. 132. — 31: Prokocim gr. 137. — 32: Prokocim gr. 138 (nr 5). — 33: Prokocim gr. 142. — 34: Prokocim gr. 148. — 35: Prokocim gr. 152 (nr 4, 5). — 36—38: Prokocim nr 20. — 39: Prokocim nr 22 a. — 40: Prokocim nr 22 b. — 41: Prokocim nr 22 c. — 42: Prokocim nr 23. — 43: Prokocim nr 29. — 44: Prokocim nr 30. — 45: Skotniki gr. 9. — 46—47: Skotniki nr 11.

Tablica LXXXIX.

1: Kwaczała nr 130. — 2: Kwaczała nr 131. — 3: Kwaczała nr 132. — 4: Kwaczała nr 143. — 5—8: Kwaczała—Jankowice nr 133. — 9—13: Kwaczała—Jankowice nr 134. — 14—19: Kwaczała—Jankowice nr 135. — 20: Kwaczała nr 124—125. — 21: Kwaczała nr 126—127. — 22: Kwaczała—Jankowice nr 138 a. — 23: Kwaczała—Jankowice nr 138 b. — 24: Kwaczała—Jankowice nr 138 c. — 25: Kwaczała—Jankowice nr 157. — 26: Facimiech nr 46. — 27: Facimiech nr 47. — 28: Kwaczała—Jankowice nr 136 a. — 29: Kwaczała—Jankowice nr 136 b. — 30—36: Kwaczała—Jankowice nr 137. — 37: Prokocim gr. 58. — 38: Mogiła gr. 3. — 39: Mogiła gr. 39. — 40: Mogiła gr. 40. — 41: Mydlniki gr. 28 (nr 4). — 42: Mydlniki gr. 28 (nr 4). — 43: Mydlniki gr. 33. — 44: Prokocim gr. 3 (nr 5). — 45: Prokocim gr. 3 (nr 7). — 46: Prokocim gr. 13 a (nr 6). — 47: Prokocim gr. 51 (nr 4). — 48: Prokocim gr. 62. — 49: Prokocim gr. 68 (nr 3). — 50: Prokocim gr. 93. — 51: Prokocim gr. 115. — 52: Prokocim gr. 117. — 53: Prokocim gr. 122. — 54: Prokocim gr. 125 (nr 3). — 55: Prokocim gr. 138 (nr 8). — 56: Prokocim nr 28. — 57: Prokocim gr. 145. — 58: Skotniki nr 9. — 59—60: Wiktorów gr. 1. — 61: Skotniki gr. 3. — 62: Skotniki gr. 19. — 63: Skotniki nr 7. — 64: Skotniki gr. 40. — 65: Skotniki nr 6. — 66: Prokocim gr. 62 (nr 5). — 67: Prokocim nr 24. — 68: Kwaczała nr 114. — 69: Mników I nr 2. — 70: Kwaczała nr 115. — 71: Kwaczała—Jankowice nr 140. — 72: Kwaczała—Jankowice nr 139.

Tablica XC.

1: Prokocim gr. 39. — 2: Prokocim gr. 26. — 3: Prokocim gr. 41. — 4: Prokocim gr. 107. — 5: Skotniki nr 46. — 6: Prokocim gr. 39 (nr 4). — 7: Prokocim gr. 50. — 8: Prokocim gr. 65 a. — 9: Prokocim gr. 68 (nr 2). — 10: Prokocim gr. 138 (nr 7). — 11: Prokocim gr. 102 (nr 2). — 12: Prokocim gr. 138 (nr 6). — 13: Prokocim nr 26. — 14: Prokocim nr 27. — 15: Mogiła gr. 38. — 16: Mydlniki nr 32. — 17: Skotniki nr 8. — 18: Skotniki gr. 19. — 19: Facimiech nr 48. — 20: Facimiech nr 49. — 21—22: Prokocim gr. 80. — 23: Kwaczała—Jankowice nr 141. — 24: Popówka nr 37. — 25: Kwaczała—Jankowice nr 158. — 26: Kwaczała nr 94—110. — 27: Kwaczała nr 153—171.

Tablica XCI.

1: Kwaczała nr 49—85. — 2—8: Zabytki łowiane z Kwaczały, wciagnięte do materiałów z Kwaczały—Jankowic. — 2: Kwaczała—Jankowice nr 153 a. — 3: Kwaczała—Jankowice nr 153 b. — 4: Kwaczała—Jankowice nr 153 c. — 5: Kwaczała—Jankowice nr 153 d. — 6: Kwaczała—Jankowice nr 154. — 7: Kwaczała—Jankowice nr 155. — 8: Kwaczała—Jankowice nr 156. — 9: Kwaczała. Zabytki łowiane w posiadaniu Emila Zegadłowicza w Gorzeniu Górnym (według zdjęcia dra Józefa Żurowskiego).

Tablica XCII.

1: Iwanowice I, brązy z cmentarzyska ciałopalnego I. — 2 a: Kwaczała nr 178 a. — 2 b: Kwaczała nr 178 b. — 2 c: Kwaczała nr 178 c. — 2 d: Kwaczała nr 179. — 2 e: Kwaczała nr 180. — 2 f: Kwaczała nr 181. — 2 g: Kwaczała nr 182. — 3 a: Iwanowice gr. szkieł. 24 (nr 3). — 3 b: Iwanowice nr 28. — 3 c: Iwanowice nr 30. — 3 d: Iwanowice gr. szkieł. 23 (nr 4). — 3 e: Iwanowice nr 29. — 3 f: Iwanowice nr 27. — 3 g: Iwanowice gr. szkieł. 24 (nr 4). — 3 h: Iwanowice nr 26. — 3 i: Iwanowice nr 25. — 4: Iwanowice, zabytki metalowe z cmentarzyska ciałopalnego II i szkieletowego.

Tablica XCIII.

1: Lipie gr. 2. — 2: Lipie gr. 13. — 3: Lipie gr. 38. — 4: Lipie gr. 48. — 5: Lipie nr 155. — 6: Lipie nr 156. — 7: Lipie gr. 8 (nr 5 b). — 8: Lipie gr. 16 (nr 4). — 9: Lipie gr. 8 (nr 5 a). — 10: Lipie gr. 7. — 11: Lipie gr. 10. — 12: Lipie gr. 11. — 13: Lipie gr. 12. — 14: Lipie gr. 16. — 15: Lipie gr. 19. — 16: Lipie gr. 19. — 17: Lipie gr. 22. — 18: Lipie gr. 49. — 19: Lipie gr. 72 (nr 1) —

20: Lipie gr. 72 (nr 2). — 21: Lipie gr. 72 (nr 3). — 22: Lipie nr 157. — 23: Lipie gr. 7. — 24: Lipie nr 159. — 25: Kuźnica Bobrowska nr 1. — 26: Słupia nr 21. — 27: Słupia nr 17. — 27: Słupia nr 18. — 29: Słupia nr 20. — 30: Słupia nr 19. — 31: Sulmierzyce nr 42. — 32: Sulmierzyce nr 43. — 33: Kępno, brązy z grobów oraz nr 34—40. — 34: Kępno nr 94. — 35: Kępno nr 93. — 36—37: Kępno gr 95. — 38: Kępno nr 91. — 39: Kępno nr 87. — 40: Kępno nr 89. — 41: Kępno nr 85. — 42: Kępno nr 96. — 43: Kępno nr 88. — 44: Kępno nr 86. — 45: Kępno nr 90. — 46: Kępno nr 92.

Tablica XCIV.

1: Pichlice nr 1. — 2: Pichlice nr 2. — 3: Pichlice nr 3. — 4: Pichlice nr 4. — 5: Pichlice nr 5. — 6: Pichlice nr 6. — 7: Pichlice nr 7. — 8: Pichlice nr 8. — 9: Pichlice nr 9. — 10: Pichlice nr 10. — 11: Pichlice nr 11. — 12: Pichlice nr 12. — 13: Siemianice II nr 16. — 14: Siemianice II nr 17. — 15: Siemianice II nr 18. — 16: Siemianice II nr 19. — 17: Siemianice II nr 20.

Tablica XCV.

1: Balice nr 15. — 2: Lipie gr. 38. — 3: Sulmierzyce gr. 8 (nr 7). — 4: Kępno nr 93. — 5: Grębain nr 4. — 6: Sulmierzyce gr. 8 (nr 6). — 7: Popówka nr 37. — 8: Dąbrowa II gr. 10. — 9—12: Dąbrowa II gr. I (według rysunków dra Konrada Jażdżewskiego).

Tablica XCVI.

1—13: Dąbrowa II, zabytki żelazne i brązowe z grobu II, według rysunków dra Konrada Jażdżewskiego.

Tablica XCVII.

1: Skotniki nr 127. — 2: Skotniki nr 129. — 3: Skotniki nr 132. — 4: Skotniki nr 128. — 5: Skotniki nr 130. — 6: Skotniki nr 142. — 7: Skotniki nr 141. — 8: Skotniki nr 139. — 9: Skotniki nr 137. — 10: Skotniki nr 134. — 11: Skotniki nr 135. — 12: Skotniki nr 136 (ryc. 1—12, według Weninger, Wien. P. Z. II. 95: ryc. VI). — 13: Ojców II (wawóz Korytania) (nr 1). — 14: Skotniki nr 145. — 15: Skotniki nr 146. — 16: Skotniki nr 147. — 17: Skotniki nr 152. — 18: Skotniki nr 148. — 19: Skotniki nr 150. — 20: Skotniki nr 149. — 21: Skotniki nr 151 (ryc. 14—21, według Weninger, Wien. P. Z., II, 94: ryc. V; skala nieznaną). — 22: Prokocim gr. 126. — 23: Mogiła nr 7.

Tablica XCVIII.

1: Łagisza nr 26 ($\frac{1}{1}$). — 2: Łagisza nr 20 ($\frac{1}{1}$). — 3: Łagisza nr 21 ($\frac{1}{1}$). — 4: Łagisza nr 22 ($\frac{1}{1}$). — 5: Łagisza nr 19 ($\frac{1}{1}$). — 6: Łagisza nr 23 ($\frac{1}{1}$). — 7: Łagisza nr 24 ($\frac{1}{1}$). — 8: Łagisza nr 27 ($\frac{1}{1}$). — 9: Grodziec nr 3 ($\frac{1}{1}$). — 10: Grodziec nr 4 ($\frac{1}{1}$). — 11: Grodziec nr I ($\frac{1}{1}$). — 12: Grodziec nr 2 ($\frac{1}{1}$). — 13: Facimiech nr 54. — 14: Facimiech nr 53. — 15: Sopol II nr 8 a ($\frac{1}{1}$). — 16: Sopol II nr 8 b ($\frac{1}{1}$).

Tablica XCIX.

1: Sokolina nr 34 ($\frac{1}{2}$). — 2: Sokolina nr 35 ($\frac{1}{2}$). — 3: Sokolina nr 36 ($\frac{1}{2}$). — 4: Sokolina nr 37 ($\frac{1}{2}$). — 5: Biskupice nr 7 ($\frac{1}{2}$). — 6—8: Praszka gr. C (według Jażdżewskiego, ZOW, VI, 62: ryc. 4—6 ($\frac{1}{3}$)). — 9: Dąbrowa II gr. 10 (nr 6) ($\frac{1}{2}$). — 10: Sulmierzyce gr. 3 ($\frac{1}{1}$). — 11: Toporów nr 2 ($\frac{1}{1}$). — 12: Dąbrowa II gr. 10 (nr 7) ($\frac{1}{1}$). — 13: Sulmierzyce nr 38 ($\frac{1}{1}$). — 14: Sulmierzyce gr. 3 ($\frac{1}{1}$). — 15: Kwaczała nr 195 ($\frac{1}{2}$). — 16: Kwaczała nr 194 ($\frac{1}{2}$).

Tablica C.

1: Kwaczała nr 256. — 2: Kwaczała nr 245. — 3: Kwaczała nr 223. — 4: Kwaczała nr 226. — 5: Kwaczała nr 225. — 6: Kwaczała nr 254.

Tablica CI.

1: Kwaczała nr 239. — 2—3: Kwaczała nr 249. — 4: Kwaczała nr 248. — 5: Kwaczała nr 241. — 6: Kwaczała nr 240. — 7: Kwaczała nr 234. — 8: Kwaczała nr 250. — 9—14: Kwaczała nr 243. — 15: Kwaczała nr 237. — 16: Kwaczała nr 238. — 17: Kwaczała nr 252. — 18: Kwaczała nr 253. — 19: Kwaczała nr 243. — 20: Kwaczała nr 000. — 21: Kwaczała nr 233. — 22—23: Kwaczała nr 244. — 24: Kwaczała nr 242. — 25: Kwaczała nr 246. — 26: Kwaczała nr 224. — 27: Kwaczała nr 232. — 28: Kwaczała gr. (nr 4). — 29: Kwaczała nr 227.

Tablica CII.

1: Maszków III nr 11. — 2: Maszków III nr 8. — 3: Maszków III nr 9. — 4: Iwanowice nr 32. — 5: Kwaczała nr 91. — 6: Kwaczała nr 92. — 7: Kwaczała nr 117. — 8: Kwaczała nr 135. — 9: Kwaczała—Jankowice nr 144. — 10: Kwaczała—Jankowice nr 145. — 11: Kwaczała—Jankowice nr 146. — 12: Kwaczała—Jankowice nr 147. — 13: Kwaczała—Jankowice nr 148. — 14: Kwaczała—Jankowice nr 149. — 15: Kwaczała—Jankowice nr 150. — 16: Kwaczała—Jankowice nr 151. — 17: Iwanowice nr 31. — 18: Kwaczała—Jankowice nr 142. — 19: Kobierzyn nr 1. — 20: Kwaczała—Jankowice nr 143.

Tablica CIII.

1—2: Motkowice nr 1. — 3: Łącko nr 1. — 4: Łącko nr 3. — 5: Łącko nr 2. — 6: Łącko nr. 4. — 7: Łącko nr 5. — 8: Kobylagóra.

Tablica CIV.

1: Biskupice nr 1. — 2: Biskupice nr 2. — 3: Biskupice nr 3. — 4: Biskupice nr 4. — 5: Biskupice nr 5. — 6: Biskupice nr 6. — 7: Biskupice nr 7. — 8: Biskupice nr 8. — 9: Biskupice nr 9. — 10: Biskupice nr 10. — 11: Biskupice nr 11. — 12: Biskupice nr 12. — 13: Biskupice nr 13. — 14: Biskupice nr 14. — 15: Biskupice nr 15. — 16: Biskupice nr 16. — 17: Biskupice nr 17. — 18: Biskupice nr 18.

Tablica CV.

1: Sokolina nr 1. — 2: Sokolina nr 2. — 3: Sokolina nr 3. — 4: Sokolina nr 4. — 5: Sokolina nr 5. — 6: Sokolina nr 6. — 7: Sokolina nr 7. — 8: Sokolina nr 8. — 9: Sokolina nr 9. — 10: Sokolina nr 10. — 11: Sokolina nr 11. — 12: Sokolina nr 12. — 13: Sokolina nr 13. — 14: Sokolina nr 14. — 15: Sokolina nr 15. — 16: Sokolina nr 16. — 17: Sokolina nr 17. — 18: Sokolina nr 18. — 19: Sokolina nr 19. — 20: Sokolina nr 20.

Tablica CVI.

1: Sokolina nr 21. — 2: Sokolina nr 22. — 3: Sokolina nr 23. — 4: Sokolina nr 24. — 5: Sokolina nr 25. — 6: Sokolina nr 26. — 7: Sokolina nr 27. — 8: Sokolina nr 28. — 9: Sokolina nr 29. — 10: Sokolina nr 30. — 11: Sokolina nr 31. — 12: Sokolina nr 32. — 13: Sokolina nr 33. — 14: Sokolina nr 38. — 15: Sokolina nr 39. — 16: Sokolina nr 40. — 17: Sokolina nr 41. — 18: Sokolina nr 42. — 19: Sokolina nr 44. — 20: Sokolina nr 43. — 21: Sokolina nr 45.

Tablica CVII.

1: Biskupice nr 15. — 2: Cieszęcin nr 10. — 3: Rudawa nr 1. — 4: Sokolina nr 34. — 5: Sokolina nr 35. — 6: Sokolina nr 36. — 7: Sokolina nr 37.

Tablica CVIII.

1: Boszki pow. kielecki (Muzeum Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Kielcach). —
 2: Ludwików gr. 64. — 3: Ludwików gr. 50. — 4: Ludwików gr. 67. — 5: Ludwików gr. 5. —
 6: Ludwików gr. 55. — 7: Ludwików gr. 2. — 8: Ludwików gr. 32. — 9: Ludwików gr. 63. —
 10: Ludwików gr. 66. — 11: Ludwików gr. 26. Ludwików pow. kielecki (Muzeum Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Kielcach).

Tablica CIX.

1: Beszowa pow. stopnicki, nr kat. 8169. — 2: Grabowa pow. stopnicki nr kat. 8166. —
 3: Grabowa pow. stopnicki nr kat. 17044. — 4: Przeczów pow. stopnicki nr kat. 17051. — 5: Przeczów nr 4523. — 6: Przeczów nr 4531. — 7: Przeczów 4521. — 8: Przeczów 4522. — 9: Przeczów nr 4533. — 10: Przeczów nr 4530. — 11: Przeczów nr 4526. — 12: Przeczów nr 4525. — 13: Przeczów nr 4527. — 14: Przeczów nr 4529. — 15: Przeczów nr 4636. — 16: Przeczów nr 4524. — 17: Przeczów nr 4532 (Muzeum im. Majewskiego w Warszawie).

Tablica CX.

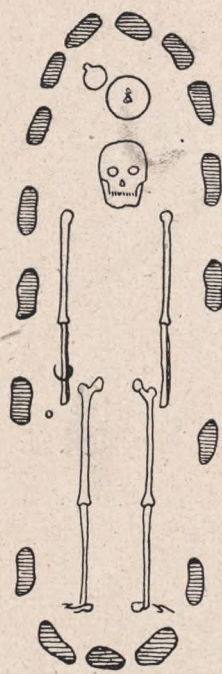
1: Grabowa nr kat. 8166 ($\frac{1}{8}$). — 2: Grabowa pow. stopnicki nr kat. 17044 ($\frac{1}{8}$). — 3: Przeczów, pow. stopnicki nr kat. 4521 ($\frac{1}{8}$). — 4: Przeczów, pow. stopnicki nr kat. 4523 ($\frac{1}{8}$). — 5: Przeczów, pow. stopnicki nr kat. 4531 ($\frac{1}{8}$). — 6: Przeczów, pow. stopnicki nr kat. 17051 ($\frac{1}{8}$). — 7: Przędziel, pow. niski ($\frac{1}{6}$). — 8: Wierzawice, pow. łańcucki ($\frac{1}{6}$). — 9: Tarnobrzeg ($\frac{1}{4}$). — 10: Budy Łańcuckie, pow. łańcucki ($\frac{1}{4}$). — 11: Gorzyce, pow. tarnobrzeski ($\frac{1}{4}$).

Tablica CXI.

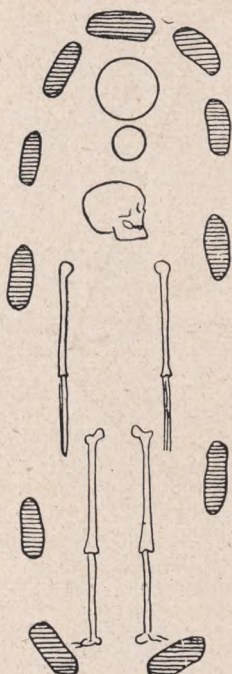
Plan cmentarzyska w Prokocimiu.

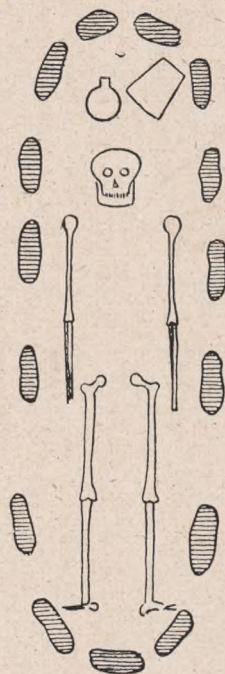
TABLICE

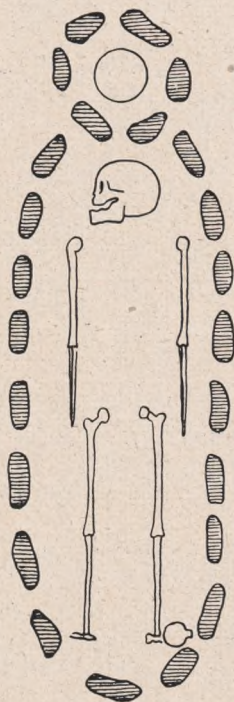
grób 1

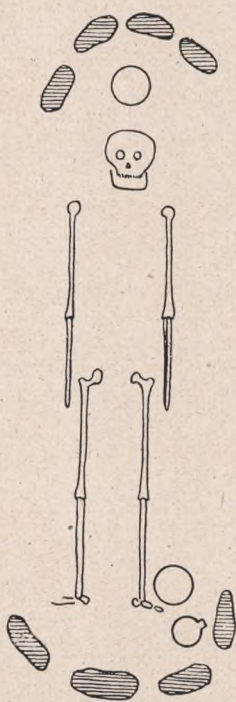
grób 4

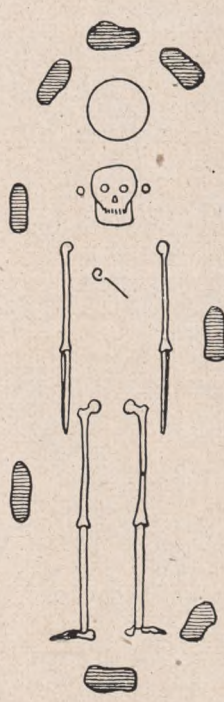
grób 5

grób 6

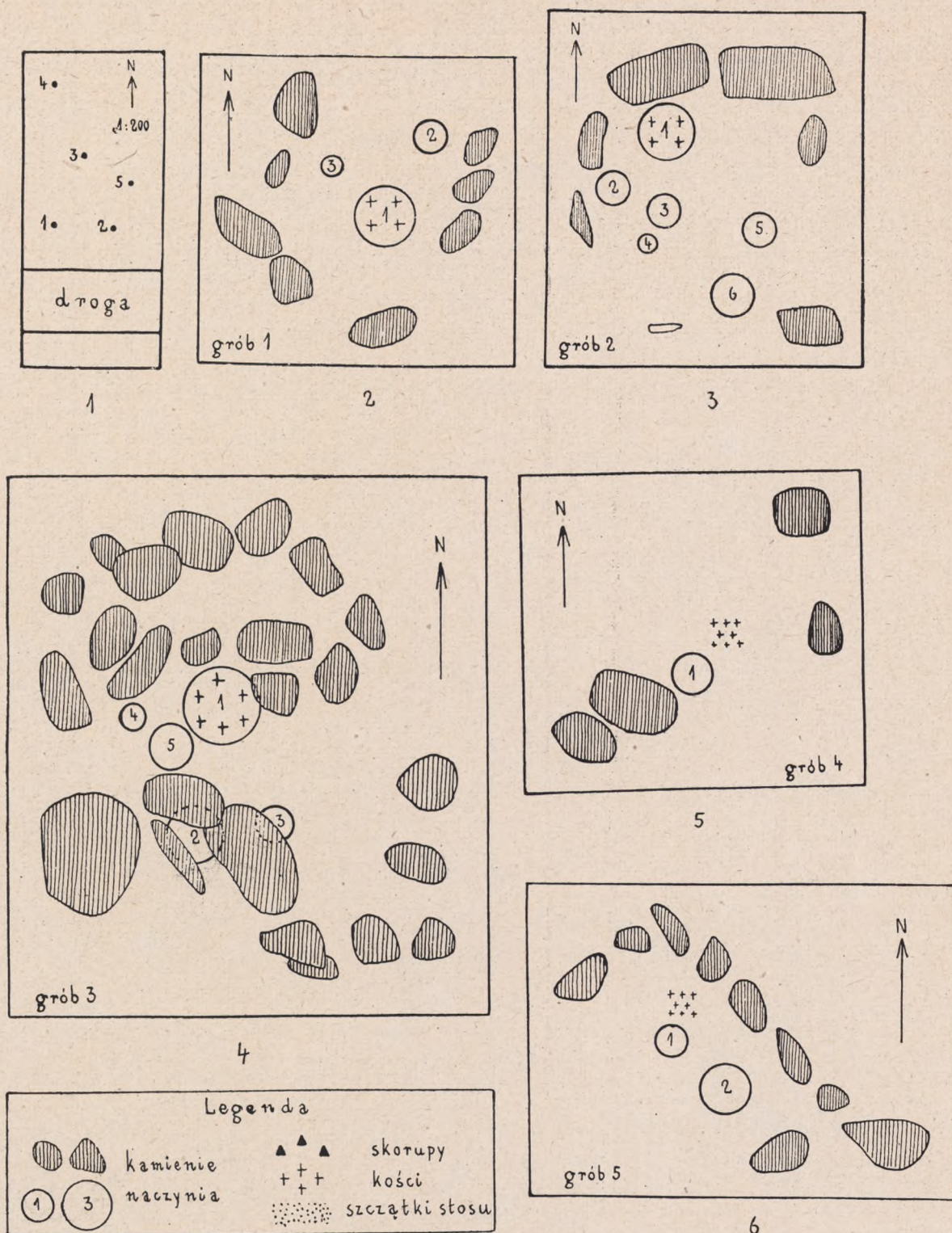

grób 7

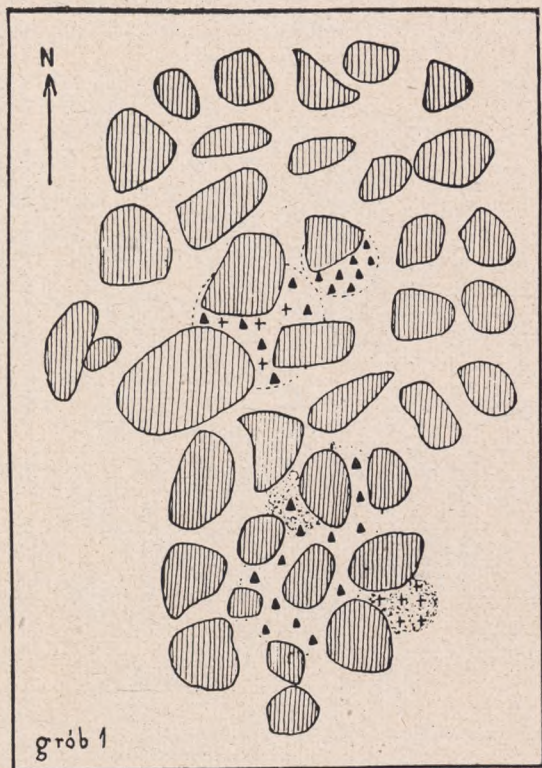

grób 11

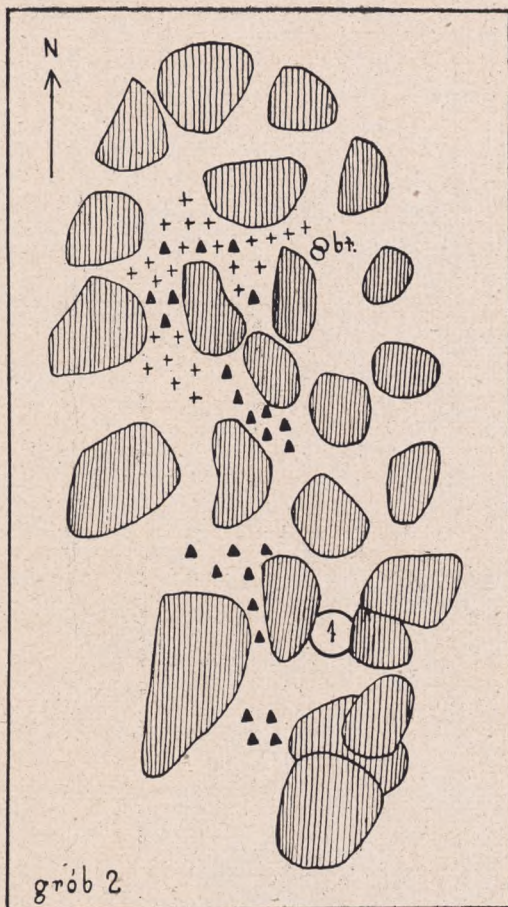
Iwanowice, pow. miechowski (Iwanowice II). Plany grobów szkieletowych według Kozłowskiego.

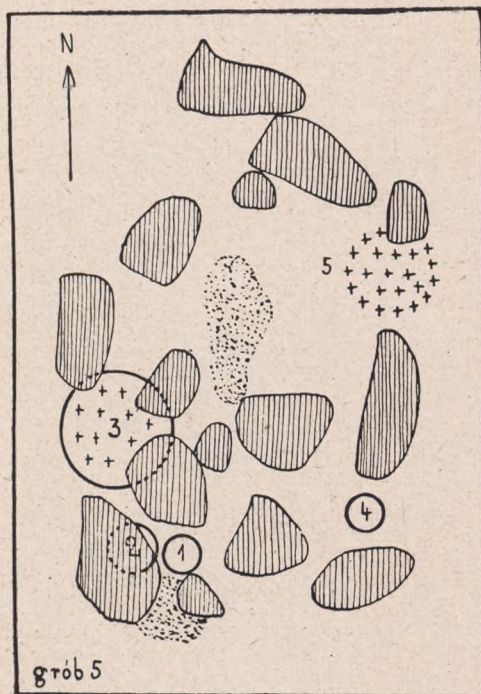
Jańków Przrygodzicki, pow. ostrowski. Plany grobów. Skala 1:20.

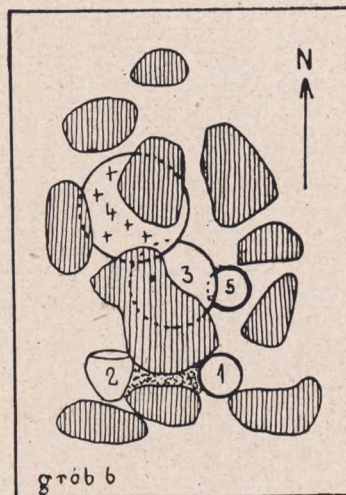
1

2

3

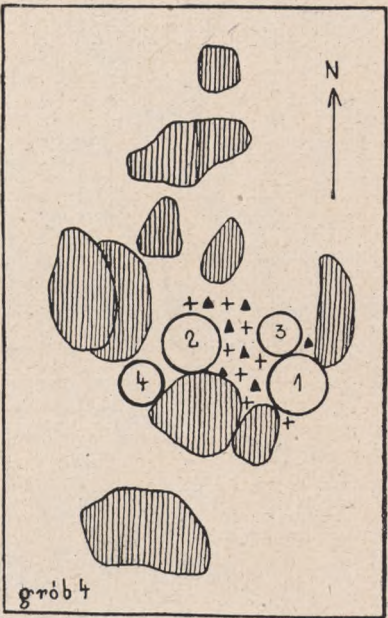

4

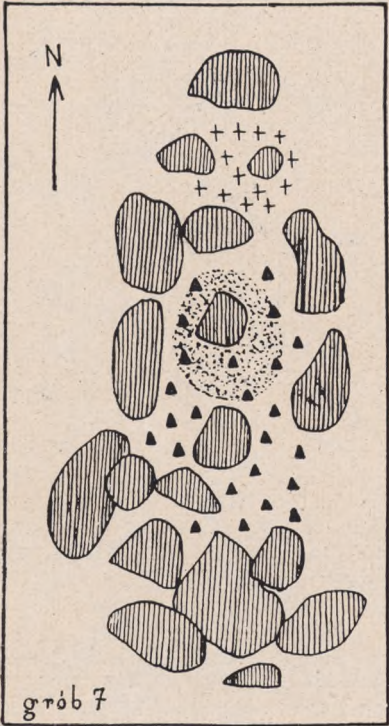
Załęcze Wielkie, pow. wieluński. Plany grobów. Skala 1:20.

1

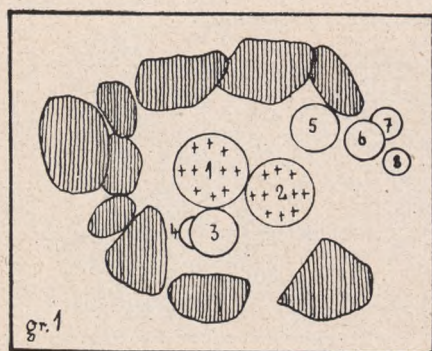

2

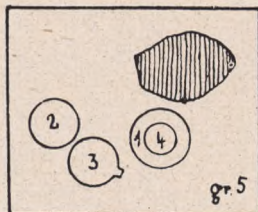

3

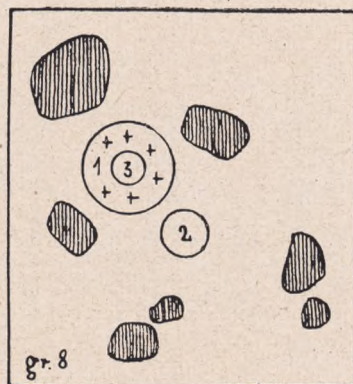
Załęcze Wielkie, pow. wieluński. Plany grobów. Skala 1:20.

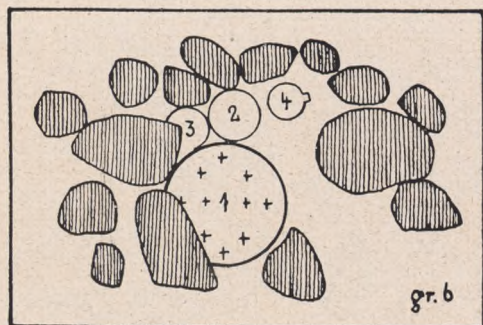
1

2

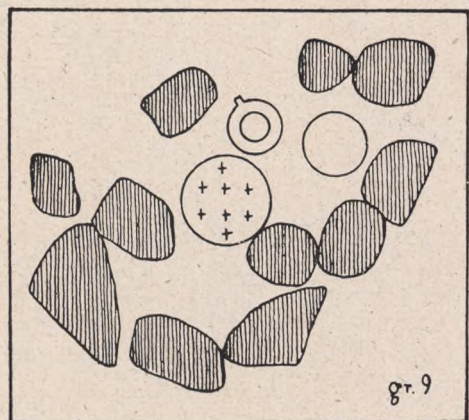
3

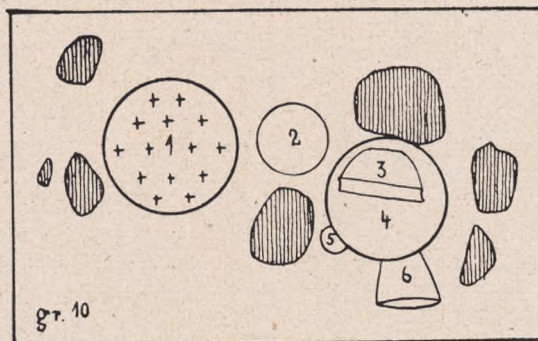
4

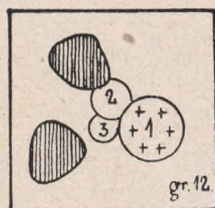
5

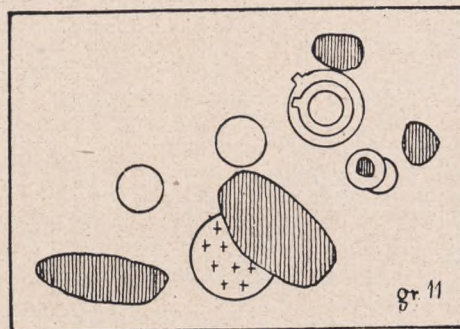
6

7

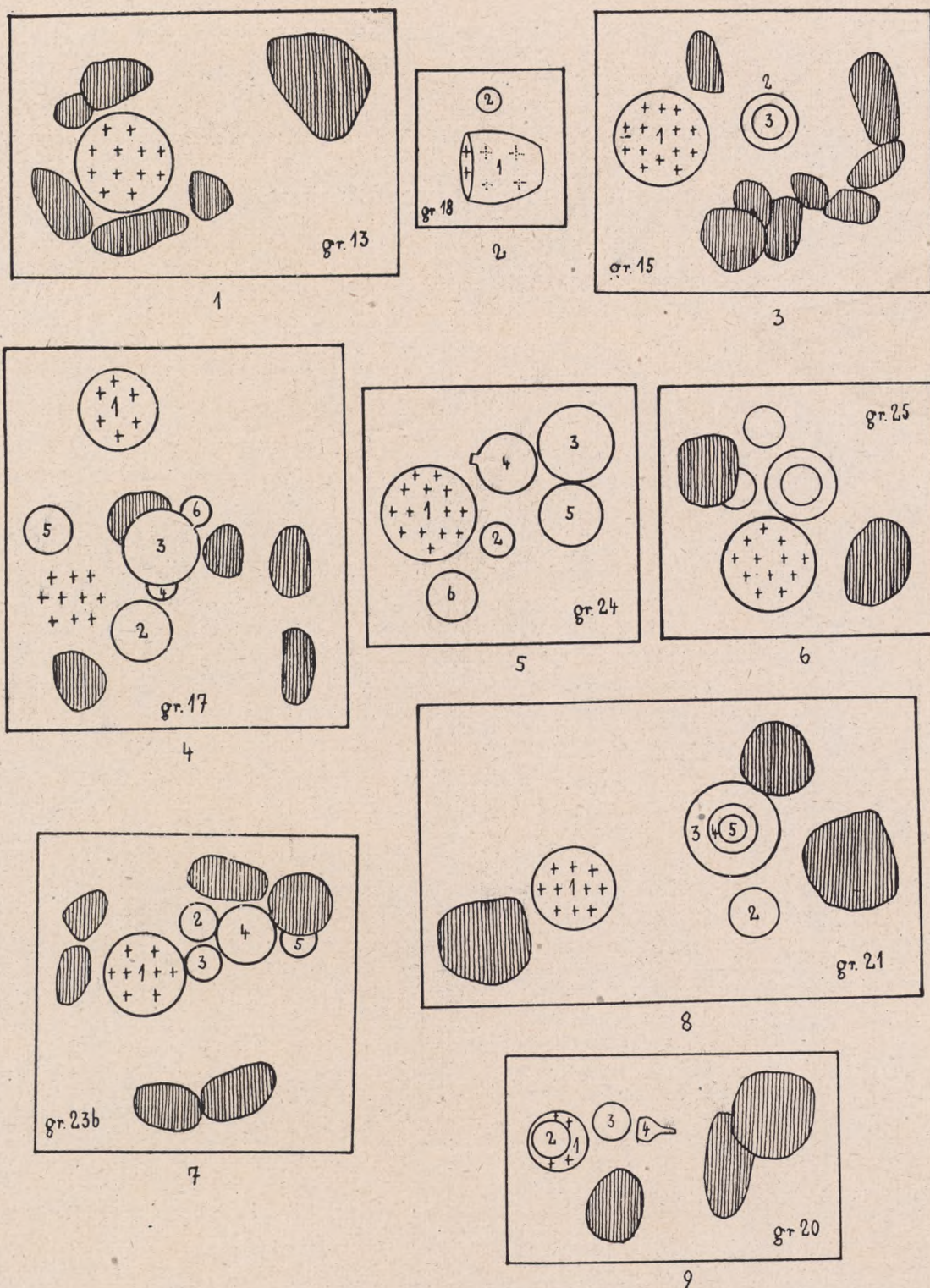

8

9

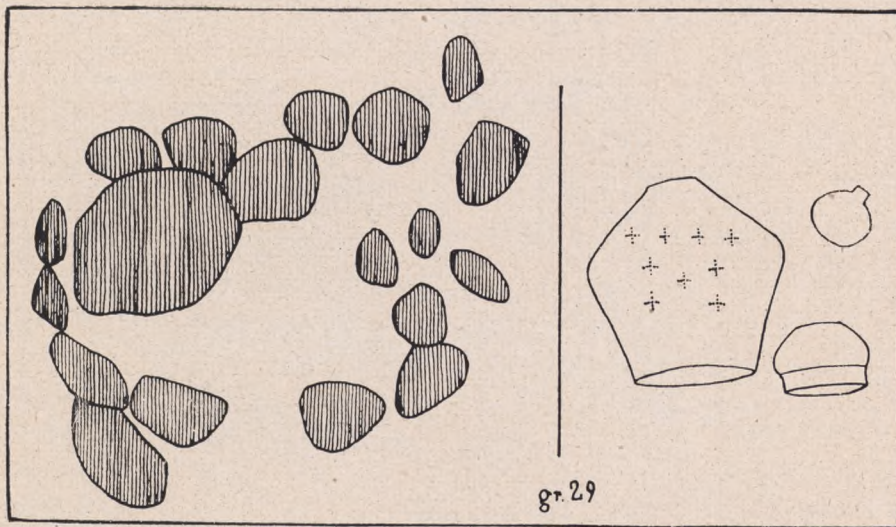
Kępno. Plany grobów.

Kępno. Plany grobów.

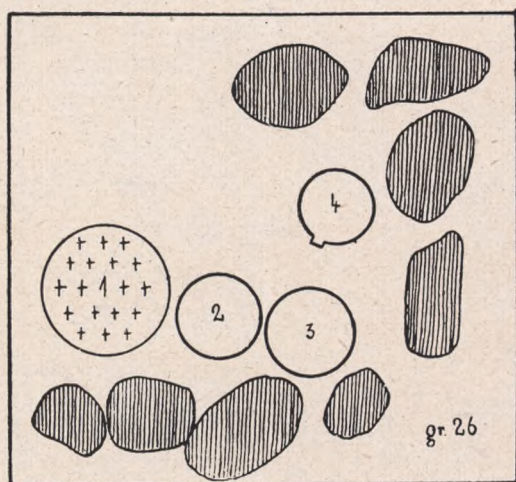

1

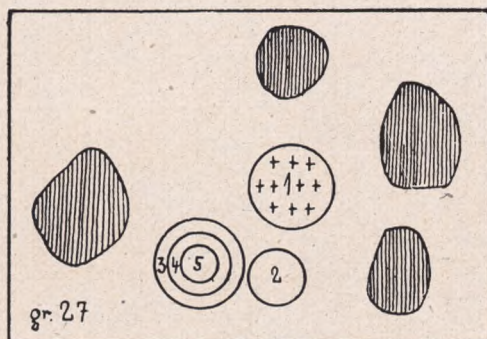

2

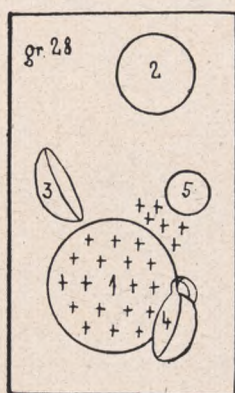
Kępno. Plany grobów.

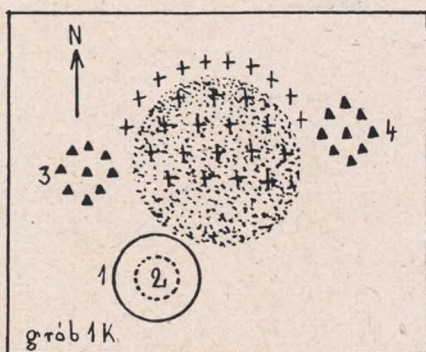
1

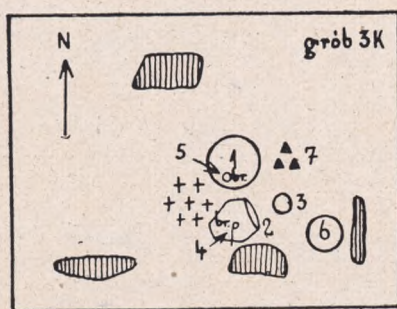
2

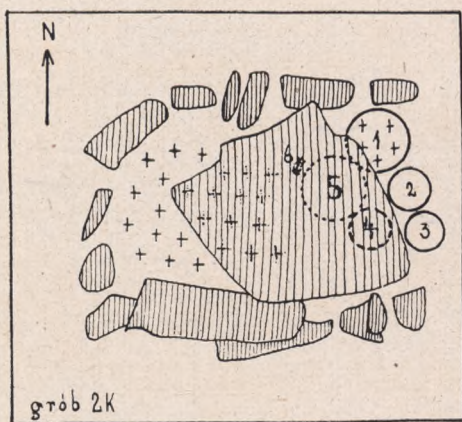
3

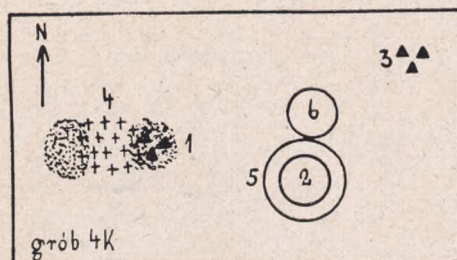
4

5

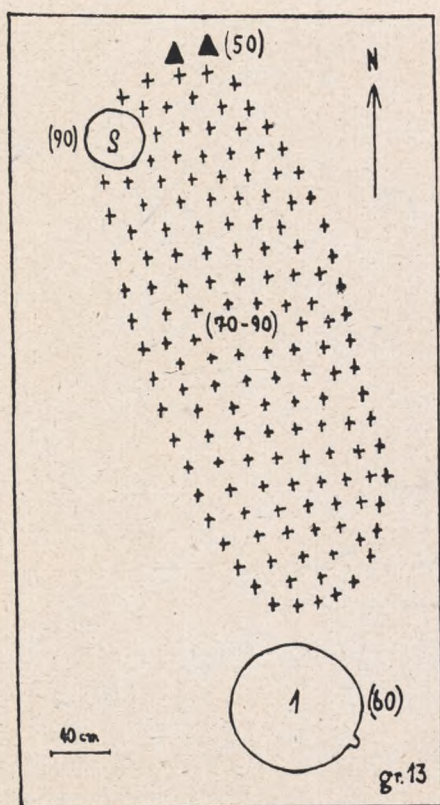

6

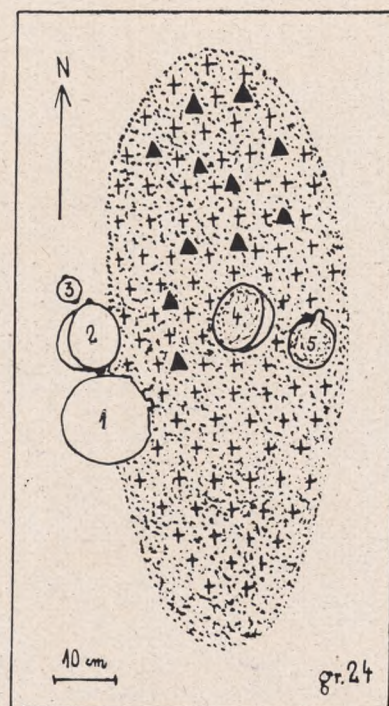

7

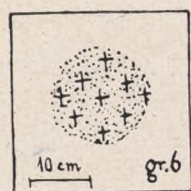
Plany grobów. 1—3. Kępno. 4—7: Praszka, pow. wieluński (plany grobów z badań Kostrzewskiego; skala 1:20).

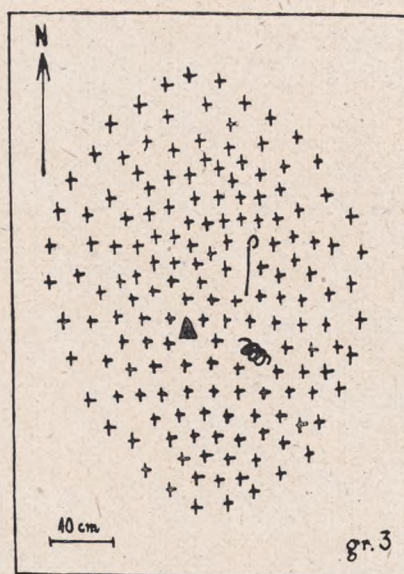
1

2

3

4

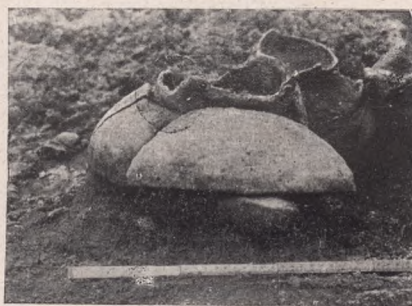
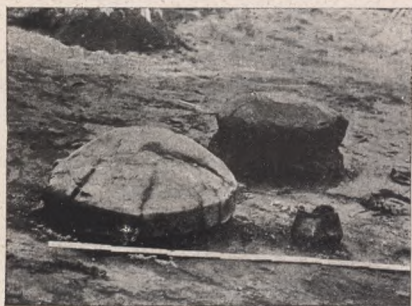
Praszka, pow. wieluński. Plany grobów z badań Jądzewskiego.

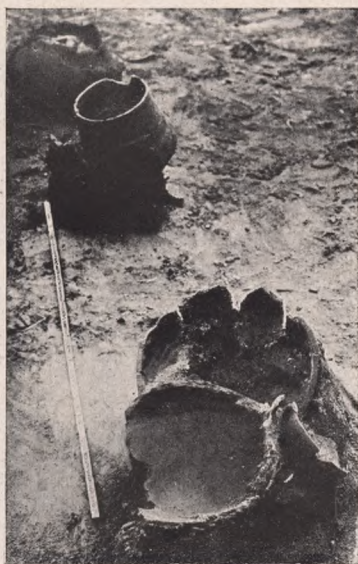
Cmentarzysko ciałopalne w Prokocimiu, pow. krakowski. Przykład typowego cmentarzyska podgrupy krakowskiej.

Prokocim. Zdjęcia fotograficzne grobów.

Prokocim. Zdjęcia fotograficzne grobów.

Prokocim. Zdjęcia fotograficzne grobów.

1

2

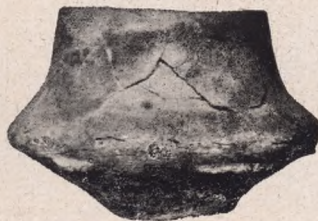
3

4

5

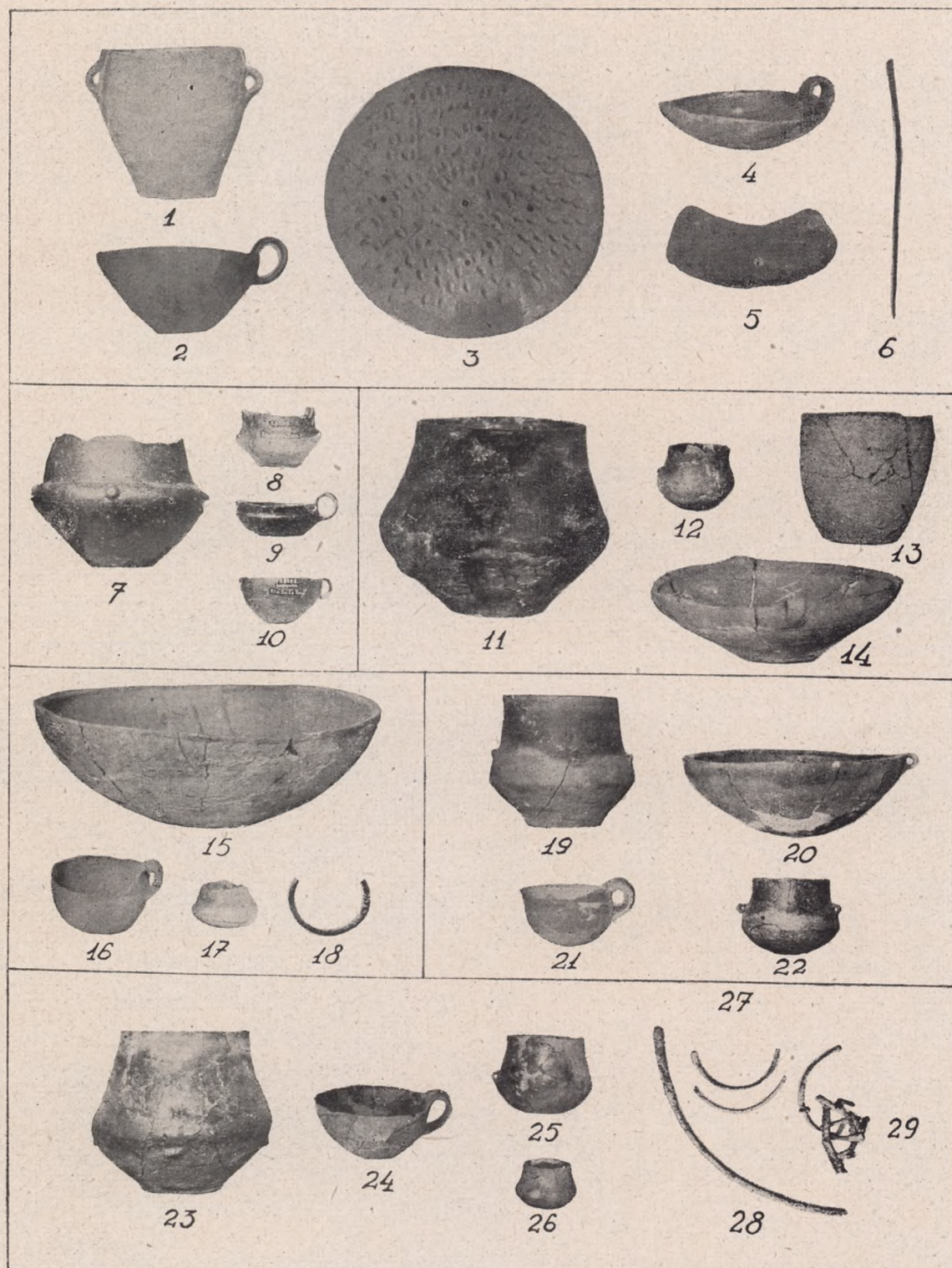

6

Ryc. 1—2: Mydlniki, pow. krakowski.

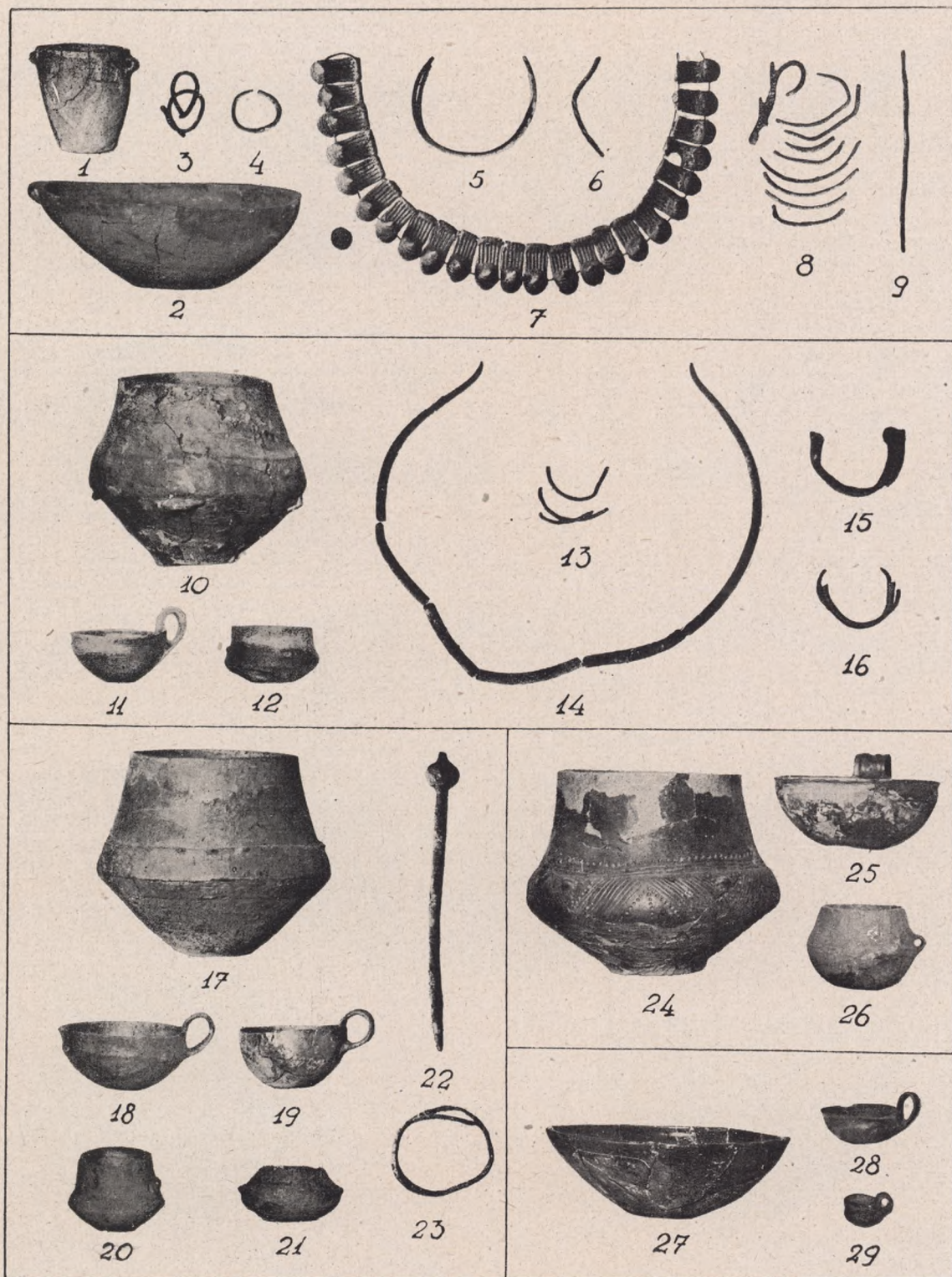
Podgrupa kępińska, V okres. Inwentarze grobowe. 1—22: Lipie, pow. kępiński. 23—30: Sulmierzyce, pow. ostrowski.

Inwentarze grobowe — V okres. 1—6: podgrupa kępińska (Sulmierzyce). 7—29: podgrupa krakowska.

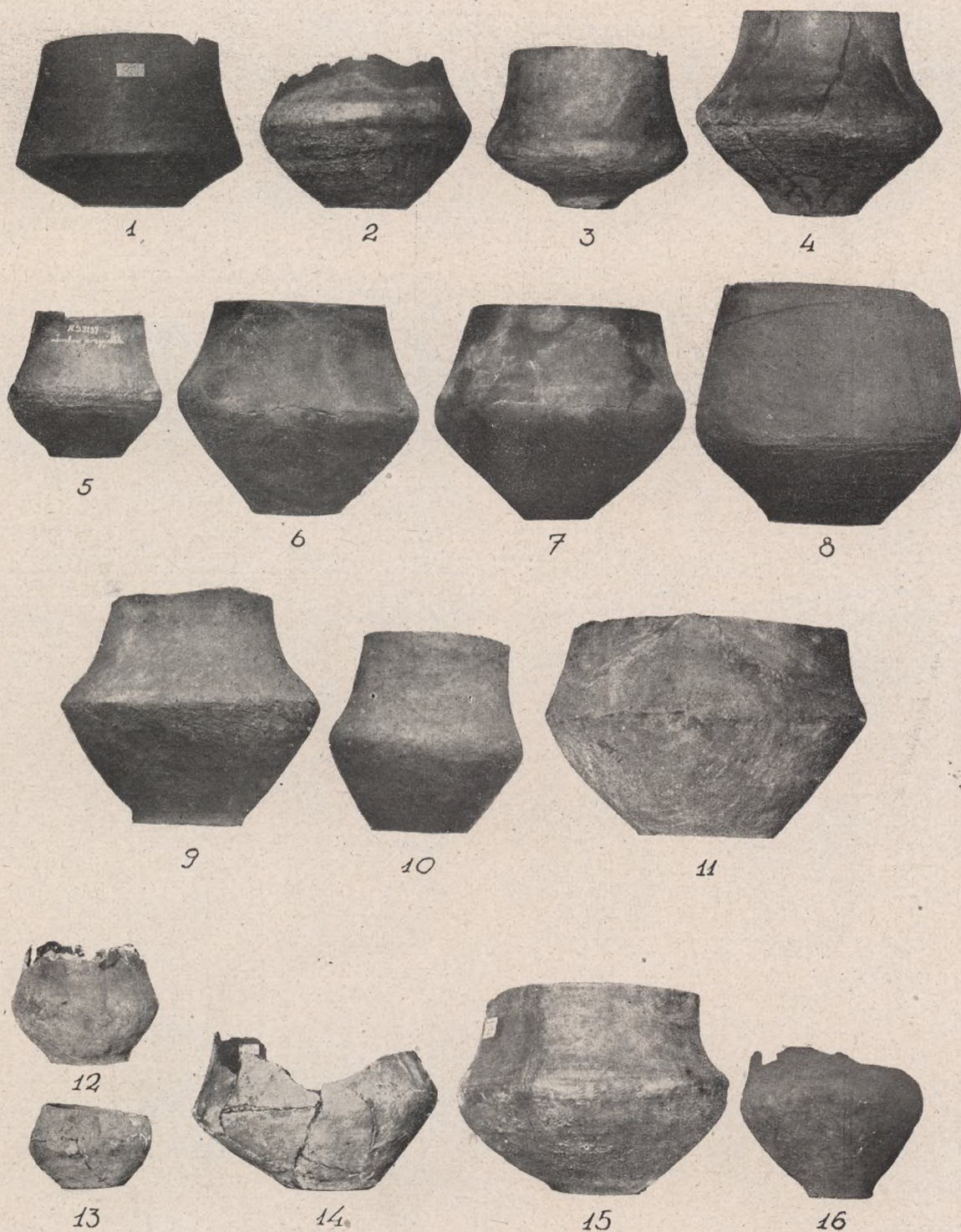
Inwentarze grobowe — V okres. Podgrupa krakowska (Prokocim).

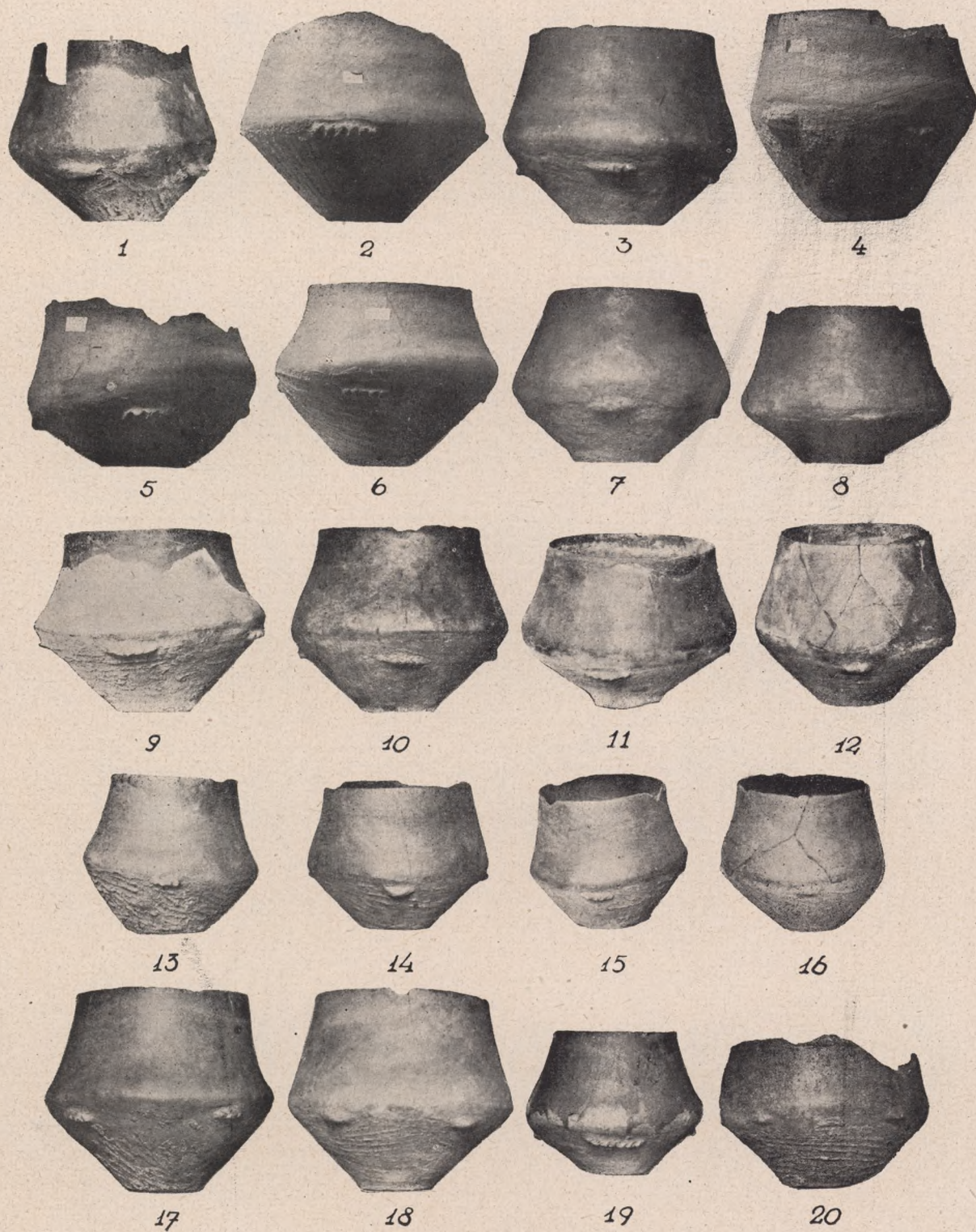
Inwentarze grobowe — V okres. Podgrupa krakowska. 1—26: Prokocim. 27—29: Skotniki.

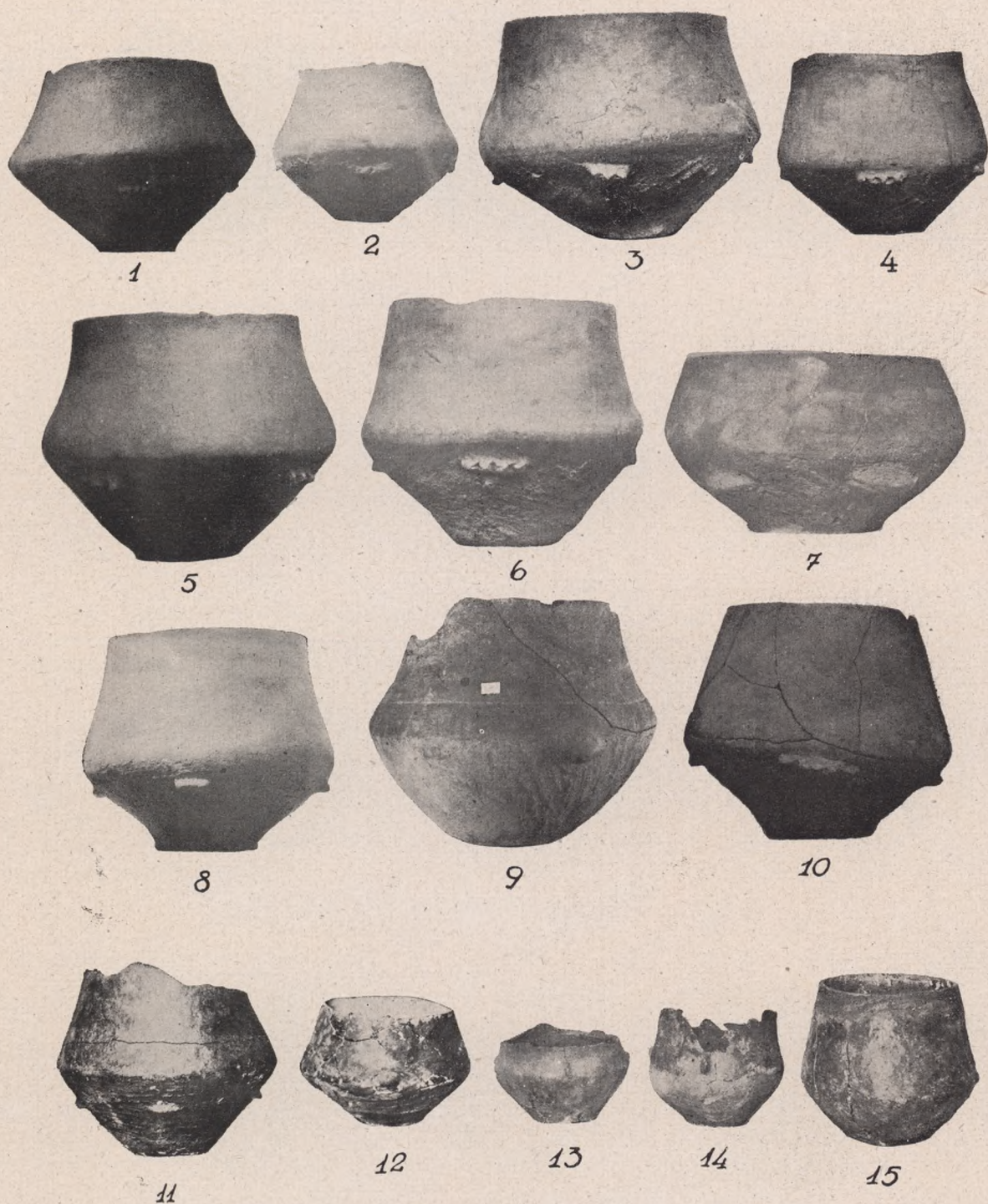
Ryc. 1—15: Skotniki, inwentarze grobowe.

Popielnice typu A. Podgrupa kepińska. 1—4: V okres; 5—10: Hallstatt C. Podgrupa krakowska.
1—14: V okres; 15—16: Hallstatt C.

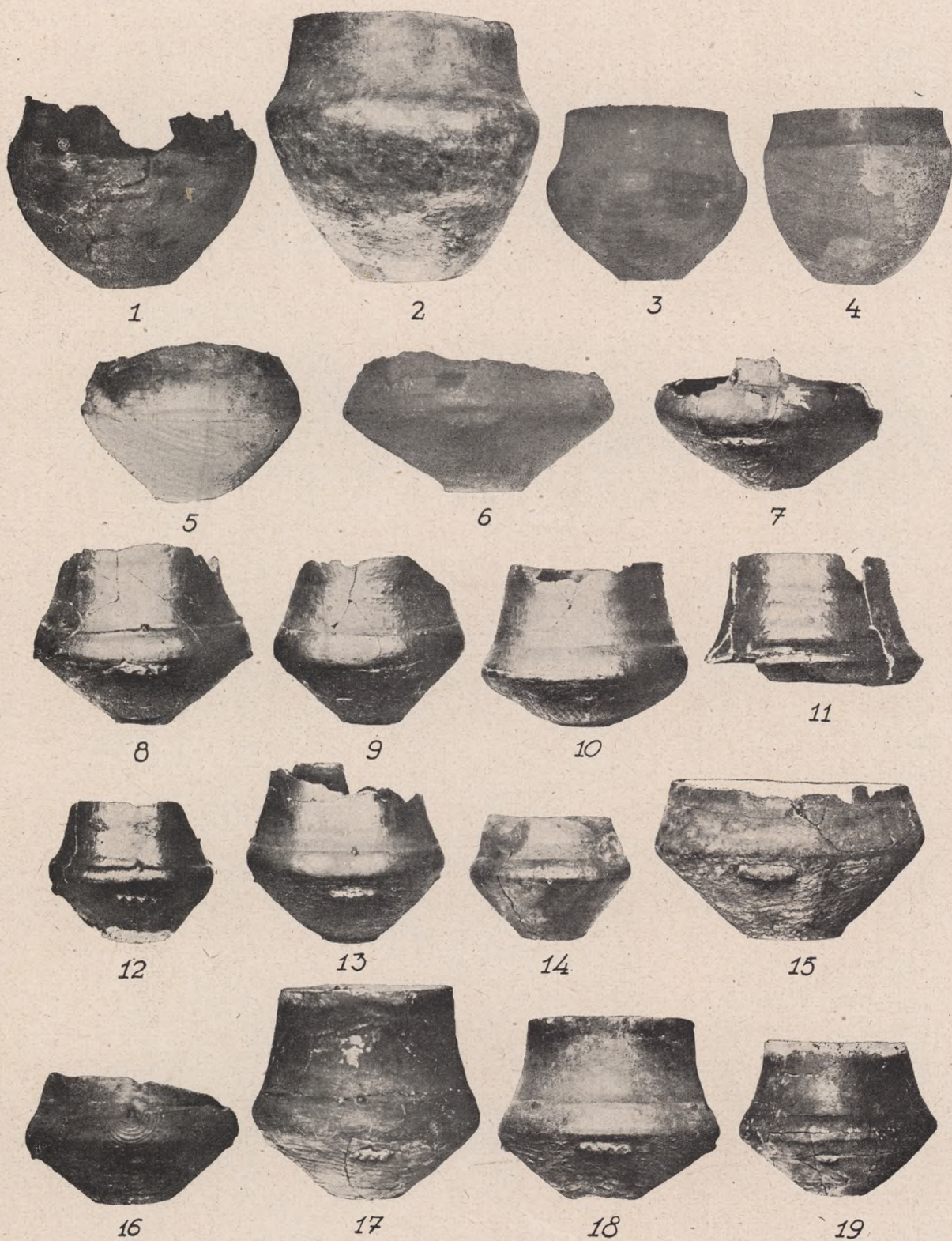
Popielnice typu B. Podgrupa kepińska, V okres.

Popielnice typu B. Podgrupa kępińska. 1—9: V okres; 10: Hallstatt C. Podgrupa krakowska
11—15: V okres.

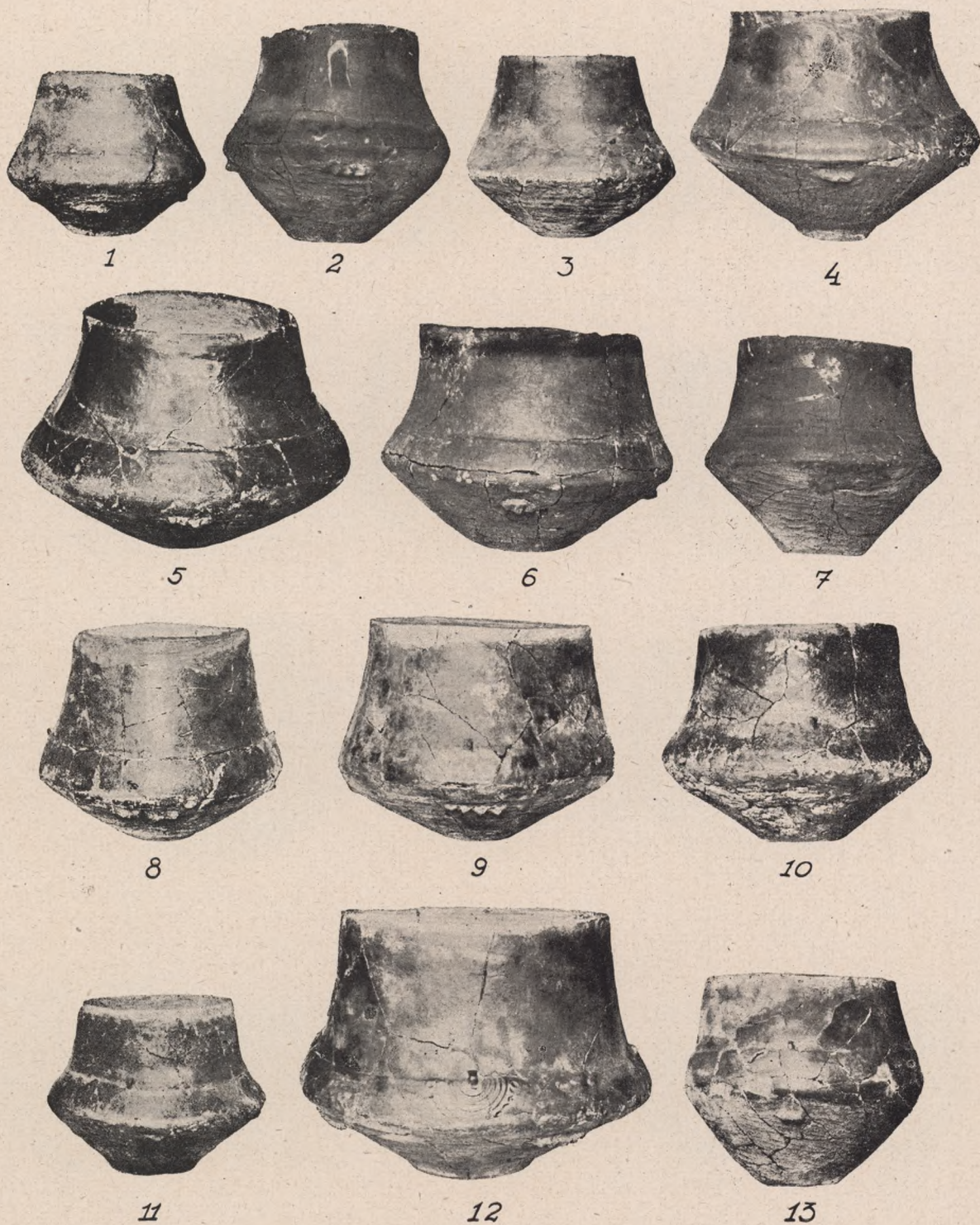

Popielnice typu B. 1—7: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Popielnice typu C. 8—12: podgrupa kepińska, V okres.

Popielnice typu C. 1—4: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Popielnice typu D.
5: podgrupa kępińska, V okres. 5—19: podgrupa krakowska, V okres.

Prace prehistoryczne śląskie 6.

Popielnice typu D. Podgrupa krakowska, V okres.

1

2

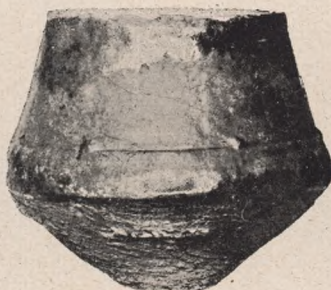
3

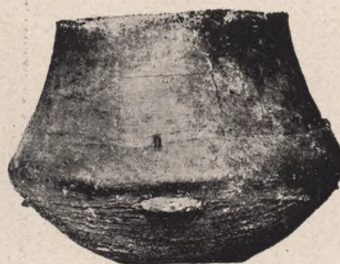
4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

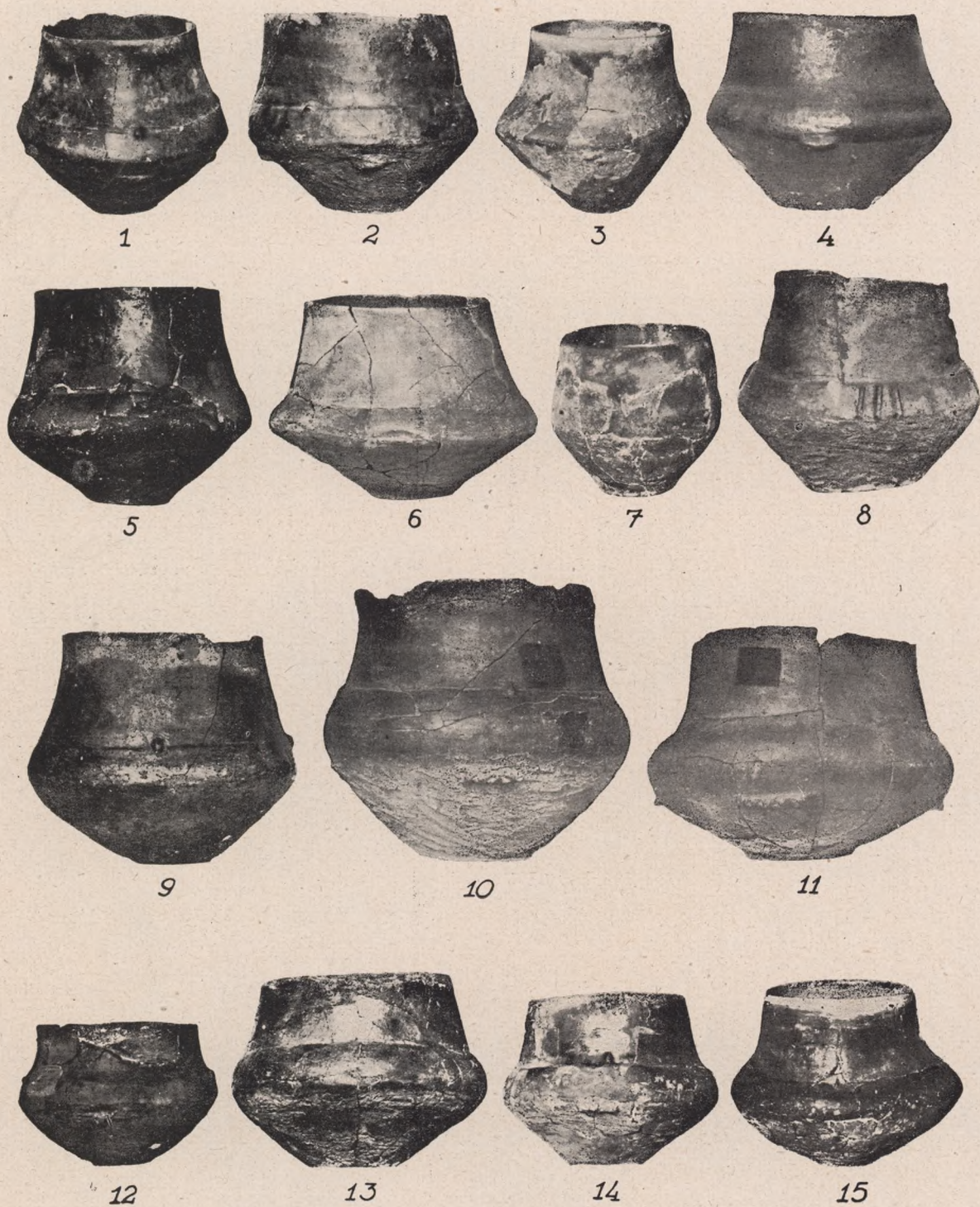

15

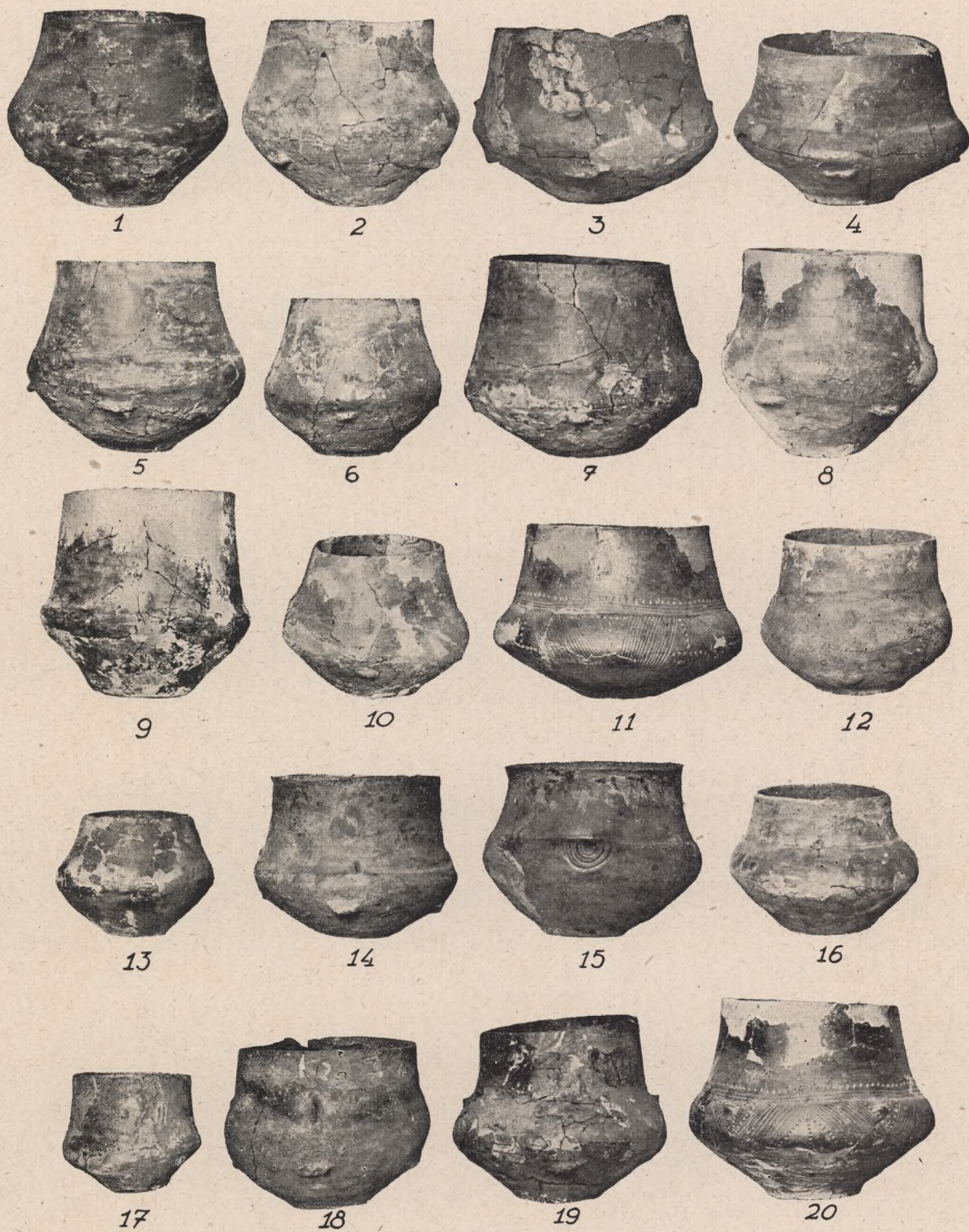
Popielnice typu D. Podgrupa krakowska, V okres.

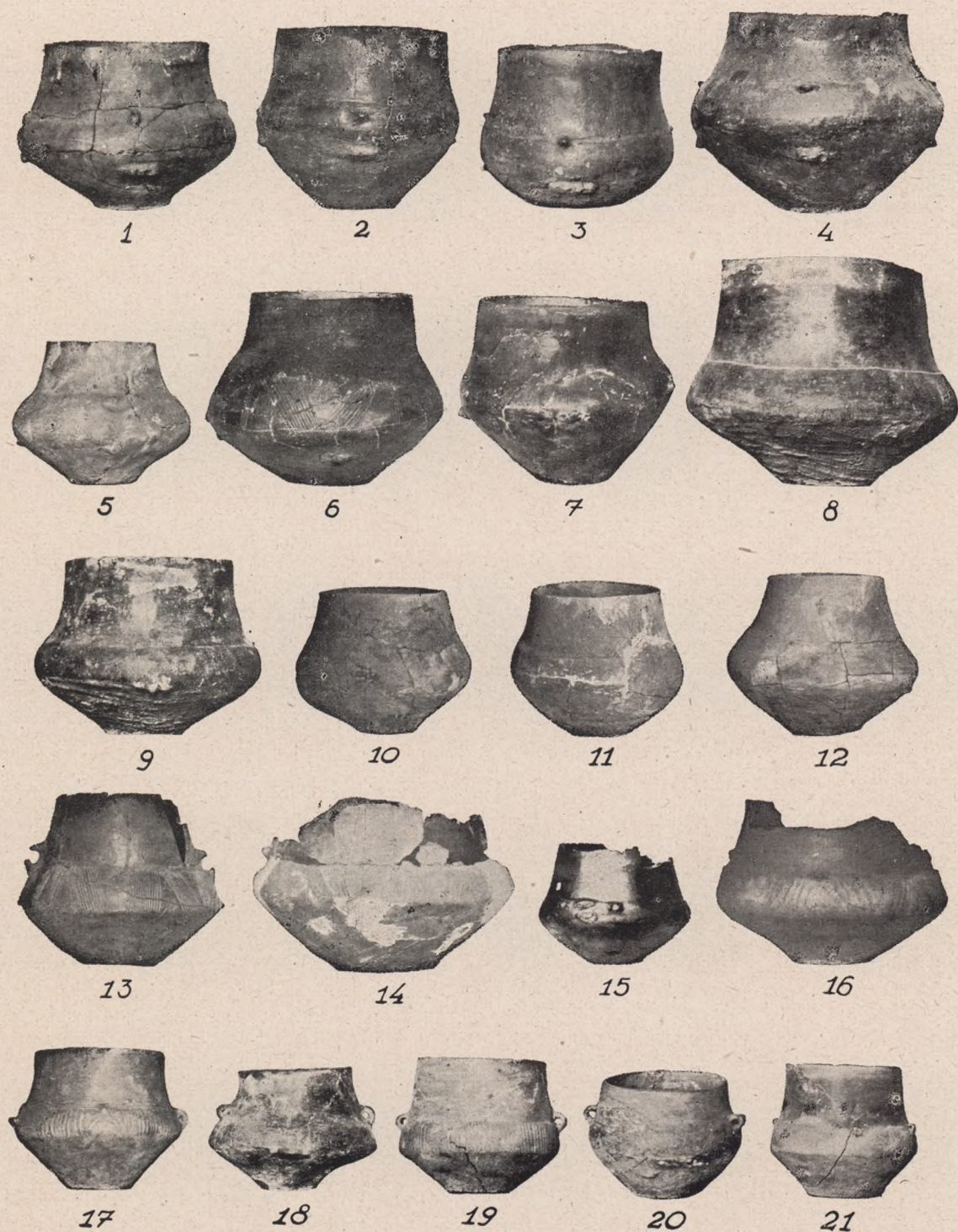
Popielnice typu D. Podgrupa krakowska, V okres.

Popielnice typu D. Podgrupa krakowska. 1—7: V okres. 8—9: Hallstatt C. Popielnice typu E.
10—15: podgrupa krakowska, V okres.

Popielnice typu E. Podgrupa krakowska, V okres.

Popielnice typu E. 1—12: podgrupa krakowska, V okres. Popielnice typu F. 13—15, 18—21: podgrupa krakowska, V okres. 16—17: podgrupa kępińska, V okres.

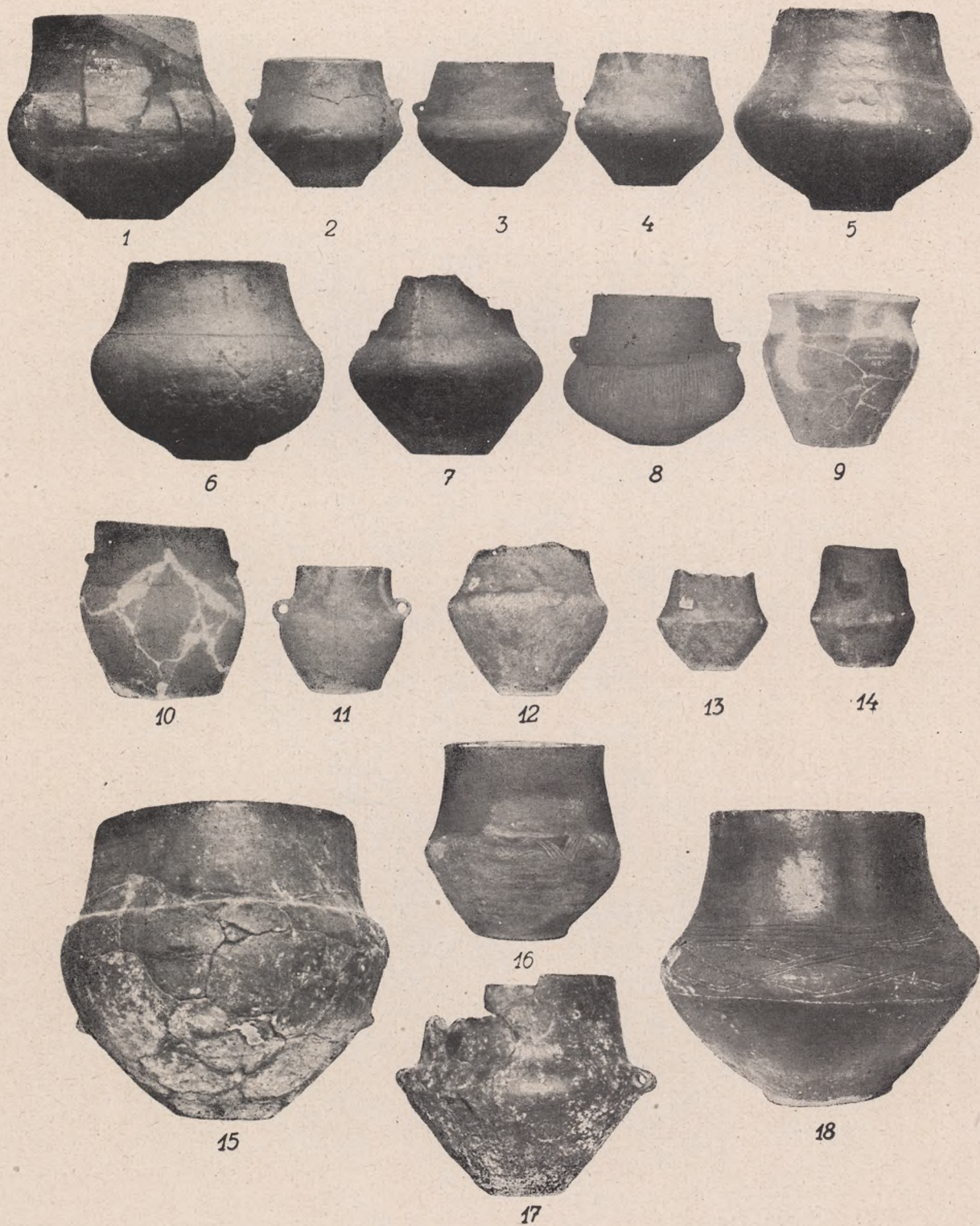
Popielnice typu F. Podgrupa krakowska, V okres.

Popielnice typu G. Podgrupa krakowska, V okres.

Popielnice typu G. 1—10: podgrupa krakowska, V okres. Popielnice typu H. 1—12: podgrupa krakowska, V okres. 13: podgrupa kepińska, V okres, popielnica zbliżona do typu H. Popielnice różnych typów. 18—21: podgrupa kepińska, Hallstatt D.

Popielnice różnych typów (z wyjątkiem ryc. 17). 1—11: podgrupa kępińska. 12—18: podgrupa krakowska. 17: czarka typu C.

Garnki typu A. Podgrupa kepińska. 1—17: V okres. 18—37: Hallstatt C.

Garnki typu A (dna płaskie). Podgrupa krakowska. 1—23: V okres; 24—32: Hallstatt C. Przekrój, garnka typu I: 33. Przekrój garnka typu B: 34. Garnki typu B (dna wklęsłe). 35: podgrupa kępińska, V okres. 36: podgrupa kępińska, Hallstatt C. 37—38: podgrupa krakowska, V okres. 39—42: podgrupa krakowska, Hallstatt C.

Garnki typu B. 1—28: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Garnki typu C. 29—42: podgrupa krakowska, V okres; 43: podgrupa kepińska, V okres.

Garnki typu C. Podgrupa krakowska. 1—10: V okres; 11—24: Hallstatt C. Garnki typu D.
25—37: podgrupa kepińska, V okres.

Garnki typu D. Podgrupa kepińska, V okres.

Garnki, typu D. 1—3: podgrupa kepińska, V okres; 4—26: podgrupa kepińska, Hallstatt C. 27—39: podgrupa krakowska, V okres.

Garnki typu D. 1—4: podgrupa krakowska, V okres. Garnki typu E. 5—22: podgrupa kepińska, V okres; 23—24: podgrupa kepińska, Hallstatt C; 25: podgrupa krakowska, V okres; 26—28: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Misy typu A. Podgrupa kepińska; 31—33: V okres; 34—38: Hallstatt C.

Misy typu A 1—9: podgrupa krakowska, V okres. Misy typu B. 10: podgrupa kepińska; V okres; 11—17: podgrupa kepińska. Hallstatt C; 18—21: podgrupa krakowska, V okres; 22: podgrupa krakowska, Hallstatt C, Misy typu C: 23—26: podgrupa kepińska, V okres; 27: podgrupa kepińska, Hallstatt C; 28—29: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Misy typu D. 30—37: podgrupa krakowska, V okres.

Misy typu D. 1—11: podgrupa krakowska, V okres. Misy typu E. 12—22: podgrupa krakowska V okres.

Misy typu F. 1—2: podgrupa kepińska, V okres; 3—4: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Misy typu G. 5—33: podgrupa kepińska, V okres.

Misy typu G. 1—14: podgrupa kepińska, V okres; 15—23: podgrupa kepińska, Hallstatt C;
24—39: podgrupa krakowska, V okres.

Misy typu G. Podgrupa krakowska. 1—23: V okres; 24—41: Hallstatt C.

Misy typu G. 1—12: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Misy typu H. 13: podgrupa kepińska, V okres; 14: podgrupa kepińska, Hallstatt C; 15: podgrupa krakowska, V okres. Misy typu I. 16—23: podgrupa krakowska, V okres.

Kubki typu A. Podgrupa kepińska. 1—30: V okres; 31—36: Hallstatt C. Kubki typu B. 37—46: podgrupa kepińska, V okres.

Kubki typu B. 1—17: podgrupa kepińska, V okres. Kubki typu C. 18—34: podgrupa kepińska, V okres; 35—37: podgrupa kepińska, Hallstatt C; 38: podgrupa krakowska, V okres. Kubki typu D. Podgrupa kepińska. 39—40: V okres; 41—45: Hallstatt C. Kubki typu F. 46—49: podgrupa krakowska, V okres. Kubki typu G. 50—53: podgrupa krakowska, V okres.

Kubki typu G. Podgrupa krakowska. 1—4: V okres; 5: Hallstatt C. Kubki różnego rodzaju: 6—14: Pucharek; 15: Czerpaki typu A (dna płaskie). 16—38: podgrupa kepińska, V okres; 39—44. podgrupa kepińska, Hallstatt C; 45—73: podgrupa krakowska, V okres; 74—77: podgrupa krakowska, Hallstatt C.

Czerpaki typu A. 1—4: podgrupa krakowska; Hallstatt C. Czerpaki typu B (dna wklęsłe). 7—49: podgrupa kepińska, V okres; 50—60: podgrupa kepińska, Hallstatt C. 61—74: podgrupa krakowska, V okres.

Czerpaki typu B. Podgrupa krakowska, V okres.

Czerpaki typu B. Podgrupa krakowska. 1—39: V okres; 40—74: Hallstatt C.

Czerpaki typu B. 1—6: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Czerpaki typu C (odcinek kuli) 8—9: podgrupa kepińska, V okres; 10: podgrupa kepińska, Hallstatt C; 11—16: podgrupa krakowska V okres; 17—23: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Czerpaki typu D. 24—42: podgrupa kepińska V okres; 43—48: podgrupa kepińska, Hallstatt C; 49—71: podgrupa krakowska, V okres.

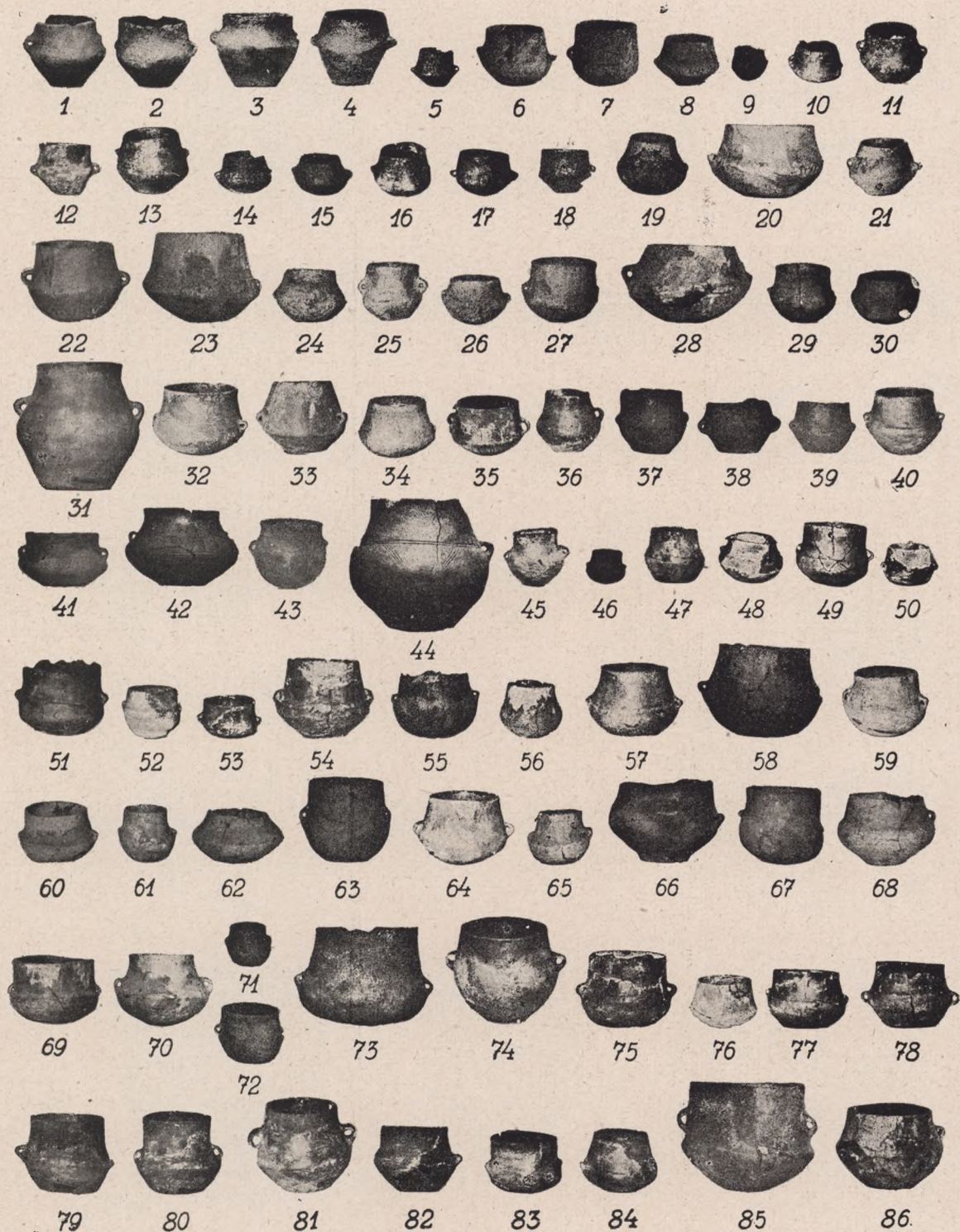
Czerpaki typu D. Podgrupa krakowska. 1—17: V okres; 18—44: Hallstatt C. Czerpaki typu E. 45: podgrupa kepińska, V okres; 46—51: podgrupa kepińska, Hallstatt C; 52—55: podgrupa krakowska, V okres; 56: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Czerpaki różnego rodzaju: 57—61.

Czerpaki różnego rodzaju: 1—8: Łyżki; 9—10: Czarki typu A; 11—16: podgrupa kepińska, V okres; 17—18: podgrupa kepińska, Hallstatt C; 19—30: podgrupa krakowska, V okres; 31—33: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Czarki typu B. 34—35: podgrupa kepińska, V okres; 36—41: podgrupa kepińska, Hallstatt C; 42—46: podgrupa krakowska, V okres; 47: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Czarki typu C. 48—59: podgrupa krakowska, Hallstatt C.

Czarki typu C. 1—21: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Czarki typu D. Podgrupa kepińska,
22—64: V okres; 65—73: Hallstatt C.

Czarki typu D. 1—4: podgrupa kepińska, Hallstatt C. 5—36: podgrupa krakowska, V okres; 37—40: podgrupa krakowska, Hallstatt C. Czarki typu E. 41—43: podgrupa kepińska, V okres; 44—45: podgrupa kepińska, Hallstatt C; 46—85: podgrupa krakowska, V okres; 86: podgrupa krakowska, Hallstatt C.

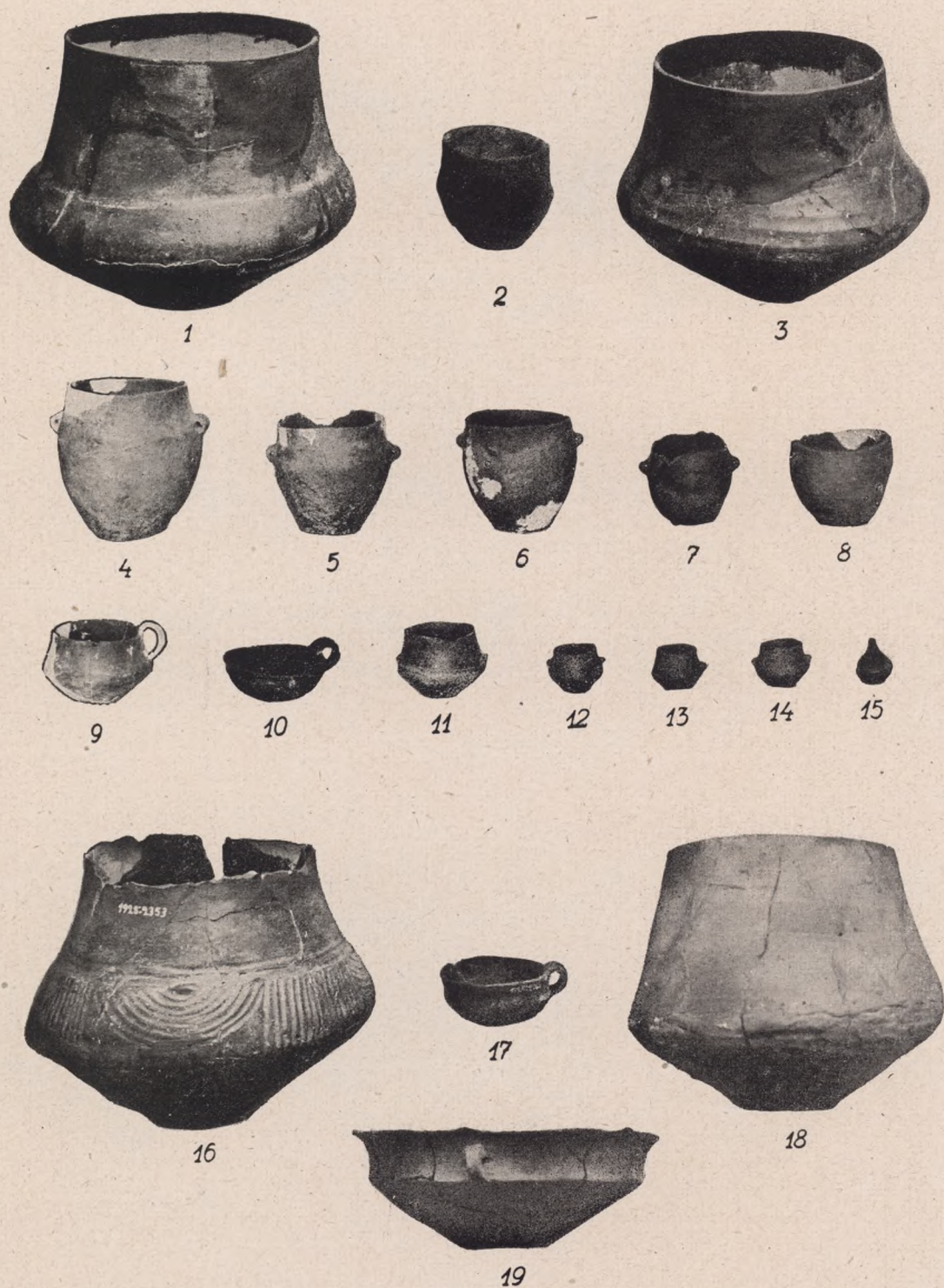
Czarki typu F. 1—5: podgrupa kepińska, V okres; 6: podgrupa kepińska, Hallstatt C; 7—29: podgrupa krakowska, V okres. Czarki różnego rodzaju: 30—38. Grzechotki. 40—47: podgrupa kepińska. Tabakierki. 48—51: podgrupa kepińska.

Talerze. Podgrupa krakowska, Hallstatt C.

Talerze. Podgrupa krakowska, Hallstatt C.

Podgrupa kępińska, Hallstatt C (Dąbrowa II).

Podgrupa kepińska, Hallstatt C (Dąbrowa II).

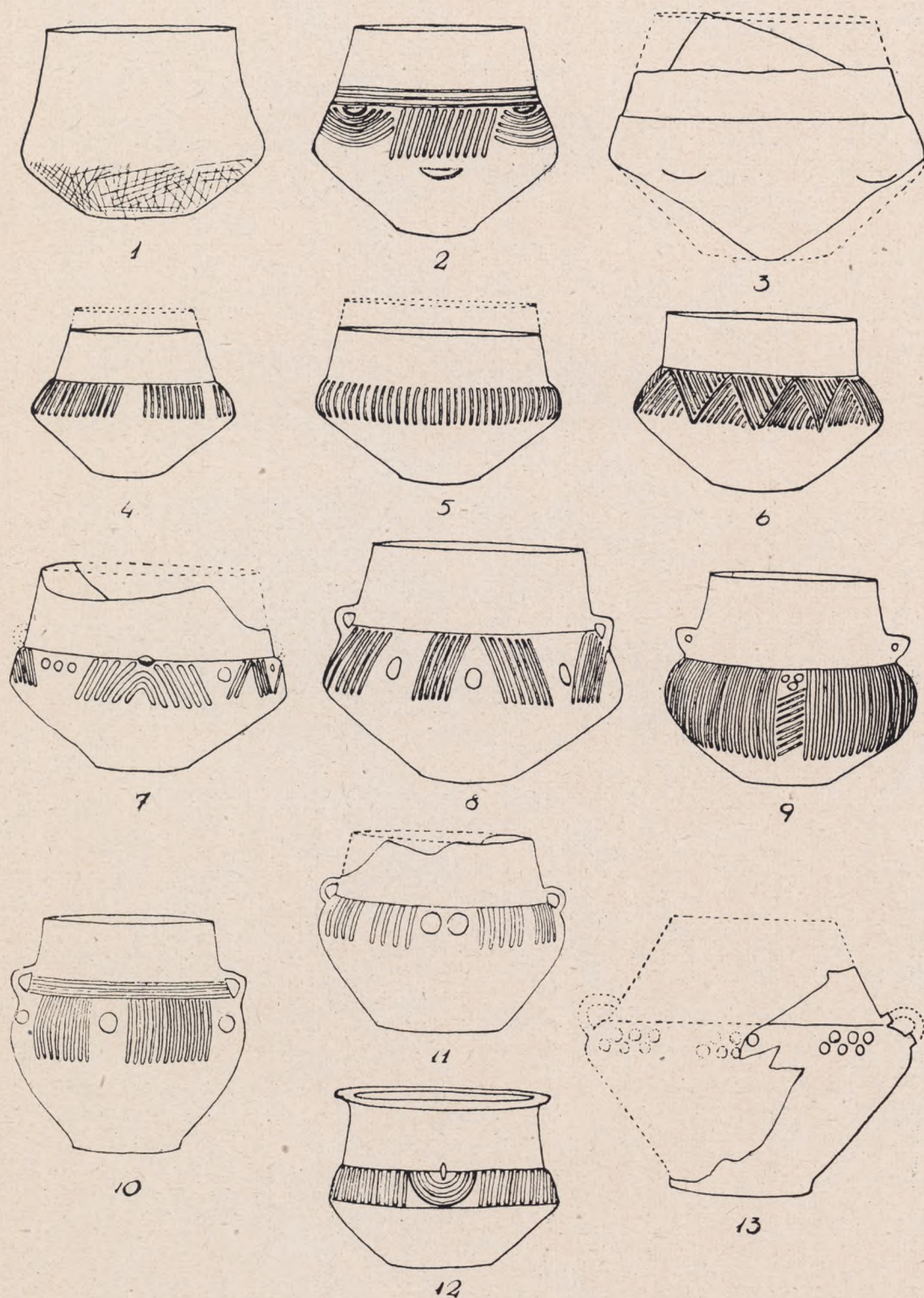
Podgrupa kepińska. 1—5: Hallstatt C (Dąbrowa II); 6—16: Hallstatt D (Jankowy II).

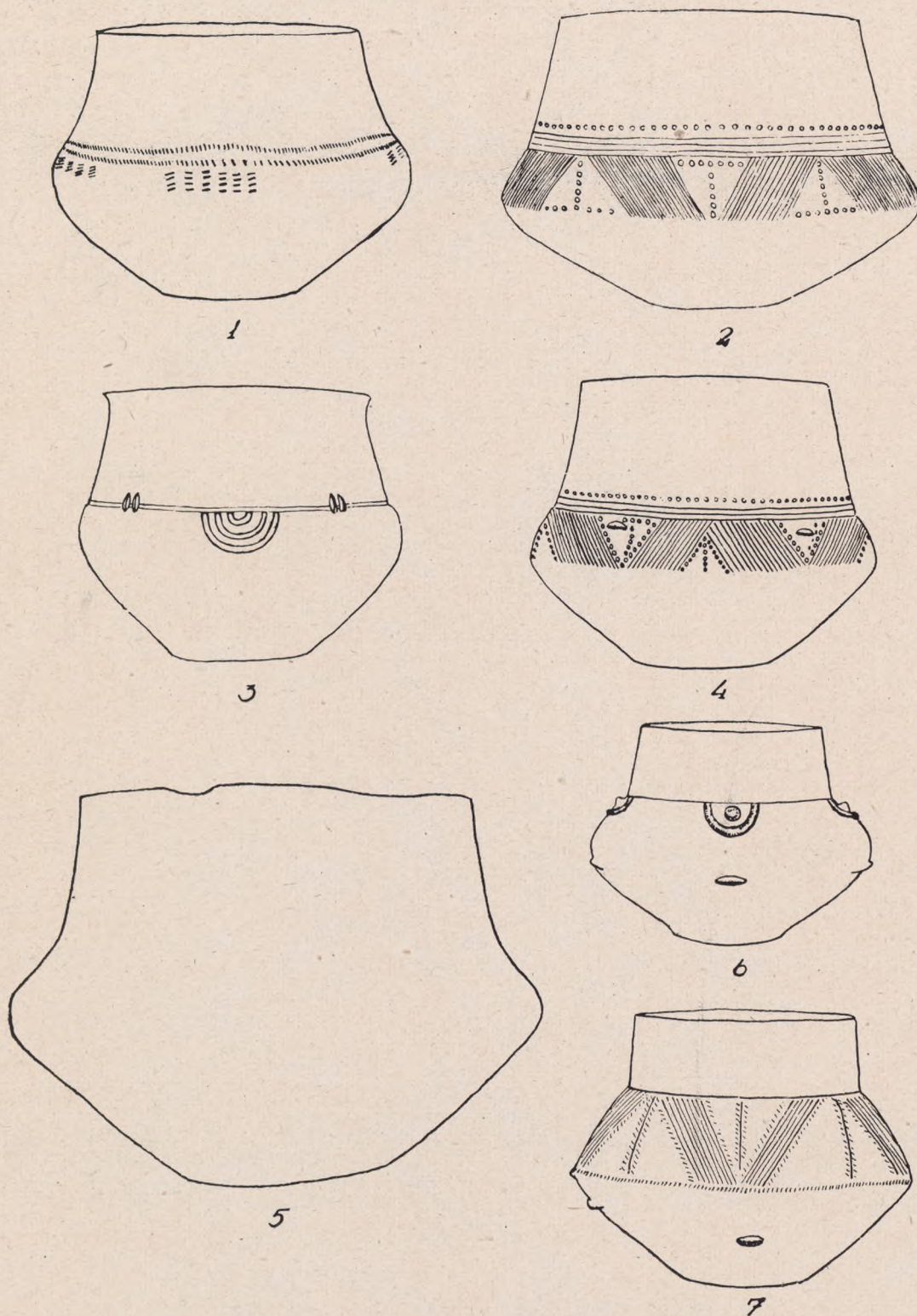
Podgrupa kepińska, Hallstatt D. 1—2: Czarnożyły; 3—6: Felinów; 7—12: Mokrsko Poduchowne III.

Podgrupa kepińska, Hallstatt D. Mokrsko Poduchowne III.

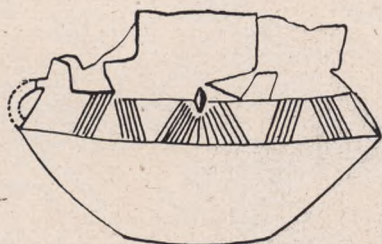
Podgrupa kępińska.

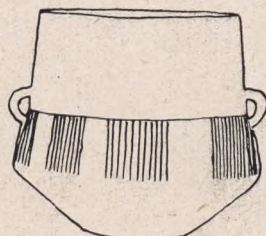
Podgrupa krakowska. 1—7: popielnice typu E.

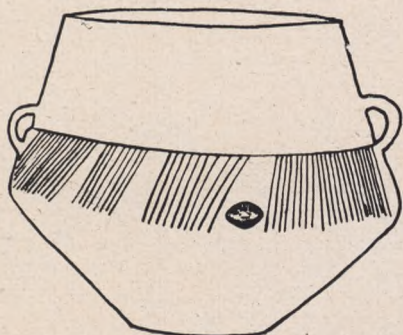
1

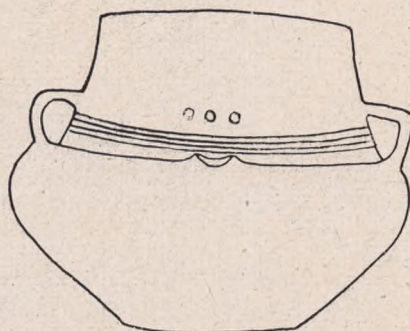
2

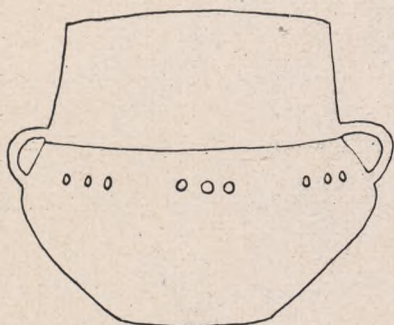
3

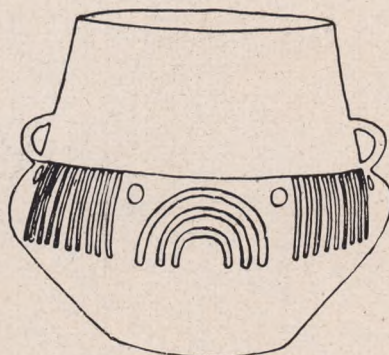
4

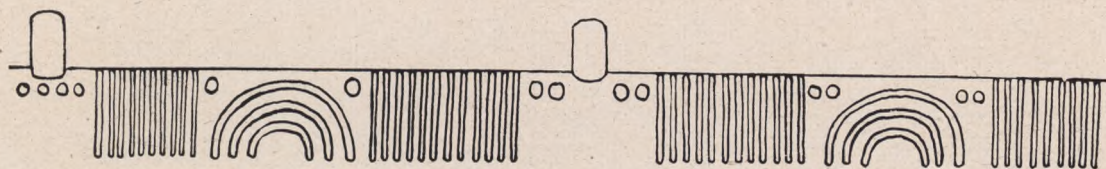
5

6

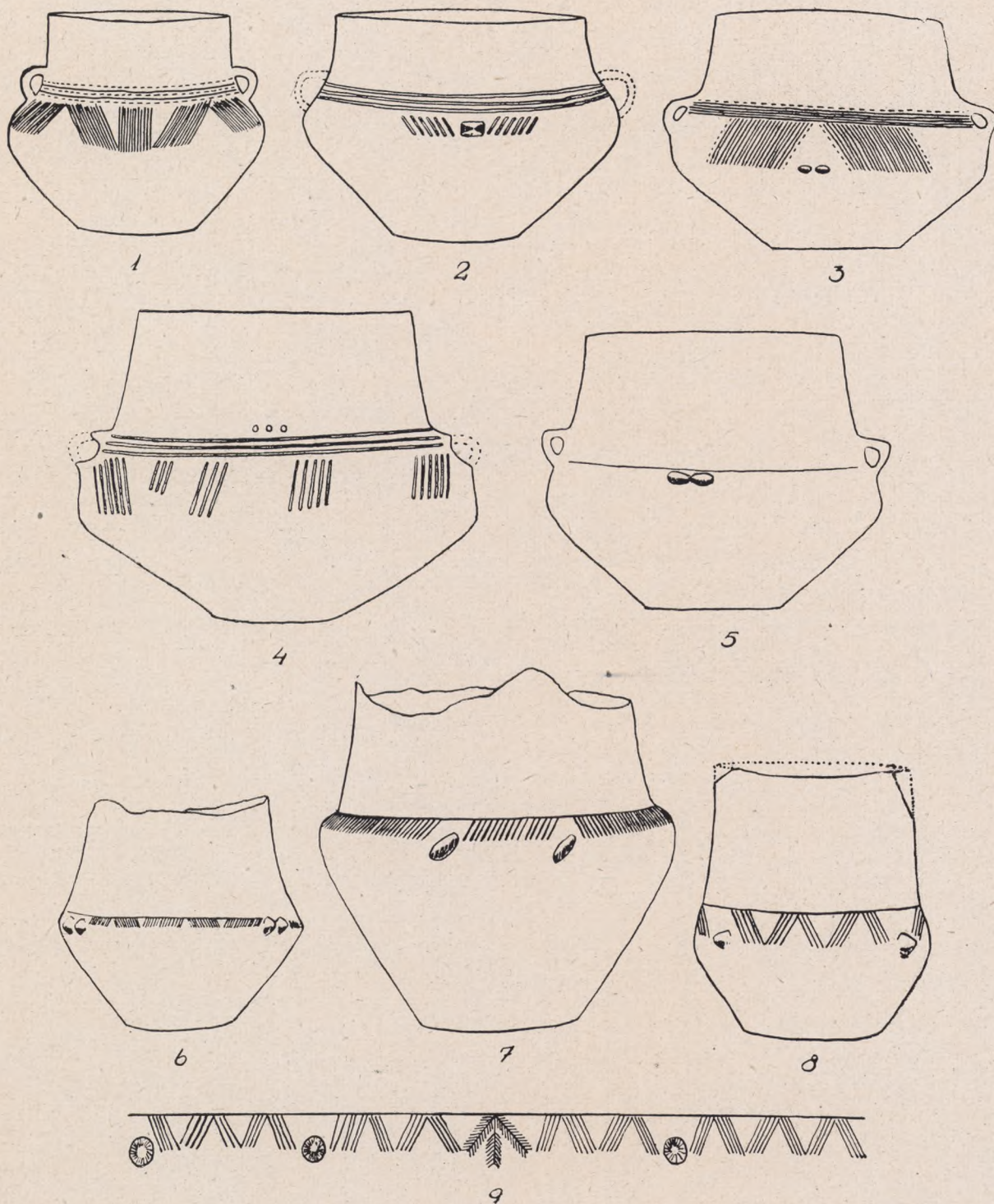

7

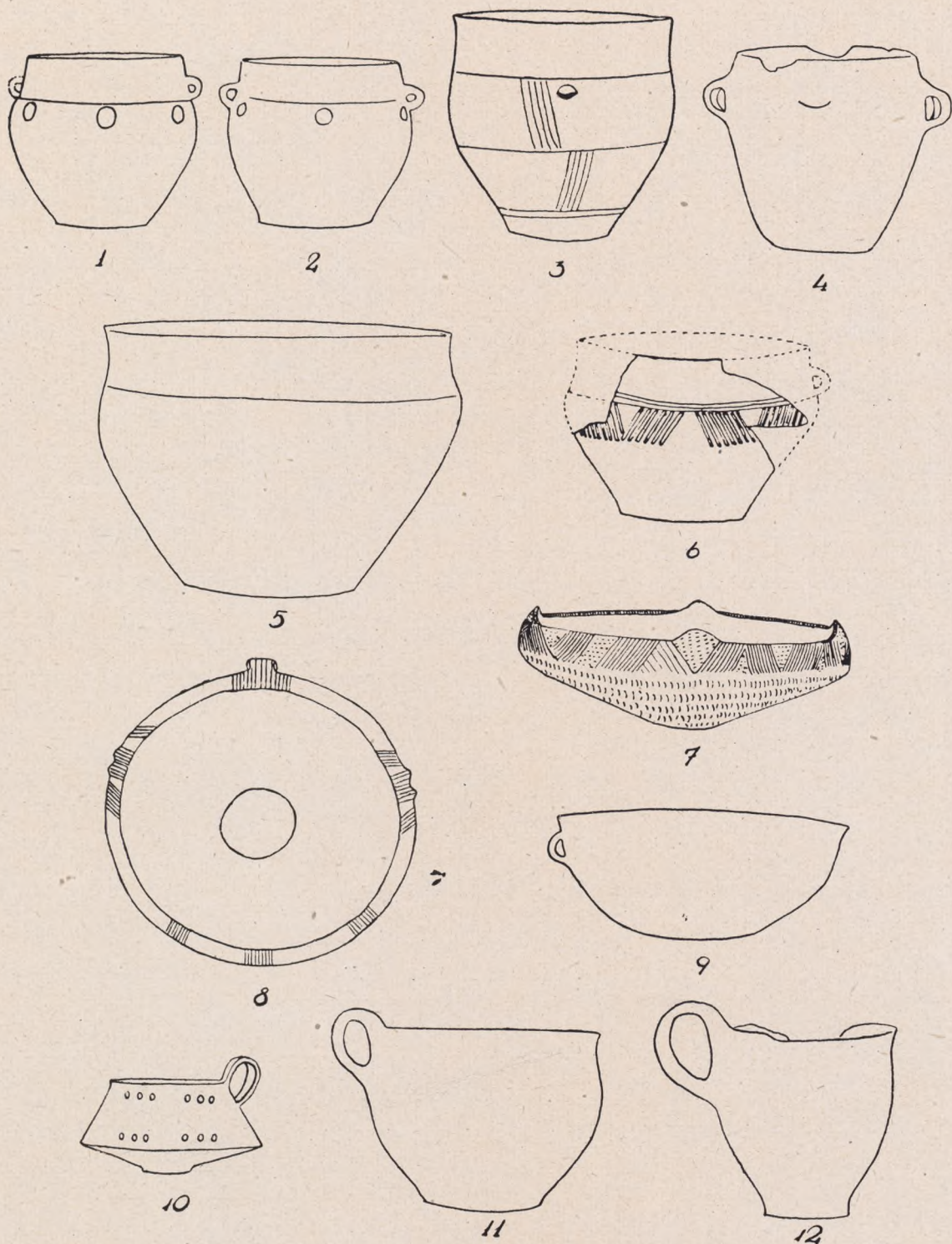

8

Podgrupa krakowska. 1—4: popielnice typu F. 5—7: popielnice typu G.

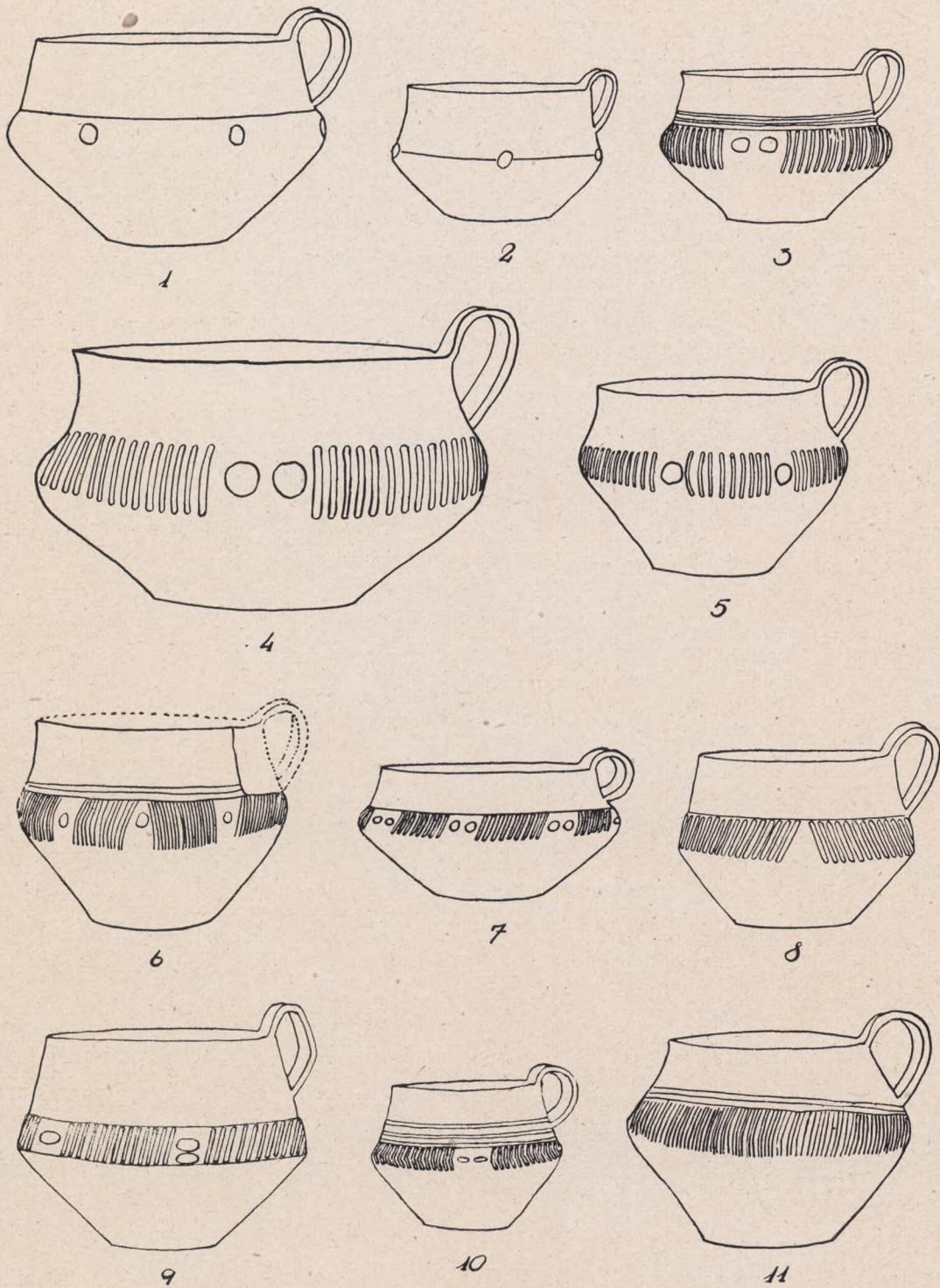
Podgrupa krakowska. 1—5: popielnice typu G.

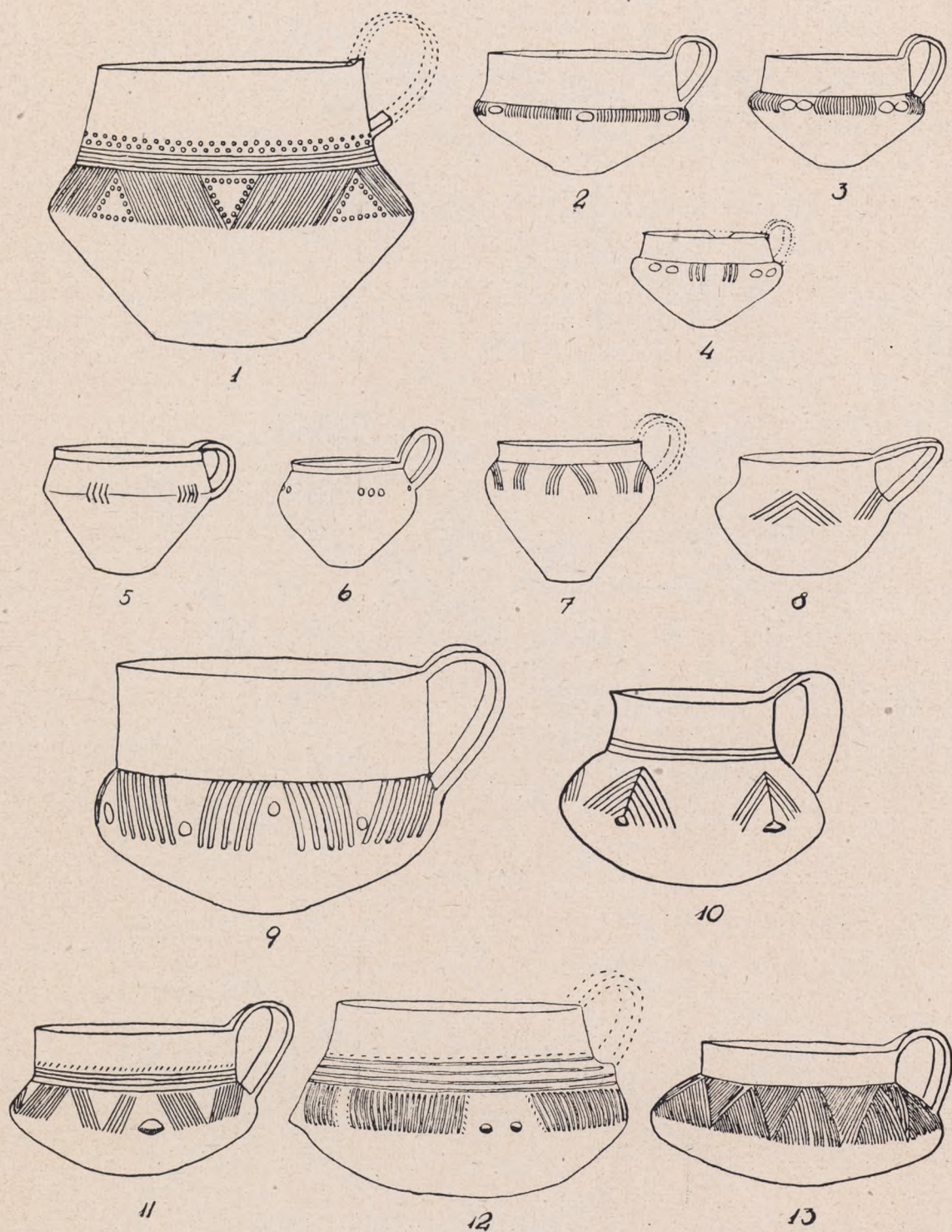
Podgrupa kępińska: 1—2, 5—7, 10. Podgrupa krakowska: 3—4, 8—9, 11—12.

Podgrupa kępińska. 1—4: kubki typu A. 5: kubek typu C; 7—13: kubki typu B.

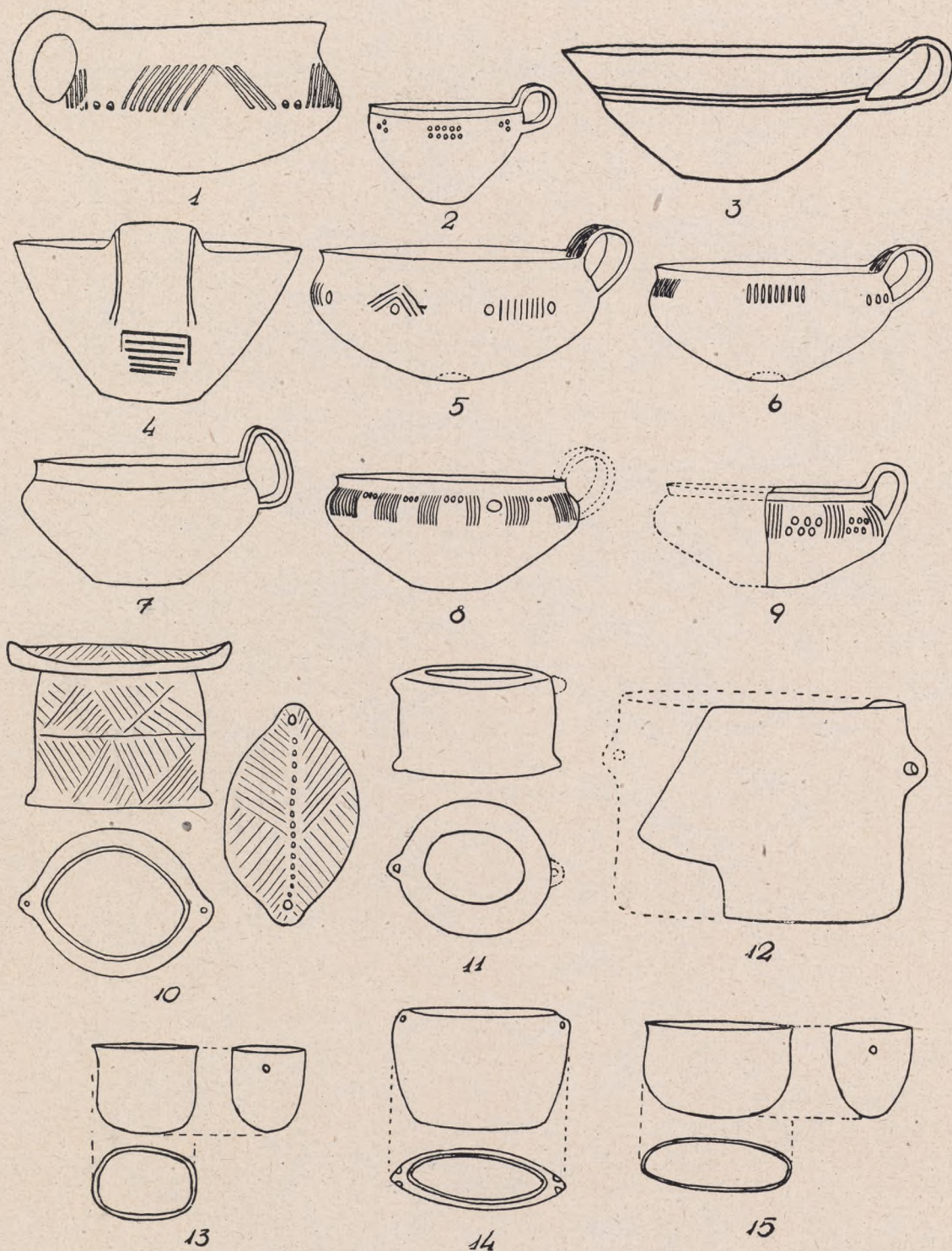
Podgrupa kepińska. 1—10: kubki typu B; 11: kubek typu A.

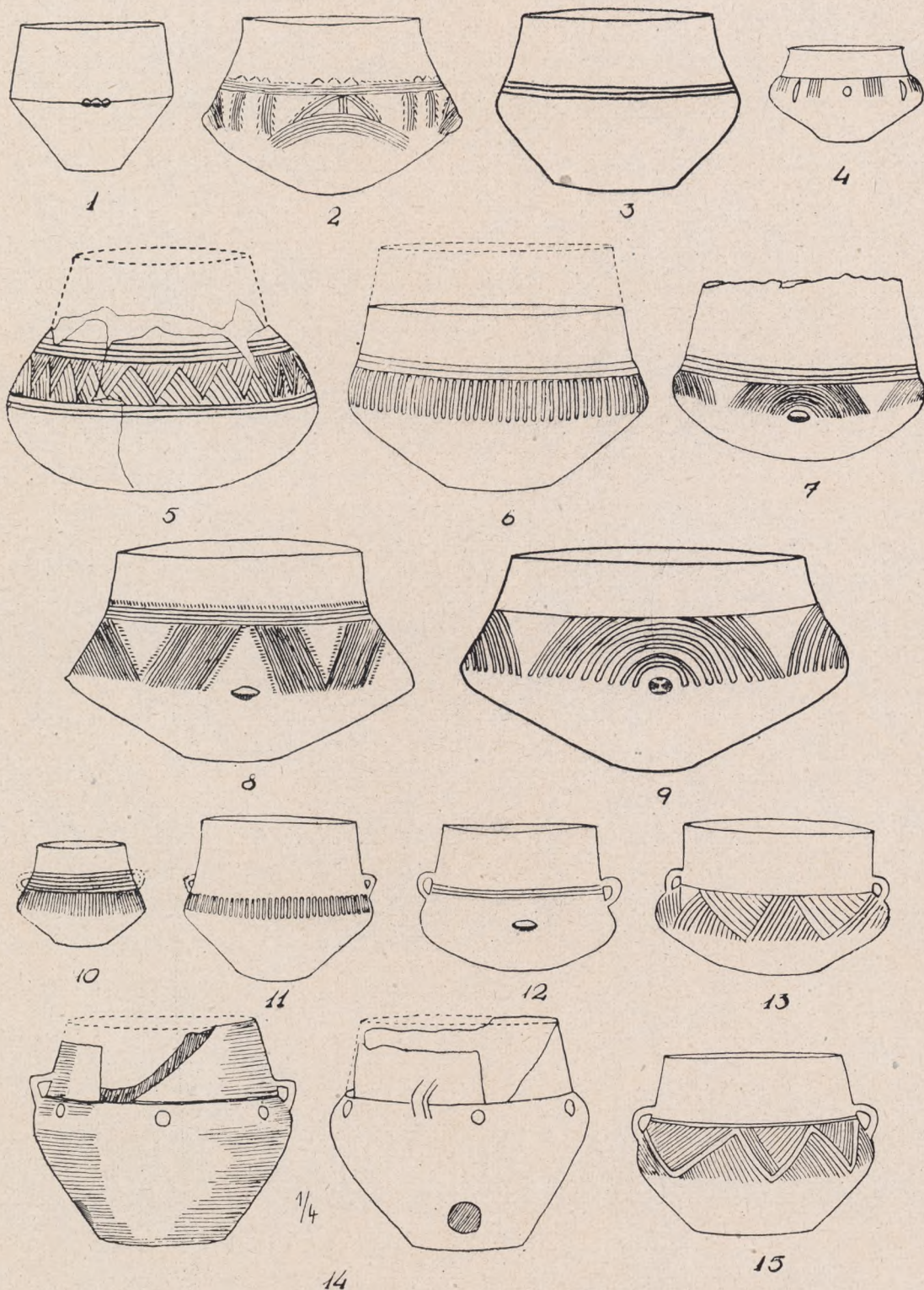
Podgrupa kępińska: 1—7. Podgrupa krakowska: 8—13. Kubki typu B: 1—4. Kubki typu E: 5—7.
Kubek typu F: 8.

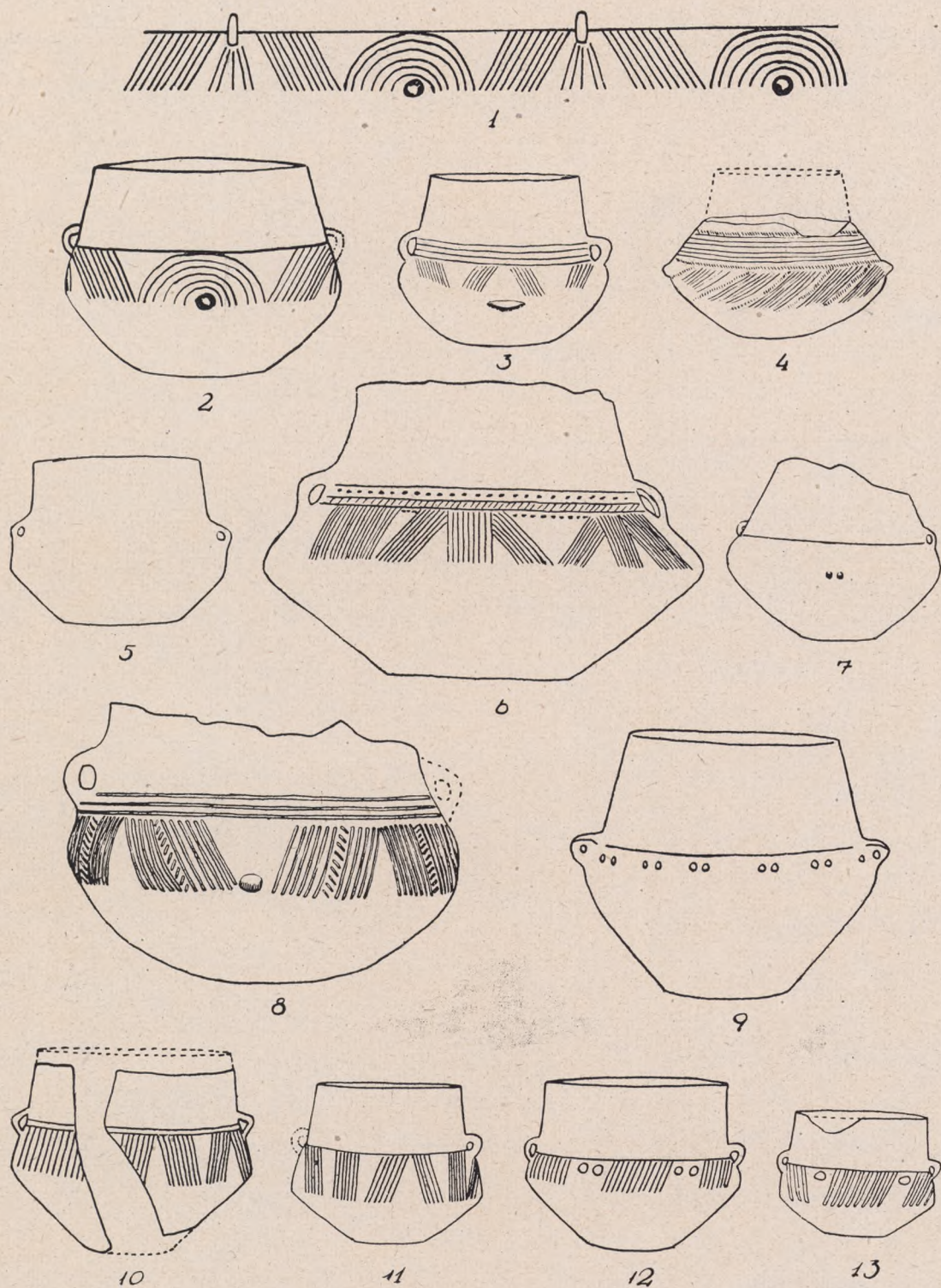
Podgrupa kepińska: 1—2. Podgrupa krakowska: 3—16. Czerpaki typu B: 1—5. Czerpaki typu D: 6—14. Czerpaki zbliżone do typu D: 15—16.

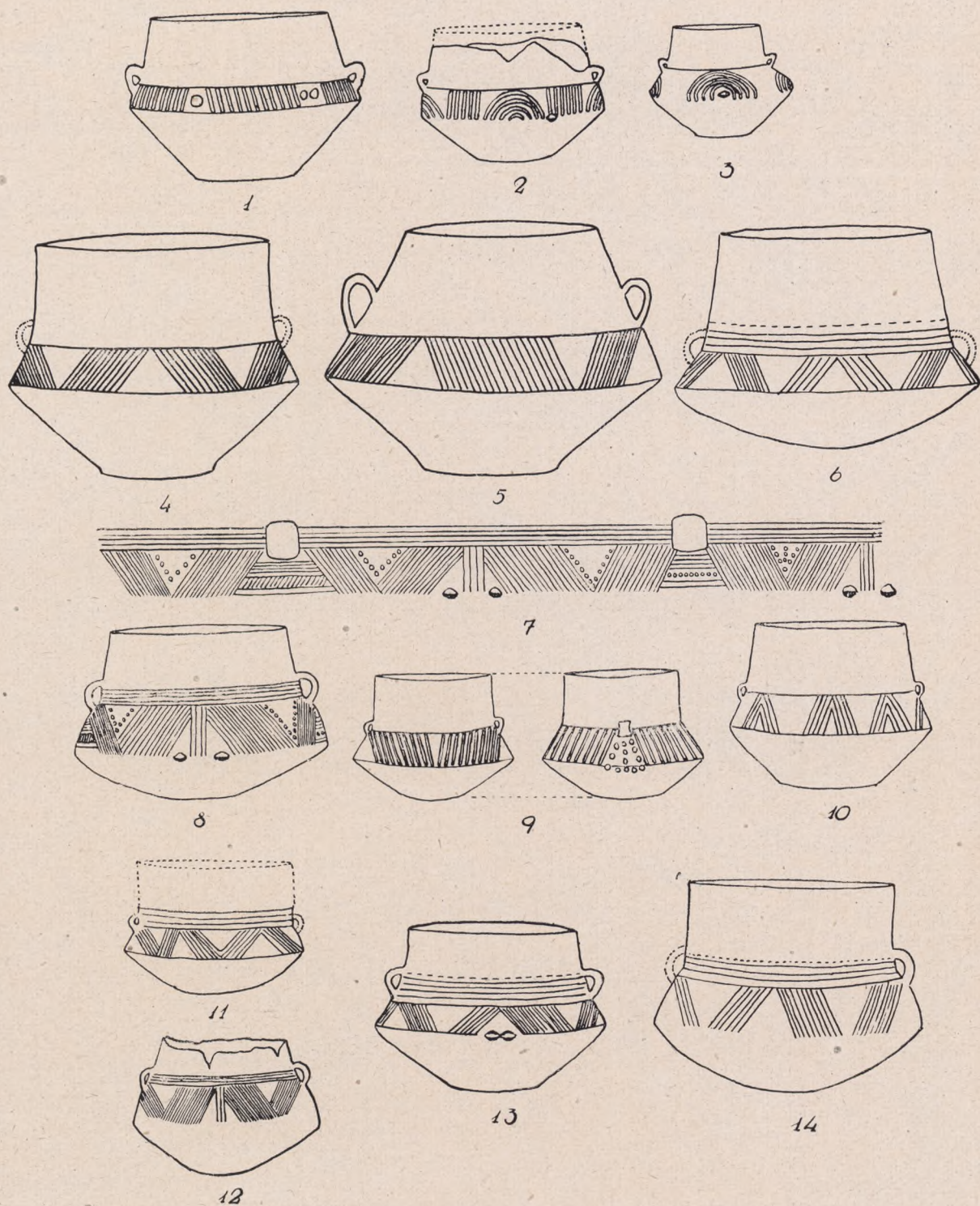
Podgrupa kepińska: 2, 7—15. Podgrupa krakowska: 1, 3—6. Czerpaki typu E: 2, 5—9. Tabakierki: 10—15.

Podgrupa kepińska: 1, 4—6, 10—11, 13—15. Podgrupa krakowska: 2—3, 7—9, 12. Czarki typu A: 1—3. Czarki typu B: 4—9. Czarki typu D: 10—12. Czarki typu E: 13—15.

Podgrupa krakowska: 1—9. Podgrupa kepińska: 10—13. Czarki typu E: 2—9. Czarki typu F: 10—13.

Czarki typu F. 1—3: podgrupa kepińska, V okres; 4—14: podgrupa krakowska, V okres.

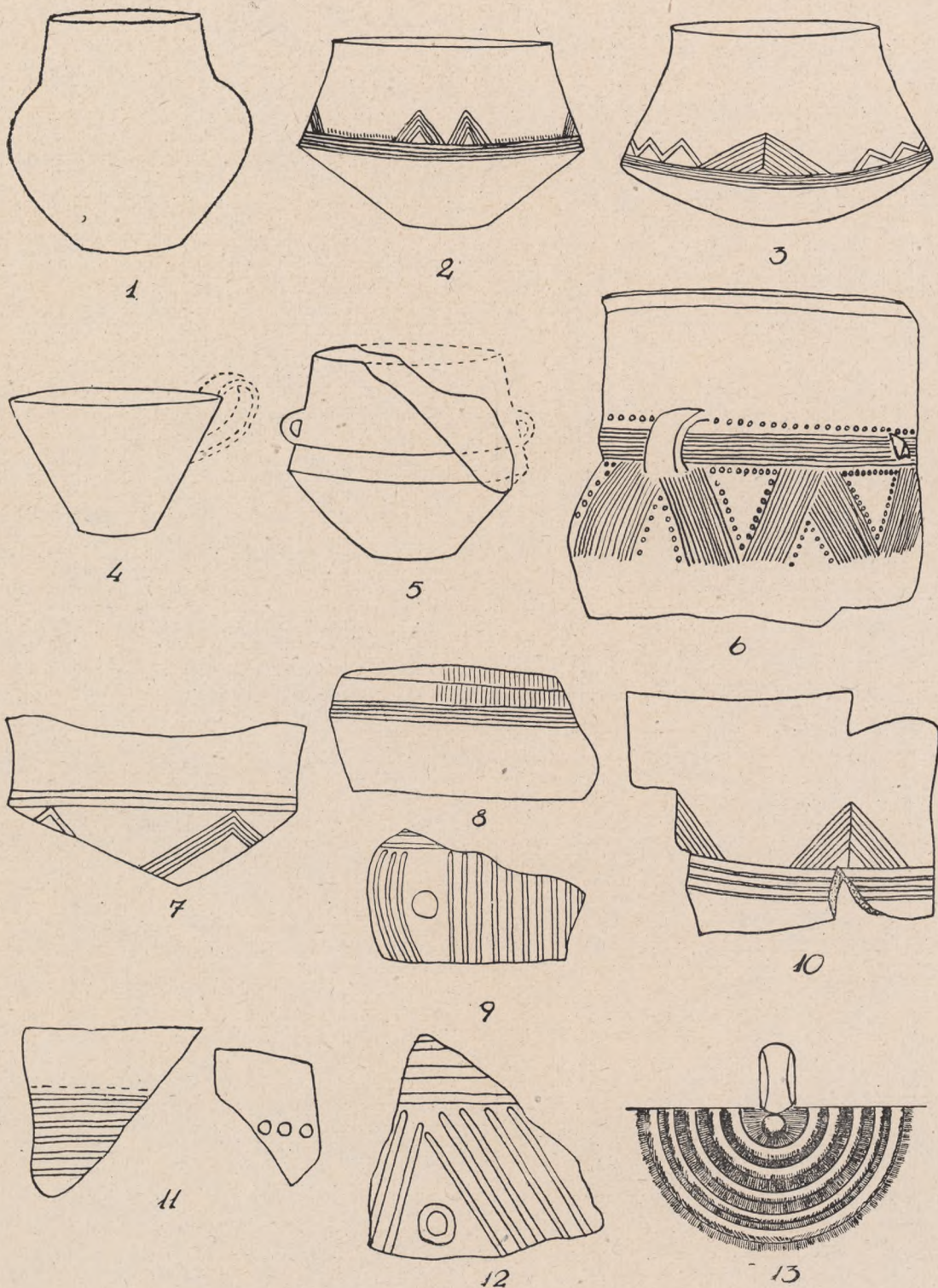
Ryc. 10—15: Siemianice III według Szembekówny,

Podgrupa kępińska.

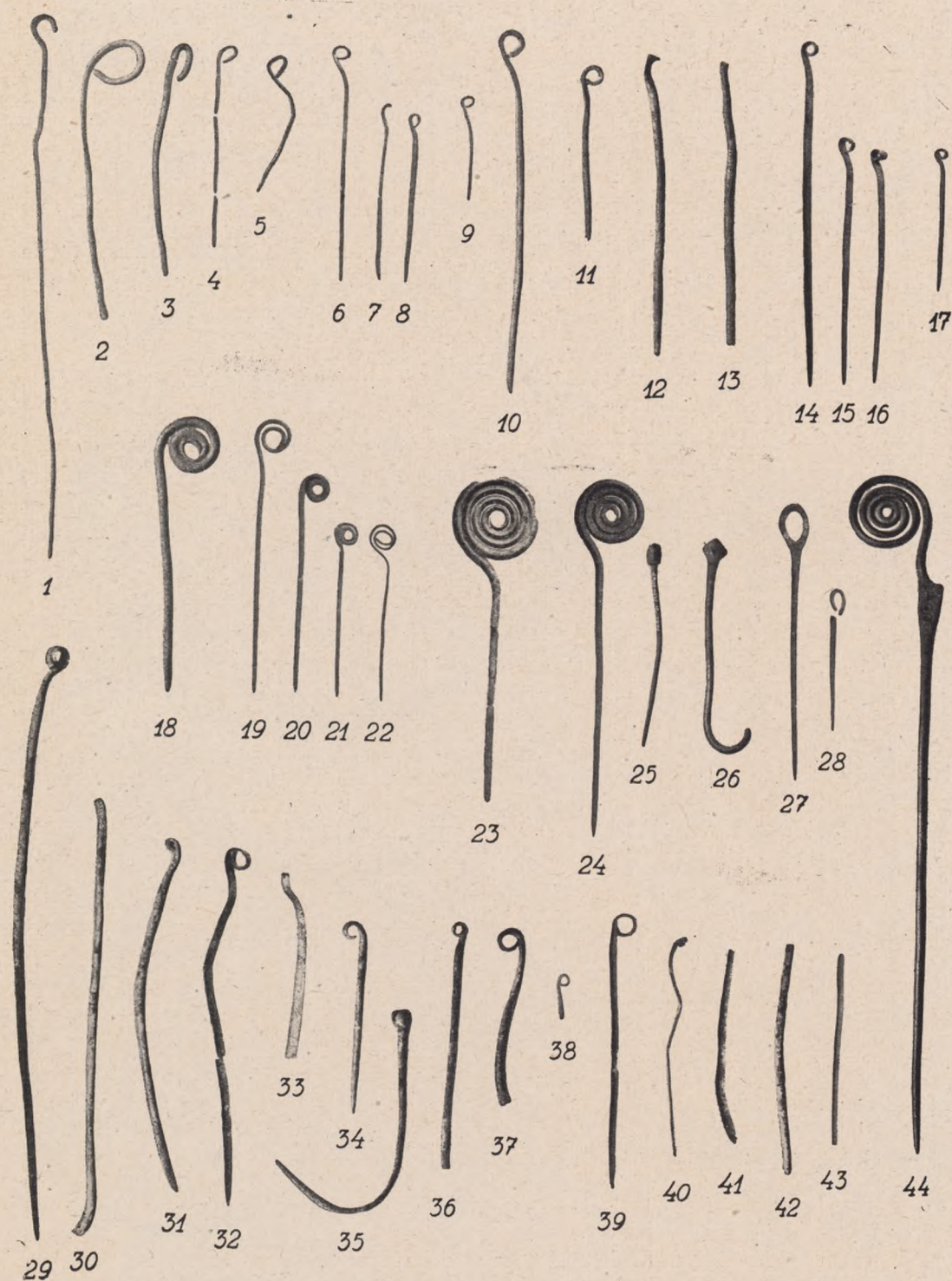
Podgrupa kępińska.

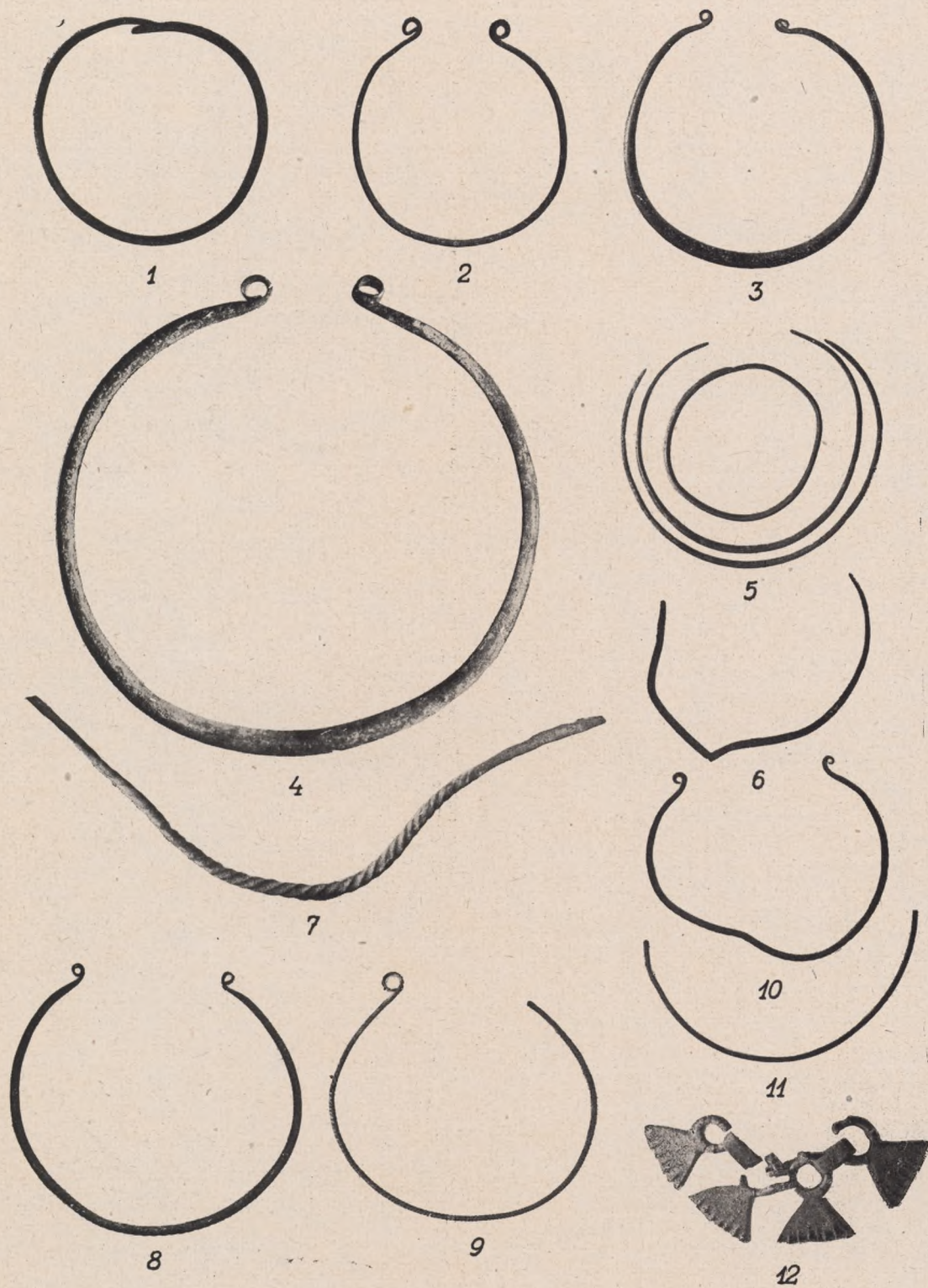
Podgrupa krakowska.

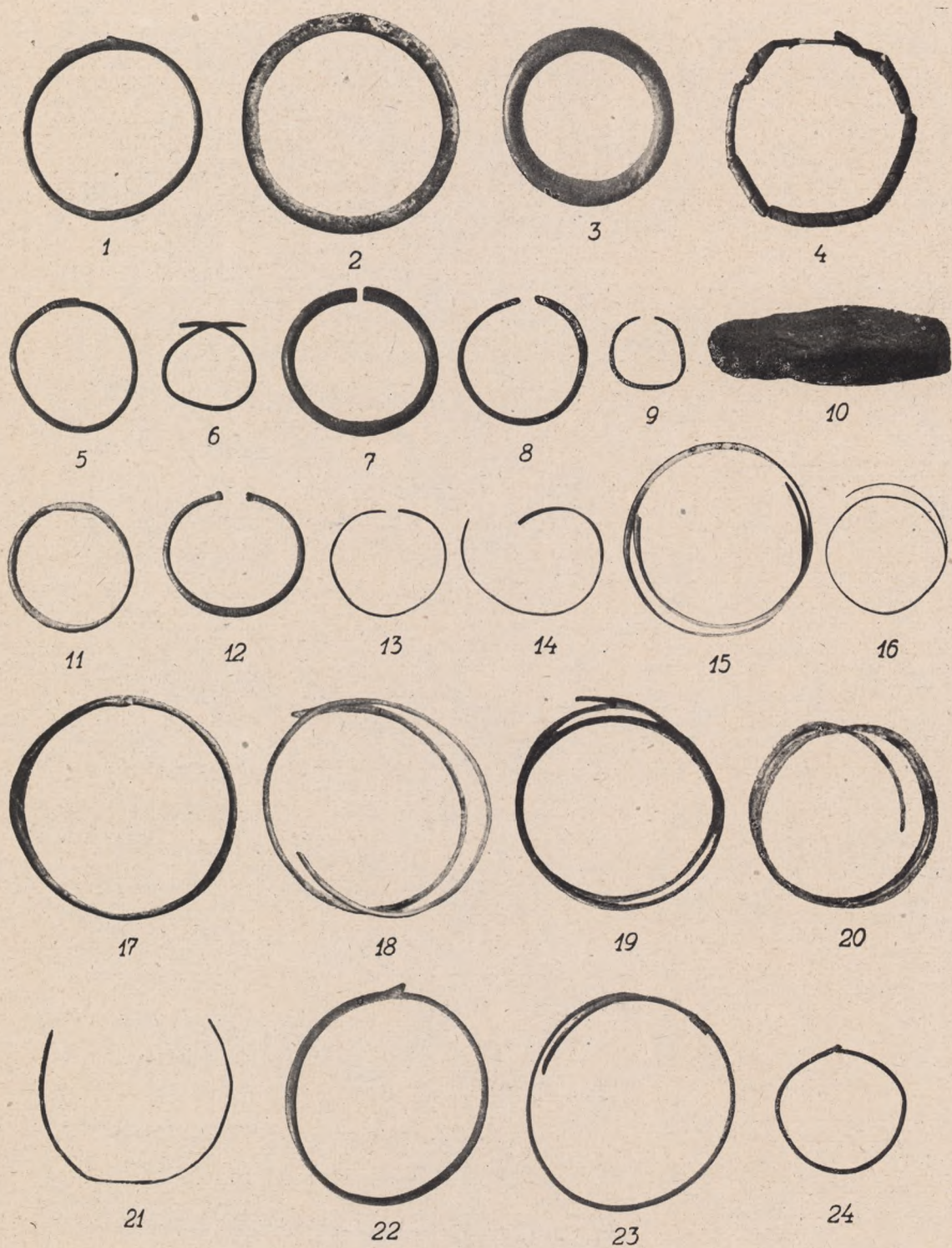
Podgrupa krakowska: 1—6. Podgrupa kępińska: 7—9.

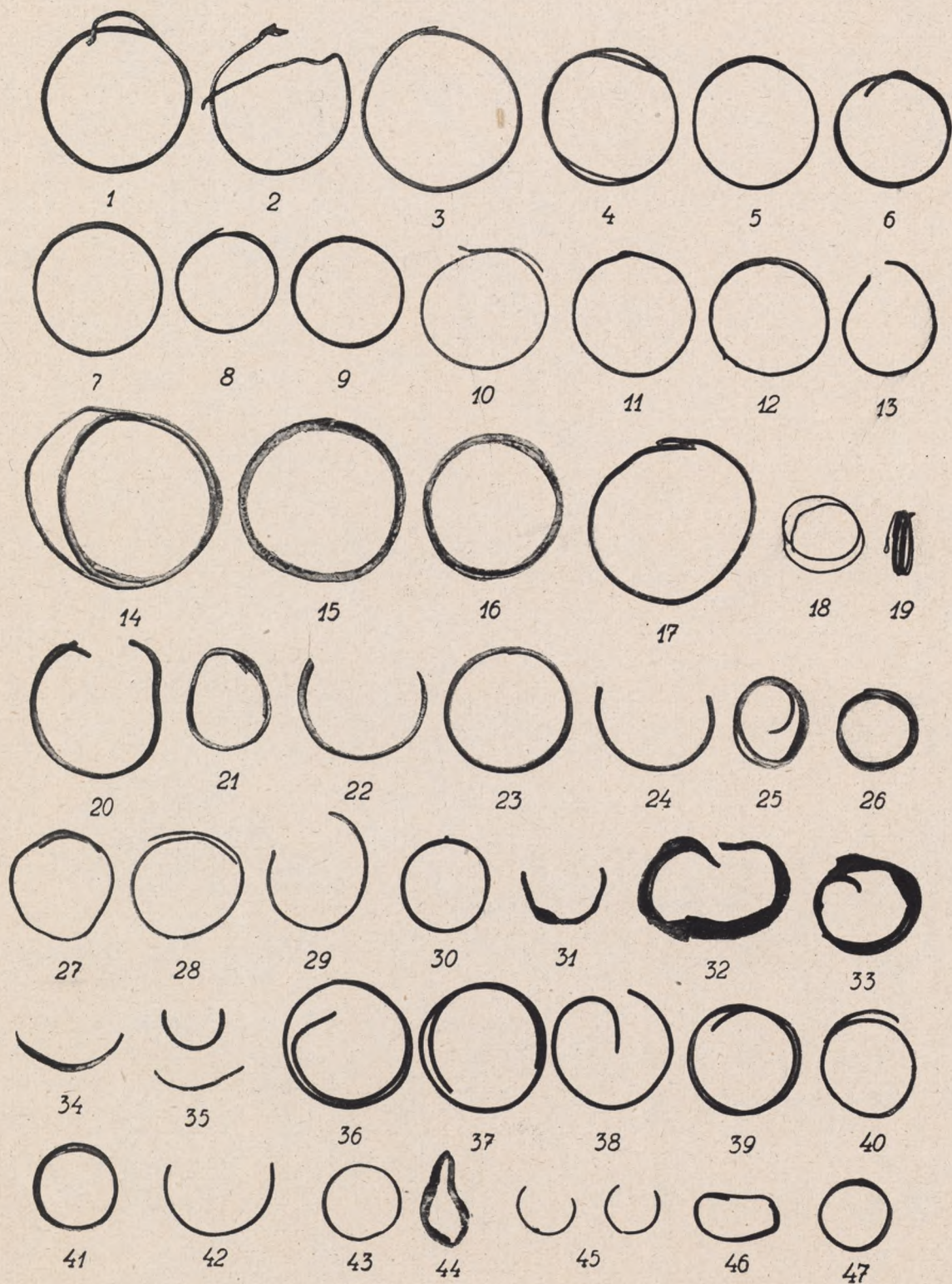
Podgrupa krakowska. V okres: 1, 25—26, 29—43. Hallstatt C: 2—24, 27—28, 44.

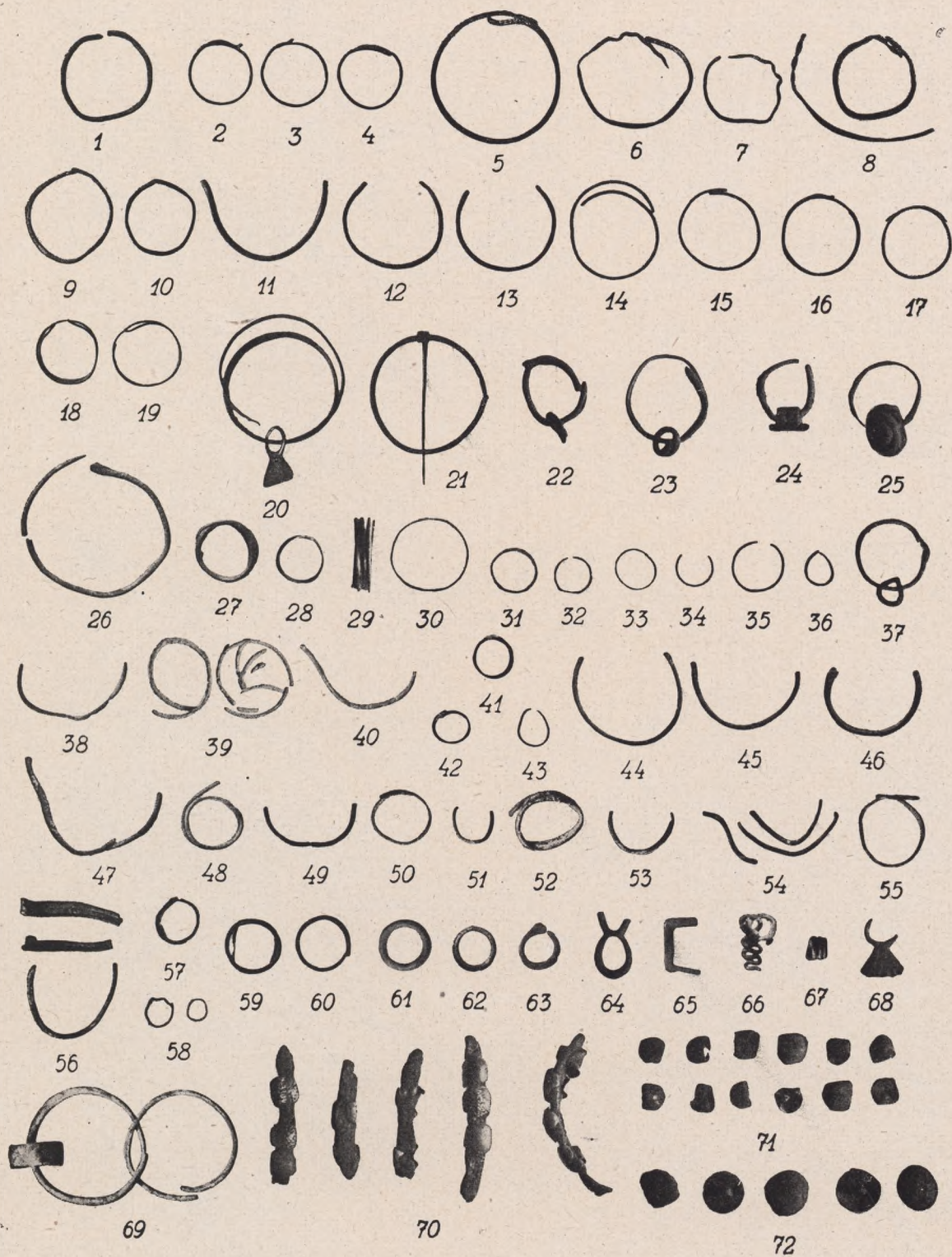
Podgrupa krakowska. Naszyjniki brązowe.

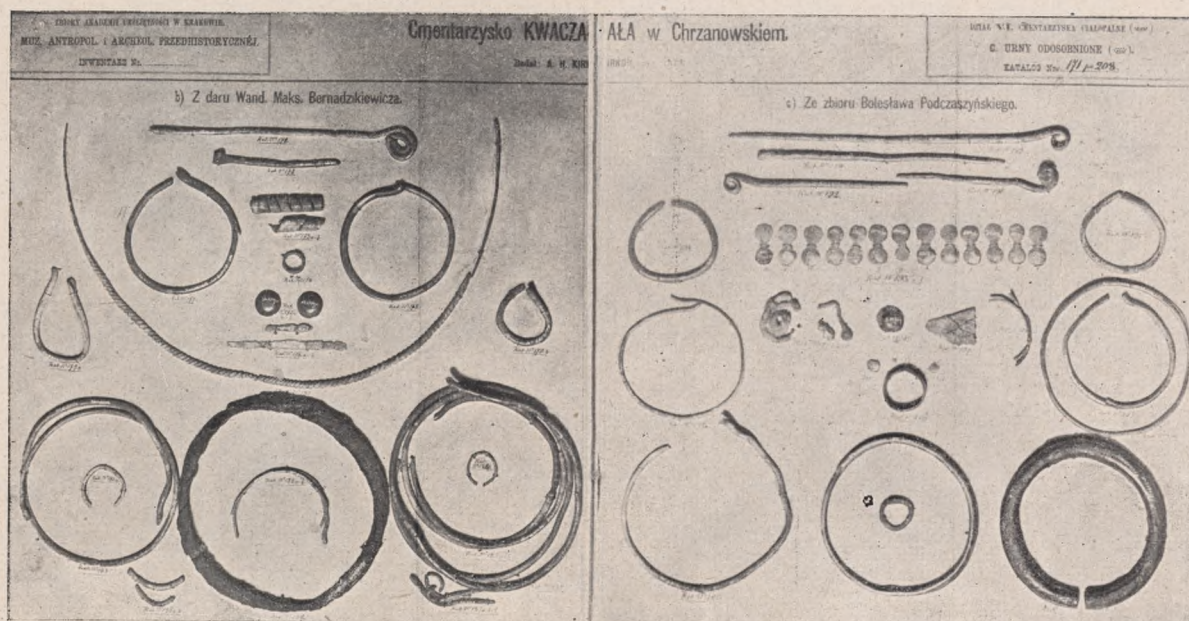
Podgrupa krakowska. Brązy. 1—4: naramienniki; 5—24: bransolety.

Podgrupa krakowska. Brązy. 1—13: bransolety; 14—47: zausznicze

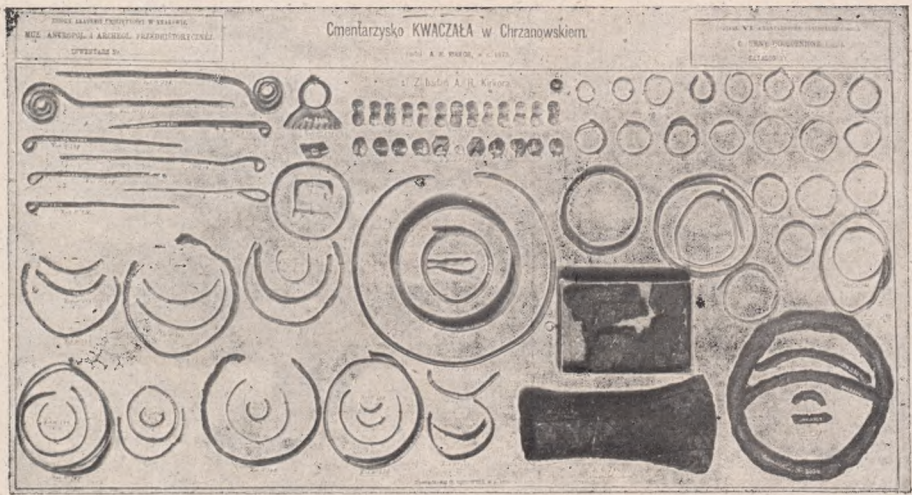
Podgrupa krakowska. Brązy. 1—19, 26: zausznice; 27—60: pierścionki i kółka; 61—63: kółka odlane w całości; 70—72: guziczki.

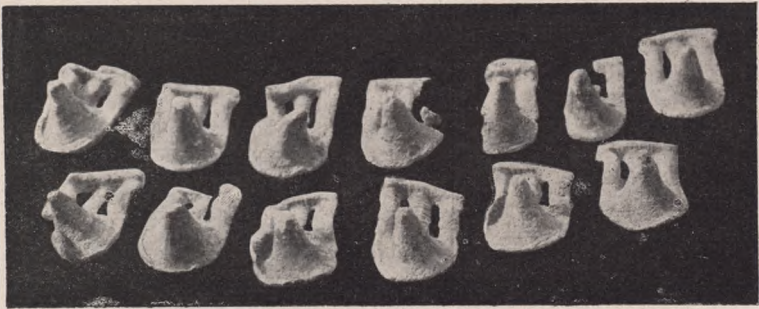
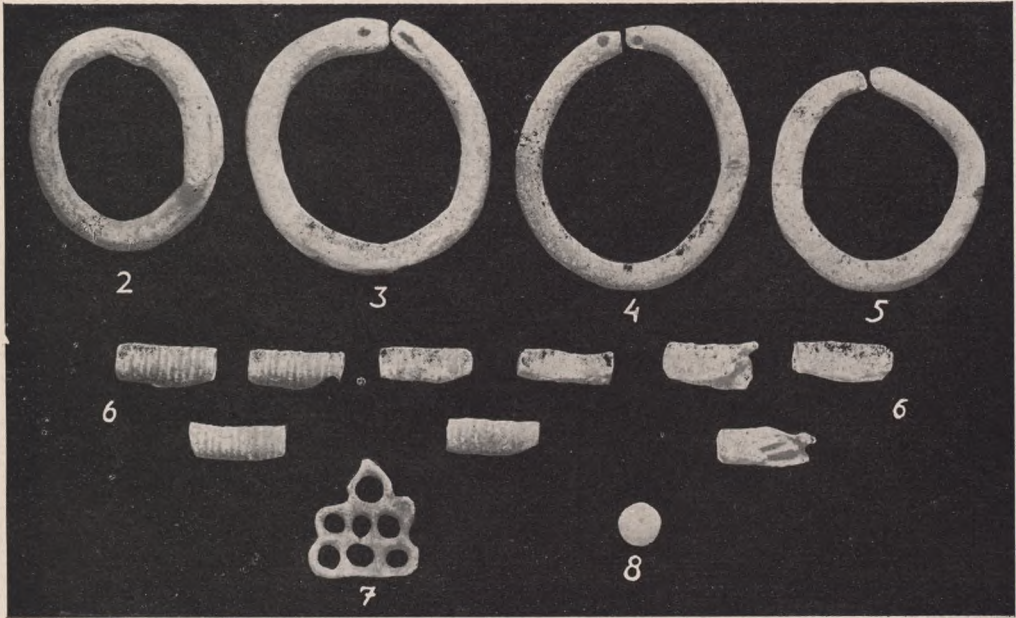
26

27

Podgrupa krakowska.

1

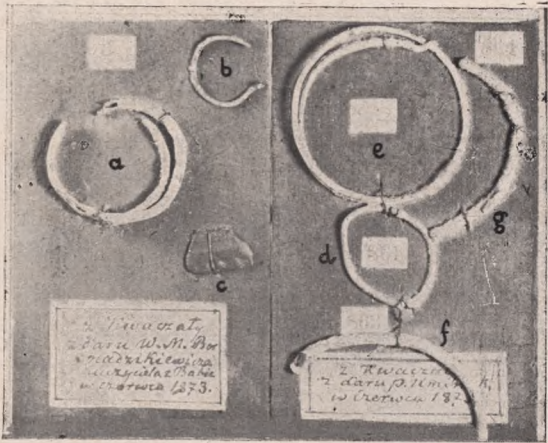

9

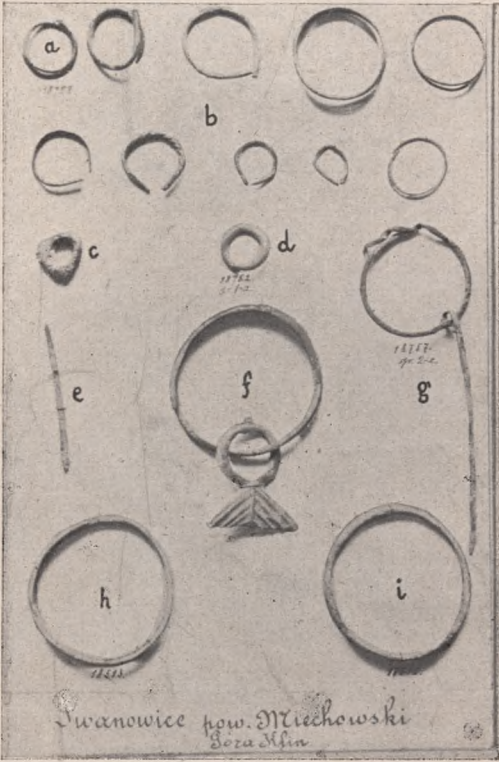
Podgrupa krakowska. 2—9: zabytki ołowiane z Kwaczala.

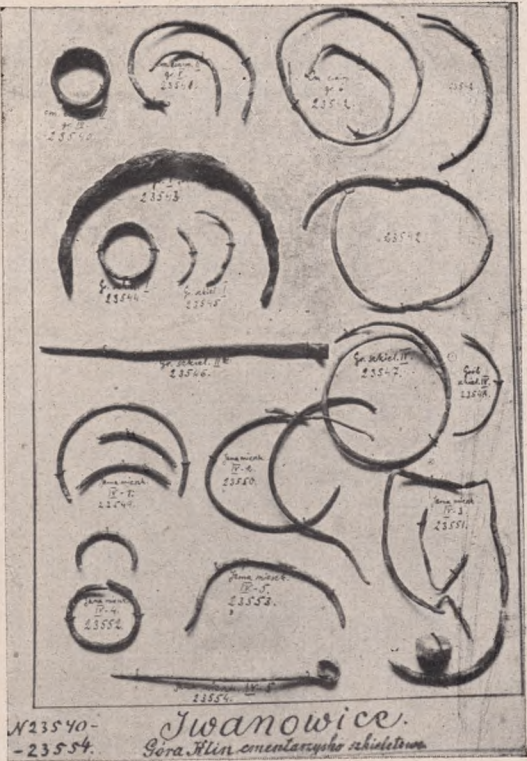
1

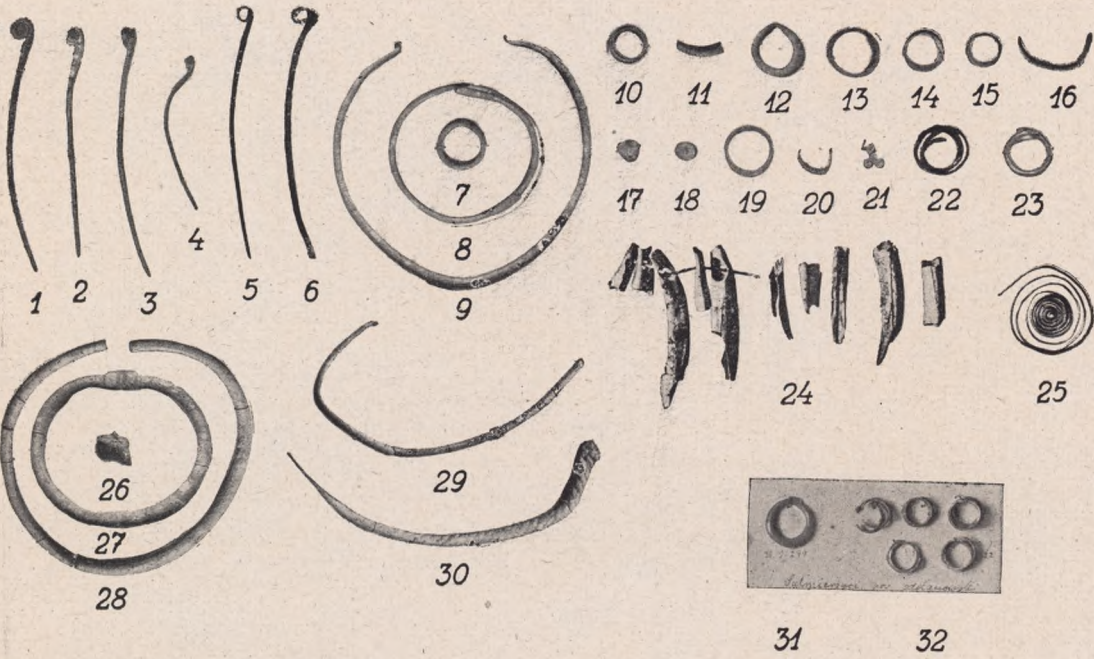
2

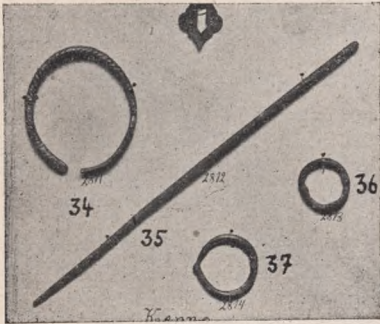
3

4

33

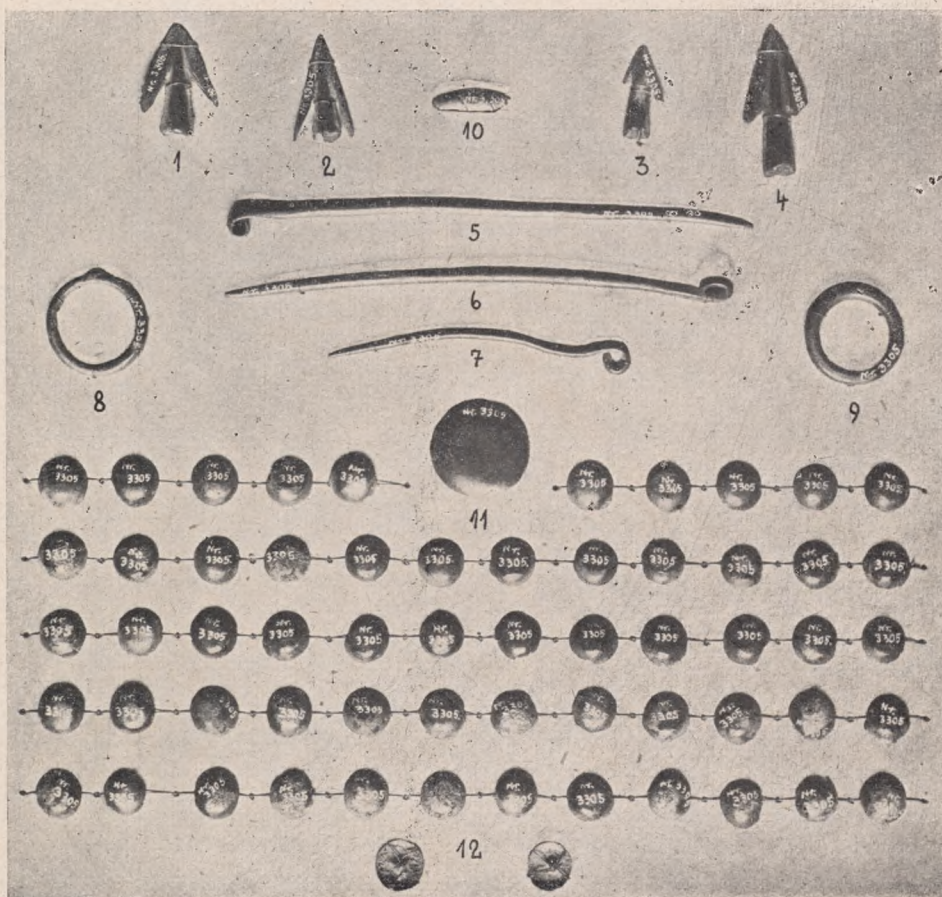

34 - 37

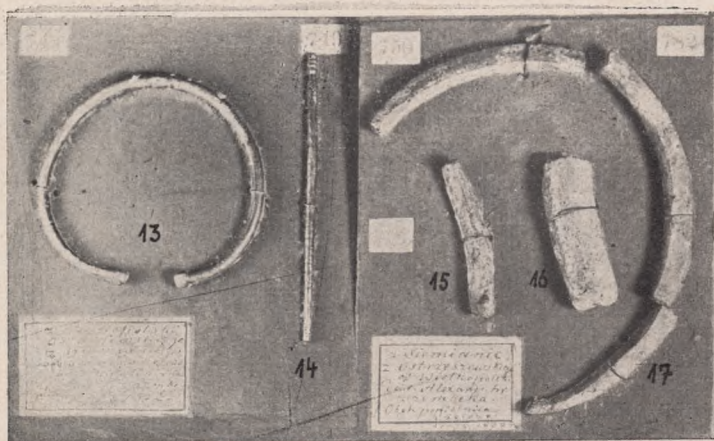

38 - 46

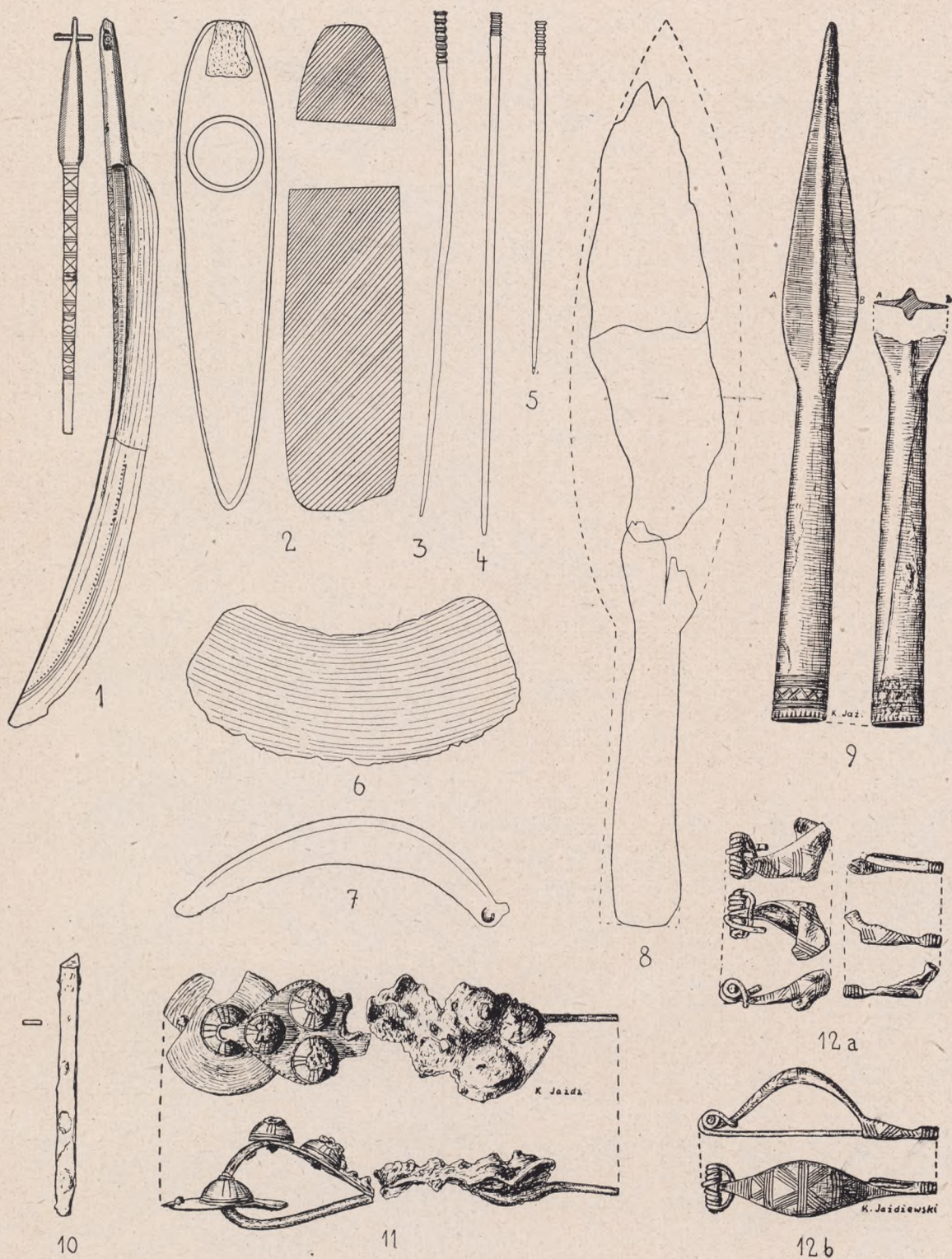
Podgrupa kepińska.

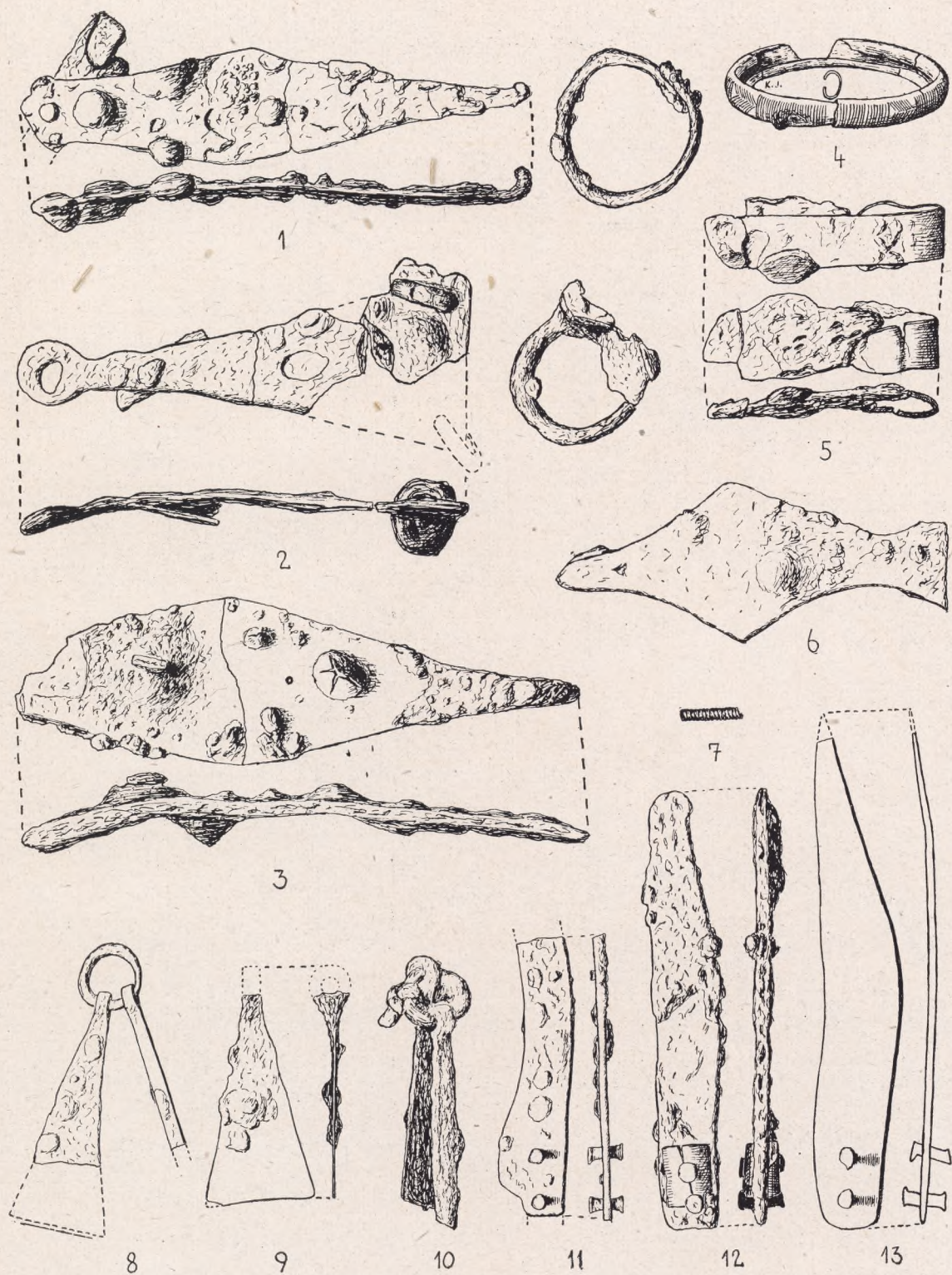
1-12

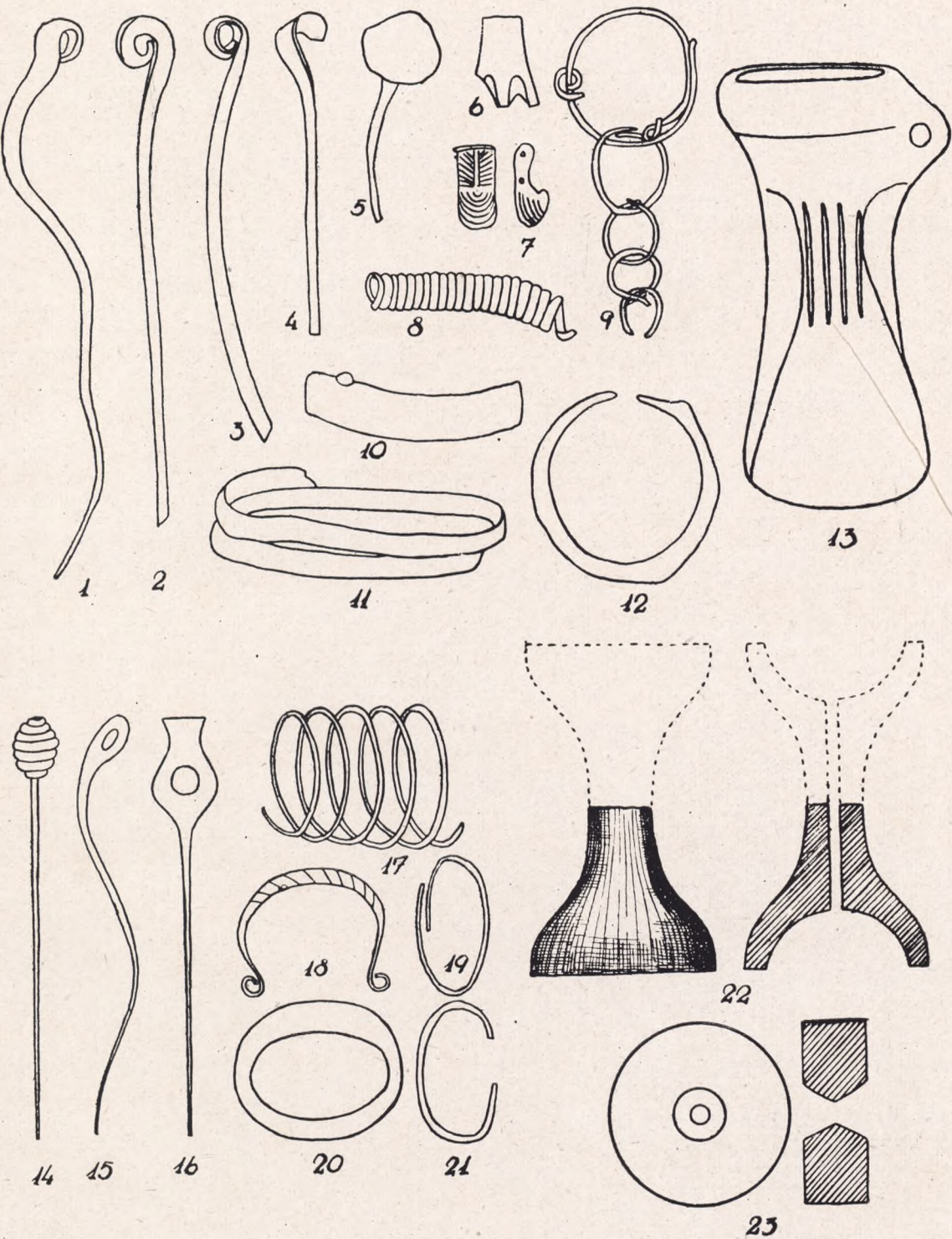
Podgrupa kępińska. 1—12: skarb brązowy z Pichlic, pow. wieluński.

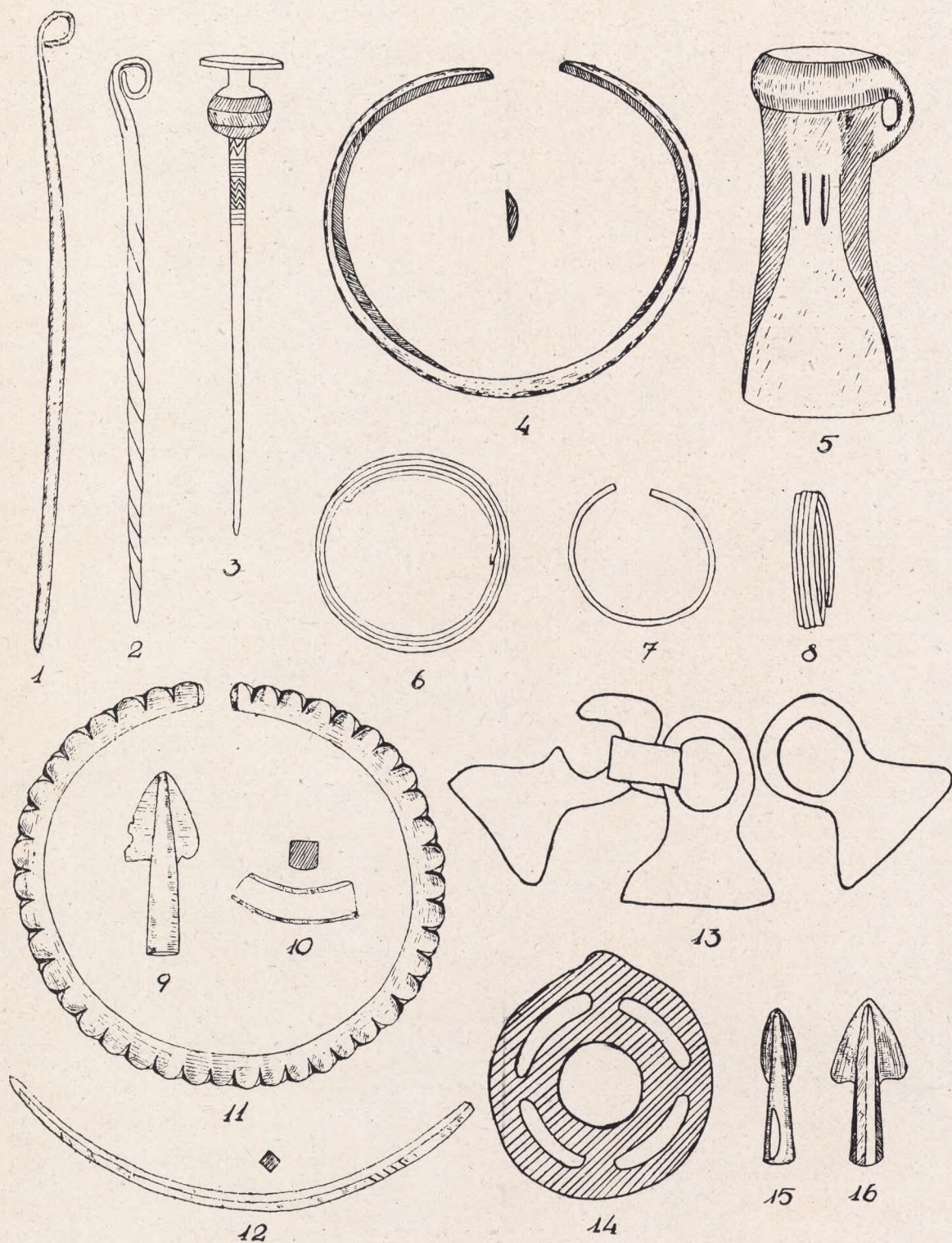
Podgrupa krakowska: 1, 7. Podgrupa kepińska: 2—6, 8—12.

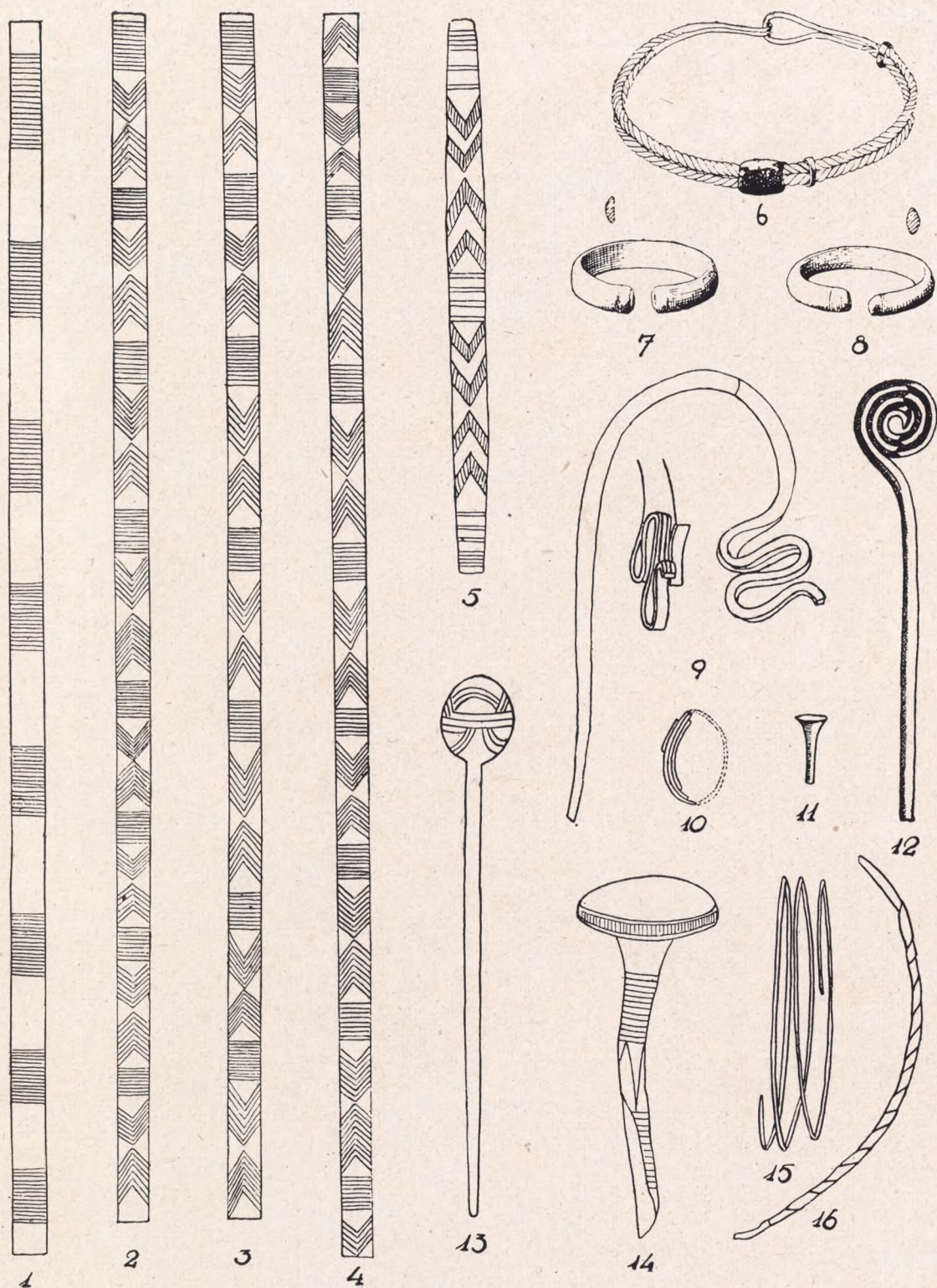
Podgrupa kepińska.

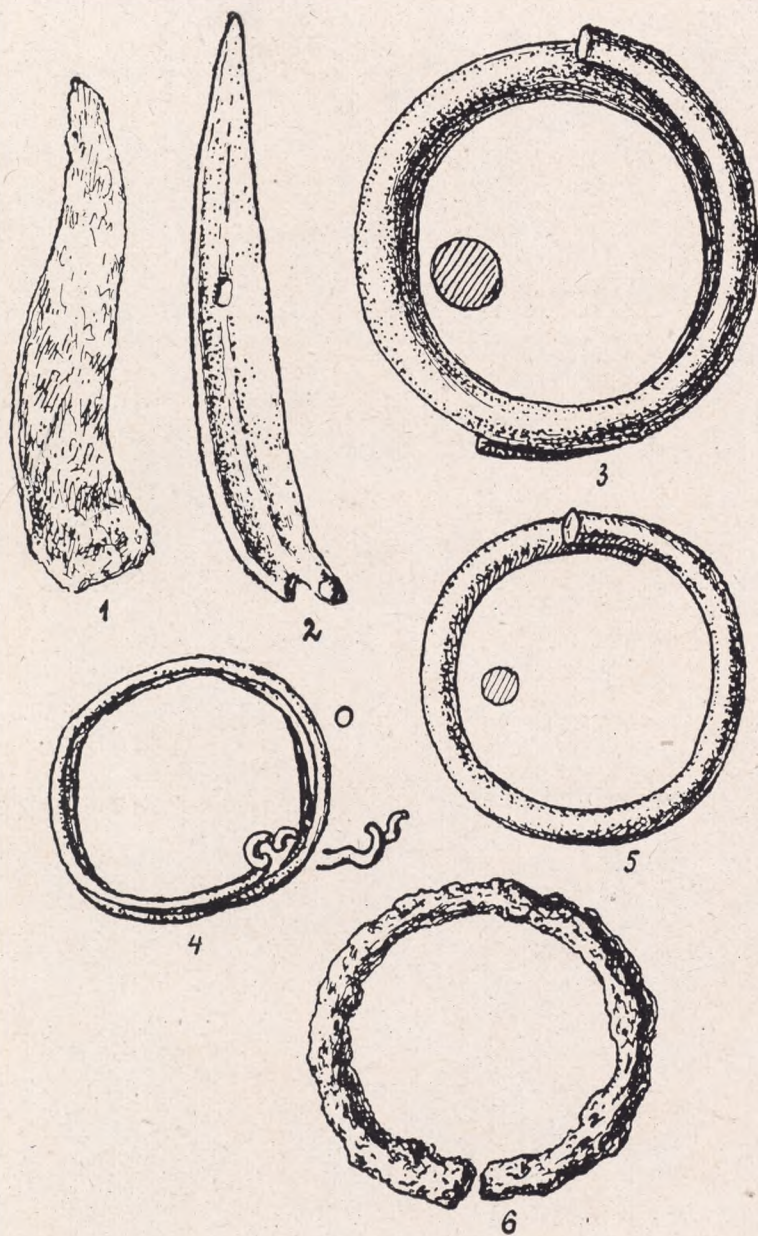
Podgrupa krakowska.

Podgrupa krakowska: 1—14. Podgrupa kępińska: 15—16.

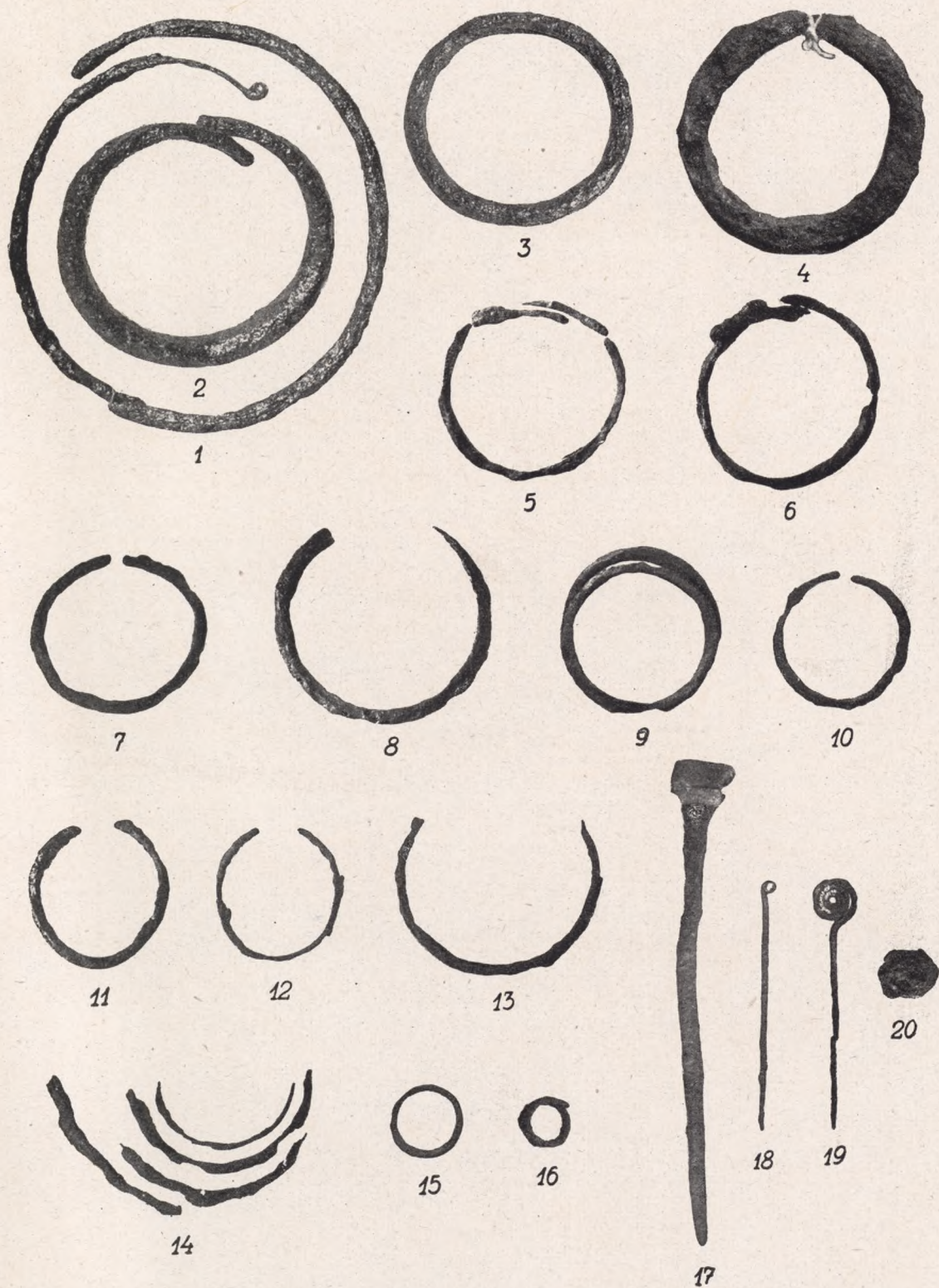
Podgrupa krakowska: 1—5, 15—16. Podgrupa kępińska: 6—14.

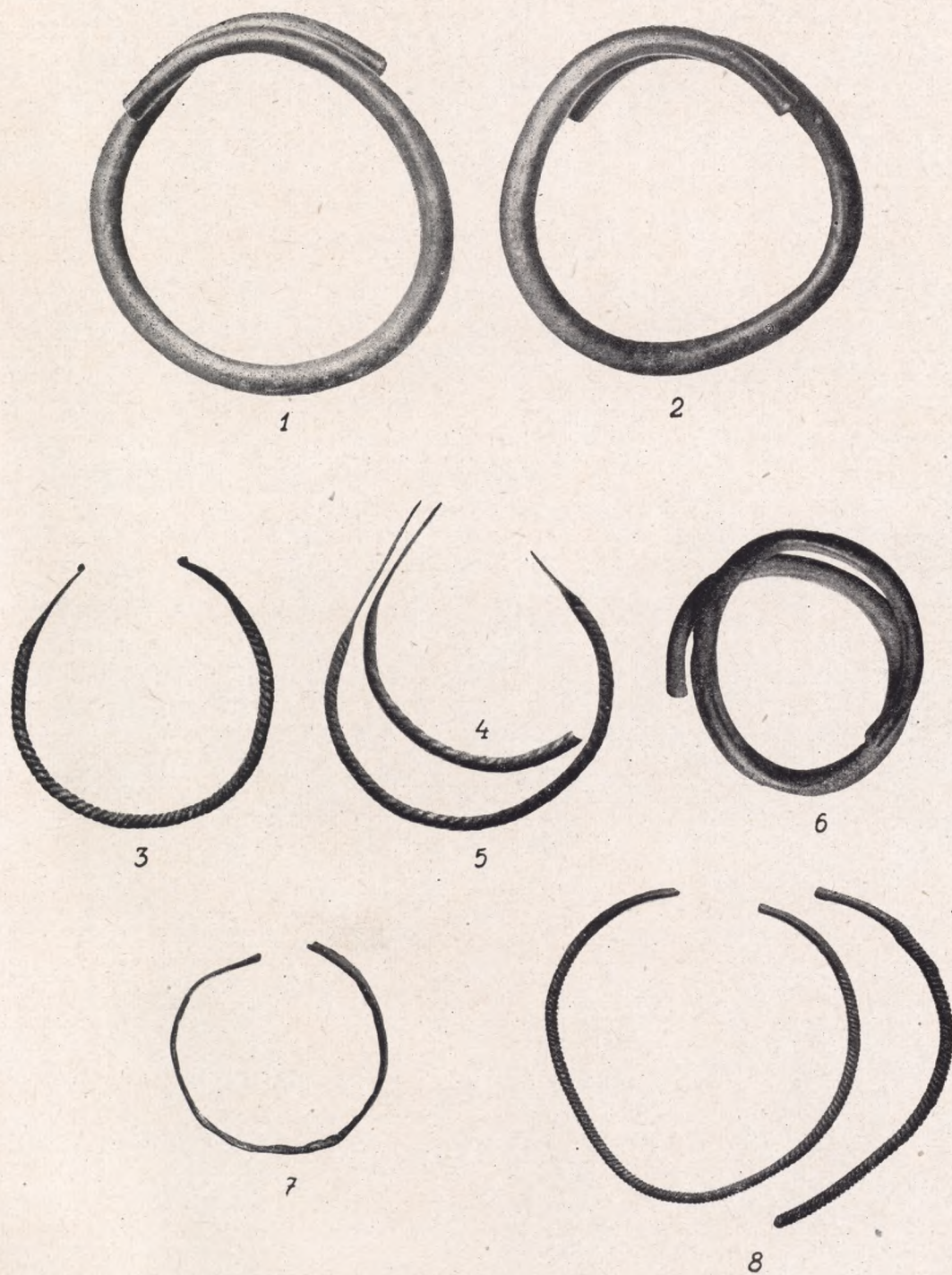
Kwaczala, pow. chrzanowski. Według Wiadomości Archeologicznych, XIII, tabl. XXXV. Klisza Państw. Muzeum Archeologicznego w Warszawie.

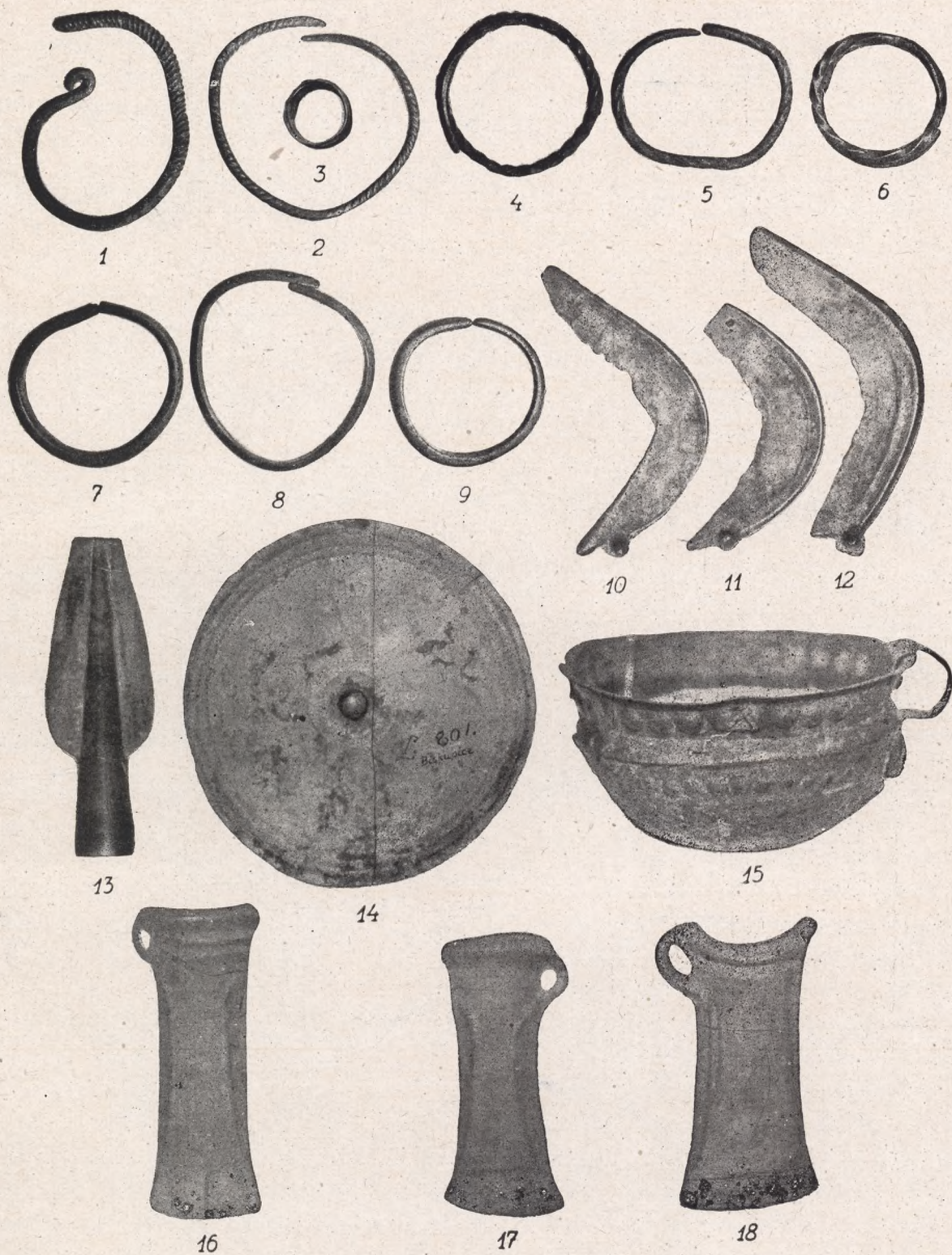
Kwaczala, pow. chrzanowski. Według Wiadomości Archeologicznych, XIII, tabl. XXXVI. Klisza Państw. Muzeum Archeologicznego w Warszawie.

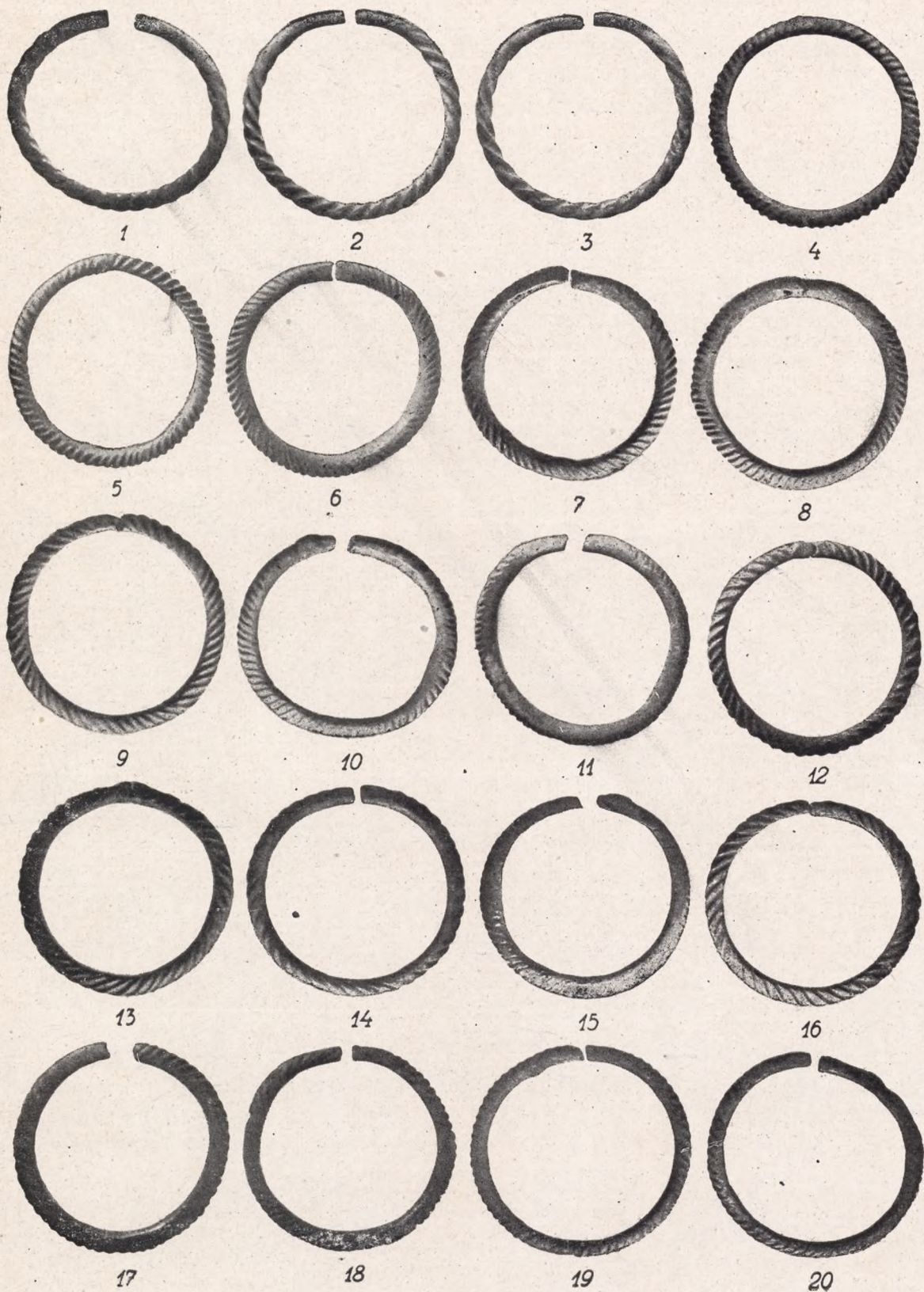
Podgrupa krakowska. Zabytki żelazne. 1: naszyjnik; 2—3, 5—6: nagolenniki; 8—9, 13: naramienniki; 7, 10—12, 14: bransolety; 4, 15: kółka, 16: pierścionek; 17—20: szpile.

Skarby. 1—2: Motkowice, pow. jędrzejowski; 3—7: Łącko, pow. nowosądecki; 8: Kobylagóra, pow. kępiński.

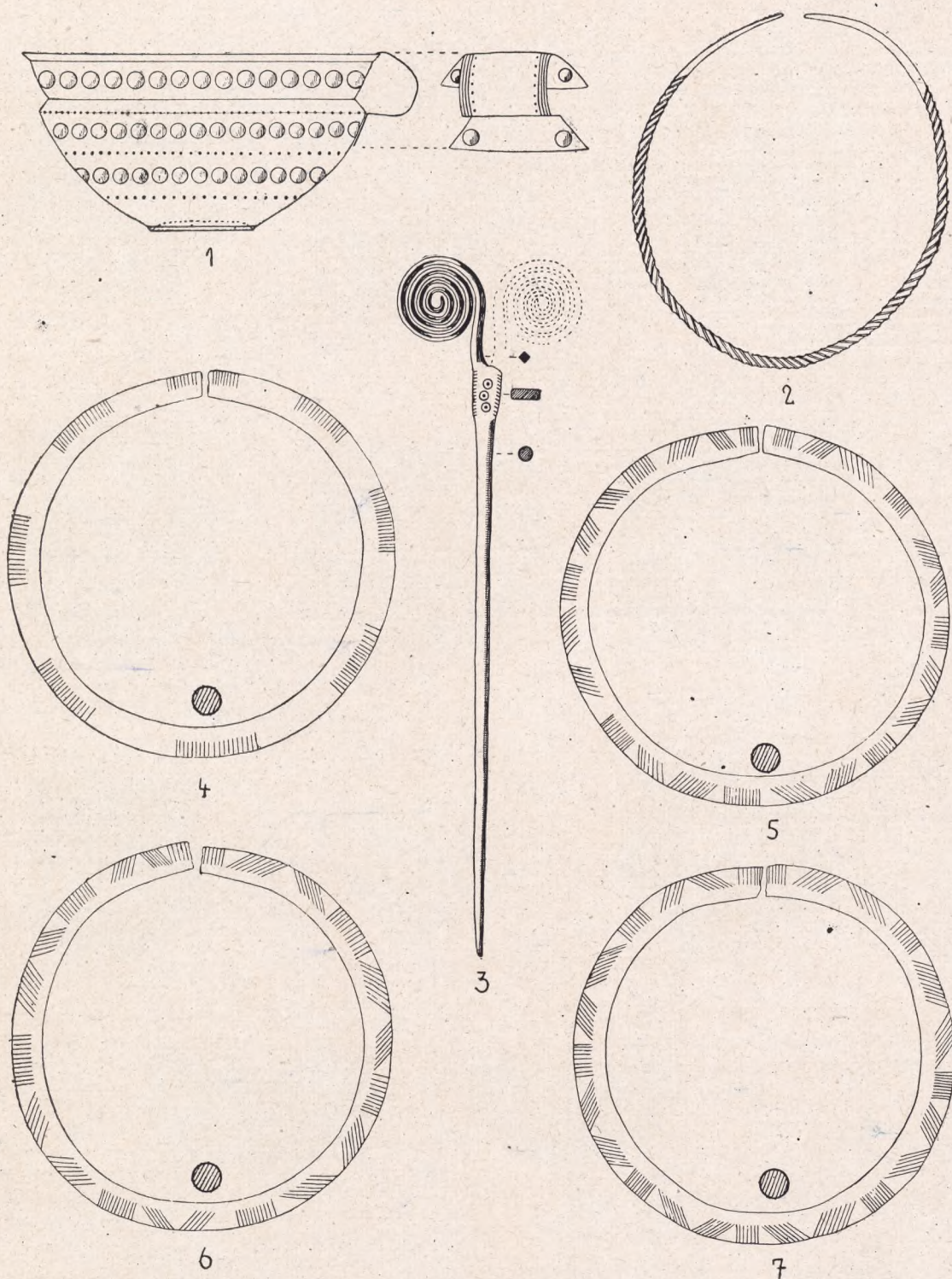
Biskupice, pow. miechowski. Skarb brązowy.

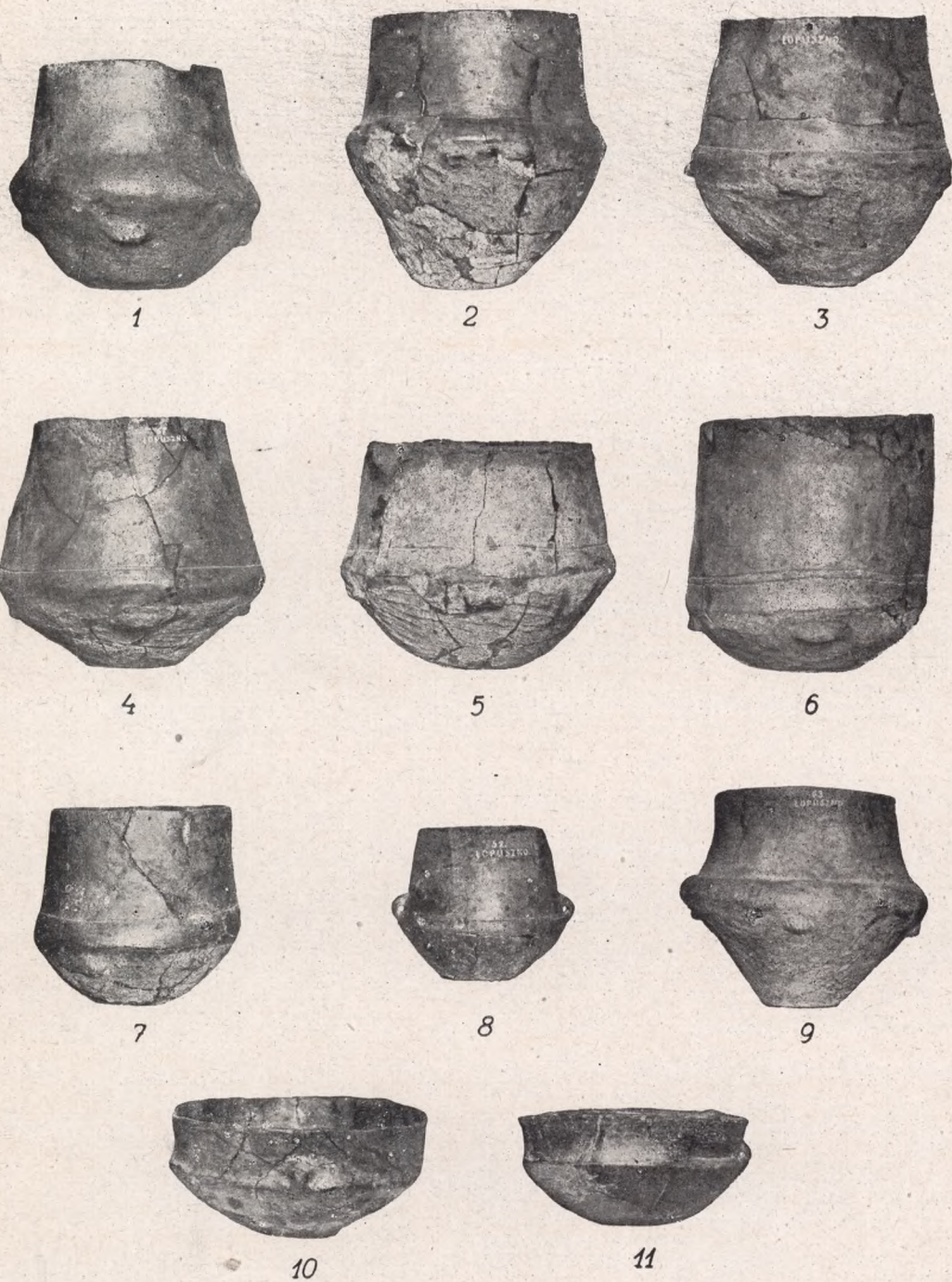
Sokolina, pow. pińczowski. Skarb brązowy.

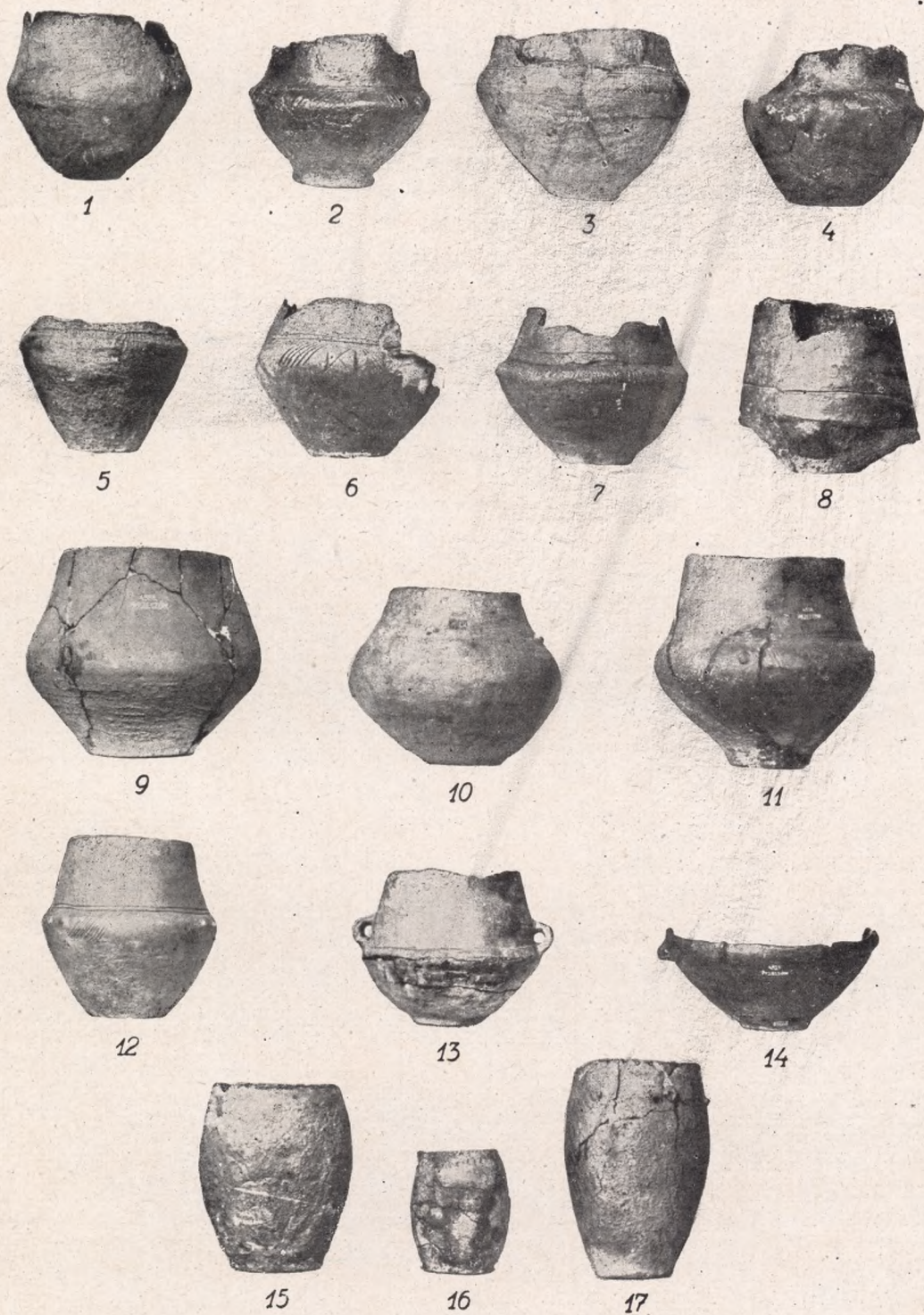
Sokolina, pow. pińczowski. Skarb brązowy.

Podgrupa krakowska: 1, 3—7. Podgrupa kępińska: 2. Ze skarbów: 1, 4—7.

Grupa kielecka. Ceramika z wpływami grupy górnośląsko-małopolskiej.

Grupa tarnobrzeska.

1

2

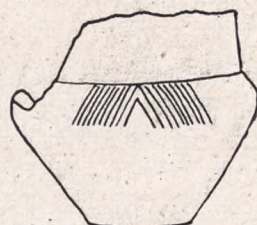
3

4

5

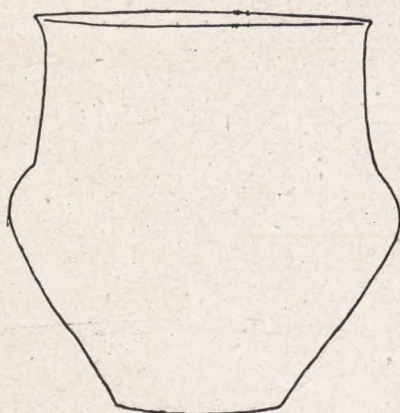
6

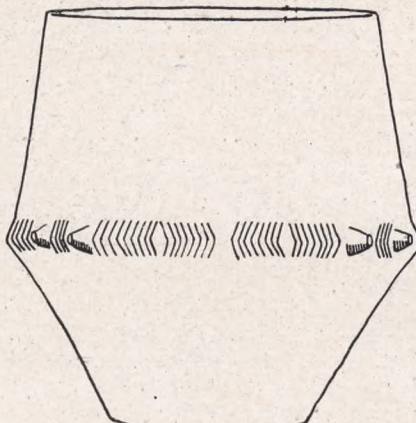
7

8

9

10

11

Grupa tarnobrzeska.

PLAN CMENTARZYSKA W PROKOCIMIU (IMIOŁKI).

Zdjęcie polowe wykonał dr. J. Żurowski
Opracowała kartograficznie m. A. Bogucka

0 1 2 4 6 8 10 m

grób ciałopalny

teren badany: skąpe ślady cmentarzyska

niebadany: " " " "

niewątpliwy zasięg grobów

Parcela Piotrowskiego

Ogród Kępy

Parcela Misiudy

Parcela Sitki

Kraków

droga

Biezanów

p a s r w i s k o

parkan cmentarza

t e r e n n i e b a d a n y

droga

Cmentarz współczesny

Stano*o*wiska grupy górnoląsko-małopolskiej
kultury łuzyckiej

skala 1:600.000

Legenda:

----- granice województw ● miasta większe
○ miasta powiatowe

okresy:	bl. z e. nieohr.	v. okres epoki br.	okres hal. ształt.	Hallstatt C	Hallstatt D	v. okres i halštadt
podgrupa karpieńska	○	①	●	①	②	③
podgrupa krakowska	△	▲	▲	▲	▲	▲

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	51	52	53	54
55	56	57	58	59	60	61	62	63
64	65	66	67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78	79	80	81
82	83	84	85	86	87	88	89	90

— Nr 6. 1939, 4 ^o , str. 56 + XII tablic, 1 mapka i 1 rycina w tekście . . .	210 ^{zi} —
Treść: Stenz E. Zdjęcie magnetyczne północnej części Śląska. — Ślósarz T. Pomiary natężenia siły ciężkości w woj. śląskim w r. 1937.	
— Nr 7. 1939, 4 ^o , str. 56 + XIII tabl.	300.—
Treść: Bocheński T. A. On the Struktüre of Sigillarian Cones and the Mode of their Association with their Stems. — Krach W. Badania nad miocenem śląsko-krakowskim	
Mapa geologiczna Karpat Śląskich w skali 1:50'000 pod kierunkiem prof. J. Nowaka oprac. J. Burtanówna, K. Konior i M. Książkiewicz, 1938. Tekst 8 ^o , str. 104, mapa i profile	
	600.—
Prace Historyczne. Nr 1. 1936, 8 ^o , str. 121	180.—
Treść: Dziegiel W., Utrata Księstw Opolskiego i Raciborskiego przez Ludwikę Marię w r. 1666.	
— Nr 2. 1937, 8 ^o , str. 176	240.—
Treść: Nowogrodzki S., Rządy Zygmunta Jagiellończyka na Śląsku i w Łużycach (1499—1506).	
— Nr 3. 1939, 8 ^o , str. 111.	210.—
Treść: Piwarski K., Królewicz Jakób Sobieski w Olawie.	
Prace Językowe. Nr 1. 1934, 8 ^o , str. 148	180.—
Treść: Steuer F., Dialekt sulkowski.	
— Nr 2. 1934, 8 ^o , str. 31	96.—
Treść: Stieber Z., Geneza gwar łaskich.	
— Nr 3. 1937, 8 ^o , str. 143	240.—
Treść: Steuer F., Narzecze baborowskie.	
— Nr 4. 1939, 8 ^o , str. 80	120.—
Treść: Bąk St., Teksty gwarowe z Polskiego Śląska. Zesz. 1.	
— Nr 5. 1939, 8 ^o , str. 255	660.—
Treść: Nitsch K., Dialekty polskie Śląska. Cz. 1. Wyd. II.	
Prace Prehistoryczne. Nr 1. 1935, 4 ^o , str. 88 + XV tablic, 1 mapa i 29 rycin w tekście	360.—
Treść: Badania prehistoryczne w województwie śląskim w r. 1933. Opracowali: Wł. Antoniewicz, R. Jakimowicz, J. Kostrzewski i J. Żurowski.	
— Nr 2. 1936, 4 ^o , str. 63 + VI tablic i 25 rycin w tekście	360.—
Treść: Żurowski J., Jakimowicz R. i Kostrzewski J. Badania prehistoryczne w województwie śląskim w latach 1934—1935.	
— Nr 3. 1938, 4 ^o , str. 94 + IV tablice i 60 rycin	300.—
Treść: Jamka R. Ozdoby oręza i narzędzi z podokresu późno-lateńskiego i okresu rzymskiego, odkrytych na Śląsku. — Jakimowicz R. i Kostrzewski J. Badania prehistoryczne w woj. śląskim w latach 1935—1936.	
— Nr 4. 1939—1946 4 ^o , str. 187 z 8 rycinami w tekście	720.—
Treść: Durczewski Z. Grupa górnośląsko-malopolska kultury łużyckiej w Polsce. Cz. I (syntetyczna).	
— Nr 5. 1939, 4 ^o , str. 80 + X tablic z 58 rycinami i mapkami w tekście . . .	420.—
Treść: Jakimowicz R., Kostrzewski J. i Bartys J. Badania prehistoryczne w województwie śląskim w latach 1937—1938.	
Atlas grodzisk i zameczysk śląskich. Z. I. 1939	900.—
Opracował J. Żurowski i R. Jakimowicz. Objaśnienia do tablic podał R. Jakimowicz.	

Prace Komisji Antropologii i Prehistorii.

- Nr 1. — Talko-Hryniewicz J., Krakowiacy współcześnie
Nr 2. — Sedlaczek L., Dregowiczanie (1929)
Nr 3. — Bocheński Z., Polskie szyszaki wczesnośredniowieczne (1930)
Nr 4. — Tambor J., Trwanie życia ludzkiego w Krakowie w okresie
od r. 1881—1925 (1930) 60—
Nr 5. — Talko-Hryniewicz J., Materiały do antropologii górali pol-
skich (1934). 120—

**Skorowidz osób, miejscowości, rycin, map i planów do działu archeologicz-
nego wydawnictw Komisji Antropologicznej P. A. U. w latach 1877—1927.**

Kraków 1931—1937 240—

Prace Prehistoryczne. Nr 1. Kraków 1931, 4°, str. 202 + 30 tabl. i 2 mapy w tekście 600—

Treść: Sulimirski T., Kultura wysocka.

— Nr 2. Kraków 1939, 4°, str. 94 + 24 tabl. i 15 ryc. w tekście 300—

Treść: Jamka R., Leńczyk G., Dobrowolski K., Badania wykopaliskowe
w Piekarach, w pow. krakowskim.

— Nr 3. Kraków 1946, 4°, str. 142 + XXV tabl. 900—

Treść: Nosek St. Kultura grobów skrzynkowych i podkloszowych w Polsce poł-
udniowo-zachodniej.

**Materiały Prehistoryczne. Tom I. Kraków 1934, 4°, str. 180 + XXII tabl. i 63
ryc. w tekście. 720—**

Treść: Zabłocki J. i Żurowski J., Znaleźnienie zapasów Lithospermum w dwu
stanowiskach kultury małopolskiej. — Reyman T., Badania terenowe na polu „Kara-
siniec” w Pobiedniku Wielkim, pow. Miechów. — Fitzke J., Materiały prehistoryczne
z Sandomierskiego. — Bryk J., Kurhany w Rusilowie i Krasnem. — Rajewski Z. A.,
Cmentarzysko łużyckie we Wronkach, w pow. szamotulskim (woj. poznańskie). — Żu-
rowski J., Dwa skarby brązowe z Krakowskiego. — Reyman T. i Żurowski J.,
Nabytki Muzeum Archeologicznego P. A. U. w latach 1920—1925. — Skład Komisji
Antr. i Preh. w dniu 31 XII 1934. — Sprawozdania z posiedzeń Komisji Antr. i Prehist.
od 1926—1934 r.

Encyklopedia Polska. Tom IV, część 1 — dział V. Prehistoria ziem polskich.

Kraków 1948, 8°, str. 448 + 100 tabl. + 1 tabl. 1800—

Treść: Krukowski S., Paleolit. — Kostrzewski J., Od mezolitu do okresu wę-
drówek ludów. — Jakimowicz R., Okres wczesnohistoryczny.

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

2191/II S

001-004023-02-0